

ספר
אַנְצִיקְלוֹפֶּדְיָה
מֵאִמְרֵי הַרֶשֶׁב"י

ברכות - יומא - יבמות - קידושין

בו יבואו ליקוט מאמרי רבי שמועון בר יוחאי ע"ה, מש"ס בבלי כסדר המאמרים, עם פירוש רש"י ועוד, מפוסק ומחולק לקטעים, למען ירוץ הקורא בו, כי מלבד מעלת לימוד הזוהר הקדוש אשר בונה בשמים עליוטיו, עוד יש מעלה עצומה לידבק בדברי אדונינו הרשב"י זיע"א בכל מקום, אשר עליו נאמר: "רבי שמועון דנהיר כל עלמא באורייתא" (זוהר ח"א קנ"ו). כדי להמשיך נשמתו אצלנו, ולעורר תפילות לפני אדון כל בעד דורינו השפל הזה, למען הקים השכינה מעפרא, ולגאלינו ולפדותנו לתשועת עולמים. ובוודאי על ידי כן יתקבלו התפילות ברצון וברחמים, כמו שכתב בספר חסידים (סימן רכ"ד), וז"ל: וכל האומר דבר שמועה מפיהם הם מתפללים עליו שם ומליצים טובה עליו, עכ"ל.

בו ימצאו רבנים, מגידי שיעור וראשי ישיבות, מלמדים ומחנכים, את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון, גם כל בני אדם ימצאו בו הדרכה נפלאה איך להדריך את ביתם לתורה ויראת שמים

יצא לאור על ידי

מפעל הזוהר העולמי

בעיה"ק בת ים תובב"א

אלול תשע"ו לפ"ק - 0527-651911

לע"נ גרציה בת שרה ע"ה, ת.ג.צ.ב.ה.

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

לעילוי נשמת גרציה בת שרה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

מפעל הזוהר העולמי

רחוב גחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

ספר מאמרי רשב"י

ברכות-יומא

בו יבואו ליקוט מאמרי רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, מש"ס בבלי כסדר המאמרים, עם פירושי רש"י ועוד, מפוסק ומחולק לקטעים, למען ירוץ הקורא בו, כי מלבד מעלת לימוד הזוהר הקדוש אשר בונה בשמים עליותיו עוד יש מעלה עצומה לידבק בדברי אדונינו הרשב"י זיע"א בכל מקום, אשר עליו נאמר: "רבי שמעון דנהיר כל עלמא באורייתא" (זוהר ח"א קנ"ו.) כדי להמשיך נשמתו אצלינו, ולעורר תפילתו לפני אדון כל בעד דורינו השפל הזה למען הקים השכינה מעפרא ולגאלינו ולפדותינו לתשועת עולמים. ובוודאי על ידי כן יתקבלו התפילות ברצון וברחמים, כמו שכתב בספר חסידים (סימן רכ"ד), וז"ל: וכל האומר דבר שמועה מפייהם הם מתפללים עליו שם ומליצים טובה עליו, עכ"ל.

יוצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
חדש שבט תשע"ב לפ"ק

10 מיליון מילים - 10,000 שיעורים

כל הזוהר הקדוש 36 דיסקים

אלפים תהול בעולם
עסק 111 2.6 מיליון מילים ה-26 דיסקים
פלייטקס 10 שעות 1000

עריכת: סאנדרה ענברג-קריינמן הירשנברג
זוהר הקדוש
מפיצה: אריה ברדה
פסוקי שיעורים כל שיעור 20 דקות במתקנת מיקרו-עסקיטל
תמונה: סאנדרה קריינמן הירשנברג-ענברג

כל התנ"ך 20 דיסקים

התנ"ך: תפילה הקדושה בעולם

פל התנ"ך עם מטיקת הקט
קריינמן הירשנברג לצי פהקים
מפי הרב: אריה ברדה
להזמנת: טלפון 054-4577956

5 חומשי התורה של גן עדן

54 פרשיות התורה 10 דיסקים

בשפת בלשון הקודש

כל פלא יועץ 5 דיסקים

72 שעות 6 דיסקים זוהר

כל הש"ס 2,710 שיעורים

כל עולם הזוהר 22 דיסקים

הזוהר היומי 378 שיעורים

כל העולם שומע זוהר הקדוש

241 דיסקים קדושים וטהורים האזנה וצפייה כ-3106 שעות של גן עדן ממש בעולם הזה
www.aryeberda.co.il בשיתוף מפעל הזוהר העולמי מייסודו האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

יש ביוטיוב 3,000 סרטונים קדושים..תהיה מנוי לחוברת הקדושה בעולם.. טלפון: 054-4577956

❁ בשער ❁

בו יבואו ליקוט מאמרי רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, מהש"ס בבלי כסדר המאמרים, עם פירוש רש"י ועוד, מפוסק ומחולק לקטעים, למען ירוץ הקורא בו, כי מלבד מעלת לימוד הזוהר הקדוש אשר בונה בשמים עליותיו עוד יש מעלה עצומה לידבק בדברי אדונינו הרשב"י זיע"א בכל מקום, אשר עליו נאמר: "רבי שמעון דנהיר כל עלמא באורייתא" (זוהר ח"א קנ"ו). כדי להמשיך נשמתו אצלינו ולעורר תפילתו לפני אדון כל, בעד דורינו השפל הזה, למען הקים השכינה מעפרא, ולגאלינו ולפדותינו לתשועת עולמים. כמו כן, יועיל קובץ זה, לעולים ציונה¹⁸ למקום הקדוש במירון, לקיים רצון הצדיק שאמר "בני שנו מידותי" (גיטין ס"ז), ויהיו שפתותיו דובבות בקבר לנחת רוח לבורא עולמים, ובוודאי על ידי כן יתקבלו התפילות ברצון וברחמים, כמו שכתב בספר חסידים (סימן רכ"ד), וז"ל: וכל האומר דבר שמועה מפייהם הם מתפללים עליו שם ומליצים טובה עליו, עכ"ל, וכמו שאמר הרשב"י בזוהר (ח"ג קמ"ד), **אנן קיומי עלמין דעלמא מתברך בגינן, [אנו מקיימי העולם שהעולם מתברך בזכותנו].**

כתוב בתיקוני זוהר (תיקון ו'), שהקב"ה משרה שכינתו על ציוני הצדיקים, ועלינו לידע שיש בציונו הקדוש במירון השראת השכינה, וכל הזוכים ללמוד בציונו הקדוש של הרשב"י ורבי אלעזר ברבי שמעון זי"ע, את תורתם, הם עושים נחת רוח לנשמתם הקדושה, ובוודאי יתנו להם מתנות טובות, כמו שכתב המהרח"ו בשער הגלגולים (דף כ"ד).

אמרו חז"ל ביבמות (צו ע"ב - צו ע"א): ... אזל ר' אלעזר אמר לשמעתא בי מדרשא, ולא אמרה משמיה דר' יוחנן. שמע רבי יוחנן איקפד. ... ורבי יוחנן מאי טעמא קפיד כולי האי? דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב "אגורה באהלך עולמים"? וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים? אלא אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעוה"ז. דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה - שפתותיו דובבות בקבר. אמר ר' יצחק בן זעירא ואיתימא שמעון נזירא: מאי קראה? "וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים". ככומר של ענבים. מה כומר של ענבים כיון שמניח אדם אצבעו עליו

והיה עולה על ידיו ועל רגליו, וכל הדרך היה נועה כבהמה וצועק, היכן אני השפל נקנס, למקום אש שלקבת קודשא בריה הוא, וכל פמליא של מעלה הכא, וכל נשמות הצדיקים שמה, ובעת ההילולא היה שמת שמחה גדולה, עין שם (רבי שמואל העליר נאב"ד צפת בסוף פבז מלכים).

א. הקדוש ברוך הוא וכל הפמליא של מעלה וכל נשמות הצדיקים נמצאים במרון בל"ג בעמר בעת ההילולא קדישא של רשב"י: הרב הקדוש רבי חיים בן עטר, האור החיים, זכותו יגן עלינו, היה פעם אחד בהילולא פה עיר הקדש צפת תבנה ותפונן, וכשעלה למרון והגיע לתחתית הקר שיעולים לציון הרבי שמעון בן יוחאי, ירד מהממור

מיד דובב, אף תלמידי חכמים כיון שאומרים דבר שמועה מפייהם¹² בעולם הזה שפתותיהם דובבות בקבר¹³.

ועל אחת כמה וכמה שצריך ללמוד את תורת הרשב"י על ציונו הקדוש שהוא בעל המימרא, ולעשות לו נחת רוח¹⁴, וכמו שאמר רבי אבא בזוהר (ח"ב דף ס"ח:) "מילין דאורייתא דרבי שמעון בר יוחאי יתנהירו בעלמא עד דייתי מלכא המשיח] ואי אפשר לתאר כמה גדול כח הלומד זהר הקדוש שעל ידי זה מעורר ומפעיל וממשיך את נשמת הרשב"י עליו השלום, ממש כפשוטו, לרחם עלינו, כמו שאמרו בגמרא (סוכה דף מה ע"ב): ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה ואילמלי אליעזר בני עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם עד סופו ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי ראיתי בני עלייה והן מועטין אם אלף הן אני ובני מהן אם מאה הם אני ובני מהן אם שנים הן אני ובני הן.

ואפילו בדורנו הפשוט בכל רגע ובכל מקום תוכלו להתקשר לנשמת הרשב"י¹⁵ - ולזכות לישועות נפלאות, ובוודאי הרשב"י זי"ע יכיר

מהו המשקמות ומה הנאה יוצא לו ולנו על ידי זה, כי אנו באים להרשב"י ומבקשים כל אהד בבקשתו הרוחנית והגשמית, ששניהם אהד, כי אי אפשר זה בלי זה, ובמה נתרצה לפני הרשב"י שיתפלל ויעתי בעדנו שהשם יתברך ימלא בקשתנו, וזה על ידי שאנו לומדים תורתו בבקשתו "למדו תורתך" [גטין ס"ז] ועושים לו נחת רוח, ועל ידי זה הוא מחזיר לנו נחת רוח ומתפלל בעדנו, נכחו גדול, כמו שאמר על עצמו: יכולני לפטר את כל העולם מן הדין. וכמבאר בזהר הקדוש (חלק ג' דף קכ"ח) וזה לשונו: אנו קיימי עלמין, דעלמא מתברך בגין.

ה. והוא כמו ציווי להאיר את העולם בדברי תורתו של הרשב"י שעל ידו נמשיך את הארת המשיח לעולם, ונזכה להתגלותו בקרוב בב"א.

ו. כתב בספר פלא יועץ (ערך דובב) וזה לשונו: פירשו רבותינו ז"ל שכל תלמיד חכם שאומרים דבר תורה משמו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר ויש לו הנאה ונחת רוח כשותה יין קונדיטון, כמו שכתוב בירושלמי מסכת שקלים... כתוב בספרים שפעם אחת היה שמד ונגלה מוהר"ם אלשיך ז"ל בהקין, והציל לאחד מתוך ההפיכה, מפני סיבה שהיה לומד ספרו בתמידות, עכ"ל.

[ראה בליקוטים מכתבי הרמח"ל זצ"ל (רבי משה חיים ליצטאט) בענין כותל המערבי, סוד לוח: באדם נשאר עצם אחד בקבר הנקרא לוח, ועליו יבנה הגוף לתחיית המתים. ויש שם גם חלק מן הנפש והיא נק' הבלא דגרמי. כן הוא בבית המקדש, נשאר הכותל המערבי, וה"ס זה לוח

ב. וכן אמר רבי שמעון בר יוחאי אין תלמידיו מניחין אותו לישן בקבר, שנאמר (שיר השירים פרק ז' י"י) "וְחַפְּזָה קַיִן הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדָי לְמִישְׁרִים דוֹבֵב שְׂפָתַי יְשָׁנִים" (מדרש תנחומא כי תשא סימן ג'). ובפסיקתא (רבותי פ"ב): אמר רבי יוחנן ... בשעה שהזקן יושב ודורש ואומר כך אמר רבי עקיבא, כך אמר רבי שמעון בר יוחאי שפתותיהם רוחשות שם, כמו שכתוב דובב שפתי ישנים, לכך נאמר "ירננו על משכבותם", עכ"ל.

ג. ופירש על זה בספר יערות דבש, (חלק שני - דרוש ז): ... היינו להבין, מכל מקום איך דר בב' עולמות, אבל כשאומרים דבר שמועה מפיו, אז נשמת צדיק מתלבשת שם בלומדים, ועומדת שם, וכך שפיר אמרין דר בב' עולמות, בעולם הנצחי ובה העולם, גם נתלבשת בגוף בקבר בהבלא דגרמי, כך אמרו שפתותיו דובבות בקבר, שנתלבש בגוף בקבר עכ"ל, (ועיי' עוד ביערות דבש, חלק ראשון - דרוש טז).

ד. מתוך מכתבו של המרא דאתרא של מירון הגאון הצדיק רבי מאיר שטרן שליט"א: ביבמות (טז.) בכורות (לא): דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי, כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר. ורש"י שם ביבמות וזה לשונו: שיהא שפתי נעות בקבר קאלו אני חי. ורש"י שם בכורות וזה לשונו: והנאה הוא לו שדומה קחי. רבינו גרשום שם דובבות בעולם הזה ושפתותיו דובבות בעולם הבא. ואמרתיו לפרש תכן של "שפתותיו דובבות",

לכם טובה ותושפעו ממקור הברכות, שכידוע שהזוהר הקדוש מגן ומציל מכל הצרות ומונע פגועים ואסונות.

פתוב בַּמְשֻׁנָה בַּאֲבוֹת (פֶּרֶק ג א): "עֲקֹבְנָא בְּן מְהַלְלָא אומר, הַסְתַּפַּל בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים וְאֵין אַתָּה בָּא לִידֵי עֲבָרָה. דַּע, מֵאֵין בְּאַתָּה, וְלֵאן אַתָּה הוֹלֵף, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עֲתִיד לִתֵּן דִּין וְחֻשְׁבוֹן, לִפְנֵי מְלַף מְלָכִי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא."

ובזוהר פרשת קרח¹⁰ (דף קע"ח ע"א) כתב בענין חשבון הנפש שצריך האדם לעשות בכל לילה עוד בעולם הזה ועל ידו ינצל מהגהינום ויזכה לגן עדן העליון.

¹⁰הגאון מהר"ח א איסטרוולסה בספרו בן אברהם פרשת וישלח דף כ"ג ע"ב). (וכן שמעתי דכבר אמרה רבי יהודה חסיד ז"ע).

הספר של הצדיק הוא נשמת הצדיק: בחלום וכו' עיין שם, ונא לעיין בהסכמת הגה"צ מהרי"ח זוננפלד זכותו יגן עלינו אמן, לספר "צדקה ומשפט", אודות הוצאה לאור. (ראה עוד מהר"ח פלאגי זצ"ל בספרו "תורה וחיים", מ"ע ס' אות ריז). גם האדמו"ר מסאדיגורא זכותו יגן עלינו אמן, מביא שהציון להצדיק הוא בשביל הגוף והנפש, והספר של הצדיק הוא לנשמת הצדיק.

ז, דָּבָר אַחֵר, כִּי אֵין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻקְמָה בְּשִׁאוּל. בְּגִיהֶנֶם, אֵית בִּיה מְדוּרִין עַל מְדוּרִין. מְדוּרָא תַתָּאָה שְׂאוּל. מְדוּרָא תַתָּאָה מְנִיָּה, אָבְדוֹן. וְדָא סְמִיךְ לְדָא. מֵאן דְּנָחִית לְשִׂאוּל, וְדוֹגוֹן לִיה וּמִתְפָּן וְצַפְצַף נְעוּלָה. הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (שְׂמוּאֵל א ב) מוֹרִיד שְׂאוּל וְנַעַל. וּמֵאן דְּנָחִית לְאָבְדוֹן, תּוּ לֵא סְלִיק לְעֵלְמִין.

מֵאן דְּאֵית בִּיה עוֹבְדָא טְבָא, אִו דְּאֵיהוּ (ס"א א טבא איהו) מְאִירי דְּחוּשְׁבָנָא, הָא אוּקְמוּהוּ דְּבָקֵל לִלְיָא וְלִלְיָא עַד לֵא וְשִׁכְבּ, וְעַד לֵא נְאִים, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמַעַבְד חֻשְׁבָנָא מְעוּבְדוּי דְּעַבְד פֶּל הוּא יוֹמָא, וְיַתוּב מְנִיָּיהוּ, וְיַבְעֵי עֲלֵיהוּ רַחֲמֵי. מֵאִי טַעֲמָא בְּהֵיאָה שְׁעָתָא. בְּגִין דְּהֵיאָה שְׁעָתָא אֵילְנָא דְּמוֹתָא שְׂאֵרִי בְּעֵלְמָא, וְכַל בְּנֵי עֲלָמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְּמוֹתָא, וְבְעֵי בְּהֵיאָה שְׁעָתָא לְמַעַבְד חֻשְׁבָנָא מְעוּבְדוּי, וְיִוְדֵי עֲלֵיהוּ, בְּגִין דְּאֵיהִי שְׁעָתָא דְּמוֹתָא, וְאֵלִין אַקְרִוּן מְאִירֵי דְּחוּשְׁבָנָא.

וכן מֵאן דְּאֵשְׁתַּדַּל בְּדַעַת וּבְחֻקְמָה לְמַנְדַּע לְמֵאִירֵיהוּ, פֶּד עֲבָרוֹן לִיה לְאַסְתְּקָאָה וְלְאַסְתְּפֵלָא בְּאֵינוֹן חֵיבִין דְּאֵתְקִירִדוּ בְּגִיהֶנֶם, וּבְדַרְגָּא שְׂאוּל, וְכִלְהוּ צְנוּחִין מֵאֵינוֹן דְּרָגִין, הוּא לֵא יִשְׁתַּאֲר תַּפָּן, וְלֵא יִשְׁתַּכַּח בִּינִיָּיהוּ, וְעַל דָּא אֵין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻקְמָה בְּשִׂאוּל, וְלֵא יִשְׁתַּכַּח אֵלָא לְעֵילָא לְעֵילָא, בְּאַתָּה דְּכַמְה נְהוּרִין וּבּוֹצִינִין, וְכַמְה כְּסוּפִין שְׂאָרֵן בִּיה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵתִי (בִּיה) (ס"א וְתֵאִיב לִיה) לְאַשְׁתַּשְׁעֵא עִם שְׂאֵר צִדִּיקֵיָא דֵי בְּגוֹן עֲדוֹן. זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּצִדִּיקֵיָא בְּהֵיאָה עֲלָמָא, וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי, עֲלֵיהוּ כְּתִיב (תְּהִלִּים קמ) אֵךְ צִדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ וְיִשְׁבּוּ יִשְׂרָאֵל אֵת פְּנִיךָ, עכ"ל.

שעליו יבנה הבנין לע"ל, ואתה הקדושה השורה עליו נק' הבלא דגרמין.

ובספר תורה וחיים והרי"ח הטוב ז"ע (מערכת חת), כתב: אם אומרים חידושים של תלמיד חכם שכבר בעולם העליון, הרי הוא בא מעולם העליון לאותו מקום כמבואר בזוהר הקדוש (חלק ג' פרשת פנחס דף ר"כ ע"א), וז"ל: שמעו חד קלא דהוה אמו, פנון אתר פנון אתר לרבי פנחס בן יאיר, דאיהו גבייכו, דתנינן דכל אתר דצדיקא אתחדש ביה מלי דאורייתא, כד איהו בההוא עלמא, פקיד לההוא אתר ואתי ליה לגביה, וכל שכן כד שראן בגווייה צדיקיא אחרנין, לחדתא בההוא אתר דאמרין מלי דאורייתא, כגונא דא דהוה אתי רבי פנחס בן יאיר למפקד לאתריה, ואשכח אלין צדיקיא מחדתין מלין דאורייתא, ואתחדש כמלקדמין ההוא מלה דרבי פנחס בן יאיר קמיה.

תרגום הזוהר: שמעו קול אחד שהיה אומר פנו מקום פנו מקום לרבי פנחס בן יאיר, שהוא בא אצלינו, שלמדנו, דבכל מקום שהצדיק חידש בו דברי תורה, כאשר הוא בעולם ההוא [העליון] פוקד לאותו מקום [בעולם הזה] ובא אליו, וכל שכן ששורין בו צדיקים אחרים לקדש אותו מקום, ולומדים שם תורה, כעין זה הנה בא רבי פנחס בן יאיר לפקוד מקומו, ומצא אלו הצדיקים מחדשין דברי תורה ונתחדש אותו דבר תורה שאמרו מלפנים, רבי פנחס בן יאיר, עתה מתחדש לפניו כאן.

על ידי הפצת ספריו זוכה לישב במחיצתו בעולם הבא: המדפיס ספרים מממונו להוציא לאור תורה זוכה ויושב במחיצת התלמידי חכמים מחברי הספרים, שהרי על ידו יצא החיבור לעולם, ותרבה הדעת בכל עת, ואילו היה גנוז למקצועות המשכן בירכתיים, לא היו לומדים בו. - ב. והנה אמרו חז"ל במסכת יבמות (דף צ"ז ע"ב) שפתותיו דובבות וכו' כדאיתא שם, ולפי זה הגורם שיהיה החכם חי אחרי מותו, גם הוא זוכה ויושב במחיצתו, שהרי הוא גרם להחיותו, ואין ספק כשהוא בא לעולם הבא, החכם בעצמו עם סיעת מורחמוהי יוצאין לקראתו לקבל פניו.

"על פן יאמרו המושלים באו חשבון תבנה ותפונן עיר סיחון, פי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון אכלה ער מואב בעלי במות ארנן" (במדבר כ"א - כ"ז-כ"ח), ובגמרא בבא בתרא (דף ע"ח ע"ב): א"ר שמואל בר נחמן א"ר יוחנן מאי דכתב על פן יאמרו המושלים וגו', המושלים אלו המושלים ביצרים, בואו חשבון, בואו ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה וישכר עברה כנגד הפסדה, תבנה ותפונן, אם אתה עושה פן תבנה בעולם הזה ותפונן לעולם הבא, עכ"ל. וכל מי שעיניו בראשו ועדין בר דעה, ירוץ ויחטף ויאחז באילן החיים האמתיים.

בזוה"ק כתוב שכל יהודי חייב לחדש חידושים בשבת קודש, והקב"ה שואל לנשמה מה חידשה, ואם לא חידש נמצאת בבושה גדולה, ועתה על ידי הלימוד הנפלא בזוהר הקדוש ששעה שווה שנה כדברי ה"כסא מלך" ובשבת עולה לערך אלף שנה כדברי ה"בן איש חי" זי"ע, ובשמחה למיליון שנה כדברי ה"אורחות צדיקים", וביסורים כפול מאה כדאיתא ב"אבות דרבי נתן" (פרק ג' משנה ו'), רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר... לפי שטוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה בריווחו¹⁰, וגם צער כבישת היצר נחשב ליסורים, ובפרט אלו חברי הכולל שלומדים כל הלילה, ואיתא בילקוט שמעוני (קהלת פרק ב - רמז תתקסח): אמר רבי חנינא בר פפא תורה שלמדתי באף נתקימה לי.

בואו וראו היוצא מחשבון זה: שעה אחת בשבת קודש שווה מאה מיליון שנה תורה, ועוד נחשב כמו שמחדשים חידושים בתורה, וזהו בוודאי חידושים אמיתיים ותורה לשמה, ובכך כל אחד ימצא תיקון ונחת לנשמתו.

אמרו חז"ל (אבות פרק ה' י"ח), כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, חטא מלשון חטא ועבירה, וגם מלשון חיסרון כמו: "וְהִיטִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים" (מלכים א' פרק א' פסוק כא). פירושו: חסרים.

המעלות וההשגות בסייעתא דשמיא.
ט. כתב החפץ חיים בספר צפית לישועה (פרק א): וידוע דאיתא באבות דרבי נתן דפעם אחת בצער שקול ממאה פעמים שלא בצער, ועבודת השם יתברך כעת היא טהורה ונקיה שאין בה מטרה לכבוד או שאר פניות, כי אדרבא נתקיים בנו בעוה"ר וסר מרע משתולל על הבריות, (פרש"י בסנהדרין צ"ג ע"א ע"ב כל העולם אומרין עליו שוטה הוא, היינו משתולל לשון שטות), ויראי ה' ימאסו אצל כמה סוגי אנשים. ויש אנשים אשר בשביל לעשות את בניהם יהודים כשרים כדת התורה, מקבלים עליהם לחיות חיי עוני ודוחק כל ימיהם, ומשאירת עמלם יפרישו שכר למלמדים ומורים שיחזקו בניהם בתורת ה'. ואינם מהגרים ממקומם למרות עוניים ודוחקם למקומות הרחוקים שהפרנסה מצויה יותר, בשביל חינוך בניהם לתורה ויראה, בודאי נוכל לומר דנחשב זה תשובה לה' בכל לב ונפש.

ח. סיפור מסוחר יהודי מוכר בירושלים עיה"ק: כשנודע לו דברי הבן איש חי והכסא מלך, ניצל את זמנו ולמד שש שעות בשבת אחת. וסיפר לי על כך. אמרתי לו שכשלומדים בשמחה, זה שווה מליון שנה, ענה לי, לו ידעתי הייתי לומד 13 שעות זוהר בשבת.

בואו וראו מוחו של סוחר שעושה חשבונות על כסף וזהב, כששומע חשבונות כאלו שיכול להגיע לעשירות גדולה כזה, ומקיים בעצמו את הפסוק "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף". ועל זה אפשר להמליץ דברי חז"ל הקדושים במסכת אבות (פרק ד' משנה א'): בן זומא אומר... איזהו עשיר השמח בקלקו, שפגמור (תהלים קכח), יגיע כפיך פי תאכל אשיריך וטוב לך. אשיריך, בעולם הזה. וטוב לך, לעולם הבא.

ואנו מתפללים בכל יום: "נתן חלקנו בתורתך", ומיהו העשיר האמיתי זה שמחו בחלק ללימוד התורה וזוהר מכפיל את תורתו באלף, וידוע דברי האר"י החי שעיקר עבודת ה' צריך להיות בשמחה, ועל ידה זוכים לכל

ובמה נתקן את העבירה? במה נשלים את החיסרון? כתוב בפסוק (ירמיה פרק י"ג
 ז"י) **"בְּמִסְתָּרִים תִּבְּכֶה נַפְשִׁי גְּוַה וְדַמְעַתְּ תִּדְמַע וְתִרְדַּע עֵינַי דְּמַעָה פִּי
 נִשְׁבָּה עֶדְר הִי".** ודרשו חז"ל (חגיגה דף ה' ע"ב): **אמר רב שמואל בר אינאי משמיה
 דרב, מקום יש לו להקדוש ברוך הוא ומסתרים שמו, מאי מפני גוה, אמר רב
 שמואל בר יצחק, מפני גאוותן של ישראל שניטלה מהם ונתנה לעובדי כוכבים,
 רב שמואל בר נחמני אמר, מפני גאוותה של מלכות שמים, עכ"ל.** וכתוב בזוהר
 הקדוש (חלק ב דף מ"ו ע"א, ובאדרא) **כל הלומד אחר חצות לילה¹ הקדוש ברוך הוא
 משקיט את המלאכים וכולם מקשיבים לקולו², וזה לשון הזוהר הקדוש: אבל**

ידי כוחות הטומאה, כל עיסוק בתורה שבכתב נותן כוח
 לכוחות הטומאה, על כן אסרו יודעי הסוד עיסוק בתורה
 שבכתב - הכוונה לכל התנ"ך, ואילו תורה שבעל פה היא
 חרב המקצצת בכוחות הטומאה, בה אפשר לעסוק אבל
 בחבורה, בבית מדרש, בבית כנסת. הקב"ה אמר "אני לא
 שניתני", המשנתה הוא האדם, בדורות הקודמים ידעו
 מעלת לימוד הלילה כמו שאמרנו, "אין חדש תחת
 השמש", וכשאין שמש ויש ירח איז יש חדש, כל חידושי
 התורה נקנים בלילה, חוט של חסד מלווה את העוסק
 בתורה בלילה אחרי חצות, אדם העוסק בתורה בלילה
 נקרא קדוש, וצדיק וכן לקב"ה, והקב"ה שומע לקולו וכל
 בקשותיו מתמלאות וברכותיו מתקיימות, והוא עבד השם
 ועבד לשכינה ובבוא משיח צדקנו, יעמדו כל עם ישראל
 לפניו ולפתע יקרא במשיח בשמות יחידים סגולה שלמדו
 ועסקו בתורה בלילה ולפני כל ישראל יגיד לכל אחד,
 אתה!!! בזכותך אני כאן, בזמן הזה, שהם שקרבו את
 הגעתו.

כל אחד יכול, שעה, שעתיים, או לכל הפחות חצי
 שעה בלילה אחר חצות ללמוד תורה ולעסוק בפדיון
 השכינה והמשיח משביים ומצערם ובכך תקרב את
 הגאולה!!

קימה אחר חצות לילה, זולת היותו מכלל אבלי ציון
 וירושלים שנאמר עליהם (ישעיה פרק ס"ו) שישו אתה
 משובש כל המתאבלים עליה, כי גם הקדוש ברוך הוא
 באותה שעה מתאבל ושואג כארי. גם בעסקו אז בתורה
 אמרו רבותינו ז"ל (שה"ש רבה ה' ז') אין רנה של תורה אלא
 בלילה, ואמרו רבותינו ז"ל (ע"ז דף ג' ע"ב) **כל העוסק בתורה
 בלילה חוט של חסד מושך עליו ביום, ואמרו רבותינו ז"ל
 (תמיד דף ל"ב ע"ב) כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו
 וכתב (איכה ב' י"ט) קומי רוני בלילה, ולא זכה דוד המלך
 ע"ה להיות חי וקרא בעולם הזה ובעולם הבא אלא על זה
 הדבר כמו שכתוב (תהלים קי"ט י"ט) **חצות לילה אקום
 להודות לך. ובכל ספר הזוהר נתבאר שבחי המצוה הזו
 לאין קץ, גם משרה רוח הקדוש על האדם כנוצר שם
 בפרשת שמות (י"ח ע"ב):** (שערי קדושה חלק ב' שער ז).**

יא. וכתב השל"ה הקדוש (מסכת חולין - פרק דרך חיים תוכחת
 מוסר כ"א): **וכשקול רנה של תורה עולה מלמטה, מחריש**

י. בזוהר (חלק ג דף נב ע"ב - פרשת מצורע):
**הקב"ה נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, ואז כרוז
 יוצא וקורא**

בשעתא דרמש ליליא, ותרעין סתימין, אתער נוקבא
 דתהומא רבא, וכמה חבילי טריקין משתכחי בעלמא,
 כדן אפיל קודשא בריך הוא שינתא על כל בני עלמא,
 ואפילו על כל די בהון אתערותא דחיי, ואינון שאטון
 בעלמא, ומודיעין להו לבני נשא מלין, מנהון כדביבין
 ומנהון קשוט, ובני נשא אתקטרו בשיתנא. כד אתער
 רוחא דצפון ואתפליג ליליא, שלהובא נפקא ובטש תחות
 גדפוי דתרנגולא, וקרי, וקודשא בריך הוא עאל בגנתא
 דעדן לאשתעשע עם צדיקיא, וכדן כרוזא נפיק וקרי,
 וכל בני עלמא מתערי בערסייהו, אינון די בהון אתערותא
 דחיי, קיימין לפולחנא דמאריהון ועסקי באורייתא
 ובשבחא דקודשא בריך הוא, עד דאתי צפרא.

תרגום: בשעה שיורד הלילה, והשערים (של הקדושה)
 נסגרים, (זו הסיבה שאסור לעסוק במקרא עד חצות) מתעוררת
 הנקבה של התהום הגדולה, (תהום - אבות המות, והיא אימם
 של כל המזיקים) וכמה מחבלים ומזיקים נמצאים בעולם,
 והקב"ה מפיל שינה על כל בני העולם, ואפילו על כל מי
 שיש בהם התעוררות חיות (אפילו מי אדם שער בלילה
 מסתלקים ממנו החיים ונשאר רק כיסתא דחיותא - כ"ס חיים המאפשר
 לגוף לפעול, וכל פעולותיו ברדת החשיכה הם בכח המזיקים) והם
 משוטטים בעולם ומודיעים לבני אדם מילים מהם שקר
 ומהם אמת, ובני אדם נקשרים בשנתם. (זו הסיבה שרוב
 הפשעים מתבצעים בלילה) כאשר מתעוררת רוח צפון ונחצה
 הלילה (חצות לילה), אש יוצאת ומכה תחת כנפי
 התרנגולים והם קוראים, והקב"ה נכנס לגן עדן
 להשתעשע עם הצדיקים, ואז כרוז יוצא וקורא וכל בני
 העולם מתעוררים במיטתם, יש בהם שיש להם
 התעוררות של חיים והם קמים לעבודת בוראם ועוסקים
 בתורה ובשבח הקב"ה עד שעולה הבוקר.

הסבר: עץ הדעת טוב ורע מחולק ליום שהוא טוב
 ולילה שהוא רע, בצאת הכוכבים ננעלים השערים של
 הקדושה ועץ המוות פורס עצמו על העולם, כל
 הרוחניות הקדושה עולה, כולל זו שנמצאת בכל יהודי,
 נשאר רק חיות הגוף שנשלט על ידי עץ המוות, על

בפלגות ליליאוי¹ קודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, וכדין בעי ליה לבר נש למיקם ולמלעי באורייתא, והא אתמר דקודשא בריך הוא וכל צדיקיא דבגנתא דעדן כלהו צייתין לקליה, הדא הוא דכתיב (שיר השירים פרק ח' י"ג) **"הַיְשָׁבֶת בְּגַנִּים מְקַשְׁבִּים לְקוֹלָהּ הַשְּׁמִיעֵנִי"**. והא אוקמוה היושבת בגנים דא כנסת ישראל, דאיהי משבחת ליה לקודשא בריך הוא בשבחא דאורייתא בליליא, זכאה חולקיה² מאן דאשתתף בהדה, לשבחא ליה לקודשא בריך הוא בשבחא דאורייתא.

ובכתבי האר"י מובא (שער הפסוקים - ספר שיר השירים): **"הַיְשָׁבֶת בְּגַנִּים מְקַשְׁבִּים לְקוֹלָהּ הַשְּׁמִיעֵנִי"** ראשי תבות: **ח'בירים מ'קשיבים ל'קולך ה'שמיעני**, הוא חמלה, כמו שדרשו בזוהר בפרשת שמות, על פסוק **"והנה נער בוכה ותחמול עליו"** וגו', והבן זה.

מורי ורבותי קהל קדוש! עד מתי תהא שכינתא בגלותא? היאך לא נחוס על אבינו שבשמים? - מלך המשיח מתגולל ביסורים ומתחנן אלינו, הוא רוצה לבוא, השם יתברך רוצה לגאלנו, וכל זה תלוי רק בנו!!!

גופו, והיה שם רגליו בתוך מי הקרח, הוא העדיף את היסורים הללו על פני השינה. עוד סיפרו שבני הקהילה שמו ליבם עד מהרה. לאיש אלוקים זה, כשראה זאת מרן זיע"א החליט לעשות מעשה בכדי לבטל הערכה זאת, כי רצה שכל מעשיו יהיו בהצנע לכת.

יג. וברש"י (שם) **היושבת בגנים** - הקב"ה אומר לכנסת ישראל את הנפוצה בגולה רועה בגנים של אחרים ויושבת בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. **חברים מקשיבים לקולך** - מלאכי השרת חבריך בני אלקים דוגמתך מקשיבים ובאים לשמוע קולך בבתי כנסיות. **השמיעני** - ואחר כך יקדישו הם שנאמר (איוב ל"ח) **"ברן יחד כוכבי בקר"** אלו ישראל, ואחר כך **"ויירעו כל בני אלקים"**.

יד. "הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה" אפשר לרמוז על העוסק בתורה בלילה מחצות ואילך דאין קץ לשבחו. כמו שהפליא והגדיל בזוהר הקדוש עניין זה עד מאוד ועל עניין זה נקרא דוד חי וקיים. והטעם כמו שכתוב בזוהר הקדוש דבאותה השעה הקב"ה משתעשע עם הצדיקים בגן עדן ובאותה השעה באה השכינה לפני הקב"ה, והמשתתף עם הצדיקים והשכינה בעת ההיא בתורה הוא נקרא מבני היכלה דמטרוניתא.

והעיקר שישים בליבו הקם באותה שעה דלומד כדי לתת עזר וסיוע לשכינה, וקודם לימודו צריך שיצטער על צער השכינה. וזה הכתוב שאמר זאת תורת העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה דהיינו מחצות לילה ואילך הנקרא לילה. וצריך שקודם לימודו אש המזבח תוקד בו דהיינו שיהיה מצטער על גלות השכינה וצערה (פיתוחי חותם לרבינו יעקב אבוחצירא וצוק"ל פרשת צו).

הקב"ה כל צבא מעלה ומקשיב הקול ההוא, וכנסת ישראל וכל צבא המלאכים מקשיבים הקול ההוא, כענין שכתוב (ה'ש"ה ה, יג), היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני. וכשהקב"ה מושך חוט של חסד על כנסת ישראל, נוטלים חלקם כל המתחברים עמה בלילה. ולפי שהיה דוד יודע דבר זה, אמר חצות לילה אקום להודות לך וגו' (תהלים קיט, סב), וכתיב (תהלים נו, ט), עורה כבודי וגו', ודרשו רז"ל אני מעיר את השחר ואין השחר מעיר אותי, לפי שלא היה ישן אלא כשינת הסוס, והוא סוד נעלם. וכשעלה עמוד השחר באה הכלה מעוטרת מכמה שירות ותושבחות וכמה מיני תודה, כלולה ממעלה וממטה, ויושבת בחיק דודה. וכשרואה אותה באותה התיקון הטוב, מצוה לכתוב בספר כל בני ביתו העומדים בבית ה' בלילות ומושך עליהם חוט של חסד. ומאותו החוט נכתר אותו צדיק בכתר המלך, ויראים ממנו עליונים ותחתונים, ואין בעלי הדין שולטים עליו, לפי שהוא רשום בסימן המלך וניכר שהוא מבני ביתו, ולפיכך אין דנין אותו. והנוהר בזה מעיד על עצמו שהנשמה הקדושה מאירה בו, ומאהבתו ביצרו מתעורר לעבודתו. ובשביל שהיא שעה רצויה היה מזהיר הנביא ואומר (איכה ב, ט), קומי רוני בלילה לראש אשמורות, וכתבי (ישעיה נ, ט), נפשי איתין בלילה. וצריך לזהר שלא יפסיק משיתחיל עד שיתפלל עם הנץ החמה, עכ"ל.

יב. מעלת לימוד חצות מבעל הסולם זיע"א: "הצנע לכת עם ה' אלוקיך" - אדמו"ר ברוך שלום סיפר שדרך אביו הקדוש היתה להתעורר בחצות, מדי לילה, וללמוד עד אור הבוקר. ובאם היה נרדם היתה דרכו להעניש את

ומה העצה? משה רבינו אליהו הנביא והרשב"י זיע"א נתנו לנו עצה טובה קלה ומועילה מה לעשות לקירוב הגאולה, וכיצד נזכה שיבוא תיכף ומיד.

העצה הפשוטה היא: שנעשה סיום כל ספר הזוהר בכל יום ויום, וזה קל מאוד, אם יש לנו 26 אברכים יכולים לסיים בכל שבוע על ידי שכל אברך ילמוד שתי שעות ביום שבעה ימים [או שילמדו כל האברכים 3 שעות בחמשה ימים] ובכך יסיימו כל שבוע את כל הזוהר הקדוש בחבורה הקדושה, ובכך מכפילים את זכויותיהם במאות ואלפים¹⁰¹, והשתי שעות אלו ילמדו בחצות הלילה בשעות 2-12 שהן השעות הכי היקרות והחשובות בשמים (כמבואר בזוהר הקדוש בכמה מקומות), וכן כל אחד בכל העולם כולו יוכלו להצטרף ללומדי חצות אלו בכל העולם כולו, ומתקשרים להרשב"י פנים אל פנים, עם הלומדים בציונו הקדוש.

אחים יקרים! כולנו ביחד יכולים להביא אותו, תיכף ומיד בעזרת השם. א. באחדות ואהבת ישראל כמו שאמרו בזוה"ק (זוהר חדש נח דף ל), שבזכות חדא כנישתא יתכנש כל גלותא. ב. עלינו להרבות מיליוני שעות תורה. ג. ולזכות לכל זה, יכולים רק בלימוד זוהר הקדוש. וכל אחד יזכה את חברו וחברך חבא אית ליה, ושכרו גדול יותר ממה שאמרו חז"ל "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני העני עושה עם בעל הבית".

כמו שכתוב בזוהר (פרשת תרומה דף קכ"ח ע"א): **מִסְפָּנָא זְכִי לְכִנֵּי נִשְׂא בְּכֶמָה טְבָאן, בְּכֶמָה גְּנִיזִין עֲלָיִן, וְלָאוּ אִיהוּ כִּמְאֵן דְּזִפְי בְּחִיבֵיבְיָא. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא מְאֵן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּתַר מִסְפָּנָא, אִיהוּ אֲשֵׁלִים חֵיין לְנַפְשֵׁיהּ, וְגָרִים לִיהּ לְאַתְקִימָא, וְזָכִי בְּגִינֵיהּ, לְכֶמָה טְבָאן לְהֵהוּא עֲלָמָא.**

זוהר לשון ארמית:

הָעֵנִי מְזַכֵּה אֶת בְּנֵי הָאָדָם בְּכֶמָה טוֹבוֹת, בְּכֶמָה גְּנִיזִים עֲלֵיוֹנִים, וְלֹא כְּמִי שֶׁמְזַכֵּה אֶת הַרְשָׁעִים. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֶלָּא מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל אַחַר הָעֵנִי, הוּא מְשַׁלֵּם חַיִּים לְנַפְשׁוֹ וְגוֹרֵם לוֹ לְהִתְקַיֵּם, וְזוֹכֵה בְּגִלְלוֹ לְכֶמָה טוֹבוֹת לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם.

זוהר לשון הקודש:

שכל אחד ואחד מישראל נעשה ערב בעדו ובעד חברו ובעד כל הערבות של ששים רבוא שעליו, אם כן כל שכן במדה טובה כשאדם זוכה בזכות אלו עשרה זוכה ככל עשרה זכותם אשר לחברו, ואז עולה זכות כל אחד ואחד לזכות מאה, וזה רמזו רז"ל "מה ה' אלקיך שואל מעמך" שדרשו אל תקרי מה אלא מאה, כי ה' אלקיך נאמר על השעה שישראל מקבלים עליהם עול מלכותו, ומקדשים ומברכים שמו בעולם, ואין אומרים דבר שבקדושה בפחות מעשרה, אז יעשה החשבון של כל אחד לחשבון מאה, ואמר הקרא מאה זכותים יש לך בשעה שה' אלקיך, וזה רמז כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, פרוש לפי הפעולה שפעל אם זכה הרבים בזה הפעולה, אז זכות הרבים תלוי בו ועולה זכותו למאות ולאלפים.

טו. בא וראה את דברי הבאר מים חיים בפרשת תצוה (כתב יד דף כ"ד), שכל המזכה את הרבים מוכפל זכותו במאות ואלפים.

וז"ל: גם יאמר על מאמר רז"ל "בתוך כל אחד ואחד" כי אמרו ז"ל המזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו, וענין זכות הרבים תלוי בו הוא על דרך משל, שבאו עשרה אנשים להתפלל יחד, ולקדש שמו בקדוש מצוה, ולברך שמו בברכו הנאמר בעשרה, אז לבד מזה שכל אחד עושה מצותו שבא למקום קדושה לברך שמו יתברך ברבים, ולבד זה גם מזכה את התשעה שעמו ואז זכות הרבים תלוי בו גם כן להיות בו זכות עשרה עושה מצוה.

והנה לפי מאמר חז"ל בסוטה בענין הערבות, האיך

ומאן דאשתדל בְּתַר חַיִּיבֵיבָא, אִיהוּ אֲשֵׁלִים יְתִיר. עֲבִיד לְסַטְרָא אַחְרָא דְאֵלֵהִים אַחֲרִים דְּאִתְפְּיָא, וְלֹא שְׁלֵטָא, וְאֶעְבֵּר לִיה מִשְׁלֵטְנוּתִיהָ. עֲבִיד דְּאִסְתַּלַּק קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא עַל פְּרִסֵי יְקָרִיָּה. עֲבִיד לְהֵהוּא חַיִּיבָא, נִפְשָׁא אַחְרָא. וְכַּאֲהוּ חוֹלְקִיָּה.

זוהר לשון
ארמית:

ומי שְׁמִשְׁתַּדֵּל אַחַר הָרְשָׁע, הוּא מִשְׁלִים יוֹתֵר. עוֹשֶׂה לְצַד הָאֲחֵר שֶׁל אֱלֹהִים אַחֲרִים שְׂיִתְכּוּפֵף וְלֹא יִשְׁלֹט, וּמַעְבִּיר אוֹתוֹ מִשְׁלֵטוֹנוֹ. עוֹשֶׂה שְׁמִתְעֵלָה הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא עַל כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ. עוֹשֶׂה לְאוֹתוֹ הָרְשָׁע נֶפֶשׁ אַחֲרָת. אֲשֶׁרִי חֵלְקוֹ.

זוהר לשון
הקודש:

איו לאדם להפטר מעסק חכמת הקבלה בשום אופן והוא עקר תורת ישראל

ובספר "מעין גנים" (פ"א) לְבַעַל "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר": הַתְּנַהֲגוֹת הָאֲדָם בְּעֵסֶק הַחֻקָּה הָאֲמִיתִית הֵגֵם שֶׁלֹּא הִגִּיעַ עַדִּין לְמַדְרָגָה שְׂיִהְיֶה רְאוּי לְעֲמוּד בְּהִיכַל הַמְּלָךְ, עִם כָּל זֶה לֹא פָּטַר עֲצָמוֹ מִעֵסֶק הַחֻקָּה הָאֲמִיתִית, כִּי הִיא הַצְּלַחַת הַנִּפְשׁוֹטִי, מַה טוֹב וּמַה נָּעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד הֵלֵא הֵמָּה עֵסֶק הָעֵינִין בְּש"ס וּפּוֹסְקִים, וְעֵסֶק הָעֵינִין בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה חֻקָּה הָאֲמִיתִית חֻקָּה הַקְּבֵלָה... וּבִפְרָט בְּדוֹרֵתֵינוּ אֵלֶּה אַחַר הַתְּנַצְצוֹת אוֹרוֹת שֶׁל עוֹלָם הַתְּקוּן מִשְׁנַת ש"ב וְאֵילָף עַל יְדֵי אוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים מִרְן הָאֲרִיז"ל הַנִּסְתָּרוֹת לָנוּ וּלְבְנֵינוּ כְּמוֹ הַנְּגִלוֹת, וְאֵינִי לְאֲדָם לְהַפְטִיר מִעֵסֶק חֻקָּה הַקְּבֵלָה בְּשׁוּם אִפֹּן, וְהוּא עֵקֶר תּוֹרַת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ הִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקֵּי וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל וְכו'. - וְאוֹמֵר אֲנִי הַלּוֹאִי שֶׁלֹּא הִיוּ מְקִילִין גְּדוּלֵי הַדּוֹר בְּלִימוּד הַחֻקָּה הַקְּדוּשָׁה, וְהַלּוֹאִי הִיוּ מְלַמְּדִים דְּרָף לְתַלְמִידִים לְעִסוֹק בְּחֻקָּה הַלְזוֹ, אֲזִי בּוֹדָאִי לֹא הִיָּה שׁוּם הַרְמַת רֵאשׁ לְחֻקָּמוֹת הַחֵיצוֹנִיּוֹת וְהִיוּ כָּל הַחֻקָּמוֹת נִדְחִים מִפְּנֵיָהּ כְּמוֹ שְׁנִדְחָה הַחוּשְׁף מִפְּנֵי הָאוֹר; אִף שְׁבַעוֹנוֹתֵינוּ גְרָמוּ שִׁגְמוּ כְּמָה וְכְמָה מִצְדִּיקֵי הַדּוֹר סָגְרוּ אֶת דְּלִתֵי הַחֻקָּה בְּפְנֵי פְרַחֵי הַפְּהוֹנָה, וְאָמְרוּ שֶׁלֹּא יִלְמְדוּ עַד שְׂיִהְיוּ בְּעֵלֵי מַדְרָגָה רוּחַ הַקְּדוּשָׁה, הִנֵּה עֲבוּר זֶה נִשְׁאָרְנוּ עֲרוּמִים מִן הַחֻקָּה הַקְּדוּשָׁה וְנִתְגַּבֵּר בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים חֲשָׁכוֹת הַחֻקָּמוֹת הַחֵיצוֹנִיּוֹת הַכְּסִיל בַּחֲשָׁף הוֹלָךְ, וּבְנִימֵנוּ בְּמַהֲרָה יִתְקַיֵּם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיֵּאֶר לָנוּ. אֲפִי"ךְ.

וכתב בְּ"שַׁעַר יִשְׁשַׁכָּר" (מֵאֲמָר גַּל עֵינֵי אוֹת י"ח): אֲשֶׁרִי הָעַם לוֹמְדֵךְ וְאֲשֶׁרִי הָעוֹמְדִים עַל סוֹדְךָ, לְכַאוּרָה קִשָּׁה דְכִינּוֹן שֶׁהֵמָּה לוֹמְדֵי"ךְ לוֹמְדֵי זוֹהַר הַקְּדוּשָׁה וְכו', אִיף קְרֵאוּם בְּלִשׁוֹן 'עַם' שֶׁהוּא מַדְרָגָה פְּחוּתָה פְּנוּדַע כו', אִף מִזָּה הוּא נִרְאָה שִׁגְמוּ אִישׁ פְּשוּט שֶׁלֹּא קִדְשׁ עֲצָמוֹ כָּל כֶּף בְּמַעֲלוֹת הָרְאוּיִים לְלִמּוּד, מִכָּל מְקוֹם יִקְרַב אֶל הַחֻקָּה הַהִיא בְּפָרֵט בְּסוּף יוֹמֵיָא אֲלִין שְׁבֻזָּה תִּלְיָא הַתְּקַרְבוֹת הַגְּאוּלָּה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

כז. חיות אדם הישראלי תלוי בספר הזוהר ובכתבי מרן ללמוד בקדושה ובשמחה ובנועם ובניראה ואהבה כל אחד לפי השגתו וקדושתו וכל ישראל קדושים ר"י יצחק אז"יק וחיאל ספרין מקומרינה, נוצר חסד, פרק ד' משנה כז. אינו דומה חיות ותענוג ללמוד הנגלה כלמוד הזהר והתקונים. ואמר על עצמו הרב הקדוש רבי פנחס מקוריץ, שהוא אין לו חיות ותענוג אפילו בלמוד הגמרא כמו מן הזוהר ותקונים (מדרש פנחס, ע"ב, אות ג').

כז. חיות אדם הישראלי תלוי בספר הזוהר ובכתבי מרן ללמוד בקדושה ובשמחה ובנועם ובניראה ואהבה כל אחד לפי השגתו וקדושתו וכל ישראל קדושים ר"י יצחק אז"יק וחיאל ספרין מקומרינה, נוצר חסד, פרק ד' משנה

וּלְגַדֵּל חביבותיה נסים בדברי ה"פף החיים" (סימן כ"ה ס"ק ע"ה) **אֲשֶׁר פָּתַב בְּשֵׁם** הרב "משאת בנימין" וצ"ל (סימן ס"ב דף ז"ן עמוד א'), וזה לשונו: הדרך השני לילך אחר רוב בנין ומינו, הרי לפניך ספר הזוהר שהוא שקול יותר מכל המחברים שאחר חתימת התלמוד, ואם יהיו כל המחברים בפף מאזנים אחד וספר הזוהר לבדו יעלה בפף שניה, מכריע הוא את כולם, והרי עדיף מרב בנין, וכמו שפנתב הבית יוסף זי"ע דאזלינן בתר הזוהר נגד שאר המחברים, עפ"ל.

"רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי" = 915 - בגימטריא: **"ישמרך השם"**, וכן בגימטריא **"מלחמת אדום ופרס"** [על ידי לימוד הזוהר הקדוש ישמרנו השם תמיד ובפרט ממלחמת גוג ומגוג - אדום ופרס].

"בזכותך הגעתי! לך יש חלק בגאלת העם!"

הַתְּבַטֵּא פעם צדיק ואמר: בבוא מלך המשיח, עם ישראל נקבצו ובאו לך, ופליטת העם ששים ושמיחים, בעת הזאת יתבונן מלך המשיח בעיניו הטהורות יבחן כל אחד ואחד לפי מעשיו, לפתע ירים ידו ויראה באצבעו, כולם ירימו עיניהם בפליאה וביטוי במחנה, אז ישמיע מלך המשיח את קולו ויאמר, בהפנותו אצבע על יהודי מסויים: **"בזכותך הגעתי! לך יש חלק בגאלת העם!"**. כף יראה על כל יהודי ויהודי שפעל למען ביאתו. - הלואי שנזכה להיות מן הזוכים המאשרים, שהמשיח בכבודו ובעצמו יעיד עלינו - **"בזכותך הגעתי"**. על כן, יהודים יקרים, תנו לימוד לשם שמים, הקריבו מדקותיכם למען השכינה הקדושה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, לגרם לפדות נפשנו, ונלך פולנו כאחד יחד לקבל את אור פני מלך המשיח במהרה בימינו אמן. וכלנו כאחד נזכה שיקויים בנו נבואת הרשב"י **"זכאה דרא דהאי אתגליא ביה ובסגולתו ויקראתם דרור"** ותחזנה עינינו, בן דוד משיחנו מלך ביופיו יבוא ויגאלנו, ב"עז" והדר אלקינו, ובשכר זאת א-ל חי חלקינו, ונחה עליו רוח ה' צורנו מגינינו, יגלה כבוד מלכותך עלינו, ואז ישמח לבנו, ותגל נפשנו, בישועת מלפינו, אמן כן יהיה רצון.

מפתחות לתולדות הרשב"י ורבי אלעזר

משה רבינו ורשב"י נקראו "סיני".....	יג
משה רבינו ורשב"י ידעו סודות ההשגחה.....	יג
משה רבינו ורשב"י שקולים כנגד כל העולם.....	יג
רשב"י עלה למרום בענו כמו משה רבינו.....	יג
משה רבינו ורשב"י מנעו פורעניות מן העולם.....	יג
משה רבינו ורשב"י ידעו ע' פנים לתורה.....	יג
למשה ולרשב"י נמסר הכח לברך את ישראל.....	יג
רשב"י היה ניצוץ משה רבינו.....	יג
קבורת משה רבינו ורשב"י לא על ידי ילוד אשה.....	יג
פטירת משה רבינו ורשב"י נודעה ע"י בת קול.....	יג
הסתלקות וקבורת רשב"י וגילוי רזין לפני הסתלקותו.....	יג
"המשפט שלי הקב"ה בעצמו ישפוט".....	יג
רשב"י נעלם ממטתו ושוב נמצא שם.....	יג
רשב"י מסביר לתלמידיו מה ארע.....	יג
רשב"י בירר מקום עבור בנו ר"א בגן עדן.....	יג
רשב"י חזר על לימודו לפני תלמידיו ביומו האחרון.....	יג
רשב"י מבקש שיקראו לרבי יצחק למען יסדר החידושים.....	יג
שעומד לגלות להם.....	יג
רשב"י בחר את התלמידים שישארו; רבי יצחק מגיע.....	יג
ורשב"י שמח בו.....	יג
"חפץ אני לגלות לכם היסודות של חכמת הקבלה".....	יג
רשב"י דורש ומגלה את היסודות של חכמת הקבלה.....	יג
העמוקה.....	יג
רשב"י משתתק בתיבת 'חיים'; הרגע האחרון בא.....	יג
המנונה הטהורה ככתה, התלמידים פורצים בבכי.....	יג
הכבוד האחרון לרשב"י.....	יג
הלוית הרשב"י, המטה פורחת עד לפני המערה שבכפר.....	יג
מירון.....	יג
ל"ג בעומר - הלילולא דרשב"י.....	יג
כנסת ישראל חולקת כבוד לרשב"י ביום ל"ג בעומר.....	יג
הדר בא"י יעלה בל"ג לעומר למירון וישמח שם.....	יג
כל הפמליא של מעלה ונשמות הצדיקים הם במירון בל"ג.....	יג
לעומר.....	יג
רשב"י המשיך תקונים שתמיד מי שירצה לשוב יוכל... כו.....	יג
שמחת הלילולא דרשב"י בשביל ההשארה הקדושה.....	יג
שהשאייר לנו הזוהר הקדוש לדורי דורות.....	יג
טעם שנוהגין להרבות בנרות בל"ג בעומר.....	יג
רשב"י מברך ללך הבאים למירון.....	יג
הגעגועים של החבראי קדישא לרבי שמעון בן יוחאי... כו.....	יג
העלייה למירון מימי המשנה עד ימינו.....	יג
השתטחות התנאים על קבר רשב"י במירון.....	יג
מעשה בתלמידי ששכח תלמודו.....	יג
אליהו הנביא לומד תורה עם תנאים במערת הרשב"י... כה.....	יג
הב"י הרמ"ק ורש"ק המשיכו את העלייה למירון.....	יג
שם ישבנו גם בכינוי.....	יג
האור החיים הקדוש עולה למירון.....	יג
הסתלקות וקבורת רבי אלעזר בן רשב"י.....	יג
רבי אלעזר נחלש.....	יג
"שמחתי על שזכיתי שצדיק גדול עם גוף קדוש כזה הוא.....	יג
בעל"ל.....	יג
צוואת רבי אלעזר לאשתו.....	יג
פטירת רבי אלעזר, וקיום צוואתו ע"י אשתו.....	יג
תולעת נשכה באזנו של רבי אלעזר.....	יג
הסוד מתגלה.....	יג
התלמידים מבינים שיש לקבור את ר"א בסמוך לאביו. לא.....	יג
הלויה מתעכבת.....	יג
קבורת רבי אלעזר אצל רשב"י אביו בערב יום כפור.....	יג
לא.....	יג
מעלין בקודש ואין מורדין.....	יג
רבי שמעון בן יוחאי ראש ה"חברייא קדישא".....	יג
רשב"י היה מן התנאים הגדולים בדור ב' אחר החרבן... יג	יג
חברי ה"חברייא".....	יג
חיי הרשב"י.....	יג
מקום לידתו ופטירתו של רשב"י.....	יג
רשב"י תלמידו של רבי עקיבא.....	יג
היה תלמיד מובהק לרבי עקיבא.....	יג
דבקתו ברבו.....	יג
הסתיר את גדלותו.....	יג
"אני ובוראך מכירין כוחד".....	יג
היה מה' תלמידי רע"ק שהחזיקו את התורה.....	יג
כבוד רבו.....	יג
תורת הרשב"י.....	יג
סתם רבי שמעון.....	יג
הרביץ תורה בצידון.....	יג
חיבור ספריו.....	יג
רשב"י ובנו ר"א התחבאו במערה י"ג שנה ולמדו שם.....	יג
תורה ביחד.....	יג
כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורכם.....	יג
הדברים נשמעו למלכות.....	יג
כעסם של הרומאים.....	יג
בריחת רשב"י; בנו ר"א מצטרף אליו לשמשו.....	יג
רבי שמעון ובנו רבי אלעזר מתחבאים במערה; שם נעשו.....	יג
להם נסים.....	יג
הנהגתם, עמלם בתורה, בימי שהותם במערה.....	יג
יציאתם מן המערה פעם ראשונה לאחר י"ב שנה.....	יג
רשב"י ובנו מתקרבים למקום ישוב.....	יג
רואים איש לוכד עופות.....	יג
שמיעת הבת קול.....	יג
כך נגזר מן השמים.....	יג
כל מקום שנתנו בו עיניהם נשרף.....	יג
נגזר עליהם לחזור למערה.....	יג
יציאתם מן המערה בפעם השנייה לאחר י"ב חודש.....	יג
בכל מקום שהיה רבי אלעזר מזיק במבטו, היה רבי שמעון.....	יג
מרפא.....	יג
די לעולם שיתקיים בזכותינו.....	יג
כמה חביבין מצוות על ישראל.....	יג
רבי שמעון הולך לרחוץ בחמי טבריא לצורך רפואתו... יג	יג
'אשריך שראיתי בכך'.....	יג
גדלות הרשב"י בתורה אחרי שובו מן המערה.....	יג
"שמא גרים".....	יג
בחינת "ושמעו הולך בכל המדינות".....	יג
בזה השם "רבי שמעון בן יוחאי" כלול כל מעשיו.....	יג
"אידרא רבא".....	יג
בחירת תלמידים ל"אידרא רבא".....	יג
פטירת שלשת התלמידים.....	יג
אולי נגזר עלינו גזירה?.....	יג
הבת קול מכריזה: "אשריכם על הגילויים בהם זכיתם" יח	יח
רשב"י היה מלומד בנסים.....	יח
רשב"י פוקד עקרות.....	יח
ה"ינוקא" שבוזרה הקדוש נולד מברכת רשב"י לאביו... יט	יח
תחיית הרמיתם בל"ג בעומר בהילולת רשב"י נפיש מתו.....	יח
הרבה נושעו בזכות הנדבות שהתנדבו עבור ציון רשב"י.....	יח
במירון.....	יח
דימוי רבי שמעון בר יוחאי למשה רבינו.....	יח
הקב"ה קרא בשמות משה רבי שמעון בן יוחאי.....	יח
למשה ורשב"י נגלה מן השמים שדורשי נפשם מתו.....	יח
משה רבינו ורשב"י הסתכלו באספקלריא המאירה.....	יח
משה רבינו ורשב"י קבלו תורה מסיני.....	יח

תולדות רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר

רבי שמעון בן יוחאי ראש ה"חברייא קדישא"

רבי שמעון בן יוחאי, ראש ה"חברייא קדישא" שהשתתפו בחיבור ספר הזוהר הקדוש, היה אחד מן התנאים הגדולים בדור השני שאחר חורבן בית שני, בזמן גזירות קשות של מלכות רומי על עם ישראל.

רשב"י היה מן התנאים הגדולים בדור ב' אחר החורבן

שאר חברי ה"חברייא" הם: רבי אלעזר בנו, רבי אבא, רבי יהודה, רבי יוסי בר יעקב, רבי יצחק, רבי חזקיה בר רב, רבי חיא, רבי יוסי ורבי יוסא.

חברי ה"חברייא"

חיי הרשב"י

התנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי נולד בארץ ישראל, בארץ הגליל, ונאסף על עמיו זקן ושבע ימים בכפר מירון, לא הרחק מעיר צפת, ביום ל"ג בעומר.

מקום לידתו ופטירתו של רשב"י

רשב"י תלמידו של רבי עקיבא

היה תלמידו המובהק של התנא הגדול רבי עקיבא, שקרא אותו "בני" (מעילה דף ט' עמוד א'). תיכף אחר נשואיו הלך רשב"י ללמוד תורה בבני ברק בשיבת רבי עקיבא, שם ישב ולמד במשך י"ג שנה מבלי לבקר בביתו במשך כל זמן זה (ויקרא רבה פרק כ"א, ח).

היה תלמיד מובהק לרבי עקיבא

דביקותו ברבו הדגול היתה כל כך גדולה, עד שכשנאסר רבי עקיבא ונתפס בבית הסוהר, מסר רשב"י נפשו לחדור לשם לשמוע ממנו תורה. (פסחים דף קי"ב עמוד א').

דבקותו ברבו

בעת שהותו אצל רבו רבי עקיבא הסתיר את גדלותו מעיני כל, עד שאמר עליו רבו "דייך שאני ובוראך מכירין כוחך", כדלהלן.

הסתיר את גדלותו

אמר רבי בא: בראשונה היה כל אחד ואחד ממנה [סומך בסמיכת חכמים] את תלמידיו... ורבי עקיבא את רבי מאיר ואת רבי שמעון. אמר: ישב רבי מאיר תחילה. נתכרכמו פני רבי שמעון [שהיה סובר שאינו חושב אותו לכלום - פני משה]. אמר לו רבי עקיבא: דייך שאני ובוראך מכירין כוחך [כלומר, מכיר אני בך שכחך גדול הוא, ורבי מאיר שהוא יותר זקן ממך אמרתי שישב בתחילה, פני משה]. (ירושלמי סנהדרין פרק א' הלכה ב')

"אני ובוראך מכירין כוחך"

רבי שמעון בן יוחאי היה מחמשת התלמידים של רבי עקיבא שנשארו בחיים אחרי שמתו כ"ד אלף תלמידים של רבי עקיבא, ואותם החמשה תלמידים העמידו והחזיקו את התורה בזמן הקשה ההוא. (יבמות דף ס"ב עמוד ב')

היה מה' תלמידי רע"ק שהחזיקו את התורה

דביקותו כבוד רבו ברבו רבי עקיבא היתה עד כדי כך, שפעם אחת, אחרי פטירת רבו, כשנפלט מפיו אמרה שלא היתה לכבודו של רבי עקיבא, נצטער על זה כל כך, והתענה כל כך תעניות עד שנשחרו שיניו מרוב התעניות.

(נזיר דף נ"ב עמוד ב')

תורת הרשב"י

כל מקום שנזכר בש"ס "רבי שמעון" סתם - הוא רבי שמעון בן יוחאי.

סתם רבי שמעון

(פירוש רש"י שבועות דף ב' עמוד ב')

רבי שמעון בן יוחאי ייסד ישיבה גדולה בעיר צידון, ושם הרביץ תורה להרבה תלמידים.

הרביץ תורה בצידון

מלבד הלכותיו הנזכרות בש"ס, חיבר גם מדרשים באגדה בלול עם הלכה, ונקראים "מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי", "ספרי", ועל כולם היה מקור ספר הזוהר הקדוש, שהוא קובץ מאמרים, רמזים, דרשות וסודות שנתגלה להם ע"י משה רבינו רעיא מהימנא ואליהו הנביא, וכן מה שחידשו הוא ובנו רבי אלעזר ושאר התלמידים, ה"חבריא קדישא". כותב המאמרים העמוקים מפי רבי שמעון בן יוחאי היה רבי אבא, לפי ציווי רשב"י ביום פטירתו (זוהר חלק ג' דף רפ"ז עמוד א'. ועיין הקדמת מוהר"ו ז"ע בספר עץ חיים, בדפוס ירושלים תשמ"ח, דף י"ז ד"ה הלא תראה).

חיבור ספריו

רבי שמעון ובנו רבי אלעזר התחבאו במערה י"ג שנה ולמדו שם תורה ביחד

לאחר שמת רבי עקיבא כשנהרג על ידי המלכות נהגו תלמידיו ושאר חכמי ישראל להתאסף בכרם עיר "יבנה". פעם אחת ישבו שם יחד רבי יהודה בר אלעאי, רבי יוסי ורבי שמעון בן יוחאי, ודברו מעניינים שונים, עד שבא להם לדבר על דבר ממשלת רומי. רבי יהודה בר אלעאי היה משבח, ואמר: "כמה נאים מעשים של אומה זו, תקנו שווקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות". רבי יוסי שתק. אבל רבי שמעון לא יכל להתאפק, ענה ואמר: "כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורכם, תקנו שווקים להושיב בהם זונות, מרחצאות לעדן בהם עצמם, גשרים לקחת מהם מכס".

כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורכם

בעת שדברו נמצא שם איש אחד, יהודה בן גרים שמו, כי תולדתו מן אב ואם שנתגיירו, והוא לא הבין ולא ידע שנצרך להשמר בדברים כאלה, וסיפר דבריהם למיודעיו, ועל ידי זה נשמעו דבריהם למלכות רומי.

הדברים נשמעו למלכות

מאד חרה אף הרומאים על רבי שמעון בן יוחאי, יען כי דבריו הם בזיון למלכות. עשו משפט על זה, ויצא הפסק: "יהודה בר אלעאי ששיבח יתעלה, יוסי ששתק יגלה לציפורי, שמעון שגינה יהרג".

כעסם של הרומאים

מיד נודע הדבר לרבי שמעון שנחרץ משפטו ליהרג וירא לנפשו, ברח מביתו ויתחבא בחדר נסתר שאצל בית המדרש, גם בנו רבי אלעזר ישב אצלו לשמשו, אשת רבי שמעון הביאה להם בכל יום לחם לאכול ומים לשתות, וכך ישב שם איזה ימים.

בריחת רשב"י: בנו ר"א מצטרף אליו לשמשו

ידיה כאשר נודע לרבי שמעון שהגזרה בתוקפה ושמחפשים אותו, אמר לבנו: "תדע בני, שאני מפחד כל היום, יען כי נשים דעתן קלה עליהן, ויכול להיות כאשר יצערו אותה תודיע איה אנו נמצאים, לכן עלינו לברוח מכאן". ויברחו משם בלילה ויתחבאו במערה שהיא במקום ציה מן הישוב, ואין איש עובר שם, ונעשה להם נס שצמחו שם עצי חרובין ותאנים, גם נגלה להם מעין של מים טובים, וניזונו מהם.

רבי שמעון ובנו רבי אלעזר מתחבאים במערה; שם נעשו להם נסים

וכאשר הבינו שלא בקרוב יכלו לצאת משם, דאגו שבגדיהם לא יבלו, לכן פשטו בגדיהם וכסו את גופם עד צוארם בחול הנמצא שם. כאשר היו צריכים להתפלל לבשו בגדיהם. אחר התפלה פשטו בגדיהם, כדי שלא יבלו. כל היום היו שניהם עמלים בתורה. שום נפש חיה לא ידע מלבד אליהו הנביא שהיה רגיל לבוא אצלם לגלות להם סתרי תורה.

הנהגתם, עמלים בתורה, בימי שהותם במערה

ככה ישבו שמה י"ב שנה. לאחר י"ב שנה מת קיסר רומי, ושם היה חוק המלכות שכאשר מת הקיסר נתבטלו גזרותיו. אז בא אליהו אל המערה ויבשר להם שהגזרה נתבטלה, ורשאים המה לצאת ולבוא אל ביתם. ויצאו מן המערה.

יציאתם מן המערה פעם ראשונה לאחר י"ב שנה

כאשר הלכו בדרך היו שמחים רק בבתי בראי, אבל לא היו טובי לב בבתי גוואי. בקרבם היתה טמונה תרעומת, מדוע היו נחתכים מן העולם י"ב שנה על לא חמס בכפם. ואחר הליכתם איזו פרסאות ונתקרו למקום ישוב נלאו, וישבו לנוח מעט.

רשב"י ובנו מתקרים למקום ישוב

באותה שעה ראו, אשר לא רחוק ממקומם במקום שיח השדה בא איש אשר מלאכתו היא ללכוד עופות השמים על ידי רשת שמפזר גרגירי תבואה בתוך הרשת, וכאשר נכנס הצפור בתוך הרשת לאכול הגרגירים נשמע קול דפיקת הדלת שנסגרת פתאום, והצפור נלכדה. לפעמים נכנסה הצפור ונלכדה, ולפעמים נכנסה ולא תלכד ויוצאת שלמה.

חזאים איש לוכד עופות

הטו אזנם רבי שמעון ורבי אלעזר, וישמעו, שכאשר נכנסת צפור הנלכדת, נשמע תחלה בת קול מן השמים תיבת "ספקלא", שמשמעותה היא שתספק דלת הרשת ותלכד הצפור. וכאשר נכנסת הצפור ואינה נלכדת, נשמע תחלה בת קול מן השמים תיבת "דימוס", שמשמעותה היא שנפטרת ממיתה.

שמיעת הבת קול

אז אמר רבי שמעון לבנו: "הלא תראה בני, כי גם את הצפור אינה נלכדת בלי גזר דין מן השמים, מכל שכן האדם שאינו נלכד בפח בלי גזרה מן השמים. זאת אומרת שאין לנו לחשוב שנלכדנו במערה רק על פי גזרת קיסר רומי, כי

כך נגזר מן השמים

אם בלתי ספק, שכך נגזר מן השמים, וסבת הדבר גלוי וידוע לפני הקב"ה, ואסור לנו להתרעם ולהרהר אחר מדותיו". ובכן נתישבה דעתם וילכו הלאה.

כאשר התחילו להתקרב יותר אל הישוב, ויעברו לפני שדה ויראו והנה יהודים חורשים בשדה וזורעים תבואה, ויתמהו עליהם ויאמרו בכעס: "מה עושים האנשים המשוגעים הללו?! מניחין עסק התורה, שהיא חיי עולם, ועוסקים בחיי שעה!" ובשביל חרון אפם כל מקום שנתנו עיניהם בכעס מיד נשרף.

כל מקום שנתנו בו עיניהם נשרף

אז יצתה בת קול מן השמים ואמרה להם: "האם להחריב עולמי יצאתם?! חיזור למערכתכם". ובעבור זה היו מוכרחים לחזור ולשוב לאותה המערה, ונשתהו שם עוד י"ב חודש.

נגזר עליהם לחזור למערה

לאחר שנים עשר חודש נשאו ידיהם לשמים ויאמרו: "אב הרחמן! הלא אף גם רשעים אין נשפטים בגיהנם יותר מן י"ב חודש, אם כן די לנו להיות נידונים כמשפט הרשעים". תפלתם נתקבלה. שוב יצתה בת קול ואמרה: "צאו ממערכתכם". ויצאו שניהם מן המערה ללכת לביתם.

יציאתם מן המערה בפעם השניה לאחר י"ב חודש

כאשר התקרבו פעם שנית אל הישוב, עוד לא נחה דעתו של רבי אלעזר, ולא יכול לסבול התנהגות האנשים מבית ישראל, כיון שבזמן היותו במערה, לא ידע דבר כך לעמל התורה, ולכן כמעט ששכח הצטרפות הגשמי של אנשי עולם הזה. ויבט עליהם בתמהון וברוגז, וגרם בזה הזיקות לאנשים. ובכל מקום שהיה רבי אלעזר מזיק במבטו, היה רבי שמעון אביו מרפא.

בכל מקום שהיה רבי אלעזר מזיק במבטו, היה רבי שמעון מרפא

כאשר ראה רבי שמעון מעשי בנו, התחיל לדבר אל בנו ולרכך את לבבו, והמליץ על ישראל לאמר: "תדע בני! כי די לעולם אני ואתה שיתקיים בזכות שנינו".

די לעולם שיתקיים בזכותינו

עוד נזדמן לפנייהם שראו בערב שבת בין השמשות, איש זקן רץ לביתו, ובידו שתי חבילות הדס. ושאלו אותו: "למה לך אותן שתי חבילות הדס?". אמר להם: "להריח בהן לכבוד שבת". אמרו לו: "ומדוע עשית מהם שתי חבילות, ולא די לך שיהיו חבילה אחת?". אמר להם: "אחת כנגד זכור ואחת כנגד שמור". אמר רבי שמעון לבנו: "ראה כמה חביבין מצוות על ישראל! לכן הנח רוגזך מהם". ומאז והלאה נתישבה דעתו וירך לבו, ולא הזיק יותר לאיש במבטו.

כמה חביבין מצוות על ישראל

רבי פנחס בן יאיר חותן רבי שמעון שמע כי חתנו בא לביתו, הלך אליו לקבל פניו. רבי שמעון היה מלא פצעים מן החול שכסה את גותו י"ג שנים במערה, ועל ידי זה נחלש כל גופו, והלך לטבריא לרחוץ בחמי טבריא לחזק גותו ולהתרפא. ויבא אליו שמה רבי פנחס חותנו.

רבי שמעון הולך לרחוץ בחמי טבריא לצורך רפואתו

כאשר הלך רבי שמעון לרחוץ בחמי טבריא, הלך עמו חותנו ויסוך את גותו, בשמן זית לרפא את פצעיו. ויהי כאשר ראה רבי פנחס את פצעי חתנו,

אשרי' שראיתני בכך

לא יכול להתאפק מבכי, כי נתמלא רחמנות עליו, ויפלו דמעות עיניו על גוף חתנו, וכאשר דמעות עינים מלוחין הן כמי מלח, הרגיש רבי שמעון עקיצת הדמעות במקום הפצעים ויכאב לו. שאל רבי שמעון את חותנו: "למה חותני תבכה ותכוה פצעי גוי מדמעות עיניך?", ויענהו רבי פנחס: בוכה אני על צרתך ומכאובך, ואוי לי שראיתך בכך!", ויאמר אליו רבי שמעון: "לא כן חותני! כי אם אשריך שראיתני בכך, שאילמלא לא ראיתני בכך לא מצאת בי תורה כל כך".

הדבר ידוע כי טרם נפרד רבי שמעון אל המערה, כשהיה רבי שמעון מקשה קושיא בלימודם, היה רבי פנחס מתרץ לו שנים עשר תירווצים. ואחר כך כאשר שב מן המערה, כשהיה רבי פנחס מקשה קושיא בלימודם, היה רבי שמעון מתרץ לו עשרים וארבעה תירווצים.

גדלות הרשב"י בתורה אחרי שובו מן המערה

(שבת דף לג ע"ב)

"שמא גרים"

רבי שמעון בן יוחאי "שמא גרים" (ברכות ז'), כי "שמעון" בחינת (אסתר ט, ד) "ושמעו הולך בכל המדינות".

בחינת "ושמעו הולך בכל המדינות"

(ספר לקוטי הלכות סימני בהמה וחיה טהורה הלכה ד')

זה בחינת מעלת זכרון שמות הצדיקים, כי בהשם הקדוש של כל צדיק וצדיק, בו נכלל כל מהות הצדיק, כל צדקתו ותורתו ומעשיו הטובים וכל מעלותיו ומדרגותיו, כי השם הוא נפשו ונשמתו. ועל כן על ידי שמזכירין שם הצדיק, אנו ממשיכין עלינו קדשתו וזכותו, ועל ידי זה נזכה גם אנחנו לקדשה וטהרה ולשוב אליו יתברך. למשל כשאנו מזכירין שם התנא רבי שמעון בן יוחאי, בזה השם כלול כל מעשי זה התנא שהיה שלש עשרה שנים במערה וחבר ספר הזוהר, וכל המעשיות הנזכרים ממנו, כולם כלולים בזה השם הקדוש רבי שמעון בן יוחאי, וכן בשארי שמות הצדיקים.

בזה השם "רבי שמעון בן יוחאי" כלול כל מעשיו, י"ג שנה במערה, חיבור המעשיות הזוהר, וכל המעשיות הנזכרים ממנו

(ספר לקוטי הלכות - הלכות סעודה הלכה ד' אות ו')

"אידרא רבא"

לאחרי צאתו מהמערה, הלך רשב"י לבחור שמונה תלמידים (והם: רבי אבא, רבי יהודה, רבי יוסי בר יעקב, רבי יצחק, רבי חזקיה בר רב, רבי חיא, רבי יוסי ורבי ייסא), אשר יחד עמו ועם ר' אלעזר בנו היוו את ה"אידרא רבא".

בחינת תלמידים "לאידרא רבא"

(זוהר חלק ג', אדרא רבא, דף קכ"ז עמוד ב').

לפני שנתפרדה ה"אידרא רבא", נפטרו שלשה תלמידים: רבי יוסי בר יעקב, רבי חזקיה בר רב ורבי ייסא. תלמידים אלו התמלאו באור האלקי, ולכן עברו לעולם הנצח.

פטירת שלשת התלמידים

התלמידים שנשארו בחיים ראו כיצד שלושת חבריהם נישאים בידי מלאכים. ואמר רבי שמעון דבר ונשתככו החברים. צעק ואמר, אולי חס ושלום נגזרה גזירה עלינו להענש, כי נגלה על ידינו מה שלא נגלה מיום שעמד משה על הר סיני.

אולי נגזרה עלינו גזירה?

ברגע זה יצאה בת קול מן השמים ואמרה: "אשרי אתה רבי שמעון ואשרי חלקך וחלק החברים החיים עמך, כי נגלה לכם מה שלא נגלה לכל צבאות מעלה".

(זוהר שם דף קמ"ד עמוד א')

הבת קול מכריזה: "אשריכם על הגילויים בהם זכיתם

רשב"י היה מלומד בנסים

א. התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי, מאריה דספר הזוהר והתקונים וכו', דנהיר כל עלמא באורייתא (זוהר ח"א דף קנ"ו ע"א), היה בעל נס, וכמו שמצאנו במסכת מעילה (דף י"ז ע"א) שקראוהו "מלומד בנסים".

ב. ובמסכת שבת (דף ל"ג ע"ב): הואיל ואתרחיש נסא.

ג. ובזוהר ח"ב (דף קמ"ט ע"א): בדרא דא זכותא עלאה דרבי שמעון קא עביד לאתחזאה נסין על ידי.

ד. ובזוהר ח"ג (דף ס"ד ע"א) אמר רשב"י: ניקום וניזיל, דקודשא בריך הוא ארחיש לן בנסין.

ה. ושם (דף ר"א ע"ב) אמר: ידענא דקודשא בריך הוא בעי למרחש לן נסא.

ו. ובזוהר חדש (ס"פ תבוא): זכאה נפשא דבר יוחאי דקודשא בריך הוא עביד עמיה נסין.

ז. ובזוהר ח"ב (דף קצ"ח ע"ב): קדישין עליונין דסבלין תבירא דגופא מאתר לאתר על קודשא בריך הוא, דזכאין למעבד להו נסין ופורקנין. ומי לנו גדול מרשב"י שסבל צער מערה ונשבר גופו לקנאת ה' צבאות.

רשב"י פוקד עקרות

מעשה באשה אחת בצידון ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה, אתון גבי רבי שמעון בן יוחאי בעיין למשתבקא דין מדין [הם רצו להפרד זה מזו], אמר להון, חייכון, כשם שנזדוגתם זה לזה במאכל ובמשתה, כך אין אתם מתפרשים אלא מתוך מאכל ומשתה.

הלכו בדרכיו ועשו לעצמן יום טוב ועשו סעודה גדולה, ושכרתו יותר מדי. כיון שנתישבה דעתו עליו אמר לה, בתי, ראי כל חפץ טוב שיש לי בבית טלי אותו ולכי לבית אביך. מה עשתה היא, לאחר שישן רמזה לעבדיה ולשפחותיה ואמרה להם, שאוהו במטה וקחו אותו והוליכוהו לבית אבא.

בחצי הלילה ננער משנתיה, כיון דפג חמריה אמר לה, בתי, היכן אני נתון, אמרה ליה, בבית אבא. אמר לה, מה לי לבית אביך, אמרה ליה, ולא כך אמרת לי בערב "כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו ולכי לבית אביך", אין חפץ טוב לי בעולם יותר ממך. הלכו להם אצל רבי שמעון בן יוחאי ועמד והתפלל עליהם ונפקדו. ללמדך, מה הקדוש ברוך הוא פוקד עקרות אף צדיקים פוקדים עקרות. (שיר השירים פרשה א' פסוק ד', על הפסוק "נגילה ונשמחה בך")

ה"ינוקא" שבזוהר הקדוש נולד מברכת רשב"י לאביו

אדכרנא יומא חד דהוה אזיל עמי בארחא רב ספרא אבוי [אביו של ה"ינוקא"], ובריכית ליה כד אתפרש מני, דיהא ליה בר אריא באורייתא. (זוהר ח"ב פרשת תרומה דף קס"ט סע"ב).

תחיית המתים בל"ג בעומר בהילולת רשב"י

לא אוכל להתאפק ולעצר מלספר מעשה ה', מעשה נס נפלא כי נורא הוא, אשר בעינינו ראינו והנני עד ראיה לספר בקהל מעשה נס ופלא מה שראיתי בעיני בהיותי במירון על ל"ג לעומר בשנת תרפ"ג, שחל אז ל"ג לעומר ביום הששי, ושכמעט רוב הקהל מאלפי ישראל שהיו שם בל"ג לעומר נשאר אז במירון לשבות שם את יום השבת, וטעמנו אז טעם שמחת שבת עילאית פלאית.

וביום שבת בבוקר אחר תפלת מוסף שהתפללנו אז בבית המדרש על יד ציון קודש הקדשים הרשב"י המנין האחרון קרוב לחצי היום, ויהי נשמע קול רעש גדול, שילד אחד של אחינו הספרדים שאמו נדרה לעשות לו תגלחתו הראשונה כמנהג הידוע, ואבי הבן לא יכל לסע למירון, ואמו לבדה הביאתו למירון, ופתאום הילד אחזתו מחלת החלי-רע רחמנא ליצלן, ושבק חיים לנו.

היה מונח באחד החדרים הקטנים הבנויים למעלה עלי גגות הציונים בחצר הקודש, וציוו הרופאים שהיו שם מטעם הממשלה מצפת ת"ו שצריכין לעשות הסגר, "קאראנטיין", על כל אנשי החצר על איזה ימים. וכשנשמע הפקודה הזאת, רבים מההמון נבהלו והתחיל לברוח מהחצר החוצה אל השדות והרים וגבעות אשר שם, אבל מיד הגיעו צעקות וקולות ובכיות, כי רבים מהיוצאים מחוץ לחצר עזבו את ילדיהם ואנשי ביתם וחפציהם והחצר נסגר ונשמר על ידי השוטרים. ועל כולם עלה ונשמע קול בכיה מהאשה, אם הילד המת, שבנה הראשון והיחידי שהביאה אותו על תגלחתו הראשונה אין, ונהפך לתוגה שמחתה.

ואני בעיני ראיתי את הילד מונח בחדרו על הארץ ירוק ומת, וכולנו נצטערנו מאד מאד על נפש אחת מישראל וצער אמו, ולא יכולנו בשום אופן מרוב צער לעשות קידוש ולסעוד את סעודת שבת קודש בבוקר.

והנה פתאום קמה אם הילד וחגרה מתניה כאשרת חיל, ולקחה הילד המת על ידיה וירדה עמו למטה בבית הכנסת שעל יד הציון הקדוש הרשב"י, והניחתו על הרצפה שעל יד הציון הקדוש, ובקול מר צורחת ובבכי צעקה אם הילד: "הוי צדיק צדיק רבי שמעון! הנני אמתך באתי לכאן לכבודך לגלח בני היחידי הראשון אשר נתן לי השם יתברך בזכותך, וקיימתי נדרי אשר נדרתי להביאותיו כאן על ל"ג לעומר, ואתמול הביאותיו חי ועשיתי לו התגלחת בשירים ובזמרה ובתוף ובכנור ומשתנה ומשחה [כמו שנוהגים שם בזה], ועתה איך אסע מכאן בבושה ובכלימה בלי הילד כו', ובאיזה פנים אבוא הביתה". וקולותיה ובכיותיה היה נשמע על כל החצר הקדוש, ולב מי לא נמס כמים לשמוע את קול צעקת האשה המרת לב ותחנוניה וצערי לבה.

ואחר כך קמה ואמרה: "צדיק צדיק, הנני מניחו לפניך כמו שהוא, ואנא ממך שאל תבישני ואל תחזיר פני ריקם ותחזירו לפני חי ובריא כמו שהביאותיו אתמול לפניך, ויתקדש שם שמים ושםך בעולם, וידעו כי יש ה' וצדיקים שופטים בארץ".

ולסגולה סגרו שמה הבית הכנסת על הציון הקדוש ולא נשאר שם רק הילד. וכעבור איזו רגעים הקול נשמע מבית הכנסת צעקת הילד לאמו. והחכם שם פתח לה הפתח, והנה הילד קם על רגליו וצועק: "אמי, תנה לי מעט מים כי צמא אני", ונתנו לו מים, והיא העלתו הגגה למקום חדרה מקדם, ונעשה שם רעש גדול מתחיית הילד המת, וכל הקהל כולם באו לראות הילד החי. וגם הרופאים נתאספו שמה ובדקו את הילד והודו ואמרו שאין זה בדרך הטבע כלל אלא מעשה נסי תחיית המת על ידי התנא רבי שמעון, והתירו תכף ומיד לפתוח שערי החצר, ואמרו שאין צריכין לעשות עוד "קאראנטין", והיה אז קידוש ה' גדול מאד, וכולם שראו את הילד החי ברכו ברכת "מחיה המתים".

ועתה מקרוב הגיע לידי מנחה חדשה, ספר "שער יששכר" (מאמרי חודש אייר, מאמר גל עיני אות י') שכתב, וזה לשונו: "שמעון בן יוחאי" גימטריא "מחיה מתים". (טעמי המנהגים, הלולא דרשב"י עמוד רס"ג)

הרבה עקרות נפקדו וחולים נתרפאו בזכות נדרים ונדבות שהתנדבו עבור ציון רשב"י במירון

א. ביי"ח אייר [ל"ג לעומר] באים מכל הסביבות ומדליקים אבוקות גדולות, מלבד מה שמדליקין עליה נר תמיד כו', שהרבה עקרות נפקדו וחולים נתרפאו בנדר ובנדבה שהתנדבו למקום ההוא.

(אגרת רבינו עובדיה מברטנורא זלה"ה לאחיו בשנת רמ"ט, נדפסה בספר דרכי ציון)

ב. נדרשתי מאחד מאנשי שלומנו יחיה בענין נשגב, היות ששמע מפי אנשי ארץ הקדש ת"ו, שקבלה בידם סגלה לחשוכי בנים רחמנא ליצלן, לנדב ח"י ראטל משקה ביומא דהלולא על ציון התנא האלקי רשב"י זי"ע ועל כל ישראל,

לכן בחרתי בו לעשותו שליח מצוה להזכיר לטובה את הזוג מאיר בן חיה לאה עם זוגתו שרה בת שינדל, שיפקד השם יתברך אותם בזרע של קיימא במהרה, בלי שום מכשול ונזק, וינדב עבורם ח"י ראטל משקה כנהוג. וכאשר יעזר השם יתברך ויפקדם בישועה במהרה, מוכנים המה לשלם נדבת לבכם בשמחה.

(אגרת כ"ק אדמו"ר רבי בן ציון הלברשטאם מבאבוב וצוק"ל, י"ט לעמר תער"ב)

ג. גם ידוע, שהרבה חשוכי בנים (לא עלינו) נדרו נדר שבהולד להם בן יקראו את הבן הנולד בשם שמעון, על שם רבי שמעון בן יוחאי, או שנדרו שיעשו את התגלחת הראשונה של הילד במירון, ונושעו בזכות התנא הקדוש רשב"י.

ד. "אדם ובהמה תושיע הוי"ה", גימטריא בדיוק מספר "רבי שמעון בר יוחאי".

דימוי רבי שמעון בר יוחאי למשה רבינו

א. טרם נולד משה רבינו ע"ה, קראו הקב"ה בשמו "משה" (פדר"א פל"ב, ועיי"ש בהגהות הרד"ל). וכן איתא בזוהר הקדוש (ח"ג דף ס"א ע"ב) על רבי שמעון בן יוחאי: רשב"י מן יומא דברא קוב"ה הוה אזדמן קמי קוב"ה ואשתכח קמיה, וקוב"ה קרי ליה בשמיה.

הקב"ה קרא בשמות משה ורבי שמעון בן יוחאי

ב. למשה רבינו ע"ה נגלה אליו ה' ואמר לו (שמות ד, יט) "לך שוב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך". וכמו כן לרשב"י יצאה בת קול ואמרה: "צאו ממערתכם דמית קיסר ובטלי גזירתיה".

למשה ורשב"י נגלה מן השמים שזרשי נפשם מתו

ג. על משה רבינו ע"ה אמרו חז"ל (יבמות דף מ"ט ע"ב), שהסתכל באספקלריא המאירה, וכן אמרו על רשב"י (סנהדרין דף צ"ז ע"ב), דעייל בלא בר והסתכל באספקלריא המאירה.

משה רבינו ורשב"י הסתכלו באספקלריא המאירה

ד. כמו שמשה רבינו ע"ה קבל תורה מסיני, כמו כן איתא גם על רשב"י. מן יומא דאסתלק רבי שמעון מן מערתא כו' רזין עילאין הוו מסתכלן ואתגליין בגין חברייהו כאילו אתייהבו ההוא שעתא בטורא דסיני (זהר ח"א דף רט"ז ע"ב). ראה משה מה שיתקן רשב"י שהיה ניצוץ שלו מזמנא תניינא דסליק משה להר כו', וזה סוד פסוק "עלית למרום שבית שב"י" נוטריקון "שמעון בן יוחאי" שהוא בזמנא תניינא דסליק להר.

משה רבינו ורשב"י קבלו תורה מסיני

ה. למשה רבינו ע"ה קראו "סיני", כמו שכתוב בזוהר (ח"ג דף צ"ח ע"ב, ברע"מ): חדו כולהו תנאין ואמוראין ואמרי מאן קאים קמי סיני. וכן קראו לרשב"י "סיני" בתיקוני זוהר (תיקון כ"ב דף ס"ג ע"ב).

משה רבינו ורשב"י נקראו "סיני"

- ו.** למשה רבינו ע"ה הודיע הקב"ה סוד "צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו כו'" (ברכות דף ז' ע"א), וכן לרשב"י הודיעו ממתיתבתא דרקיעא סוד זה (זוהר ח"ג דף קס"ח ע"א).
- ז.** על משה רבינו ע"ה נאמר (מכילתא פרשת בשלח, פ' השירה, פ"ט) שהיה שקול כנגד כל העולם כולו. וכן אמר רבי חייא על רשב"י (בוזוהר ח"א דף קכ"ו ע"א), דשקיל ככל עלמא.
- ח.** רשב"י סליק לעילא ונחית בעמודא דאשא (תיקוני זוהר תיקון ח", דף רל"ז ע"ב), כמו משה רבינו ע"ה.
- ט.** על משה רבינו ע"ה איתא שהעביר הפורעניות מלבוא בעולם (ויק"ר פ"א, ג), וכן נאמר עליו (אסת"ר פ"ו, ב) משה עמד בפרץ, דכתיב "ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ", וכן איתא בזוהר (ח"א דף ק"ו ע"א): לא הוה בר נש בעלמא דיגין על דריה כמשה דאיהו רעיא מהימנא. וכן איתא בזוהר על רשב"י שאמר: בחיי לא יתיב עלמא בצערא ולא אתדן בדינא דלעילא (זוהר ח"א דף רכ"ה ע"א).
- י.** משה רבינו מסר לו הקב"ה בסיני שבעין מפתחין דאורייתא, שהם שבעים פנים לתורה (זוהר ח"ב דף פ"ג ע"ב, ובאור החמה שם בשם הרמ"ק), וכן זכה גם כן רשב"י לע' אנפין דאורייתא (תיקוני בתחילתו).
- יא.** על משה רבינו איתא במדרש (דברים רבא ר"פ ברכה): "ישא ברכה מאת ה'", זה משה, א"ר תנחומא, אל תהי קורא בו אלא "ישיא" ברכה לאחרים. וכן אמר רבי אלעזר על אביו רשב"י (זוהר ח"א דף פ"ז ע"ב): ברכאן דאבא איצטריכו הכא.
- יב.** רשב"י היה ניצוץ שלו [של משה רבינו] מזמנא תניינא דסליק משה להר כו', וזה סוד פסוק "עלית למרום שבית שב"י" נוטריקון "שמעון בן יוחאי". (מגלה עמוקות, אופנים, אופן ע')
- יג.** משה רבינו לא נקבר, כידוע, על ידי שום איש, וכן רשב"י גם כן נאמר עליו (בסוף אדרא זוטא), דפוריא הוה סליק באוירא, ואשא הוה להיט קמיה, ונכנסה המטה מאליה למערה במירון.
- יד.** אודות פטירת משה רבינו איתא בספרי (ס"פ ברכה) בת קול יצאה שמת משה. וכן בתרגום יונתן בן עוזיאל (עה"פ ברכה לד, ה): בפטירתו ברת קלא נפלת מן שמיא. וכן פטירת רשב"י נודעה על ידי שיצאה מטתו וסליק באוירא (זוהר ח"ג דף רצ"ו ע"ב).

הסתלקות וקבורת רשב"י וגילוי רזין לפני הסתלקות

כשחלה רבי שמעון בן יוחאי נכנסו לפניו רבי פנחס ורבי חייא ורבי אבא מן החברייא קדישא, ובנו רבי אלעזר היה משמש אותו. כשראו שהוא נוטה למות אמרו לו: "האם מי שהוא יסודו של העולם ימות?". אמר להם רבי

משה רבינו ורשב"י ידעו סודות ההשגחה משה רבינו ורשב"י שקולים כנגד כל העולם

רשב"י עלה למרום בעני כמו משה רבינו משה רבינו ורשב"י מנעו פורעניות מן העולם

משה רבינו ורשב"י ידעו עי פנים לתורה

למשה ולרשב"י נמסר הכח לברך את ישראל

רשב"י היה ניצוץ משה רבינו

קבורת משה רבינו ורשב"י לא על ידי ילוד אשה

פטירת משה רבינו ורשב"י נודעה ע"י בת קול

"המשפט שלי הקב"ה בעצמו ישפוט"

שמעון: "תדעו שלא הבית דין שלמעלה מעיינים בידי, כי רואה אני שאין אנכי נמסר לא למלאך ולא להדיינים של מעלה, שאין אני כשאר אנשים, אלא שהמשפט שלי הקב"ה בעצמו ישפוט, ולא בבית דינו. וזהו שביקש דוד המלך (תהלים מ"ג) "שפטני אלקים וריבה ריבי". וכן שלמה המלך אמר "לעשות משפט עבדו", הקב"ה לבדו ולא אחר. שהרי למדנו כאשר האדם נוטה למות, אז הבית דין שלמעלה מעיינים בידינו, יש מהם נוטים לכף זכות, שמראים זכותיו של אדם, ויש מהם נוטים לכף חוב, שמראים העבירות של אדם, ואין האיש יוצא מן הדין כמו שהוא מבקש. אבל מי שהדיין שלו הוא מלך העליון על הכל, הרי זה משפט טוב, ואין יכול האיש לצאת אלא בטוב. מה הטעם? לפי שמדותיו של מלך העליון נוטות לזכות תמיד, ובידו סליחות עוונות פשעים וחטאים, כמו שכתוב (תהלים ק"ל) "כי עמך הסליחה למען תורא", עמך ולא אחר. ולפיכך אני מבקש מלפניו שהוא בעצמו ידין משפטי.

אחר כך ראו שרבי שמעון היה אומר דבר מה, ופתאום נעלם רבי שמעון מאותו החדר ששכב בו, ויתמהו כל הנאספים שם, ומרוב פחד ואימה לא יכלו לדבר דבר. לא ארכה העת, ופתאום פרץ הביתה ריח בושם חזק שהיה להם למשיב נפש ותחי רוחם. בתוך זה ראו שרבי שמעון נמצא על מטתו, ושמעו שהוא מדבר עם מישהו, אבל לא ראו עם מי.

רשב"י נעלם ממטתו ושוב נמצא שם

לאחר ששקט רוח החברים, שאלו לרבי שמעון על הנפלאות שראו, מה ענינם? אמר להם רבי שמעון: "מה שראיתם שנעלמתי מכם, הוא ששלחו אחרי מלמעלה, כי ביקשתי לראות מקומי בין מקומות הצדיקים שם, ולא הייתי שבע רצון מן המקום שהכינו עבורי, ובחרתי לי מקום אצל הנביא אחיה השילוני, ואחר כך נשלחתי בחזרה לביתי, ופרחו עמי שלש מאות נשמות צדיקים ללוות אותי עד ביתי, ועמהם דיברתי, זה הוא הקול ששמעתם, הוא ריח של גן העדן שבא עמנו".

רשב"י מסביר לתלמידיו מה ארע

אז קרב אליו רבי אלעזר בנו ואמר אל אביו: "אבי! ואיה יהיה מקומי בגן העדן?" אמר לו רבי שמעון: "אשרי חלקך בני, זמן רב ימשך טרם שתבא אלי, אבל שם בגן עדן ביררתי גם עבורך מקום טוב, אשרי חלקנו וחלק שאר הצדיקים בגן עדן, העומדים להודות ולהלל לרבון העולמים כמו מלאכי השרת, ככתוב "אך צדיקים יודו לשמך".

רשב"י בירר מקום עבור בנו ר"א בגן עדן

ויהי כאשר הגיע יום הנורא, יום המיתה, והחברייא קדישא הכירו בו שזה יום האחרון שלו, נאספו כולם וישבו לפני רבי שמעון, והוא היה מחזיר על לימודו כל התורה שלמד (ע"י ח"ג רצ"ו, ב - אדרא זוטא).

רשב"י חזר על לימודו לפני תלמידיו ביומו האחרון

פתאום ראו אור גדול כמראה אש שהיה מקיף סביב לבית מבחוץ, נבהלו החברייה קדישא ויצאו החוצה, ובפנים נשארו רבי אלעזר בנו ורבי אבא. פתח רבי שמעון את עיניו ואמר לרבי אלעזר: "צא החוצה וראה אם יש שם רבי יצחק תלמידי החביב שהצלתי אותו משליטת מלאך המות, ואמור לו שיכנס, ותושיבהו אצל מטתי שישמע חידושי תורה אשר אדבר, למען יוכל אחר כך לסדר החידושי תורה אשר ישמע ממני".

רשב"י מבקש שיקרא לרבי יצחק למען יסדר החידושים שעומד לגלות להם

אחר כך ישב רבי שמעון על מטתו ואור שמח היה מרחף על פניו, וישאל לרבי אלעזר איה המה החברייה קדישא, ומדוע אינם נכנסים. יצא רבי אלעזר וקרא להחברים שיכנסו, ודיבורו עם כולם היה בהארת פנים של שמחה. אז נשא רבי שמעון ידיו לשמים והיה מתפלל תפלה. אחר תפלתו בחר איזה חברים מן החברייה קדישא שרק הם ישארו בביתו, והשאר יצאו החוצה. נשארו בפנים: רבי אלעזר, רבי אבא, רבי יהודה, רבי יוסי ורבי חייא. מיד בא ונכנס גם רבי יצחק. כאשר ראהו רבי שמעון שמח עמו ואמר לו: "אשרי חלקך! שמחה רבה וכמה מדרגות של קדושה יתוספו לך ביום הזה".

רשב"י בוחר את התלמידים שישארו: רבי יצחק מגיע ורשב"י שמח בו

אז אמר רבי שמעון להחברים שנשארו בפנים: "שמעו אלי חברים קדושים! כאשר עתה עת רצון ושכינה הקדושה בתוכנו, מבקש אני שלא אבא לעולם העליון בבושת פנים, ובכן חפץ אני לגלות לכם היסודות של חכמת הקבלה, אשר עד עתה עוד לא גליתי אותם לאיש. ובכן ישב רבי אלעזר לפני, ורבי אבא ישב מאחורי, ויכתוב כל מה שאדבר. ושאר החברים שנשארו בפנים ישבו מן הצד וישמעו היטב את דברי, למען יכנסו לא רק באזנם, כי אם גם בעומק לבבם".

"חפץ אני לגלות לכם היסודות של חכמת הקבלה"

אחר זה נתעטף רבי שמעון בטליתו והתחיל לדבר חידושי תורה בדרשות פסוקי תנ"ך על פי חכמת הקבלה העמוקה. באמצע הדרוש הפסיק וצוה להעמיד כסא אצל מטתו, עבור רבי פנחס בן יאיר חותנו, שבא עתה מן גן העדן. אימה ופחד גדול נפל על החברים, ופחדו לשבת על כסאות וישבו על הקרקע, שוב התחיל רבי שמעון לדרוש ולגלות הסודות של חכמת הקבלה העמוקה, מאורגים ומקושרים עם דרשות על פסוקי תנ"ך, ונקראים בשם "אדרא".

רשב"י דורש ומגלה את הסודות של חכמת הקבלה העמוקה

רבי אבא סיפר שכאשר הגיע רבי שמעון לדרוש את הפסוק (תהלים קל"ג) "כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם", נשתתק אצל תיבת חיים ולא נשמע ממנו יותר. רבי אבא אחז את העט בידו והטה אזנו לשמוע עוד ולכתוב, אבל לא שמע. באותו רגע נבהל ונשתומם מן האור גדול כמראה אש אשר פרץ פתאום לבית, עוורת אחזה עיני כל החברים מחמת האור הגדול מאד, ולא יכלו לראות מה נולד שם, כי הוכרחו להשתטח על הקרקע ופניהם למטה. כך שכבו ובכו, כי הבינו שרגע האחרון בא.

רשב"י משתתק בתיבת חיים; הרגע האחרון בא

אור החזק עמד עת קצרה עד שנקטן, וחלף ועבר לגמרי. אז קמו החברים מן הארץ ויראו שהמנורה הטהורה קודש קדשים כבתה, רבי שמעון בן יוחאי צדיק יסוד עולם סגר עיניו לנצח, מעוטף בטליתו, שוכב על צדו הימנית, ואור שמח חופף על צורתו הקדושה. רבי אלעזר עם שאר החברים פרצו בכייה, ומרוב צער ואנחה לא יכלו לפתוח פיהם לדבר דבר.

המנורה
הטהורה
כבתה,
התלמידים
פורצים
בכיי

אך רבי חייא התחזק, קם על רגליו ואמר: "חברים! באה העת שאנו מחויבים לחלוק כבוד האחרון לאדוננו מורנו ורבנו, מנורה המאירה קודש קדשים, נשתדל לעשות הלוייה וקבורה כראוי לו".

הכבוד
האחרון
לרשב"י

בתוך כך נפוצה השמועה במהירות בזק מפטירת רבי שמעון, הן בעיר והן בכל הגליל. מכל הסביבה התחילו המונים לזרום למירון לקחת חבל בהלוייה שלו. אבל פרצה אז מחלוקת גדולה בין ההמון שהיו בהם חבורות ואגודות מכמה מקומות, וכל אחת חפצה שרבי שמעון יקבר אצלם. ויהי כאשר היו מוכנים אל הלוייה והקבורה, וחברייא הקדושה עם חכמי ישראל נשאו את מטתו החוצה, שקטה המחלוקות, כי המטה התנשאה למעלה באויר פרחה לאט לאט, וכל הנאספים הלכו אחרי המטה. גם נראה לפני המטה עמוד אש עד הארץ.

הלוייה
הרשב"י,
המטה
פורחת עד
לפני
המערה
שבכפר
מירון

וכך פרחה המטה עד לפני המערה שבכפר מירון, אז הבינו כולם שנצרך לקוברו באותה המערה. כאשר הכניסו המטה להמערה נשמע בת קול הפסוק "יבא שלום יניחו על משכבותם". וגם הפסוק "אתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין".

ל"ג בעומר - הילולא דרשב"י

על פי הקבלה ידוע ומפורסם שרבי שמעון בן יוחאי נפטר ביום ל"ג בעומר. עם ישראל הקדוש מרגיש גודל קדושתו של אותו התנא, הארז אשר בלבנון, הענק שבין התנאים, הארי שבחבורה שהשאיר אחריו אור גדול אור המאור לכל העולם, הוא ספר "הזוהר" הקדוש עם שתי ה"אדרות", רבא וזוטא, שהם היסודות של חכמה האלוהית שנקראת חכמת הקבלה, לכן לא נשכח אור קדושתו מן העולם. ועד היום הזה כנסת ישראל חולקת

כנסת
ישראל
חולקת
כבוד
לרשב"י
ביום ל"ג
בעומר

לו כבוד גדול ביום היארצייט שלו, על ידי חגיגה גדולה מאת כמה וכמה עשרות אלפים אנשים מכל שכבות העם, שעושים הדלקה גדולה בשמן זית כל הלילה בכפר מירון, אצל מערת קברו. בחצר הגדול נבנה בית המדרש. ההדלקה נעשה בשמחה רבה על גג בנין המערה. ונקראת הילולא דרבי שמעון בר יוחאי. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

ועל כן עושין בל"ג בעומר שמחה גדולה, דהיינו ביום הסתלקות התנא רבי שמעון בר יוחאי, על שזכינו שהשאר לנו השארה כזאת שתשאר לדורי דורות, שעל ידי זה נזכה להשיגו יתברך באמת.

כי אף על פי שעדיין אין אנו יודעין ומבינים כלל סתרי התורה שגילה רבי שמעון בר יוחאי בזוהר ותיקונים, אף על פי כן הוא תיקון גדול לנפשנו, כי כבר עשה והכין לנו כלים נפלאים ותיקונים גדולים על ידי דרכי תורתו הקדושה שגילה, שעל יד זה מי שרוצה להתייגע לבקש אותו יתברך, יוכל לבוא בנקל להשגות אלקות, על ידי הדרכים והכלים והתיקונים שגלה.

ועל כן גם אחר התנא רבי שמעון בר יוחאי זכינו לכתבי האר"י זכרוננו לברכה שהוסיף לגלות תקונים נפלאים וכו', וכן בדורותיו זכינו למה שזכינו על ידי גדולי הצדיקים שהיו מימות הבעל שם טוב זכרוננו לברכה עד עכשיו.

(ספר לקוטי הלכות הלכות נזיקין הלכה ד')

רבי שמעון כשהיה מגלה רזין ביום ההוא באדרא קדישא, אמר (דף רצ"א ע"ב) וזה לשונו: והשתא בעינא לגלאה רזין קמיה דקודשא בריך הוא וכו', והאי יומא לא יתרחק למיעל לדוכתיה כיומא אחרא, דהא כל יומא דא ברשותי קיימא, עכ"ל. רצה לומר שהיה היום מתארך באורו ולא היה רשות לאור היום להתחשך, הינו שיתפנה מן העולם, עד שנתן לו רבי שמעון רשות, וזה יורה כי כל האורות בטלים ומשמשים אל האור כי טוב, הינו רזין סתימין דאורייתא אשר נגזו בה אור הגנוז לצדיקים, והצדיקים המבינים ברזין דאורייתא הנם מאירים באור הגנוז בה. על כן אור היום ההוא היה מתארך ושמר פקודתו של רבי שמעון. בעבור זה מרבין אור ביום ההוא.

טעם שנוהגין להרות בניות בל"ג בעומר

מקובל מהאר"י ז"ל שביום ל"ג בעומר עומד התנא האלקי הרשב"י על ציונו הקדוש, ומברך לכל אחד ואחד הבאים שמה למירון לכבוד שם קדשו לשמוח שם בשמחת ההלולא רבתי שלו.

רשב"י מברך לכל הבאים למירון

בזוהר בכמה מקומות ששבחו החבריא את רבי שמעון בן יוחאי איתא, ווי לדרא כד יסתלק, פוק עין ותשכח, והוא בחינת (שמות ל"א): "שבת וינפש", כיון ששבת וי אבדה נפש' (ביצה טז). היינו שמחמת גודל התענוג של הנפש יתרה שבא בשבת, על כן מתחילים תכף להתגעגע ולהצטער על אבדת הנפש במוצאי שבת. כן החבריא, מחמת גודל התענוגים והשעשועים שקבלו מרבם רבי שמעון בן יוחאי, על כן תכף ומיד התחילו להתגעגע, ועלה על לבם צער ההסתלקות שיהיה להם.

הגעגועים של החבריא קדישא לרבי שמעון בן יוחאי

(לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכ"ו)

העלייה למירון מימי המשנה עד ימינו

א. תלמידי הרשב"י וסופרו הנאמן התנא רבי אבא (ראה ריש אדרא זוטא וזה חלק ג' רפז). השתטח על קברו, והזכיר שם ממעשיו הטובים (ראה פסיקתא רבתי פרק י"ב), ולמד שם מתורת רבו הרשב"י (ראה זוהר הקדוש ח"א דף קנ"ו).

השתטחות
התנאים על
קבר רשב"י
במירון

ב. מתלמידי הרשב"י ודבי אדרא קדישא התנא רבי חייא רבא (ראה זוהר הקדוש ח"ב י"ד). השתטח על ציון רבו הקדוש במירון והזכיר ממעשיו ומגדולת מעלתו בשמים ממעל מה שראה בעיניו קדשו (ראה בזוהר הקדוש בהקדמה דף ד.ט).

ג. רבי חייא אשתטח בארעא ונשק לעפרא (ראה כתם פז) ובכה ואמר עפרא עפרא וכו', בוצינא קדישא (ראה במקדש מלך על זוהר הקדוש ח"א דף ז') כי שם בוצינא כנוי לניצוץ משה רבינו עליו השלום), דהוה נהיר עלמא שליטא רברבא ממנא דזכותיה מקיים עלמא אתבלי בך. רבי שמעון נהירו דבוצינא נהירו דעלמין אנת בלי בעפרא ואנת קיים ונהג עלמא, ובאור החמה בשם הרב אברהם גלאנטי פירש שמנהיג את העולם בתורתו שלמד, כי כל מאמר ומאמר שהיה אומר כשזוכרין אותם שפתותיו דובבות בקבר, ובזה הוא מנהיג את העולם כלו, עד כאן.

ד. אחד מתלמידי רבי שמעון בר יוחאי ששכח תלמודו, הלך למערת רבו במירון ובכה שם מאד, מתוך הבכי נרדם ונראה אליו רבו ואמר: "כד תהי רמי בי תלתא קלי אנא אתי", מתוך שלא הבין מאמר רבו, הלך ל"פותר חלומות", וסיפר לו לשון רבו. אמר לו הפותר: למד למודך ג' פעמים ורבך יתראה אליך. התלמיד עשה כן והרשב"י נתראה אליו.

מעשה
בתלמיד
ששכח
תלמודו

ה. רבי יהושע בן לוי אשכח לאליהו דהוּו קאי אפתחא דמערתא דרשב"י, אמר ליה אתינא לעלמא דאתי, אמר ליה אם ירצה אדון הזה (שכינה היתה עמהם - רש"י). אמר רבי יהושע בן לוי, שנים ראיתי וקול שלשה שמעתי (ראה מהרש"א בחדושי הרשב"י אגדות שם).

אליהו
תנביא לומד
תורה עם
התנאים
במערת
הרשב"י

ו. איתא במדרש תהלים (מזמור ל"ו): מעשה ברבי יהושע בן לוי שהיה אליהו זכור לטוב עוסק עמו בדברי תורה, והיו עסוקין במערת רשב"י, ונתקשה רבי יהושע בן לוי בהלכה, אמר ליה אליהו מבקש אתה לשאול אותה לרשב"י, בא ואני מעמיד אותו לך, מיד הלכו וקרא אליהו לרשב"י, עיין שם.

מכאן אנו רואים איך שתלמידי רבי שמעון בר יוחאי נהגו לעלות למירון, ומזה נמשך ששאר התנאים, ותחלת האמוראים, נהגו אחריהם לעלות למירון. וככה נמשך בכל הדורות שאחריהם, בזמן שהיה ישוב יהודי בארץ ישראל, עלו למירון כל דורשי ה' להתפלל שם לפני הרשב"י זכותו יגן עלינו, אמן.

הרמ"ק [רבינו משה קורדובירן] ורבו מרן הבית יוסף, וגיטו רבי שלמה אלקבץ בעל "לכה דודי", וחבורתם, המשיכו העליה למירון, כמבואר בספר הגרושין והמסעות להרמ"ק [רבינו משה קורדובירן] (דפוס ויניציא, דף ה'), וזה לשונו: בשנת ה' אלפים ש"ה, ואני בתוך המדרש רשב"י עליו השלום במירון, ונשתטחנו בקרבו בציון רבי שמעון ורבי אלעזר עליו השלום, ועדיין מרחשי שפתי, ושם התפללתי תפלה קצרה מתוך קירות לבי.

הבי"ק הרמ"ק ורבי שלמה אלקבץ המשיכו העליה למירון

רבי אברהם גלאנטי (בספרו קול בוכים, סוף קינה ב') כותב: מה ששמעתי ממורי הרמ"ק [רבינו משה קורדובירן] זלה"ה בהיותם על ציון הרשב"י עליו השלום בהר מירון.

מרן הבית יוסף רבן של ישראל חגג חג הסכות במירון, והתפלל שם תפלת החג, והקיף שם בד' מינים הציונים הקדושים הוא ותלמידיו, ולמדו שם זוהר הקדוש, כמו שכתב במגיד מישירים פרשת אמר, באור ליום ז' כ' תשרי (בארץ ישראל הוא ליל ה' דחל המועד סכות) בא אליו המגיד וזה לשונו: ה' עמך וכו', והא גשמים דאתו לא הות דגמא שפך לו קתון על פניו חס ושלום (ראה סוכה פ"ב מ"ט), אדרבה נתקבלו דבריהם, ורשב"י ובנו שמחו לקראתכם בקרותכם הזוהר על מערתם ובכפר הסמוך להם, אלא כיון שהקפתם לרבי אלעזר בד' מינים הבאים לרצות על המים, נתעוררו המים ובאו, ואילו הייתם מקיפים פעם אחרת, היו רוב גשמים באים לעולם כמו בימי חוני המעגל, ומפני כך באו גשמי ברכה רצופים, כדי שלא תקיפו יותר עליהם. וכלל זה יהיה נקוט בידכם, כל זמן שהעולם יצטרך לגשמים, ותלכו ותקיפו ציוני הצדיקים הנזכרים ותענו (ראה בזוהר הקדוש (ח"ג דף נ"ט) ראה גם בזוהר הקדוש ח"ג ע"א). ועל כל צרה שלא תבוא על הצבור תקיפו אותם ז' פעמים ותענו (שם). ודעו כי הם שמחים מאד בקרותכם הזוהר על מערתם או הסמוך לזה, וכשתתמידו כן יגלו לכם רזין עלאין וכו' (עיין שם).

בהיות חברים מקשיבים אצל ציון רשב"י ועוסקים באמרותיו אמרות טהורות כדרכנו פעמים בשנה מעת לעת ומפקידה לפקידה, שם ישבנו גם בכינו, צעקנו במרירות לבנו ויתכו כמים שאגותינו, בראותנו איך רשב"י וחבריו בדורותם היו מצטערים ואוננים ובוכים על רב פשעינו, ואותם הצדיקים לא היו גרמא בנזקין, קל וחמר לנו שאנחנו הגורמים, שיש לנו לבכות ולהצטער בכפלים.

שם ישבנו גם בכינו

גם האור החיים הקדוש עלה למירון (נדפס האגרת מסע בעיר וויען בשנת תרצ"ג) שנמצא מכתב כתב יד מתלמידו שנסע עמו בשנת תק"ב בארץ ישראל למקומות הקדושים.

האור החיים הקדוש עולה למירון

הסתלקות וקבורת רבי אלעזר בן רשב"י

רבי אלעזר בן רבי שמעון לעת זקנותו נעשה חלש, ולא היה לו כח ללכת ללמוד בבית המדרש עם הישיבה.

רבי אלעזר נחלש

כאשר חלה ולא יכל לקום ממטתו נתגלה פעם אחת גופו הקדוש, וכאשר קרבה אשתו לכסותו שחקה, אבל מיד התחילה לבכות. שאל אותה רבי אלעזר: "מדוע שחקת תחלה, ומדוע עתה תבכי?" ענתה לו אשתו: "שחקתי ושמחתי על שזכיתי שצדיק גדול עם גוף קדוש כזה הוא בעלי, ועתה אני בוכה על זה שגם צדיק גדול כמוך מוכרח למות".

"שמחתי על שזכיתי שצדיק גדול עם גוף קדוש כזה הוא בעלי"

ידוע שרבי אלעזר היה כל ימיו בטבעו איש תקיף בדעתו, ולא היה נושא פנים לכל איש, לכן הבין שיש לו הרבה שונאים בעירו. אף גם בין התלמידי החכמים הרגיש שיש לו שונאים הרבה. לכן דאג שכאשר ימות לא יקברו אותו בכבוד תלמיד חכם. משום כך קרא קודם מותו לאשתו וכך ציוה עליה:

צוואת רבי אלעזר לאשתו

"**ידוע** אני שיש לי הרבה שונאים בעיר, ואפילו בין החכמים לא חסר לי שונאים. דואג אני שלא יקברו אותי לפי כבודי, לכן אני רוצה למות על מטתי בחדר העליה, ששם היה מקום תורתי, ושם תניחי אותי שוכב על מטתי. בכל פעם תוכלי ליכנס לחדר ההוא בלי כל פחד כאילו אני בחיים. אך הזהרי לא לגלות סוד מותי לאף אדם. וכך תאמרי לכל שואל: כאשר קשה עלי לסבול התרמית והשקר השורר בעולם, לכן הסגרתי עצמי להיות פרוש מן העולם בחדר תורתי על העליה. וכל איש שירצה לשאול עצה ממני, או שיבאו בעלי דינים לדון בדין תורה, יעמדו בבית למטה ויקרא אלי בקול רם מה שהם מבקשים, ואני אענה להם ממעל כמו בחיים".

אשתו הבטיחה לו לעשות כרצונו. וימת רבי אלעזר על מטתו בחדר תורתו אשר על העליה. והיא אמרה לכל כציווי בעלה. כאשר באו בעלי דינים לביתו, סדרו טענותיהם בקול רם למטה, אחר כך נשמע מהעליה הפסק דין "איש פלוני זכאי, ואיש פלוני חייב". גם היתה אשתו רגילה לעלות לחוף את ראשו במים ולסרוק שערותיו, והיה נראה לה כאילו הוא ישן. כאשר לפעמים נעקרה שיערה בשעת סריקה, היה נראה במקום ההוא בצבץ דם.

פטירת רבי אלעזר, וקיום צוואתו ע"י אשתו

פעם אחת ראתה תולעת זוחלת באוזנו, נתבהלה, והיה לה צער גדול מזה, ואמר לה בעלה בחלום שלא תפחד ולא תצטער על התולעת, כי זה עונשו, יען כי פעם אחת שמע שאיש אחד ביזה לתלמיד חכם, והיה ביכולתו למנוע ולענשו, והחריש, לכן נענש שתולעת תנשכנו באזנו לאחר מיתה.

תולעת נשכה באזנו של רבי אלעזר

ככה שכב רבי אלעזר על מטתו שמנה עשרה שנה. יש היו מאמינים לדברי אשתו, ויש היו מבינים שאין זה דבר פשוט. פעם אחת מסרה אשת רבי אלעזר סודה לשכנתה. במשך הימים נעשה ריב בין אותן הנשים, ותקלל השכנה לאשת רבי אלעזר: "יהי סופך שלא תבוא לקבר ישראל כמו בעלך!",

הסוד מתגלה

כאשר נשמע הדבר לתלמידי רבי אלעזר ואוהביו, התחילו לחקור ולדרוש בתוקף בדבר הזה, עד שנודע להם האמת. השמועה נפצה מיד בכל העיר ובכל הגליל שרבי אלעזר בן רבי שמעון מת. אבל התלמידים לא ידעו איזה לקבור אותו, והתוכחו בדבר.

בעת ההיא בא רבי שמעון בחלום הלילה להתלמידים ואמר: "פרידה אחת יש לי ביניכם, מדוע אין אתם מביאים אותה אלי?", אז הבינו התלמידים שנצרך לקבורו באותה המערה של קבורת אביו.

התלמידים
מבינים
שיש לקבור
את ר"א
בסמון
לאביו

ויהי ביום שהגבילו התלמידים להביאו לקבורה, נאסף המון אנשים שבאו לקיים מצות הלוויית המת, ופתאום התראה מחנה גדול מן הסביבה, מזוינים במקלות וברמחים, והיה בהם ערב רב של יהודים ואינם יהודים שלא הניחו להוציא את המת מן הבית להביאו לקבורה, באמרו: שזה שמונה עשרה שנה שלא נראתה חיה רעה בעיר בכל הגליל, ואין זה כי אם בזכותו. ההמון הזה נצחו והיו מוכרחים להשאיר המת בבית.

הלויה
מתעכבת

כאשר הגיע ערב יום הכפורים, שעה שכל האנשים טרודים בהכנות ליום כפור, ולא עלה על דעת אף אחד שביום כזה יחפצו להביאו לקבורה, והלכו משם שומרי הבית, אז באו התלמידים בלאט, והוציאו בהחבא את רבי אלעזר במטתו, וימהרו ללכת אל הדרך המוביל לכפר מירון. בדרכם ראו כמו שני נחשי אש הולכים לפניהם, אז הבינו כי נכון הדרך לפניהם, וכי יצליחו בקבורתו באין מונע ומעכב. כאשר הגיעו לפתח המערה במירון, ראו והנה נחש גדול שנקרא "עכנא" הקיף לסגור את פתח המערה. ויצעקו אליו: "עכנא, עכנא! הנח להביא את הבן אצל אביו" אז סר העכנא משם, ויקברו את רבי אלעזר אצל רבי שמעון אביו.

קבורת רבי
אלעזר אצל
רבי שמעון
אביו בערב
יום כפור

כשנפוצה השמועה שרבי אלעזר מת ונקבר אצל אביו, שלח רבי יהודה הנשיא, שהיה חברו של רבי אלעזר, לדבר נכבדות באלמנותו כי חפץ לקחתה לאשה. והשיבה: מעלין בקודש ואין מורדין, והוא לעומת רבי אלעזר כמו חול לגבי קודש. ויוסיף עוד רבי יהודה לשלוח אליה בזה הלשון: "יכול להיות שבתורה היה רבי אלעזר גדול ממני, אבל האם גם במעשים הוא גדול ממני?!", והשיבה: "מי שהוא גדול יותר בתורה איני יודעת, אבל זאת ידעתי שבודאי במעשים טובים הוא היה יותר גדול, יען כי קבל עליו יסורין שיכפרו על כל ישראל.

מעלין
בקודש ואין
מורדין

האדמו"ר מהאלמין הגה"צ הרב שלום יהודה גרוס

מייסד מפעל הזוהר העולמי
נחל לכיש 24/8 בית שמש, טל: 054-8436784

האדמו"ר מהאלמין שליט"א, נולד בהונגריה, עלה לארץ בשנת תש"ו. בשנת תשכ"ב היגר לברוקלין. לפני 40 שנה - הקים הרבה ארגונים: **בשנת תשכ"ה**, הקים וועד העולמי למען קדושת בית הכנסת, ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. **בשנת תשכ"ו**, ערך מלחמה גדולה נגד המזוזות הפסולות¹, **בשנת תשכ"ז**, ערך מערכה גדולה נגד סימילאק מחלב עכו"ם, ומאז לראשונה יצרו סימילאק מחלב ישראל². **בשנת תשכ"ז**, הקים ארגון הצלה, ונדפס ספר, וקול קורא'ס. **בשנת תשכ"ז**, ערך מערכה גדולה על שנכשלים באכילת תולעים בהכשר למהדרין מן המהדרין, **בשנת תשכ"ח**, ערך מערכה גדולה על אזהרת זמן קריאת שמע ותפלה³. **בשנת תשכ"ח**, הקים ארגון ובית דין צדק לכשרות וטהרת המקוואות⁴. **בשנת תשכ"ט**, יזם הדפיס והפיץ לראשונה חק לישראל שבועי, ונדפסו 54 פרשיות בודדות, ועשר כרכים. **בשנת תשל"ב-ב"ס**, ערך מלחמה כבידה על כשרות השחיטה⁵, **בשנת תשל"ד**, הקים ארגון וועד הכשרות התאחדות הקהילות, ונדפסו 39 ספרים וקול קורא'ס. **בשנת תשל"ד**, הקים את הרעיון הדף היומי, ופרסמו כל שבוע בעיתונים על הרעיון של לימוד דף היומי, ונדפס גם כן במדריך לכשרות # 2. **בשנת תשל"ה**, ערך מלחמה גדולה למען קדושת השבת⁶. **בשנת תשל"ט-ס"ג**, ערך מלחמה כבידה על כשרות הניקור⁷, **בשנת תשמ"א-ס"ד**, ערך מלחמה כבידה על תיקון עירובין בארה"ב⁸. **בשנת תשמ"ו** יצא לאור ספר הסכמות ומכתבים 1.296 מכתבים. בשנת תשס"ג שלח לארצו הקדושה כמה מיליוני ספרים ועוד 320 אלף דיסקים [בכל דיסק לערך 500 ספרים] ונחלקו בחינם בכל הארץ, ול-150.000 חיילים בצבא. **בשנת תשס"ד** שלחו לא"י עוד 250.000 דיסקים של 7000 קבצים ספרים בחינם. **בשנת תשס"ד**, הקים מפעל עולמי ללימוד הלכה יומית מחבר ורמ"א, ונדפסו ספרי שו"ע מחבר ורמ"א, וקול קורא'ס, ומודעות בהרבה עיתונים. **בשנת תשס"ז** - 2007 עלה לארץ, הקים את "מפעל הזוהר העולמי", ומאז פועל במסירות נפש, יומם ולילה, לזכות כל אחד מישראל בקריאה יומית של דף הזוהר היומי, ובכך לממש בפועל את הבטחתם וצוואתם של רשב"י וגדולי הצדיקים, שבזכות הזוהר, יצא עם ישראל מהגלות ברחמים, והמשיח יבוא.

בעהמכ"ח"ס: "אין ליכט פון תורה" - 887 חלקים, "אכילת מצות בישראל" - 7 חל', "אפיית המצות" - 3 חל', קובץ ספרי ארץ ישראל - 26 חלקים, "שמירת המצוות כהלכתן" - 58 חל', קובץ ספרי כשרות - 53 חל', "נפש ישעיה" על מאכלות אסורות - 7 חל', קובץ ספרי שחיטה - 26 חל', קובץ ספרי ניקור - 33 חל', קובץ ספרי שמירת שבת - 18 חל', קובץ ספרי מקוואות - 8 חל', "שמירת הברית" - 10 חל', "דברי תורה" עה"ת - 7 חל', קובץ ספרי סת"ם - 22 חל', קובץ ספרי קדושת ביהכ"נ - 17 חל', "מקדש מעט", "ואמרו אמן", "עניית אמן כהלכתו", "יצחק לשוח", ועוד. "שכר ועונש" - 6 חל', "אור הזוהר" - 5 חל', "זוהר השבת" - 5 חל', "זוהר חק לישראל" - 5 חל', "מאורות הזוהר" - 15 חל', "תיקוני זוהר" - 2 חל', "תיקוני זוהר" - 29 חל', "זוהר היומי" - 6 חל', "זוהר היומי" - 12 חל', זוהר עם פירוש הסולם, זוהר היומי - 70 חל', "זוהר תורה" - 54 חל', "תיקוני הזוהר", "אדרא רבה" ו"אדרא זוטא" עם עוד 6 ספרים, "ספרא דמשנא", "ספרא דצניעותא" ועוד. עלוני הזוהר - 39 חל', ועוד יותר מאלף ספרים וחוברות על הזוהר הקדוש. על כל הנ"ל,

בשנת תשס"ה, הקים בארץ ישראל מפעל הזוהר העולמי. ונדפסו קרוב ל-2000 ספרים חוברות וקול קורא'ס. על הדברים הנ"ל פרסם ספרים וקול קורא'ס, בלשון הקודש, באידיש ובאנגלית, ובעוד הרבה שפות. - מפיץ מיליוני ספרי זוהר הדף היומי של הזוהר, ועוד, המחולק בתפוצה עצומה בבתי כנסיות ובתי מדרשות, חנויות, קברי צדיקים, ארגונים גדולים, כגון ערוץ הידברות, בתי אב בכל רחבי הארץ ובחול. - הקים את "קול הרשב"י" "קול הזוהר" לשמיעה של הזוהר היומי, ושומעים דרשותיו. כיום מתגורר בבית שמש, מפיץ דרשותיו מידי שבוע ברדיו 2000, ומעביר הרצאות בכל רחבי הארץ.

1. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. 2. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. 3. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. 4. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. 5. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס. 6. ונדפסו ספרים וקול קורא'ס. 7. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס. 8. ונדפסו מאות ספרים וקול קורא'ס.

תוכן הענינים

א.	ג' המתנות שניתנו ע"י יסורין	לז
ב.	בזכות תורה גמ"ח וקבורת בנים נמחלים העוונות	לז
ג.	אברהם אע"ה החל לקרוא להקב"ה 'אדון'	לז
ד.	אין לרצות את האדם בעת כעסו	לח
ה.	לאה החלה להודות לה'	לח
ו.	קושי תרבות רעה בביתו של אדם	לח
ז.	יסורין הם בגדר 'פרעון חוב'	לח
ח.	ההיתר להתגרות ברשעים	לט
ט.	בזכות קביעות מקום לתפלה	מ
י.	גודל מעלת שימוש ת"ח	מ
יא.	שעה שהצבור מתפללים היא עת רצון	מא
יב.	דין הקורא ק"ש ב' פעמים בלילה או ביום	מא
יג.	שירת דוד	מב
יד.	טעם קדימת פרשת 'שמע' לפרשת 'והיה אם שמוע'	מב
טו.	האיסור למלאות פיו שחוק בעוה"ז	מג
טז.	יראת ה' היא אוצרו	מד
יז.	תורה ודרך ארץ	מה
יח.	חומר איסור הלבנת פנים	מה
יט.	בעל הבית בוצע ואורח מברך	מה
כ.	אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים	מו
כא.	עוסק בתורה - אם מפסיק לקריאת שמע ותפלה	מו
כב.	בעון ביטול תורה	מו
כג.	מעשה הרשב"י ור"א בנו שהתחבאו במערה	מז
כד.	גאולה בזכות שמירת השבת	מט
כה.	כי לא תשכח מפי זרעו	נ
כו.	אופן המותר לטלטל מוקצה	נא
כז.	כשיש לחוש לכשפים מעבירין על האוכלין	נא
כח.	דינם של ספיחי כרוב בשביעית מזמן הביעור ואילך	נב
כט.	אפילו דור רשעים אל תלשין עליו לפני הקב"ה	נג
ל.	חמשת הדברים שלימד רע"ק את רשב"י בהיותו בבית האסורין	נג
לא.	צורת כתיבת עשרת הדברות על הלוחות	נד
לב.	קריאת פרשת מילואים מעכב את המילואים	נה
לג.	מקור ההלכה שתמיד של בין הערבים טעון סידור שני גזירי עצים בשני כהנים	נה
	על המערכה	נה

- לד. מחלוקת תנאים אם הארון גלה לבבל או במקומו נגנז נו
- לה. מחלוקת תנאים בדין שיירי הדם של חטאת החיצון אם נשפך על יסוד הדרומי או המערבי נז
- לו. הטעם שלא ירד לישראל מן פעם אחת בשנה נז

מפתח הש"ס

- מא ברכות דף ז עמוד ב
- מא ברכות דף ח עמוד ב
- מב ברכות דף י עמוד א
- מב ברכות דף יד עמוד ב
- מג ברכות דף לא עמוד א
- מד ברכות דף לג עמוד ב
- מה ברכות דף לה עמוד ב
- מה ברכות דף מג עמוד ב
- מה ברכות דף מו עמוד א
- מו ברכות דף נה עמוד א
- מו שבת דף יא עמוד א
- מו שבת דף לג עמוד ב
- מט שבת דף קיח עמוד ב
- נ שבת דף קלח עמוד ב
- נא שבת דף קנד עמוד ב
- נא עירובין דף סד עמוד ב
- נב פסחים דף נא עמוד א
- נג פסחים דף פז עמוד ב
- נג פסחים דף קיב עמוד א
- נד ירושלמי שקלים דף טז עמוד ב פרק ו ה"א
- נה יומא דף ה עמוד ב
- נה יומא דף כו עמוד ב
- נו יומא דף נג עמוד ב
- נז יומא דף נט עמוד א
- נז יומא דף עו עמוד א

מאמרי רשב"י

ברכות - יומא

הַמְּשִׁיחַ מִחֶכֶה שְׁנֵלְמַד זֶה־ר הַקְּדוֹשׁ

"וְהַמְּשִׁילִים יִזְהִירוּ בְּזֹהַר הַרְקִיעַ", כֵּן אָמַר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְרֹשֶׁב"י זִיע"א: "בְּהַאי חֲבוּרָא דִּילְךָ דְּאִיהוּ סִפְרֵי הַזֶּה־ר... וּבְגִין דְּעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל "לְמַטְעַם" מְאִילְנָא דְּחַיִּי, דְּאִיהוּ סִפְרֵי הַזֶּה־ר, יִפְקוּן בֵּיהּ מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי". פְּרוּשׁ: מִשׁוּם שְׁעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל לְטַעַם מְאִילָן הַחַיִּים שֶׁהוּא סִפְרֵי הַזֶּה־ר, עַל יְדוּ יֵצְאוּ מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים (רַעֲיָא מְהֵימְנָא פִּי נְשֵׂא דָף קַכְד: (רמ"ק))

אַלְיָהוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב יֵרֵד מִן הַשָּׁמַיִם עִם כְּפָה חַיִּילִין שֶׁל נְשָׁמוֹת וְכַמָּה מְלָאכִים סְבִיבוּ וְשְׂכִינְתָא עַלְאַה עֶטְרָא עַל כְּלָהּ [וְשְׂכִינְתָא עַלְיוֹנָה הֵיחָדָה עֶטְרָה עַל כָּל הַנְּשָׁמוֹת]... וְאָמַר לְרֹשֶׁב"י: רַבִּי רַבִּי... וְאָמַר אֵלָיְהוּ הַנְּבִיא לְרֹשֶׁב"י: וְכַמָּה בְּנֵי נְשָׂא לְתַתָּא יִתְפַּרְנְסוּן מֵהַאי חֲבוּרָא דִּילְךָ, כֵּד יִתְגַּלִּי לְתַתָּא בְּדָרָא בְּתַרְאָה בְּסוּף יוֹמֵיָא... פְּרוּשׁ: כְּפָה בְּנֵי אָדָם לְמַטָּה יִתְפַּרְנְסוּן מִזֶּה הַחֲבוּר שְׁלָךְ [שְׂיֵהִיָה לָהֶם מְזוּן וְתַקוּן הַנְּפֶשׁ ע"י לְמוּד הַזֶּה־ר] כַּאֲשֶׁר יִתְגַּלֶּה לְמַטָּה בְּדוּר הָאֲחֵרוֹן בְּסוּף הַיָּמִים [קְרוּב לְבִיאַת מְשִׁיחַ], וּבְשִׁבִיל לְמוּד הַזֶּה־ר יִתְקַיֵּם מַה שְׂכַתוּב "וְקָרְאתֶם דְּרוּר בְּאַרְץ לְכָל יוֹשְׁבֵיהָ" - פְּרוּשׁוֹ, שְׂיִבּוּא מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ וְיִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוּל לְחֵרוּתְנוּ בַב"א (תִּיק"ז תי' ו' - הַגְּרָא וּבִל"ר). - לְשׁוֹן הַפְּסָא מְלָךְ: וְעַל זֶה הַלְּמוּד אָמַר הַקְּב"ה (בְּרַכּוֹת ח ע"א), שְׁנַחֲשֵׁב כְּאֵלוּ פְּדָאֵנִי לִי וּלְבְנֵי מֵהַגְּלוּת. - וּבְמַקְדָּשׁ מְלָךְ אָמַר: כִּי כְּפָה מְעַלּוֹת טוֹבוֹת יֵשׁ לְמַשְׁתַּדֵּל בְּלְמוּד פְּרוּשׁ מְאִמְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וְאִין קַץ לְגַדֵּל שְׁכָרוֹ, וְאֲשֶׁרִינוּ וּמַה טוֹב חֲלַקְנוּ אִם נִזְכָּה לְעֹזֵר וּלְקָרֵב בִּיאַת מְשִׁיחֵנוּ, כִּי כֵּן גָּזַר הַבּוּרָא יִתְבַּרַךְ שֶׁלֹּא יִתְגַּלֶּה וְיֵהִיָה גְנוּז סִפְרֵי הַזֶּה־ר הַקְּדוֹשׁ עַד סוּף הַיָּמִים שְׂבִזְכוּתוֹ יְבוּא הַגּוֹאֵל, כִּי סְגָלָה זֹו בּוּ דְּוִקָא וְלֹא בְּזוּלְתוֹ, עַכ"ל.

מאמרי רבי שמעון בר יוחאי

ברכות

ברכות דף ה עמוד א

תניא, רבי שמעון בן יוחאי אומר, שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין. אלו הן, תורה וארץ ישראל והעולם הבא. תורה מנין, שנאמר "אשרי הגבר אשר תיסרנו ייה ומתורתך תלמדנו" (תהלים צד, יב). ארץ ישראל, דכתיב "כי פאשר ייסר איש את בנו ה' אלהיך מן סרדך" (דברים ח, ה), וכתיב בתריה, "כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ מזכה" (דברים ח, ז). העולם הבא, דכתיב "כי גר מצוה ותורה אור ודרך חיים" ^[8] תוכחות מוסר" (משלי ו, כג).

ג' המתנות שניתנו ע"י יסורין

ברכות דף ה עמוד א

תני תנא קמיה רבי יוחנן, כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים וקובר את בניו מוחלין לו על כל עונותיו. אמר ליה רבי יוחנן, בשלמא תורה וגמילות חסדים דכתיב "בחסד ואמת יכפר עון" (משלי טז, ו), 'חסד' זו גמילות חסדים, שנאמר "דרך צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד" (משלי כא, כא), 'אמת' זו תורה, שנאמר "אמת קנה ואל תמכר" (משלי כג, כג), אלא קובר את בניו מנין. תנא ליה ההוא סבא משום רבי שמעון בן יוחאי, אתיא 'עון', 'עון', כתיב הכא "בחסד ואמת יכפר עון" (משלי טז, ו), וכתיב התם "וימשלם עון אבות אל חיק בניהם" (ירמיהו לב, יח).

בכות תורה גמ"ח וקבורת בניס נמחלים העונות

ברכות דף ז עמוד ב

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מיום שבא הקדוש ברוך הוא את העולם לא היה אדם שקראו להקדוש ברוך הוא 'אדון' ^[3], עד שבא אברהם וקראו 'אדון' ^[2], שנאמר "ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה" (בראשית טו, ח). אמר רב, אף דניאל לא נענה אלא בשביל אברהם, שנאמר "ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחננוני והאר פניך על מקדשך השמים למען אדני" (דניאל ט, יז), 'למענך' מבעי ליה, אלא למען אברהם שקראך 'אדון'.

אברהם אע"ה החל לקרוא להקב"ה 'אדון'

ביאור המאמרים

א. שאין לקרות להקב"ה בשם האדנות, שענין אדנות ועבדות במלך בשר ודם היינו שהמלך צריך לעבדו שישמשו אותו מה שאינו שייך בהקב"ה. ג. כתוב באל"ף דל"ת (רש"י).

א. "ודרך חיים", חיי העולם הבא, הוי"ן לו "תוכחות מוסר" לאדם (רש"י).

ב. ביאר הפני יהושע הכוונה, דאי לאו דאשכחן גבי אברהם שקרא להקב"ה 'אדון' היה מקום לומר

ברכות דף ז עמוד ב

ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מנין שאין מרצין לו לאדם בשעת[ה] כעסו[ה], שנאמר "פני ילכו והנחתו לך" (שמות לג, יד).

אין תרבות
את האדם
בעת כעסו

ברכות דף ז עמוד ב

ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מיום שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו[ה] לא היה אדם שהודה להקדוש ברוך הוא עד שבאתה לאה והודרתו, שנאמר "הפעם אודה את ה'" [ה] (בראשית כט, לה).

לאה החלה
להודות לה'

ברכות דף ז עמוד ב

ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג, שנאמר "מזמור לדוד בבכרו מפני אבשלום בנז" (תהלים ג, א), וכתוב בתריה "ה' מה רבו צרי רבים קמים עלי" (תהלים ג, ב), ואילו גבי מלחמת גוג ומגוג כתיב: "למה רגשו[ה] גוים ולאמים יהגו ריק" (תהלים ב, א), ואילו "מה רבו צרי" לא כתיב.

קושי תרבות
רעה בביתו
של אדם

ברכות דף ז עמוד ב

"מזמור לדוד בבכרו מפני אבשלום בנז" (תהלים ג, א), מזמור לדוד קינה לדוד מיבעי ליה. אמר רבי שמעון בן אבישלום [בעין יעקב הגרסא: רבי שמעון בן יוחי], משל למה הדבר דומה, לאדם שיצא עליו שטר חוב, קודם שפרעו היה עצב

יסורין הם
בבד' פרעון
חוב'

ביאור המאמרים

הקודם הדנה הוא גם כן מן ר' שמעון בן יוחאי נקיט העולם. וביאר בבניהו בן יהודע, דנקיט הכא עולמו להודיענו לפי דרכו טעם למעלת ההודאה שנשתבחה בה לאה, מפני כי המודה להשם יתברך על הטובה שהגיעה לו הרי זה יש לו אמונה בשגחה, דלא אזיל בתר דיעות הנפסדים המכחישין בהשגחה ותולין הכל בטבע, וידוע כי האמונה בהשגחה היא עיקר גדול, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר (חבקוק ב, ד) "וְצַדִּיק בְּאֵמוֹנָתוֹ יִחְיֶה", ובזה הדיבור ששינה ואמר את עולמו רמו ענין ההשגחה, כי המכחישים אומרים אין זה עולמו של הקב"ה דאין משגיח בו אלא מסרו למערכת הכוכבים ומזלות לשלוט בו.

ז. לפי שראתה ברוח הקדש שיעקב מעמיד שנים עשר שבטים ולו ארבע נשים, כיון שילדה בן רביעי הודית על חלקה שעלה יותר מן החשבון המגיע לה (רש"י).

ח. מה תועלת להם, אלמא דבר קל הוא בעיניו (רש"י).

ד. לא אמר אין מרצין לו לאדם כעסו, אלא בשעת כעסו, לומר דאפילו אינו כועס אלא שהוא שעה שראוי לו לכעוס שנעשה אז איזה מורת רוח, ג"כ לא ירצוהו עד שתעבור השעה, וכן הוא כביכול למעלה שבשעה שכל מלכי מזרח ומערב היו משתחיים לשמש אז הקב"ה כועס, ובאמת זעמו רק רגע, אבל עסק השתחוות של המלכים בודאי הוא יותר מרגע, ובאותו העת יש רגע שהקב"ה כועס, וכל שעה היא מיקרי שעת כעס שהוא זמן המוכן לכעס אפילו אינו כועס עדיין. ובזה ניחא מה דקשה איך שייך למעלה לומר פני ילכו שימתין עד שיעברו פנים של זעם, והלא כל זעמו הוא רק רגע והרי כבר כלתה הרגע. אבל לפי מה שכתבתי ניחא, שימתין כל שעה המוכן לכעס (צל"ח).

ה. וכיוצא בזה הובא בגמרא לעיל (א, י): ואמר רבי יוחנן משום רבי יוסי, מנין שאין מרצין לו לאדם בשעת כעסו, דכתיב "פני ילכו והנחתו לך", אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, המתן לי עד שיעברו פנים של זעם ואניח לך. ו. הקשה הצ"ח, למה כאן נקיט עולמו ובמאמר

לאחר שפרעו שמח^[ט], אף כן דוד^[י] כיון שאמר לו הקדוש ברוך הוא "הֲנִי מְקִים עֲלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתְךָ" (שמואל ב' יב,יא) היה עצב, אמר שמא עבד או ממזר הוא דלא חיים עלי, כיון דחזא דאבשלום הוא שמת, משום הכי אמר מזמור.

ברכות דף ז עמוד ב

ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה, שנאמר "עֲזֹבֵי תוֹרָה יִהְלְלוּ רִשְׁעִי וְשִׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגַּדְּרוּ בָּם" (משלי כח, ד). תניא נמי הכי, רבי דוסתאי ברבי מתון אומר, מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה, שנאמר "עֲזֹבֵי תוֹרָה יִהְלְלוּ רִשְׁעִי" וגו' (משלי כח, ד). ואם לחשך אדם לומר, והא כתיב "אַל תִּתַּחַר בְּמַרְעִים אֶל תִּקְנֵא בְּעִשֵׂי עוֹלָה" (תהלים לז, א). אמור לו, מי שלבו נוקפון^[א] אומר כן^[ב], אלא אל תתחר במרעים להיות כמרעים, אל תקנא בעשי עולה להיות כעושי עולה, ואומר "אַל יִקְנֵא לְבָבְךָ בְּחַטָּאִים כִּי אִם בְּיִרְאַת ה' כָּל הַיּוֹם"^[ג] (משלי כג, יז). איני, והאמר רבי יצחק, אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל התגרה

ההיתר
להתגרות
ברשעים

ביאור המאמרים

יסורים, (x) הבא מכח מה שבעונו הסיר השי"ת פניו והשגחתו ממנו, וממילא נופל תחת פגעי הזמן ומקרי הטבע ומערכת הכוכבים ממסילותם אם הם לרע לו, ויסורין כאלו אינם מכפרים העון, כיון שאינם באים במכוון לכפר, רק שמכח הסרת השגחתו ית' מאליו נפל תחת הטבע. (ב) יסורים שהם למעלה מהטבע והמזל הבאים בהשגחה לכפרת עון, ויסורים כאלו מכפרים. וז"ש לאחר שפרע שמח, כך דוד אמר שמא עבד או ממזר, וזהו יסורים הבאים מחמת הטבע דעבד או ממזר ודאי לא חייס, אם כן אינם מכפרים ועדיין לא פרע החוב, כיון דחזא דאבשלום הוא שמח דסתם ברא חייס, וזה דלא חס על כרחך אינו מכח הטבע, אם כן מכפר ופרע החוב, לכך שמח ואמר מזמור.

יא. הירא מעבירות שבידו (רש"י).

יב. מפרש "אל תתחר במרעים" אל תקוטט, והוא אינו כן, אלא "אל תתחר במרעים" להתגרות במעשיהם לומר אעשה כן גם אני (רש"י).

יג. ואומר "אל יקנא לבך בחטאים כי אם ביראת ה' כל היום", אפשר לומר אל תקוטט עם רשעים כי אם ביראת ה' יראי ה', אלא על כרחך אל יקנא לבך לעשות כמותן (רש"י).

ז. וזהו ביאור דברי רש"י ריש פרשת נצבים (דברים כט, יב) בשם מדרש אגדה, לפי ששמעו ישראל קללות שבכמשה תורה ובתורת כהנים הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה מפייסם אתם נצבים וכו' והקללות והיסורין מקיימין אתכם ומציבין אתכם לפניו, שהכוונה שהם ממרקין העוונות והם פרעון החוב, וכמבואר כאן. ומטעם זה נקראו הקללות והיסורים 'פורעניות', שהמה פרעון החוב, ונמצא שבזה הם קיום של ישראל, ובאמת הקללות המה ברכות ולא קללות (עפ"י דברי הצ"ח ברכות ד, ב, עי"ש עוד).

י. לכאורה רסגי עד הכא לפי המשל ומה שאמר שוב כיון שא"ל כו' היה עצב ואמר שמא עבד כו' אינו שייך למשל ומילתא אחרייתא הוא והל"ל ד"א כיון שא"ל כו'. ויש ליישב, דודאי בשטר חוב שיש ללוה מעות כדי לשלם אינו עצב גם קודם שפרעו כיון דאפשר לו לשלם אלא דאיירי בשטר חוב גדול שהוא עצב כל זמן שלא פרעו כיון שאין לו לשלם כ"כ ואז אחר שהשיגה ידו ופרעו הוא שמח, כן ברוד שהיה חושב שאי אפשר לו לסבול הפרעון דשמא עבד כו' כיון דחזא דאבשלום כו', גם שלא מצינו בקרא שהיה חס על אביו בדבר מה מ"מ דוד היה חושב כן ואמר מזמור (מהרש"א). ובישמח משה בשם הגאון מהר"י בספר לוחות העדות פירש, דיש שני מיני

בו, שנאמר "יְחִילוּ^[ד] דְּרָכָו בְּכָל עֵת" (תהלים י, ה), ולא עוד אלא שזוכה בדין, שנאמר "מְרוֹם מִשְׁפָּטָיָהּ מִנְּגִדוֹ" (תהלים י, ה), ולא עוד אלא שרואה בצדו, שנאמר "כָּל צוּרְרָיו יִפִּיחַ בָּהֶם" (תהלים י, ה). לא קשיא, הא במילי דידיה, הא במילי דשמיא. ואיבעית אימא, הא והא במילי דשמיא, ולא קשיא, הא ברשע שהשעה משחקת לו, הא ברשע שאין השעה משחקת לו. ואיבעית אימא, הא והא ברשע שהשעה משחקת לו, ולא קשיא, הא בצדיק גמור, הא בצדיק שאינו גמור, דאמר רב הונא, מאי דכתיב "לְמַה תְּבִיט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ בְּבֹלַע רֶשַׁע צְדִיק מִמֶּנּוּ" (חבקוק א, יג), וכי רשע בולע צדיק, והא כתיב "ה' לֹא יַעֲזֹבֵנוּ בְּיָדוֹ" (תהלים לז, לג), וכתיב "לֹא יֵאָנֶה לְצַדִּיק כָּל אֶוֶן" (משלי יב, כא), אלא צדיק ממנו בולע, צדיק גמור אינו בולע. ואיבעית אימא, שעה משחקת לו שאני.

ברכות דף ז עמוד ב

ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, כל הקובע מקום לתפלתו אויבו נופלים תחתיו^[טו], שנאמר "וְיִשְׁמְתִי מְקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל וְנִטְעַתִּיו וְשָׁבַן תַּחֲתָיו וְלֹא יִרְגֵזוּ עוֹד וְלֹא יִסִּיפוּ בְּנֵי עוֹלָה לְעֲנוּתוֹ כְּאֲשֶׁר בְּרִאשׁוֹנָה" (שמואל ב' ז, י). רב הונא רמי, כתיב "לְעֲנוּתוֹ" וכתיב "לְכַלּוֹתוֹ" (דברי הימים א' יז, ט^[טז]), בתחילה לְעֲנוּתוֹ^[טז] ולבסוף לְכַלּוֹתוֹ.

זכות
קביעות
מקום
לתפלה

ברכות דף ז עמוד ב

ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, גדולה שמושה של תורה^[יח] יותר^[יט] מלמודה^[כ], שנאמר "פֶּה אֶלְיֶשֶׁע בֶּן שָׁפְטָא אֲשֶׁר יָצַק מַיִם עַל יְדֵי אֱלֹהֵיו" (מלכים ב' ג, יא), 'למוד' לא נאמר אלא 'יצק', מלמד שגדולה שמושה יותר מלמודה^[כא].

גדול מעלת
שימוש ת"ח

ביאור המאמרים

הכליון (רש"י).
 יח. כלומר מי שמשמש תלמיד חכם יותר מלמודה (שיטה מקובצת).
 יט. נקיט 'יותר' ולא אמר 'מלמודה', ללמדנו שיש הפרש גדול בניהם ולא שיעורא זוטא דוקא הוא דאיכא, לכך נקיט יותר להורות על שיעורא רבא (בניהו בן יהוידע).
 כ. ביאר המהרש"א, שהוא משום שיש כמה הלכות שאדם לומד מרבו שאינן למעשה כדאמרינן בכמה דוכתינן, ומשום הכי קאמר דגדולה שמושה שרואה רבו הלכה למעשה.
 כא. ולעולם בענין ההוראה ישמש תלמידי חכמים שהגרסא סבה לחכמה, ושמוש הזקנים והחכמים סבה לידיעת המלאכה, והוא ענין ההוראה הן בדין הן באסור והיתר (בית הבחירה לרבינו המאירי; ראה מהרש"א לעיל).

יד. יצליחו, וחבירו "על כן לא יחיל טובו" (איוב כ') (רש"י).
 מז. וכעין זה הובא בגמרא לעיל (ו, ב): אמר רבי חלבו אמר רב הונא, כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם בעזרו, וכשמת אומרים לו, אי עניו, אי חסיד, מתלמידיו של אברהם אבינו. ואברהם אבינו מנא לן דקבע מקום, דכתיב "וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם", ואין עמידה אלא תפלה, שנאמר "ויעמוד פינחס ויפלל".
 מז. זה לשון הפסוק שם, "וְיִשְׁמְתִי מְקוֹם לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל וְנִטְעַתִּיהוּ וְשָׁבַן תַּחֲתָיו וְלֹא יִרְגֵזוּ עוֹד וְלֹא יִסִּיפוּ בְּנֵי עוֹלָה לְכַלּוֹתוֹ כְּאֲשֶׁר בְּרִאשׁוֹנָה".
 יז. בתחלה כשנבנה הבית נבנה על מנת שלא לענות עוד אויבים לישראל, ולבסוף כשחטאו נגזר עליהם ענוי ותפלתם מגינה עליהם מן

ברכות דף ז עמוד ב

אמר ליה רבי יצחק לרב נחמן, מאי טעמא לא אתי מר לבי כנישתא לצלווי. אמר ליה, לא יכילנא [כב]. אמר ליה, לכנפי למר עשרה וליצלי. אמר ליה, טריחא לי מלתא. ולימא ליה מר לשלוחא דצבורא, בעידנא דמצלי צבורא ליתי ולודעיה למר. אמר ליה, מאי כולי האי. אמר ליה, דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מאי דכתיב "וַאֲנִי תַפְלְתִי לְךָ ה' עַתְּ רִצּוֹן" [כג] (תהלים סט, יד), אימתי עת רצון בשעה שהצבור מתפללין. רבי יוסי ברבי חנינא אמר, מהכא, "כֹּה אָמַר ה' בְּעַת רִצּוֹן עֲנִיתִיךָ" (ישעיהו מט, ח). רבי אחא ברבי חנינא אמר, מהכא, "הֲזֶן אֶל כְּפִיר וְלֹא יִמָּאֵס" [כד] (איוב לו, ה), וכתוב, "פָּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְּרֵב" [כה] (איוב לו, ה), וכתוב "פָּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי" [כז] (תהלים נה, יט). תניא נמי הכי, רבי נתן אומר, מניין שאין הקדוש ברוך הוא מואס בתפלתן של רבים, שנאמר "הֲזֶן אֶל כְּפִיר וְלֹא יִמָּאֵס" (איוב לו, ה), וכתוב "פָּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי" [כז] (תהלים נה, יט). אמר הקדוש ברוך הוא, כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם.

שעה שהצבור מתפללים היא עת רצון

ברכות דף ח עמוד ב

תניא, רבי שמעון בן יוחי אומר, פעמים שאדם קורא קריאת שמע שתי פעמים בלילה, אחת קודם שיעלה עמוד השחר, ואחת לאחר שיעלה עמוד השחר, ויוצא בהן ידי חובתו, אחת של יום ואחת של לילה. הא גופא קשיא, אמרת פעמים שאדם קורא קריאת שמע שתי פעמים בלילה, אלמא לאחר שיעלה עמוד השחר ליליא הוא, והדר תני, יוצא בהן ידי חובתו אחת של יום ואחת של לילה, אלמא יממא הוא. לא, לעולם ליליא הוא [כח], והא דקרי ליה יום דאיכא אינשי דקיימי בההיא שעתא [כט]. אמר רב אחא בר חנינא אמר רבי יהושע בן לוי, הלכה כרבי שמעון בן יוחי. איכא דמתני להא דרב אחא בר חנינא אהא דתניא, רבי שמעון בן יוחי אומר משום רבי עקיבא, פעמים שאדם קורא קריאת שמע שתי פעמים ביום, אחת קודם הנץ החמה ואחת לאחר הנץ החמה, ויוצא בהן ידי חובתו, אחת של יום ואחת של לילה. הא גופא קשיא, אמרת פעמים שאדם קורא קריאת שמע שתי פעמים ביום, אלמא קודם הנץ החמה יממא הוא, והדר תני, יוצא בהן ידי חובתו אחת של יום ואחת של לילה, אלמא ליליא הוא. לא, לעולם יממא הוא,

דין הקורא ק"ש ב' פעמים בלילה או ביום

ביאור המאמרים

כב. תש כחי (רש"י).
 כג. וכל נתיבותיה שלום" (משלי ג), וכן גמילות חסדים נמי שלום הוא, שמתוך שגומל חסד בגופו לחבירו הוא מכיר שהוא אוהבו וכו' לידי אחוה ושלום (רש"י).
 כד. עד הנץ החמה (רש"י).
 כה. הלכך זמן קריאת שמע דיום הוא, דגבי קריאת שמע "ובקומך" כתיב והא קיימי (רש"י).

כב. תש כחי (רש"י).
 כג. אלמא יש שעה שהיא של רצון (רש"י).
 כד. תפלת הרבים לא ימאס (רש"י).
 כה. ממלחמות הבאות עלי (רש"י).
 כו. שהתפללו עמי (רש"י).
 כז. זה שעסק בדברי שלום דהיינו תורה, דכתיב

והאי דקרו ליה ליליא^[ב] דאיכא אינשי דגנו^[א] בההיא שעתא. אמר רבי אחא ברבי חנינא אמר רבי יהושע בן לוי, הלכה כרבי שמעון שאמר משום רבי עקיבא. אמר רבי זירא, ובלבד שלא יאמר השכיבנו^[ב]. כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר, הא דרבי אחא ברבי חנינא אמר רבי יהושע בן לוי, לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר, דההוא זוגא דרבנן דאשתכור^[ב] בהלולא דבריה דרבי יהושע בן לוי, אתו לקמיה דרבי יהושע בן לוי, אמר, כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק^[ד].

ברכות דף י עמוד א

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מאי דכתיב "פיה פתחה בקמיה ותורת חסד על לשונה" (משלי לא, כו), כנגד מי אמר שלמה מקרא זה. לא אמרו אלא כנגד דוד אביו, שדר בחמשה עולמים ואמר שירה^[ב]. דר במעי אמו ואמר שירה, שנאמר "בְּרָכִי נִפְשֵׁי אֶת ה' וְכָל קִרְבֵי^[ב] אֶת נֶשֶׁם קִדְשׁוֹ" (תהלים קג, א). יצא לאויר העולם ונסתכל בכוכבים ומזלות ואמר שירה, שנאמר "בְּרָכוּ יְהוָה מְלֹאכְיוֹ גְבַרֵי כַח עֵשִׂי דְבָרוּ לְשֹׁמֵעַ בְּקוֹל דְּבָרוּ בְּרָכוּ ה' כָּל צְבָאוֹ" וגו' (תהלים קג, כ). ינק משדי אמו ונסתכל בדדיה ואמר שירה, שנאמר "בְּרָכִי נִפְשֵׁי אֶת ה' וְאֵל תִּשְׁבְּחֵי כָּל גְּמוּלָיו" (תהלים קג, ב). מאי 'כל גמוליו'. אמר רבי אבהו, שעשה לה דדים במקום בינה. מעמא מאי. אמר רבי^[ב] יהודה, כדי שלא יסתכל במקום ערוה. רב מתנא אמר, כדי שלא יינק ממקום הטנופת. ראה במפלתן של רשעים ואמר שירה, שנאמר "תִּמְנו חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינִם בְּרָכִי נִפְשֵׁי אֶת יְהוָה הַלְלוּ יְהוָה" (תהלים קד, לה). נסתכל ביום המיתה ואמר שירה, שנאמר "בְּרָכִי נִפְשֵׁי אֶת ה' ה' אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוֹד וְהִדְרָר לְבָשֶׁת" (תהלים קד, א). מאי משמע דעל יום המיתה נאמר. אמר רבה בר רב שילא, מסיפא דעניינא, דכתיב, "תִּסְתִּיר פְּנִיךָ יִבְהַלֵּן תִּסְף רוּחָם יִגְוְעוּן" וגו' (תהלים קד, כט).

ברכות דף יד עמוד ב

אמר רבי יהושע בן קרחה, למה קדמה פרשת שמע וכו'^[א]. תניא, רבי שמעון בן יוחי אומר, בדין הוא שיקדים שמע לזהיה אם שמוע שזה ללמוד^[ב] וזה

טעם קדימת
פרשת
שמע'
לפרשת
זהיה אם
שמוע'

ביאור המאמרים

- ל. דקאמר יוצא בו קריאת שמע של לילה (רש"י).
 לז. מסורת הש"ס: רב.
 לח. זה לשון המשנה שם (ג, א): אמר רבי יהושע בן קרחה, למה קדמה פרשת שמע לזהיה אם שמוע, כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואחר כך מקבל עליו עול מצות. והיה אם שמוע לויאמר, שוהיה אם שמוע נוהג בין ביום ובין בלילה, ויאמר אינו נוהג אלא ביום בלבד.
 לט. "ודברת בס" (רש"י).
 ל. דקאמר יוצא בו קריאת שמע של לילה (רש"י).
 לא. וקרינא ביה "ובשכבך" (רש"י).
 לב. הקורא קריאת שמע של לילה שחרית סמוך לעמוד השחר לא יאמר השכיבנו, שאין עוד זמן תחלת שכיבה אלא זמן סוף שכיבה (רש"י).
 לג. וישנו ונרדמו עד לאחר עמוד השחר (רש"י).
 לד. אבל שלא בשעת הדחק לא (רש"י).
 לה. כנגד כולם אמר שירה לכשרתה רוח הקודש עליו (רש"י).

ללמד^[מ], והיה אם שמוע לויאמר שזה ללמוד וזה לעשות^[מא]. אטו שמע ללמוד אית ביה ללמד ולעשות לית ביה, והא כתיב ושננתם, וקשרתם^[מב], וכתבתם^[מג]. ותו והיה אם שמוע ללמד הוא דאית ביה ולעשות לית ביה, והא כתיב וקשרתם, וכתבתם. אלא הכי קאמר, בדין הוא שתקדם שמע לוהיה אם שמוע שזה ללמוד וללמד ולעשות, והיה אם שמוע לויאמר שזה יש בה ללמד ולעשות, ויאמר אין בה אלא לעשות בלבד. ותיפוק ליה מדרבי יהושע בן קרחה. חדא ועוד קאמר, חדא כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואחר כך יקבל עליו עול מצות, ועוד משום דאית בה הני מילי אחרנייתא.

ברכות דף לא עמוד א

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי, אסור^[מד] לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה^[מה], שנאמר "אִזְּ יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וְלִשְׁנֵינוּ רִנָּה" (תהלים קכו, ב),

האיסור
למלאות פיו
שחוק
בעוה"ז

ביאור המאמרים

בנצח ישראל: ביאור זה, כי האדם בעולם הזה אין ראוי שימלא שחוק פיו, כי מה שממלא שחוק פיו הוא בשביל השלימות, שהוא בפעל הגמור. ולא כך השמחה שהוא שייך בלב, דכתיב (תהלים ד, ח) "נתת שמחה בלבי". אבל השחוק הוא בפועל, כאשר יש לו שחוק. ולכך אמר אסור שימלא שחוק פיו בעולם הזה, כי השחוק, שהוא בפועל לגמרי, ודבר זה אינו ראוי לעולם הזה כלל. כי המדריגה הזאת אינו בעולם הזה, לפי שהאדם אינו בשלימות ובפועל. רק לעתיד, ואז נאמר "אז ימלא שחוק פיננו", כי יאמרו "הגדיל ה' לעשות עם אלה". כי כאשר יהיה לעתיד, והגדיל עם אלה מה שלא היה קודם, שלא היה האדם בפועל השלימות. לכך אין לו השחוק, שהוא שמחה בפועל, רק השמחה היה לו, שעיקר השמחה בלב, ואינו בפועל, רק לעתיד או יהיה בעולם השחוק. ומה שאמרו שאסור למלאות שחוק פיו בעולם הזה, אינו מצד החורבן, שהרי אמרו 'אסור שימלא שחוק פיו בעולם הזה', ודבר זה משמע אף בשעת בנין הבית אסור למלאות שחוק פיו בעולם הזה, עד שיהיה העולם בשלימות בלא חסרון. ובנתיבות עולם כתב: פירוש, אין השמחה בעולם הזה כי העוה"ז הוא עולם גשמי והעולם הגשמי יש בו השתנות וכל שנוי הוא רע, ואין יהיה השמחה בעוה"ז הגשמי דבר זה לא יתכן. ולפיכך אמר "אז ימלא שחוק פיננו", כלומר אז לעוה"ב, ובמלת אז רמז הכל כי אין ראוייה השמחה בעוה"ז הגשמי שהוא תחת

מ. ו'למדתם אותם את בניכם", ואם לא למד תחלה היאך ילמד את בניו (רש"י).

מא. ויאמר אין בה אלא עשייה (רש"י).

מב. דתפילין (רש"י).

מג. דמזוזה, עשייה היא (רש"י).

מד. הנה שנינו באבות (פרק ו משנה ז) בקניני התורה: הכ"ד במעוט שחוק. והקשה המהר"ל, הלא אסור למלאות שחוק פיו בעוה"ז כמבואר כאן. וביאר שדוקא למלאות שחוק פיו קאמר שהוא שחוק יותר מדאי, אבל שחוק בעלמא לא אמר, ולענין התורה צריך למעט השחוק לגמרי. והוסיף דבלאו הכי לא קשיא, דאפילו אי הוי איסור גמור מ"מ אשמועינן שאם הוא מרבה שחוק אינו זוכה לתורה, וטעמא כי השחוק שהוא מופלג הוא הפך המחשבה שהוא השכל לכך השחוק מבטל השכל. ודבר זה תוכל להבין כי השחוק מתחדש מן התול והליצנות בלבד, ואין ספק כי ההתול הוא הפך השכל כי הליצנות הוא דבר שאין בו ממש רק התול, והשכל מה שראוי לפי האמת ולפיכך השחוק הוא מבטל השכל. ואין השחוק דומה לשמחה שעיקר שמחה בלב בלבד אבל השחוק אינו בלב בלבד רק אף במעשה (דרך החיים).

מה. כתב בשיטה מקובצת, שאין טעם האיסור משום אבילות החורבן, אלא משום שלא יתגבר יצרו עליו מתוך השחוק, אבל לימות המשיח דליכא יצר הרע ליכא למיחש. וכתב המהר"ל

אימתי בזמן שיאמרו בגוים "הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהִים" (תהלים קכו, ב) [מ]. אמרו עליו על ריש לקיש, שמימיו לא מלא שחוק פיו בעולם הזה מכי שמעה מרבי יוחנן רביה.

ברכות דף לג עמוד ב

ואמר רבי חנינא, הכל בידי שמים [מ] חוץ מיראת שמים, שנאמר וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִירְאָה" (דברים י, יב). אטו יראת שמים מילתא זוטרתא היא [מ], והאמר והאמר רבי חנינא משום רבי שמעון בן יוחי, אין לו להקדוש ברוך הוא בבית גנוזי אלא אוצר של יראת שמים, שנאמר וְיִרְאָת ה' הִיא אוֹצְרוֹ" (ישעיהו לג, ו). אין, לגבי משה [מ], מילתא זוטרתא [ב] היא. דאמר רבי

יראת ה'
היא אוצר

ביאור המאמרים

באב ושאר תעניות סימן תקס סעיף ה): אסור לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה. ובמשנה ברורה שם (ס"ק כ): שהשמחה יתירה משכח המצות (וראה לעיל בשם שטמ"ק). ועיין בט"ז ופרישה דאפילו בשמחה של מצוה כגון בחתונה ופורים לא ימלא פיו שחוק.

מו. כל הבא על האדם ביד הקדוש ברוך הוא, כגון ארוך, קצר, עני, עשיר, חכם, שוטה, לבן, שחור, הכל בידי שמים הוא, אבל צדיק ורשע אינו בא על ידי שמים, את זו מסר בידו של אדם ונתן לפניו שתי דרכים והוא יבחר לו יראת שמים (רש"י).

מח. דקאמר "כי אם ליראה את ה'" וכו' (שיטה מקובצת).

מז. מקשים, והא משה אמר זאת לישראל ולהם דבר גדול הוא. אמנם הביאור לגבי משה היינו אותו הדור שהיה אצל משה, להם יראה מלתא זוטרתא היא, כי כשדיבר משה להם מצות יראה מהקב"ה הכניס בהם יראה גדולה כל כך שהיו מפחדים מאוד מאוד מהקב"ה (שיח שרפי קודש).

נ. פירשו המפרשים, דוודאי יראה לאו מלתא זוטרתא הוא, כי קשה לאדם לכבוש יצרו, ככתוב (קהלת ז, ט) "כִּי אָדָם אֵין צְדִיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטָא". אבל ברורו של משה שתמיד ראו בעיניהם השגחת הבורא שראו אותות ומופתים בכל עת, אז לא היה קשה לכבוש היצר. וזהו שאמרו לגבי משה, היינו בעת שהיו עם משה וראו את אשר עשה משה לעיני כולם, אז מלתא זוטרתא היא ליראה את ה' (כתב סופר פרשת נצבים; וראה הערה מ).

הזמן אשר הזמן בו שני וכל שני הוא רע ואין בו השמחה, אבל "אז ימלא שחוק פיננו" כי מלת אז בא על דבר שאינו תחת הזמן, כי הזמן הוא המשך ומלת אז הוא מורה על העת כמו שבארנו דבר זה בחבור גבורות השם במלת אז ישיר ובכמה מקומות, שלכך אמרו כל מקום שנאמר ויהי אינו אלא לשון ווי, מפני שכל הויה הוא שנוי והשנוי הוא רע, אבל מלת אז מורה על העתה שהעתה אין בה זמן ואי אפשר שיהיה בה הויה שהיא שנוי אשר השנוי הוא רע. ולכך יאמר "אז ימלא שחוק פיננו" כאשר יאמר "הגדיל ה' לעשות עם אלה", וזה כאשר יהיה העולם בשלימות ולא יהיה בו שנוי אשר הוא שייך לזמן, אבל יהיה העולם כמו העתה שאין בו הזמן אשר הזמן בו שנוי וכאשר ידוע ודבר זה מבואר, ולפיכך אין ראוי שיהיה לאדם רק הכנעה תמיד ואין ראוי לאדם קלות ראש. ושם אמרו רבנן לרב המנונא בהילולא דמר בריה דרבינא לישרי לן מר אמר להו ווי לן דמיתנן ווי לן דמיתנן אמרו לו אנן מה נענה בתוך אמר להו הי תורה והי מצות דמגנו עלן. ביאור זה כי אין ראוי אל האדם השמחה מצד שהוא בעל העדר ומיתה, ודבר זה מצד הסוף אשר סוף כל האדם למות, וא"כ השמחה מה היא בעולם הזה אשר האדם מוכן אל המיתה ומצד הזה ראוי האבל לא השמחה, ואם לא יזכר האבל מ"מ לא יהיה לו שמחה ג"כ. ולא מצד המיתה בלבד אלא שיש יראה מיום הדין אשר הש"י בא על מעשה בני אדם מה שעשה האדם בעוה"ז, והיינו דקאמר שיענו אחריו הי תורה והי מצות, ולפיכך אי אפשר שיהיה האדם ראוי לשמוח בעוה"ז ודבר זה מבואר.

מו. כ"ה בשולחן ערוך אורח חיים (הלכות תשעה

חנינא, משל, לאדם שמבקשים ממנו כלי, גדול ויש לו דומה עליו ככלי קטן, קטן ואין לו דומה עליו ככלי גדול.

ברכות דף לה עמוד ב

רבי חנינא בר פפא רמי, כתיב "וְלִקְחֶתִי דְגָנִי בְּעֵתוֹ" וגו' (הושע ב, יא), וכתוב "וְאִסְפַּתְּ דְגָנְךָ" וגו' (דברים יא, יד). לא קשיא, כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום [נא], כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום. תנו רבנן, ואספת דגנך, מה תלמוד לומר לפי שנאמר "לא ימוש ספר התורה הזה מפיהך" (יהושע א, ח), יכול דברים ככתבן [נב], תלמוד לומר, "וְאִסְפַּתְּ דְגָנְךָ" (דברים יא, יד) הנהג בהן [נב] מנהג דרך ארץ [נד], דברי רבי ישמעאל. רבי שמעון בן יוחי אומר, אפשר [נה] אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורע בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה. אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי אחרים, שנאמר "וְעִמְדוּ זָרִים וְרָעוּ צֹאנְכֶם" (ישעיהו סא, ה) וגו'. ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי עצמן, שנאמר "וְאִסְפַּתְּ דְגָנְךָ" (דברים יא, יד). ולא עוד, אלא שמלאכת אחרים נעשית על ידן, שנאמר "וְעִבְדֶתְ אֶת אִיבִיךָ" וגו' (דברים כח, מח). אמר רבי, הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידן, כרבי שמעון בן יוחי ולא עלתה בידן.

תורה ודרך ארץ

ברכות דף מג עמוד ב

ואמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב, ואמרי לה אמר רב חנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא, ואמרי לה אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים. מנלן, מתמר, שנאמר "היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה ותאמר הכר נא למי החתמת והפתילים והמטה האלה" [נא] (בראשית לח, כה).

חומר איסור הלבנת פנים

ברכות דף מז עמוד א

רבי זירא חלש, על לגביה רבי אבהו, קביל עליה, אי מתפח קמינא חריך שקי [נא] עבידנא יומא טבא לרבנן. אתפח, עבד סעודתא לכולהו רבנן. כי מטא למשרי [נב], אמר ליה לרבי זירא, לישרי לן מר. אמר ליה, לא סבר לה מר להא דרבי

בעל הבית בוצע ואורח מבדל

ביאור המאמרים

נא. וזאת היתה, וכשאינן עושין רצונו נוטלו ומראה להם שהוא שלו (רש"י).
נב. שלא יעסוק בדרך ארץ (רש"י).
נג. עם דברי תורה (רש"י).

נד. שאם תבא לידי צורך הבריות סופך ליבטל מדברי תורה (רש"י).

נה. בתמיהה, אפשר כדברך (רש"י).
זא. כן היו קורין לרבי זירא (רש"י).
זב. לישנא דשירותא, כלומר לפרוס ברכת המוציא ולאכול (רש"י).

זג. כן היו קורין לרבי זירא (רש"י).
זד. לישנא דשירותא, כלומר לפרוס ברכת המוציא ולאכול (רש"י).

יוחנן דאמר, בעל הבית בוצע. שרא להו. כי מטא לכרוכי, אמר ליה, נבריד לן מר, אמר ליה, לא סבר לה מר להא דרב הונא דמן בבל דאמר, בוצע מברך. ואיהו כמאן סבירא ליה. כי הא דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, בעל הבית בוצע ואורח מברך, בעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה, ואורח מברך כדי שיברך בעל הבית. מאי מברך יהי רצון שלא יבוש בעל הבית בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא. ורבי מוסיף בה דברים, ויצלח מאד בכל נכסיו, ויהיו נכסיו^[טז] ונכסיו מוצלחים וקרובים לעירו^[טז], ואל ישלוט שמן לא במעשי ידיו ולא במעשי דינו, ואל יזדקר לא לפניו ולא לפנינו שום דבר הרהור חטא ועבירה ועון מעתה ועד עולם.

ברכות דף נה עמוד א

"הַנְּבִיא אֲשֶׁר אָתוּ חָלוּם יִסְפֵּר חָלוּם וְאֲשֶׁר דִּבְרֵי אָתוּ יְדַבֵּר דְּבָרֵי אֱמֶת מֵה לְתַבְּנָן אֶת הַבֵּר נְאֻם ה'" (ירמיהו כג, כח), וכי מה ענין בר ותבן אצל חלום. אלא אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים. אמר רבי ברכיה, חלום, אף על פי שמקצתו מתקיים כולו אינו מתקיים, מגא לן מיוסף, דכתיב "וַהֲנִיחַ הַשָּׁמַיִם וַתִּירָח" וגו' (בראשית לו, ט).

אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים

שבת

שבת דף יא עמוד א

ואם התחילו אין מפסיקין, מפסיקין לקריאת שמע. הא תנא ליה רישא אין מפסיקין. סיפא אתאן לדברי תורה. דתניא, חברים^[סא] שהיו עוסקין בתורה מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה. אמר רבי יוחנן, לא שנו אלא כגון רבי שמעון בן יוחי וחביריו שתורתן אומנותן, אבל כגון אנו^[סב] מפסיקין לקריאת שמע ולתפלה.

עוסק בתורה - אם מפסיק לקריאת שמע ותפלה

שבת דף לג עמוד ב

כשנכנסו רבותינו לחרם^[סג] ביבנה היה שם רבי יהודה ורבי אלעזר ברבי יוסי ורבי שמעון. נשאלה שאלה זו בפניהם, מכה זו^[סד] מפני מה מתחלת בבני מעיים וגומרת בפה. נענה רבי יהודה ברבי אלעאי ראש המדברים בכל מקום^[סה]

בעון ביטול תורה

ביאור המאמרים

נמ. קרקעות (רש"י). שפסיק לתפלה (רש"י).

ס. שיכול לראותן בעל הבית תמיד ולדעת מה הן צריכין (רש"י). סג. זה בית המדרש שיושבין שורות שורות כחרם, כך מפורש בירושלמי בברכות (רש"י).

סא. חברים העוסקין בתורה מפסיקין תורתן לקריאת שמע, דזמנה דאורייתא "ובשכבך

ובקומך", ואין מפסיקין לתפלה (רש"י).

סב. הואיל ומפסיקין תורתנו לאומנתנו, כל שכן מקום, כדלקמן (רש"י).

ואמר, אף על פי שכליות יועצות ולב מבין ולשון מחתך פה גומר^[ס]. נענה רבי אלעזר ברבי יוסי ואמר, מפני שאוכלין בה דברים טמאין. דברים טמאים סלקא דעתך^[ס]. אלא שאוכלין בה דברים שאינן מתוקנים^[ס]. נענה רבי שמעון ואמר, בעון ביטול תורה^[ס]. אמרו לו, נשים יוכיחו^[ע]. שמבטלות את בעליהן. נכרים יוכיחו. שמבטלין את ישראל. תינוקות יוכיחו^[עא]. שמבטלין את אביהן. תינוקות של בית רבן יוכיחו^[עב]. התם כדרבי גוריון, דאמר רבי גוריון ואיתימא רב יוסף ברבי שמעיה, בזמן שהצדיקים בדור צדיקים נתפסים על הדור, אין צדיקים בדור תינוקות של בית רבן נתפסים על הדור. אמר רבי יצחק בר זעירי ואמרי לה אמר רבי שמעון בן זורא, מאי קראה "אם לא תדעי לך^[עג] תיפה בנשים צאי לך פֶּעֶקְבֵי הַצֶּאֱן" וגו' (שיר השירים א. ח), ואמרינן גדיים הממושכנין על הרועים וכו'.

ואמאי קרו ליה ראש המדברים בכל מקום. דיתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ויתיב יהודה בן גרים^[עד] גביהו. פתח רבי יהודה ואמר, כמה נאים מעשיהן של אומה זו^[עה], תקנו שווקים^[עו], תקנו גשרים, תקנו מרחצאות. רבי יוסי שתק. נענה רבי שמעון בן יוחאי ואמר, כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמן, תקנו שווקין להושיב בהן זונות, מרחצאות לערן בהן עצמן, גשרים ליטול מהן מכם. הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם^[עז], ונשמעו למלכות. אמרו, יהודה שעילה יתעלה^[עח], יוסי ששתק יגלה לציפורי, שמעון שגינה יִהְרַג. אזל הוא ובריה משו בי מדרשא. כל יומא הוה מיייתי להו דביתהו ריפתא וכוזא דמיא וכרכי. כי תקיף גזירתא, אמר ליה לבריה, נשים דעתן קלה עליהן, דילמא מצערי לה ומגליא לן. אזלו משו במערתא. איתרחיש ניסא איברי להו חרובא^[עט] ועינא דמיא. והוון משלחי

מעשה
הרשב"י
ור"א בנו
שהתבאר
במערה

ביאור המאמרים

סו. לשון הרע, והוא בא על כך, לפיכך מתחיל במעיים ומסיים בפה, שהלב מבין לספר לשון הרע, ובודה הדברים מלבו (רש"י). **פה גומר:** הכל יוצא מן הגרון (רש"י). **סז.** וכי עונשה מיתה, דבשלמא לשון הרע עונשה מיתה, דכתיב (תהלים קא) "מִלְשֹׁנִי בִסְתֵר יִרְעוּ אוֹתוֹ אֲצִמִית" (רש"י). **סח.** מעושרים, שהטבל במיתה בידי שמים, כדיליף באלו הן הנשרפים (סנהדרין פג, א) (רש"י). **סז.** דענוש נמי מיתה, כדאמרן מקרא נדרש לפני פניו "לְמַעַן יִרְבוּ יִמִּיכֶם", הא אם לא תלמדו יתמעטו (רש"י).

ע. שאינן מצוות על דברי תורה, דכתיב "ולמדתם אותם את בניכם" ולא בנותיכם, ומתות באסכרה. אמר להן, אף הן מבטלות את בעליהן (רש"י). **עא.** שאינן בני לימוד. אמר להן, אף הן בעון שמבטלים את אביהם להוליכן לחמה ולצונן ולפיסין באגוזים (רש"י).

עב. של בית רבן לא בטלין ולא מבטלין (רש"י). **עג.** "אם לא תדעי לך" לשמור מצותי "צאי לך" ובקשי רחמים בזכות "עקבי הצאן" אבות הראשונים שהיו רגלי הצאן וחזוקם, "ורעי" בזכותן "את גדיותיך" תינוקות שלך, שלא יתפשו "על משכנות הרועים" רועי הדור ופרנסיו (רש"י). **עד.** בן גר וגירות היה (רש"י).

עה. רומיים (רש"י). והקשה ב'שפת אמת', הא כתיב "לא תחנם" ודרשינן לא תתן להם חן כדאיתא בע"ז (כ). ותירץ, דגם הוא אמר כן בלשון בתמיהא.

עו. סדר מושב שווקי עיירות וחוצותיהן (רש"י). **עז.** לתלמידים או לאביו ואמו, ולא להשמיען למלכות, ונשמעו על ידו למלכות (רש"י).

עח. להיות ראש המדברים (רש"י). **עט.** לאכול פירותיו, ועינא דמיא לשתות (רש"י). **פה** ופירש המהרש"א, דאפשר שנקט חרובא, דהיה

מנייהו והוּו יתבי עד צוארייהו בחלא^[ב], כולי יומא גרסי, בעידן צלווי לבשו מיכסו ומצלו, והדר משלחי מנייהו כי היכי דלא ליכלו. איתבו תריסר שני במערתא. אתא אליהו וקם אפיתחא דמערתא, אמר, מאן לודעיה לבר יוחי דמית קיסר ובטיל גזרתיה. נפקו, חזו אינשי דקא כרבי^[א] וזרעי^[ב], אמר, מניחין חי עולם ועוסקין בחיי שעה^[ב], כל מקום שנותנין עיניהן מיד נשרף. יצתה בת קול ואמרה להם, להחריב עולמי יצאתם, חזירו למערתכם. הדור אזול, איתבו תריסר ירחי שתא. אמרי, משפט רשעים בגיהנם שנים עשר חדש^[ג]. יצתה בת קול ואמרה, צאו ממערתכם. נפקו, כל היכא דהוה מחי רבי אלעזר הוה מסי רבי שמעון. אמר לו, בני, די לעולם^[ג] אני ואתה. בהדי פניא דמעלי שבתא חזו ההוא סבא דהוה נקיט תרי מדאני^[א] אסא, ורהיט בין השמשות. אמרו ליה, הני למה לך. אמר להו, לכבוד שבת. ותיסגי לך בחד. חד כנגד זכור, וחד כנגד שמור^[ב]. אמר ליה לכריה, חזי כמה חביבין מצות על ישראל, יתיב דעתייהו. שמע רבי פנחס בן יאיר חתניה ונפק לאפיה. עייליה לבי בניה, הוה קא אריך^[ג] ליה לבישריה, חזי דהוה ביה פילי^[ב] בגופיה, הוה קא בכי, וקא נתרו דמעת עיניה וקמצוחא ליה^[ג]. אמר לו, אוי לי שראיתך בכך. אמר לו, אשריך שראיתני בכך, שאילמלא לא ראיתני בכך לא מצאת בי כך. דמעיקרא כי הוה מקשי רבי שמעון בן יוחי קושיא הוה מפרק ליה רבי פנחס בן יאיר תריסר פירוקי, לסוף כי הוה מקשי רבי פנחס בן יאיר קושיא הוה מפרק ליה רבי שמעון בן יוחי עשרין וארבעה פירוקי. אמר, הואיל ואיתרחיש ניסא איזיל אתקין מילתא^[א]. דכתיב "וַיבֹא יַעֲקֹב שְׁלֹם" (בראשית לג, יח), ואמר רב,

ביאור המאמר

א. "וַיֵּצְאוּ וַיֵּרְאוּ בְּפָנָיו הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי", הכי תני לה בסדר עולם (פ"ג) (רש"י).
ב. בעוסקי תורה אני ואתה (רש"י).
ג. חבילות של הדס להריח בשבת. מדאני: כמו "מַעֲרֻנֹת כִּימָה" (איוב לח) (רש"י).
ד. דאע"ג דזכור ושמור בדבור אחד נאמרו כדאמרינן פרק שבועות שתיים, מכל מקום הוּו תרי מילי, זכור הוא עשה ושמור הוא לא תעשה, כמפורש בדברי הרמב"ן. ומטעם זה דאחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור, נהגו נמי בנר של שבת ליטול ב' נרות, וכמו שבנרות זוכיין לבנים חכמים כמ"ש לעיל, ה"נ הדסים ע"ש בניס צדיקים שנקראו הדסים (מהרש"א).
ה. מתקן ומחליק (רש"י).
ו. בקעים סדקים, מחמת החול (רש"י).
ז. לרבי שמעון, שהדמעות מלוחין ומכאיבין את המכה בתחלתן (רש"י).
ח. כדרך שעשה יעקב כשניצול מיד עשו (רש"י).

נס בתוך נס, דאינו טוען פירות עד שבעים שנה מנטיעתו, וכאן טוען פירות מיד.
פ. בחול, שהיו פושטין בגדיהם שלא יכלו, ומכסין ערותן בחול (רש"י). וביאר המהרש"א, דלאו משום שלא יהא לבו רואה את הערוה, דהא מכסי בחול הוּו כפירוש רש"י, אלא משום "הַפּוֹן לְקִרְאָת אֱלֹהֶיךָ שְׂרָאֵל" (עמוס ד, יב) כדאמרינן בפרק קמא (שבת י, א).
פא. חורשים (רש"י).
פב. כתב הרש"ש, דאיזיל רשב"י לשיטתיה ברפ"ו דברכות דאמר אפשר ארם חורש כו' תורה מה תהא עליה אלא כו'.
פג. דאפשר על ידי נכרים, והקדוש ברוך הוא מחלק מזון וריוח לעושי רצונו (רש"י).
פד. שנאמר (ישעיה סו) "וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיָה מִדֵּי חֵדְשׁ בְּחֵדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְתּוֹ יָבֹא כָּל בְּשָׂר", אף הנדונים בו במשמע, מה שבתות למינוי שלהם, אף חדשים למינוי שלהן, והאי ודאי בפושעי גיהנם משתעי, דכתיב לעיל מיניה

שלם בגופו^[צב], שלם בממונו, שלם בתורתו^[צג]. "וַיַּחֲזֵן אֶת פְּנֵי הָעִיר" (בראשית לג, יח) אמר רב, מטבע תיקן להם^[צד]. ושמואל אמר, שווקים תיקן להם. ורבי יוחנן אמר, מרחצאות תיקן להם. אמר, איכא מילתא דבעי לתקוני. אמרו ליה, איכא דוכתא דאית ביה ספק טומאה ואית להו צערא לכהנים לאקופי^[צה]. אמר, איכא איניש דידע דאיתחזק הכא טהרה^[צו]. אמר ליה ההוא סבא, כאן קיציץ בן זכאי^[צא] תורמסי תרומה^[צב]. עבד איהו נמי הכי^[צג], כל היכא דהוה קשי טהריה, וכל היכא דהוה רפי צייניה. אמר ההוא סבא, טיהר בן יוחי בית הקברות. אמר לו, אילמלי (לא) היית עמנו, ואפילו היית עמנו ולא נמנית עמנו יפה אתה אומר, עכשיו שהיית עמנו^[ק] ונמנית עמנו^[קא] יאמרו זונות מפרכסות זו את זו תלמידי חכמים לא כל שכן. יהב ביה עיניה, ונח נפשיה. נפק לשוקא, חזייה ליהודה בן גרים, אמר, עדיין יש לזה בעולם. נתן בו עיניו, ועשהו גל של עצמות^[קב].

שבת דף קיח עמוד ב

אמר רב יהודה אמר רב, אלמלי שמרו ישראל שבת ראשונה^[קג] לא שלטה בהן אומה ולשון, שנאמר "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יֵצְאוּ מִן הָעַם לְלֶקֶט" (שמות טז, כז) וכתוב בתריה "וַיָּבֵא עֲמֶלֶק" (שמות יז, ח). אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים, שנאמר "כִּי כֹה אָמַר ה' לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי וּבְחָרוּ בְּאֲשֶׁר חִפְצָתִי וּמְחֻזְקִים בְּבְרִיתִי" (ישעיהו נג, ד), וכתוב בתריה^[קד] "וַהֲבִיאוּתֵימ אֶל הַר קְדְשִׁי וְשִׁמְחֻתֵימ בְּבֵית תְּפִלְתֵי עוֹלְתֵיהֶם וּבְחִיהֶם לְרִצּוֹן עַל מִזְבְּחֵי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים" (שם טז)^[קה].

גאולה
זכות
שמירת
השבת

ביאור המאמרים

- צב.** שנתרפא מצלעתו (רש"י).
צג. שלא שכח תלמודו מפני טורח הדרך (רש"י).
צד. דברי חזן וחנייה, ולי נראה, מ"וַיִּקַּח אֶת הַלֶּקֶט הַשָּׂדֶה" לשון תיקון (רש"י).
צה. שהיה אותו שוק שהספק בו מקום מעבר העיר לרבים, והכהנים לא היו יכולין ליכנס שם מפני טומאה, וצריך להקיף דרך אחר ארוך (רש"י).
צו. בהאי שוק מימיו, שלא היה בית הקברות גמור ולא ניתן לפנותו (רש"י).
צז. שתלן ועקרון לאחר גידולן (רש"י).
צח. הצריכות לשמרן בטהרה, וגם הוא היה כהן, כדאמרינן (בתוספתא דפרה) (פרק ג') אם מה שעשו ידי שכחתי (רש"י).
צט. היה מקצץ תורמסין ומשליכן שם, ונעשה נס וצף המת במקום שהוא שם, וציינו למקום הקבר, הכי מפרש בפסיקתא דפרשת העומר, ובסדר זרעים ירושלמי (רש"י).
ק. במעמד (רש"י).
קא. הסכמת לדעתנו להיות מן המנין (רש"י).
קב. כמת שנקרב בשרו ונפל מזמן הרבה (רש"י).
קג. פירש הריטב"א, דאע"ג דשבת ודינין במרה אתפקוד, שבת ראשונה ששמרו היתה שבת ראשונה של מן.
קד. לכאורה קשה, דהא כתיב התם "וּבְחָרוּ בְּאֲשֶׁר חִפְצָתִי וּמְחֻזְקִים בְּבְרִיתִי" ומשמע דלאחר כל אלו נאמר "וַהֲבִיאוּתֵימ אֶל הַר קְדְשִׁי" ולא בשמירת שבת לכד. וצריך לומר, דמפרש דקאי אכל חדא מינייהו הא דכתיב "והביאותים", ולא אכולה פרשתא (שפת אמת).
קה. ובירושלמי תענית (ג, א): א"ר לוי, אילו היו ישראל משמרין שבת אחת כתיקנה מיד היה בן דוד בא, מאי טעמא, "וַיִּאֶמֶר מִשָּׁה אֶכְלֶהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לְה'" וגומר (שמות טז, כה) - חד יום. ואומר "בְּשׂוֹבָה וְנַחַת תִּשְׁעֶוּן" (ישעיהו ל, טו) - בשובה וניחח תתפרקון.

שבת דף קלח עמוד ב

תנו רבנן, כשנכנסו רבותינו לכרם^[ק] ביבנה אמרו, עתידה תורה שתשתכח מישראל, שנאמר "הנה ימים באים באים נאם אדני ה' והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי ה'" (עמוס ח, יא), וכתוב "ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו" (עמוס תיב). 'דבר ה'" זו הלכה^[ק], 'דבר ה'" זה הקץ^[קח], 'דבר ה'" זו נבואה^[קא]. ומאי "ישוטטו לבקש את דבר ה'", אמרו, עתידה אשה שתטול ככר של תרומה ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לידע אם טמאה היא ואם טהורה היא, ואין מבין אם טהורה היא ואם טמאה היא. בהדיא כתיב ביה^[ק], "מפל האכל אשר יאכל" (ויקרא יא, לד). אלא לידע אם ראשונה היא ואם שניה היא, ואין מבין. הא נמי מתניתין היא^[קא], כדתנן, השרץ שנמצא בתנור, הפת שבתוכו שניה, שהתנור תחילה^[קב]. מסתפקא להו^[קג] הא דאמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא, ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה^[קד] ותיהוי פת ראשונה. אמר ליה, לא אמרינן ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה^[קה], דתניא, יכול יהו כל הכלים מיטמאין באויר כלי חרס, תלמוד לומר "כל אשר בתוכו יטמא" (ויקרא יא, לג) "מפל האכל אשר יאכל" (ויקרא יא, לד), אוכלין מטמאין באויר כלי חרס ואין כלים מטמאין באויר כלי חרס^[קז]. תניא, רבי שמעון בן יוחי אומר, חס ושלום שתשתכח תורה מישראל, שנאמר

כי לא תשכח מפי זרעו

ביאור המאמרים

קז. כשנפל השרץ באוירו, דהא בלא נגיעה מטמא, והלכך כמאן דמלי טומאה הוא, ותהוי פת ראשונה (רש"י).

קכז. לא סלקא דעתך למיהוי כמאן דמלי טומאה, דתניא יכול יהו כל הכלים טמאים מאויר כלי חרס, שאם היה כלי אחר בתוכו שיטמא מחמת השרץ שבאויר החיצון או מחמת שיטמאנו אויר כלי החיצון שהוא טמא (רש"י).

קכז. תלמוד לומר "כל אשר בתוכו יטמא" וסמך ליה "מפל האכל אשר יאכל", אוכלין ומשקין שבתוכו טמאים ולא כלים. שמע מינה תרת, חדא, דלא אמרינן חזייה כמאן דמלי טומאה, דאם כן אם כלי שטף הוא הפנימי שמתמא מגבו יהא טמא דהא נגע בטומאה, אלא לא אמרינן חזייה כמאן דמלי טומאה, ואוכלין ומשקין שבחיצון הוא דמטמאי מחמת הכלי שהכלי ראשון והם שניים, אבל כלים לא דהואיל דאין טומאה זו באה אלא מחמת הכלי אשמעינן האי קרא שאין כלי שאינו אב הטומאה מטמא כלי (רש"י).

קז. בכרם: על שם שהיו יושבין שורות שורות ככרם (רש"י).

קז. כדכתיב (דברים ה) "להגיד לכם את דבר ה'", דהיינו תורה (רש"י).

קח. לא ידענא מהיכא (רש"י). והתוספות כתבו, דכתיב גבי גלות שבעים "לקלות דבר ה'" מפי ירמיה (עזרא א).

קכז. כדכתיב (הושע א) "דבר ה' אשר היה אל הושע" וגו' (רש"י).

קי. ותורה שבכתב הרי כתובה ומונחת, יקראו ויראו (רש"י).

קיא. כלומר, והמשניות לא ישתכחו (הריטב"א).

קיב. שנטמא מן האויר, כדכתיב "אל תוכו" (ויקרא יא, ג), והוא חוזר ומטמא אוכלין שבתוכו מן האויר (רש"י).

קיג. פירוש, וישכחו ברייתא זו דבסמוך דמיייתנן דלא אמרינן כרב אדא ונמצא שהם בספק (ריטב"א).

"כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זִרְעוֹ" (ק"ו) (דברים לא, כא), אלא מה אני מקיים "יִשְׁמְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת דְּבַר ה' וְלֹא יִמְצְאוּ", שלא ימצאו הלכה ברורה (ק"ח) ומשנה ברורה במקום אחד.

שבת דף קנד עמוד ב

תנאי, רבי שמעון בן יוחי אומר, היתה בהמתו טעונה שליף (ק"ט) של תבואה, מניח ראשו תחתיה ומסלקו לצד אחר (ק"ב) והוא נופל מאליו.

אופן המותר לטלטל מוקצה

עירובין

עירובין דף סד עמוד ב

אמר מר, ואין מעבירין על האוכלין. אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי, לא שנו אלא בדורות הראשונים שאין בנות ישראל פרוצות בכשפים, אבל בדורות האחרונים שבנות ישראל פרוצות בכשפים מעבירין (קכ"א). תנא, שלימין מעבירין, פתיתין אין מעבירין (קכ"ב). אמר ליה רב אסי לרב אשי, ואפתיתין לא עברין (קכ"ג), והכתיב וְתַחֲלֹלְנָה אֶתִּי אֶל עַמִּי בְשַׁעֲלֵי שַׁעֲרִים וּבִפְתוֹתֵי לָחֶם" (יחזקאל יג, ט). דשקלי באגרייהו (קכ"ה).

כשיש לחוש לכשפים מעבירין על האוכלין

ביאור המאמרים

קב. דאע"ג דטלטול מקצת דבר המוקצה כטלטול כולו וכדתנן לעיל בפרק שואל (קנ"א א') עושין כל צרכי המת סכין ומדיחין אותו ובלבד שלא יזיזו בו אבר, הכא משום הפסד בהמתו ועוד דטלטול מן הצד הוא שאינו מטלטלו ביד אלא בראשו התיירו (רשב"א).

קכ"א. אע"פ שאין מבזין את האוכלין, וכמו שאמרו אין מעבירין על האוכלין, ר"ל לעבור עליהם ולדרסם, אם נעשית בהם עבירה מותר, והוא שאמרו בסוגיא זו שכל שיש לחוש לכשפים מעבירין עליהם אפילו שלימים, וכל שאין לחוש לכך אפילו פתיתין אסור (בית הבחירה למאירי).

קכ"ב. אלא נוטלין אותן דליכא למיחש לכשפים (רש"י).

קכ"ג. כשפים (רש"י).

קכ"ד. האי קרא בדורות הראשונים כתיב ואז לא היו פרוצים בכשפים, אלא שבאותן נשים שהיו מכשפות מדבר הכתוב ומוכה מיניה דשייך נמי כישוף בפתייתין (מהרש"א).

קכ"ה. פתיתי לחם לעשות כשפים מדברים אחרים, והכי קאמר נביא, בשביל פיתותי לחם שנותנים לכן בשכרכן חיללתן את שמי בתוך עמי שהייתן עושות בהן כשפים לנביאי הבעל להטעות את עמי (רש"י).

ק"ו. ד"וענתה השירה הזאת" דכתיב בהאי קרא משמע ליה כל התורה, וכן "כתבו לכם את השירה הזאת" וגו' מוקמינן לה בפרק כ"ג בתורה שצריך לכתוב ס"ת. ומאן דפליג לעיל ואמר דהתורה תשתכח מוקי ליה האי קרא כי לא תשכח וגו' בשירה גופה (מהרש"א).

ק"ח. הלכה ברורה בטעמים שלא יהא בה מחלוקת (רש"י). פירושו, שתהיה ברורה בלי מחלוקת שכולן שווין בה, אלא היא מסופקת בחלוקה שזה אומר בכך וזה אומר בכך. והכי איתא להא מתניתא בריש תוס' עדיות, דתני בה תחלת כל דבר שמאי אומר מקב חלה והלל אמ' מקביים, כלומר תחלת המחלוקת היא זו שנחלקו בה שמאי והלל הקדמונים, ואחר כן נתרבו מחלוקת תלמידיהן ב"ש וב"ה, וזהו "ושוטטו לבקש דבר ד" שבתחלה היתה כל התורה ברורה בלי מחלוקת שאם היה נולד להן ספק היו עומדין על המנין בסנהדרין גדולה וקובעין הלכה ומשם מתפשטת ההלכה בכל ישראל, עד שגברו השמדיית בישראל ולא יכלו לעסוק בתורה כראוי ומתוך כך נתרבו הספקות והמחלוקת בישראל (תוספות ר"ד).

ק"ט. שליף, משוי של תבואה של טבל (והוא מוקצה) (רש"י). ר"ל משאוי של גדישים (מאירי).

פסחים

פסחים דף נא עמוד א

אמר רבה בר בר חנה, סח לי רבי יוחנן בן אלעזר, פעם אחת נכנסתי אחר רבי שמעון בן רבי יוסי בן לקוניא לגינה, ונטל ספיחי כרוב^[קב] ואכל ונתן לי. ואמר לי, בני, בפני אכול^[קב] שלא בפני לא תאכל, אני שראיתי את רבי שמעון בן יוחי שאכל כדי^[קבח] הוא רבי שמעון בן יוחי לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו, אתה בפני אכול שלא בפני לא תאכל^[קבט]. מאי רבי שמעון. דתניא, רבי שמעון אומר, כל הספיחים אסורין^[קל] חוץ מספיחי כרוב^[קלא], שאין כיוצא בהן בירק השדה^[קלב]. וחכמים אומרים, כל הספיחין אסורים. ותרוייהו אליבא דרבי עקיבא, דתניא, "הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו"^[ויקרא כה, כ], אמר רבי עקיבא, וכי מאחר שאין זורעין מהיכא אוספין, מכאן לספיחין שהן אסורין^[קלג]. במאי קא מיפלגי. רבנן סברי,

דינם של ספיחי כרוב בשביעית מזמן הביעור ואילך

ביאור המאמרים

והיינו מפני שהשורש נשאר בקרקע כל ימות החורף, כ"כ תוס' בשם רש"י. ולכאורה הרי כל שרשי האילנות ג"כ נשארים בקרקע ואעפ"כ שביעית נוהגת בהן. אכן הביאור הוא ששונים הם שרשי הכרוב שהם ג"כ עשויים לאכול והוא חלק מהירק גופיה, נמצא שלא כלה לחיה מן השדה "הירק", משא"כ כל אילנות אין השורש כפירות ואינם עשויים לאכול אפילו לחיות, והפירות ודאי כלים לחיה בחורף, לפיכך איסור שביעית נוהג בהם (ישא ברכה).

קלג. למה נאמר ולא נאסף מאחר שאין אנו זורעין מה יאספו לימד על הספיחים אסורין, והכי קאמר, הן לא נזרע והגדילין מאיליהן לא נאסוף^(רש"י). הקשה בחידושי הר"ן, למה לר"ע צריך ללמוד זאת מ"ולא נאסף את תבואתנו", תיפוק ליה ממה שכבר כתוב לפני כן "את ספיח קצירך לא תקצור". ומתרץ, דאי מהתם הוה אמינא דספיחין שאסרה תורה לא מחמת עצמן דלא חשיבי ולא מקרו תבואה, אלא מפני הרמאים שהיו זורעין וקוצרין ואומרין ספיחין קצרנו, ולפיכך הפקירתן תורה ואסרה שלא לקצור כדרך הקוצר את שלו אלא כזוכה מן ההפקר, ולתקנתא דרמאי בהכי סגי, שאע"פ שאין צריכין ביעור כיון שהן הפקר מה תעלה יש להן שיערימו, ולפיכך הוצרך ר' עקיבא להטעינן ביעור מקרא ד"לא נאסף את תבואתנו", שאף לענין ביעור חששא תורה לרמאין, וכשבא זמן הביעור צריך לחזור ולהוציא הכל מביתו.

קכו. בשביעית לאחר זמן הביעור (רש"י). קכו. בפני אתה יכול לסמוך עלי, הואיל וראיתי את ר' שמעון שאכל (רש"י).

קכח. ראוי (רש"י)

קכט. ביאר הפני יהושע בטעם הדבר, דר"ש בר' יוסי נמי לא היה רוצה שיסמכו אחרים על הוראתו לדורות (כמ"ש התוספות בד"ה אני ראיתי, דר"ש גופא לא רצה שאחרים יעשו כן הואיל ורבנן פליגי עליה ולא נפסק הלכה כמותו), וא"כ לפי"ז אתי שפיר הא דקאמר "בפני אכול" משום דע"י כך לא יקבעו הלכה לדורות דאפשר דמה שאכל בפניו היינו משום שלא ישנה מפני המחלוקת אפילו לקולא, משא"כ אם יאכל רבי יוחנן בר"א שלא בפניו יש לחוש שיקבעו התלמידים אחריו הלכה לדורות (ונ"ש עוד, ואכמ"ל).

קל. בשביעית מזמן הביעור ואילך (רש"י).

קלא. עלין היוצאין מקלח הכרוב (רש"י).

קלב. משרשין הן גדילין והרי הן כאילן שמוסיף ענפים על ענפים ולא בכלל שאר ספיחים נינהו וכל שאר ספיחים מזרע הנחבט ונופל לארץ הוא אבל ספיחי כרוב אינו כן אלא עליו גדילין בענפים ולא אסרה תורה אלא ספיחים מעין זריעה כדכתיב הן לא נזרע וגו', כך שמעתי. וקשיא לי, חדא, דכי האי גוונא לא קרי ספיחים אלא הגדילים מזרע הנחבט ונופל לארץ קודם לקיטה, ועוד אילנות בשביעית מי לא נהגא בהן נמי קדושה. ונראה בעיני, דטעמא משום דכרוב אינו כלה לחיה כל ימות החורף, וגימגום (רש"י).

גזרינן ספיחי כרוב אטו שאר ספיחי דעלמא [קלד]. ורבי שמעון סבר, לא גזרינן ספיחי כרוב אטו ספיחי דעלמא.

פסחים דף פז עמוד ב

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מאי דכתיב "אל תלשן עֶבֶד אֶל אֲדָנָו פֶּן יִקְלָלְךָ וְאָשְׁמַתְךָ" (משלי ל, י) וכתיב "דֹּר אָבִיו יִקְלָל וְאֵת אָמוֹ לֹא יִבְרָךְ" (משלי ל, יא) משום דאביו יקלל ואת אמו לא יברך אל תלשן [קלה]. אלא אפילו דור [קלו] שאביו יקלל ואת אמו לא יברך [קלי]. אל תלשן עבד אל אדניו, מנלן, מהושע [קלח].

אפילו דור
רשעים אל
תלשין עליו
לפני הקב"ה

פסחים דף קיב עמוד א

חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין. אמר לו, רבי, למדני תורה. אמר, איני מלמדך [קלט]. אמר לו, אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות [קלז]. אמר לו, בני, יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק [קמא]. אמר לו [קמב], ומי בסכנה [קמג], והלא עגל

חמשת
הדברים
שלימד
ר"ק את
רשב"י
בהיותו
חבוש בבית
האסורין

ביאור המאמרים

דסבירא ליה גם באין עושין רצונו של מקום קרוים בנינים ולכן אמר שהיה צריך לומר בני בחוניך, וכן אמר לו הקב"ה להושע ישראל שהם בני בחוני. והנה יש סברא לומר אם ישראל חטאו בכבוד אב ואם, שהם דור שאביו יקלל, ואת אמו לא יברך, אין ראויים להנצל בטענה זו דאב שמחל, כיון שיש עליהם קטיגור מבזוי אב איך יהיה סניגור מדין אב, ולזה אמר אפילו דור שאביו קלל עם כל זה אל תלשן אלא למד זכות מדין אב ובנים. קלח. שנתפס על השלשין את ישראל ואף על פי שחטאו (רש"י).

קמא. שלפי שהיה עסוק בתורה נתפש כדאמרינן בברכות (סא, ב) (רשב"ם). קמב. הגם שכבר היה חבוש ונמסר למלכות על דברי תורה ונמה שייך מה שאמר שימסור אותו למלכות, אפשר דגיוס עליו למסרו במלתא דגרע טפי (מהרש"א).

קמא. השיב לו ר"ע, יותר ממה שהעגל כו' ויותר ממה שאתה רוצה ללמוד ממני אני רוצה ללמוד עמך אלא שהוא חש גם עליו שלא יהא נתפס על כך (מהרש"א).

קמב. ר' שמעון בן יוחי (רש"י). קמג. והלא העגל בסכנה, ומה לך בכך (רש"י). השיב לו רשב"י, ומי בסכנה, לא התלמיד והלא העגל בסכנה, שהרי את כבר נתפס על כך ומה לך בכך על סכנה שלי (מהרש"א). הלא אם הפרה

קלד. דאף על גב דאין ביעור לכרוב דהא מתקיים כל ימות הגשמים ספיחין דידיה אסורין, דלא לימא טעמא משום דאין בספיחין איסור שביעית ואתו למישרי שאר ספיחים (רש"י).

קלה. שני פסוקים הם במשלי, ומשמע ליה דהאי קרא "דור אביו יקלל" אין לו משמעות באנפיה נפשית, דמה נעשה בו ברור אביו יקלל גו', אלא שהוא מחובר לקרא דלעיל מיניה כתיב "אל תלשן עבד גו'", וקאמר דליכא לפרושי דמשום שהוא דור רע שאביו יקלל גו' אל תלשן גו', דהא ודאי כל שכן הוא דדור זכאי שלא תלשן גו', אלא דקרא אפילו קאמר, אפילו דור רע שאביו יקלל גו' אל תלשן וכל שכן דור שהוא זכאי שאל תלשן גו' (מהרש"א).

קלו. רשעים שאביהן יקללו אל תלשנן (רש"י). קלז. הקשה בכך יהודיע, אמאי תפס עוון זה הנוגע לאביו ואמו ולא תפס עוונות חמורות של עבודה זרה וגילוי עריות, דהא בימי הושע היה להם עבירות חמורות ועם כל זה למדנו דאל תלשן. ופירש, כי אין זכות להציל את ישראל מן הפרעניות אלא רק בטענה זו דהם נקראים בנינים גם בזמן שאין עושין רצונו של מקום כסברת ר' מאיר ואב שמחל כבודו מחול, ולכן הושע אמר העבירים באומה אחרת אויל בתר סברת רבי יהודה דסבירא ליה בזמן שאין עושין רצונו של מקום אין קרויים בנינים, ולכן באיזה טענה יהיו ניצולים אך השם יתברך תפס ההלכה כר' מאיר

בסכנה. אמר לו, אם בקשת ליחנק [קמ"ד] היתלה באילן גדול [קמ"ה]. וכשאתה מלמד את בנך למדהו בספר מוגה. מאי היא. אמר רבא ואיתימא רב משרשיא, בחדתא [קמ"ו] שבשתא כיון דעל על [קמ"ז]. לא תבשל בקדירה שבישל בה חבירך. מאי ניהו. גרושה בחיי בעלה. דאמר מר, גרוש שנשא גרושה ארבע דעות במטה [קמ"ח]. ואי בעית אימא, אפילו באלמנה שאין כל אצבעות שוות [קמ"ט]. מצוה וגוף גדול [קנ], אוכל פירות ולא שכר [קנ"א]. מצוה וגוף טהור, נושא אשה ולו בנים.

שקלים

ירושלמי שקלים דף טז עמוד ב פרק ו ה"א

כיצד היו הלוחות כתובים. ר' חנינה (בן אחיה ר' יהודה) בן גמליאל אומר, חמשה [קנב] על לוח זה, וחמשה [קנ"ג] על לוח זה [קנ"ד], ה"ה"ד "וּיְכַתְּבֶם עַל שְׁנֵי לְחוֹת אֲבָנִים" [קנ"ו] (דברים ד, יג), חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה [קנ"ז]. ורבנן אמרי, עשרה

צורת
כתיבת
עשרת
הדברות על
הלוחות

ביאור המאמרים

בזכרונו, הלכך שבשתא דעל על, פירוש, טעות שלמד ישאר כן בזכרונו לעולם. אבל אם ילמד כהוגן ישאר כן, ואפילו ילמד אח"כ בספר שאינו מוגה ירגיש בטעות (ישא ברכה).

קמ"ח. אבר תשמיש שלא יהא תשמיש זה טוב לה כראשון ותזלזל בו (רש"י).

קמ"ט. בשעת תשמיש זה לכו לאשתו ראשונה וזאת לבעלה הראשון, ותניא לא ישמש אדם עם אשתו ויתן עיניו באשה אחרת ויהיו בניו קרובין לממזרין הנקראין בני גרושת הלב, במסכת נדרים (דף כ) (רשב"ם).

קנ. אם תרצה לעשות מצוה וגם תשתכר בה שיגדל ממונך (רש"י).

קנ"א. הלוח חבירך מעות על הקרקע לאכול פירות בנכיתא בזול שתנכה לו דבר מועט מן הדמים והיינו ריוח גדול, וגם מצוה היא שיש ללוח שכר ריוח שצריך למעות ולסחורה (רש"י).

קנ"ב. דברות מתוך י' הדברות נכתבו.

קנ"ג. אחד.

קנ"ד. האחרים מתוך י' הדברות נכתבו.

קנ"ה. על הלוח השני.

קנ"ו. ה"ג "וּיְכַתְּבֶם עַל הַלְּחוֹת אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית עֶשְׂרֵת הַדְּבָרִים" (שמות לד, כח), ודריש עשרה על שתיהן יחד, ה' על זה וה' על זה, ופסוק הכתוב בספרים שבוש הוא (תקלין חדתין).

קנ"ז. כפשוטו של מקרא שי' הדברות נכתבו חלקן, היינו מחציתן, חמש, על לוח זה, וחלקן חמשת האחרים על הלוח השני.

אינו מניק את העגל העגל בסכנה שימות ברעב (ולא הפרה), וכמו כן אני בסכנה (רוחנית) אם לא תלמד עמי (ישא ברכה).

קמ"ד. לומר דבר שיהיה נשמע לבריות ויקבלו ממך (רש"י). ומשום הנקט לישנא דחניקה נקט היתלה באילן, למוד בפני רב ואמור שמועותיו משמו (ובמסורת הש"ס הביא גרסא הפוכה: "משום נקט לישנא דהיתלה באילן נקט לישנא דחניקה") (רשב"ם). בעיון יקב פירש כוונת "אם ביקשת ליחנק" לפירוש זה, אם תרצה לחנק את חברך שלא יוכל להשיב על דבריך אז תתלה את דבריך באילן גדול, היינו באדם גדול.

קמ"ה. אמור בשם אדם גדול (רש"י). ורבינו חננאל פירש, אם רצית לשאול בדבר איסור שאל חכם גדול ועשה כהוראתו. (וראה בספר לב אליהו (פרשת ויגש ובהערה) שהזכיר את דברי הגמ' הללו אודות אלו שתולין עצמן בהחזון איש שכתב נגד המוסר, והאמת שכתב כן לאחד שהיה צריך לומר לו כן וכו' ואין ללמוד מזה, ושעל כגון דא אמרו הרוצה להחנק (כפשוטו) ייתלה באילן גדול).

קמ"ו. כשהתינוק למד בחדש כשהוא מתחיל ללמוד (רש"י). כשהתינוק מתחיל ללמוד מחדש (רשב"ם). ולשון 'חדתא' לא משמע כן, ובפרק לא יחפור דאמרינן כה"ג שבשתא כיון דעל על ולא אמר ביה בחדתא. ולולי פירושם נראה לפרש הכא, בחדתא, בספר חדתא שאינו מוגה כלל מעולם (מהרש"א).

קמ"ז. שכשהתינוק לומד דבר חדש נשאר כן

על לוח זה ועשרה על לוח זה [קמח], הה"ד "וַיִּגְדַּל לְכֶם אֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרִים" [קנא] (דברים ד, יג), עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה. ר"ש בן יוחאי אומר, עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה [קס], דכתיב "וַיִּכְתְּבֶם עַל שְׁנֵי לְחוֹת אֲבָנִים" (דברים ד, יג), עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה [קסא]. רבי סימאי אמר, ארבעים על לוח זה וארבעים על לוח זה [קסב] דכתיב "מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתוּבִים" [קסג], טטרוגה [קסד].

❖ יומא ❖

יומא דף ה עמוד ב

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי, מניין שאף מקרא פרשה [קסה] מעכב [קסו]. תלמוד לומר, "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעֶדְהָ זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'" (ויקרא ת, ה), אפילו דיבור מעכב.

קריאת
פרשת
מילואים
מעכב את
המילואים

יומא דף כו עמוד ב

תניא, רבי שמעון בר יוחאי אומר, מניין לתמיד של בין הערכים שטעון שני גזירי עצים בשני כהנים, שנאמר "וְעִרְכוּ עֵצִים" (ויקרא א, ז), אם אינו ענין לתמיד של שחר דכתיב "וּבִעַר עֲלֵיהָ הַכֹּהֵן הַיָּמִי עֵצִים בְּבִקְרָא בְּבִקְרָא וְעִרְדָּה עָלֶיהָ" (ויקרא ו, ה) תניהו ענין לתמיד של בין הערכים. ואימא אידי ואידי בתמיד של שחר ואמר רחמנא עביד והדר עביד [קסו]. אם כן נימא קרא ובער ובער. אי כתב רחמנא ובער הוה אמינא חד אין תרי לא קא משמע לן דנעביד חד ונעביד תרי [קסא]. אם כן נימא קרא ובער ובערו [קסב] אי נמי וערד וערכו מאי ובער וערכו שמע מינה כדקא אמרינן.

מקור
ההלכה
שתמיד של
בין הערכים
טעון סידור
שני גזירי
עצים בשני
כהנים על
המערכה

ביאור המאמרים

כשהתחילו המלואים והקהיל את העדה אל פתח אהל מועד, שנאמר "ותקהל העדה וגו' ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה ה' לעשות", ומקראות הללו בעשיית המלואים בצו את אהרן (רש"י).

קסו. רבי יוחנן סובר שכל הכתוב בפרשת מילואים מעכב, ונתחדש כאן שאפילו מקרא פרשה שהוא דיבור בעלמא מעכב.

קסו. לעולם שני הפסוקים "ויערכו", "וביערו" מדברים בתמיד של שחר, והתורה אומרת לסדר שני גזירי עצים בבוקר פעמיים על אותה מערכה, ומנא לך להעמיד את "וערכו עצים על האש" בתמיד של בין הערכים.

קסח. כהן אחד יסדר שני גזירין בבקר דכתיב "ובער עליה הכהן" ונעביד תרי שוב יביאו שני כהנים לעשות שני גזיריהן עוד בבקר דכתיב "וערכו שנים" (רש"י).

קסח. יכתוב שניהן בלשון אחד (רש"י).

קנח. היינו שנכתבו כל ה' דברות פעמיים על כל לוח.

קנא. וההמשך: "וַיִּכְתְּבֶם עַל שְׁנֵי לְחוֹת אֲבָנִים", דרשי ויכתבם לעשרת הדברים על זה (תקלין חדתין).

קס. דהיינו פעמיים עשרת הדברות על כל לוח. קסא. רשב"י אומר כ', שנאמר "כְּתָבִים מְשֻׁנֵי עֵבְרִיָּהֶם" (שמות לב, טו), וס"ל כרבנן דעל עבר אחד היה כתוב עשרה וכן על העבר השני וכן בשני (תקלין חדתין).

קסב. היינו ארבע פעמים י' דברות על כל לוח. קסג. ס"ל כרשב"י שהיו כתובים משני עבריהם אך דרריש "מִזֶּה וּמִזֶּה" שבכל עבר היו כתובים, עשר מול עשר (תקלין חדתין).

קסד. מרובעים (תקלין חדתין). היינו שנראה ונקרא מארבעת הצדדים.

קסה. פרשת מלואים שנצטווה ב"ואתה תצוה" אמר להם לציבור בעשרים ושלושה באדר

יומא דף נג עמוד ב

מחלוקת
תנאים אם
הארון גלה
לכבל או
במקומו נגנו

גמרא. משננו לא קתני אלא משניטל, תנן כמאן דאמר ארון גלה לכבל. דתניא, רבי אליעזר אומר, ארון גלה לכבל, שנאמר "וְלֹתְשׁוֹבֹת הַשָּׁנָה שְׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאֱצַר וַיִּבְאֶהוּ בְּכֶלֶה עִם פְּלִי חֲמֻדַּת [קע] בֵּית ה'" (דברי הימים ב' לו, י). רבי שמעון בן יוחאי אומר, ארון גלה לכבל, שנאמר "לֹא יוֹתֵר דָּבָר אֲמַר ה'" [קעא] (מלכים ב' כ, יז), אלו עשרת הדברות שבו. רבי יהודה (בן לקיש) אומר, ארון במקומו נגנו, שנאמר "וַיִּרְאוּ רְאִשֵׁי הַבָּדִים מִן הַקֶּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יִרְאוּ הַחֻצָּה [קעב] וַיְהִי שֵׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה" (מלכים א' ח, ח). ופליגא דעולא [קעג], דאמר עולא, שאל רבי מתיא בן חרש את רבי שמעון בן יוחאי ברומי, וכי מאחר שרבי אליעזר מלמדנו פעם ראשונה ושניה [קעד] ארון גלה לכבל, ראשונה הא דארמון "וַיִּבְאֶהוּ בְּכֶלֶה עִם פְּלִי חֲמֻדַּת בֵּית ה'" (דברי הימים ב' לו, י), שניה מאי היא, דכתיב "וַיִּצַּא מִבֵּית צִיּוֹן כָּל הַדְּרָה" (איכה א, ו), מאי כל הדרה, חדרה [קעה], אתה מאי אתה אומר. אמר לו, שאני אומר ארון במקומו נגנו, שנאמר "וַיִּאָּרְכוּ הַבָּדִים" וגו'. (מלכים א' ח, ח). אמר ליה רבה לעולא, מאי משמע, דכתיב "וַיְהִי שֵׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה" (יהושע ד, ט), וכל היכא דכתיב עד היום הוזה לעולם הוא, והכתיב "וְאֵת הַיְבוּסִי יֵשֵׁב יְרוּשָׁלַם לֹא הוֹרִישׁוּ בְּנֵי בְנֵימָן וַיֵּשֶׁב הַיְבוּסִי אֵת בְּנֵי בְנֵימָן בִּירוּשָׁלַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה" (שופטים א, כא), הכי נמי דלא גלו, והתניא, רבי יהודה אומר, חמשים ושתים שנה לא עבר איש ביהודה, שנאמר "עַל הַהָרִים אָשָׂא כְּכִי וְנָהִי וְעַל נְאוֹת מְדָבָר קִינָה כִּי נִצְתּוּ מִבְּלִי אִישׁ עֵבֶר וְלֹא שָׁמְעוּ קוֹל מְקַנְהַ מְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְעַד בְּהִמָּה נִדְדוּ הַלְכוּ" (ירמיהו ט, ט), בהמה [קעו] בגימטריא חמשיין ושתים הוו [קעז], ותניא, רבי יוסי אומר, שבע שנים נתקיימה גפרית ומלח בארץ ישראל, ואמר רבי יוחנן, מאי טעמא דרבי יוסי, אתיא ברית ברית, כתיב הכא "וְהַגְּבִיר בְּרִית לְרַבִּים שָׁבוּעַ אַחָד" (דניאל ט, כז) וכתיב התם "וְאֲמָרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֵת בְּרִית ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתָם" (דברים כט, כד). אמר ליה, הכא כתיב שם התם לא כתיב שם. וכל היכא דכתיב שם לעולם הוא, מיתיבי, "וּמְהֵרָה מִן בְּנֵי שְׁמֻעוֹן הִלְכוּ לְהַר

ביאור המאמרים

קעו. היה מחרבות ירושלים בגלות צדקיהו עד פקידת כורש שעלו לבנות הבית, שהרי לסוף שבעים לגלות יהויקים היתה הפקידה כמו ששנינו במגילה (יא, ב) ושמונה עשרה שנה היה מכיבוש יהויקים עד חרבות ירושלים דאמר מר גלו בשבע גלו בשמונה גלו בשמונה עשרה גלו בתשע עשרה ופירושו גלה יכניה בשבע לכיבוש יהויקים שהוא שמונה לנבוכדנצר גלו צדקיהו וגלותו בחרבות ירושלים בשמונה עשר לכיבוש יהויקים שהוא תשע עשרה לנבוכדנצר דאמר מר שנה ראשונה כיבש נינוה שניה עלה וכיבש יהויקים (רש"י).

קע. הוא הארון (רש"י).
קעא. "הִנֵּה יָמִים פְּאִים וְנִשְׂא פֶל אֲשֶׁר בְּבִיתְךָ וְאֲשֶׁר אֶצְרֹ אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בְּכֶלֶה לֹא יוֹתֵר דָּבָר" אָמַר ה'" (מלכים ב' כ, יז)
קעב. וסיפיה דקרא עד היום הזה (רש"י), משמע שנתרו שם עד היום הזה, ולא גלו לכבל.
קעג. הא דתניא, ר' שמעון אומר ארון גלה לכבל (רש"י).
קעד. כלומר משני מקראות (רש"י).
קעה. הגנו בחדרי חדרים (רש"י).
קעו. בהמה בגימטריא חמשיין ותרין (רש"י).

שְׁעִיר אֲנָשִׁים חָמֵשׁ מֵאוֹת וּפְלִטָּה וְנִעְרָה וְרִפְיָה וְעִזְיָאֵל בְּנֵי יִשְׁעִי בְּרֵאשִׁים" (דברי הימים א' ד, מב) "וַיָּבֹאוּ אֶת שְׂאֵרֵי הַפְּלִטָּה לְעַמְלֶק וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה" (שם ד, מג) וכבר עלה סנחריב מלך אשור ובלבל כל הארצות, שנאמר "וְאָסִיר גְּבוּלַת עַמִּים וְעִתּוֹדֵיהֶם שׁוֹשְׁתִי" (ישעיהו י"ג). תיובתא [קע"ח].

יומא דף נט עמוד א

ושל מזבח החיצון היה שופך על יסוד דרומית. תנו רבנן, "יסוד המזבח" [קע"ט] שמות כט, יב) זה יסוד דרומית, אתה אומר יסוד דרומית או אינו אלא יסוד מערבית, אמרת ילמד ירדתו מן הכבש [קפ] ליציאתו מן ההיכל מה יציאתו מן ההיכל בסמוך לו ואי זה יסוד מערבי אף ירדתו מן הכבש בסמוך לו ואי זה יסוד דרומי. תניא, רבי ישמעאל אומר, זה וזה יסוד מערבי. רבי שמעון בן יוחאי אומר, זה וזה [קפא] יסוד דרומי. בשלמא רבי ישמעאל קסבר ילמד סתום [קפב] ממפורש [קפג], אלא רבי שמעון בן יוחאי מאי טעמא. אמר רב אשי, קסבר פתחא [קפד] בדרום קאי. תנא דבי רבי ישמעאל בדבי רבי שמעון בן יוחאי [קפה], זה וזה יסוד דרומית וסימניך [קפי] משכוח גברי לגברא [קפז].

יומא דף עו עמוד א

שאלו תלמידיו [קפח] את רבי שמעון בן יוחאי, מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה [קפח]. אמר להם, אמשול לכם משל למה הדבר דומה,

מחלוקת תנאים בדין שיירי הדם של חטאת החיצון אם נשפך על יסוד הדרומי או המערבי

הטעם שלא ירד לישראל מן פעם אחת בשנה

ביאור המאמרים

לומר כדבריהן (רש"י). קפח. ביאר הבן יהודע דנקיט 'תלמידיו' ולא אמר 'שאלו' בסתם, ללמד דהשואלין היו תלמידיו המיוחדים לו דוקא שהם לומדים עמו בחלק הסוד, דהיה נראה להם על פי הסוד דראוי שירד המן פעם אחת ביום ראש השנה שיש בו תקיעת שופר, מפני שידוע להם שבשופר יהיה מיתוק לשורש המן כמ"ש בשער הכונות, ולכן ראוי שירד פעם אחת בשנה ביום שנעשה תיקון ומיתוק בשורש שלו. והשיב להם, שלשה טעמים, האחד, שבביל הלב שיצפה להקב"ה בכל יום, והשני, כדי שיאכלו אותו הם, והשלישי, משום משוי. וראשי תיבות: ל'ב, ח'ס, מ'שוי, הוא לח"ם, וזה שנאמר (שמות טו, ד) "הֲנִי מִמְּטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא הָעָם וַלְקָטוּ דָבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ", רצה לומר שבביל שלשה אלו הרמזים באותיות 'לחם' נתתי אותו לכם דבר יום ביומו ולא בפעם אחת בשנה. קפח. לצורך כל השנה וכעין התבואה שהקב"ה נותן פעם אחת בשנה לצורך כל השנה, ולמה

קעח. ומשום כך סובר רשב"י שהארון גלה לכבל, ולא שנשאר נגזז שם לעולם. קעט. יסוד המזבח האמורה בחטאת החיצונה. קפ. הכי גרסינן: אמרת ילמד ירדתו מן הכבש וגו' ירדתו מן הכבש בחיצונות, ליציאתו מן ההיכל ושירים הפנימיים בידו. קפא. חיצונות ופנימיות. קפב. חיצונות, שלא פורש בהן לאיזה יסוד. קפג. מן הפנימיות, שכתוב בהן "אל יסוד המזבח אשר פתח אהל מועד" (ויקרא ד) והוא יסוד מערבי. קפד. דהיכל בדרומו של מזבח קאי, הלכך יסוד אשר פתח אהל מועד היינו דרומי. קפה. בבית מדרשו של ר' שמעון בן יוחאי היו שונין משנת ר' ישמעאל וגורסין בה זה וזה יסוד דרומי לומר חזר בו ר' ישמעאל (רש"י). קפו. שלא טענה לומר זה וזה יסוד מערבי היו שונין (רש"י). קפז. תלמידי ר' שמעון משכו את ר' ישמעאל

למלך בשר ודם שיש לו בן אחד, פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה, עמד ופסק מזונותיו בכל יום והיה מקביל פני אביו כל יום, אף ישראל מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים [ק] היה דואג ואומר שמא לא ירד מן למחר ונמצאו כולן מתים ברעב, נמצאו כולן מכוונים את לבם [קא]

ביאור המאמרים

מחדש מאת הקב"ה. ובעת שלא נתחזק כל שעה יתגברו כוחות הגשמיים עלינו ונשכח את השי"ת ונדאג ליום מחר, כן כל מצות תלמוד תורה הוא בענין זה כדי שנעמוד תמיד בקיום ועסק עם השי"ת ואז לא נשכח את הקב"ה ונזכה להגיע לאמונה השלימה."

והנה כתיב בסוף פרשת התוכחה (דברים כח, טו): "וְהָיוּ חַיִּיךָ תְּלָאִים לְךָ מִמֶּנֶד וּפְחָדְךָ לִילָה וַיּוֹמֵם וְלֹא תֵאָמֵן בְּחַיִּיךָ", ואמרו חז"ל (מנחות קג ב), "והיו חייך תלואים לך מנגד" - זה הלוקח תבואה משנה לשנה, "ופחדת לילה ויומם" - זה הלוקח תבואה מערב שבת לערב שבת, "ולא תאמין בחיך" - זה הסומך על הפלטר. ופירש רש"י, "זה הלוקח תבואה משנה לשנה", שאין לו קרקע לזרוע, והיינו חיינו תלואים, שאינו יודע אם יהיו לו מעות לשנה הבאה. ולכאורה תמוה איזו קלה יש בדברים הללו, והרי כן היה המצב ברור המדבר, דור דעה מקבלי התורה, שלא היה להם כלום ליום המחרת וחיו מיום ליום, ובודאי לא היה מצבם כמצב של קללת התוכחה. וכמבואר כאן בגמרא שהיה בזה טובה דנמצאו על ידי כך כולם מכוונים את לבם לאביהם שבשמים. והרי שמצב זה אינו קלה אלא ברכה, שעל ידו זוכים לכיון את לבם לשמים. וביותר יש לתמוה שהרי הפסוק כתוב אצל סוף התוכחה ומשמע שזו היא החמורה מכולן, ואיך אפשר להבין שמצב כזה (שיחות מוסר החדש מאמר ט"ו), דנראה בזה דבר נורא, שאכן מצב זה שמצד עצמו הוא הטוב ביותר, כי על ידו מכוונים לבם לאביהם שבשמים וכמו אצל דור המדבר, יכול הוא להיות כגיהנום בעולם הזה אצל קטני אמונה שדואגים דאגת מחר, כי דאגה זו שוללת מהם את כל אושר החיים. ונמצא שהקלה אינה עצם המצב, אלא הקלה היא שיהיו מחוסרי אמונה כל כך, עד שאם לא תהיה להם תבואה אלא לשנה ירגישו שחיייהם תלואים להם מנגד. וזה מדויק מלשון הכתוב, שלא הוזכר בפירושו עצם המצב, שלא תהיה להם

הוצרך להוריד להם מן ככל יום (רבינו אליקים; תויה"ט). והנה כתוב שם (שמות טו, ד) "ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתך אם לא למען אנסנו" (ט"ז, ד). ופירש רש"י, שלא יותירו. וקשה מכאן דהלא היה לנסותם אם יותירו, ומה מקשה הגמרא שירד מו סעם אחת בשנה. והרי"ף (בעין יעקב יומא דף ל"ב ע"ב ד"ה מפני) תירץ, דהשאלה שירד מן לכל השנה ושיצוה שלא ילקטו רק יום ביומו. ובכפות תמרים בתוס' יום הכפורים (שם ד"ה לחם) הקשה, דא"כ מה תירץ רבי שמעון בן יוחאי משום משאוי הדרך, והלא לפי זה לא היו לוקטים בבת אחת רק יום ביומו. ונראה דשאלתם, נהי דבתחלת ירידת מן קודם מתן תורה היה לנסותם, אבל לאחר מתן תורה שכבר ניסה אותם וקבלו תורה היה צריך להוריד בפעם אחת (פרדס יוסף).

קצ. דלו ולאשתו אפשר דהוה מספיק ליה בדברים שתגרי עכו"ם מוכרין, משא"כ במי שיש לו בנים הרבה וכמ"ש "באכלנו לחם לשובע וגו' להמית את כל הקהל הזה ברעב" (מהרש"א).

קצא. כתב בספר 'אור יחזקאל' (אמונה עמ' רה) להגרי" לעווינושטיין אודות דברי הגמרא כאן: "והדברים נוראים - כלל ישראל, דור דעה, שהיו במדבר וראו את הקב"ה בחוש בכל שעה ושעה, מ"מ הוצרכו לכך שירד להם מן ככל יום ויום כדי שלא יהיו בטוחים במזונותיהם ליום המחר, ויעמדו ויבקשו בכל יום מאת השי"ת שיעמוד וימציא להם מן למחר - שיתכן וישכח האדם את הקב"ה אף בשעה שנמצא במדבר, שכיון שהכל מזומן לו אינו צריך לבקשה מיוחדת. ולכן דרוש כל יום התעוררות מחודשת ונתן הקב"ה מן ככל יום כדי שיתעוררו כל יום מחדש. על אחת כמה וכמה אנו במצבינו, שהנהגה נסתרת ואיננו רואים את כבודו יתברך בחוש, ודאי שיתכן ותגבר השכחה עלינו. ולכן הוצרכנו להתעוררות ולהתחזקות מחודשת בכל שעה, ומפני זה ציוה הקב"ה את ישראל לעמוד בתפילה ג' פעמים ביום כדי שנגיש כל הזמן שאנו צריכים לבקש

לאביהן שבשמים [קצב]. דבר אחר, שהיו אוכלין אותו כשהוא חם [קצב]. דבר אחר, מפני משאוי הדרך.

ביאור המאמרים

ברבאן בכל יומא. [תרגום ללשון הקודש] "הגני ממטיר לך לך לחם מן השמים". רבי יוסי פתח, "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון". מה כתוב למעלה? "עיני כל אליך ישברו". כל אותם בני העולם מצפים וזוקפים עינים לקדוש ברוך הוא, ולכן (אבל) כל אותם בני האמונה מבקשים (צריכים לבקש) בכל יום ויום לשאל את מזונם מן הקדוש ברוך הוא ולהתפלל תפלותיהם עליו. מה הטעם? משום שקל מי שמתפלל תפלתו לקדוש ברוך הוא על מזונו, גורם שיתברך כל היום על ידו אותו האילן שמזון כלם בו. [וטעם הדבר ברוך ה' יום יום] ואף על גב שנימצא עמו, צריך לבקש לפני הקדוש ברוך הוא ולהתפלל תפלה על המזון בכל יום, כדי שימצאו על ידו ברכות כל יום ויום למעלה, וזהו "ברוך ה' יום יום". ועל זה לא צריך לאדם לבשל מזון מיום ליום אחר, שלא לעכב יום ליום אחר. זהו שכתוב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו". יום ביומו דוקא, חוץ מערב שבת לשבת, כמו שבארנו. ואז נמצא הקדוש ברוך הוא מלא ברכות בכל יום, ואז כתוב פותח את ידך וגו'. וכדין פתיב "פותח את ידך וגו'". והוא דברי הוהר במשנה ברורה א"ח ס' קנ"ז סק"ד. וראה בענין זה בשו"ת משנה הלכות חלק י סימן לד, ואכמ"ל.

קצב. היינו הצדיקים שהיו אוכלין אותו כמו שהוא ירד, אבל הבינונים ורשעים רבעו אפיה כפי המבואר לעיל (עו, א) הרי הוחם על ידי אפיה (מהרש"א).

תבואה רק לשנה וכו', אלא "ופחדת ולא תאמין", ומשום שהמצב הזה עצמו הוא ברכה גדולה לאדם ואינו קללה, אלא שהאדם עצמו הופך את ה"גן עדן" בעוה"ז לעמק הבכא, וכל הקללה היא על הרגשת האדם כמשמעות הקרא, וזוהי החמורה שבתוכחות.

קצב. וראה בזוהר (פרשת בשלח סב, א) כעין זה: "הגני ממטיר לך לחם מן השמים". (שמות טז) רבי יוסי פתח, (תהלים קמה) "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון". מה פתיב לעילא, עיני כל אליך ישברו. כל אינון בני עלמא, מצפאן וזקפאן עיניו לקודשא בריהו, בגין כד, (ס"א אבל) כל אינון בני מהימנותא בעאן (ס"א אצטריכון למבעי) בכל יומא ויומא, לשאלא מזונייהו מקודשא בריהו, ולצללאה צלותהון עליה. מאי טעמא. בגין דכל מאן דמצלי צלותיה לגבי קדשא בריהו הוא על מזוניה, גרים דיתברך כל יומא על ידו, ההוא אילנא דמזון דכלא ביה. (וטעמא דמלה (תהלים ס"ח) ברוך ה' יום יום) ואף על גב דאשתכח עמיה, בעי למשאל קמי קדשא בריהו, הוא ולצללאה צלותא על מזונא כל יומא, בגין דישתכחו על ידו ברבאן כל יומא ויומא לעילא, ודא הוא "ברוך ה' יום יום". ועל דא, לא לבעי ליה לאינש לבשלא מזונא, מן יומא ליומא אחרניא, דלא לעכב יומא ליומא אחרא. הדא הוא דכתיב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו. יום ביומו, דייקא. בר מערב שבת לשבת, כמה דאוקימנא. וכדין אשתכח קדשא בריהו הוא מלא

ספר שכר ועונש

סדר בראשית

פרשיות בראשית-ויחי
פרקים א'-י"ב

מדריך להצלה רוחנית

חלק א'

ספר זוהר השבת
 לאבות ובנים, זקנים עם נערים
 עם לשון הקודש
 מנוקד מפסק ומחולק לקטעים
 מסדר על הפרשיות

ספר הזוהר הקדוש
 חק לישראל דף היומי

מנוקד מפסק ומחולק לקטעים
 מסדר על הפרשיות

מפעל הזוהר העולמי

סניף ירושלים

רחוב לייב דיין 19/1 ירושלים, 95181

טל: 02-9923264/0546839989

thelightofthezohar@gmail.com

להזמנות ספרי הזוהר

טפסים להצטרפות של 70,000 איש, סטים, ספרים,
עלונים - עברית ובאנגלית, שיעורים, דרשות, דיסקים, ועוד
בארץ ובחו"ל.

הרוצה לארגן דרשה בעירו ולהזמין את "ק מן אדמו"ר שליט"א,
על מנת לחזק לימוד הזוהר הקדוש, נא להתקשר:

לר' יהושע גולדשטיין נ"י

טל: 02-9923264/0546839989

בנק הדואר 22251075

Mifal HaZohar Haolami

Jerusalem Branch - Yehoshua Goldstein

Leib Dayan 19/1, Jerusalem 95181

02-992-3264, 054-683-9989

thelightofthezohar@gmail.com

To order sets of the Zohar HaKadosh, Books, Booklets, CD's, and more.

To sign up for "The Light of The Zohar" English newsletter,

thelightofthezohar@gmail.com Send a message to

www.TheLightofTheZohar.blogspot.com Visit us on line at

www.Ha-zohar.info

www.Ha-Zohar.com

To sponsor the English Newsletters for distribution all over the world,

Send your donations through Pay Pal: HazakWeematz@gmail.com

Or deposit into Chase Bank Account # 883 033 979 Routing # 322 271 627

All who bring merit to the many will merit to righteous children.

Bank HaDoar 22251075

ספר מאמרי רשב"י

סוכה-חגיגה

בו יבואו ליקוט מאמרי רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, מש"ס בבלי כסדר המאמרים, עם פירושי רש"י ועוד, מפוסק ומחולק לקטעים, למען ירוץ הקורא בו, כי מלבד מעלת לימוד הזוהר הקדוש אשר בונה בשמים עליותיו עוד יש מעלה עצומה לידבק בדברי אדונינו הרשב"י זיע"א בכל מקום, אשר עליו נאמר: "רבי שמעון דנהיר כל עלמא באורייתא" (זוהר ח"א קנ"ו.) כדי להמשיך נשמתו אצלינו, ולעורר תפילתו לפני אדון כל בעד דורינו השפל הזה למען הקים השכינה מעפרא ולגאלינו ולפדותינו לתשועת עולמים. ובוודאי על ידי כן יתקבלו התפילות ברצון וברחמים, כמו שכתב בספר חסידים (סימן רכ"ד), וז"ל: וכל האומר דבר שמועה מפייהם הם מתפללים עליו שם ומליצים טובה עליו, עכ"ל.

יוצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
חדש אדר תשע"ב לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

לעילוי נשמת גרציה בת שרה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

מפעל הזוהר העולמי

רחוב גחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

תוכן הענינים

ז	פסול לולב הגזול משום מצוה הבאה בעבירה
ט	מעלת מאכל ובמשתה בחג
ט	כל המצוות אין יוצאין בהם אלא דרך גדילתן
י	בכח הצדיקים לפטור את העולם מן הדין
יא	בני עלייה מועטים
יב	השבת ניתנה בצינעא
יג	מחלוקת תנאים בדין בל תאחר
יד	מתי מותר להתגרות ברשעים
טו	כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם
טז	ברכת בנו של רשב"י
יח	מעוות לא יוכל לתקן
יט	תלמיד חכם שפירש

מפתח הש"ס

ט	סוכה דף מה עמוד ב
יב	ביצה דף טז עמוד א
יג	ראש השנה דף ד עמוד א
יד	מגילה דף ו עמוד ב
טו	מגילה דף כט עמוד א
טז	מועד קטן דף ט עמוד א
יח	חגיגה דף ט עמוד א
יט	חגיגה דף ט עמוד ב

ספר זוהר השבת
 לאבות ובנים, זקנים עם נערים
 עם לשון הקודש
 מנוקד מפסק ומחולק לקטעים
 מסדר על הפרשיות

ספר הזוהר הקדוש
 חק לישראל דף היומי
 מנוקד מפסק ומחולק לקטעים
 מסדר על הפרשיות

מאמרי רשב"י

סוכה - חגיגה

הַמְּשִׁיחַ מִחֶכֶה שְׁנֹלְמַד זֶה־ר הַקְּדוֹשׁ

"וְהַמְּשִׁילִים יִזְהִירוּ בְּזֹהַר הַרְקִיעַ", כֵּן אָמַר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם לְרֹשֶׁב"י זִיעֲ"א: "בְּהַאי חֲבוּרָא דִּילְךָ דְּאִיהוּ סִפְרֵי הַזֶּה־ר... וּבְגִין דְּעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל "לְמַטְעַם" מְאִילְנָא דְּחַיִּי, דְּאִיהוּ סִפְרֵי הַזֶּה־ר, יִפְקֹון בֵּיהּ מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי". פְּרוּשׁ: מִשּׁוּם שְׁעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל לְטַעַם מְאִילָן הַחַיִּים שֶׁהוּא סִפְרֵי הַזֶּה־ר, עַל יְדוּ יִצְאוּ מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים (רַעֲיָא מְהֵימְנָא פִּי נְשֵׂא דָף קַכְד: (רמ"ק))

אַלְיָהּוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב יֵרֵד מִן הַשָּׁמַיִם עִם כְּפָה חַיִּילִין שֶׁל נְשָׁמוֹת וְכַמָּה מְלָאכִים סְבִיבֵוּ וְשְׂכִינְתָא עַלְמָה עֵטְרָא עַל כְּלָהּוּ [וְשְׂכִינְהָ עַלְיוֹנָה הֵיחָדָה עֵטְרָה עַל כָּל הַנְּשָׁמוֹת]... וְאָמַר לְרֹשֶׁב"י: רַבִּי רַבִּי... וְאָמַר אֵלָיְהּוּ הַנְּבִיא לְרֹשֶׁב"י: וְכַמָּה בְּנֵי נְשָׂא לְתַתָּא יִתְפַּרְנְסוּן מֵהַאי חֲבוּרָא דִּילְךָ, כֵּד יִתְגַּלִּי לְתַתָּא בְּדָרָא בְּתַרְאָה בְּסוּף יוֹמֵי... פְּרוּשׁ: כְּפָה בְּנֵי אָדָם לְמַטָּה יִתְפַּרְנְסוּן מִזֶּה הַחֲבוּר שְׁלָךְ [שֵׁיחָה לָהֶם מְזוּן וְתַקּוּן הַנְּפֶשׁ ע"י לְמוּד הַזֶּה"ק] כַּאֲשֶׁר יִתְגַּלֶּה לְמַטָּה בְּדוּר הָאֲחֵרוֹן בְּסוּף הַיָּמִים [קְרוּב לְבִיאַת מְשִׁיחַ], וּבְשִׁבִיל לְמוּד הַזֶּה"ק יִתְקַיֵּם מַה שְׂכַתוּב "וְקָרְאתֶם דְּרוּר בְּאַרְצֵי לְכָל יוֹשְׁבֵיהָ" - פְּרוּשׁוֹ, שְׂיָבוֹא מְשִׁיחַ צְדִיקֵנוּ וְיִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוּל לְחֵרוּתֵנוּ בְּב"א (תִּיק"ז תי' ו' - הַגְּרָא וּבִלְר). - לְשׁוֹן הַפְּסָא מְלָךְ: וְעַל זֶה הַלְּמוּד אָמַר הַקְּב"ה (בְּרַכּוֹת ח ע"א), שְׁנַחֲשֵׁב כְּאֵלוּ פְּדָאֵנִי לִי וּלְבְנֵי מַהֲגָלוֹת. - וּבְמַקְדָּשׁ מְלָךְ אָמַר: כִּי כְּפָה מְעַלּוֹת טוֹבוֹת יֵשׁ לְמַשְׁתַּדֵּל בְּלְמוּד פְּרוּשׁ מְאִמְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וְאִין קַץ לְגַדֵּל שְׁכָרוֹ, וְאֲשֶׁרִינוּ וּמַה טוֹב חֲלַקְנוּ אִם נִזְכָּה לְעֹזֵר וּלְקָרֵב בִּיאַת מְשִׁיחֵנוּ, כִּי כֵּן גָּזַר הַבּוּרָא יִתְבַּרְךָ שְׁלֵא יִתְגַּלֶּה וְיִהְיֶה גְנוּז סִפְרֵי הַזֶּה־ר הַקְּדוֹשׁ עַד סוּף הַיָּמִים שְׂבִזְכוּתוֹ יָבוֹא הַגּוֹאֵל, כִּי סְגָלָה זֹו בּוּ דְּוָקָא וְלֹא בְּזוּלְתוֹ, עַכ"ל.

מאמרי רבי שמעון בר יוחאי

סוכה

סוכה דף כט עמוד ב

משנה. לולב [א] הגזול [ב] והיבש [ג] פסול [ד] וכו'. גמרא. קא פסיק ותני [ה] לא שנא ביום טוב ראשון [ו] ולא שנא ביום טוב שני [ז], בשלמא יבש [ח] הדר בעינן וליכא, אלא גזול בשלמא יום טוב ראשון דכתיב "לָכֶם" [י] (ויקרא כג, מ) משלכם אלא ביום טוב שני אמאי לא [יא]. אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה [יב], שנאמר [יג] "וְהִבַּאתֶם גְּזוּל וְאֵת הַפֶּסַח וְאֵת הַחֹלֶה"

פסול לולב הגזול משום מצוה הבאה בעבירה

ביאור המאמרים

ה. פסול (רש"י). פירוש, מדקתני פסול סתמא, וקתני של אשרה ושל עיר הנדחת דלא סגי' דלא ליפסיל לכל ז' דהא כתותי מכתת שיעורא (הידושי הריטב"א).

ו. דחיוביה מדאורייתא (רש"י).

ז. דליתיה בנטיילת לולב אלא מדרבנן, ד"ביום הראשון" כתיב (רש"י). "יום טוב שני" לאו דוקא, דיום טוב שני כיום טוב ראשון הוא לכל דבר שהרי מספק ראשון הוא נעשה וכל חובת ראשון עליו, אלא אין הכונה אלא לומר לא שנא יום ראשון ולא שנא שאר הימים, וזה שתפש בלשונו "יום טוב שני" מפני שכל הימים לענין לולב יום טוב הם (בית הבחירה למאירי).

ח. פסול בדרבנן נמי, כיון דמצוה הוא משום זכר למקדש בעינן הדור מצוה (רש"י).

ט. מהיכא תיתי למיפסליה (רש"י).

י. אע"ג דקרא גבי קרבן כתיב הוא הדין בכל מצות דהוה מדאורייתא כדמוכח בריש הגזול קמא הרי שגזול סאה של חיטים וטחנה ואפאה והפריש ממנה חלה אין זה מברך אלא מנאץ (תוספות הרא"ש).

יא. שנאמר "וְהִבַּאתֶם גְּזוּל וְגו'" דאשכחן קרא דאוסר להביא מצוה בעבירה (רש"י).

א. לולב כף של תמרים, והדר תני הדס וערבה באפי נפשיהו (רש"י).

ב. גזול פסול, "וְלִקְחֶתֶם לָכֶם" (ויקרא כג, מ) כתיב, משלכם (רש"י).

ג. יבש דבעינן מצוה מהודרת, דכתיב "וְאֲנֹהוּ" (שמות טו, ב). פירוש, פסולו לפי שאינו הדר כדאיתא בהדיא בגמרא בכמה דוכתי. ומה שאמרו בירושלמי משום "לא תתלים יתללו ית" (תהלים קטו, יז) לשון צחות הוא, כדרך שאמרו גבי שופר שהפכו ותקע בו משום שנאמר "מִן הַמִּצֵּר קָרָאתִי יְהוָה" (תהלים קיח, ה) והטעם מפרש בגמרא (ר"ה כ"ז ב') שהוא נפסל משום דבעינן דרך העברתו, אלא דאורחא דתלמודא דבני מערבא הוא בהכי למיתן כעין סניפי טעמים מן הכתוב לדינין של תורה (הידושי הריטב"א).

ד. פירשו בגמרא בגזול, שביום טוב ראשון פסול מן התורה מדכתיב "לָכֶם" משלכם, אבל שאר הימים פסול מדרבנן מפני שהיא מצוה הבאה בעבירה וביבש פירשו בו הטעם משום דבעינן הדר וליכא, ופיסולן של שניהם פוסל בכל הימים לפי שיטת משנה זו כמו שנבאר זה משום מצוה הבאה בעבירה וזה מפני שאין כאן הדר (בית הבחירה למאירי).

(מלאכי א, יג), גזול דומיא דפסח^[ב], מה פסח לית ליה תקנתא^[א] אף גזול לית ליה תקנתא, לא שנא לפני יאוש ולא שנא לאחר יאוש^[ד], בשלמא לפני יאוש "אָדָם פִּי יִקְרִיב מִפֶּסֶם" (ויקרא א, ב) אמר רחמנא ולאו דידיה הוא, אלא לאחר יאוש הא קנייה ביאוש, אלא לאו משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה. ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי^[טו], מאי דכתיב "פִּי אֲנִי ה' אֱהָב מִשְׁפָּט שֵׁנָא גְזוּל בְּעוֹלָה"^[טז] (ישעיהו סא, ח), משל^[יז] למלך בשר ודם שהיה עובר על בית המכס, אמר לעבדיו, תנו מכס למוכסים. אמרו לו, והלא כל המכס כולו שלך הוא. אמר להם, ממני אלמדו כל עוברי דרכים ולא יבריחו עצמן מן המכס. אף הקדוש ברוך הוא אמר,

ביאור המאמרים

על ידי עבירה שהרי בזה לא מכבד רק הקב"ה שהכל שלו, ולכן מביא אידך מימרא דר"י דאפילו בעולה שגם כן הכל שלו כמו שהבאתי לקמן גם כן הקב"ה שונא גזול, ואם כן הוא הדין לעשות בו מצוה (ערוך לנר).

זו. בעולות שאתם מביאין לי אני שונא את הגזול שאתם גוזלים אותם, ואף על פי שהכל שלי, ואף מתחלה שלי היתה (רש"י). ופירש המהרש"א בחידושי אגרות, דלכך נקט בקרא קרבן עולה שכולה כליל והכל שלו, אבל חטאת ואשם ושאר קרבנות ודאי דגזילה גמורה היא כיון דנאכלין, ולא הוה דומה למשל כלל, וזהו שדקדק רש"י לפרש ואע"פ שהכל שלי ואף מתחילה שלי כו' ר"ל שהכל שלי שכולה קריבה לגבוה ומתחילה עולם ומלואו שלו הוא והוי ממש דומה למשל. וכן פירש ברי"ף בעיני יעקב דלא מבעיא בשאר קרבנות שהקב"ה שונא גזול כיון שנאכל מהם אלא אפילו בעולה שכולו כליל למזבח והוי כולו לד' הוה אמינא דלא שייך בזה גזול קמ"ל.

יז. לכאורה אין המשל דומה להנמשל, דהתם אין מובן למה יתן המלך מכס אבל הכא מסברא גם כן אין לקבל הגזילה לקרבן. ואמרת בזה שרמוז חז"ל להביא דאיתא במדרש וברש"י (פ' ויקרא) דלכך בעולת בהמה כתיב "הַקָּרֵב וְהַפְּרָעִים יִרְחֹץ בְּמַיִם" (ויקרא א, יג) ובעוף "וְהַסִּיר אֶת מְרֵאתוֹ בְּנִצְתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֶצְל הַמִּזְבֵּחַ קִדְמָה אֶל מְקוֹם הַדָּשָׁן" (ויקרא א, טז) משום שניזונו מן הגזול, ושם בודאי ליכא איסור גזול דהא הבריאה כן היתה שיוון העוף מגזילות אלו והרי זה דומה להנמשל כיון שכך הוא רצון הבורא אין בו גזול אעפ"כ ה' שונא גזול בעולה לכן והשליך כו', רק הגמרא מייתי דרשא דהכא אגב גררא כנ"ל (שפת אמת).

יב. מדלא סמיך גזול אצל חולה דאית ליה נמי תקנתא שיחזור ויבריא ויתרפא וסמיך גזול אצל פסח משום הכי דריש ליה הכי (חתם סופר). ובערוך לנר כתב: המהר"ם פירש דדרש כן מדלא הקדים חולה לפסח, ולא ידעתי דיוק בזה אם מקדים זה או זה. ועיין בכפות תמרים שדחק גם כן מהיכא דרש כן. ולענ"ד אפשר לומר דרייק שהרי נראה מהכתוב שלא הקריבו פסח לבד אלא גם שאר בעלי מומין כמו שאמר הכתוב במלאכי שם "כִּי תִגִּישׁוּן עֹרֶר" וגו' וא"כ למה אמר הכא "וְאֵת הַפֶּסֶחַ" ולא אמר סתם ואת אשר מום בו, ולכן דרש דקמ"ל דגזול דומיא דפסח דאין לו תקנה, מה שאין כן אם היה אומר סתם בעלי מומין דיש בהם שיש להם רפואה.

יג. אין לו תקנה לאחר זמן להקריבו, שהרי מום קבוע עולמית הוא (רש"י).

יד. אף גזול ילפינן מינה דאין לו תקנה לאחר זמן ואפילו ביאוש דשמעינן ליה למריה דמייאש ואמר 'ווי ליה לחסרון כיס', ואף על גב דלענין מקני אמרינן בבא קמא (סח, א) דקני ליה ביאוש והוי דידיה, ואפילו הכי אקרובי למזבח לא (רש"י).

טז. מה דמייתי גם מימרא זו, בלא מה שיש לומר מפני שהוא מענין אחד, יש לומר עוד דהוצרך להביא לפרש טעם דמתניתין דלכאורא מהא דגזול דומיא דפסח אכתי אין ראייה דשייך מצוה הבאה בעבירה גם לענין מצות לולב, דדלמא דוקא גבי קרבן שונא הקב"ה גזול ונחשב מצוה הבאה בעבירה משום דיש בו גם כן אכילת הדיוט דמתורה ושלמים הבעלים אוכלים ומחטאת ואשם עכ"פ הכהנים, אבל אכתי מנא לן דנפסל לעשות מצוה שאין בה הנאת אדם גם כן כשכא

"אני ה' שנא גזל בעולה", ממני ילמדו בני ויברחו עצמן מן הגזל. אתמר נמי^[ח], אמר רבי אמי, יבש פסול מפני שאין הדר, גזול פסול משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה. ופליגא דרבי יצחק, דאמר רבי יצחק בר נחמני אמר שמואל, לא שנו^[ט] אלא ביום טוב ראשון, אבל ביום טוב שני מתוך שיוצא בשאול^[כ] יוצא נמי בגזול.

סוכה דף מה עמוד ב

אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחי ורבי יוחנן משום רבי שמעון המחזוי משום רבי יוחנן המכותי, כל העושה איסור לחג^[כא] באכילה ושתיה^[כב] מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, שנאמר "אָסְרוּ חַג בְּעִבְתֵיכֶם^[כג] עַד קְרַנֹת הַמִּזְבֵּחַ" (תהלים קיח, כז).

מעלת מאכל
ובמשה
בחג

אמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחי, כל המצות^[כד] כולן אין אדם יוצא בהן אלא דרך גדילתן^[כה], שנאמר "עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים^[כו]" (שמות כו, טו). תניא נמי הכי, "עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים" שעומדים דרך גדילתן^[כז]. דבר

כל המצות
אין יוצאין
בהם אלא
דרך גדילתן

ביאור המאמרים

הוא דוגמת מזבח, ואכילה ושתיה שעליו דוגמת קרבן, וכמו שאמרו על הפסוק (יחזקאל מא, כב) "וַיִּדְבַר אֵלַי זֶה הַשְּׁלֶחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'". ובשם בנו ר' יעקב הוסיף לפרש, 'אסרו חג' על אור מקיף שמושכין בימי סוכות שיתקשרו בו, ו'חג' הוא לשון הקף.

כג. בהמות עבות ושמנות (רש"י).

כד. כגון קרשי המשכן, ועמודים, ולולב והדס וערבה (רש"י).

כה. התחתון למטה והעליון למעלה (רש"י).

כו. פירוש, ד"עומדים" מיותר דהא מפורש בכתוב אורך הקרש שתי ידות לקרש, ואתי עומדים לדרך גדילתן וכ"כ המהרש"א ביומא (וראה דברי המאירי בסמוך). אך יש לעיין מנא לן דכלל המצוות כן, דילמא דוקא בקרשים (שפת אמת).

כז. כל המצות כולן אין אדם יוצא בהן ידי חובה אלא כדרך גדילתן כגון נטילת לולב והדס וערבה ואתרוג וכיוצא באלו אינו יוצא בנטילתן אלא אם כן הוא נוטלן ראשון מלמעלה וזבן מלמטה כדרך גדילתן שנאמר "עצי שטים עומדים" והיה לו לומר "ועשית את הקרשים עומדים" שהרי הענין שיהו הקרשים עומדים כדרך גדילת העצים (בית הבחירה למאירי).

יח. דטעמא דמתניתין בגזול ביום טוב שני משום מצוה הבאה בעבירה (רש"י).

יט. הגזול פסול (רש"י).

כ. דהא ביום טוב שני לא כתיב "לְקַח" למעוטי (רש"י).

כא. אגודה לחג (רש"י). וכתב המהרש"א בחידושי אגדות, לפירוש רש"י (באות הבאה) לשון 'איסור' לא ידעתי לפרש. וכתב, דלולי פירושו נראה ד'איסור' כמשמעו שעושה לו איסור וגדר במצות אכילה ושתיה בחג, דהיינו שלא לאכול אכילה גסה ושלא ישתכר יותר מדאי שאינו לשם שמים, והרי אותו מותר שלא אכל ושתה נחשב לו כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן.

כב. שקורא לחג עונג במאכל ומשתה, ויש אומרים, יום שלאחר החג (רש"י). ובבן יהוידע פירש (וכעין פירוש המהרש"א לעיל), כל העושה איסור לחג באכילה ושתיה, הכונה שאינו אוכל ושותה למלאות כריסו בשביל תאות גופו אלא אוכל ושותה לכבוד החג, שמקשר כונתו בהארת החג עם אכילה ושתיה. ועוד פירש שהכונה שאינו הולך לבתים אחרים אלא הוא אסור בביתו לאכול ולשתות עם אשתו ובניו ובני ביתו, מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, כי שלחנו של אדם שמכין בו לשם שמים

אחר^[כח], "עמדים" שמעמידין את ציפויין^[כט]. דבר אחר, "עמדים" שמא תאמר אבד סיברם^[ל] ובטל סיכויין^[לא], תלמוד לומר "עצי שמים עמדים" שעומדים לעולם ולעולמי עולמים.

ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחי, יכול אני לפטור^[לב] את כל העולם כולו מן הדין^[לג] מיום שנבראתי עד עתה, ואילמלי אליעזר בני

בכח הצדיקים לפטור את העולם מן הדין

ביאור המאמרים

אלעזר כולו שני יסורין רבני אלעזר לא שכיב אינש בלא זמניה. וביותם נמי צריך לומר דהוה קים להו דהוה סובל יסורין. וכהאי לישראל אמרינן פרק הדר (עירובין סה, א) שאמר רבי אליעזר בן עזריה יכולני לפטור כל העולם כולו מן הדין (לטעון על כל ישראל לפני הקדוש ברוך הוא דבר שיפטרו כולן מדינא לעתיד לבוא לומר שהן שיכורים ואין נתפשין על עונם - רש"י) מיום שחרב בהמ"ק עד עכשיו, ומסיק דהיינו מדין תפלה (אם דנין אותן על שלא היו מתפללין בכוונה, יכול אני לפטורן - רש"י), ליכא לפרושי כי הכא, אלא ר"ל יכולני בטענה לפטור אותם (מהרש"א חידושי אגדות).

לג. ומה שבאמת לא פטר הוא ואלעזר בנו, יש לומר דהקב"ה לא הסכים עמהם שלא רצה שיגרע זכותם בשביל חטאי העולם, וכמו שמצאנו גם ברבי ישמעאל שאמר בנדרים (סו א ע"ש) ונגעים (פ"ב מ"א) בני ישראל אני כפרתן שרצה לכפר על ישראל ועם כל זה לא מצאנו שבימיו נצולו ישראל מן הדין, והיינו גם כן מפני שהקב"ה לא הסכים עמו. אכן המפרש בדברי הימים (ב' כ"ז) הביא מאמר דהכא בלשון אחר וז"ל: וזהו שאמר רשב"י במסכת סוכה אלמלא יהיה אברהם אבינו מקבל עליו כל עונות הדורות עד לו אני הייתי מקבל עלי חטאי הדורות מאברהם עד לי ואם היה יותם בן עזיהו עמי היינו מקבלין עלינו מאברהם ועד סוף הדורות, עכ"ל. ועל פי גרסא זו אתי שפיר שלא היה יכול לפטור אם לא שאברהם היה פוטר תחלה ואם כן אין זה היה תלוי בו. אמנם בזהר פרשת ויחי בפסוק 'וְשָׁכַכְתִּי עִם אֲבֹתַי' (בראשית מז, ל) נראה דרבי שמעון באמת פטר בימיו את העולם מן הדין, דהכי אמר רבי שמעון שם: "אבל דא מהניא להו דאנא שכיח בעלמא ואנא סימנא וסמכא בעלמא דהא בחיי לא יתיב עלמא בצערא ולא אתון בדינא דלעילא", עכ"ל, הרי שפטר העולם מדין של עולם הזה ומדין של מעלה (ערוך לנר).

כח. פירש בערוך לנר, שדרשה זו וכן דרשה דלקמן אינה חולקת על דרשה ראשונה דדרך גדילתן, שברין זה לא מצאנו פלוגתא, אבל כל הדרשות אמת מדרגט הכתוב לשון זה דיש במשמעותו הני ג' דרשות. וכתב, שיש רמז בזה על ג' המעלות שנותן לימוד התורה שנכתבו בפסוק "אֲרֹךְ יָמִים בְּיָמֶיךָ בְּשִׂמְאוֹלָהּ עֲשֹׂר וְקָבוֹד" (משלי ג, טז), ודרשו רז"ל (שבת סג, א) "אורך ימים" וכל שכן "עושר וכבוד". והנה אם אנו רואים שבעולם הזה בעלי תורה אינם נכבדים אין זה אלא מפני שהעולם הפוך, כמו שאמר החכם (פסחים נ א) למי שראה שם עולם הפוך עליונים למטה ותחתונים למעלה, והשיב לו עולם ברור ראית, שרק על פי מעלת התורה והמצות נמדדים ונחשבים באמת מעלות בני אדם. והנה עצי שיטים מרמזים על בעלי התורה שהתורה נקרא "עץ חיים", והיה קומתם י' אמות כקומת משה רבינו ארון התורה, ולכן כנגד כבוד שנותן לימוד התורה אמר "עומדים כדרך גדילתן" עליון למעלה ותחתון למטה, וכנגד עושר אמר "עומדים שמעמידין את צפויין" שהתורה מחזיק את הזהב שלא יאבד, וכנגד אורך ימים שהוא בעולם שכולו ארוך ואמר "עומדים שעומדים לעולמי עולמים".

כט. הציפויין של זהב קבוע בהן במסמרות של זהב, כדכתיב 'וְאֵת הַקָּרְשִׁים תִּצְפֶּה זָהָב' (שמות כו, כט), ולא היה עושה טס ארוך כמדת הקרש, שיעמוד מאיליו (רש"י).

ל. משנגנו אהל מועד בטל לו עולמית (רש"י).

לא. תוחלתם ומבטם, כדמתרגמין "הַבֵּט נָא" (בראשית טו, ה) איסתי כען לשמיא.

לב. בזכותי אני סובל כל עונותיכם, ופוטרתן מן הדין (רש"י). והיינו שסובל עונותיהם ביסורין וצער שהיה לו ולבנו במערה כדאמרינן פרק במה מדליקין. ועוד אמרו בפרק הפועלים בכנו רבי

עמי^[ד] מיום שנברא העולם ועד עכשיו, ואילמלי יותם בן עזיהו^[ה] עמנו מיום שנברא העולם עד סופו^[ו].

בני עלייה
מועטים

ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחי, ראיתי בני עלייה^[ז] והן מועטין^[ח], אם אלף הן אני ובני מהן, אם מאה הם אני ובני מהן, אם שנים הן אני ובני הן. ומו זוטרי כולי האי, והא אמר רבא, תמני סרי אלפי דרא הוה דקמיה קודשא בריך הוא, שנאמר "סְבִיב שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵי אֶלֶף"^[ט] (יחזקאל מח, לה). לא קשיא, הא דמסתכלי באספקלריא^[י] המאירה^[יא], הא דלא מסתכלי באספקלריא המאירה. ודמסתכלי באספקלריא המאירה מי זוטרי כולי האי, והא אמר אבוי, לא פחות עלמא מתלתין ושיתא צדיקי דמקבלי אפי שכינה בכל יום, שנאמר "אֲשֶׁרִי כָּל חֹזְבֵי

ביאור המאמרים

מלכים, וזכה בכיבוד אביו, ועליו נאמר "בֶּן יַכְבֵּד אָב" (מלאכי א, ו), שכל הימים שהיה אביו מצורע והוא היה שופט עם הארץ, כדכתיב (מלכים ב טו) "וַיִּוְתָם (בנו) אֶבְרָהָם עַל הַפִּיטָה שֹׁפֵט וגו'" לא נטל עליו כתר מלכות בחייו, וכל דינין שהיה דן אומרן בשם אביו.

לו. עד שיכלה העולם (רש"י).

לז. למעלה בשמים קרי ליה "עליה" והצדיקים שבארץ השייכים שם קרוים "בני עליה", ועל שם הכתוב "הַבּוֹנֵה בַשָּׁמַיִם מְעֻלּוֹתָו וְאֶגְדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יִסְדָּה" (עמוס ט, ו), "ר"ל אגודתו של צדיקים השייכים שם בארץ יסודם לסכול עון העולם כדלעיל (מהרש"א חידושי אגדות).

לח. רואה אני לפי מעשה הבריות שבני עלייה כת המקבלין פני שכינה מועטים הם (רש"י).

למ. "סְבִיב שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵי אֶלֶף" סיפיה דקרא "ה' שְׁמָה", דאף על גב דבירושלים שלעתיד לבא כתיב קרא, דרשינן ליה נמי להכי, דמקום ששכינה שמה סובבין אותו שמנה עשר אלף והם הצדיקים הנתונים לפניו ממלאכי השרת, שנאמר "פָּעַת יְאֹמֵר לִיעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מִה פָּעַל אֵל" (במדבר כג, כג) ואומר "לְיִשְׂרָאֵל לְפָנַי ה' יִהְיֶה סִחָרָה" (ישעיהו כג, יח) ואומר "וְהָיוּ עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת מוֹרְיָךְ" (ישעיהו ל, כ) (רש"י).

מ. מחיצה שחוצצת ביניהם לשכינה (רש"י).

מא. כמראה זו שרואין בה ויש צדיקים שאין מאירה להם כל כך ואין יכולין לראות ממש (רש"י).

לד. הא דיקבל אלעזר בנו יותר ממנו וכן יותם יותר מהוא ורבי אלעזר, לא שהם גדולים יותר ממנו אלא משום זכות הרבים הוא יותר גדול וזכותו גם כן נתרבה על ידי שיהיו רבים עמו דאין דומה אחד העושה את התורה לרבים העושים, כמו שפירש רש"י בחומש על פסוק (ויקרא כו, ח) "וַיִּרְדְּפוּ מִכֶּם חַמְשָׁה מְאֹה" (ערוך לנר). וכן הקשה בבן יהוידע, איך חשב זכות רבי אלעזר בנו יותר ממנו שבצירופו יפטר מיום שנברא העולם. וביאר על פי מה שכתב בספר הקדוש אבן שלמה על שיר השירים הקדמה בשם המפרשים ז"ל על מאמר (אבות פ"ב) אם למדת תורה הרבה נותנים לך שכר הרבה, דערך שכר התורה נחשב בערך אבנים טובות ומרגליות שאם מרגלית אחת שמשקלה משקל אחד שוה עשרה זהובים אם יהיה משקלה עשרה משקלים שוה אלף זהובים דנחשב כל משקל במאה זהובים, וכן על זה הדרך, עיין שם. ואם כן גם הכא אתי שפיר שבצירוף זכות רבי אלעזר שיצטרף עם זכות רשב"י להיות הכל חלק אחד ועצם אחד ממילא יגדל המשקל ואז יגדל הערך עד מאד ולעולם זכות רשב"י בפני עצמו הוא יותר גדול מרבי אלעזר בנו. ועוד ביאר, שידוע דכל צדיק יש לו התערבות עם אנשי דורו שנתפס בעבורם ולכן בעבור אנשי דורו שהוא נתפס עליהם צריך זכות הרבה להצילם אבל דורות שקדמו שאינם שייכים לו ואין נתפס בעבורם אז יספיק להצילו בתוספת זכות של רבי אלעזר בלבד.

לה. יותם בן עזיהו צדיק היה, ועניו יותר משאר

ל"ו" [מב] (ישעיהו ל, יח), ל"ו בנימטריא [מג] תלתין ושיתא הוון [מד]. לא קשיא, הא דעיילי
בבר [מה], הא דעיילי בלא בר [מז].

❖ ביצה ❖

ביצה דף טז עמוד א

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, כל מצוה שנתן להם הקדוש ברוך הוא לישראל נתן להם בפרהסיא, חוץ משבת שנתן להם בצנעא, שנאמר "בְּיַמֵּי וַיְבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הַיָּהּ לְעֵלְמָם" (שמות לא, יז). אי הכי לא לענשו נכרים עלה [מז].

השבת
ניתנה
בצניעא

ביאור המאמרים

הנביאים על ידי אספקלריא שאינה מאירה חוץ ממשה. ובענין השאלה השניה שהקשה המהרש"א תירץ הערוך לנר, דיש לומר דלקיום העולם בעינן מ"ה צדיקים ומהם צריכים שיהיו ל"ו מסתכלים באספקלריא המאירה והשאר אפילו מסתכלים באספקלריא שאינה מאירה.

מה. ברשות (רש"י).

מו. בלא רשות, מועטים הן, ובהנהו קאמר אני ובני מהם (רש"י). ועוד פירש בערוך 'בר' בלשון תרגום 'בן', כלומר שהיא צדיק ובנו כמותו, כמו רבי שמעון ובנו רבי אלעזר מועטין כו', ע"ש (מהרש"א חידושי אגדות).

מוז. ואנן אשכחן שחזר הקדוש ברוך הוא להענישן על התורה ועל המצות, דכתיב "וַיִּרְחַם מִשְׁעִיר לְמֹו הוֹפִיעַ מִיַּד פְּאָרְחָן" (דברים לג, ב) וכתוב "אֱלֹהֵי מִתְיָמָן יְבֹאוּ" (חבקוק ג, א) (רש"י). והקשה המהרש"א בחידושי אגדות, היאך יענשו העכו"ם על השבת אם לא יקיימוה הא אמרינן פ"ד מיתות עובר כוכבים ששבת חייב מיתה. ופירש להיפך דהכי קאמר, כיון דמצות שבת לא אודעינהו לא ליענשא עובדי כוכבים עליה אם יקיימוהו דהא ודאי מסברא אם הנכרי שובת שלא לשם מצוה דאינו חייב מיתה, ומשני דודאי מצות שבת אודעינהו על כן העובדי כוכבים חייב מיתה, אלא מתן שכרה דהיינו שבת של עולם הבא לא אודעינהו, כי הוא דבר סודי בבית גנזיו ורב טוב הצפון לצדיקים לעולם הבא, וזהו שכתוב "כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשֶׁכֶם" (שמות לא, יג) כשבת של עולם הבא שעל ידי השבת שהוא קודש שומריה קדושים לעולם הבא כמ"ש כל הנותר בירושלים קדוש גו' מה קדוש קיים. וובצל"ח תמה על דברי המהרש"א, דאטו הא דגוי ששבת פירושו לשם

מב. המחכים לכת שהוא כמנין לו (רש"י).

מג. משום דהוי מצי למכתב "אשרי כל חוכיו" דריש מלת ל"ו גימטריא כו' (מהרש"א חידושי אגדות).

מד. יש לדקדק דמסיק הכא דמסתכלי באספקלריא מאירה לא הוו פחות מל"ו צדיקי, ואנן אמרינן בפרק החולץ דמשה לחוד ראה באספקלריא מאירה וכל הנביאים לא ראו באספקלריא מאירה. ויש לומר דהתם נבביאים קאמר, אבל הכא בצדיקים וחכמים כמו רשב"י וחביריו קאמר, וכדאמרינן דחכם עדיף מנביא. ומיהו קצת קשה מההיא דפרק גיד הנשה אילו מ"ה צדיקים שהעולם מתקיים עליהם כו' ע"ש במאי מתוקמא מנין מ"ה צדיקים. ויש לומר דהתם בצדיקים במעשים בעלמא קאמר, והכא בחכמים בעיון מושכלים קמיירי (מהרש"א חידושי אגדות). והעיר בשפת אמת, דמה שהקשה המהרש"א דלא נתנבא באספקלריא מאירה אלא משה רבינו ע"ה בלבד תמוה, דהכא מיירי באותם שזוכין אחר פטירתם לכך, וכבר הקשו המפרשים על המהרש"א כן. והעיר בערוך לנר, דמה שתירץ המהרש"א דחכם עדיף מנביא הוא דוחק לומר שיגרעו כל הנביאים ממעלת הצדיקים שאינן פחות בכל דור מל"ו. על כן פירש, דיש לומר דהכא איירי ממקבלי פני שכינה על ידי אספקלריא המאירה שאין ביניהם מחיצה שאינה מאירה אבל לא שהם רואים השכינה דהא קאמר "פני השכינה", וזה אפילו משה לא ראה כדכתיב (שמות לג, כג) "וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ", אלא ע"כ דקבלת פני שכינה לאו היינו ראייה, אבל התם נבביאים כתיב "ואראה את ה'" דהיינו ראייה ממש לצד השכינה ובוזה קאמר דהך ראייה היתה בכל

שבת אודועי אודעינהו מתן שכרה לא אודעינהו^[מח]. ואי בעית אימא, מתן שכרה נמי אודעינהו נשמה יתירה^[מט] לא אודעינהו. דאמר רבי שמעון בן לקיש, נשמה יתירה נותן הקדוש ברוך הוא באדם ערב שבת ולמוצאי שבת נותלין אותה הימנו, שנאמר "שֶׁבֶת וַיִּנְפֹשׁ" (שמות לא, יז)^[נ] כיון ששבת ווי אבדה נפש^[נא].

— ראש השנה —

ראש השנה דף ד עמוד א

תניא, אחד הנודר^[נב], ואחד המקדיש^[נג], ואחד המעריך^[נד], כיון שעברו עליו שלשה רגלים עובר בכל תאחר. רבי שמעון אומר, שלשה רגלים כסדרן וחג המצות תחילה. וכן היה רבי שמעון בן יוחי אומר, רגלים פעמים שלשה^[נה], פעמים ארבעה, פעמים חמשה^[נו]. כיצד, נדר לפני הפסח שלשה, לפני עצרת חמשה, לפני החג ארבעה. תנו רבנן, חייבי הדמין^[נז], והערכין, החרמין^[נח], וההקדשות, חמאות, ואשמות, עולות, ושלמים, צדקות ומעשרות, בכור ומעשר^[נח] ופסח, לקט שכחה ופאה, כיון שעברו עליהן שלשה רגלים עובר בכל תאחר. רבי שמעון אומר, שלשה רגלים כסדרן, וחג המצות תחלה. רבי מאיר אומר, כיון שעבר

מחלוקת
תנאים בדיון
בל תאחר

ביאור המאמרים

מב. רוחב לב למנוחה ולשמחה, ולהיות פתוח לרוחה, ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו (רש"י).

נד. דרשינן ליה, אוי על הנפש שהלכה לה (רש"י).

נא. פירוש, ולפיכך תקנו להריח בבשמים במוצאי שבתות לשכח את הנפש מאבדתה. אבל במוצאי שבת ליום טוב לא שהרי יום טוב משיב את הנפש ומשמחה. אבל במוצאי יום טוב לחול לא תקנו בשמים לפי שאין נשמה יתירה ביום טוב (שיטה מקובצת).

נב. האומר דמי עלי ששמין אותו כעבד (רש"י).

נג. דבר לכדק הבית (רש"י).

נד. שאמר ערכי עלי שהערך קצוב בתורה כפי שניו (רש"י).

נה. פעמים שהוא בכל תאחר בשלשה רגלים (רש"י).

נו. דבעינן כסדרן (רש"י).

נז. אמר דמי עלי (רש"י).

נח. חרמי גבוה (רש"י).

נח. מעשר בהמה (רש"י). ואת והא שלמים הוא וכבר קתני ליה שלמים. וי"ל תנא שלמים הבאים בנדר ותנא שלמים הבאין בחיוב (חידושי הריטב"א).

מצות שבת בראשית אתמהא, והלא בפירוש אמרו שם בסנהדרין (נח, ב) דאפילו בשני בשבת, וכוונת הרמב"ם בפ"י מהלכות מלכים (הלכה ט') הוא ששבת לשם חג, לאפוקי אם שבת מחמת שלא היה לו שום מלאכה וישב בטל אינו חייב, אבל אם שובת באיזה יום שיהיה מחמת שרצונו לעשות לו יום זה יום חג חייב, ומה לי אם יודע ממצות שבת בראשית או אם אינו יודע והוא מעצמו עושה לו יום חג לשבות בו, ואם כן נסתר תירוצו של מהרש"א. ובכן יהוידע פירש, דלא לענשו כשגוזרים על ישראל לבטל שבת כי יאמרו כיון דנתן להם השבת בצנעה שמע מינה דרצונו הוא שישמרו שבת בצנעה ולא בפרהסייא ולכן הם גוזרים לבטל מהם מצות שבת שמקיימים בפרהסייא. ודע שגם להסלקא דעתיה שאומר שנתנה שבת בצנעה היינו תחילת נתינתה שהיה במרה קודם עשרת הדברות שהיו בפרהסייא.

מח. פירוש, ואין להם פתחון פה על זה לפי שהם אינם חוששין אלא לכבוד העולם הזה. ושכרו, נשמה יתירה, פירוש, ועל זה חל עליו שפע אלהי ושכל יותר לעסוק בתורה ולעייין במעשה ה' (שיטה מקובצת).

עליהן רגל אחד עובר בכל תאחר. רבי אליעזר בן יעקב אומר, כיון שעברו עליהן שני רגלים עובר בכל תאחר. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר, כיון שעבר עליהן חג הסוכות עובר עליהן בכל תאחר. מאי טעמא דתנא קמא, מכדי מינייהו סליק^[א], למה לי למהדר^[א] ומיכתב "בְּחַג הַמִּצּוֹת וּבְחַג הַשְּׁבִעוֹת וּבְחַג הַסּוּכּוֹת" (דברים טז, טז), שמע מינה לבל תאחר^[ב]. ורבי שמעון אומר, אינו צריך לומר בחג הסוכות^[ג] שבו דיבר הכתוב, למה נאמר, לומר שזה אחרון^[ד] וכו'.

❖ מגילה ❖

מגילה דף ו עמוד ב

אמר רבי יצחק, אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו, שנאמר "אל תתחר במרעים" (תהלים לו, א), ולא עוד אלא שדרכיו מצליחין, שנאמר "יחילו דרכו בכל עת" (תהלים י, ה), ולא עוד אלא שזוכה בדיו, שנאמר "מרום משפטיך מנגדו"^[א] (תהלים י, ה), ולא עוד אלא שרואה בשונאיו שנאמר "כל צורריו יפח בָּהֶם"^[א] (תהלים י, ה). איני, והאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה, שנאמר "עֲזְבֵי תוֹרָה יִהְיֶה רָשָׁע וְשֹׁמֵר תּוֹרָה יִתְגַּדֵּל בָּהֶם" (משלי כח, ד). ותניא, רבי דוסתאי בר מתון אמר, מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה, ואם לחשך אדם לומר "אל תתחר במרעים" ו"אל תקנא בעשי עולה" מי שלבו נוקפו אומר כן^[א], אלא אל תתחר^[ב] במרעים להיות כמרעים, ואל תקנא בעשי עולה להיות כעושי עולה, ואומר "אל יקנא לבך בחפאים" וגו'^[א] (משלי כג, יז). לא קשיא, הא במילי דידיה, הא במילי דשמיא. ואיבעית אימא, הא והא במילי

מתי מותר להתגרות ברשעים

ביאור המאמרים

לומר שזהו ראשון, ונראה פירושו לא היה צריך לומר במנין בתחלה חג המצות שבו פתח הכתוב בסדר מועדות, כי רחוק הוא מן הפרשה, וכיון שהיה מדבר בחג הסוכות ממנה הו"ל להתחיל מניינו ולכתוב הכי בחג הסוכות ובחג המצות ובחג השבועות, [ועוד] כיון שנראה חג הסוכות יותר מכולם לדבר בו בענין הראיה יזכרנו תחילה (ריטב"א).

סג. אף כשהזוירין לבל תאחר לא היה צריך להזכירו שהרי הענין עסוק בו (רש"י).

סד. עד שיעבור אותם כסדר הזה (רש"י).

סה. מסולקין הם ממנו (רש"י).

סו. בנפיחה בעלמא הן נופלים (רש"י).

סז. הירא מן העבירות שבידו אומר כן (רש"י).

סח. אינו לשון גירוי, אלא שלא תאחו במעשיו, כמו "וְאִיךָ תִּתְחַרָּה אֶת הַסּוּסִים" (ירמיהו יב, ה), כלומר שאינו רץ כמותו (רש"י).

סט. על כרחך אין קנאה זו לשון גירוי מלחמה

ס. כשאמר הכתוב "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך בחג המצות" וגו' מהם היה עולה, כבר כתוב למעלה בענין שמור את חדש האביב, שבעה שבועות תספר לך חג הסוכות תעשה לך (רש"י).

סא. ולמנינהו בפרשת חג הסוכות (רש"י).

סב. דהכי קאמר: היו נראין לפניו לשלם נדריכם, ולא תבאו ויקם (רש"י). גירסת רש"י אינו צריך לומר בחג הסוכות שבו הכתוב מדבר למה נאמר לומר שזה אחרון, פי' בפרשת ראה דמסדר סדר המועדות כי קאי בסדר סוכות כתיב שלש פעמים בשנה יראה כל וכו', הלכך לא היה צריך לכתוב בפסוק זה בפירוש חג הסוכות, ולימא יראה כל זכורך לפני ה' אלהיך ובחג המצות ובחג השבועות שלשה פעמים, ומייתורא שמעינן שבא למנותו אחרון לבל תאחר שיהא חג המצות תחלה, ובכולהו נוסחי אשכחן לא היה צריך לומר חג המצות שבו פתח הכתוב תחלה למה נאמר

דידיה, ולא קשיא הא בצדיק גמור הא בצדיק שאינו גמור. דאמר רב הונא מאי דכתיב "למה תפיט בונדים תחריש פבלע רשע צדיק ממונו" (חבוקק א, יג), צדיק ממנו בולע, צדיק גמור אינו בולע. ואי בעית אימא, שעה משחקת לו שאני^[ט].

מגילה דף כט עמוד א

תניא, רבי שמעון בן יוחי אומר, בוא וראה^[עא] כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום שגלו שכינה עמהן, גלו למצרים שכינה עמהן^[עב], שנאמר "הנגלה נגליתי אל בית אביך בהיותם במצרים לבית פרעה" וגו' (שמואל א' ב, כז)^[עג], גלו לבבל שכינה עמהן, שנאמר "למענכם שלחתי בבבלה" (ישעיהו מג, יד), ואף כשהן עתידין ליגאל שכינה עמהן, שנאמר "ושב ה' אליהן את שבותן" (דברים ג, א), והשיב לא נאמר אלא ושב^[עד], מלמד שהקדוש ברוך הוא שב

כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם

ביאור המאמרים

(מהרש"א, וע"ע שם).

עג. גלו לעולם שכינה עמהן שנאמר "ושמתי כסאי בעלים" (ירמיהו מט, לח). כן הוא בעין יעקב (רש"י).

עד. וקשה מאי דייק מ"ושב" דהא כתיב "ושב ה' את שבות עמו". ויש לומר דדייק מ"ושב" שני דכתיב "ושב ה' אליהן את שבותך ושב וקבצך", והראשון "ושב" משמע עוקר, (והשני) ונעקר, כמו "ובכל תבואתו תשרש", דישאר איגארה בלעז (תוספות הרא"ש). ובטורי אבן האריך בקושיא זו, וזה לשונו: וקשה לי, הא גבי קיבוץ גלויות של אומות העולם נמי מצינו שנאמר "ושבתי את שבות בני עמון". וראיתי לפרש"י בפרשת נצבים אהאי קרא "ושב ה' אליהן את שבותך" היה לו לכתוב "והשיב את שבותך", רבותינו למדו מכאן כביכול שהשכינה שרויה עם ישראל בצרות גלותם וכשנגאלין הכתיב גאולה לעצמו שהוא ישוב עמהן. ועי"ל שגדול יום קיבוץ גלויות ובקושי כאלו הוא עצמו צריך להיות אוהז בידו ממש איש איש ממקומו כענין שנאמר "ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל" (ישעיהו כז, יב), ואף בגלויות שאר אומות מצינו כן "ושבתי את שבות בני עמון". מ"מ צריכין אנו ליישב דברי רבותינו. ונ"ל דדייקו לה מדכתב רחמנא "ושב" "ושב" ב' פעמים "ושב יהוה אליהן את שבותך וכו' ושב וקבצך", ואי כדפרש"י משום גדול קיבוץ גלויות הוה ליה למימר פעם א' "ושב" ופעם ב' "והשיב", אלא ודאי ללמד הא נמי אתא שהקב"ה שב עמהן. ועוד יש לומר שאני גבי אומות העולם

אלא אחיות מעשיו מדכתיב בסיפא "כי אם בן יצא ה' כל היום" (משלי כג, יז) (רש"י).

ע. כתב המאירי בבית הבחירה: "ראוי לכל תלמיד חכם להתגרות ברשעים כשרואה ממעשיהם מה שהוא חלול השם, אבל בשאר משא ומתן שבענייני עצמו ראוי לו להרחיק מן המחלוקת וכל שכן שלא יתגרה עם מי שהשעה משחקת לו, כאמרו ע"ה "אל תתחר במצליחי דרפון" (תהלים לו, ז), ומה שאמרו עליו "מרום משפטי מגדוד" (תהלים י, ה), כלומר שמשפטי יושר השם נעלמים עליו הוא ענין רשע וטוב לו, וכבר ביארנו עניינו לפי הדרכים הדתיים בכמה מקומות".

עא. יש להבין אומרו "בא וראה" להיכן יבא. ונראה לי בס"ד כי בימימה היה ניכר גילוי שכינה בחוץ לארץ בבתי כנסיות, וכדאמר שכינה בבבל היכא שריא אמר אביי בכי כנישתא דהוצל ובכי כנישתא דשף ויתיב, ולזה אמר בא לבתי כנסיות שבחוץ לארץ, וראה בעיניך כמה חביבין ישראל, כי תמצא שם השראת שכינה בגלותם בחוץ לארץ (בן יהוידע).

עב. שהיתה השכינה מדברת עמהם במצרים לא הוה אצטריך לאתויי, דכמה דבורים מפורשים בתורה שהיה שם מהקב"ה למשה ולאהרן, אלא דודאי מלא כל הארץ כבודו, אבל מ"מ גילוי השכינה היא במקומות מיוחדות כמו במשכן ומקדש וקאמר דהכי נמי היה להם גילוי שכינה בגלות מצרים מדכתיב "הנגלה נגליתי" וגו' בלשון כפול להורות על גילוי שכינה שם

עמהן מבין הגלויות. בבבל היכא. אמר אבוי, בבי כנישתא דהוצל וכבי כנישתא דשף ויתיב^[ע] בנהרדעא. ולא תימא הכא והכא, אלא זמנין הכא וזמנין הכא.

❖ מועד קטן ❖

מועד קטן דף ט עמוד א

רבי יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן גרים תנו פרשת נדרים^[ע] בי רבי שמעון בן יוחי, איפטור מיניה באורתא. לצפרא הדור וקא מפטרי מיניה, אמר להו, ולא אויפטוריתו מיני באורתא^[ע]. אמרו ליה, למדתנו רבינו, תלמיד שנפטר מרבו ולן באותה העיר צריך ליפטר ממנו פעם אחרת, שנאמר^[ע] "בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שְׁלַח אֶת הָעָם וַיְבָרְכוּ אֶת הַמֶּלֶךְ" (מלכים א' ת, טו) וכתוב "וּבַיּוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה^[ב] לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי שְׁלַח אֶת הָעָם" (דברי הימים ב' ז, י), אלא מכאן לתלמיד הנפטר מרבו ולן באותה העיר צריך ליפטר ממנו פעם אחרת. אמר ליה לבריה, בני אדם הללו אנשים של צורה^[א] הם, זיל גביהון דליברכוך. אזל, אשכחינהו דקא רמו קראי אהרדי; כתיב "פֶּלֶם מַעְגַּל רִגְלֶךָ^[ב] וְכָל דְרָכֶיךָ יִכְנוּ" (משלי ד, כו), וכתוב "אַרְחַ חַיִּים פֶּן תִּפְּלִים" (משלי ה, ו)^[ב]. לא קשיא, כאן במצוה שאפשר לעשותה על ידי אחרים^[ד],

ברכת בנו של רשב"י

ביאור המאמרים

אליו שנית. מיהו עובדא זו איתא נמי במד"ר (נח פ' ל"ד) ומפורש שם שנשתהו איזה ימים ואחר כך חזרו ליטול רשות, ע"ש (שפת אמת).

ע. קשה למאי אצטריכו להביא לו ראייה והוכחה, וכי איהו לא ידע זה. ונראה לי בס"ד כי הם חשבו באומרו ולא אפטריתו מנאי בא לנסותם אם ידעו מקור הדין או לאו, כי אי אפשר לומר שבא לנסותם אם ידעו עיקר הדין או לאו, דהא חזא דאתו בצפרא לגביה, ואם כן יודעים הדין, אך בא לנסותם אם ידעו מקור הדין, מהיכא נפיק דין זה, ולכן השיבו בחכמה את הדין והמקור שלו מהיכא נפיק (רש"ש).

ע. של חג, היינו בעשרים ושנים (רש"י).

פ. אלמא דבעשרים ושנים, ובעשרים ושלשה איפטרו מיניה (רש"י).

פ. כלומר חכמים (רש"י).

פ. כלומר שקול מצות ועיין בהן איזו מצוה גדולה ועשה הגדולה (רש"י).

פ. דמשמע כל מצוה שתבא לידך עשה אותה בין גדולה בין קטנה ואל תניח קטנה מפני הגדולה (רש"י).

פ. לא יניח תורתו מפניה, כאן במצוה שאי

דאין למטעי ולומר שהקב"ה שב עמהן אין קפידא לכתוב "ושב" דודאי אבני עמון קאי ולא אהקב"ה, אבל גבי ישראל דאפשר למטעי שהקב"ה שב עמהן כמו שמצינו במצרים שהיתה שכינה עמהם אם איתא דהאי "ושב" אישראל לחודייהו קאי ולא אהקב"ה הל"ל "והשיב" דלא למטעי, אלא ודאי האמת כן שקאי נמי אהקב"ה ששב עמהן. וכה"ג מצינו רפ"ק דברכות (דף ב' ע"א) ממאי דהאי וטהר טהר יומא, וכ"כ כזה בפ"ק (דף ח' ע"א) גבי סוגיא דאין בין זב הרואה ב' ראיות".

ע. ובנאה יכניה וסיעתו מאבנים ועפר שהביאו עמהן בגלותן לקיים מה שנאמר "כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבֹנֵיהֶם וְאֶת עֲפָרָהּ יִחַנְנוּ" (תהלים קב, טו) (רש"י). **ע**. מסכת נדרים (רש"י).

ע. וקשה אטו רשב"י לא ידע הדין הזה. ואפשר דלרוב ענותו לא חשיב להו כתלמידים שלו. ולפי מה שכתב הר"ן דהיכא דנטול רשות על דעת שילך למחר רשאי ליסע למחר ואין צריך ליטול רשות שנית, יש לומר דרבי שמעון היה סבור דבלילה ודאי לא ילכו ונתן להם רשות לילך למחר והם ה' דעתם ליסע בלילה ונמלכו ללון שם, ולהכי לא הביין רבי שמעון למה באו

כאן במצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים^[פא]. הדר יתבי וקא מבעי להו, כתיב "יִקְרָה הָיָא מִפְּנֵינִים וְכָל חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁוּוּ בָּהּ"^[פב] (משלי ג, טו) הא חפצי שמים ישוו בה^[פג], וכתיב "וְכָל חֲפָצִים לֹא יִשְׁוּוּ בָּהּ"^[פד] (משלי ת, יא) דאפילו חפצי שמים לא ישוו בה^[פה]. כאן במצוה שאפשר לעשותה על ידי אחרים, כאן במצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים. אמרו ליה, מאי בעית הכא. אמר להו, דאמר לי אבא זיל גבייהו דליברכוך^[פז]. אמרו ליה, יהא רעוא דתזרע ולא תחצד, תעייל ולא תיפוק, תיפוק ולא תעייל^[פח], ליהרוב ביתך וליתוב אושפיוך, לבלבל פתורך, ולא תחזי שתא חדתא. כי אתא לגבי אבוח, אמר ליה, לא מבעיא דברוכי לא בירכך אבל צעורי צעורין^[פצ]. אמר ליה, מאי אמרו לך. הכי והכי אמרו לי. אמר ליה, הנך כוליהו ברכתא נינהו^[צא], תזרע ולא תחצד תוליד בנים ולא ימותו. תעייל ולא תיפוק תעייל כלתא^[צב]

ביאור המאמרים

סחורה ולא תמכנה, תיפוק ולא תעייל שתוציא בסחורה במקום אחר ולא תביאנה (רש"י).

צא. מהאי לישנא שאמר ליה לאבוח "לא מבעיא דברוכי לא בירכך אבל צעורי צעורין" כו' ולא קאמר "לא בירכך אבל קללונך" כמו שאמר בלק "גם קב לא תקבנו גם פרה לא תברכנו" (במדבר כג, כה), נראה שגם הוא לא חשדן שהיו מקללים אותו ובודאי יש להם כוונה אחרת בזה, אבל כיון שלא הבין כוונת דבריהם קאמר דצעורי צעורין בזה שלפי דבריהם לא הבנתי מהם שום ברכה ואע"פ שהם בלשון קללה כוונתם לטובה ולברכה, כעין שאמרו חז"ל בפרק חלק טובה קללה שקלל אחיה השלוני מברכה שבירך בלעם הרשע את ישראל כו' הדכל הולך אחר הכוונה והם עשו כן לחדודי לידע אם יבין כוונת דבריהם שכוונו לברכה דלכך ציער עצמו שלא הבין כוונת דבריהם, וכה"ג צריך לומר לעיל שאמר לו "ולא אפטריתו מיני באורתא" שאמר להן כן לחדודי שהרי הוא למדם דצריך ליפטר ממנו פעם אחרת. ושמעתי עוד בזה שעשו כן כדי שיבא לאביו ויפרשו לו כוונתם לברכה ותחול הברכה עליו גם מאביו. והוא דחוק קצת דאם כן מהיכא הוה פסקי להו דהוא לא יבין כוונת דבריהם ואביו יבין (מהרש"א חידושי אגדות).

צב. ברכו אותו בשבע ברכות, ומה שבירכו בהאי לישנא כבר כתוב בזה בהגהות ילקוט יהושע בשם מהר"ם פדוואה ז"ל, ודברים נכונים הם, ועיין מהרש"א ז"ל בחידושי אגדות, ויש לכיין ברכות אלו כנגד ז' ברכות של חתן, והמשכיל יבין (קרן אורה).

צג. שדרך כלתא הולכת אצל הבעל (רש"י).

אפשר לעשותה על ידי אחרים מותר לו להניח תורתו ולהתעסק בה, וכן הלכה (ריטב"א). אע"פ שאמרו העוסק במצוה פטור מן המצוה אין תלמוד תורה בכלל זה אלא מי שהיה עוסק בתורה ואירעה מצוה לידו אם אפשר לאותה מצוה על ידי אחרים אין לו לבטל עליה, ואל תשיבני בטול תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה שאף הם אי אפשר באחרים בראוי לה שהכל צריכין להם להרבות בכבוד, ואם אי אפשר לו על ידי אחרים כגון שאין שם ראוי לה אלא הוא או שהיא מצוה המוטלת על גופו כגון לולב ושופר וכבוד אב ואם וקבורת מת מצוה במקום שאין לו קוברים ודומיהם המצוה קודמת ומבטל תלמוד תורה כדי לקיימה ואינו מפקיע חיובה מעליו בקיום מצות תלמוד תורה אפילו מצוה קלה, ואע"פ שהעוסק במצוה פטור מן המצוה, לא נאמר כן בתלמוד תורה הואיל ועקרה לדיעת קיום שאר מצות מבטלין אותה בשביל כל מצוה שאי אפשר לקיימה על ידי אחרים, כך היא שטת גדולי המפרשים (בית הבחירה למאירי).

פה. אל תפלוס, אלא מצוה שבא לידך בין גדולה בין קטנה עשה (רש"י).

פז. שתבטל כל חפצך בשביל שתעסוק בתורה (רש"י).

פח. כלומר, שאם יש לך לעסוק במצוה תבטל תלמוד תורה ועסוק במצוה (רש"י).

פח. דמבטל מצוה ועוסק בתלמוד תורה (רש"י).

פז. מקשים, אמאי לא אמר לו כן באורתא, אחר דאפטרו מיניה. עיין בבן יהוידע שהאריך בזה.

צג. משמע ליה בסחורה, תעייל ולא תיפוק שתביא

ולא לימותו בנך דליפקון^[צד]. תיפוק ולא תעייל תוליד בנתא ולא ימותו גוברייהו וליהדרו לותיך. ליחרוב ביתך^[צה] וליתוב אושפיזך דהאי עלמא אושפיזך וההיא עלמא ביתא^[צז], דכתיב "קִרְבָּם פְּתִימוּ לְעוֹלָם" (תהלים מט, יב) אל תקרי קרבם אלא קברם. לכלבל פתורך בכני ובנתא, ולא תיחזי שתא חדתא^[צח] דלא תמות אנתך ולא תנסב אינתתא אחריתי.

חגיגה

חגיגה דף ט עמוד א

משנה. מי שלא חג ביום טוב הראשון של חג^[צח] חוגג את כל הרגל ויום טוב האחרון של חג^[צז], עבר הרגל ולא חג אינו חייב באחריותו, על זה נאמר "מְעוֹתָּהּ^[פ] לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן וְחֶסְרוֹן לֹא יוֹכֵל לְהַמְנוֹת" (קהלת א, טו). רבי שמעון בן מנסיא אומר^[קא], איזוה מעוות שאינו יכול להתקן, זה הבא על הערוה^[קב] והוליד ממנה ממזר^[קג], אם תאמר כגונב וגזול יכול הוא להחזירו^[קד] ויתקן^[קה]. רבי שמעון בן יוחי אומר, אין קורין מעוות אלא למי שהיה מתוקן בתחילה ונתעוות, ואיזה, זה תלמיד חכם הפורש מן התורה^[קו].

מעוות לא
יוכל לתקן

ביאור המאמרים

קא. פרוש, לא בא לחלוק על תנא קמא אלא שבא להוסיף בביאור הפסוק ואמר שכל העובר עבירה שאי אפשר לו להשיבה הוא מעוות בלא תקון כגון הבא על הערוה והוליד ממנה בן, ובגמ' פי' בקצת עריות אע"פ שלא הוליד ממנה כגון הבא על אשת ישראל ברצון או על אשת כהן אפילו באונס שהרי אסרה על בעלה ואין לה עוד תקון אע"פ שעל ידי שאר חלקי התשובה יש לו חלק לעולם הבא אחר שאין בידו להשיבה אבל גונב וגזול הרי אפשר לו להחזיר ולתקן עותתו (בית הבחירה למאירי).

קב. דטפי בושתי ניכר, שהמזמר נראה לעולם, אבל שאר עבירות רוצח וגזלן אין עדין לפניו (תוספות). גזל בכדי נקטו דהא בלאו האי טעמא קאמרינן במתני' דמעוות יוכל לתקון הוא, ואולי בגזול הרבים קאמרי דאין לו תקנה שלימה כדאיתא פרק הגזול (מהרש"א).

קג. שהביא פסולין בישראל, ויהא זכרון, לפיכך אין עונותיו נמחקין בתשובה (רש"י).

קד. דמי גניבתו וגזלתו לבעלים (רש"י).

קה. ויהא מתוקן מן החטא (רש"י).

קו. רשב"י אומר אין קורין מעוות אלא למי שהיה מתוקן מתחלתו והוא כעין תלמיד חכם שפירש, והוא שאמרו בגמרא אין אומרין בקרו

צד. דלא לימות בנך, דהדרי נפקי מינך והדרי לבי נשיהו (רש"י). ולכאורה "לא לימות בנך" הוא בכלל "תזרע ולא תחצר", מתרץ המהרש"א, דהוסיף בכלל זה תעייל כלתא ולא ליפקון בגט. **צה.** בית קברתך דלא תמות אלא תחיה לאורך ימים (רש"י).

צו. דהאי עלמא דירת עראי כעין אושפיזא, וההוא עלמא דירת קבע כעין בית, ודומיא דהכי שנינו התקן עצמך בפרוודור כדי שתכנס לטרקלין, ומייתי מקרא "קִרְבָּם פְּתִימוּ לְעוֹלָם" אל תקרי קרבם אלא קברם, מתיבות מהופכות כמו כבש כשב שמלה שלמה, וברשעים כתיב האי קרא דהוי קברם בתימו לעולם שלא יחיו ויעמדו בתחיית המתים, מה שאין כן בצדיקים שגם שקברם בתימו מ"מ אינו לעולם שבזמן התחיה יעמדו מקברם ויחיו לעולם (מהרש"א חידושי אגדות).

צז. זו שנה ראשונה של נישואין דכתיב (דברים כד, ה) "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא" וגו' (רש"י).

צח. שלא הביא חגיגתו ביום הראשון של חג (רש"י).

צט. חוגג שמיני עצרת, ואף על גב דרגל בפני עצמו הוא הוי תשלומין לראשון (רש"י).

ק. מקולקל (רש"י).

חגיגה דף ט עמוד ב

תניא, רבי שמעון בן מנסיא אומר, גונב אדם אפשר שיחזיר גנבו ויתקן, גוזל אדם אפשר שיחזיר גזלו ויתקן, אבל הבא על אשת איש ואסרה לבעלה נטרד מן העולם והלך לו. רבי שמעון בן יוחי אומר, אין אומר בקרו גמל^[ק], בקרו חזיר, אלא בקרו מלה^[קח], ואי זה, זה תלמיד חכם שפירש מן התורה. רבי יהודה בן לקיש אמר, כל תלמיד חכם שפירש מן התורה עליו הכתוב אומר "כַּצְפוֹר נִוְדַדְתָּ מִן קִנְיָה בֵּן אִישׁ נִוְדַד מִמְקוֹמוֹ"^[קט] (משלי כז, ח), ואומר "מָה מְצָאוּ אֲבוֹתֵיכֶם בִּי עוֹל בִּי רָחֳקוּ מֵעֲלִי"^[ק] (ירמיהו ב, ה) וכו'.

תלמיד חכם
שפירש

ביאור המאמרים

סור מרע היה מתחלה (מהרש"א).
קפ. מדמה את התלמיד חכם כדיבור התורה כפטפוט של צפור טהור כמפורש זה פרק יש בערכין שלכך מביא המצורע צפור החיה על שם תקנתו בפטפוט התורה, וקאמר דכן "איש נודד מִמְקוֹמוֹ" דהיינו מבית המדרש ששם היה לו פטפוט התורה ופירש ממנו לפטפוט דברים בטלים. ואמר ואומר "מָה מְצָאוּ גו' בִּי רָחֳקוּ מֵעֲלִי" אין לומר רחקו אלא מי שנתקרב מתחלה להקב"ה דהיינו בלימוד תורה כמפורש בענין "וְתִפְשֵׁי הַתּוֹרָה לֹא יִדְעוּנִי" (ירמיהו ב, ח) דהיינו שפירשו ממנה (מהרש"א).

גמל בקרו חזיר שהרי מעקרו אין ראוי לקרבן אלא בקרו טלה אם נפל בו מום אם לאו (בית הבחירה למאירי).

קז. זה לקרבן, כלומר מי שהוא מעוות מתחילתו אין זה מעוות (רש"י).

קח. זה לקרבן, שמא נפל בו מום ונתקלקל, כך לשון קלקול נופל באדם שהיה טוב מתחילה. פירש רש"י, לשון קלקול נופל באדם שהוא טוב מתחלה, עכ"ל. והיינו שהיה עושה טוב והיה לומד תורה מתחלה ועכשיו פירש, אבל הבא על אשת איש אין זה מקרי עושה טוב מתחלה אלא

מפעל הזוהר העזרי
נחל לכיש/24 בית שמש
054-843678

קבר רבי שמעון בר יוחאי זי"ע
אוהל הרשב"י

70.000 איש

מתאחדים בקריאת הזוהר הקדוש
יחד שבטי ישראל, אנשים, נשים, וטף
כל לומד מתחייב לקרוא בכל יום 3 עמודים מהזוהר.
בכל חודש מסיימים לקרוא ביחד
אלף פעמים את הזוהר הקדוש

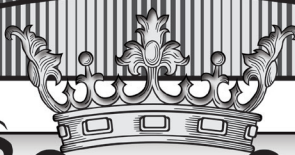
המצטרף יזכה לברכה מידי חודש
בציון של אוהל הרשב"י במירון
ומקבל שטר כנגד כולם - 70 מיליון סיומים של כל ספרי הזוהר

להצטרפות נא להתקשר לטל: 03-5784413 פקס: 03-578-4480

מייל: AOEL612@gmail.com

יש לציין: שם ומשפחה, שם האמא, מקום הלימוד, עיר, טלפון
וכן את סוג הבקשה לברכה: זוג, פרנסה, זרע של קיימא, רפואה, שלום בית, וכו'

שִׁנְרֵי שָׁמַיִם נִפְתָּח, וּמִיד לָנוּ יְרוּחַ, לְהַחִישׁ לְגֵאֲלָנוּ כְּפִי שְׁהַבְטַח,
וּמְשִׁיחַ צְדִיקֵינוּ לָנוּ יִשְׁלַח, וּבְאוּ הַשְּׁלוֹם וְהַשְּׁלוּה וְהַשְּׁקֵט וּבְטַח

ספר מאמרי רשב"י

יבמות-קידושין

בו יבואו ליקוט מאמרי רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, מש"ס בבלי כסדר המאמרים, עם פירושי רש"י ועוד, מפוסק ומחולק לקטעים, למען ירוץ הקורא בו, כי מלבד מעלת לימוד הזוהר הקדוש אשר בונה בשמים עליותיו עוד יש מעלה עצומה לידבק בדברי אדונינו הרשב"י זיע"א בכל מקום, אשר עליו נאמר: "רבי שמעון דנהיר כל עלמא באורייתא" (זוהר ח"א קנ"ו.) כדי להמשיך נשמתו אצלינו, ולעורר תפילתו לפני אדון כל בעד דורינו השפל הזה למען הקים השכינה מעפרא ולגאלינו ולפדותינו לתשועת עולמים. ובוודאי על ידי כן יתקבלו התפילות ברצון וברחמים, כמו שכתב בספר חסידים (סימן רכ"ד), וז"ל: וכל האומר דבר שמועה מפייהם הם מתפללים עליו שם ומליצים טובה עליו, עכ"ל.

יוצא לאור על ידי "מפעל הזוהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
חודש אדר תשע"ב לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

לעילוי נשמת גרציה בת שרה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

מפעל הזוהר העולמי

רחוב גחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

תוכן הענינים

ז	בנך מישראלית קרוי בנך
ז	לדעת רשב"י גיורת פחותה מבת ג' שנים כשרה לכהונה
ח	לדעת רשב"י קברי עובדי כוכבים אינן מטמאין באהל
ה	דין אכילת תרומה לעבדים, בכהן שהיו לו עבדים שהכניסה לו אשתו בנישואיה ומת
ט	שפתות הת"ח דובבות בקבר כשאומרים דבר שמועה מפיו בעוה"ז
י	טובתן של רשעים רעה היא אצל צדיקים
יא	חיוב מוציא שם רע רק כששוכר עדים לדעת רבי יהודה
יא	מדוע תיקנו כתובת בנין דכרין
יג	רבי חנינאי בן חכינאי חוזר לביתו אחרי שנים עשרה שנות לימוד
יד	חומר עוון הלבנת פנים
טו	מעלתו של רבי יהושע בן לוי
יה	בדין תגלחת הנזיר והמצורע
כ	חומר ענין גסות הרוח
כ	חומר ענין הלבנת פני חבירו ברבים
כא	בתיה רוחצת מגלולי אביה
כא	אדם אומר שבחו בקול נמוך וגנותו בקול רם
כג	אף הליכתם של המרגלים היתה בעצה רעה
כג	הטעם שמשוח מלחמה היה פותח ב'שמע ישראל'
כג	מנין לגלגול שבועה מן התורה?
כה	חדש, כלאים וערלה נוהגים בין בארץ בין בחו"ל לדעת רשב"י
כה	המתחרט על כל הטובות שעשה אבד את הכל
כו	טעם היתר הצפור המשולחת לטהרת מצורע
כז	מקור ההלכה שולד שפחה ונכרית כמותה
כט	'כל האסורין לבא בקהל מותרים לבא זה בזה', במה מדובר?
ל	גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשרה לכהונה לדעת רשב"י

מפתח הש"ס

ז	יבמות דף כג עמוד א
ז	יבמות דף ס עמוד ב
ח	יבמות דף ס עמוד ב

ט	יבמות דף סז עמוד א
י	יבמות דף צו עמוד ב
יא	יבמות דף קג עמוד א
יא	כתובות דף מו עמוד א
יא	כתובות דף נב עמוד ב
יג	כתובות דף סב עמוד ב
יד	כתובות דף סז עמוד ב
טז	כתובות דף עז עמוד ב
יה	נדרים דף סד עמוד ב
יה	מסכת נזיר דף ס עמוד ב
כ	סוטה דף ד עמוד ב
כ	סוטה דף י עמוד ב
כא	סוטה דף יב עמוד ב
כא	סוטה דף לב עמוד ב
כג	סוטה דף לה עמוד א
כג	סוטה דף מב עמוד א
כג	קידושין דף כו עמוד ב
כה	קידושין דף לח עמוד א
כה	קידושין דף מ עמוד ב
כו	קידושין דף נו עמוד א
כז	קידושין דף סח עמוד א
כט	קידושין דף עד עמוד א
ל	קידושין דף עח עמוד א

מאמרי רשב"י

יבמות - קידושיין

הַמְּשִׁיחַ מִחֶכֶה שֶׁנִּלְמַד זֶה־ר הַקְּדוֹשׁ

"וְהַמְּשִׁיחִים יִזְהִירוּ בְּזֹהַר הַרְקִיעַ", כֵּן אָמַר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם לְרֹשֶׁב"י זִיע"א: "בְּהַאי חֲבוּרָא דִּילְךָ דְּאִיהוּ סִפְרֵי הַזֶּה־ר... וּבְגִין דְּעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל "לְמַטְעַם" מְאִילָנָא דְּחַיִּי, דְּאִיהוּ סִפְרֵי הַזֶּה־ר, יִפְקוּן בֵּיהּ מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי". פְּרוּשׁ: מִשּׁוּם שְׁעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל לְטַעַם מְאִילָן הַחַיִּים שֶׁהוּא סִפְרֵי הַזֶּה־ר, עַל יְדוּ יִצְאוּ מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים (רַעֲיָא מְהֵימְנָא פִּי נְשָׂא דָּף קַכְד: (רמ"ק))

אַלְיָהּוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב יֵרֵד מִן הַשָּׁמַיִם עִם כְּפָה חַיִּילִין שֶׁל נְשָׁמוֹת וְכַמָּה מְלָאכִים סְבִיבוּ וְשְׂכִינְתָּא עַלְמָה עֵטְרָא עַל כְּלָהּוּ [וְשְׂכִינְתָּה עַלְיוֹנָה הֵיחָדָה עֵטְרָה עַל כָּל הַנְּשָׁמוֹת]... וְאָמַר לְרֹשֶׁב"י: רַבִּי רַבִּי... וְאָמַר אֵלָיְהּוּ הַנְּבִיא לְרֹשֶׁב"י: וְכַמָּה בְּנֵי נְשָׂא לְתַתָּא יִתְפַּרְנְסוּן מֵהַאי חֲבוּרָא דִּילְךָ, כֵּד יִתְגַּלִּי לְתַתָּא בְּדָרָא בְּתַרְאָה בְּסוּף יוֹמֵי... פְּרוּשׁ: כְּפָה בְּנֵי אָדָם לְמַטָּה יִתְפַּרְנְסוּן מִזֶּה הַחֲבוּר שְׁלָךְ [שֵׁיחָה לָהֶם מְזוּן וְתַקוּן הַנְּפֶשׁ ע"י לְמוּד הַזֶּה־ר] כַּאֲשֶׁר יִתְגַּלֶּה לְמַטָּה בְּדוּר הָאַחֲרוֹן בְּסוּף הַיָּמִים [קְרוֹב לְבִיאַת מְשִׁיחַ], וּבְשִׁבִיל לְמוּד הַזֶּה־ר יִתְקַיֵּם מַה שְּׂכַתוּב "וְקָרְאתֶם דְּרוּר בְּאַרְצֵי לְכָל יוֹשְׁבֵיהֶּ" - פְּרוּשׁוֹ, שְׂיָבוֹא מְשִׁיחַ צְדִיקָנוּ וְיִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחִירוֹתֵנוּ בְּב"א (תִּיק"ז תי' ו' - הַגְּרָא וּבִלְר). - לְשׁוֹן הַפְּסָא מְלָךְ: וְעַל זֶה הַלְּמוּד אָמַר הַקְּב"ה (בְּרַכּוֹת ח ע"א), שְׁנַחֲשֵׁב כְּאֵלוּ פְּדָאֵנִי לִי וּלְבְנֵי מֵהַגְּלוּת. - וּבְמַקְדָּשׁ מְלָךְ אָמַר: כִּי כְּפָה מְעַלּוֹת טוֹבוֹת יֵשׁ לְמַשְׁתַּדֵּל בְּלְמוּד פְּרוּשׁ מְאִמְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וְאִין קַץ לְגַדֵּל שְׁכָרוֹ, וְאֲשֶׁרִינוּ וּמַה טוֹב חֲלַקְנוּ אִם נִזְכָּה לְעֹזֵר וּלְקָרֵב בִּיאַת מְשִׁיחָנוּ, כִּי כֵּן גָּזַר הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁלֵא יִתְגַּלֶּה וְיִהְיֶה גְנוּז סִפְרֵי הַזֶּה־ר הַקְּדוֹשׁ עַד סוּף הַיָּמִים שְׂבִזְכוּתוֹ יָבוֹא הַגּוֹאֵל, כִּי סְגָלָה זֹו בּוּ דְּוָקָא וְלֹא בְּזוּלְתוֹ, עַכ"ל.

מאמרי רבי שמעון בר יוחאי

יבמות דף כג עמוד א

א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי, אמר קרא "פִּי יִסִּיר אֶת בְּנֵךְ מֵאַחֲרַי" (דברים ז, ד), בנך מישראלית קרוי בנך, ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה^[א].

בגן
מישראלית
קרוי בנך

יבמות דף ס עמוד ב

תניא, ר' שמעון בן יוחי אומר, גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשירה לכהונה^[ב], שנאמר "וְכָל הַפֶּה פִּנְשִׁים אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּ מִשֵּׁכֵב זָכָר הִחִיו לָכֶם" (במדבר לא, יח), והרי פנחס עמהם^[ג] וכו'. אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יהושע בן לוי, הלכה כרבי שמעון בן יוחאי. אמר ליה רבי זירא לרבי יעקב בר אידי, בפירוש שמיע לך^[ד] או מכללא^[ה] שמיע לך. מאי כללא^[ו]. דאמר ר' יהושע בן לוי, עיר אחת היתה בארץ ישראל שקרא עליה ערער^[ז], ושגר רבי את רבי רומנוס^[ח] ובדקה, ומצא בה בת גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד והכשירה^[ט] רבי לכהונה. אמר ליה, בפירוש שמיע לך. ואי מכללא מאי^[י]. דלמא שאני התם הואיל ואנסיב אנסיב, דהא רב ורבי יוחנן דאמרי תרוייהו, בוגרת ומוכת עין לא ישא ואם נשא נשוי. הכי השתא בשלמא התם סופה להיות בוגרת תחתיו, סופה להיות בעולה תחתיו, הכא סופה להיות זונה תחתיו^[יא]. רב ספרא מתני לה מכללא וקשיא ליה^[יב]

לדעת רשב"י
גיורת
פחותה מבת
ג' שנים
כשירה
לכהונה

ביאור המאמרים

שכתב בזה בערוך לגר.
ד. מיניה דרבי יהושע בן לוי (רש"י).
ה. דשמעת מיניה מילתא דרייקת מיניה דסבירא ליה כר' שמעון (רש"י).
ו. מאיזה כלל היה לו לומר (רש"י).
ז. לפסול משפחת העיר (רש"י).
ח. רומנוס גרסינן (רש"י).
ט. הניחה תחת בעלה כהן (רש"י).
י. ואי מהאי כללא שמיע ליה לר' יעקב מאי אית ליה לרבי זירא לאותביה דקא בעי מיניה בפירוש שמיע לך או מכללא (רש"י).
יא. בתמיה, אי סבירא ליה דפסול משום זנות סבירא ליה ואם כן לא שניא לכתחלה ולא שניא דיעבד אסירא (רש"י).
יב. כדאקשי דלמא התם הואיל ואינסיב

א. מדלא כתיב "כי תסיר" שמע מינה הכי קאמר בתך לא תתן לבנו כי יסיר בעל בתך את בנך שתלד לו בתך מאחרי, אבל אבתו לא תקח לבנך לא קמהדר ולא קרינן ביה כי תסיר בת העובד כוכבים את בנך שתלד מאחרי, אלמא בנך מן העובד כוכבים שילדה לו בתך קרוי בנך ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך (רש"י).
ב. לא מחזקינן לה כזונה (רש"י). פירוש לפירוש, דלא מחזקינן שנבעלה לגוי שהיא זונה (ריטב"א). פירוש, ואפילו לכהן גדול, והכי מוכח בקידושין (ריטב"א). ונראה שהזקיקו לרש"י ז"ל לפרש כן מדאמרינן עלה לקמן הכי השתא בשלמא התם סופה להיות בעולה תחתיו הכא סופה להיות זונה תחתיו אלמא רבנן דפליגי עליה דר' שמעון בן יוחאי טעמייהו משום זונה (רשב"א).
ג. פירש הריטב"א, שהרי כבר נתכהן. ועייין מה

ומשני ליה הכי^[2]. ההוא כהנא דאנסיב גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד, אמר ליה ר"נ בר יצחק, מאי האי. אמר ליה, דאמר רבי יעקב בר אידי אמר ר' יהושע בן לוי, הלכה כר"ש בן יוחאי. אמר ליה, זיל אפיק, ואי לא מפיקנא לך ר' יעקב בר אידי מאונך^[1].

יבמות דף ס עמוד ב

תניא, וכן היה ר"ש בן יוחאי אומר, קברי עובדי כוכבים אינן מטמאין^[3] באהל, שנא' "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם" (יחזקאל לד, לא), אתם קרויין אדם^[4] ואין העובדי כוכבים קרויין אדם. מיתבי, "ונפש אדם נשמה עשר אלה"^[5] (במדבר לא, מ). משום בהמה. "אשר יש בה^[6] הרבה מנשמות עשרה רבו אדם אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו^[7] [ובהמה רבה]" (יונה ד, יא). משום בהמה^[8]. "כל הרג נפש וכל נגע בחלל תתחטאו" (במדבר לא, ט)^[9]. דלמא איקטיל חד מישראל^[10]. ורבנן. "לא נפקד מננו איש" (במדבר לא, מט). ור' שמעון בן יוחי. "לא נפקד מננו איש" לעבירה.

לדעת רשב"י קברי עובדי כוכבים אינן מטמאין באהל

ביאור המאמרים

(רש"י).

יג. כדשנינן בשלמא התם סופה להיות בעולה תחתיו כו' (רש"י).

יד. כלומר משמתינן לך ותפיק על כרחך (רש"י).

זו. את המאהיל עליהם (רש"י).

זו. וגבי תומאת אהל כתיב "אדם פי ימות באהל" (במדבר יט, יד) (רש"י). וא"ת והא כתיב "בקים עלינו אדם" (תהלים קכד, ב). י"ל דהיא כדדרשינן בפרק קמא דמגילה (י"א א') אדם ולא מלך. וא"ת והא כתיב "ואתן אדם תתקיד" (ישעיהו מג, ד). י"ל דהא אמרינן במדרש ברכות (ס"ב ב') אל תקרי אדם אלא אדום. וא"ת והא אמרינן בסנהדרין היה רבי מאיר אומר מנין אפילו גוי שעוסק בתורה שהוא ככהן גדול שנאמר "אשר יעשה אתם האדם וחי בקהם" (ויקרא יח, ה) כהנים לויים וישראלים לא נאמר אלא האדם מלמד שאפילו גוי ועוסק בתורה וכו'. יש אומרים, דהתם דריש ה"א דהאדם. וליתא, דאם כן הול"ל "אדם לא נאמר" אלא "האדם". ורבינו תם ז"ל תירץ דרבי מאיר פליג על רשב"י וסבר לה כרשב"ג דתנן באהלות רשב"ג אומר מדורות הגוים טמאים מפני שהנשים קוברים שם נפליהם. ולא מחזור מדלא אמרינן בשום דוכתא דהיא דרבי מאיר פליגא אדר"ש בן יוחאי. והנכון דהיא דרבי מאיר לא פליגי דשאני התם שהוא מקום ברכה והיה לו להזכיר ישראל בפירוש וכיון שאמר הכתוב אדם

בא לרבות אפילו גוי, אבל בשאר מקומות שאינו מקום ברכה אמרינן דלא קרי אדם אלא לישראל שהם אדם באמת אלא שלא רצה להזכירם בפירוש, וכדאמרי' במדרש רבה "מָה אָקָב לֹא קָבַה אֵל" (במדבר כג, ח), בשעה שהיה מצוה אותם על הברכות הוא מזכירם "אלה יעמדו לברך את העם" (דברים כז, יב), בקלות לא היה טובען שכן הוא אומר "ואלה יעמדו על הקלה" (דברים כז, יג), וכן אמרו במדרש ילמדנו אדם כי יהיה בעור בשרו למה אינו אומר דבר אל בני ישראל זשה "פי לא אל חפץ נשע אתה לא יגרך רע" (תהלים ה, ח), ולענין ספק הלכה ודאי הלכה כרשב"י מההיא עובדא דאליהו שבפרק המקבל (ריטב"א).

יז. במדין כתיב (רש"י).

יח. אנשי גינזה עובדי כוכבים היו (רש"י).

יט. ומשני הא דקרי להו אדם משום דבעי למכתב בהמה גבייהו כדכתיב וחמורים ובקר וגבי בהמה מיקרו אדם אבל אדם סתמא לא מיקרו (רש"י).

כ. במדין כתיב, ומדבעו תומאת שבעה אלמא מיטמו (רש"י).

כא. הקשה בערוך לנר, מה בכך הא הוי ליה ספק טומאה ברשות הרבים דטהור. ותירץ, דצריכים לטהר דלמא נגע בו ברשות היחיד, וכל שאתה יכול לרבות ספיקות וספק ספיקות ברשות היחיד טמא כדאמרינן בטהרות (פ"ו מ"ד). עיי"ש עוד.

רבינא אמר, נהי דמעטינהו קרא מאטמויי באהל דכתיב "אָדָם פּי יָמוֹת בְּאֵהָל" (במדבר יט, יד), ממגע ומשא מי מעטינהו קרא [כב].

יבמות דף סז עמוד א

ת"ר, הניח בנים [כג] אלו ואלו [כד] אוכלים, הניחה מעוברת [כה] אלו ואלו אין אוכלים [כו], הניח בנים והניחה מעוברת [כז] עבדי מלוג אוכלים כדרך שהיא אוכלת, עבדי צאן ברזל לא יאכלו מפני חלקו של עובר [כח], שהעובר פוסל [כט] ואינו מאכיל [ל], דברי ר' יוסי. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו, הבת מאכלת, הבן אינו מאכיל. ר"ש בן יוחי אומר, זכרים יאכלו כולן [לא], נקבות לא יאכלו, שמא ימצא עובר זכר ואין לבנות במקום הבן כלום. מאי איריא שמא ימצא עובר זכר תיפוק ליה [לב] דנקבה נמי פסלה. חדא ועוד קאמר, חדא דנקבה נמי פסלה, ועוד שמא ימצא עובר זכר ואין לבנות במקום הבן כלום. זכרים יאכלו, והאיכא עובר. קסבר אין חוששין למיעוטא [לג]. ואיבעית אימא, לעולם קסבר חוששין למיעוטא, דעבדינן ליה תקנתא [לד] כרב נחמן אמר שמואל, דאמר רב נחמן אמר שמואל, יתומים [לה] שבאו לחלוק בנכסי אביהם ב"ד מעמידין להם אפוטרופוס ובורר להם

דין אכילת תרומה לעבדים, בכהן שהיו לו עבדים שהכניסה לו אשתו בנישואיה ומת

ביאור המאמרים

כב. וגבי מגע אשכחן נוגע בעצם או בחלל דלא כתיב אדם הלכך אע"ג דלא מיקרו אדם מטמו ממגע ובמשא (רש"י). פירושו, דלגבי מגע ומשא לא כתיב ביה אדם אלא הנוגע בעצם או בחלל ויש בכלל זה אפילו גוי. וא"ת הא כתיב "אוּ בְעֶצֶם אָדָם" (במדבר יט, טו). יש לומר דהא דרשי לה בספרא לאבר מן החי. וא"ת הא כתיב "הַנִּגְעַ בְּמַתְּ לְכָל נֶפֶשׁ אָדָם" (במדבר יט, יא). יש לומר דההוא אצטרף לאפוקי נפש בהמה דכיון דכתב נפש להביא דמו כתב אדם להוציא בהמה, תוס' (ריטב"א).

כג. הכהן ולא הניחה מעוברת (רש"י).

כד. עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל אוכלין דעבדי מלוג אוכלין בשבילה שהיא אוכלת בשביל בניה ועבדי צאן ברזל אוכלין בשביל בנים (רש"י).

כה. ולא הניח לה בנים (רש"י).

כו. שהעובר אינו מאכיל לא את אמו ולא את העבדים (רש"י).

כז. הניח בנים והניחה מעוברת עבדי מלוג אוכלים שהם שלה ואין לעובר חלק בהן והיא אוכלת בשביל בניה (רש"י).

כח. שיש לו חלק בהן דאית ליה זכייה ולא ידעינן הי מתרמי לחלקו לפיכך עבדים אסורים לאכול (רש"י).

כט. בת כהן המעוברת מישראל (רש"י).

ל. בת ישראל המעוברת מכהן ולא את עבדיו (רש"י).

לא. ל"ג כולן אלא ה"ג זכרים יאכלו כולן נקבות לא יאכלו אם יש זכר בבנים אוכלים העבדים בשבילו ולא חיישינן לחלקו של עובר דשמא נקבה היא ואין לה חלק במקום בן ואת"ל זכר הוא שמא תפיל שכל היולדות מחצה זכרים ומחצה נקבות ויש שמפילות סמוך מיעוטא דמפילות למחצה דנקיבות הוו להו זכרים הראים לירש מיעוטא ולמיעוטא לא חיישינן כולן נקבות לא יאכלו שמא יהא עובר זכר כו' (רש"י).

לב. דא"נ היא נקבה פסלה דכיון שכל אותן שלפנינו נקבות יש לעובר חלק בהן אפילו היא נקבה (רש"י).

לג. לשמא יהא זכר ויש לו חלק בהן דבתר רובא אזלינן ורובא יולדות או נקבות או מפילות כדפרישית לעיל (רש"י).

לד. בוררין לעובר שאר נכסים לחלקו ונמצאו העבדים כולן לחלק הנולדים אבל היכא דכולן נקבות לא מצינו למיעבד תקנתא שמא יהא העובר זכר ויהא הכל שלו (רש"י).

לה. קטנים שבאו לחלוק מעמידין אפוטרופוס לכל אחד ואחד ובורר כל אפוטרופוס חלק אחד

חלק יפה הגדילו^[ל] יכולין למחות, ורב נחמן דידיה אומר, הגדילו אין יכולין למחות דא"כ מה כח ב"ד יפה.

יבמות דף צו עמוד ב

אמר רב יהודה אמר רב, מאי דכתיב "אָגוֹרָה בְּאֶהְלֵךְ עוֹלָמִים" (תהלים סא, ה), וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים, אלא אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעוה"ז^[ב]. דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות^[ג] בקבר. אמר ר' יצחק בן זעירא, ואיתימא שמעון נזירא, מאי קראה "וְחִפְּךָ בֵּינֵי הַמָּוֵת הוֹלֵךְ לְדוֹדֵי לְמִישְׁרִים דּוֹכֵב שְׁפִתֵי יְשָׁנִים" (שיר השירים ז, י), ככומר^[ד] של ענבים, מה כומר של ענבים כיון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דובב^[ה] אף תלמידי חכמים כיון שאומרים דבר שמועה מפייהם בעוה"ז שפתותיהם דובבות בקבר^[ו].

שפתות
הת"ח
דובבות
בקבר
כשאומרים
דבר שמועה
מפיו בעוה"ז

ביאור המאמרים

נשמתו בגן עדן העליון ולכן הולכים על הקברים להתפלל על כל צרה שלא תבא ולכן שפיר שייך שפתותיו דובבות אף שכבר נרקב הגוף, עכ"ד הער"נ. והמהר"ל בחידושי אגדות פירש, כי התורה לא שייך בה מיתה, וכאשר אומרים דבר שמועה מפיו ומתחבר מי שאמרו ההלכה משמו אל החיים [ע"י] התורה [שהיא] חיים, ולכך מביא לו החיים עד ששפתיו דובבות בקבר שהרי יש לו חבור אל החיים בדבר שאין שייך בו מיתה, ואז יש לו קצת חיים עד ששפתיו [דובבות] ודבר זה מבואר עוד בפרק חלק (סנהדרין צ' ב) ע"ש. ואין פירוש שפתיו דובבות הם השפתיים מן גוף המת, רק על כח הדברי וכמו שמוכיח בכמה מקומות כי כח הדברי הוא כח הנפש, וכמו שהנפש קיים כי כח הדברי הוא כח הנפש וכמו שהנפש קיים כך נפש הדברי נשאר קיים.

א. כלי שמניחין בו ענבים עד שמתחממין ויינו נוח לצאת כמו מכמר בישראל דתמיד נשחט (פסחים נח).

ב. היין רוחש ונע ויוצא למעלה דובב פריט"ה (רש"י).

ג. וברוח חיים להגר"ח מוולאזין ביאר המשנה באבות (פרק ב משנה יב) "והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך", שלא די אך להחזיק לומדי תורה ויהיה לך גם כן חלק בתורתם, שבלעדי הלימוד אף אם יהיה לך חלק "אינה ירושה לך", כי אך הלומד תורה היא ירושה לו

יפה לחלקו (רש"י).
לו. היתומים יכולים למחות ומהניא חלוקה לפירות דעד מחאה (רש"י).

לו. שיהיו שפתי נעות בקבר כאילו אני חי (רש"י).
וכתבו התוספות ד"ה אגורה באהלך עולמים, כשנשמתו בישיבה של מעלה שפתותיו נעות בקבר כאילו מדברות נמצא שבשעה אחת דר בשני עולמים.

לח. נעות לשון דבר שמרתיח ומבצבץ (רש"י).
המהרש"א הביא דברי בעל עין יעקב ובעל יפה מראה שהאריכו בזה, וכתבו שהוא רחוק מההקש כי שפתי המת איך יתנועעו כו', וכל שכן אחר עבור זמן וישוב אל העפר כו', ע"ש. וביאר המהרש"א, כי אין רחוק מן השכל, כי הדיבור הוא כח הנשמה ע"י כלי הגוף, וכל דיבור משובח מוליד כח רוחני בדומה משובח, ובאמרו בשם אומרו אותו כח רוחני שנולד כבר הוא מעורר מולידיו כב' עולמות שהם הנשמה בעה"ב וכלי הדיבור שהם השפתיים בעוה"ז גם כי הם בקבר כבר, ומביא הרמיון מייך הטוב המונח בכור הוא רוחש ודובב ע"י כח האצבע המעוררו כן השפתיים גם כי מונחים בכור שחת רוחשים ע"י כח המעוררו. ובערוך לנר כתב בזה, במהרש"א ח"א הביא הקושיא, הא אנו רואין שהגוף נרקב. אבל לענ"ד י"ל על פי המבואר בזה פרשת ויחי שנפשו של אדם נשארת בקבר כדמות האדם בחייו ונקשרת עם רוחו בגן עדן התחתון ועם

יבמות דף קג עמוד א

אמר רבי יוחנן, שבע בעילות בעל אותו רשע באותו היום, שנאמר "בין רגליה פָּרַע נָפֶל שָׁכַב" [כב] בין רגליה [כג] פָּרַע נָפֶל בְּאֲשֶׁר פָּרַע שָׁם נָפֶל שְׂדוּד" (שופטים ה, כז). והא קא מתהניא מעבירה. אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי, כל טובתן של רשעים רעה היא אצל צדיקים [מד], שנא' "הַשְּׁמֹר לָךְ פֶּן תִּדְבֹר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע" (בראשית לא, כד), בשלמא רע לחיי אלא טוב אמאי לא, אלא ש"מ טובתן של רשעים רעה [מה] היא אצל צדיקים. בשלמא התם דלמא מדכר ליה שמא דעבודת כוכבים [מו], אלא הכא מאי רעה איכא. דקא שדי בה זוהמא, דא"ר יוחנן, בשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא, ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן, עובדי כוכבים שלא עמדו בהר סיני לא פסקה זוהמתן.

טובתן של רשעים רעה היא אצל צדיקים

✧ כתובות ✧

כתובות דף מו עמוד א

תניא, רבי יהודה אומר, אינו חייב [מז] עד שישכור עדים [מח]. מ"ט דר' יהודה. אמר ר' אבהו, אתיא שימה שימה, כתיב הכא "וְשָׁם לָהּ עֲלִילַת דְּבָרִים" (דברים כב, יד) וכתיב התם "לֹא תִשְׁמֹן עֲלֵיו נִשְׁפָּךְ" (שמות כב, כד), מה להלן ממון אף כאן ממון. אמר רב נחמן בר יצחק, וכן תני רב יוסף צידוני בי רבי שמעון בן יוחאי, אתיא שימה שימה.

חייב מוציא שם רע רק כששוכר עדים לדעת רבי יהודה

כתובות דף נב עמוד ב

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי, מפני מה התקינו כתובת בנין דכרין, כדי שיקפוץ אדם ויכתוב לבתו כבנו [מנ]. ומי איכא מידי דרחמנא אמר ברא

מדוע תיקנו כתובת בנין דכרין

ביאור המאמרים

הצדיק, והבן היטב (מהר"ל חידושי אגדות).
 מה. ששונאים הרשעים וקצה נפש צדיק בהנאתו
 הלכך לאו הנאה היא (רש"י).
 מו. "לְמָה גִּבַּתְתָּ אֶת אֱלֹהֶיךָ" (בראשית לא, ל) (רש"י).
 מז. המוציא שם רע על אשתו מלקות וקנס.
 מח. שיעידו עדות שקר על אשתו שזינתה.
 מט. מדין תורה הבעל יורש את אשתו, ובמותו,
 כל הבנים - אלו שמאשתו האחת יחד עם אלו
 שמאשתו השניה - חולקים שווה בשווה בכל
 נכסיו. שואל רבי יוחנן, מדוע תיקנו חכמים
 שיהא האב מוריש לבנים את כתובת אמם ואת
 נדונייתה שירש הוא ממנה, ולא יחלקו בהם
 הבנים בשווה עם אחיהם שמאשתו האחרת.
 משיב על כך רבי יוחנן, שתקנו כן כדי שיקפוץ

שאינן לה הפסק כי גם לאחר מותו שפתותיו
 דובכות כו', מה שאין כן במחזיק לומדי תורה.
 מב. שבעה כתיבי בקרא (רש"י).
 מג. בין ירכותיה שבא עליה סיסרא ונתכוונה כדי
 לייגעו (רש"י).
 מד. כל טובתן של רשעים וכו', כי הצדיק והרשע
 שני הפכים אי אפשר שההפכים בא תועלת
 וטובה מזה לזה, ולפיכך אין ראוי לקבל שום
 טובה מרשע דלא מסתייע מלתא שיהיה טובה בא
 לו מן הרשע שזה הוא מהפך אל הפך, רק כי
 הטובה הוא בא לצדיק לרע לו. ודע כי הרשע
 נחשב אצל הצדיק רע לגמרי, ולפיכך אף הטוב
 של רשע נחשב רע אצל הצדיק כי מרע לא יצא
 טובה, ועל כן טובתן של רשעים נחשב רעה אצל

לירות ברתא לא תירות ואתו רבנן ומתקני דתירות ברתא^[2]. הא נמי דאורייתא הוא דכתיב "קְחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ בָנִים וּבָנוֹת וְקָחוּ לְבָנֵיכֶם נָשִׁים וְאֵת בְּנוֹתֵיכֶם תָּנוּ לְאֻנָּשִׁים" (ירמיהו כט, 1), בשלמא בנים בדיה קיימי אלא בנתיה מי קיימן בדיה, הא קא משמע לן דנלכשה וניכסה וניתיב לה מידי כי היכי דקפצי עלה ואתו נסבי לה^[3] וכו'. רב פפא איעסק ליה לבריה כי אבא סוראה^[4], אויל^[5] למיכתב לה כתובתה. שמע יהודה בר מרימר נפק אתא איתחזי ליה. כי מטו לפיתחא^[6] הוה קא מפטר מיניה^[7]. אמר ליה, ניעול מר כהדאי. חזייה^[8] דלא הוה ניחא ליה, אמר ליה, מאי דעתך, משום דאמר ליה שמואל לרב יהודה, שיננא, לא תיהוי בעבורי אחסנתא^[9] אפילו מברא בישא לברא טבא דלא ידיעא מאי זרעא נפיק מיניה וכל

ביאור המאמרים

ממש אלא שתקנו ליתן לה מעות בכדי ירושה, ותירץ דהא נמי דאורייתא היא^[10].

נא. מכיון שתקנו חכמים דין כתבת בנין דכרין למדת שראוי לאדם ליתן לבתו דבר הראוי לצורך נדונייתה, ואף בכתוב נרמזה כן כדכתוב "קְחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ בָנִים וּבָנוֹת וְקָחוּ לְבָנֵיכֶם נָשִׁים וְאֵת בְּנוֹתֵיכֶם תָּנוּ לְאֻנָּשִׁים" ושאלו בה בשלמא בנו בידו אלא בתו בידו אלא דנלכשה וליכסייה וליתיב לה מידי כי היכי דליקפוץ עלה אינשי וליסבו לה (בית הבחירה למאירי).

נב. חמיו היה והשיא רב פפא לבנו אחות אשתו כדאמרינן באלו נערות (כתובות לט, ב) אמרה לי בת אבא סוראה כי נהמא אקושא בחינכי ובסנהדרין (דף יד, ב) נמי אמרינן איש ושתי נשים שאין מטילין לכיס אחד כגון רב פפא ובת אבא סוראה (רש"י).

נג. רב פפא לבית אבי הנערה לכתוב כתובתה ושם יפסוק אביה ויכתוב לה בנדונייתה מה שיכתוב (רש"י).

נד. דאבא סוראה (רש"י).

נה. יהודה נטל רשות מרב פפא לחזור לאחוריו (רש"י).

נו. רב פפא דלא ניחא ליה ליהודה למיעל (רש"י).

נז. והכא איעבורי אחסנתא הוא שזה כתוב לכתו מה שהיה ראוי להוריש לבניו (רש"י). ומכיון שאתה סבור שדין זה נוהג גם באב הנותן נדוניא לכתו, והרי נמצא שבפסיקתו זו הוא מעביר מקצת מנכסיו מבניו ונותנם לכתו, ועל כן אינך רוצה להכנס עמי לבית אבא סוראה ולסייעני בדבר, תדע לך שאינו כן, וכדברי רבי יוחנן בשם רשב"י.

אדם ויכתוב נדוניא יפה לבתו, ותהא בתו חביבה עלי ליתן לה מנכסיו כבנו. שאלמלא התקנה היה אדם חושש ליתן נדוניא גדולה לבתו, מחשש שמא תמות בחיי בעלה וישא אשה אחרת ויוליד ממנה בנים, ונמצאו נכסיו נופלים ביד בני חתנו שיש לו מאשה אחרת, ואין אדם רוצה שיפלו נכסיו ליד משפחה אחרת. אבל משתיקנו חכמים שיהיו בני בתו יורשים את כתובת אמם, מעתה הוא יודע שהנדוניא שהוא נותן לבתו לא תפול אלא ליד נכדיו שלו, ומתוך כך הוא נותן נדוניא יפה לבתו.

[וזו לשון המאירי על המשנה: "אמר המאירי, אם נשא אשה והביאה לו מאה מנה ויש לו בנים ממנה ומתה בחייו שנמצא ירושה, ונשא אשה אחרת והביאה לו עשרה מנה ויש לו בנים ממנה גם כן ואחר כך מת הוא, ונמצאו שני כתי בנים יורשים, ומאחר שנעשה הוא יורש את נשיו היה בדין להיות כל הבנים חולקין בשוה, אלא שתנאי בית דין להיות בנים של ראשונה נוטלין כתבת אמן ובנים של שנייה כתבת אמן, ויחלקו השאר בשוה, וזו היא תקנת חכמים כדי שיקפוץ אדם ויתן לבתו כבנו, וזהו שאמרו לא כתב לה בנין דכרין דיהווין ליכי מינאי אינון יירתון כסף כתבתך יתר על חלקהון דעם אחיהון חייב מפני שהוא תנאי בית דין].

נ. הרי כיון שממון הנדוניא היה ראוי שיפול לאחר מותו לבניו, נמצא שכשהוא נותנו לכתו הוא מפקיעו מירושת הבנים. [ואין הכוונה ממש שהיא יורשת כמ"ש המאירי כאן: "ולענין ביאור זה שאמרו "מי איכא מידי דרחמנא אמר לא תירות ואתו רבנן ומתקני דתירות", לאו דתירות

שכן מברא לברתא, האי נמי תקנתא דרבנן^[נח] היא דאמר רבי יוחנן^[נז] משום ר' שמעון בן יוחי. אמר ליה, ה"מ מדעתיה לעשויה נמי^[מ]. א"ל, אטו מי קאמינא לך דעול ועשייה, עול ולא תעשייה קאמינא. אמר ליה, מעלאי דידי היינו עשייה^[מא]. אכפיה^[מב] ועול, אישתיק ויתיב. סבר ההוא^[מג] מירתח רתח, כתביה לכל מאי דהוה ליה. לסוף אמר ליה, השתא נמי לא מישתעי מר. חיי דמר, לא שביקי מידי לנפשאי. אמר ליה, אי מינאי דידי^[מד], אפי' האי נמי דכתבת לא ניחא לי. א"ל, השתא נמי אהדר בי^[מה]. א"ל, שוייה נפשך, הדרנא לא קאמינא^[מו].

כתובות דף סב עמוד ב

רבי חנניה בן חכינאי הוה קאזיל לבי רב בשילהי^[מז] הלוליה דר"ש בן יוחאי, א"ל, איעכב לי עד דאתי בהרך^[מח]. לא איעכבא ליה. אזל יתיב תרי סרי^[מט] שני בבי

רבי חנינאי
בן חכינאי
חזור לביתו
אחרי שנים
עשרה שנות
לימוד

ביאור המאמרים

נח. לכאורה כתובת בנין דיכרין תקנתא דרבנן הוא כרי שיקפוץ כו', אבל שיתן אדם לכתו להשיאה כבנו דאורייתא הוא כדררשי לעיל מ'וקחו לְבָנֶיכֶם נָשִׁים" וגו' (ירמיהו כט, ו). ואפשר דאין זה אלא סמך בעלמא ותקנתא דרבנן היא דמה שיתן האדם לכתו להשיאה לא מקרי מעביר נחלה (מהרש"א).

נמ. לעיל שיקפוץ אדם ויתן לכתו ויליף לה מקרא (רש"י).

ס. בתמיה (רש"י).

סא. כניסתי עמך זהו עשוי שירבה לפסוק בשביל כבודי (רש"י).

סב. רב פפא ליהודה דכברים ועל (רש"י).

סג. אבא סוראה האי דשתיק יהודה מרתח רתח שאין הנדוניא הוגנת בעיניו (רש"י).

סד. אם נטלת ממני עצה (רש"י).

סה. אע"ג דהן דברים הנקנים באמירה (ואין יחזור בו). היינו היכא דעמדו וקדשו והכא כשרצה לחזור עדיין לא קדשו. אי נמי הכא כבר קידשו קודם לכן ואחר כך כתב, ולא אמרינן הן הן דברים הנקנים באמירה אלא כשקידשו אחר כך (תוספות).

סו. אין כוונתי לומר שתחזור בכך, אלא כיון שכבר פסקת, עליך לעמוד בדבריך. ומיהו משמע דיכול היה לחזור בו, ואע"ג דהני דברים הנקנים באמירה הם (לקמן ק"ב ב'), הני מילי כשעמדו וקדשו אבל כל זמן שלא קדשו יכולים לחזור בהם, וכש"כ אם עדיין עסוקים באותו ענין

דאפילו קנו מידו יכולים לחזור בו כדמשמע בפרק יש נוחלין, לפום חד סברא דכתיבנא התם בס"ד (חידושי הריטב"א; ראה תוספות לעיל).

סז. סוף ימי חופתו (רש"י).

סח. המתן לי עד שיכלו ימי חופתי ואלך עמך לבי רב (רש"י). הא דהוצרך תלמודא לפרש דבר זה, שאמר לו תמתין לי ולא רצה להמתין ועיין מהר"ם שיף שתמה בזה, דיש לראות לכאורה מה השמיענו בזה, היינו ליישב בזה דבר אחר, שיש להתפלות הלא אלישע הנביא ע"ה כשהחיה את הילד הוצרך לעשות כמה דברים, ששם פיו על פיו וכו', ואיך ר' חנניה בבקשת רחמים החיה אותה תכף ומיד, אך בזה מובן הטעם, כי השי"ת ישלם מדה כנגד מדה, ואינו מקפח שכר דבר כל דהו, והיינו בשכר שהיה להוט ומהיר לילך ללמוד תורה, דאע"פ שבקש ממנו ר' שמעון שימתין לו לא רצה, וזה הוא חוץ משורת דרך העולם, שיותר טוב להולכי דרכים שיתלוו זה עם זה, ויהיו בצוותא חדא, ועם כל זה להיותו נחפז ללמוד תורה שעה אחת קודם, לא רצה להמתין, ועל כן פרע לו השי"ת עתה שבקש רחמים להחיות את אשתו, ענה אותו תכף ומיד, ולא איחר לו בקשתו (בן יהודה).

סז. ובמדרש ויקרא פרשה כ"א איתא י"ג שנים, וכאן אמר י"ב, אולי הם ישבו י"ב שלמים, ובתוך שנת י"ג חזר, ובמדרש חשיב מקוטעים, ובתלמודא חשיב י"ב שלמים (בן יהודה). מה דנקט הכי דיתבי י"ב שנין אפשר שהן השנים מ"ח

רב. עד דאתי אישתנו שבילי דמתא^[ע] ולא ידע למיזל לביתיה. אזל יתיב אגודא דנהרא, שמע ליהיא רביתא דהוו קרו לה, בת חכינאי, בת חכינאי, מלי קולתך^[עא] ותא ניזיל. אמר, ש"מ, האי רביתא דידן, אזל בתרה. הוה יתיבא דביתו קא נהלה קמחא, דל עינה חזיתיה, סוי לבה פרח רוחה^[עב]. אמר לפניו, רבש"ע, ענייה זו זה שכרה. בעא רחמי עלה וחייה.

כתובות דף סז עמוד ב

מר עוקבא הוה עניא בשיכבותיה, דהוה רגיל כל יומא דשדי ליה^[עג] ארבעה זוזי בצינורא דדשא^[עד]. יום אחד אמר, איזיל איחזי מאן קעביד בי ההוא מיכותא^[עה]. ההוא יומא^[עו] נגהא^[עז] ליה למר עוקבא לבי מדרשא, אתיא דביתו בהדיה, כיון דחזויה^[עח] דקא מצלי ליה לדשא^[עט] נפק בתרייהו, רהוט מקמיה, עיילי ליהוא אתונא^[פ] דהוה גרופה נורא, הוה קא מיקליין כרעיה דמר עוקבא, אמרה ליה דביתו, שקול כרעך אותיב אכרעאי. חלש דעתיה. אמרה ליה, אנא שכיחנא בגויה דביתא^[פא] ומקרבא אהנייתי^[פב]. ומאי כולי האי^[פג], דאמר מר זוטרא בר טוביה אמר רב, ואמרי לה אמר רב הונא בר ביזנא אמר ר"ש חסידא, ואמרי לה א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, נוח לו לאדם שימסור עצמו לתוך כבשן האש^[פד] ואל

חומר עיון
הלכות פנים

ביאור המאמרים

וקונים סעודה (רש"י).
פג. למה להם לברוח ולכנס לתנור (רש"י).
פד. כתבו התוספות (סוטה י' ב ד"ה נוח לו לאדם), כדאמר בפרק הזהב (ב"מ דף נח, ב) כל היורדין לגיהנם עולין חוץ משלשה וחד מינייהו המלכין פני חבירו ברבים, ואומר נמי (שם נט, א) נוח לו לאדם שיבעול ספק אשת איש ואל ילביץ פני חבירו ברבים מנלן מדוד. ונראה האי דלא חשיב ליה (פסחים דף כה) בהדי ג' עבירות שאין עומדים בפני פקוח נפש עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים, משום דעבירת הלכות פנים אינה מפורשת בתורה ולא נקט אלא עבירות המפורשות. ומפשות דבריהם משמע שכל זה הוא מן הדין ולא ממדת חסידות (וכן דייק בשפת אמת) [אמנם עיין בחידושי הגרי"ז שהעיר: "לכאורה אין זו קושיא, דבג' עבירות דין הוא ליהרג ולא לעבור, אבל כאן אין זה הלכה כי אם מידת חסידות. אמנם נראה דהתוספות סבירא ליה דאי לא היה זה מדינא לא היה מותר להפיל עצמו וכו' ולכן קשה ליה למה לא חשיב ותיירצו כנ"ל". ומשמע שגם בדעת תוספות לומד הגרי"ז שהוא מדת חסידות]. ומלשון המאירי נראה לכאורה שזו מידת חסידות, שכתב בזה"ל:

לחופה ונשואין עד בן שלשים לכה שבשנים אלו עיקר לימוד התלמיד מקבלת רבותיו כשאינו עדיין מטופל בכנים (מהרש"א).
ע. שנבנו בעיר בנינים חדשים ונסתמו בה מבואות (רש"י).
עא. כדך.
עב. ראה לבה כלומר נדמה ללכה פתאום שזה בעלה (רש"י).
עג. שהיה משליך לו.
עד. חור שבמפתן וציר הדלת סוכב בו (רש"י).
עה. מי עושה לי טובה זו.
עו. אותו היום שנתן העני לבו לדעת מי נותנם לו (רש"י).
עז. איחר.
עה. העני (רש"י).
עז. שהיה מטה את הדלת להכניס שם הכסף.
פ. תנור.
פא. ועניים מוצאין אותי לפיכך זכותי גדול (רש"י).
פב. הנאתי מזומנת שאני מחלקת לחם ובשר ומלח אבל אתה נותן מעות לעניים והם טורחים

ילבין פני חברו ברבים^[פא], מנא לן, מתמר, דכתיב "היא מוצאת"^[פב] (בראשית לח, כה)^[פג].

כתובות דף עז עמוד ב

מברין רבי יוחנן, הוהרו מזוכיבי של בעלי ראתן^[פד]. רבי זירא לא הוה יתיב בויקיה^[פה]. רבי אלעזר לא עייל באהליה^[פז]. רבי אמי ורבי אסי לא הוו

מעלתו של רבי יהושע בן לוי

ביאור המאמרים

ברמו אם לא היה מודה לא היתה מפרסמתו (תוספות ב"מ נט, א). פירש ר"ח ז"ל שהוא חסר אל"ף והוא מלשון "ויצאת אש", ולא מצינו כן בכל הספרים, אלא לשון יציאה הוא וכדפירש רש"י, ואע"ג דההיא במלבין פני חבירו ברבים מה שאין כן בזו של מר עוקבא, מ"מ למדנו ממנו כי הלכנת פנים דבר קשה מאד, הריטב"א ז"ל (שיטה מקובצת). לפירוש ר"ח יש לדקדק כיון שמיתת שריפה קיימא לן (סנהדרין נ"ב ע"א) שהיא בפתילה של אבר שנותנין לתוך פיו בעל כרחו, ואם כן לא שייך האי דרשא (ד"ל ד"היא מוצת" הכוונה פתילת אבר ולא כבשן האש ממש). אלא דאפשר דהכא כיון דקודם מתן תורה הוה דנוה בשריפה ממש (ולא כפי הדין תורה), דבלאו הכי נראה דהוראת שעה היתה דאע"ג דתמר בת כהן היתה מ"מ פנויה היתה, ואע"ג דשומרת יבם היתה מ"מ לכולי עלמא אין חייבין עליה מיתה כדאיתא בנדרים (ע"ה ע"א) אף למאן דאמר מאמר קונה קנין גמור. אלא דאכתי יש לדקדק למה המתנה באמת עד שהציתו האש בגופה דנחי שלא רצתה להלבין פניו בעצמה מ"מ היה לה לשלוח תחלה על ידי שליח לאחר שאמר הוציאוה ותשרף, ויש ליישב (פני יהושע, ועיי"ש עוד).

פז. הצדקה יש בה מדרגות וכו' ומה שהוזכר כאן הוא שהנותן יודע למי נתן אבל המקבל אינו יודע ממי מקבל, והוא שהוזכר הולכיני לגן עדן והראני מקומי. ויש מדרגה אחת קלה הימנה שהנוטל יודע ממי נוטל ואין הנותן יודע למי נתן (בית הבחירה למאיר).

פח. זוכים השוכנים עליו קשות להביא אותו חולי על איש אחר (רש"י).

פח. במקום שתנשב רוח אחת על שניהם (רש"י).

צ. בו נמצא הבעל ראתן.

"לעולם יזהר אדם שלא ילבין פני חברו ברבים דרך צחות (ובמקו"א, דרך הערה) אמרו נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים מנלן מתמר".

פה. כתב המהר"ל בחידושי אגרות: "והטעם הוא כי כבשן האש מאבד ומפסיד את הדבר שהוא גוף וגשם בלבד, כי אין לדבר גוף גשמי קיום בכבשן האש יהיה מה שהוא, ואילו במלבין פני חבירו ברבים שהיא מכבה או רצלם אלקי הוא פני האדם אשר דבר זה אינו הפסד הגוף רק הוא הפסד הצלם האלקי, ובשביל כך נחסר מעולם הבא וכמו שאמרו (ב"מ נ"ט א') המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא והבן זה גם כן". ועיי' שערי תשובה לרבינו יונה (שער ג' אות קלט), "והנה אבק הרציחה, הלכנת פנים, כי פניו יחורו ונס מראה האודם, ודומה אל הרציחה. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא מציעא נח, ב). והשנית, כי צער ההלכנה מר ממות, על כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא מציעא נט, א), לעולם יפיל אדם עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים. ולא אמרו כן בשאר עבירות חמורות, אכן דמו אבק הרציחה אל הרציחה, וכמו שאמרו (סנהדרין עד, א) כי יהרג ולא ירצח. ודומה לזה אמרו שיפיל עצמו לכבשן האש ולא ילבין פני חבירו ברבים. ולמדו זה מענין תמר, שנאמר (בראשית לח, כה), "היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה וגו'", הנה כי אף על פי שהוציאוה לישרף, לא גלתה כי היתה הרה מיהודה, שלא להלבין פניו".

פו. והיא שלחה וגו', אע"פ שבאתה לישרף לא גילתה הדבר אלא אם כן יגלה הוא ואם לא יגלה נשרפת (רש"י). רבינו חננאל גריס מוצת בלא אל"ף לשון "ויצאת אש בציון" (איכה ד, יא) (תוספות). שהיתה קרובה לאש כבר ולא שלחה לו אלא

אכלי מביעיי^[אס] דההיא מבואה. ריב"ל מיכרך בהו^[צב] ועסיק בתורה^[צג], אמר, "אֵילַת אֶהְבִּים וַיַּעֲלֵת חֵן" (משלי ה, יט) אם חן מעלה על לומדיה אגוני לא מגנא^[צד]. כי הוה שכיב^[צה], אמרו ליה^[צז] ללמלאך המות, זיל עביד ליה רעותיה. אזל איתחזי ליה, א"ל, אחוי לי דוכתאי^[צח]. אמר ליה, לחיי. א"ל, הב לי סכינך^[צט], דלמא מבעתת לי באורחא, יהבה ניהליה. כי מטא להתם, דלייה^[כא] קא מחוי ליה, שוור^[ק] נפל לההוא גיסא. נקטיה בקרנא דגלימיה^[קב], א"ל, בשבועתא דלא אתינא^[קג]. אמר קודשא בריך הוא, אי איתשיל אשבועתא^[קד] ניהדר, אי לא לא ניהדר. אמר ליה,

ביאור המאמרים

צא. שלא עלה בלבו הפחד ביניהם לכך זכה להתהפך המות לחיים כנ"ל (הפלאה).

צה. כשהגיע זמנו ליפטר (רש"י).

צו. כלומר בית דין של מעלה אמרו לו כן בדבר ה' (בן יהודע).

צז. הולכיני לגן עדן והראני מקומי (רש"י).

צח. ומה שאמר הב לי סכינך לאו סכין ממש היא, אלא זה הוא כח רוחני שבו מושך חיות האדם והנפש שלו מן הגוף בשעת מיתה, ולזה הכח מכנהו בשם סכין (בן יהודע).

צט. הרימו מלאך המות בכדי שיוכל לראות את מקומו בגן עדן. ופירש המהרש"א, דהוא כמאן דאמר דגן עדן בעולם הזה, כדאמר במסכת תמיד, ויש לו מחיצות גבוהות שהוצרך להגביהו. והוסיף לכאר בזה בבן יהודע: "ומ"ש "כי מטא להתם", הוא גן עדן התחתון העומד בעולם הזה, והוא מוקף מחיצות גבוהות ועומד בדרום העולם, וכמות שלו ששים פעמים יותר על כמות העולם הזה, אך עומד בנס שאינו לוקח מקום מן עולם הזה, כדרך שאמרו רז"ל על ארון וכו' ובנס עומדים, שמקומם אינו מן המדה, וכמ"ש בס"ד בזה כמאמר רז"ל, שאמרו העולם הוא אחד מששים בגן".

ק. קפ"ז.

קא. דלייה מלאך המות והוי מחוי ליה דוכתא, שוור נפל לההוא גיסא דלג ונפל בצד מקומו חי, ונקטיה מלאך המות לרבי יהושע בכנף בגדו להוציאו משם (שיטה מקובצת).

קב. משום דעדיין היה ירא לנפשו עד דאמר ליה דמתבעא לברייתא, דהיינו לבריות אחרים (מהרש"א).

קג. אם נשבע בשבועה מעולם ונשאל עליה להתירה (רש"י). אי אתשיל אשבועתא ניהדר, אם

צא. לאו דוקא ביעי. רש"י ז"ל במהדורא קמא. וכן כתבו תלמידי רבינו יונה, לאו דוקא ביעי דכל שכן אוכלין שאין להם קליפה שתגין עליהם (שיטה מקובצת).

צב. נדבק אצלם בשעה שעוסק בתורה ומושיבן אצלו ומובטח הוא שתגין התורה עליו ולא יוזק (רש"י).

צג. פירוש, מכרך בהו אפילו היכא דלא עסיק בה וכדאמרין בסוטה (כ"א א) גבי "כי גר מצוה ותורה אור" (משלי ו, כג) דאורייתא אפילו בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא לעוסקין בה לשמה (ריטב"א). לא הוה זז מהם בשעת תלמוד ויושב בצדם ומטפל עמם, רש"י במהדורא קמא (שיטה מקובצת).

צד. על מי שאין לו חן כל שכן שמגינה על מי שיש לו חן שלא יתגנה, ואילו אינה מצילו מבעלי ראתן אין לך מגונה ומאוס גדול כזה, כדקאמר לעיל מאי סימני דלפין עיניו ודאבי נחיריה ואייתי ליה רירא מפומיה ורמי וכו' (מהר"ם שיף). יש לפרש ע"ד שאמר הכתוב "וְיָרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיהֶם וַיִּירָאוּ מִמֶּנּוּ" (דברים כח, ט), שכל אדם ששם הוי"ה נרשם במצחו המזיקין בדילין ממנו, וזהו שאמר הכתוב "יִנְחַנִּי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׂמוֹ גַם כִּי אֶלֶף בְּגִיא צַלְמוֹת לֹא אֵירָא יָרַע כִּי אֶתָּה עוֹמְדִי" ר"ל למען שמו שהוא עמדי לא אירא... והנה מעלת האהבה והחן הוא יתר על היראה שמתהפכין האויבים לאוהבים וכמ"ש חז"ל כל העוסק בתורה חוט של חסד משוך עליו שנאמר "יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדֹו" וגו' (תהלים מב, ט), שבהיותו דבק בתורה ושם לילות כימים יזכה לאהבה וחן בעיני הכל, וז"ש "אֵילַת אֶהְבִּים" (משלי ה, יט) אם חן מעלה שהוא אהבה כ"ש שבתחלה זוכה שהמזיקין יראים ממנו ואגוני מגיני. וריב"ל בגודל האמנה החזקה שלו בתורה

הב לי סכינאי, לא הוה קא יהיב ליה. נפקא בת קלא ואמרה ליה, הב ניהליה, דמיתבעא לברייתא. מכריז אליהו קמיה, פנו מקום לכר ליואי, פנו מקום לכר ליואי^[קד]. אזל אשכחיה ל ר' שמעון בן יוחאי דהוה יתיב על תלת עשר תכטקי פיזא^[קח], אמר ליה, את הוא בר ליואי. אמר ליה, הן. נראתה קשת בימין. אמר ליה, הן. אם כן אי אתה בר ליואי^[קט]. ולא היא, דלא הואי מידי^[קל] אלא סבר לא אחזיק טיבותא לנפשי.

ביאור המאמרים

קה. כסאות של זהב מופז (שיטה מקובצת). הנה נודע כי נפשות הצדיקים מתלבשים בגן עדן התחתון, בגופים שנראה בהם צורת גוף ברמ"ח איברים ושס"ה גידים ממש, ורק הם חומר זך שאין צריכין לאכילה ושתייה, ונזונין מריח הטוב של גן עדן, ולכן נמצא שם אילנות וכמה דברים הנמצאים בעולם הזה ממש, אלא דכולם הם חומר זך, שאינו שולט בו איבוד ורקבון והפסד, ולכן ראה צורת תלת עשר תכטקי פיזא ממש. ומה שהיו מספר י"ג כמנין אהבה, לרמוז שהוא עסק בתורה ועבודת הקודש בהיותו בעולם הזה באהבה ולא לשם קבלת שכר (בן יהודע).

קו. אין אתה ראוי לכרוז זה שאני שומע שהקשת אינו אלא אות ברית שלא יחרב העולם ואם יש צדיק גמור בדור אין צריך אות (רש"י). לאו אנת בר ליואי אין אתה ראוי להיות בר ליואי שאלו היית צדיק לא היה דורך צריך לקשת דאינו נראה אלא לזכור ברית עולם להודיע שהעולם מתקיים בעבור הברית (שיטה מקובצת). שהקשת הוא אות על קיום שבועה בימי נח ואם אתה בר ליואי שקיימת השבועה לא היה צריך העולם לאות הקשת כי בזכותך היו נצולים (מהרש"א).

קז. לא נראה הקשת בימיו (רש"י). ביאר בכך יהודע, דהוא לא הוציא שקר חס ושלוש מפיו, דאף על גב דר' שמעון בן יוחאי שאלו על זמן היותו גדול, הוא כוון בתשובתו על זמן שהיה קטן בשנים.

הלך מימיו אצל חכם להתיר את נדריו אף אני אתיר לו את זה וישוב משם. ואם קיים כל שבועותיו אף זו תהא קיימת ולא יחזור (שיטה מקובצת).

קד. יש לפרש הא דכפל מלת "פנו מקום כו" פנו מקום כו", שהוא ודאי לא בקש רק מקומו המיוחד לו כמ"ש "אחוי לי דוכתאי" כו', אלא שיש לצדיק עוד חלק בגן עדן חלק רשע שהיה לו בגן עדן דכתיב משנה יירשו כמ"ש בחגיגה (מהרש"א). נראה ודאי מקום מושבו היה מוכן ופנוי בעבורו, אך אומרו פנו מקום על מקום שנאספים בו הצדיקים בעת שיבא הצדיק וידרוש שם בדברי תורה לפני הצדיקים אחר פטירתו, ולכן עתה שנפטר ר' יהושע בן לוי בעולם הזה ובא לשם, מכריז אליהו זכור לטוב פנו מקום זה לכר ליוואי, שיעמוד וידרוש בו בפני הצדיקים שבגן עדן. וקראו על שם אביו, מפני שאביו נודע ומפורסם אצל כל הצדיקים שבגן עדן שהיה צדיק גמור, ולכך קראו בר ליוואי, לומר הוא בן הדומה לאביו בצדקות, וכפל הכרוז פנו מקום פעמיים מפני שכל צדיק תבא נפשו בלבד לגן עדן, ותתלבש בגוף חדש דמוכן לה שם, אבל גופו העקרי שהיה לו הוא מונח בקבר עד זמן התחיה, ורק ר' יהושע בן לוי נכנס לגן עדן בגופו ממש, ונמצא נכנסו גופו ונפשו, ולכך כפל הכרוז לכבוד הנפש ולכבוד הגוף, ולכן קראו בר ליואי, כי הגוף ממש שנולד מזרע אביו, הוא עצמו נכנס כאן (בן יהודע).

❖ נדרים ❖

נדרים דף סד עמוד ב

ועוד אמר רבי אליעזר, פותחין בנולד כו' [קח]. מ"ט דרבי אליעזר [קט]. אמר רב חסדא, דאמר קרא, "כִּי יִתְּנוּ כָּל הָאֲנָשִׁים" (שמות ד, יט), והא מיתה דנולד הוא, מכאן שפותחין בנולד [קי]. ורבנן מאי טעמייהו [קיא]. קסברי, הנהו מי מייתי [קיב], והא אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי, כל מקום שנאמר "נצים" ו"נצבים" אינו אלא דתן ואבירם [קיג], אלא אמר ר"ל, שירדו מנכסיהן [קיד].

❖ נזיר ❖

מסכת נזיר דף ס עמוד ב

שאלו תלמידיו את ר' שמעון בן יוחי [קטז], נזיר טהור ומצורע, מהו שיגלח תגלחת אחת ועולה לו לכאן ולכאן. אמר להן, אינו מגלח. אמרו לו, למה. אמר להן [קטז], אילו זה לגדל וזה להעביר וזה להעביר יפה אתם אומרים, עכשיו

בדיו תגלחת
הנזיר
המצורע

ביאור המאמרים

נצבים לקראתם" (שמות ה, כ) ולא ידיענן מאן גינהו, אלמא אותן אנשים שהיו נצים שהלשינו למשה דתן ואבירם היו והם עצמם היו בעדת קרה, ושמע מינה דלא מתו (ר"י).

קיד. והכי מפרשי ליה רבנן להאי קרא ד"כי מתו" (ר"י). ואם תאמר מ"מ עני הרי זה נולד. ויש לומר כיון שהעניות מצויה לאו כנולד היא, דהא פותחין בנולד מצוי וכדאמרינן בריש פרק ד' נדרים שכיחי קצרי דמחו רבנן, והכין איתא בירושלמי דגרסינן התם עלה דהא ולא כנולד הוא, א"ר זעירא העניות מצויה, ועוד שאלו שם ותהות לאו כנולד היא, א"ר אילא התהות מצויה (רשב"א, ועי' שט"מ ק). ורש"י פירש שירדו מנכסיהן קודם הנדר. וקשה, דאם כן אפילו מיתה ממש קאמר קרא גם כן לא הוי נולד, דכבר מתו קודם הנדר (קרבן אורה).

קטז. מפני מה נזיר טהור אינו כמצורע, כלומר נזיר והוא מצורע וכו' לו לגלח תגלחת צרעתו ביום שנשלמה צרעתו וביום שנשלמו ימי נזירותו מה טעם אינה עולה לו תגלחת זו לכאן ולכאן (רש"י).

קטז. אם אלו שתי תגלחות שוות שיהו זו לגדל וזו לגדל או שתיהן להעביר יפה אתם אומרים עכשיו היאך [אתם] אומרים שיהו עולין לו לכאן

קח. המשך המשנה: וחכמים אוסרין. כיצד, אמר קונם שאני נהנה לאיש פלוני, ונעשה סופר או שהיה משיא את בנו, ואמר אילו הייתי יודע שהוא נעשה סופר או שהיה משיא את בנו בקרוב לא הייתי נודר [פירש הר"ן], שהוא נעשה סופר וצריך לו תמיד או שהיה משיא את בנו ורגילין לאכול בסעודת הנשואין, קונם לבית זה שאני נכנס, ונעשה בית הכנסת, אמר אילו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת לא הייתי נודר, רבי אליעזר מתיר, וחכמים אוסרין [משום דפתח דשכיח הוא דמשוי ליה לנדר נדר טעות אבל נולד לא (ר"י)].

קטז. דאילו רבנן מסתבר טעמייהו כדכתיבנא במתני' (ר"י).

קי. אף על גב דיתרו השביע למשה כדכתיב "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְשֵׁבֶת אֶת הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת צִפְרָה בְּתוּלָמְשָׁה" (שמות ב, כא), אפילו הכי משה רבינו לא היה נשבע אלא מתוך שהיה ירא מרתן ואבירם, ולפיכך פתח לו הקב"ה "כִּי יִתְּנוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְּבַקְשִׁים אֶת נַפְשָׁךְ" (שמות ד, יט) (ר"י).

קיב. מאי עבדי בהאי קרא (ר"י).

קיב. בתמיה (ר"י).

קיג. נצים "שְׁנֵי אֲנָשִׁים עֹבְרִים נְצִים" (שמות ב, יג), נצבים כדכתיב "וַיִּפְגְּעוּ אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אֶהֱרֹן

נזיר להעביר ומצורע לגדל. ולא תעלה לו לימי חלוטיו^[ק"י], ותעלה לו לימי ספרו^[ק"ח]. ואמר להן, אילו זה לפני זריקת דמים וזה לפני זריקת דמים יפה אתם אומרים, אלא מצורע לפני זריקת דמים^[ק"ט] ונזיר לאחר זריקת דמים^[ק"ג]. ולא תעלה לו לימי צרעתו ונזירותו, ותעלה לו לימי צרעתו וטומאתו^[ק"א]. אמר להן, אילו זה לפני ביאת מים וזה לפני ביאת מים יפה אתם אומרים, אלא טמא לאחר ביאת מים^[ק"ב], מצורע לפני ביאת מים. אמרו לו^[ק"ג], יפה אמרת שלא תעלה לו לימי ספרו ולנזירותו, ותעלה לו לימי חלוטו וטומאתו, דזה לגדל וזה לגדל הוא. אמר להן^[ק"ד], נזיר טהור והוא מצורע זה לגדל וזה להעביר, ואם נזיר טמא והוא מצורע זה לפני ביאת מים וזה לאחר ביאת מים. תני רבי חייא^[ק"ה], זה לפני ביאת מים (חיים) וזה לאחר ביאת מים, זה לפני זריקת דמים וזה לאחר זריקת דמים.

ביאור המאמרים

חלוטו ולימי טומאתו שזה לגדל וזה לגדל, אמרו לו תקן הדבר שלא תעלה לו תגלחת לימי ספרו בימי נזיר טהור שמצורע בימי ספרו מגלח לפני זריקת דמים ביום השביעי ונזיר מגלח ביום הבאת קרבנותיו לאחר זריקת דמים אבל תעלה לו תגלחת אחת לימי טומאתו ולימי חלוטו שזה וזה מגלחין לגדל שיער אחר מצורע בימי חלוטו מגלח כדי לגדל שיער אחר ונזיר טמא מגלח כדי לגדל שיער אחר שיהא מגלח לנזירות טהורו^(רש"י).

ק"ב. לכך אין עולה לו תגלחת אחת מכולן לב' תגלחות שאם נזיר טהור הוא והוא מצורע בימי חלוטו מגלח כדי לגדל ונזיר להעביר ואם נזיר טמא הוא והוא מצורע אע"פ ששניהן לגדל עדיין אין עולה להן תגלחת אחת לכאן ולכאן שמצורע מגלח לפני ביאת מים וכן נזיר טהור ומצורע בימי ספרו אע"פ ששניהם להעביר הואיל ומצורע בימי ספרו מגלח לפני זריקת דמים ונזיר טהור לאחר זריקת דמים כמו שמפורש למעלה ולכך אין תגלחת אחת עולה לשניהן^(רש"י).

ק"ב. טמא והוא מצורע אין עולין לו לכאן ולכאן לפי שזה לפני ביאת מים וזה לאחר ביאת מים נזיר טהור והוא מצורע נמי אין עולין לו לכאן ולכאן שמצורע מגלח לפני זריקה ונזיר טהור לאחר זריקת דמים^(רש"י).

ולכאן שתגלחת נזיר הוא להעביר ותגלחת מצורע לגדל שמכאן ועד ז' ימים צריך לגלח תגלחת שניה^(רש"י).

ק"ז. כשביל שהוא להעביר ושל מצורע לגדל^(רש"י).

ק"ח. ששתיהן להעביר שמכאן ואילך אינן צריכין לגדל שער וכבר גדל לו כדי לכוף ראשו לעיקרו^(רש"י).

ק"ט. שהרי ביום השביעי מגלח וכיום השמיני מביא קרבנותיו^(רש"י).

ק"ב. כדכתיב "וְאֵת הָאֵיל יַעֲשֶׂה זָבַח שְׁלָמִים לַיהוָה" (במדבר ו, יז) והדר כתיב "וְגִלַּח הַנְּזִיר" כו' (שם יח) היאך אתם אומרים שיהא עולה לו תגלחת אחת לכאן ולכאן^(רש"י).

ק"א. כשביל שזה לפני זריקת דמים וזה לאחר זריקת דמים אלא תעלה לו לימי צרעתו של ימי ספרו וטומאתו דנזיר שנטמא במת ונצטרע שתהא תגלחתו עולה לכאן ולכאן דזה וזה מגלח לפני זריקת דמים ששניהן מגלחין בז' ומביאין קרבן בח' שלהן^(רש"י).

ק"ב. אבל טמא מגלח לאחר ביאת מים כדכתיב "וְגִלַּח רֹאשׁוֹ בְיוֹם טְהוּרָתוֹ" (במדבר ו, ט) משמע לאחר טהרה דמגלח לאחר ביאת מים^(רש"י).

ק"ג. הכי גרסינן, אמרו לו יפה אמרת שלא תעלה לו ימי ספרו לימי נזירותו ותעלה לו ימי

❖ סוטה ❖

סוטה דף ד עמוד ב

א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחי, כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים [קכו], כתיב הכא "תועבת ה' פל גבה לב" (משלי טז, ה), וכתוב התם "ולא תביא תועבה אל ביתך" (דברים ז, כו). ורבי יוחנן דיריה אמר, כאילו כפר בעיקר, שנאמר "וְרַם לְבַבְךָ וְשִׁכַחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" [קכז] וגו' (דברים ח, יד).

חומר ענין
גסות הרוח

סוטה דף י עמוד ב

"הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה" [קכח] (בראשית לח, כה), ותימא ליה מימר [קכט]. אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב, ואמרי לה אמר רב חנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא, ואמרי לה אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי, נוח לו לאדם [קל] שיפיל עצמו לתוך כבשן האש [קלא] ואל ילבין פני חברו ברבים [קלב]. מנלן, מתמר.

חומר ענין
הלבנת פני
חבירו
ברבים

— ביאור המאמרים —

שהאל"ף נחה ואינה נקראת אלא מוצת בלא א', וכפירש"י בהדיא בר"ב, ע"ש (מהרש"א). קלב. אף זו נוח היה לה לישרף ואל תלבין פניו לפיכך שלחה לו אם יודה ויגלה הוא עצמו את הדבר יגלה ואם לאו תשרף ולא תגלה היא את הדבר (רש"י). נ"ל בס"ד הטעם כי המבייש את חבירו גורם שיצא מחבירו חום הטבעי לחוץ, ומחמת כן משתנים פניו, ולכן נח לו לישרף באש, ולא יעשה רעה זו לחבירו, שעל ידי כך יצא חום הטבעי שבפנים, ובווער בחוץ על עורו ועל בשרו (בן יהודע).

מדברי הגמרא אנו למדים עד כמה יש לאדם להיות נקי מפגיעה בשני, עד כדי כך שכדאי להשליך את עצמו לאש ולא להלבין פניו ברבים, ולמדו כן מתמר שהוצאה להשרף ולא הלבנה פני יהודה, ואיתא במדרש (בר פה י) שהיתה מטפחת על כריסה ואומרת, מלכים אני מעוברת, גואלים אני מעוברת, שממנה יצאו מלכים וגואלים ומלך המשיח, שהרי ממנה יצא דוד, ואף על פי כן לא גילתה ממי היא מעוברת, כדי שלא להלבין פנים. וכשיצאה להשרף ויתרה על כל היעורים העתידים, הסכימה שלא יצאו ממנה מלכים ומלך המשיח, כדי שלא להלבין פני חבירו ברבים! וביאור הענין, שעל ידי מלך המשיח והמלכים והגואלים עתיד לצאת קידוש השם, וכאשר האדם מקיים מצוות ונוהג בדרכיו של הקב"ה כדאמרו (שבת קלג, ב) "מה הוא רחום

קבו. הוא מבואר שיש לאדם ב' רוחות רוח טהרה ורוח טומאה כדאמר לעיל ונאמר ברוח טהרה כי אני ה' את דכא ושפל רוח גו' ובהיפך רוח הטומאה שהוא כח של עבודה זרה כמ"ש והייתי רוח שקר גו' והוא הגס הרוח (מהרש"א). קכו. מעלה אני עליך כאילו שכחתו (רש"י). קכח. ולא שלחה לו לאמר ממך אני הרה והרי סימנין שלך (רש"י). קכט. לשליח אמור לו שממנו אני הרה ואלו סימניו (רש"י).

קל. כדאמר בפרק הזהב (ב"מ דף נח, ב) כל היורדין לגיהנם עולין חוץ משלשה וחד מינייהו המלבין פני חבירו ברבים, ואומר נמי (שם נט, א) נוח לו לאדם שיבעול ספק אשת איש ואל ילבין פני חבירו ברבים מנלן מדוד. ונראה האי דלא חשיב ליה (פסחים דף כה, א) בהדי ג' עבירות שאין עומדים בפני פקוח נפש עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים משום דעבירת הלבנת פנים אינה מפורשת בתורה ולא נקט אלא עבירות המפורשות (תוספות). בתוספות משמע דינא הוא להפיל לכבשן, והוא תמוה בעיני (שפת אמת) [וראה מה שכתבנו בזה לעיל].

קלא. מתוספות דפרק הזהב ומתוספות דכתובות היא מוצת בלא אל"ף כמו "ויצאת אש" גו', עכ"ל. וכתב הריטב"א, דלא מצינו כן בכל הספרים כו', עכ"ל, ואין מקום לתמיהתו דאין רצונם שהוא חסר אל"ף בכתוב אלא דר"ל שהוא חסר בקרי

סוטה דף יב עמוד ב

"וַתֵּרְדַּבּ בַּת פְּרָעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר" (שמות ב, ה), "א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי, מלמד שירדה לרחוץ [קלח] מגלולי אביה, וכן הוא אומר [קלח] "אם רחץ ה' את צֵאת בְּנוֹת צִיּוֹן" וגו' (ישעיהו ד, ד).

בתי
רוחצת
מגלולי אביה

סוטה דף לב עמוד ב

תניא, רשב"י אומר, אדם אומר שבחו [קלח] בקול נמוך וגנותו בקול רם, שבחו בקול נמוך מן וידוי המעשר [קלח], וגנותו [קלח] בקול רם ממקרא ביכורים. וגנותו בקול רם, והאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מפני מה תקנו תפלה בלחש [קלח], כדי שלא לבייש את עוברי עבירה [קלח], שהרי לא חלק הכתוב מקום בין חטאת לעולה [קלח]. לא תימא גנותו אלא אימא צערו [קמא], כדתניא, "וְיִטְמָא טְמֵא יִקְרָא" [קמב]

אדם אומר
שבחו בקול
נמוך וגנותו
בקול רם

ביאור המאמרים

שָׁם לְגוּי גְדוֹל עֲצוּם וְרַב" (דברים כו, ה), דאין ענייה אלא בקול רם] (רש"י).

קלו. כגון "אַרְמֵי אֶבֶד אָבִי" (דברים כו, ה) היינו גנותו שמתודין שאביהן לבן הארמי היה רשע (רש"י).

קלח. שיהא אדם אומר תפלתו בלחש כדאשכחנא בחנה "יְקוֹלָה לֹא יִשְׁמַע" (שמואל א' א, יג) (רש"י). והקשה המהרש"א, דהכא קאמר טעמא כדי שלא לבייש עוברי עבירה ובפרק מי שמתו אמרינן ביה טעמא אחרינא המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה ופירש רש"י שם כאילו אין הקב"ה שומע תפלת לחש עכ"ל. ותיריך דודאי אם היו כולי עלמא משמיעין קולן בתפלתן לא הוה שייך ביה מקטני אמנה אלא כיון דתקנו תפלת לחש משום עוברי עבירה מאן דלא חש בהא ומשמיע קולו טפי משאר אינשי הרי זה מקטני אמנה.

קלח. המתוודים בתפלתם על עבירות שבידם (רש"י).

קמ. לא קבע לשחיטת חטאת מקום בפני עצמו שלא יבינו שהיא חטאת ומתבייש (רש"י).

קמא. צרות שעברו עליו דהיינו צרות שעברו על ישראל צרת לבן הארמי צרת מצרים (רש"י). וקצת קשה מאי שייך הכא להודיע בקול רם צערו שעבר כדי שיבקשו רחמים על מה שעבר ומאי דהוה הוה. ויש לומר בדוחק לבקש עליו רחמים שלא יבא עוד צרה כזו וק"ל (מהרש"א).

קמב. כלומר סורו מעליו שטמא הוא (רש"י). ופירושו דחוק דהכא לא נתכוון אלא שיקרא

אף אתה תהיה רחום", ומפיל עצמו לאש כדי שלא להלבין פני חבירו ברבים גם זה מחזק את הקידוש השם. ונמצא שבוה שתפיל עצמה לכבשן האש הוי קידוש ה' בדומה לקידוש השם העתיד לצאת ממלך המשיח, שהרי תכלית הגאולה ומשיח הוא קיום תכלית רצונו יתברך שיתקדש שמו, וכך גם תכלית רצונו שיתקדש ויתפרסם שמו על ידי שבני אדם מתרמים אליו להיות רחום וחנון, וילמדו שהאדם צריך להזהר שלא לפגוע בשני, ולדחות כל חשבון אחר, וכזה הוי קידוש שמו יתברך (מחשבת מוסר).

קלג. לטבול שם לשם גירות (רש"י). אבל לפירושו לא ה"ל לאתויי האי קרא אם רחץ ה' גו' דלא איירי ברחיצה ממש וטפי הו"ל לאתויי מכמה מקראות דכתיב רחיצה גבי טבילה. ועוד למה לא נאמר דלרחיצה בעלמא ירדה. אלא שזו הרחיצה נאמרה למשל על רחיצת עצמה מגילולי בית אביה ודרש ליה מדלא כתיב "לרחוץ בתוך היאור" אלא "על היאור" להורות שלא היה זו רחיצה ממש, ובהא קמשתעי נמי קרא ד"אם רחץ ה'" גו' משל על השבים ומתנקים שהיו מלוכלכים בנות ציון בגלולי ע"ז, ואהא מייתי לה פ"ק דמגילה אמאי קרי לה יהודית שכפרה בעבודת כוכבים כו', ע"ש וק"ל (מהרש"א).

קלד. שהשב ומתנקה מעונו קרוי רחוץ (רש"י). קלה. "לא עֲבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכַחְתִּי" (דברים כו, יג) היינו שבח עצמו (רש"י).

קלו. מדלא כתיב ביה ענייה [כפי שכתוב בביכורים] "וְעֲנִיתִי וְאָמַרְתִּי לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרָמִי אֶבֶד אָבִי וַיְרִד וַיַּרְדֵּם מִצְרַיִם וַיַּגֵּד שֵׁם בְּמִתֵּי מִעֵט וַיְהִי

(ויקרא יג, מה) צריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים, וכל מי שאירע בו דבר צריך להודיע לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים. גופא, א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מפני מה תיקנו תפלה בלחש, שלא לבייש את עוברי עבירה, שהרי לא חלק הכתוב מקום בין חטאת לעולה. ולא, והא איכא^[קמ"ג], דמים, דם חטאת למעלה^[קמ"ד] ודם עולה למטה. התם כהן^[קמ"ה] הוא דידע. והאיכא, חטאת נקבה, עולה זכר. התם מיכסיא^[קמ"ו] באליה^[קמ"ז], תינח כבשה, שעירה מאי איכא למימר^[קמ"ח]. התם איהו דקא מיכסיף נפשיה, דאיבעי ליה לאיתויי כבשה^[קמ"ט] וקא מייטי שעירה. חטאת דעבודת כוכבים דלא סגי דלאו שעירה, מאי איכא למימר. התם ניכסיף^[ק"ל] וניזיל, כי היכי דנכפר ליה^[קנ"א].

ביאור המאמרים

כמו שביארנו כמה פעמים, דרך הערה אמרו מפני מה תקנו תפלה בלחש שלא לבייש עוברי עבירה שמתודים בתפלתם ופורטים את החטא, וכן מציינו שלא חלק הכתוב מקום לשחיטה בין חטאת לעולה אלא שחיסת כולן לצפון המזבח כדי שלא ירגישו במביא קרבן חטאת שהוא חוטא ואע"פ שיש ביניהן שאר סימנין והוא שדם חטאת למעלה מן הסיקרא והוא מחצי המזבח ולמעלה מפני שנאמר בחטאת "עַל קַרְנֹת" ובעולה הוא על שתי זויות המזבח מחצי המזבח ולמטה בזו אינו יודע אלא כהן, ואע"פ שכל חטאת יחיד נקבה והעולה זכר אין זה ניכר לכל שהאליה מכסתו, ואע"פ שפעמים מביא שעירה שאין לה זנב הראוי לכסות בזו הוא גרם לעצמו שכל חטאת יחיד רצה מביא כשבה רצה מביא שעירה חוץ מע"ז שנאמר "עֲזוּ בַת שְׁנָתָה" בפרשת שלח לך, ושמא תאמר אם כן בחטאת של ע"ז מיהא הדבר ניכר מתוך גודל העבירה הטיל עליו הכתוב שיתבייש כדי שתרכה כפרתו ודברים אלו כולם בעבירות מפני שיש גנאי בפרסומן לעושיהן. אבל כל שאירע לו דבר של צער צריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים, וכשאדם בא לשבח להקב"ה על הנסים שעשה לו או לאבותיו יהא אומרו בקול רם אחר שאין שם גנות עבירה כדרך מקרא בכורים שנאמר בו "וְעִנִּיתָ" (דברים כו, ה) שהוא לשון צווחה וכשמורה לפניו עד שמגיע מוידויו שבח לעצמו שקיים את מצותו יהא אומרו בקול נמוך כדרך וידוי מעשר שהיה אומר "לֹא עֲבָרְתִי" וכו' (דברים כו, יג) ואין כתוב בו לשון עניה (מאי"ז).

שהוא טמא כדי לבקש רחמים עליו שירפא מטומאת נגעו וצערו, אבל שיקרא שיפרשו ממנו הוא מלתא אחריתא, כדאמרינן להדיא פרק קמא דמועד קטן טמא טמא יקרא טומאה קוראה לו פרוש ומקשינן והא מיבעי ליה להודיע צערו לרבים כדי שיבקשו רחמים עליו ומשני דא"כ לכתוב וטמא יקרא מאי וטמא טמא שמע מינה תרתי, ודו"ק (מהרש"א).

קמ"ג. כלומר והרי יש סימנים אחרים להכירה (רש"י).

קמ"ד. מחוט הסיקרא דכתיב "עַל קַרְנֹת" (ויקרא ד, ט), ובעולה לא כתב קרנות והוא נותן דמים למטה מחוט הסיקרא וכן שאר כל הדמים (רש"י).

קמ"ה. לחודיה הוא דידע ולא שאר כל העולם ואין בושת בכך (רש"י).

קמ"ו. הנקבות של נקבה (רש"י).

קמ"ז. בזנב ולא ניכר (רש"י).

קמ"ח. שאין לה זנב וניכר הנקבות (רש"י).

קמ"ט. אם היה לו בושת שהרי כל החטאות של יחיד רצה כשבה רצה שעירה חוץ מחטאת עבודת כוכבים שכתוב בה עז בת שנתה בפרשת שלח לך אנשים (רש"י).

קנ. הטיל עליו הכתוב שיתבייש שתהא לו כפרה מעונש גדול כזה (רש"י). ואם תאמר יחלוק כמו כן בקביעות מקום שחיסתה כי היכי דליהוי ליה כפרה גמורה. יש לומר כיון שחלק הכתוב בדבר אחד שיש היכר בדבר מה צריך יותר, מ"ד (תוספות).

קנ"א. לעולם יזהר אדם שלא לבייש פני חברו

סוטה דף לה עמוד א

"וַיִּלְכוּ בְּיַבְאוֹ" [קנב] (במדבר יג, כו), א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מקיש הליכה [קנב] לביאה מה ביאה בעצה רעה אף הליכה בעצה רעה [קנב].

אף הליכתם של המרגלים היתה בעצה רעה

סוטה דף מב עמוד א

ואמר אליהם שמע ישראל [קנב]. מאי שנא שמע ישראל [קנב]. אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל, אפילו לא קיימתם אלא קריאת שמע שחרית וערבית אי אתם נמסרין בידם.

הטעם שמשוח מלחמה היה פותח ב'שמע ישראל'

❖ קידושין ❖

קידושין דף כז עמוד ב

וזוקקים את הנכסים וכו'. אמר עולא, מנין לגלגול שבועה מן התורה, שנאמר "וְאָמַרְהָּ הָאֱשֶׁה אִמֶּן אִמֶּן" (במדבר ה, כב), ותנן, על מה היא אומרת אמן

מנין לגלגול שבועה מן התורה?

ביאור המאמרים

הגפת תריסין ושפעת הקלגסין אל תחפזו מקול קרנות אל תערצו מפני קול צווחות "כי ה' אֱלֹהֵיכֶם הֵהָלֵךְ עִמָּכֶם" (דברים כ, ד) הם באין בנצחוננו של בשר ודם ואתם באים בנצחוננו של מקום פלשתים באו בנצחוננו של גלית מה היה סופו לסוף נפל בחרב ונפלו עמו בני עמון באו בנצחוננו של שובך מה היה סופו לסוף נפל בחרב ונפלו עמו ואתם אי אתם כן "כי ה' אֱלֹהֵיכֶם הֵהָלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם" וגו' (שם) זה מחנה הארון.

קנב. למה מתחיל בלשון זה (רש"י). והרא"ם כתב דאם לא כן "שמע ישראל" למה לי הרי כבר כתיב "וְהָיָה פְּקָרְכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה וַנִּגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדַבֵּר אֶל הָעָם וְאָמַר אֲלֵהֶם" (דברים כ, ג) והיה די לומר "אתם קרבים היום למלחמה" (דברים כ, ג). ולשון 'מאי שנא דקאמר' לא משמע כן דהוה ליה לומר "שמע ישראל למה לי". ונראה לפרש, משום דלפניו ולאחריו נקט בלשון רבים דכתיב "וְאָמַר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֲתֶם קְרָבִים" גו' (דברים כ, ג) ומאי שנא 'שמע' דכתיב בלשון יחיד ולא כתיב 'שמעו' גם כן בלשון רבים, למדרש אפילו לא קיימתם אלא קריאת שמע כו', דזו היא קבלת מלכות שמים ועול מצות להשרות השכינה להלך עמכם להלחם גו' ולזה אמרו לקמן שבא גלית שחרית וערבית כדי לבטלן מקריאת שמע וק"ל (מהרש"א).

קנב. לא גרסינן וכתיב [אלא] וילכו יתירא הוא כיון דכתיב [לעיל] וישובו לא הוה ליה למימר אלא ויבאו אל משה וגו' (רש"י).

קנב. שהלכו לתור לביאתו (רש"י).

קנב. שמתחילה להוציא דבה נתכוונו (רש"י). גם לפי הדרש "כָּלֶם אֲנָשִׁים" וגו' (במדבר יג, ג) דבתחלה אנשים כשרים, היו היינו בשעה שנבחרו אבל בהליכתו בעצה רעה היו (מהרש"א).

קנב. זה לשון המשנה שם, "משוח מלחמה בשעה שמדבר אל העם בלשון הקודש היה מדבר שנאמר "וְהָיָה פְּקָרְכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה" (דברים כ, ג), "וַנִּגַּשׁ הַכֹּהֵן" (שם) זה כהן משוח מלחמה, "וְדַבֵּר אֶל הָעָם" (שם) בלשון הקודש, ואמר אליהם "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל גּו' עַל אֵיבֵיכֶם" ולא על אחיכם לא יהודה על שמעון ולא שמעון על בנימין שאם תפלו בידם ירחמו עליכם כמה שנאמר "וַיִּקְמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נָקְבוּ בְשֵׁמוֹת וַיַּחֲזִיקוּ בְשִׁבְיָהּ וְכָל מְעַרְמֵיהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן הַשָּׁלַל וַיִּלְבָּשׂוּ וַיַּנְעִלוּם וַיֵּאָכְלוּם וַיִּשְׁקוּם וַיִּסְכּוּם וַיַּנְהִלוּם בְּחַמְרִים לְכָל כּוֹשֵׁל וַיְבִיאֻם יָרְחוֹ עִיר הַתְּמָרִים אֶצֶל אַחֵיהֶם וַיִּשׁוּבוּ שְׁמֵרוֹן" וגו' (דברי הימים ב' כח, טו) על אויביכם אתם הולכים שאם תפלו בידם אין מרחמין עליכם, "אֵל יָרֵךְ לְבַבְכֶם אֶל תִּירְאוּ וְאֵל תַּחֲפוּזוּ" וגו' (דברים כ, ג) אל ירך לבבכם מפני צהלת סוסים וציהצוח חרבות אל תיראו מפני

אמן, אמן על האלה, אמן על השבועה, אמן אם מאיש זה, אמן אם מאיש אחר, אמן שלא סמייתי ארוסה ונשואה ושומרת יבם וכנוסה, האי ארוסה היכי דמי, אילימא דקני לה כשהיא ארוסה וקא משקי לה כשהיא ארוסה^[קטז], והתנן, ארוסה ושומרת יבם לא שותות^[קטז] ולא נומלות כתובה^[קטז], מ"ט, "תחת אישך" (במדבר ה, יט) אמר רחמנא וליכא, אלא דקני לה כשהיא ארוסה ונסתרה כשהיא ארוסה וקא משקי לה כשהיא נשואה^[קס], מי בדקי לה מיה, "יִנְקָה הָאִישׁ מֵעוֹן"^[קסא] (במדבר ה, לא) אמר רחמנא, בזמן שהאיש מנוקה מעון מים בודקים את אשתו, אין איש מנוקה מעון אין המים בודקים את אשתו, אלא ע"י גלגול^[קסב]. אשכחן סוטה דאיסורא, ממונא מנלן. תנא דבי רבי ישמעאל, ק"ו, ומה סוטה שלא ניתנה להתבע^[קסג] בעד אחד מגלגלין, ממון שניתן להתבע^[קסד] בעד אחד אינו דין שמגלגלין^[קסה]. אשכחן בודאי^[קסו], ספק^[קסז] מנלן^[קסח]. תניא, רשב"י אומר, נאמרה

ביאור המאמרים

בכולו ועד אחד מעירו שהוא חייב לו נשבע שנאמר לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת לכל עון ולכל חטאת אינו קם אבל קם הוא לשבועה (שבועות דף מ) (רש"י).

קסה. את שבועתו להשביע בגלגול (רש"י).

קסו. שמגלגלין שבועה טענת כרי בדבר שאין חייבין עליו שבועה כגון קרקעות או שלא הודה במקצת שמגלגלין אותו אם נתחייב לו שבועה ממקום אחר (רש"י).

קסז. טענת שמא כגון שבועת השותפין והאריסין שחלקו דתנן בשבועות (דף מה) חלקו השותפין והאריסין אינו יכול להשביעו וקתני נתחייב לו שבועה ממקום אחר מגלגלין עליו את הכל אלמא ספק נמי מגלגלין (רש"י). פירש בקונטרס טענת שמא כגון שבועת השותפין והאריסין שחלקו דתנן בפרק הנשבעין (שבועות דף מה. ושם) חלקו האריסין והשותפין אינו יכול להשביעו וקתני נתחייב לו שבועה ממקום אחר מגלגלין עליו את הכל אלמא ספק נמי מגלגלין וא"ת מאי בעי לן מנ"ל נילף ק"ו מסוטה שהיא ספק ומגלגלין עליה אע"ג דלא ניתנה ליתבע בעד אחד א"כ ילפינן ספק מספק. וי"ל דלא דמי דהתם כל שבועות שלה ספק ולכך מגלגלין עליה ספק אבל ממון דעיקר שבועה דידיה אינו בטענת ספק אימא דלא מגלגלין עליה ספק (תוספות).

קסה. אי מקל וחומר לא דמי דסוטה כל שבועתה ספק וגלגול נמי ספק ממון עיקר שבועתו אינו באה אלא בטענת ודאי דכתיב (שמות כב) כי יתן

קנז. ומילי מילי קתני ולא שתבע על כולם כאחד והכי קאמר בין שהיא ארוסה בין שהיא נשואה יכול להשביעה ולהשקותה (רש"י).

קנח. אם נסתרו דבעינן תחת אישה (רש"י).

קנפ. שהיא גרמה לעצמה ליאסר עליו (רש"י).

קס. על סתירת אירוסין (רש"י).

קסא. שלא בא עליה אחר שנסתרה שנאסרה עליו בסתירה זו (רש"י).

קסב. ולא גרסינן דקני לה כשהיא ארוסה ואסתתר ונכנסה לחופה כו' (רש"י). שקינא לה כשהיא נשואה ונסתרה ומגלגל עליה שבועה על אירוסין אע"פ שלא היו ראויין לשבועה בפני עצמן שהרי לא קינא ואי קשיא הויה לה לאוקמא בדקני לה ארוסה ואסתתרה ומשקה לה משכנסה לחופה וקרינא בה תחת אישך וכגון שלא בא עליה דהוה ליה מנוקה מעון, הא בעי לאוקמא הכי במסכת יבמות (דף נח) ואותיבנא עליה מבלעדי אישך שקדמה שכיבת בעל לבעול ולא שקדמה שכיבת בעל לבעל הילכך אין לך להשביעה על זנות של אירוסין בשום ענין אלא ע"י גלגול דזנות אירוסין קדמה שכיבת בעל הוא וביבמות איכא דמוקי לה כשבא עליה ארוס בבית אביה ועולא לא סבירא ליה ההוא שינויא (רש"י).

קסג. שבועה שלה בעד אחד כדאמרינן התם (ריש סוטה) דצריך שני עדים שראוה שנסתרה דיליף דבר דבר מממון (רש"י).

קסד. להשביע בעד אחד אם טענו מנה וכפר לו

שבועה בחוץ ונאמרה שבועה בפנים^[מס], מה שבועה האמורה בפנים עשה בה ספק כודאי אף שבועה האמורה בחוץ עשה בה ספק כודאי.

קידושין דף לח עמוד א

תניא, ר"ש בן יוחי אומר, שלש מצות^[קע] נצטוו ישראל בכניסתן לארץ^[קעא], ונוהגות בין בארץ בין בחוצה לארץ, והוא הדין שינהגו^[קעב], ומה חדש שאין איסורו איסור עולם^[קעג], ואין איסורו איסור הנאה^[קעד], ויש היתר לאיסורו^[קעה], נוהג בין בארץ בין בח"ל, כלאים שאיסורן איסור עולם^[קעו], ואיסורן איסור הנאה^[קעז], ואין היתר לאיסורן, אינו דין שינהגו בין בארץ בין בח"ל, והוא הדין לערלה בשתים^[קעה].

חדש, כלאים וערלה נוהגים בין בארץ בין בחו"ל לדעת רשב"י

קידושין דף מ עמוד ב

ר"ש בן יוחי אומר, אפילו צדיק גמור כל ימיו ומרד באחרונה איבד את הראשונות, שנאמר "צִדְקַת הַצְּדִיק לֹא תִצְלָנּוּ בְיוֹם פְּשָׁעוֹ" (יחזקאל לג, יב), ואפילו רשע גמור כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירים לו שוב רשעו, שנאמר "וְרִשְׁעַת הַרְשָׁע לֹא יִפְשָׁל בָּהּ בְיוֹם שׁוּבוֹ מִרְשָׁעוֹ" (שם). וניהוי^[קעט] כמחצה עונות ומחצה זכיות. אמר ריש לקיש, בתוהא על הראשונות^[קפ].

המתחרט על כל הטובות שעשה אבד את הכל

ביאור המאמרים

לאיסורו שאפילו החדש שנקצר קודם לעומר הרי הוא מותר לאחר הקרבת העומר מה שאין כן בפירות הערלה שחנטו תוך שלש שאסורין לאחר שלש, ואין איסורו איסור עולם שתבואת שדה זו מותרת לאחר הקרבת העומר והוא הדין דפירות אילן זה לאחר שלש מותרים אין דין ערלה נוהג בו (ריטב"א).

קעד. דתנן (מנחות דף עא) קוצר לשחת ומאכיל לבהמה (רש"י).

קעה. וביום ששה עשר עצמו איסורו מותר אם יש עומר קרב (רש"י).

קעו. זרע חטה וחרצן אסורים הגפנים לעולם (רש"י).

קעז. דכתיב "תִּקְדָּשׁ" (דברים כב, ט) לשון הקדש (רש"י).

קעה. אף הערלה באה בקל וחומר זה בשני הוכחות אע"פ שהשלישי אין בה שאין איסורו איסור עולם מיהו איסור הנאה הוא ואין לו היתר בתוך ימי איסורו (רש"י).

קעט. צדיק שמרד כמחצה עונות וכמחצה זכיות ולמה איבד את הראשונות (רש"י).

קפ. מתחרט על כל הטובות שעשה (רש"י). וכן אפילו רשע גמור כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירין לו שום רשעו אחר שנתחרט על

איש ושבועת השותפין תקנתא דרבנן היא משום דמורו בה היתירא כדאמר התם (שבועות דף מח): וכיון דעיקר שבועת ממון ליתא אלא בטענת ודאי גלגול דידיה נמי בטענת ודאי ולא בטענת ספק (רש"י).

קסג. דסוטה שמשביעין אותה בעזרה (רש"י).

קע. חדש וערלה וכלאים (רש"י).

קעא. שהרי במדבר לא זרעו ולא קצרו ולא נטעו (רש"י).

קעב. החדש מפורש בו מושב וקסבר כל מקום שאתם יושבים משמע וערלה וכלאים מקל וחומר (רש"י).

קעג. אלא כל ששה עשר בניסן דכתיב "עַד עֶצְמִים" (ויקרא כג, יד) (רש"י). פירש רש"י ז"ל, שאין איסורו אלא עד ששה עשר ואחרי כן מותר, ואין איסורו איסור הנאה דהא תנן קוצר לשחת ומאכיל לבהמתו, ויש היתר לאיסורו שאפילו ביום ששה עשר עצמו מותר לאחר הקרבת העומר, כלאים שאיסורו איסור עולם (כו"ו), והוא הדין לערלה בשתים שאיסורה איסור הנאה ואין היתר לאיסורה שאין היתר לפדות ערלה לעולם, אבל אין איסורה איסור עולם שהרי פירות אילן זה שלאחר שלש מותרות ואין איסור אילן זה איסור עולם, וקרוב לזה פירש רבינו חננאל שיש היתר

קידושין דף נז עמוד א

גופא, "כָּל צְפוֹר טְהָרָה תֹאכְלוּ" (דברים יד, יא) לרבות את המשולחת, "וְזֶה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ מֵהֶם" (דברים יד, יב) לרבות את השחומה. ואיפוך אנא [אבא]. אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי, לא מצינו בעלי חיים שאסורים [אבא]. מתקוף לה רב שמואל בר רב יצחק, ולא, הרי מוקצה [אבא] ונעבד דבעלי חיים נינהו ואסירי. כי אסירי לגבוה להדיוט מישרא שרי. מתקוף לה רבי ירמיה, הרי רובע ונרבע בעדים [אבא] דבעלי חיים נינהו ואסירי. אלא אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, לא מצינו רוב בעלי חיים שאסורים. דבי ר' ישמעאל תנא, דאמר קרא, "וְשִׁלַּח אֶת הַצֶּפֶר הַחֲיָה] עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה" (ויקרא יד, ז), כשדה, מה שדה מותרת אף האי נמי מותרת. האי שדה להכי הוא דאתא, ההוא מיבעי ליה לכדתניא, "שדה" שלא יעמוד ביפו [אבא] ויורקנה לים, בגבת [אבא] ויורקנה למדבר, ושלא יעמוד חוץ לעיר ויורקנה בתוך העיר, אלא כל שעומד בעיר ויורקנה חוץ לחומה [אבא]. ואידך, א"כ ניכתוב קרא שדה, מאי השדה, שמע מינה תרתי. רבא אמר, לא אמרה תורה שלח לתקלה [אבא].

טעם היתור הצפור המשולחת לטהרת מצורע

ביאור המאמרים

מהני שילוח דבעינן ושלח על פני השדה. וקשה שהרי מצורע היה ונטהר חוץ לעיר שהרי אסור ליכנס לפנים מן החומה. וי"ל דשמא אחר כפרה היה הכהן נושאה או הוא או שלוחו לעיר ומשלחה חוץ לעיר (תוספות). וצריך לומר לאו דוקא שהוא עומד בתוך העיר שלא היה עוסק בטהרת מצורע לפנים מן החומה דמצורע משולח חוץ לשלש מחנות, אלא בצד העיר היה עומד וזורק כלפי חוץ לאפוקי שלא יורקנה לצד החומה, ורש"י פירש שעומד בתוך העיר וזורק חוץ לחומה, ולפירושו צריך לומר שהכהן היה עומד בפנים והמצורע בחוץ, א"נ לאחר הזאה היה הכהן נכנס לעיר וזורק חוץ לחומה משום דקרא הכי משמע דכתיב ושלח על פני השדה מכלל דקאי בעיר ומשלח בחוץ (תוספות הרא"ש). בדברי פסקי התוספות עומד חוץ לעיר ומשלחה שלא כנגד העיר עכ"ל, כמ"ש מהרש"ל, וכן הוא בתוספות ישנים, ודקאמר אלא כל שעומד בעיר ויורקנה כו' היינו שעומד סמוך לעיר מחוץ לה ויורקנה כו', עכ"ל (מהרש"א).

קפת. סברא הוא שהמשולחת מותרת דלא אמרה התורה שלח לתקלה שתהא למכשול עון וילכדנה אדם ויאכלנה, וקרא דאמרן לעיל לרבות את המשולחת אסמכתא בעלמא היא (רש"י).

כבר ידעת בטהרת מצורע שצריך להביא שתי צפרים ולשחוט את המעולה שבהן על רביעית

הראשונות שהרי אם לא נתחרט אין כאן תשובה (מאירי).

קפא. "וְזֶה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ" (דברים יד, יב) לרבות את המשולחת (רש"י).

קפב. איסור עולם (רש"י).

קפג. בהמה שהוקצה לתקרובת עבודה זרה אסורה לגבוה, כדאמר בתמורה (דף כח) "מִן הַבְּהֵמָה" להוציא את הרובע ונרבע, "מִן הַבְּקָר" להוציא את הנעבד, "מִן הַצֹּאן" להוציא את המוקצה נעבד שהשתחוה לה (רש"י).

קפד. דבני סקילה נינהו דכתיב (ויקרא כ) "וְהִרְגַתְּ אֶת הָאִשָּׁה וְאֶת הַבְּהֵמָה" (ויקרא כ, טז) ונרבע דכתיב (שם) "וְאֶת הַבְּהֵמָה תִּהְרַגוּ" וילפינן (קידושין דף נו) משנגמר דינו נאסר ואפילו שחטו, ולהכי נקט בעדים דאינו נסקל בעד אחד דאמר מר (בב"ק דף מד.) כמיתת הבעלים כך מיתת השור (רש"י). להכי נקט עדים דאי על פי עד אחד או על פי בעלים אינם אסורין להדיוט (תוספות).

קפה. חומתה על הים (רש"י).

קפו. חומתה על המדבר ורחמנא אמר שדה (רש"י).

קפז. מדכתיב "וְשִׁלַּח אֶת הַצֶּפֶר הַחֲיָה אֶל מַחוּץ לְעִיר" (ויקרא יד, ג) מכלל דעומד בעיר ומשלחה אל החוץ, דאי בעומד חוץ לעיר מאי ושלח אל מחוץ לעיר איכא הא מעיקרא קודם שילוח נמי התם קיימא (רש"י). פירש הקונטרס, דבשדה לא

קידושין דף סח עמוד א

ובל מי שאין לה עליו וכו' [קפא]. שפחה כנענית מנלן. אמר רב הונא, אמר קרא, "שְׁבוּ לָכֶם פֶּה עִם הַחֲמוּר" (בראשית כב, ה), עם הדומה לחמור. אשכחן דלא

מקור
ההלכה
שולד שפחה
ונכרית
כמותה

ביאור המאמרים

למס שבתוך כלי חרש ועושה כסדר האמור בתורה בענין וקובר את השחוטה ומשלח את האחרת, והשחוטה אסורה בהנאה ואין צריך לומר באכילה, ואם אכל ממנה כזית עבר בלאו שנאמר "וְזָה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ" (דברים יד, יב) לרבות את השחוטה, ומכל מקום לא נאסרה אלא משעת שחיטתה ולא משעת קיחה, ומתוך כך אין איסור במשתלחת כלל שהרי שחיטה אין בה ליאסור מאותה שעה ומשנשתלחה מותרת היא אף באכילה שלא אמרה תורה שלח לתקלה כמו שיתבאר למטה (בית הבחירה למאירי).

מקשים, מאי תקלה, והרי בטלה ברובא דעלמא (ראה דברי הפני" למעלה). ויש לומר דבביטול ברוב לא בטל אלא האיסור בפועל, אבל סיבת האיסור קיימת. אבל עדיין אינו מיושב, דלשון 'תקלה' משמע שיש איסור בפועל. ויש לומר על פי המבואר בירושלמי הובא בר"ש פ"ב דערלה, דהיתר ביטול אינו אלא לאחר שנודע התערובת אבל לא קודם לכן. ונתבאר הטעם בקובץ הערות סי' נ"ח אות ב', שהספק הוא סיבת ההיתר, וכל זמן שלא נודע התערובת הרי אין כאן ספק שיתירנו (קובץ שמועות לגאון רבי אלחנן וסרמן, חולין אות נ"ח). ובשער המלך הלכות מאכלות אסורות (פרק טו הלכה כה) דן בזה: "והא ודאי דאם שלחה ליכא איסור, משום דאזלינן בתר רובא, ואפ"ה לשלחה לא אצטריך קרא למעט, דלא אמרה תורה שלח לתקלה, הרי בהדיא דלערב איסור בידים אסור מן התורה, דאי מדרבנן מאי האי דק"ל לא אמרה תורה שלח לתקלה הא מדאורייתא מותר לשלחה ולבטלה ברוב צפורים דעלמא, ועיין בהרב מל"מ בפ"ז מהלכות מעילה דין ו' (ד"ה וראיתו), שכתב בפשיטות כדברינו אלו, ולא זכר שר להקשות לדעת התוספות דס"ל דהא דאין מבטלין איסור לכתחילה הוי מדרבנן. ובדוחק יש ליישב לדעת התוס' דתלמודא הכי קאמר, לא אמרה תורה שלח לתקלה, דשמא כשמשלחה יבא אחר ויקחנה מיד בעוד שלא נתערבה עדיין בשאר צפורים, ודוחק".

קפא. כך שנינו במשנה (שם דף סו עמוד ב): מתני'. כל מקום שיש קידושין ואין עבירה, הולד הולך אחר הזכר, ואיזה זו, זו כהנת לויה וישראלית שנשאו לכהן לוי וישראל. וכל מקום שיש קידושין ויש עבירה הולד הולך אחר הפגום, ואיזה זו, זו אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה

תימה בין לרבא בין לר"ש דדריש ליה מ"שְׁדָה" למה לי "כֹּל צְפוּר טְהוּרָה" להתיר משולחת. וי"ל דאסמכתא בעלמא היא כדפירש"י. ועוד י"ל דדרשא דשדה השדה וסברא דלא אמרה תורה וכו' אינן כל כך פשוטות דלא שמעינן התירא מינייהו אלא אהני דלא תאמר איפוך, אע"ג דבפ' כל הבשר ובשילוח הקן בלוקח האם על הבנים לא מיתסר מכל מה שתיעבתי לך הרי הוא בכל תאכל משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה, וי"ל דשאני התם שלא מצינו בה איסור כלל הילכך אין לנו לאסור אותה משום כל שתעבתי לך משום סברא דלא אמרה תורה שלח לתקלה אבל הכא דנאסרה קודם שילוח לית לן למישרייה משום הך סברא (תוספות הרא"ש). וכי תימא כיון דאיכא האי טעמא למה לי קרא דכל צפור טהורה. איכא למימר דקרא אסמכתא בעלמא כדפירש רש"י ז"ל. אי נמי דאי לאו קרא לא שרינן משום האי טעמא איסורי הנאה (ריטב"א). "מיהו לולי פירושו (פירוש רש"י) היה נראה דהא דאמר רבא לא אמרה תורה שלח לתקלה היינו אהא דמקשינן "ואיפוך אנא" דודאי מוקמינן טפי קראי בדדמי דבמשולחת שייך טפי קרא דהיתירא, משא"כ אי לאו קרא ד"כֹּל צְפוּר" הוי אסרינן תרווייהו מקרא ד"וְזָה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ" או מעגלה ערופה ולא הוי סמכינן אהא סברא דשלח לתקלה דאפשר לקשור בה שום דבר לסימן, ובלא"ה נמי לא שייך כל כך הא דשלח

תפסי בה קדושי ולדה כמותה מנלן^[קצ]. דאמר קרא, "הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לְאִדְנֶיהָ" (שמות כא, ד). נכרית מנלן. אמר קרא, "לֹא תִתְחַתֵּן בָּם" (דברים ז, ג). אשכחנא דלא תפסי בה קידושי, ולדה כמותה מנלן. א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחי, דאמר קרא, "כִּי יִסֵּר אֶת בְּנֵהּ^[קצא] מֵאֲחֵרֵי" (דברים ז, ד), בנך הבא מישראלית קרוי בנך ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה^[קצב] וכו'. והוא בשבעה גוים כתיב^[קצג] שאר אומות מנלן. א"ק, "כִּי יִסֵּר אֶת בְּנֵהּ" (דברים ז, ד) לרבות כל המסירים. הניחא לר"ש דדריש טעמא דקרא^[קצד] אלא לרבנן מ"מ. א"ק, "וְאֶחָר פִּן^[קצה] תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעֻלָּתָהּ" וגו' (דברים כא, ג) מכלל דמעיקרא לא תפסי בה קידושין. אשכחן דלא

ביאור המאמרים

בתו לא תקח לבנך ואם כן היה לו לומר כי תסיר אלא על אבי הגויה הוא אומר שיסיר את חתנו והוא בנך מאחרי הא לא חשש לבן הנולד ר"ל שיסיר בן בנך מאחר שאותו בן אינו קרוי בנך (בית הבחירה למאירי).

קצג. לא תחתן בם וכי יסיר בשבעה גוים שבא"י הוא דכתיב שאר אומות מנלן (רש"י).

קצד. בכבא מציעא (דף קטו) גבי אלמנה דקאמר עשירה ממשכנין אותה עניה לא ממשכנין אותה דטעמא מאי אמר רחמנא לא תחבול בגד אלמנה מפני שאתה צריך להחזיר לה עכוטה לערב ומתוך כך שאתה יוצא ונכנס תמיד אצלה שחרית למשכן וערבית להחזיר אתה משיאה שם רע בשכנותיה והכי נמי דריש טעמא דחיתון משום כי יסיר ולא איצטריך קרא לפרושי טעמא ואייתר ליה כי יסיר לרבות שאר אומות, אלא לרבנן איצטריך קרא לפרושי טעמא בז' אומות גופייהו ולמעוטי שאר אומות שאינן אדוקין בעבודת כוכבים כמותן כדקי"ל (חולין דף יג, א) אומות שבחוצה לארץ לאו עובדי עבודת כוכבים הן אלא מנהג אבותיהם בידיהם ולא אייתר ליה ריבויא ושאר אומות מנלן, ודכוותיה אמר בסנהדרין (דף כא) גבי לא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו דלרבי שמעון הוי האי לא יסור יתורא דבלאו פירושא דקרא הוי דרשינן ביה טעמא ולרבנן דלא דרשינן טעמא דקרא בעלמא הכא פריש קרא טעמא (רש"י).

קצה. לאחר שתשהא כפי גזירת הכתוב שהתיר לך יפת תואר והיתה לך כתיב דריש בה הויה אבל מעיקרא קודם היתר לא קרינן בה והיתה (רש"י).

לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לממזר ולנתין. וכל מי שאין לה עליו קידושין אבל יש לה על אחרים קידושין הולד ממזר, ואיזה זה, זה הבא על אחת מכל העריות שבתורה. וכל מי שאין לה לא עליו ולא על אחרים קידושין הולד כמותה, ואיזה זה, זה ולד שפחה ונכרית.

קצז. דקדק בפני יהושע, אמאי לא מייתי לה מהאי קרא גופא ד"עם הדומה לחמור" כדאמרינן סוף פירקין (ס"ט ע"א) דכוולד במעי בהמה דמי. ותריך דסוגיין למאן דאמר עובר לאו ירך אמו היא ואם כן אפילו בחמור גופא מספקא ליה, ויתישב יותר לפי מה שכתבו התוספות בפרק הנשרפין (דף פ"ב ע"ב) בד"ה אלא למ"ד דבכהמה נמי כל היכא דחד היתירא וחד איסורא לכולי עלמא חוששין לזרע האב, ע"ש דמשמע אפילו לקולא אמרינן הכי.

קצא. לעיל מיניה כתיב "בְּתֵךְ לֹא תִתֵּן לְבָנוֹ וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבָנֶהּ" (דברים ז, א) וסמך ליה "כִּי יִסֵּר אֶת בְּנֵהּ" (דברים ז, ד), מדלא כתיב "כי יסיר את בתך" משמע דבן הנולד לעובד כוכבים מבתך קאמר שיסירנו העובד כוכבים מאחרי, ושמעין דבן בתך אפילו מן העובד כוכבים קרוי בנך (רש"י).

קצב. מדלא כתיב נמי "כי תסיר את בנך" דנשמע מיניה דקפיד נמי קרא בבתו לא תקח לבנך משום כי תסיר את הבן הנולד לה מבנך אלמא בן העובדת כוכבים אינו קרוי בנך אלא בנה (רש"י). זה שנאמר בסוגיא זו אמר קרא כי יסיר וכו' לענין ביאור מיהא עיקר הפירוש הוא שכתוב בתורה "בְּתֵךְ לֹא תִתֵּן לְבָנוֹ וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבָנֶהּ" (דברים ז, א) "כִּי יִסֵּר אֶת בְּנֵהּ" (שם ד), ועל כל פנים זה שאמר כי יסיר חוזר לְסֻמוֹף לֹא ר"ל

תפסי בה קידושין ולדה כמותה מנלן. אמר קרא, "כִּי תִהְיֶינָה לְאִישׁ... וְיִלְדוּ לָךְ" (דברים כא, טו), כל היבא דקרינן ביה כי תהיינה קרינן ביה וילדו לו, וכל היבא דלא קרינן ביה כי תהיינה לא קרינן ביה וילדו לו (א). אי הכי שפחה נמי (קצ"ט). אין הכי נמי. אלא "הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לְאִדְנֶיהָ" למה לי. לכדתניא, האומר לשפחתו (קצ"ט) הרי את בת חורין (י) וולדך עבד הולד כמותה (יא), דברי ר' יוסי הגלילי. וחכ"א, דבריו קיימים, משום שנאמר "הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לְאִדְנֶיהָ" (שמות כא, ד). מאי תלמודא (ב). אמר רבא (ג), אדרבי יוסי הגלילי.

קידושין דף עד עמוד א

מתני'. כל האסורין לבא בקהל מותרים לבא זה בזה (ה). רבי יהודה אוסר (ה). רבי אליעזר אומר, ודאן בודאן מותר (ו), ודאן בספיקן (ז), וספיקן בודאן (ח), וספיקן בספיקן (ט) אסור (י). ואלו הן הספיקות, שתוקי, אסופי, וכותי (יא). גמ'. מאי כל האסורין לבא בקהל, אילימא ממזירי ונתיני שתוקי ואסופי, הא תנא ליה רישא, ממזירי ונתיני, שתוקי ואסופי מותרים לבא זה בזה. ותו, ר' יהודה אוסר אהייא, אילימא אודאן בספיקן, הא מדקתני סיפא, ר"א אומר, ודאן בודאן מותר, ודאן בספיקן וספיקן בספיקן אסור, מכלל דר' יהודה לא סבירא ליה. וכי תימא ר"י אוסר אגר בממזרת (יב), מידי גר בממזרת קתני (יג) כל האסורין לבא בקהל (יד) קתני. אמר רב יהודה, הכי קאמר (טו), כל האסורים לבא בקהל כהונה, מאי נינהו, גיורת

כל האסורין לבא בקהל מותרים לבא זה בזה; במה מדובר?

ביאור המאמרים

- קצו. שמתיחס אחר אביו (רש"י).
 קצו. אלא אחריה הוא מתיחס (רש"י).
 קצח. דולדה כמוה תיפוק לן מהאי קרא דהא לא קרינן בה "כִּי תִהְיֶינָה" כדכתיב "עַם הַחַמּוֹר" (בראשית כב, ה) עם הרומה לחמור (רש"י).
 קצט. מעוברת (רש"י).
 ר. בגט שחרור זה וולדך עבד (רש"י).
 רא. משוחרר כדיליף בסיפא שנאמר "הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לְאִדְנֶיהָ" (שמות כא, ד) בזמן שהאשה לאדוניה הולד שתלד לאדוניה אין האשה לאדוניה אין הולד לאדוניה (רש"י).
 רב. היבא שמעינן מהאי קרא דבריו קיימין (רש"י).
 רג. האי קרא אדרבי יוסי קאי ולדה כמוה משום שנא' כו' (רש"י).
 רד. כגון ממזרי בשתוקי, ואע"ג שזה ודאי וזה ספק ואיבא למימר שמא כשר הוא אפ"ה שרי כדילפינן לעיל (דף עג) בקהל ודאי לא יבא אבל בקהל ספק יבא ובגמרא פריך הא תנא ליה רישא (רש"י).
 רה. בגמרא מפרש לה (רש"י).
 רז. כגון ממזרים בנתינים (רש"י).
 רז. כגון ממזרי ונתיני בשתוקי ואסופי (רש"י).
 רח. שתוקי ואסופי בממזרי ונתיני (רש"י).
 רט. שתוקי בשתוקית אסופי באסופית אסופי בשתוקית (רש"י).
 י. שמא זה כשר וזה פסול (רש"י).
 יא. בגמרא מפרש מאי ספיקיהו וכותים אותם שהושיב סנהריב בערי שומרון כדכתיב (מלכים ב יז) ויבא מלך אשור (אנשים מספרויים) ומכותה וגו', ועל שם שהביאם מכותה נקראו כותים ונתגיירו מאימת האריות כדכתיב (שם ב' יז) וישלח (בם את) [ה' בהם] האריות וגו' וכולה עניניה במלכים (רש"י).
 יב. דשמעינן ליה דאמר הכי לעיל (דף עב) רבי יהודה אומר גר לא ישא ממזרת ובמידי אחרינא לא שמעינן דפליג לענין יוחסין (רש"י).
 יג. לעיל דאתי רבי יהודה לאפלוגי עליה (רש"י).
 יד. וגר לאו מן האסורין הוא (רש"י).
 טו. כלומר לעולם ר' יהודה אגר בממזרת קאי דשמע ליה לת"ק דאירי בה והאי בקהל דקאמרת קהל כהונה הוא דכהן אסור בגיורת ואפי' פחותה מבת ג' שנים דלאו בת ביאה היא ואין שם משום

פחותה מבת שלש שנים ויום אחד, ודלא כר' שמעון בן יוחי^[רמ"ז] מותרין לבוא זה בזה. ונוקמה בבת שלש שנים ויום אחד^[ר"י] ואפי' לר' שמעון בן יוחי. א"כ^[ריח] מצידה תברה^[רמ"ט], אלא טעמא דבת שלש שנים ויום אחד, הא פחותה מבת שלש שנים ויום אחד, דמותרת לבא בקהל כהונה אסורה לבוא זה בזה^[ר"כ], הרי פחותה מבת שלש שנים ויום אחד לר"ש בן יוחי, דמותרת לבא בקהל כהונה ומותרות לבא זה בזה.

קידושין דף עח עמוד א

ר' אליעזר בן יעקב אומר^[רכא], גר. תניא, רבי שמעון בן יוחי אומר^[רכב], גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשרה לכהונה^[רכג], שנאמר, "וְכָל הַמִּתְּנָה"

גיורת
פחותה מבת
שלש שנים
יום אחד
כשרה
לכהונה
לדעת רשב"י

ביאור המאמרים

שתהא אמו מישראל. ר' יוסי אומר, אף גר שנשא גיורת בתו כשירה לכהונה.

חשש זנות דכתיב (יחזקאל מד) כי אם בתולות מזרע בית ישראל^(רש"י).

רבב. הרי ארבע מחלוקת ברבר לר"י בת גר זכר פסולה ואפי' נשא ישראלית לר' אליעזר אי איכא צד אחד ישראל מכשיר ומיהו גר וגיורת בתו פסולה ולר' יוסי אפי' גר שנשא גיורת בתו כשרה ומיהו הורתה ולידתה בקדושה בעי ור' שמעון אפי' גיורת עצמה מכשיר ובלבד שלא תהא ראויה לביאה בגיורתה דתיפוק לה מכלל זונה.

רמז. דאמר לקמן בפירקין (דף עח) גיורת פחותה מבת ג' כשירה לכהונה וה"ק כל האסורין לבא בקהל כהונה ומאי ניהו דמרבי האי כללא יתר על הראשונים שאסורין בקהל ישראל גיורת שפחותה מבת שלש שנים וכ"ש יתירה על בת שלש שנים מותרין הנך אסורין גיורת וממזרים ונתיני ושתוקי לבא זה בזה^(רש"י).

רבג. פרש רש"י ז"ל דלא מפסלא משום זונה. ולכאורה נראה מדבריו דרבנן דפסלי היינו משום דמחזקי לה שנבעלה לגוי בגיורתה והויא זונה. ולא נהירא חדא דהא ביאתה לאו ביאה היא כלל בשום מקום ולא בעריות לחיובא. ותו דהא בדאורייתא פליגי ואילו האי איסורא דרבנן הוא דחיישי לה שנבעלה לפי שסתם גיות הם זונות. ועוד דהא אמר רבי יוחנן וכולן מקרא אחד דרשו ובמשמעות הכתוב פליגי ומשום גזירת הכתוב אתו עלה זה לכשרות וזה לפסלות, ואע"ג דמקרא זה דברי קבלה הוא מכל מקום דאורייתא נינהו אלא דאתא יחזקאל ופירש, וכדאמרין בעלמא (תענית י"ז ב') הא עד דאתא יחזקאל מאן אמרה אלא דאורייתא היא ואתא יחזקאל ופירשה, וזה מבואר ותו לא מידי. אבל יש לומר לפי פירוש רש"י ז"ל דודאי מה שפירש יחזקאל היינו משום דאשמעינן דזו בכלל זונה ולא מפני שנבעלה, אלא כל שנולדה בגיות חל עליה שם זונה, שהרי אין הדעת נותנת שיוסיף יחזקאל איסורי כהונה שלא נתפרשו ונאמרו בתורה כלל בענין זה שהאריך בו הכתוב כל כך^(ריטב"א).

ר"ז. ולא בפחות ונימא דפחותה מותרת לכהן ובה לא איירי^(רש"י).

ריח. דכר"ש מיתוקמא דפחותה מותרת לכהונה והוא לא התיר לבא בממזרת אלא האסורין לבא בכהונה הוי משמע האי דפחותה אית ליה דאסורה לממזר^(רש"י).

ריט. תשובתו מוכנת לצידו^(רש"י).

רב. בתמיה היא בממזר וממזר בה והרי גיורת וכו' דכיון דקהל גרים לאו קהל הוא לא שנא פחותה ל"ש יתירה ועל כרחיך תנא דידן מדרשי יתירה על בת שלש לממזר ש"מ אית ליה קהל גרים לא איקרי קהל^(רש"י).

רכא. כך שנינו במשנה (שם דף עז עמוד א): מתני'. בת חלל זכר פסולה מן הכהונה לעולם. ישראל שנשא חללה בתו כשירה לכהונה. חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה לכהונה. רבי יהודה אומר, בת גר זכר כבת חלל זכר. רבי אליעזר בן יעקב אומר, ישראל שנשא בתו כשירה לכהונה, וגר שנשא בת ישראל בתו כשירה לכהונה, אבל גר שנשא גיורת בתו פסולה לכהונה, אחד גר ואחד עבדים משוחררים, אפי' עד י' דורות, עד

בְּנָשִׁים [אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשֵּׁבֶב זְכָר] הִחְיּוּ לָכֶם" (במדבר לא, יח), והלא פינחס היה עמהם^[רבד]. ורבנן. "הִחְיּוּ לָכֶם" לעבדים ולשפחות. וכולן מקרא אחד דרשו^[רבח], "אֶלְמִנָּה וּגְרוּשָׁה לֹא יִקְחוּ לָהֶם לְנָשִׁים כִּי אִם בְּתוּלַת מְזוּרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל"^[יחזקאל מד, כב], רבי יהודה סבר, עד דאית כל זרע^[רבז] מישראל. רבי אליעזר בן יעקב סבר, "מזרע" ואפילו מקצת זרע^[רבז], רבי יוסי סבר, מי שנזרעו בישראל^[רבח]. רבי שמעון בן יוחי סבר, מי שנזרעו בתוליה בישראל^[רבט].

סברתו (תוספות הרא"ש).
רבז. כלומר כל עיקר הקרוי זרע היינו מן האב לאפוקי בת גר זכר (רש"י).
רבז. אפי' זרע כחוש כגון מן האם גר שנשא ישראלית (רש"י).
רבח. שתהא הורתה בקדושה (רש"י).
רבט. שצמחו וגמרו בתוליה משבאה לכלל ישראל דהיינו כשנעשית בת שלש גמרו בתוליה לביאה שאם תבעל מכאן ואילך אינן חוזרין אבל קודם שלש כל שעה הם חוזרין וצומחים ובאין, והכי דריש לקרא בתולות מזרע בית ישראל בתולים שלה יהו מזרע גידולי יהודי (רש"י).

רבד. בין היוצאים למלחמת מדין שנאמר להם המקרא הזה (רש"י). הקשה ה"ר אלחנן לרב דאמר לעיל כהן מותר ביפת תואר אף ביאה שנייה כיון דאישתראי אישתראי דילמא לשם יפת תואר הותרה לו. וי"ל דבמלחמת מדין לא היתה יפת תואר מותרת עד לאחר כיבוש וחילוק והכי איתא בירושלמי. ולי נראה בשעה שאמר משה החיו לכם כבר באו מן המלחמה ויפת תואר אינה מותרת כי אם בשעת שביה כדאמרין לעיל (תוספות הרא"ש).

רבח. לאו מקראי קא ילפי דהא מבנייאי יליף לה ר' יהודה לעיל, אלא כל אחד מפרש המקרא לפי

נחל לכיש 24/8 בית שמש
054-843678

70,000 איש

**מתאחדים בקריאת הזוהר הקדוש
יחד שבטי ישראל, אנשים, נשים, וטף
כל לומד מתחייב לקרוא בכל יום 3 עמודים מהזוהר.
בכל חודש מסיימים לקרוא ביחד
אלף פעמים את הזוהר הקדוש**

**המצטרף יזכה לברכה מידי חודש
בציון של אוהל הרשב"י במירון
ומקבל שכר כנגד כולם - 70 מיליון סיומים של כל ספרי הזוהר**

**להצטרפות נא להתקשר לטל: 03-5784413 פקס: 03-578-4480
מייל: AOEL612@gmail.com**

יש לציין: שם ומשפחה, שם האמא, מקום הלימוד, עיר, טלפון
וכן את סוג הבקשה לברכה: זוג, פרנסה, זרע של קיימא, רפואה, שלום בית, וכו'

**שְׁעָרֵי שָׁמַיִם נִפְתָּח, וּמִיד לָנוּ יְרוּחַ, לְהַחֲיֵשׁ לְגֵאֲלָנוּ כְּפִי שְׁהִבְטַח,
וּמְשִׁיחַ צְדָקֵינוּ לָנוּ יִשְׁלַח, וּבְאוֹ הַשְּׁלוֹם וְהַשְּׁלוּחַ וְהַשְּׁקֵט וּבְטַח**

ספר זוהר ראש השנה

הכולל בתוכו כל מאמרי הזוהר
לראש השנה

ובוודאי הלומד מאמרים אלו ביום הקדוש
הדין הגדול והנורא ראש השנה, יכפיל
וישליש זכויותיו עשרת מונים כמבואר
בספר ערכה של שעה וכוח הזוהר. ויתקיים
בנו הבטחת משה רעיא מהימנא בספרא
דא יפקון מגלותא ברחמי אמן

יצא לאור עשרת ימי תשובה תשע"ג

על ידי "מפעל הזוהר העולמי"

נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש - 0548436784

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פק: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי

'מקראי אור'

052-7615936

yoel32@neto.net.il

הקדמה

י'תפרטם ה'זוהר ו'ילמדו ה'כל את תורת הזוהר על ידי עיון בספר קדוש זה שאנחנו מוציאים עתה לאור, בעזרת ה' ובסיעתא דשמיא הצלחנו לגמור את ספר הקדוש זוהר לראש השנה, כדי לזכות את ישראל ביום הקדוש הזה, ללמוד ולסיים כל מאמרי זוהר השייכים לראש השנה, רבות הזכרנו בספרים הקודמים על הזכות של לימוד הזוהר בשבת קודש, ראה בהרחבה בקונטרסים "ערכה של שעה" ו"כוח הזוהר" חלקים א-ד, וודאי שבראש השנה שדנים כל אדם ושמים זכויותיו על כף המאזניים, בוודאי זכות לימוד הזוהר הקדוש וההתקשרותנו בתורתו של הרשב"י זיע"א יטה הכף לזכות והזכויות יכפילו את עצמם, והרשב"י הקדוש ימליץ טוב בעדינו ובעד כלל ישראל, כמו שכתוב בספר דברי תורה (מהדורא ט' אות לט), וז"ל: **אֵיתָא בְּבִרְכוֹת** (דף ס:) **כְּדָאי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסַמְךָ עָלַי בְּשַׁעַת הַדְּחָק וְכֵן עוֹד בְּכַמְהָ דוּכְתִי בְּשַׁ"ס וּלְשׁוֹן בְּשַׁעַת הַדְּחָק (דְּנִקָּא) יֵשׁ לֹמֵר עַל פִּי דְבִרְי הַשַּׁ"ס סָפָה (מַה): שְׁאֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי (דְּהוּא סָתָם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּכָל מְקוֹם) כְּוֹלְנִי לְפִטְרָא אֵת כָּל הָעוֹלָם מִן הַדִּין מִיּוֹם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם עַד סוֹפוֹ וְהָאֲחֲרוֹן הַכְּבִיד כַּעַת סוֹפוֹ שֶׁל גְּלוּת אָדוּם (שֶׁהוּא קִדְּם בִּיאַת גּוֹאֵל צִדֵּק בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן) שְׁרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי הוּא שְׁעֵמֵד בְּנַפְשׁוֹ בְּגִנְדַּת מְלָכֵי רוּמֵי (אָדוּם) כְּדָאֲמַרִּינָן בְּשַׁבָּת, וְעַל כֵּן אָמַר הַמְּלַךְ אִזְ שְׁמַעוֹן שְׁגַנְהָ יְהִרְגֵנּוּ, וּבִפְרָט בְּסוֹף יוֹמֵי אֵילִין בְּאַחֲרִית יְמֵי גְלוּת אָדוּם, וְזֶהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי בְּכַחוֹ וּבְכַח הַזְהַר הַקְּדוֹשׁ חֲבוּרוֹ דִּיתְפַּרְנְסוֹן בְּדִרְאָ בְּתַרְאָה לְהַצִּיל מִחֲבָלֵי מְשִׁיחַ וּיְפַקּוֹן מִן גְּלוּתָא בְּכַחוֹ וְאֵלּוּ הַיָּמִים נִקְרָאִים שַׁעַת הַדְּחָק בְּדוּחָקָא (דְּגִלּוּתָא) בְּתַר דוּחָקָא כְּמַבְאָר בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ, עַל כֵּן שְׁפִיר אָמְרוּ (רַק בְּרַשְׁב"י) כְּדָאי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסַמְךָ עָלַי בְּשַׁעַת הַדְּחָק שְׁעוֹמֵד בְּעוֹדְנֵנוּ בְּשַׁעַת הַדְּחָק הֵינּוּ בְּשָׁנִים הָאֵלוּ וְעַל זְכוּתוֹ אָנוּ סוֹמְכִין כְּנִזְכָּר, ע"ל.**

ובפרט בימים הקדושים הללו שי"ג מידות של רחמים נשפעים על כלל ישראל, בוודאי שהלימוד היוצא מפה קדוש מתוך בכי ותפילה וצעקה ותחנונים, ובפרט בראש השנה זוקקים אנחנו לעורך דין הכי הגדול הוא הרשב"י הקדוש, ועל ידי התקשרותנו להרשב"י זיע"א בוודאי שיתקבל הלימוד לרצון לפני ה', להשפיע רחמים וישועות על כלל ישראל ועל כל

יחיד ויחיד, לכתיבה וחתימה טובה ושנה טובה ומתוקה, וכדאי רבי שמעון לסמוך עליו.

ודע כי כל זכויותינו בדור הזה הוא בהתדבקותינו בתורת הרשב"י זי"ע, כי כידוע מהבעל שם טוב הקדוש, שבדור האחרון עקבתא דמשיחא יחזרו בגלגול נשמות דור המבול ודור הפלגה, וכן מובא בזוהר הקדוש [172 פעמים גימטריה עק"ב], דהערב רב יעקבו את ישראל מלשוב לאביהם שבשמים, [וכידוע דברי הזוהר הקדוש כי חמשה מיני ערב רב הם, וראה בהקדמת מורינו הרב חיים ויטאל זכותו יגן עלינו אמן על שער ההקדמות, וז"ל:

סבת ארץ הגלות

אמר הצעיר מעיר. הדל באלפי חיים ויטאל בן לאדוני אבי הרב יוסף ויטאל זכרונו לחיי העולם הבא:

בהיותי בן שלשים לכח תשש כחי ישבתי משתומם. ומחשבותי תמהים. כי עבר קציר פלה קיץ ואנחנו לא נושענו. רפואה לא עלתה למחלתנו. אין מזור לבשרנו. ולא עלתה ארוכה למפתנו לחרבן בית מקדשנו. הנחרב זה היום אלה ות"ק וד' שנים (1504) אוי לנו כי פנה היום יום אחד של הקדוש ברוך הוא שהוא אלה שנים וגם נטו צללי ערב שהם ת"ק וד' שנים יותר מחצי היום הב'. וכלו כל הקצין ועדין בן דוד לא בא. ונודע את אשר אמרו רבותינו זכרונם לברכה כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאלו נחרב בימיו. ואתנה את פני לחקר ולדעת מה זה ועל מה נתארץ קצנו וגלותנו. ומדוע לא בא בן ישי.

ומצאתי און לי ואנינה בקרבי ולבי דני. ממאמר אחד הובא בספר התקונים תקון ל' (דף ע"ו). וזה לשונו: תניינא כתיב ורוח אלהים מרחפת וגו', מאי ורוח, אלא בודאי בזמנא דשכינתא נחתת בגלותא, האי רוח נשיב על אינון דמתעסקי באורייתא, בגין שכינתא דאשתכחת בינייהו, והאי רוח אתעביד קלא, וימא הכי אינון דמיכין דשינתא בחוריהון, סתימין עיינין אטימי לבא, קומו ואתערו לגבי שכינתא, דאית לכון לבא בלא סכלתנו למנדע ביה, ואיהו ביניכו.

וְרִזָּא דְּמַלְה קוּל אוּמַר קְרָא. כְּגוֹן קְרָא נָא הַיֵּשׁ עוֹנֵךְ וְגו' וְהִיא אוּמַרְה מַה אֶקְרָא כֹּל הַבְּשָׁר חֲצִיר כְּלָא אֵינּוֹן כְּבַעֲיָרָה דְּאֶכְלִין חֲצִיר, וְכֹל חֲסָדוּ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה, כֹּל חֲסָד דְּעַבְדֵי לְגַרְמִייהוּ הוּא דְּעַבְדֵי.

וּבְהַהוּא זְמַנָּא מְצַאֲתִי כְּתוּב (תְּקוּנֵי זֵהַר תְּקוּן ל'): וַיִּזְכּוֹר כִּי בְּשָׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב (תְּהִלִּים עַח לט), דָּא אִיהוּ רוּחוֹ שְׁל מְשִׁיחַ, וַי לֹון מָאן דְּגַרְמֵי דִּיּוּזִיל לִיה מִן עֲלָמָא וְלֹא יְתוּב לְעֲלָמָא, דְּאֶלִּין אֵינּוֹן דְּעַבְדֵי לְאוּרִייתָא יְבִשָּׁה, וְלֹא בְּעָאן לְאֶשְׁתְּדֵלָא בְּחַכְמַת הַקְּבֵלָה וְגַרְמִין דְּאֶסְתְּלַק נְבִיעֵו דְּחַכְמָה דְּאִיהֵי יו"ד מִינָה, וְאֶשְׁתְּאֲרַת בִּי"ת יְבִישָׁה, וַי לֹון דְּגַרְמֵי עֲנִיּוּתָא וְחֲרַבָּא וּבִיזָה וְהָרַג וְאֶבְדָן בְּעֲלָמָא, וְהֵאֵי רוּחַ דְּאֶסְתְּלַק דְּאִיהוּ רוּחוֹ שְׁל מְשִׁיחַ כְּמָה דְּאֶתְמַר, וְאִיהוּ רוּחַ הַקְּדֹשׁ, וְאִיהוּ רוּחַ חַכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דְּעַת וַיֵּרְאֵת הַשֵּׁם (יִשְׁעִיָּה י"א ב).

פְּקוּדָא תְּנַיִנָא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹור וַיְהִי אֹור (בְּרֵאשִׁית א ג), וּבְגִין דָּא אֹמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (שִׁיר ב ז) הַשְּׁבַעֲתִי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֵת הָאֵהָבָה עַד שְׁתַּחֲפֹץ כּו' דְּאִיהוּ רַחֲמֵי בְּלֹא פָּרַס, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרַס, וַיֵּרְאֵה וְאֵהָבָה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרַס אִיהֵי שְׂפָחָה, וְתַחַת שְׁלֹשׁ רְגָזָה אֲרָץ וְגו' תַּחַת עַבְד כִּי יִמְלוֹךְ, וְשְׂפָחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ (מִשְׁלֵי ל לא). עַד כָּאן לְשׁוּנוֹ.

ב

עֶסֶק הַתּוֹרָה שְׁלֹא לְשִׁמָּה

וְהִנֵּה מַה שְׂכַתְב בְּתַחֲלַת דְּכַרְיֵו וְאֶפִּילוּ כֹּל אֵינּוֹן דְּמַשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִיתָא כֹּל חֲסָד דְּעַבְדֵי לְגַרְמִייהוּ וְכוּ'. עִם הֵיּוֹת שְׂפִשְׁטוּ מִבְּאָר, וּבִפְרָט בְּזַמְנֵנוּ זֶה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים אֲשֶׁר הַתּוֹרָה נַעֲשִׂית קְרָדִם לַחֲתוּךְ בָּה אֶצֶל קִצַּת בְּעַלֵי תוֹרָה אֲשֶׁר עֶסְקִם בְּתוֹרָה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרַס וְהַסְפָּקוֹת יְתָרוֹת, וְגַם לְהִיּוֹתֵם מְכַלֵּל רָאשֵי יְשִׁיבוֹת, וְדִינֵי סְנֵהֲדָרָאוֹת, לְהִיּוֹת שְׁמֵם וְרִיחֵם נוֹדֵף בְּכֹל הָאֲרָץ וְדוּמִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם לְאֲנָשֵי דוֹר הַפְּלָגָה הַבּוֹנִים מְגַדֵּל וְרָאשׁוּ בְּשָׁמַיִם, וְעַקֵּר סִבַּת מַעֲשֵׂיהֶם הִיא מַה שְׂכַתְב אַחַר כֵּךְ הַכְּתוּב וְנַעֲשֵׂה לָנוּ שֵׁם. כְּפִתּוּב בְּסִפְר הַזֵּהָר בְּפָרְשַׁת בְּרֵאשִׁית (דָּף כ"ה): וְזֶה לְשׁוּנוֹ עַל פְּסוּק אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, שְׂחַמְשָׁה מוֹנִים יֵשׁ בְּעַרְב רַב, וּמִן הַג' מִינִים, מֵהֶם הוּא הַנֶּקְרָא כֵּת גְּבוּרִים,

דְּעֲלִייהוּ אֶתְמַר הַמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מַעוֹלָם אֲנָשִׁי הַשֵּׁם, וְאִינוֹן מַסְטְרָא דְאֵלִין
 דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (בְּרֵאשִׁית י"א) הִבָּה נִבְנָה לָנוּ עֵיר וּמַגְדֵּל וְגו' וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם בְּבִנְיָן
 בְּתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מִדְּרָשׁוֹת וְשׁוּיִין בְּהוֹן סִפְרֵ תוֹרָה וְעֵטְרָה עַל רִישִׁיהָ, וְלֹא
 לְשִׁמָּה, אֲלֵא לְמַעַבְדַּ לֹּן וְכו'. וְהִנֵּה עַל הַכֶּת הַזֹּאת אָמְרוּ בְּגִמְרָא: כָּל הָעוֹסֵק
 בַּתּוֹרָה שְׂלֵא לְשִׁמָּה נַח לוֹ שְׁנֵהֲפֹכָה שְׁלִיתוּ עַל פָּנָיו וְלֹא יֵצֵא לְאוּרֵי הָעוֹלָם.

רֵאִיָּה שְׁאִין עוֹסְקִין לְשִׁמָּה

וְאָמְנָם הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה מֵרֵאשִׁים תִּימָה וְעֵנְוָה בְּאֶמְרָם כִּי כָּל עֹסֵק בַּתּוֹרָה הוּא
 לְשִׁמָּה: וְהִנֵּה הַחֲכָם הַגְּדוֹל הַתְּנַא רַבִּי מֵאִיר עָלָיו הַשְּׁלוֹם הַעֵיד עֲלֵיהֶם
 שְׂלֵא כִּךְ הוּא בְּאֶמְרוֹ לְשׁוֹן כְּלָלוֹת כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה זֹכֵךְ לְדַבְרִים הַרְבֵּה
 וְכו' וּמַגְלִים לוֹ רְזִי תוֹרָה וְנַעֲשֶׂה כְּנֵהָר שְׁאִינוּ פּוֹסֵק וְהוֹלֵךְ וְכַמְעֵין הַמִּתְגַּבֵּר
 מֵאֵלָיו בְּלִתִּי הַצְּטָרְכוֹ לְטָרַח וְלַעֲיִן בַּהּ וְלַהוֹצִיא טַפִּין טַפִּין שֶׁל מִימֵי הַתּוֹרָה מִן
 הַסֵּלַע, הִנֵּה זֶה יוֹרֵה שְׁאִינוּ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה כְּהַלְכָתָהּ, וְמִי זֶה הָאִישׁ אֲשֶׁר
 לֹא יִזְלוּ עֵינָיו דְּמַעוֹת בְּרֵאוֹתוֹ הַמְּשַׁנָּה הַזֹּאת וְרוֹאֵה חֲסָרוֹנוֹ וּפְחִיתוֹתוֹ.

בְּגֵדֵר שְׂלֵא לְשִׁמָּה

הָאָמְנָם אֵף עַל פִּי שְׁלַכְאוּרָה אֲפֶשֶׁר לְפָרֵשׁ לְשׁוֹן הַמֵּאֵמֵר עַל אַפָּן זֶה [הַגְּהָה
 - אֲפֶשֶׁר כְּוֹנָתוֹ עַל לְקַנְטֵר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַתּוֹסֵפוֹת (פְּסָחִים נ) אב"ן ח"ן].
 וּבַעֲצֵ חַיִּים כָּתַב יָד שֶׁל הַחֲסִיד בַּעַל יְסוֹד וְשָׁרֵשׁ הָעֵבוּדָה גְּרַס אֲפֶשֶׁר לְפָרֵשׁ כו'
 עַל עִם הָאָרֶץ וְלֹא עַל תַּלְמִיד חֲכָם כו']. עִם כָּל זֶה דְּבַר קָשֶׁה מְאֹד מְאֹד לֹמַר
 וְכִי בְּשׁוֹפְטֵנִי עֹסְקִינִן וְלֹא בְּכָלְלוֹת כָּל הַתַּלְמִידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה
 וְהָרֵאִיָּה עַל זֶה אָמְרוּ דְרָךְ כְּלָלוֹת: וְאִפִּילוּ כָּל אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵיתָא כָּל חֲסֵד
 דְּעַבְדֵי לְגִרְמֵיהוּ עַבְדֵי, וְאִין לֹמַר דְּמִלֵּת כָּל הִיא יְתֵרָה וּמִשְׁבִּשְׁתָּא, שְׁהָרֵי מִקְרָא
 דּוֹרֵשׁ וְכָל חֲסֵדוֹ כְּצִיץ הַשְּׂדֵה, שְׂלֵא נֶאֱמַר וְחֲסֵדוֹ אֲלֵא וְכָל חֲסֵדוֹ, לְרַמֵּז כִּי כָּל
 הַתַּלְמִידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה הַנִּקְרָאת תּוֹרַת חֲסֵד עַל לְשׁוֹנָה הֵם דּוֹמִים

בחסד שהוא אל ציץ השדה משום דלגרמיהו עבדי. אבל באור לשון הנזכר לעיל יובן ראשיתו מאחריתו באמרו ויראה ואהבה על מנת לקבל פרס איהי שפחה ותחת שלש רגזה ארץ.

והענין יובן במה שכתב בספר הזהר בפרשת בראשית (דף כז:). ובגין דא אמר קודשא בריך הוא לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו דא משנה אתתא דההוא נער ואיהו שפחה דשכינתא, ואי זכו ישראל איהי עזר לון בגלותא מסטרא דהתר טהור כשר, ואי לא איהי כנגדו מסטרא דטמא פסול אסור וכו' דלית יחודא עד דערב רב יתמחון מעלמא. ובגין דא אתקבר משה לבר מארעא קדישא, וקבורתא דיליה איהי משנה דשלטא על מטרוניתא דאיהי קבלה למשה, ומלכא ומטרוניתא מתפרשא מבעלה, ובגין דא תחת שלש רגזה ארץ תחת עבד כּי ימלוך דא עבדא ידיעא, ושפחה דא משנה, ונבל כּי ישבע לחם דא ערב רב.

הנה מבאר כּי תורתנו הקדושה פלולה ונמצאת בכל ארבע עולמות אבי"ע [אצילות בריא"ה יציר"ה עשי"ה] ובהיותה בעולם האצילות אז נקראה קבלה, כּי שם היא מפשטת מכל הלבושים הנקרא פשט מלשון פשטתי את כתנתי, שהוא בחינת המלבושים החיצוני, שהוא על גבי עור אדם המתפשט מעליו לפעמים, וזהו עקר מלת פשט.

הקדוש ברוך הוא ברא עולמות והשתעשע בסוד התורה

ואמנם בעולם האצילות אשר שם הקדוש ברוך הוא יושב ועוסק בתורה כנזכר במדרשי רבותינו זכרונם לברכה, וגם בדברי המתרגם על פסוק דודי צח ואדם, וכמו שאמר הפתוב ואהיה אצלו אמון וגו', הנדרש לרבותינו זכרונם לברכה על בריאת העולם, שהיה הקדוש ברוך הוא מביט בתורה ובורא עולמות, ואין ספק כּי לא כמעשה אדם הראשון ולא כמעשה דבני חרי וכמעשה אתונו דבלעם וכיוצא בהם, בהיותם כפשוטם היה משתעשע בהם הקדוש ברוך הוא אלפים שנה קדם שנברא העולם ובורא בהם עולמות, עכ"ל.

וּבִימֵינוּ כבר רואים, שהבעל דבר הוציא את טלפיו שער החמישים של הסטרא אחרא, ואין לנו עצה אלא לגלות את שער החמישים של הקדושה, כמו שכתב האור החיים הקדוש, שלפני ביאת המשיח יתגלה שער החמישים של הקדושה, ומשמים הכינו תרופה למכה, הוא התנא האלוקי הרשב"י זי"ע אשר בהיטמנו במערה י"ג שנה בפרישות נוראה מכל חיי עולם הזה, זכה לעשות תיקונים נוראים ונפלאים במיוחד לדור האחרון שלפני ביאת המשיח, ועל זה נאמר למשה רבינו (שמות פרק טז לג) "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֹן קַח צְנֻצֹת אַחַת וְתֵן שָׁמָּה מְלֵא הָעֶמֶר מִן וְהִנֵּחַ אֹתוֹ לְפָנַי יְדוֹד לְמִשְׁמַרְתְּ לְדֶרְתִּיכֶם", כמו שמובא בספרים הקדושים, ותורתו מגן לנו ממש, כי כל הדבקים בזוהר הקדוש זוכים לחיים נצחיים פה בעולם הזה, ובעלמא דאתי כי הוא חייך ואורך ימך, ויזכו לחיים כל הכתוב לחיים למענך אלוקים חיים. ובזה יתקרב ק"ץ [קן ציפור היכלא דמשיח בגן עדן העליון] הגאולה כמו שהבטיח משה רעיא מהימנא בספרא דא יפקון מגלותא ברחמי במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

תּוֹכֵן הָעֵינִינִים

ב		חדש תשרי הוא בכיסוי
ב		אלקים שופט
ג		ירא שבת
ד		פחד הדין
ז		בכסה ליום חגנו
ה		עדות של הקב"ה על האדם
ו		ביום זה נמצא דין בעולם
ו		ראש השנה
ז		אהבת הקב"ה לישראל
ח		השלוחים הממונים
ח		השטן מקטרג
ט		חיים או מות
י		זהב וכסף ונחושת
י		תרומת ה'
יא		בקשת רחמים
יא		המקטרג נועל את פתח המלך
יג		עיני ה' משוטטות
יד		הרי כאן עדים
יד		הכל נכתב
טו		עיכוב הדין
טו		להראות שהכל עושה בדרך אמת
טז		כסא דין
טז		כל ישראל בצרה
יז		יום של יבבה
יז		עקדת יצחק
יח		ג' ספרים נפתחים
יח		זכרון תרועה
יט		הארץ הלבנה
יט		מיתוק הדין
כא		יום בו נפקדים
כא		המלך המשפט
כב		אין לאדם לפרוש מן הצבור

כג	בראש השנה אין לפרש חטאיו
כג	השופר מעורר רחמים
כד	להשמר מן המקטרג
כה	מציץ מן החרכים
כה	התעוררות קול העליון ע"י השופר
כו	אשרי העם יודעי תרועה
כו	חלונות לבית הכנסת
כז	חשיבות התפלה
כח	עונש הרשעים
כח	תפלה בניגון
כט	עליית התפלה
כט	שופר ושעיר המשתלח עצת ההצלה לישראל
כט	התעוררות הדין העליון
ל	חיזוק הסטרא אחרא
לא	כוחו של שופר
לב	התעוררות שלמטה בכוחה להשפיע על הלמעלה
לב	החלשת המקטרג
לג	אשריהם ישראל
לד	דין בזכות
לו	זכות ודין כאחד
לו	ארבע מיתות בית דין
לז	שלטון צד האמונה
לז	טהרה לפני התפלה
לח	סדר התקיעות
לח	זכות עקדת יצחק
לט	יצחק מעטר את אברהם
לט	כי אלקים שופט
לט	זכות יעקב אבינו
מ	כח השופר
מ	עליית קול השופר
מב	שליח צבור הגון
מב	בדיקת כהן ולוי
מג	צורת השופר
מג	קרוב עם ישראל להקב"ה
מד	הקב"ה התרצה באבות
מה	טובת הקב"ה לישראל

מה	סילוק כסא הדין ע"י ישראל
מו	ענין השופר
מז	סדר הקולות
מט	תיקון וסידור הקולות בכוונת הלב
נ	אהבת הקב"ה לישראל
נ	ערבוב טענות המקטרג
נא	הדברים שקורים ביום של ראש השנה
נד	יום הכפורים הוא
נו	אדם הראשון סימן לבניו
נו	הפיכת הדין לרחמים
נז	כוונות התקיעות
נז	ומשפט עמו ישראל יום ביומו
נז	סוד היבבה והיללה
נח	דין קשה ודין רפה
נח	יודעי תרועה
נט	תרועה ותקיעה
נט	ישראל כוחם בקול
ס	לעורר הקול
ס	סודות שלא נשמעו מאז מתן תורה
לכף	למשמאלים	באותו זמן מפריד הקב"ה בין המימינים לכף זכות
סא	חובה
סב	חודש תשרי
סג	הקטיגור נעשה סניגור
סג	כוחם של קרבנות

עיר וקדיש מן שמיא נחית

טא תשכח מפיר זרעו

ספר
הזוהר הקדוש
עם לשון הקודש
לט"ס דף היומי

מסכתות
ברכות, שבת

לדאיר את הש"ס באור הזוהר

בדא יפקון מן גלוצא ברחמי

ספר
הזוהר
הקדוש

עם
לשון
הקדוש

בידמוסטיא
ליפום דה דימוס
בירכות,
שבת

זוהר ראש השנה

חודש ניסן לכם הוא, אבל חודש תשרי שלי הוא

פְּתַח וְאָמַר, (שמות יב) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים וְגו'. וְכִי כָל הַזְּמַנִּים וְהַחֲדָשִׁים אֵינָם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? (אֵלֶּא חֲדָשִׁים לֹא כְּתוּב) אֵלֶּא הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, שְׁלִי הוּא, אֲבָל אֲנִי מְסַרְתִּי אוֹתוֹ לָכֶם. שְׁלָכֶם הוּא בְּנִגְלָה, אֲבָל שְׁבִיעֵי שְׁלִי הוּא, וְעַל זֶה הוּא בְּפֶסֶה וְלֹא בְּגִלוּי. חֲדָשׁ שְׁלָכֶם הוּא מְסַדֵּר כְּסֵדֵר אוֹתִיּוֹת אֲבִיב, שֶׁהוּא א' ב' ג'. י"ב הוּא סוּד אוֹת ג' (וְהוּא א' ב' ג' כְּסֵדֵר הָאוֹתִיּוֹת). אֲבָל הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, שְׁלִי הוּא מְסוּפָּה הָאוֹתִיּוֹת (תְּשֻׁרִי). מָה הַטַּעַם? אַתֶּם מְפַטְטִים לְמַעַלָּה, וְאֲנִי מְפַעֵלָה לְמַטָּה.

זֶה שְׁלִי. בְּרֵאשׁ הַחֹדֶשׁ אֲנִי הוּא בְּכֶסֶד, וּבְעֶשְׂרָה לַחֹדֶשׁ אֲנִי הוּא, מְשׁוּם שְׁאֲנִי בְּחֶמֶשׁ רֵאשׁוֹנוֹת, וּבְחֶמֶשׁ אַחֲרוֹנוֹת, וּבְחֶמֶשׁ שְׁלִישִׁיּוֹת. בְּתַחֲלַת הַחֹדֶשׁ אֲנִי הוּא מְשׁוּם

פְּתַח וְאָמַר, (שמות יב) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים וְגו', וְכִי כָלֵהוּ זְמַנִּין וְחֲדָשִׁין לָאוּ אֵינּוּן דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא. (אֵלֶּא חֲדָשִׁים לֹא כְּתוּב) אֵלֶּא הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, דִּילִי אִיהוּ, אֲבָל אֲנָא מְסַרְתִּי לִיהּ לְכוּן, דְּלְכוּן אִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא, אֲבָל שְׁבִיעָאָה דִּילִי אִיהוּ, וְעַל דָּא אִיהוּ בְּפֶסֶה, וְלֹא בְּאַתְגְּלִיָּא. יִרְחָא דְלְכוּן, אִיהוּ בְּסֵדֵרָא, כְּסֵדֵר דְּאַתְוֹן אֲבִיב, דְּאִיהוּ אב"ג. י"ב אִיהוּ רֵזָא דְג'. (ס"א וְאִיהוּ אב"ג כְּסֵדֵר דְּאַתְוֹן) אֲבָל יִרְחָא שְׁבִיעָאָה דִּילִי אִיהוּ מְסוּפָּה דְּאַתְוֹן, (ס"א תְּשֻׁרִי) מְאִי טַעַמָּא. אַתְוֹן מַתְתָּא לְעִילָא, וְאֲנָא מְעִילָא לְתַתָּא.

הָאִי דִּילִי. בְּרֵישָׁא דִּירְחָא, אֲנָא אִיהוּ בְּאַתְכְּסִיָּא. בְּעֶשְׂרָה דִּירְחָא, אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין דְּאֲנָא בְּחֶמֶשׁ קְדָמָי, וּבְחֶמֶשׁ אַחֲרָנִין, וּבְחֶמֶשׁ תְּלִיתָאִי. בְּקְדָמִיתָא דִּירְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין

חלק ב
דף קפ"ו
ע"א

חמשה יומין. בעשרה דירחא אנא
 איהו, בגין חמש יומין אחרנין.
 בחמשה עשר דירחא אנא איהו, בגין
 חמש תליתאי.

חמשה ימים. בעשרה לחדש אני
 הוא משום חמשה ימים אחרים.
 בחמשה עשר לחדש אני הוא משום
 חמש שלישיים.

חדש תשרי הוא בכיסי

מה הטעם כל זה? משום שכל חדש
 זה הוא מעולם העליון, ועולם
 העליון בסוד חמש הוא, בכל זמן
 וזמן, ומשום כך חדש זה הוא בכסוי
 ולא בגלוי, משום שעולם העליון
 בכסוי הוא, וכל דבריו בהסתה.
 וחדש זה הוא של הקדוש ברוך הוא
 לבדו. כיון שמגיע יום הט"ו לחדש,
 אז מתגלה. הכל הוא מגיע
 בהתחדשות הלבנה, ונשלמת הלבנה
 ומאירה מאמא העליונה, ועומדת
 להאיר לתחתונים מתוך האור
 העליון, ועל זה נקרא ראשון, כמו
 שנאמר (ויקרא כג) ולקחתם לכם ביום
 הראשון. עד עכשו עומדים כל
 הימים בסוד עליון. מכאן יורדים
 לסוד תחתון.

מאי מעמא כולי האי. בגין דכל
 ירחא דא מעלמא עלאה
 איהו, ועלמא עלאה ברזא דחמש
 איהו, בכל זמנא וזמנא, ובגניי כד
 ירחא דא איהו בכסה, ולא
 באתגליא, בגין דעלמא עלאה בכסה
 איהו, וכל מלוי באתכסייא. וירחא
 דא דקודשא בריך הוא איהו
 בלחודי. כיון דמטא יומא דחמיסר,
 כדון גלייא. בלא איהו מטא
 בחדותא דסיהרא, וסיהרא
 אשתלימת, ואתגהירת מאימא
 עלאה, וקיימא לאנהרא לתתאי מגו
 נהורא דלעילא, ועל דא אקרי
 ראשון, כמה דאת אמר (ויקרא כג)
 ולקחתם לכם ביום הראשון. עד
 השתא קיימי בלהו יומין ברזא
 עלאה, מכאן נחתין לרזא תתאה.

אלקים שופט

בא וראה, מיים העליון היו ימים
 אלו הראשונים, סוד של

תא חזי, מיומא עלאה הוו אלין יומין
 קדמאין, רזא דעלמא עלאה,

העולם העליון, מי דן דין של העולם, שְׁהֵרֵי דִין לֹא נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם אֲלֵא מִדִּין הַתַּחְתּוֹן? (סוד) שְׁזָה - (ישעיה נד) אֱלֹהֵי כָל הָאָרֶץ יִקְרָא. שָׂאם תֹּאמֹר דִּין הָעוֹלָם דָּן לְמַעְלָה, אִם כֵּן לֹא הִיָּה נִקְרָא עוֹלָם הַחֲרוּת, עוֹלָם שֶׁהוּא אֹר שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, עוֹלָם שֶׁל כָּל הַחַיִּים, עוֹלָם שֶׁל כָּל הַחֲרוּת. וְאִם תֹּאמֹר מִדִּין שֶׁל יִצְחָק - אִם הוּא מְעוֹרֵר דִּין לְגַבֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא יְכוּלִים כָּל הָעוֹלָם לְסַבֵּל, שֶׁהָאֵשׁ הָעֲלִיּוֹן הַתְּקִיף הַהוּא, אֵין מִי שֶׁסּוֹבֵל אוֹתוֹ, אֲלֵא אֵשׁ שֶׁלְמַטָּה, שֶׁהוּא אֵשׁ שֶׁסּוֹבֵל אֵשׁ.

אֲלֵא, כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, כִּף גַּם כָּל דֵּינָיו מֵעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, שֶׁל אֱלֹקִים שׁוֹפֵט. וְזֶה נִקְרָא דִּין עֲלִיּוֹן עַל הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִשׁוּם שֶׁהוּא דִּרְגָה שְׁבִיעִית, לֹא גּוֹזְרִים גְּזֵרָה עַל בֶּן אָדָם אֲלֵא מֵעֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה.

מֵאֵין דֵּינָא דְעֲלָמָא, דְּהָא דֵּינָא לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּהַאי עֲלָמָא, אֲלֵא מִדֵּינָא תַתָּא, (ס"א ר"א) דִּדְא (ישעיה נד) אֱלֹהֵי כָל הָאָרֶץ יִקְרָא. דְּהַי תִּימָא דֵּינָא דְעֲלָמָא דֵּינָא לְעִילָא, אִי הָכִי לֹא אַתְקְרִי עֲלָמָא דְחִירוֹ, עֲלָמָא דְנִהֲרִירֵי דְכָל עֲלָמִין. עֲלָמָא דְכָל חַיִּין, עֲלָמָא דְכָל חִירוֹ. וְאִי תִימָא מִדֵּינָא דִּיִצְחָק. אִי אִיהוּ אַתְעַר דֵּינָא לְגַבֵּי הַאי עֲלָמָא, לֹא יְכֻלִין כָּל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל, דְּהַהוּא אֲשָׁא תְקִיפָא עֲלָאָה, לֹא אִית מֵאֵין דְסָבִיל לֵיהּ, אֲלֵא אֲשָׁא דְלַתְתָּא, דְּאִיהוּ אֲשָׁא דְסָבִיל אֲשָׁא.

אֲלֵא, כְּמָה דְעֲלָמָא דָּא עֲלָמָא תַתָּא דְכֻלְהוּ עֲלָמִין. הָכִי נְמִי כָל דֵּינָיו מֵעֲלָמָא תַתָּא, דְּאֱלֹהִים שׁוֹפֵט. וְדָא אַקְרִי דֵּינָא עֲלָאָה עַל הַאי עֲלָמָא, וּבְגִין דְּאִיהוּ דִּרְגָא שְׁבִיעִיָּה, לֹא גּוֹזֵר גְּזֵרָה עַל בֶּר נֶשׁ, אֲלֵא מֵעֲשָׂרִין שָׁנִין וּלְעִילָא.

ירא שבת

דְּבַר אַחַר וְהַמְשַׁכְּלִים, אֵלוֹ שִׁיְדוּעִים בְּמִצְוֵה חֲמִישִׁית בְּמַלְת בְּרֵאשִׁית, יר"א שְׁב"ת, אֲזַהֲרָה שֶׁלֹּא לְחַלֵּל אֶת בַּת הַמְּלֹךְ בְּט"ל מְלֹאכּוֹת, שֶׁהֵן אַרְבַּעִים מְלֹאכּוֹת

דְּבַר אַחַר, וְהַמְשַׁכְּלִים, אֵלוֹן דִּידְעִי בְּפִקּוּדָא חֲמִישִׁיָּה בְּמַלְת בְּרֵאשִׁית, יר"א שְׁב"ת, אֲזַהֲרָה דִּילִיָּה דְלֹא לְחַלֵּלָא בְּרֵתָא דְמַלְכָּא בְּט"ל מְלֹאכּוֹת, דְּאֵינּוֹן אַרְבַּעִים

חסר אחת, כנגד ארבעים מלקיות חסר אחת. הרצועה להלקות, היא שפחה רעה, שעטנז, כלולה משור וחמור, שאמר יעקב ויהי לי שור וחמור. על כל דבר פשע - על שור על חמור - שאין מלקין בשבת, שלא שולטת השפחה הרעה על העולם. אוי למי שמשליט אותה על העולם.

מלאכות חסר חד, לקבל ארבעים מלקיות חסר חד, רצועה לאלקאה איהי שפחה בישא, שעטנז, כלילא משור וחמור, דאמר יעקב ויהי לי שור וחמור (בראשית לב ו), על כל דבר פשע על שור על חמור (שמות כב ח), דאין מלקין בשבת, דלא שלמא שפחה בישא על עלמא, ווי ליה למאן דאשליט לה על עלמא.

פחד הדין

כמו של זה, סדור הימים הללו מראש השנה עד יום האחרון של חג. בראש השנה מתעוררת זרוע שמאל לקבל את המלכה, ואז כל העולם בפחד בדין, וצריך אותו הזמן בתשובה שלמה שימצא העולם לפני הקדוש ברוך הוא.

בגוונא דהאי, סדורא דהני יומין, מראש השנה עד יומא בתרא דחג. בראש השנה, אתער דרועא דשמאלא, לקבלא לה למטרוניתא, וכדין כל עלמא בדחילו בדינא, וכעי ההוא זמנא בתיובתא שלים, לאשתכחא עלמא קמי קדשא בריך הוא.

חלק 2
דף ר"ד
ע"ב

בכסה ליום חגנו

ולא עוד, אלא שמש וירח מעידים על האדם, כמו שבארוהו (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. מהו בכסה? ביום שהלבנה מתכסה. ומדוע מתכסית? משום שפאשר מגיע ראש השנה, מגיע סמא"ל לתבע דין לבניו לפני הקדוש

ולא עוד, אלא שמשא וסיהרא סהדין על בר נש, כמה דאוקמוהו (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. מאי בכסה. ביומא דסיהרא מתכסה. ואמאי מתכסת. בגין דכד ממי ראש השנה, ייתי סמאל למתבע דינא לבניו קמי

חלק 2
דף ער"ה
ע"א

תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְאֵת הָאָרֶץ - אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הַדֹּם רִגְלֵי. וְעוֹד, תְּרִין סְהַדִּין: עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וְצַדִּיק. וְאִינוּן ע"ד, מִן שְׁמ"ע אַחַד. עַד, מִן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְאֵת הָאָרֶץ, הַהוּא דְאִתְמַר בָּהּ (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הַדֹּם רִגְלֵי. וְעוֹד, תְּרִין סְהַדִּין: עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וְצַדִּיק. וְאִינוּן ע"ד, מִן שְׁמ"ע אַחַד. עַד, מִן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֲדִים יוֹמַת הַמַּת, דָּא סְמָאֵל, מַת מַעְקְרוֹ (במדבר יג) וַיִּשְׁאַהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים. לֹא יוֹמַת עַל פִּי עַד אַחַד, שְׁלֹא יִהְיֶה לוֹ חֶלֶק בְּאֵל אַחַד.

עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֲדִים יוֹמַת הַמַּת, דָּא סְמָאֵל, מַת מַעְקְרוֹ (במדבר יג) וַיִּשְׁאַהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים. לֹא יוֹמַת עַל פִּי עַד אַחַד, דְּלֹא יִהְיֶה לִּיהּ חוֹלְקָא בְּאֵל אַחַד.

בְּיוֹם זֶה נִמְצָא דִין בְּעוֹלָם

בְּאֵר רָאָה, כְּמוֹ זֶה בְּיוֹם שֶׁנִּמְצָא דִין בְּעוֹלָם וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא הַדִּין, אֲזַי נִמְצָא הַשֵּׁטֶן הַזֶּה שֶׁמִּסְטָה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְהוּא נִמְצָא לְהַשְׁחִית אֶת הָעוֹלָם וְלִטַל הַנְּשָׁמוֹת.

תָּא חַזִּי, כְּגוֹנוּנָא דָּא בְּיוֹמָא דְאִשְׁתַּכַּח דִּינָא בְּעֵלְמָא, וְקִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא יְתִיב עַל בְּרִסְיָא דִּדִּינָא, כְּדִין אִשְׁתַּכַּח הַאי שֵׁטֶן דְאִסְטִי לְעֵילָא וְתַתָּא, וְאִשְׁתַּכַּח אִיהוּ לְחַבְלָא עֵלְמָא וְלִיטַל נְשָׁמַתִּין.

חלק א
דף ק"ד
ע"א

רֵאשׁ הַשָּׁנָה

בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עוֹבְרִין לְפָנָיו כְּבָנֵי מְרוֹן. שְׁנִינוּ, רֵאשׁ הַשָּׁנָה זֶהוּ רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל הַמְּלֶכֶךְ. וְכִי הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה? זֶה יִצְחָק שֶׁנִּקְרָא רֵאשׁ, שֶׁהוּא רֵאשׁ אַחַד שֶׁל הַמְּלֶכֶךְ [לְמַעַלָּה], מְקוּם שֶׁנִּקְרָא שָׁנָה, לְכֹן כָּל בָּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כְּבָנֵי

בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עוֹבְרִין לְפָנָיו כְּבָנֵי מְרוֹן. תְּנָא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דָּא הוּא רֵישָׁא דְשִׁתָּא דְמַלְכָּא, וְכַאן הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דָּא יִצְחָק, דְאִקְרִי רֵאשׁ, דְאִיהוּ חַד רֵישָׁא דְמַלְכָּא (נ"א לְעֵילָא), אַתְר דְאִקְרִי שָׁנָה. כְּגַוְיָ כִּד כָּל בָּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כְּבָנֵי מְרוֹן. וְעַל

חלק א
דף רכ"ו
ע"ב

מרון, ועל זה שנינו בראש השנה, שהרי בראש השנה שונה יצחק.

רבי אלעזר פתח, (שם א) ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם. ויהי היום - זה ראש השנה שהקדוש ברוך הוא עומד לדון את העולם, כמו זה, ויהי היום ויבא שמה. אותו יום היה יום טוב של ראש השנה.

דא תנינן, בראש השנה, דהא ברישא דשפתא שארי יצחק.

רבי אלעזר פתח, (איוב א) ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יהוה ויבוא גם השטן בתוכם. ויהי היום: דא ראש השנה, דקודשא בריך הוא קאים למידן עלמא. בגוונא דא, (מלכים ב, ד) ויהי היום ויבא שמה. ההוא יומא יום טוב דראש השנה הוה.

חלק ב
דף ל"ב
ע"ב

אהבת הקב"ה לישראל

ויבאו בני האלהים - אלו ממנים גדולים שלוחים בעולם, להשגיח במעשי בני האדם. להתיצב על ה' - כמו שנאמר (מלכים א כב) וכל צבא השמים עמד עליו מימינו ומשמאלו. אבל להתיצב על ה', בפסוק זה מצאנו אהבת הקדוש ברוך הוא על ישראל, משום שהשלוחים הללו, שממנים להשגיח על מעשי בני האדם, הולכים ומשוטטים ולוקחים את כל אותם המעשים, וביים שבא הדין לעמד לדון העולם, נעשים קטגורים לעמד על בני אדם. ובא ראה, מכל העמים שבעולם לא עומדים להשגיח במעשיהם רק על ישראל לבדם.

ויבאו בני האלהים, אלן רברבין ממנן שליחן בעלמא, לאשגחא בעובדין דבני נשא. להתיצב על יהוה: כמה דאתא אמר, (מלכים א, כ"ב) וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו. אבל להתיצב על יהוה בהאי קרא אשכחנא רחימותא דקודשא בריך הוא עליהו דישראל. בגין, דהני שליחן, דאינון ממנן לאשגחא על עובדין דבני נשא, אזלין ושטין ונטלין אינון עובדין בלהו, וכיומא דקאי דינא למיקם, למידן עלמא, אתעבידו קטיגורין למיקם עליהו דבני נשא. ותא חזי, מכל עמין דעלמא, לא קיימין לאשגחא

בעובדיהון, בר בישראל
 בלחודייהו, בגין דאלין בגין
 לקודשא ברין הוא.

משום שאלה בנים של הקדוש ברוך
 הוא.

השלוחים הממונים

וכד לא אשתכחו עובדין דישראל
 בדקא יאות, בבככול אינון
 ממנון שליחו, כד בעאן לקיימא על
 אינון עובדין דישראל, על יהוה
 ודאי קיימין, דהא כד ישראל
 עבדין עובדין דלא כשרון, בבככול
 מתישין חילא דקודשא ברין הוא.
 וכד עבדין עובדין דכשרון, יהבין
 תוקפא וחילא לקודשא ברין הוא.
 ועל דא בתיב, (תהלים ס"ח) תנו עז
 לאלהים. במה. בעובדין דכשרון. ועל
 דא, בההוא יומא, בלהו רברבן ממנון
 אתכנשו על יהוה. על יהוה
 ודאי, דהא כיון דעל ישראל
 אתכנשו, עליה אתכנשו.

וכשלא נמצאים המעשים של
 ישראל כראוי, בבככול
 אותם שלוחים ממונים, כשרוצים
 לעמוד על אותם מעשים של ישראל,
 הם עומדים ודאי על ה', שהרי
 כשישראל עושים מעשים שלא
 כשרים, בבככול מתשים כחו של
 הקדוש ברוך הוא, וכשעושים
 מעשים כשרים, נותנים כח ותקף
 לקדוש-ברוך-הוא. ועל זה כתוב
 (תהלים סח) תנו עז לאלהים. במה?
 במעשים כשרים, ועל זה באותו יום
 כל השרים הגדולים הממונים
 התפנסו על ה'. על ה' ודאי, שהרי
 כיון שהתפנסו על ישראל, הם
 התפנסו עליו.

השמן מקמרג

ויבא גם השמן בתוכם, גם,
 לאסגאה עלייהו, דכלהו
 אתיין למהוי קטיגורין עלייהו
 דישראל, ודא אתוסף עלייהו, בגין
 דאיהו דילמורא רברבא מכלהו,
 קטיגורא מכלהו, כיון דחמא קדשא

ויבוא גם השמן בתוכם. גם -
 לרבותו עליהם, שפלים
 באים להיות קטגורים על ישראל,
 וזה נוסף עליהם משום שהוא
 המלשין הגדול מכלם, קטגור מכלם.
 כיון שרואה הקדוש ברוך הוא שפלים

באים לקטרג, מיד - ויאמר ה' אל השטן מאין תבא. וכי לא הנה יודע הקדוש ברוך הוא מאיפה הנה בא? אלא להביא את המעשה לרצונו.

ברוך הוא, דכלהו אתיין לקטרגא. מיד ויאמר יהוה אל השטן מאין תבא. וכי לא הנה ידע קדשא ברוך הוא, מאן הנה אתי. אלא לאייתאה עובדא לרעותיה.

חיים או מות

ובא ראה, ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה', כמו שנאמר. ואותו יום עומדים שני צדדים כנגד בני העולם. כל אותם שבאים לפני הקדוש ברוך הוא בתשובה ובמעשים טובים, הם זוכים להיות כתובים אצל אותו צד שהוא חיים, ומוציא תוצאות חיים. ומי שהוא מצדו, נכתב לחיים. וכל אותם שבאים במעשים רעים לאותו צד, הם נכתבים לאותו צד אחר שהוא מות, ונקרא מות, ובו שורה המנות.

ובאותו יום עומדים שני הצדדים הללו - חיים ומות. יש מי שנכתב לצד החיים, ויש מי שנכתב לצד המות. ולפעמים שהעולם שרוי באמצע. אם עומד צדיק אחד בעולם שעומד עליהם, כלם עומדים ונכתבים לחיים. ואם רשע אחד מכריע את העולם, כלם נכתבים

ותא חזי, ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יהוה. כמה דאתמר. והוא יומא, קיימין תרין סטרין, לקבלא בני עלמא. כל אינון דאתיין קמי קדשא ברוך הוא בתיובתא ובעובדין טבין, אינון זכין למחוי כתיבין לנביה דההוא סטרא דאיהו חיים, ואפיק תוצאות חיים. ומאן דאיהו מסטריה, אכתיב לחיים. וכל אינון דאתיין בעובדין בישין, אינון כתיבין דההוא סטרא אחרא דאיהו מותא, ואקרי מות, וביה שריא מותא.

ובתהוא יומא, קיימין אלין תרין סטרין: חיים, ומות. אית מאן דאכתיב לסטרא דחיים. ואית מאן דאכתיב לסטרא דמות. ולומנין דעלמא שריא באמצעיתא, אי קיימא חד זכאה בעלמא, דאכרע עליהו, בלהו קיימין ואכתיבו לחיים. ואי חד חייבא אכרע עלמא, בלהו אכתיבו

חלק ב
דף ל"ג
ע"ב

לְמִיתָה. וְהָיָה זְמַן הָעוֹלָם הַזֶּה עוֹמֵד בְּאַמְצָעוֹ, וְאוֹתוֹ מְקַטְרֵג רְצָה לְהַסְטִין.

לְמִיתָה. וְהָיָה זְמַנָּא, עֲלָמָא הָוָה קָיִים בְּאַמְצָעֵיתָא, וְהָיָה מְקַטְרֵגָא בְּעָא לְאַסְטָאָה.

זֶהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת

(ד"א) מֵאֲתָם - מֵאוֹתָם זְמַנִּים וְשַׁבָּתוֹת, וְהִכַּל סוּד אֶחָד. זֶהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת וְתַכְלֵת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי. זֶהָב - בְּסוּד שָׁל יוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם שָׁל זֶהָב, יוֹם הַדִּין, וְשׁוֹלֵט אוֹתוֹ הַצַּד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לו) מִצְפּוֹן זֶהָב יֵאָתֶה. וְכֶסֶף - זֶה יוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׁמֹתֵלְבָנִים חֲטָאֵיהֶם שָׁל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשָׁלְגַי יִלְבִּינוּ. וְכַתּוּב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם.

(ד"ב) מֵאֲתָם, מֵאֵינוֹן זְמַנִּי וְשַׁבָּתִי, וְכֹלָא רְזָא חֲדָא. זֶהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת וְתַכְלֵת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי. זֶהָב, כְּרְזָא דְיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאֵיהּוּ יוֹמָא דְזֶהָב, יוֹמָא דְדִינָא, וְשִׁלְטָא הֵהוּא סְטָרָא, כְּמָה דְאֵתְ אֲמַר (איוב לו) מִצְפּוֹן זֶהָב יֵאָתֶה. וְכֶסֶף, דָּא יוֹם הַכַּפּוּרִים, דְּמֵתֵלְבָנִי חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל כְּתֵלְנָא, כְּמָה דְאֵתְ אֲמַר (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשָׁלְגַי יִלְבִּינוּ. וְכַתִּיב (ויקרא ט"ז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם.

חלק ב
דף קל"ה
ע"א

וְנַחֲשֶׁת - יוֹמֵי קַרְבָּנוֹת דְּחֵג, שֶׁהֵם מְרַכְּבוֹת הָעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, וְהֵם נִקְרָאִים סוּד שָׁל הַרִי נַחֲשֶׁת, וְלִכְּן מֵתַמְעֵטִים בְּכָל יוֹם וְהוֹלְכִים.

וְנַחֲשֶׁת. יוֹמֵי דְקַרְבָּנֵי דְחֵג, דְּאֵינוֹן רְתִיכֵי דְעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, וְאֵינוֹן אַקְרוּן רְזָא דְהַרִי נַחֲשֶׁת, וּבְגִין כֵּךְ מֵתַמְעֵטִין בְּכָל יוֹמָא וְאֵלִין.

תְּרוּמַת ה'

וּמְכַל אֵלֵינוּ אֵלֵה אֲנוּ נוֹטְלִים תְּרוּמַת ה' בְּכָל זְמַן וְזְמַן, כְּדִי לְהַשְׁרוֹת עֲלֵינוּ. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה אֲנוּ נוֹטְלִים

וּמְכַל אֵלִין, אֲנִן נְטָלִין תְּרוּמַת יְהוָה, בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא, בְּגִין לְאַשְׁרָאָה עֲלָן. בְּרֵאשׁ

חלק ב
דף קל"ה
ע"א

השנה אנו נמלין תרומת יתנו^א תרומת ה', והוא סוד של ראש השנה, ואיהו רזא דראש השנה, דאתיא מסמרא דזהב.

בקשת רחמים

ביום ראש השנה, כשהעולם נדון וכסא הדין עומד למלך העליון לדון את העולם, כל נפש ונפש משוטטות ומבקשות רחמים על החיים. בלילה שיוצא יום הדין, הולכות ומשוטטות לשמע ולדעת מהו הדין שנדון על העולם, ולפעמים שמודיעות במראה לחיים, כמו שנאמר (איוב לג) בחלום חזיון לילה בנפל תרדמה על אנשים וגו', אז יגלה און אנשים ובמסרם יחתם. מה זה מסרם? זו הנפש, שעומדת וחותמת לאנשים דברים לקבל מוסר.

ביומא דראש השנה, דעלמא אתדון, וכרסיא דדינא קיימא, לגבי מלכא עלאה, למידן עלמא. כל נפש ונפש משטטון, וכעאן רחמי על חיי. בליליא דנפקא יומא דדינא, אזלין וקא משטטין למשמע ולמנדע מאן הוא דינא דאתדון על עלמא, ולומנין דקא מודיעין בחזווא לחיאי, כמה דאת אמר (איוב לג) בחלום חזיון לילה בנפול תרדמה על אנשים וגו', אז יגלה און אנשים ובמסרם יחתום. מאי מוסרם. דא נפש, דאיהי קיימא וחתים לבני נשא מלין, לקבלא מוסר.

חלק ב
דף
קמ"ב
ע"א

המקטרג נועל את פתח המלך

בחדש השביעי באחד לחדש וגו'. מצוה זו לתקוע שופר בראש השנה, שהוא יום הדין לעולם, כמו שבארנו. והרי פרשוה, שפתוב תקעו בחדש שופר בפסה ליום חגנו. והרי נתבאר. שזהו יום שבו מתפסה הלבנה, והעולם עומד

בחדש השביעי באחד לחדש וגו'. (ויקרא כ"ג) פקודא (מ"ב) דא, לתקוע שופר בראש השנה, דהוא יומא דדינא לעלמא, כמה דאוקימנא. והא אוקמוה דכתיב, תקעו בחדש שופר בפסה ליום חגנו. והא אתמר. דהאי איהו יומא

חלק ג
דף צ"ח
ע"ב

בדין. משום שאותו המקטרג חופה ומכסה ונועל את הפתח על המלך, המקום שהדין שורה לתבע דין על העולם.

ואם תאמר, איך נתנת רשות לאותו המקטרג לכסות ולתבע דין? אלא ודאי ביד המקטרג הזה שם הקדוש ברוך הוא לתבע דין על כל העולם, ושם לו יום ידוע לתבע לפניו את כל דיני העולם, שהרי הקדוש ברוך הוא עשה אותו ושם אותו לפניו, שתהיה יראת הקדוש ברוך הוא עולה ושורה על הכל. וסוד זה - (קהלת א) והאלהים עשה שיראו מלפניו. מה עשה? עשה את המקטרג הזה והתקין אותו לפניו להיות חרב שנונה על כל העולם, וכל זה כדי שייראו כלם מלפני הקדוש ברוך הוא. וזהו השוטר שתובע את חטאי בני האדם, ותובע דין, ותופס בני אדם והורג אותם, ומלקה אותם, הכל כפי שיוצא מן הדין.

כמו אותו הממונה של בית הדין שלמטה, שנתנה לו רשות להזכיר לפני בית הדין: פלוני עשה כן, ופלוני עבר על כן. ולתבע

דסיגרא אתכפי ביה, וקאים עלמא בדינא. בגין, דההוא מקטרגא, חפי וכפי ואנעל פתחא על מלכא, אתר דדינא שריא, למתבע דינא על עלמא.

ואי תימא, איך אתייהיב ליה רשו ליההוא מקטרגא לחפאה ולמתבע דינא. אלא ודאי בידי דהאי מקטרגא, שוי קדשא בריך הוא למתבע דינא על כל עלמא, ושוי ליה יומא ידיעא, למתבע קמיה כל דינין דעלמא, דהא קדשא בריך הוא עבד ליה ושוי ליה קמיה, למיהוי דחילו דקודשא בריך הוא סלקא, ושריא על בלא. ורוא דא, (קהלת ג) והאלהים עשה שייראו מלפניו. מאי עשה. עשה להאי מקטרגא, ואתקין ליה קמיה, למיהוי סייפא שגנא על כל עלמא. וכל דא בגין דידחלון מקמי קדשא בריך הוא בלא. ודא איהו סנטירא, דתבע חובי בני נשא, ותבע דינא, ותפיס בני נשא וקטיל לון ואלקי לון, בלא כמה דנפיק מן דינא.

בגוונא דההוא ממונה בית דין דלתתא, דאתייהיב ליה רשו לאדכרא קמי בני דינא, פלוני עבד כן, ופלוני עבר על כן,

חלק ג
דף צ"ט
ע"א

עליהם דין. וּשְׁנֵינוּ, נִתְּנָה רְשׁוֹת
לְאוֹתוֹ מְמוֹנָה בֵּית דִּין לְנַעַל עַל בֵּית
הַדִּין אֶת הַפֶּתַח עַד שְׁיִגְזְרוּ דִין עַל
כָּל מֵה שֶׁהוּא תּוֹבֵעַ, וְאִין רְשׁוֹת
לְבֵית הַדִּין לְדַחֲוֹת אוֹתוֹ, מִשּׁוּם (ישעיה
סא) כִּי אָנִי ה' אוֹהֵב מִשְׁפָּט. וְהוּא
רוֹצֵה שֶׁהָעוֹלָם יַעֲמֵד בְּדִין, וְלִהְיוֹדִיעַ
שִׁישׁ דִּין וְיֵשׁ דִּין.

כְּמוֹ זֶה שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
זֶה לְפָנָיו, שֶׁהוּא תּוֹבֵעַ דִּין לְפָנָיו
הַמְּלָךְ עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וּבִיּוֹם הַזֶּה
נִתְּנָת לּוֹ רְשׁוֹת לְכַסּוֹת אֶת פֶּתַח
הַמְּלָךְ, וְהַלְבְּנָה מִתַּפְסָה לְפָנָיו, עַד
שְׁיִגְזַר הַדִּין עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. וְאַף
עַל גַּב שֶׁהַכֹּל גְּלוּי לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, לֹא צָרִיךְ אֱלֹא בְּדִין.

וְלִמְתַּבַּע עֲלֵיהֶו דִּינָא. וְתַנּוּן, רְשׁוֹ
אֲתִיּהִיב לְהֵוּא מְמוֹנָה בֵּית דִּין,
לְאַנְעֵלָא עַל בֵּי דִינָא פֶּתַח, עַד
דִּיגְזְרוּן דִּינָא עַל כָּל מֵה דְאִיְהוּ תְּבַע,
וְלִית רְשׁוֹ לְבֵית דִּין לְדַחֲוִיא לִיה. בְּגִין
(ישעיה סא) כִּי אָנִי יְהוָה = אוֹהֵב
מִשְׁפָּט. וְאִיְהוּ כְּעֵי דְעֲלָמָא יִתְקַיִים
בְּדִינָא, וְלִמְנַדַּע דְאִית דִּין וְאִית דִּינָא.
כְּהֵאִי גּוֹנָא שׁוֹי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
קַמִּיה לְהֵאִי, דְאִיְהוּ תְּבַע
דִּינָא קַמִּי מַלְכָּא, עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.
וּבְהֵאִי יוֹמָא אֲתִיּהִיב לִיה רְשׁוֹ,
לְכַסְּאָה פֶּתַח דְּמַלְכָּא, וְסִיְהֵרָא
אֲתַחֲפִיָּיא לְגוֹ, עַד דִּיתְגַּזַּר דִּינָא עַל
כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. וְאַף עַל גַּב דְּכֵלָּא
אֲתַגְלִי קַמִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא כְּעֵי
אֱלֹא בְּדִינָא.

עיני ה' משוטטות

הַכֹּל כְּגוֹן אֶחָד מֵעֵלָה וּמִטָּה, הַתְּקִין
כְּסָא דִּין בִּיּוֹם הַזֶּה, וְהַשּׁוֹטֵר
בָּא וְתּוֹבֵעַ דִּין עַל כָּל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם,
כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי דִּרְכוֹ וְכְפִי מֵה
שֶׁעָשָׂה, וְהַעֲדִים בָּאִים וּמַעֲדִים עַל
כָּל מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָעוֹלָם. וְאֵלוֹ הֵם עֵינֵי
ה', שֶׁהֵם מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָעוֹלָם.
וְכַמּוֹהֵם הֵם עֵינֵי ה', שֶׁאִין לָהֶם חֲשָׁבוֹן,
שֶׁהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָעוֹלָם,

כְּלָא כְּגוֹנָא חָדָא וְתַתָּא,
אֲתַקִּין כּוּרְסֵיא דְדִינָא בְּהֵאִי
יוֹמָא, וְסַנְטִירָא אֲתָא, וְתְּבַע דִּינָא עַל
כָּל עוֹבְדֵי בְּנֵי עֲלָמָא, כָּל חַד וְחַד
כְּפּוּם אֲרַחוּי, וְכְּפּוּם מֵה דְעַבְד.
וְסַהְדִין אֲתִינּוּ וְסַהְדֵי עַל כָּל עוֹבְדֵי
בְּנֵי עֲלָמָא. וְאֵלִין אֵינוֹן עֵינֵי יְהוָה
=, דְאֵינוֹן מְשׁוֹטְטִי בְּכָל עֲלָמָא.
וְכַמּוֹהֵם אֵינוֹן עֵינֵי יְהוָה =, דְלִית

לון חשבנא, דקא אזלי ומשמטי בכל
עלמא, וחמאן כל עובדי בני עלמא.

ורואים כל מעשי בני העולם.

הרי כאן עדים

אזי לאותם שאינם משגיחים ולא
מסתכלים במעשיהם, שהרי
לגביהם עומדים העדים של המלך
הללו, ומשגיחים ורואים את כל מה
שהם עושים, ואומרים, שהרי הם
עולים ומעידים לפני המלך, והשוטר
הזה עומד לפני המלך ותובע דין:
פלוני עבר על דין, ופלוני עשה כפ.
והרי כאן עדים. ועד שהקדוש ברוך
הוא לא שואל אותם, אין להם רשות
להעיד, אז הם עדים של העדות.

ווי לאינון דלא משגיחין ולא
מסתכלין בעובדיהון, דהא
לגבייהו קיימין אלין סהדי מלפא,
ומשגיחין וחמאן כל מה דאינון
עבדין, וקאמרי, דהא אינון סלקי
וסהדי קמי מלפא. והאי סנטירא
קאים קמי מלפא, ותבע דינא, פלוני
עבר דינא, פלוני עבד כד. והא הכא
סהדי. ועד דקודשא בריך הוא לא
שאל לון, לית לון רשו לסהדא. כדון
אינון סהדי סהדותא.

הכל נכתב

והכל נכתב לפני המלך בפתק.
בבית המלך יש היכל אחד.
ההיכל הזה מלא באש לבנה, והאש
הזו מתגלגלת בעגול, והשבבים
לוהטים, וזה לא פוסק לעולמים.
בתוך ההיכל הזה יש היכל אחר מלא
אש שחורה, שלא פוסקת לעולמים.
שני סופרים עומדים תמיד לפני
המלך. בשעת הדין מעידים כל
העדים לפני המלך. אותם עדים נ"א
סופרים) נוטלים מאותו עגול של

ובלא אכתיב קמי מלפא בפתקא.
בבי מלפא אית חד היכלא.
היכלא דא מליא אשא חוורא, והאי
אשא מתגלגלא בפלקא, ולהיט
שביבין והאי לא פסיק לעלמין. לגו
האי היכלא, אית היכלא אוחרא,
מליא אשא אוכמא, דלא פסיק
לעלמין. תרין סופרין קיימין תדיר
קמיה מלפא. בשעתא דדינא, סהדין
כל סהדי קמי מלפא. אינון סהדין (נ"א
סופרין) נטלין מההוא פלקא דאשא

חֲוֹרָא, וְכַתְּבִי עָלֶיהָ בְּהִוּוּ אֲשָׁא אֲשֶׁ לְבָנָהּ, וְכֹתְבִים עָלָיו בְּאוֹתָהּ
אוֹכְמָא.

עיכוב הדין

וְבִדְיִן מְלָכָא אַחְמִיז דִּינָא, עַד זְמַנָּא
יְדִיעָא, דְּלָמָא בֵּין כֶּף וּבֵין
כֶּף יַחְדְּרוּן בְּתַשׁוּבָה. אִי יַהְרְרוּן,
פְּתִקִין נִקְרְעִין. וְאִי לָאוּ, מְלָכָא יְתִיב,
וְכָל אֵינּוּן דְּבֵי זְכוּתָא קִיָּמִי קַמְיָה,
כְּרוּזָא קָם וְכְרוּז, פְּלוּנִי עֶבֶד כֶּף, מָאן
יֹלִיף עָלֶיהָ זְכוּת, אִי אִית מָאן דִּיֹּלִיף
עָלֶיהָ זְכוּת, יְאוּת. וְאִי לָאוּ הָא
אַתְמָסֵר לְסַנְטִירָא.

וְאַזּוּ הַמְּלָךְ מְעַכֵּב אֶת הַדִּין עַד זְמַן
יְדוּעָה, אוֹלֵי בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף יַחְדְּרוּ
בְּתַשׁוּבָה. אִם יַחְזְרוּ - נִקְרְעִים
הַפְּתָקִים. וְאִם לֹא - הַמְּלָךְ יוֹשֵׁב, וְכָל
אוֹתָם שֶׁל בֵּית הַזְּכוּת עוֹמְדִים לְפָנָיו,
הַכְּרוּז קָם וּמְכָרִיז: פְּלוּנִי עֹשֶׂה כֶּף, מִי
יִלְמַד עָלָיו זְכוּת? אִם יֵשׁ מִי שֶׁיִּלְמַד
עָלָיו זְכוּת - יָפֵה. וְאִם לֹא - הוּא
נִמְסָר לְשׁוֹטֵר.

להראות שהכל עושה בדרך אמת

וְכֹלָא יְדַע קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲמַאי
אַצְטְרִיךְ לְכָל דָּא. אֲלֵא בְּגִין
דְּלֵא יְהֵא פְּטָרָא דְּפּוּמָא לְבָנֵי עֲלָמָא.
אֲלֵא לְאַחְזָאָה דְּכֹלָא עֶבֶיד בְּאַרְח
קְשׁוּט, וְנִיחָא קַמְיָה מָאן דְּאַשְׁתְּזִיב מִן
דִּינֵיהּ. וְאִי תִימָא מְנַלְן. הָא, אַתְמָסֵר
לְחַכְמִי, וְאַפִּילוּ לְמָאן דְּלֵא יְדַעֵי, מָאן
דְּבַעֵי לְאַסְתַּבְּלָא, יִשְׁגַּח בְּמַה דְּאִיהוּ
בְּאַתְגַּלְיָא, וְיַדַּע בְּמַה דְּאִיהוּ בְּסַתְרָא,
דְּהָא כֹּלָא כְּגוֹנוּנָא חֲדָא, כָּל מַה
דְּפָקִיד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא,
כֹּלָא אִיהוּ כְּגוֹנוּנָא דְּלַעִילָא.

וְהַכֹּל יוֹדֵעַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַה
צָרִיךְ אֶת כָּל זֶה? כִּדֵּי שְׁלֵא
יְהִי פְּתַחוֹן פֶּה לְבָנֵי הָעוֹלָם, אֲלֵא
לְהִרְאוֹת שֶׁהַכֹּל עוֹשֶׂה בְּדֶרֶךְ אֱמֶת,
וְנוֹחַ לְפָנָיו מִי שֶׁנִּצָּל מִן הַדִּין. וְאִם
תֹּאמַר, מִזֵּין לָנוּ? זֶה נִמְסָר לְחַכְמִים.
וְאַפִּילוּ לְמִי שֶׁאֵין יוֹדְעִים, מִי שְׂרוּצָה
לְהַסְתַּפֵּל, יִשְׁגִּיחַ בְּמַה שֶׁהוּא בְּנִגְלָה,
וְיַדַּע מַה שֶׁהוּא בְּנִסְתָּר, שֶׁהֲרִי הַכֹּל
בְּגוֹן אֶחָד. כָּל מַה שֶׁמְנַה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְצֵי, הַכֹּל הוּא כְּמוֹ
שֶׁלְמַעְלָה.

כסא דין

חלק ג
דף
קמ"ט
ע"ב

בא ראה, ותנח התבה וגו'. פסוק זה כף, כל שכן אחרים, (הפסוק הזה כף הוא, וברי נתבאר) בשעה שדין תלוי על העולם והדינים שרויים, והקדוש ברוך הוא יושב על כסא דין לדון העולם באותו כסא, כמה רשומים נרשמו בו, כמה פתקים גנוזים בתוכו בתוך תיק המלך. כל הספרים שפתוחים שם נגנזו, ומשום כף לא נשפח דבר מהמלך, וכסא זה לא נתקן ולא שורה אלא בחדש השביעי, שהוא יום הדין, יום שבו כל בני העולם נפקדים בו, כלם עוברים לפני אותו כסא. ועל זה ותנח התבה בחדש השביעי, בחדש השביעי ודאי, שהוא דין העולם.

תא חזי ותנח התיבה וגו'. האי קרא כד, כל שכן אחריו, (ס"א האי קרא כד איהו והא אתמר) בשעתא דדינא תלי על עלמא, ודינין שריין, וקודשא בריך הוא יתיב על כורסייא דדינא למידן עלמא בההוא כורסייא, כמה רשימין אתרשימו ביה, כמה פיתקין גניזין בגויה, בגו אחמתא דמלכא, בלהו ספרים דפתיחו תמן אתגניזו, ובגין כד לא אתנשי מלה מן מלכא, והאי כורסייא לא אתקן, ולא שריא, אלא בחדש השביעי, דאיהו יומא דדינא, יומא דכל בני עלמא אתפקדון ביה, בלהו עברין קמי ההוא כורסייא. ועל דא, ותנח התבה בחדש השביעי, בחדש השביעי ודאי, דאיהו דינא דעלמא.

על הרי אררט - אלו (עמודי הכסא) בעלי הדין, בעלי יבבה ויללה, וכלם שלוחים (שקלם שקטים) באותו יום לפני הקדוש ברוך הוא, וכמה בעלי מגנים מתעוררים ביום זה, וכלם עומדים תחת אותו כסא בדין העולם.

על הרי אררט, אלין (סמכי כורסייא) מאריהון דדינין, מאריהון דיבכא ויללא, וכלהו שליחין (ס"א דכלהו שכיבין) בההוא יומא קמי קדשא בריך הוא וכמה מארי תריסין אתערו בהאי יומא, וכלהו קיימי תחות ההוא כורסייא, בדינא דעלמא.

כל ישראל בצרה

חלק ג
דף רל"א
ע"ב

ואתו יום של ראש השנה (המשטין)

וההוא יומא דראש השנה (משמנא)

משוטט בעולם לאסוף את כל חובות העולם, ואז כל האיברים, שהם ישראל, הם בצרה, שהם איברים של המלכה, שנאמר (משלי כ) גר ה' נשמת אדם. השכינה הקדושה. ואז כל ישראל בצרה, ולוקחים שופר לעורר בו אותה תקיעה ושברים ותרועה.

משטטא בעלמא, למכנש כל חובי עלמא וכדין כל אברין דאינון ישראל, אינון בעאקו, דאינון אברי דמטרוניתא, (משלי כ) גר יי נשמת אדם, שכינתא קדישא. וכדין כל ישראל בעאקו, ונמלי שופר לאתערא ביה ההוא תקיעה ושברים ותרועה.

מה כתוב? (ס) ויהי אף יצא יצא יעקב, ועשו אחיו בא מצידו. טעון מכמה משאות כמו שנתבאר, והרי בארנו הדבר.

מה כתיב, (בראשית כו) ויהי אף יצא יצא יעקב, ועשו אחיו בא מצידו, טעין מכמה טועני כמה דאתמר, והא אוקימנא מלה.

חלק ג
דף רנ"ח
ע"ב

יום של יבבה

ומשום כך הוא יום של יבבה, והקרנן הוא עולה. איל אחד, כמו שנאמר, מפני אילו של יצחק. ושעיר עזים אחד לחטאת, שחד לסמאל לכפר (לשבר) פניו באותה בכיה שהוא בוכה בזה היום פניו שרואה שלא נעשה רצונו והרי לחנם צד צידה, כמו שנתבאר. כמו כן יום הכפורים, והרי כתוב בפרשת אמר.

ובגין כך איהו יומא דיבבא, וקרנא איהו עולה. איל אחד, כמה דאתמר, בגין אילו דיצחק. ושעיר עזים אחד לחטאת, שוחד לסמאל לכפרה (לתברא) אנפוי, בההוא בכיה דאיהו ככי בהאי יומא, פיון דחמי דלא אתעביד רעותיה, והא למגנא צד צידה. כמה דאתמר. בגוונא דא יומא דכפורי, והא כתיב בפרשת אמר.

עקדת יצחק

ראש השנה, זרוע שמאל של יצחק, שם דיני נפשות, ועקדת

ראש השנה, דרועא שמאלא דיצחק. תמן דיני נפשות,

חלק ג
דף רפ"ב
ע"ב

יִצְחָק שָׁם הִיְתָה, שֶׁעָקְדוּ אַבְרָהָם.
 קָשֶׁר שֶׁל תַּפְלָה שֶׁל יָד כְּמוֹ עֲקֵדַת
 יִצְחָק. אֲשֶׁרֵי הֵבֵן שֶׁנֶּעְקַד בְּאֲבִיו
 וְנִקְשֶׁר בּוֹ לַעֲשׂוֹת מַעֲשָׂהוּ בַתּוֹרָה
 וּבִמְצֻוֶה, וְאֲשֶׁרֵי הֶעֱבֵד שֶׁנִּקְשֶׁר תַּחַת
 רַבּוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, הוּא בַּמְקוֹם שֶׁל
 בֶּן הַמְּלֶךְ.

וְעָקְדָה דִּיצְחָק תִּמְן הָיָה. דְּעָקִיד לִיָּה
 אַבְרָהָם. קְשׁוּרָא דַתַּפְלָה דִּיד, דּוּמְיָא
 דְּעָקְדָה דִּיצְחָק. וּזְכָאָה אִיהוּ בְּרָא
 דַּאֲתַעְקַד בְּאֲבִיו, וְאֲתַקְשֶׁר בֵּיה,
 לְמַעַבְד עוֹבְדוֹהִי, בְּאוּרִיִּיתָא וּבִמְצֻוֶה.
 וּזְכָאָה עָבַד דַּאֲתַקְשֶׁר תַּחַת רַבִּיהִי,
 לְמַעַבְד רְעוּתִיהִי, אִיהוּ בְּאַתֵּר דְּבְרָא
 דְּמַלְכָּא.

ג' ספרים נפתחים

בֵּא רֵאָה, כְּנֶגֶד זֶה נִפְתָּחִים שְׁלֹשָׁה
 סְפָרִים בְּיוֹם זֶה, וְכִמוֹ שֶׁרַחֲמִים
 מִתְעוֹרְרִים וְהַדִּינִים הַקָּשִׁים נִכְנָעִים
 וְנִכְנָסִים לַמְּקוֹמָם - כִּךָּ הוּא לְמַטָּה
 כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה, הַדִּינִים הַקָּשִׁים
 נִכְנָעִים וּמַעְבְּרִים מִן הָעוֹלָם. וּמִי
 הֵם? אֵלּוֹ אוֹתָם רְשָׁעִים גְּמוּרִים,
 שֶׁהֵם דִּינִים קָשִׁים שֶׁנִּכְנָעוּ וְהֶעֱבְרוּ
 מִן הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן נִכְתָּבִים וְנִחְתָּמִים
 וְכוּ'. אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְדַאי זְהוּ בְּרוּר
 הַדָּבָר. בְּרוּר הַרַחֲמָן שֶׁשָּׂאֵלְתִי
 וְהַרוּחַתִּי אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ.

תָּא חוּי, לְקַבֵּל דָּא, תַּלְתָּא סְפָרִין
 פְּתִיחִין בְּיוֹמָא דָּא, וּכְמָה
 דְּרַחֲמִין מִתְעָרִין, וְדִינִין קִשְׁיִין
 אֲתַכְפְּיִין וְעָאֲלִין לְדוּכְתִּיָּהוּ. כִּדְּ הוּא
 לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲלָא, דִּינִין קִשְׁיִין
 אֲתַכְפְּיִין וְאֲתַעְבְּרוּ מַעְלָמָא. וּמֵאֵן
 אִינוּן. אֲלִין אִינוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים,
 דְּאִינוּן דִּינִין קִשְׁיִין דַּאֲתַכְפְּיִין
 וְאֲתַעְבְּרוּ מַעְלָמָא. וְעַל דָּא נִכְתָּבִים
 וְנִחְתָּמִים וְכוּ'. אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְדַאי
 דָּא הוּא בְּרִירָא דְּמַלְכָּה, בְּרִיד רַחֲמָנָא
 דְּשָׂאֲלָנָא וְרוּחָנָא בְּהַנִּי מִלִּי.

חלק ג
 דף ק'
 ע"ב

זכרון תרועה

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּתוּב זְכוֹרֹן תְּרוּעָה,
 עוֹשִׂים זְכוֹרֹן, לְכוּן אֶת הַלֵּב
 וְהַרְצוּן. יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים זְכוֹרֹן לְמַטָּה,
 בְּמָה? בְּמַעֲשָׂה, כְּדִי שִׁיתְעוֹרֵר דְּבָר

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב זְכוֹרֹן
 תְּרוּעָה, זְכוֹרֹן עֲבָדִינֵן,
 לְכוּוֹנָא לְבָא וְרַעוּתָא, יִשְׂרָאֵל עֲבָדִין
 זְכוֹרֹן לְתַתָּא, בְּמָה. בְּעוֹבְדָא, בְּגִין

דִּיתַעַר מְלֵה כְּהוּנָא גְוּנָא לְעִילָא.

בְּאוֹתוֹ גְּוֹן שְׁלַמְעֵלָה.

הַאֲרַת הַלְבָנָה

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (תהלים פא)
בַּכֶּסֶה לַיּוֹם חֲגָנוּ, שְׁמַתְפַּסָּה
בּוֹ הַלְבָנָה. וְאִיךָ מַתְפַּסָּה? אֶלָּא
כְּשֶׁעוֹמֵד עָנָן וְהַשָּׁמֶשׁ אֵינוֹ מֵאִיר, אֲזִי
הַלְבָנָה מַתְפַּסָּה וְלֹא מֵאִירָה. וְעַל כֵּן
מִלְפָּנַי עָנָן הַשָּׁמֶשׁ אֵינָה מֵאִירָה, כֹּל
שֶׁכֵּן הַלְבָנָה שְׁמַתְפַּסָּה וְאֵינָה מֵאִירָה.
וְעַל כֵּן בַּכֶּסֶה לַיּוֹם חֲגָנוּ, בְּה"א,
שְׁמַתְפַּסָּה הַלְבָנָה. וּבְמָה מֵאִירָה?
הַכֹּל בְּתִשְׁבּוּבָה, וּבְקוֹל שׁוֹפָר, שְׁכַתּוּב
אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. אֲזִי - ה'

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (תהלים פא)
בַּכֶּסֶה לַיּוֹם חֲגָנוּ דְּאַתְפַּסְיָא
בִּיהַ סִיחָרָא. וְהִיךְ אַתְפַּסְיָא. אֶלָּא, כִּד
קִיַּיְמָא עֵיבָא, וְשִׁמְשָׁא לֹא נְהִיר, כִּדִּין
סִיחָרָא אַתְפַּסְיָא, וְלֹא נְהִיר. וְעַל דָּא,
מִקְמֵי עֵיבָא שִׁמְשָׁא לֹא נְהִיר, כֹּל שֶׁכֵּן
סִיחָרָא דְאַתְפַּסְיָא וְלֹא נְהִירָא. וְעַל
דָּא בַּכֶּסֶה לַיּוֹם חֲגָנוּ, בְּה"א,
דְּאַתְפַּסְיָא סִיחָרָא. וּבְמָה נְהִיר. כִּלְאֵ
בְּתִיבְתָא, וּבְקוֹל שׁוֹפָרָא, דְּכַתִּיב,
(תהלים פט) אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה
כִּדִּין יְהוָה, בְּאוֹר פְּנִיךָ יִהְלְכוּן.

מִיתוּק הַדִּין

בְּתְרוּעָה וּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים נִמְתָּק
הַכֹּל זֶה בְּזֶה. וְכֹל מָה
שְׂאוֹתוֹ כְּבֵד לֹקַח - מִקְרִיב אֶל הַלֵּב,
שֶׁהוּא מִלֵּךְ, לְזוֹן (לדף). וְאוֹתוֹ הַלֵּב אֵין
דְּרַכּוֹ וְאֵין חֲשָׁקוֹ בְּמַעֲשֵׁים הַעֲכוּרִים
שֶׁל עֲמוֹ, אֶלָּא לֹקַח כֹּל הַמְבַרֵּךְ וְכֹל
הַצַּח וְכֹל הַזְּקִיּוֹת וְכֹל הַמַּעֲשִׂים
טוֹבִים. וְכֹל אוֹתָהּ הַעֲכִירוֹת וְהַטְנוּף
וְהַלְכָלוֹךְ, שֶׁהֵם מַעֲשִׂים רָעִים, (אין)
זוֹק אוֹתָם לְשַׁאֵר עִמָּם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת אוֹתוֹ
כְּבֵד מִשְׁאִיר לְכְּבֵד, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית

בְּתְרוּעָה וּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים,
אַתְבָּסָם כִּלְאֵ דָא
כְּדָא. וְכֹל מָה דְּהוּא כְּבֵד נְקִיט,
אִקְרִיב לְגַבֵּי לֵב, דְּאִהוּ מִלְכָּא, לְזִינָא
(לדף). וְהוּא לֵב, לָאוֹ אוֹרְחִיָה, וְלָאוֹ
תִּיאוּבְתִיָה, בְּעִכְרֵי דְעוֹבְדִין דְּעַמִּיָה.
אֶלָּא נְקִיט כֹּל בְּרִירוֹ, וְכֹל צְחוּתָא,
וְכֹל זְכִיּוֹ, וְכֹל עוֹבְדִין טְבִיָּן. וְכֹל
הוּא עִכְרֵי וְטַנּוּפִין וְלְכָלוּכָא דְאֵינוּן
עוֹבְדִין בִּישׁוּן, (ס"א ליחא) (וְיָרִק לֹן לְשַׁאֵר
עִמָּן עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת הוּא כְּבֵד) אֲנַח

חלק 2
דף רל"ב
ע"ב

כז) עשו [אחי] איש שער. וכל העורקים שלו, שהם שאר אמות עובדי כוכבים ומזלות. זהו שפתוב, (ויקרא טו) ונשא השעיר עליו את כל עונתם. מהו עונתם? עונות תם, שנאמר בו (בראשית כה) ויעקב איש תם. והחובות של העמוד (של עמו) שהם עורקים ודפקים של הלב.

ובחדש השביעי (במדבר כט), כמו שצאמר, יום של ראש השנה דין של כל העולם, דין חזק ודין רפה. ועשיתם עולה?! והקרבתם היה צריך לו, כשאר כל הימים! מהו ועשיתם? אלא ביום זה פתוב (בראשית כז) ועשה לי מטעמים. כמה מטעמים ותבשילים עושים ישראל באלו הימים, בעוד שהמקטרג הולך לפשפש בחטאי העולם. ועל כן לא כתוב והקרבתם, אלא ועשיתם עולה, ולא אשה עלה. וכן בכל שאר הימים (בקרבות) לא כתוב אשה, שאין להם חלק בכל אלו הימים. כל שכן בזה היום, שאנחנו עושים מטעמים ותבשילים בלי דעת הצד האחר, שהרי יצחק שולח אותו לצוד צידה של חטאי בני העולם ולהביא אצלו. ובעוד שהוא הולך, ישראל לוקחים

לכבוד. דאמר ביה, (בראשית כז) עשו אחי איש שער. וכל ערקין דיליה, דאינון שאר עמין עובדי כוכבים ומזלות. הדא הוא דכתיב, (ויקרא טו) ונשא השעיר עליו את כל עונתם. מאי עונתם. עונות תם. דאמר ביה, (בראשית כה) ויעקב איש תם. וחובין דעמודא (ס"א דעמיה) דאינון ערקין ודפקין דלבא.

ובחדש השביעי, (במדבר כט) כמה דאמר, יומא דראש השנה, דינא דכל עלמא, דינא תקיפא, ודינא רפיא. ועשיתם עולה, והקרבתם מיבעי ליה, כשאר כל יומין, מאי ועשיתם. אלא ביומא דא, (בראשית כז) ועשה לי מטעמים כתיב. כמה מטעמים ותבשילים עבדו ישראל בהני יומי, בעוד דמקטרגא אזיל לפשפשא בחובין דעלמא. ועל דא לא כתיב והקרבתם, אלא ועשיתם עולה. ולא אשה עולה. וכן בכל שאר יומין, (ס"א בקרבניו) לא כתיב אשה, דלית לון חולקא בכל הני יומי. כל שכן פהאי יומא, דאנן עבדין מטעמים ותבשילים בלא דעתא דמטרא אחרא, דהא יצחק משדר ליה לצוד צידה דחובין דבני עלמא, ולאיתתאה לגביה.

חלק ג
דף רנ"ח
ע"ב

עצה מרבקה ועושים כל אלו העבודות, כל אלו התפלות, מזמנים שופר ותוקעים בו כדי לעורר רחמים. והרי בארנו, (ס) ויבא לו יין וישת, שפא (שאכל) מרחוק, מתוך מקום היין העתיק, ושותה. וטועם אותו, ושמה. ואחר כך מברך אותו בכמה ברכות, ומעביר על חטאיו.

ובעוד דאיהו אזיל, ישראל נמלי עימא ברבקה, ועבדין כל אינון פולחנין, כל אינון צלותין, מזמני שופר ותקעין ליה, בגין לאתערא רחמי. והא אוקימנא, (בראשית כז) ויבא לו יין וישת, דאתי (ס"א דאכל) מרחוק, מגו אתר דחמרא עתיקא, ושתוי. ואטעים ליה, וחדוי. ואחר כך מברך ליה בכמה ברכאן, ואעבר על חובוי.

יום בו נפקדים

ויהי היום ויבא שמה. ויהי היום, איזהו יום זה? אלא כמו שבארנו. ובא ראה, אותו יום, יום טוב של ראש השנה היה, שבו נפקדו עקרות העולם ונפקדים בו בני העולם, קרא לשונמית ואמר, הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת. משום כך הצטערתי לעין היום הזה בדיני העולם, שהקדוש ברוך הוא דן ביום הזה את העולם. ומשום שנפרדתי לבד במקום זה, הצטרכתי להסתפל ברגז של העולם.

ויהי היום ויבוא שמה. (מלכים ב'ד) ויהי היום, מאן הוא יומא דא. אלא כמה דאוקמוהו. ותא חזי. תהוא יומא, יומא טבא דראש השנה הנה, דאתפקדו ביה עקרות דעלמא, ואתפקדן ביה בני עלמא. קרא לשונמית ואמר, (מלכים ב'ד) הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת. בגיני כך, אצטריכנא לעיינא יומא דא בדיני דעלמא, דקודשא בריך הוא דאין ביומא דא לעלמא, ובגין דאתפרשנא בלחוד באתר דא, אצטריכנא לאסתכלא ברגזיו דעלמא.

חלק ג
דף מ"ד
ע"א

המליך המשפט

ומה לעשות לך היש לדבר לך אל ומה לעשות לך היש לדבר לך אל

המלך או אל שר הצבא, וכי דבר זה לשם מה האשה צריכה, שהרי אינה יוצאת ולא הולכת ולא נכנסת להיכל המלך? אלא יום זה היה גורם, שכל בני העולם יושבים (עומדים) בדין, ובאותו יום נקרא הקדוש ברוך הוא מלך. המלך המשפט. אמר לה, אם את צריכה בשבילך אצל המלך העליון על המעשים שבדין?

ויאמר גיחזי אבל בן אין לה וגו'. אמר לה אלישע, הרי ודאי שהשעה עומדת, שהרי היום גורם. ויאמר למועד הזה כעת חיה את חובקת בן. ותהר האשה ותלד בן למועד הזה כעת חיה אשר דבר אליה אלישע. למועד ודאי.

המלך או אל שר הצבא. (מלכים ב') וכי מלה דא למה אצטריכא לגבי אתתא, דלא נפקת ולא אזלת ולא עאלת בהיכלא דמלכא. אלא, יומא דא הוה גרים, דכל בני עלמא יתבין (נ"א קיימין) בדינא, ובההוא יומא אקרי קדשא בריך הוא מלך. המלך המשפט. אמר לה, אי את אצטריד לך לגבי מלכא עלאה, על עובדין די בידך.

ויאמר גחזי אבל בן אין לה וגו'. אמר לה אלישע. הא ודאי שעתא קיימא, דהא יומא גרים. ויאמר למועד הזה כעת חיה את חובקת בן. ותהר האשה ותלד בן למועד הזה כעת חיה אשר דבר אליה אלישע. למועד ודאי.

אין לאדם לפרוש מן הצבור

ותאמר בתוך עמי אנכי ישבת. מה אמרה? אלא בשעה (בזמן) שהדין תלוי בעולם, שלא יפרד אדם לבדו, ולא יהיה רשום למעלה ולא יכירו אותו לבדו, שהרי בזמן [אחר] שהדין תלוי בעולם, אותם שרשומים ונודעים לבדם - אף על גב שהם צדיקים, הם נתפסים בראשונה. ועל כך לא צריך לאדם להפרד מן העם לעולם, שבכל זמן

ותאמר בתוך עמי אנכי ישבת. מאי קאמרת. אלא בשעתא (נ"א בזמנא) דדינא תליא בעלמא, לא יתפרש בר נש בלחודוי, ולא יתרשים לעילא, ולא ישתמודעון ביה בלחודוי, דהא בזמנא (אחרא) דדינא תליא בעלמא, אינון דאשתמודעון ורשימין בלחודייהו, אף על גב דזכאין אינון, אינון אתפסון בקדמיתא. ועל דא, לא לבעי ליה

חלק ב דף מ"ד ע"ב

רַחֲמֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הָעַם כָּלָם
 כְּאַחַד. [נֵאִין צְרִיף הָאָדָם לְפָרֵשׁ מִן
 הָעַם לְעוֹלָם] וְלָכֵן אָמְרָה בְּתוֹךְ עַמִּי
 אֲנֹכִי יִשְׁבֶּת, וְלֹא רוֹצָה לְהַפְרֵד מֵהֶם,
 כְּמוֹ שֶׁעָשִׂיתִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

לְאִינִישׁ, לְאַתְּפָרְשָׁא מִבֵּין עַמָּא
 לְעָלָם, דְּבִבְלָא וּמִנָּא רַחֲמֵי דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עַל עַמָּא בְּלֵהוּ בַחַד. (וְלֹא
 לְבַעֵי לִיה לְאִינִישׁ לְאַתְּפָרְשָׁא מִן עַמָּא לְעָלָם) וּבְגִינִי
 כַּד אָמְרָה, בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנֹכִי יִשְׁבֶּת,
 וְלֹא בְעֵינָא לְאַתְּפָרְשָׁא מִנִּייהוּ, כְּמָה
 דְּעִבְדְנָא עַד יוֹמָא דִּין.

בראש השנה אין לפרש חטאיו

בַּיּוֹם זֶה לֹא צְרִיף בֶּן אָדָם לְפָרֵשׁ
 חֲטָאֵיו בְּפָנֵי אַחֵר, מִשׁוּם
 שְׂכָמָה הֵם שְׂלוֹקָחִים הַדְּבוּר הַהוּא
 וּמַעֲלִים אוֹתוֹ לְמַעְלָה, וַיֵּשׁ עֲדִים
 בְּדְבוּר הַהוּא. וּמָה (מִיכָה ז) מִשְׁכַּבְת
 חִיקָךְ שָׁמֹר פִּתְחֵי פִיךָ - כָּל שָׁפֵן אֵלוֹ
 שְׁהוֹלְכִים וּמְסַתְּפְלִים לְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם
 וּמַעֲיֵדִים עֲלֵיהֶם, וְכָל שָׁפֵן שְׁעִזוֹת
 הוּא לְפָנֵי הַכֹּל וְחִלּוּל שְׁמוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְעַל זֶה כְּתוּב,
 (קְהֵלֶת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטֵּיא אֶת
 בְּשַׁרְךָ. (מִכָּאן וְהֵלָא סוּד בְּאוּפֵן אַחֵר)

בַּיּוֹמָא דָּא לֹא אֲצַמְרִיךְ בַּר נֶשׁ
 לְפָרְשָׁא חֲטָאֵיו קָמִי אַחֲרָא,
 בְּגִין דְּכַמָּה אֵינּוֹן דְּנִטְלֵי הֵהוּא מְלָה,
 וְסִלְקֵי לָהּ לְעֵילָא, וְאִית סְהַדִּין
 בְּהֵהוּא מְלָה. וּמָה (מִיכָה ז) מִשְׁכַּבְת
 חִיקָךְ שָׁמֹר פִּתְחֵי פִיךָ, כָּל שָׁפֵן אֵינּוֹן
 דְּאֲזִלִּי וְעֵינִי לְקַטְרֵנָא לוֹן, וְסְהַדִּי
 עֲלֵיהּ. וְכָל שָׁפֵן דְּחֲצִיפוּ אִיהוּ לְקָמִי
 כְּלָא, וְחִלּוּל שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קְהֵלֶת ה) אַל תִּתֵּן
 אֶת פִּיךָ לְחַטֵּיא אֶת בְּשַׁרְךָ. (מִכָּאן וְהֵלָא
 רוּא בְּגוּוֹן אַחֲרָא).

חלק ב
 דף קפ"ו
 ע"א

השופר מעורר רחמים

בְּאִ וְרָאָה, בַּיּוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה
 הָעוֹלָם נִדּוֹן, וּבֵית הַדִּין הַקְּדוֹשׁ
 (הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) יוֹשֵׁב וְדָן אֶת כָּל
 הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר עוֹמֵד מִצַּד
 זֶה, וְכָל אֹתָם שְׁנִדּוּנוֹ לַמְּוֹת הוּא

תָּא חֲזוּי, בַּיּוֹמָא דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, עֲלָמָא
 אַתְדָן, וּבֵי דִינָא קְדִישָׁא (קְדִישָׁא
 בְּרִיךְ הוּא) יִתִּיב, וְדָן כָּל עֲלָמָא. וְהֵהוּא
 סְטָרָא אַחֲרָא קָאִים מִסְטָרָא דָא, וְכָל
 אֵינּוֹן דְּאַתְדָּנוּ לְמוֹתָא אֲשַׁגַּח עֲלֵיהוּ,

חלק ב
 דף רל"ח
 ע"א

מִשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם, וְנִרְשָׁמִים לְפָנָיו. וּבִשְׁעָה שִׁישְׂרָאֵל מְעוֹרְרִים רַחֲמִים בְּאוֹתוֹ קוֹל שׁוֹפֵר, אִזּ מִתְעַרְבֵּב לוֹ הַכֹּל, שֶׁלֹּא יוֹדַע וְלֹא מִשְׁגִּיחַ בְּאוֹתָם שְׂנֵדוֹנוֹ, עַד שֶׁאַחֵר כֶּף כָּל אֵלוֹ שֶׁלֹּא חִזְרוּ בַתְּשׁוּבָה וְנִגְזַר עֲלֵיהֶם מוֹת, וְדַאי יוֹצֵאִים עִם פְּתָקִים מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וְנִמְסָרִים לוֹ. כִּיּוֹן שְׂנִמְסָרוּ לוֹ, לֹא חוֹזְרִים הַפְּתָקִים, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה הַדִּין.

וְאִתְרִשְׁמוּ קַמִּיה. וּבִשְׁעָתָא דִּישְׂרָאֵל מִתְעַרְי רַחֲמֵי, בְּהַחֲוֹא קוֹל שׁוֹפֵר, כְּדִין אֲתַעְרְבָבָא לִיה בִּלְאָ, דְלֹא יָדַע וְלֹא מִשְׁנַח, בְּאִינוֹן דְּאִתְרַנּוּ. עַד דְּלִכְתֵּר כָּל אִינוֹן דְּלֹא מִהֲדַרִי בְּתִיבְתָא, וְאִגְזַר עֲלֵייהוּ מוֹתָא, וְדַאי נִפְקִין פְּתָקִין מִבֵּי מַלְכָא, וְאִתְמַסְרוּ לִיה, כִּיּוֹן דְּאִתְמַסְרוּ לִיה, לֹא אִתְהַדְרוּ פְּתָקִין, עַד דְּאִתְעֵבִיד דִּינָא.

להשמר מן המקטרג

וְכָל יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהִשְׁמַר מִמְּוֵנָה, כָּל שְׂכָן אָדָם לְבַדּוֹ. (וְכָל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן) שְׁהַרִי בְּסוּד עֲלִיוֹן שְׁלַמְעֵלָה צְרִיכִים לְהִשְׁמַר וְלִתֵּת לוֹ בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ, כְּשֶׁהַלְבְּנָה רוֹצֶה לְהִתְחַדֵּשׁ, שְׁעִיר אֶחָד, כְּדִי שֶׁלֹּא יִקְטָרַג עַל הַהִתְחַדְּשׁוֹת (הַשְּׂמִיחָה) וְיִטַּל אֶת חֶלְקוֹ כְּרֵאוֹי, וְהַלְבְּנָה הַקְּדוּשָׁה תִּינַק בְּקִדְשָׁה לְהִתְחַדֵּשׁ כְּרֵאוֹי.

וְיִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ, בְּעֵינֵי לְאִסְתַּמְרָא מְנִיָּה, כָּל שְׂכָן בַּר נֶשׁ בְּלַחֲדוּי. (וְכָל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן) דְּהָא בְּרֹא עֲלָאָה דְלַעֲלָא, בְּעֵינֵי לְאִסְתַּמְרָא, וְלִמְיַהֵב לִיה בְּכָל יַרְחָא וְיַרְחָא, כַּד סִיְהָרָא בְּעֵי לְאִתְחַדְּתָא, חַד שְׁעִיר, בְּגִין דְּלֹא יִקְטָרַג חֲדַתּוֹתָא (בִּיא חֲדוּתָא) וְיִטוּל חוּלְקִיָּה כְּדָקָא חֲזוּי לִיה. וְסִיְהָרָא קְדִישָׁא לִיְנַקָא בְּקְדוּשָׁה לְחֲדַתּוֹתֵי כְּדָקָא יְאוֹת.

וּכְשֶׁמִּתְחַדְּשֵׁת בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ, מִשׁוּם כֶּף נִקְרָאת נַעַר, וְהַרִי בְּאַרְנוֹ. וְהַאֲחֵר הִזָּה, שֶׁהוּא תַמִּיד בְּטַמְאָה וְלֹא יוֹצֵא מִמְּנָה, נִקְרָא מֶלֶךְ זָקֵן וְכִסִּיל.

וְכַד מִתְחַדְּשָׁא בְּכָל יַרְחָא וְיַרְחָא, בְּגִין כֶּף אִקְרִי נַעַר, וְהָא אוֹקִימָנָא. וְהָא אֲחֵרָא דָא, דְּאִיְהוּ תְדִיר בְּמַסְאָבוֹ, וְלֹא נִפִּיק מְנִיָּה, אִקְרִי מֶלֶךְ זָקֵן וְכִסִּיל.

מציץ מן החרבים

חלק ב
דף ר"ן
ע"ב

ביום של ראש השנה, פשהקדוש ברוך הוא עומד בדין על העולם ואותו צד הרע בא להשטין, אז מתפנסים כל אלה ועומדים לפני הקדוש ברוך הוא. ואז מתעטרים כלם ועומדים לפני הקדוש ברוך הוא. באותו זמן מה כתוב? (שיר השירים 6) משגים מן החלונות מציץ מן החרבים. מציץ, כמי שמשגים ממקום דק, שרואה ולא רואה כל מה שצריך. ואחר כך, משגים מן החלונות, מקום של השגחה יתרה, שפותח פתחים לרחם על הכל. וכשהקדוש ברוך הוא משגים על העולם, מסתכל בחלונות הללו ובחרבים הללו, וחס על הכל.

ביום ראש השנה, כד קדשא בריך הוא קאים בדינא על עולמא, ויהוא סטרא בישא אתי לאסטאה, בדין מתכנפי כל הגו, וקיימן קמי קדשא בריך הוא. וכדין מתעטרן בלהו, וקיימן קמי קדשא בריך הוא. ביהוא זמנא מה כתיב, משגים מן החלונות מציץ מן החרבים. מציץ: כמאן דאשגח מאתר דקיק, דחמי ולא חמי כל מה דאצטריך. ולבתר, משגים מן החלונות, אתר אשגחותא יתיר, דפתח פתחין לרחמא על כלא, וכד קדשא בריך הוא אשגח על עולמא, אסתכל באלין חלונות, ובאלין חרבים, וחיים על כלא.

התעוררות קול העליון ע"י השופר

ואז, כשישראל תוקעים באותו שופר ומתעורר למעלה אותו הקול שיוצא מן השופר, כלול מאש ומים ורוח, ונעשה מהכל אותו הקול, כדי לעורר קול עליון, שיוצא מתוך אותו השופר, שהוא כמו זה, כלול באש ומים ורוח, אז יוצא פרוז ומכריז בכל הרקיעים ואומר: קול דודי הנה זה בא וגו' משגים מן

וכדין כד ישראל תקעין בההוא שופר ואתער מתתא ההוא קול דנפיק משופר, כליל מאשא ומיא ורוחא, ואתעביד מפלא ההוא קול, בגין לאתערא קול עלאה, דנפקא מגו ההוא שופר, דאיהו כגוונא דא, כליל באשא ובמיא ורוחא. כדין פרוזא נפקא, ואכריז בכלהו רקיעין, ואמר קול דודי הנה זה בא וגו', משגים מן

החלונות מציין מן התרכיבים.

החלונות מציין מן התרכיבים.

אשרי העם יודעי תרועה

וּבְדִין יִדְעֵי כְּלָהוּ, דְּהָא קִדְשָׁא בְּרִיד
הוא חיים עליהו ד'ישְׂרָאֵל,
וְאִמְרֵי זִכְאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִית לֹון
עֵיטָא בְּאַרְעָא, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי
מְלַעֲיָלָא, בְּדִין כְּתוּב, (תהלים פט) אֲשֶׁרִי
הָעָם יִדְעֵי תְרוּעָה, יִדְעֵי תְרוּעָה
וְדָאֵי, יִדְעֵי תְרוּעָה: מִתְבְּרִי הָאֵי
תְרוּעָה, דְּאִיהוּ דִּינָא קְשִׁיָּא, דְּכִלְא
אֲתַדְנּוּ בֵּיהּ. זִכְאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל
בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאֲתֵי, בְּגִין
דְּאֵינּוּן יִדְעֵי אֲרַחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד
הוא, וְיִדְעֵי לְמַהֲרֵי בְּאַרְחוּי, וְלִיחְדָּא
יְחוּדָא כְּדָקָא יְאוּת.

וְאִזְ כְּלָם יִדְעִים שְׁהַרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא חס על יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרִים:
אֲשֶׁרִיִּהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁיֵשׁ לָהֶם עֵצָה
בְּאַרְצָךְ כְּדִי לְעוֹרֵר רַחֲמִים מִלְּמַעְלָה.
וְאִזְ כְּתוּב, (תהלים פט) אֲשֶׁרִי הָעָם יִדְעֵי
תְרוּעָה. יִדְעֵי תְרוּעָה וְדָאֵי. יִדְעֵי
תְרוּעָה, שְׁמִשְׁבְּרִים אֶת הַתְרוּעָה הַזֹּאת,
שֶׁהִיא דִין הַקִּשָּׁה שֶׁהִכֵּל נְדוּנִים בּוֹ.
אֲשֶׁרִי יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הָזֶה וּבְעוֹלָם
הַבָּא, מִשּׁוּם שֶׁהֵם יִדְעִים אֶת דְּרַכֵּי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְיִדְעִים לְלַכֵּת
בְּדַרְכָּיו וּלְיַחַד יְחוּד כְּרָאוּי.

חלונות לבית הכנסת

אֵלִין חִלּוּנוֹת, וְאֵלִין תְּרַכִּים, כְּנִימֵי
כְּלָהוּ לְאַחְדָּא כָּל צְלוֹתִין,
דְּסִלְקִין מִתְתָּא לְעֵילָא, וְלֹא שְׁנַחָא
בְּהוּ, לְאַעְלָא לֹון קָמֵי קִדְשָׁא בְּרִיד
הוא. וְעַל דָּא כָּל בֵּית הַכְּנֶסֶת דְּלָאוּ
בֵּיהּ חִלּוּנוֹת, לָאוּ אֲתֵר לְצִלְאָה בֵּיהּ
כְּדָקָא יְאוּת.
דְּהָא בֵּית הַכְּנֶסֶת לְתַתָּא, לְקַבֵּל בֵּית
הַכְּנֶסֶת דְּלְעֵילָא. בֵּית הַכְּנֶסֶת
דְּלְעֵילָא דְּאִית בֵּיהּ חִלּוּנוֹת כְּמָה

הַחִלּוּנוֹת הִלְלוּ וְהִתְרַכִּים הִלְלוּ, כְּלָם
עוֹמְדִים לְאַחֲזוּ אֶת כָּל
הַתְּפִלוֹת שְׁעוֹלוֹת מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה
וְלִהְשִׁיגֵי בְּהוּ, לְהַכְנִיסֵן לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. וְעַל כֵּן, כָּל בֵּית כְּנֶסֶת
שְׂאִין בּוֹ חִלּוּנוֹת, אֵינּוּ מְקוּם
לְהִתְפַּלֵּל בּוֹ כְּרָאוּי.
שְׁהַרִי בֵּית הַכְּנֶסֶת לְמַטָּה כְּנֶגֶד בֵּית
הַכְּנֶסֶת שְׁלְמַעְלָה. בֵּית
הַכְּנֶסֶת שְׁלְמַעְלָה שְׁיֵשׁ בּוֹ חִלּוּנוֹת,

כמו שאמרנו - כך גם למטה. למעלה
בנסת הגדולה יש בה שנים עשר
חלונות - כך גם לבית הננסת
התחתון. והכל עומדים זה כנגד זה,
משום שהעולמות עומדים אלו בגון
של אלו, וכבוד הקדוש ברוך הוא
עולה בכל.

ומשום זה אמר בלעם הרשע לא
הביט און ביעקב ולא ראה
עמל בישראל, עמל ואון סמא"ל
ונחש.

דאמרן, הכי נמי לתתא. לעילא
בנסת הגדולה, אית ביה תריסר
חלונות עלאין, הכי נמי להאי בית
הננסת תתאה. וכלא קיימאן דא
לקבל דא, בגין דעלמין קיימין אלין
בגוונא דאלין, וקודשא בריך הוא
סליק יקריה בכלא.

ובגין דא אמר בלעם הרשע לא
הביט און ביעקב ולא ראה
עמל בישראל (במדבר כג כא), עמל ואון
סמא"ל ונחש.

תיקוני
זהר דף
ט"ז ע"א

חשיבות התפלה

ובזמן שדוחקים אותה להסתפל
בה, נכסית מפל וכל, ואימתי?
בחדש השביעי. זהו שכתוב
תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו.
מה זה בכסה? בחדש שבו מתכסה
הלבנה. באותו זמן שמתכסית ממנו,
היא אומרת לישראל שיתקנו
תפלות במאכלים טובים, ממצוות
עשה, שתפלה שקולה ככל המצוות.
באותו זמן יאמר הקדוש ברוך הוא
לישראל, ועשה לי מטעמים ברצון
השכינה, כאשר אהבתי ממצוות
עשה, ומתקינה השכינה עם ישראל
מאכלים של תפלות, שהן קרבנות,
ובזמן שמתקינה מזון למלך, נותנת

ובזמנא דדחקין לה לאסתכלא בה,
אתכסיא מפל וכל, ואימתי?
בירחא שביעאה, הדא הוא דכתיב
(תהלים פא ג) תקעו בחדש שופר בכסה
ליום חגנו, מאי בכסה בירחא
דאתכסיא ביה סיהרא, בההוא זמנא
דאתכסיאת מניה, איהי אמרת
לישראל דיתקנון צלותין במאכלין
טבין, מפקודין דעשה, דצלותא
שקילא ככל פקודין, בההוא זמנא
יימא קודשא בריך הוא לישראל,
ועשה לי מטעמים (בראשית כו ד)
ברעותא דשכינתא, כאשר אהבתי
מפקודין דעשה, ותקינת שכינתא עם
ישראל מאכלין דצלותין דאיגון

להם עצה להתעורר בשופר, שבו עתיד הקדוש ברוך הוא לכנס בו את ישראל מן הגלות מארבעה צדדים. זהו שפתוב תקע בשופר גדול לחרותנו ושא גם לקבץ גליותינו, והוא חושב שהוא יום הדין שלו ובורת.

קרפנין, ובזמנא דאיהי תקינת מזונא למלכא, יהיבת לון עיטא לאתערא בשופר, דביה עתיד קודשא בריך הוא לאכנשא ביה לישראל מן גלותא מארבע סטרין, הךא הוא דכתיב תקע בשופר גדול לחירותינו ושא גם לקבץ גליותינו, ואיהו חשיב דאיהו יומא דדינא דיליה ובכח (ס"א ובר"ה).

עונש הרשעים

עד אותו זמן הקדוש ברוך הוא מאריך לרשעים, ובסוף מפסיק אותם ומחריב אותם מן העולם, וזהו מארי"ך טרח"א סוף פסו"ק.

עד ההוא זמנא קודשא בריך הוא מאריך עליהו דחייביא, ולבסוף אפסיק לון וחרוב לון מעלמא, ודא איהו מארי"ך טרח"א סוף פסו"ק.

תפלה בניגון

ועוד שופ"ר הולך רבי"ע דרג"א תרי טעמ"י, באותו זמן שימחו הרשעים מן העולם, עולה תפלה בנגון בארבע מינים, שהם שיר פשוט, וזה י', שיר כפול וזה י"ה, שיר משלש וזה יה"ו, שיר מרבע וזה יהו"ה. בשם של יהו"ה עולה התפלה שהיא השכינה, התורה בנגון, השכינה בנגון, ישראל עולים מתוך הגלות בנגון, זהו שפתוב אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהו"ה.

ועוד שופ"ר הולך רבי"ע דרג"א תרי טעמ"י, בההוא זמנא דיתמחון חייביא מעלמא, סלקא צלותא בנגונא בארבע מינין, דאינון שיר פשוט ודא י', שיר כפול ודא י"ה, שיר משולש ודא יה"ו, שיר מרובע ודא יהו"ה, בשמא דיהו"ה סלקא צלותא דאיהי שכנתא, אורייתא בנגונא, שכנתא בנגונא, ישראל סלקין מגו גלותא בנגונא, הךא הוא דכתיב (שמות 10 א) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהו"ה.

עליית התפלה

תפלה שהיא שכניה, עולה למלך
 בעשרה זכרונות ובעשר
 מלכיות ובעשרה שופרות, שהם "י"
 "ו" ועשר כתות של מלאכים יתעוררו
 אליהם, ומעלה אותם לעשר
 ספירות.

צלותא דאיהי שכונתא, סלקא
 לגביה דמלכא בעשרה
 זכרונות ובעשרה מלכיות ובעשרה
 שופרות, דאינון "י"ו", ועשרה כתות
 דמלאכים יתערון לגביהו, וסלקא
 לון לגבי עשר ספירן.

שופר ושעיר המשתלח עצת ההצלה לישראל

וכן עומד עליהם להשטין את
 ישראל ולהזכיר חטאיהם בכל
 מה שעשו באותן הפעמים שהקדוש
 ברוך הוא עומד עליהם בדין, אזי
 עומד להשטין להם ולהזכיר
 חטאיהם, והקדוש ברוך הוא חס על
 ישראל ונותן להם עצה להנצל ממנו,
 ובמה? בשופר, ביום של ראש
 השנה, וביום הכפורים בשעיר
 המשתלח שנותנים לו, כדי להפרד
 מהם ולהשתדל באותו החלק שלו,
 והרי בארוה.

ובן קיימא עליהו לאסטאה
 דישראל ולאדכרא חוביהון
 בכל מה דעברו, באינון זמנין דקדשא
 בריך הוא קיימא עליהו כדינא. כדין
 קאים לאסטאה לון ולאדכרא
 חוביהון. וקדשא בריך הוא חס
 עליהו דישראל, ויהב לון עיטא
 לאשתזבא מניה. ובמה, בשופר
 ביומא דראש השנה, וביומא דכפורי
 בשעיר המשתלח דיהבין ליה, בגין
 לאתפרשא מניהו, ולאשתדלא
 בהוא חולקיה, והא אוקמוה.

חלק א
 דף ק"צ
 ע"א

התעוררות הדין העליון

פתח הקון ההוא ואמר, (תהלים פא)
 תקעו בחדש שופר בכסה
 ליום חגנו. עכשו הוא הזמן
 להתעורר הדין העליון התזק, וכאשר
 הוא מתעורר, הצד האחר מתחזק
 פנגדו. ומכיון שהוא מתחזק, עולה

פתח ההוא סבא ואמר, (תהלים פא)
 תקעו בחדש שופר בכסה
 ליום חגנו, השתא איהו זמנא,
 לאתערא דינא עלאה תקיפא, וכד
 איהו אתער סטרא אחרא אתתקף
 בהדיה, וכיון דאיהו אתתקף, סליק

חלק ב
 דף קפ"ד
 ע"א

ומכסה ללבנה, שלא מאירה אור, ומתמלאת מצד הדין. אז כל העולם הוא בדין, עליונים ותחתונים, וכרז קורא בכל הרקיעים: התקינו כסא של דין לאדון הכל, שהוא רוצה לדון.

וסוד פאן, והאיר לנו במדבר, מדוע מתעורר דין עליון ביום זה. אלא כל סודות וכל הקדשות הנכבדות, כלם תלויים בשביעי. והשביעי הוא העליון, עולם העליון, שנקרא עולם הבא. ממונו מאירים כל הנרות וכל הקדשות וכל הברכות. וכאשר מגיע הזמן לחדש הברכות והקדשות להאיר, צריך להשגיח בכל תקון של העולמות כלם, וכל התקונים ההם לקיים כלם עולים מתוך התחתונים, אם הם כשרים. ואם אינם כשרים, אז עומדת (דבר) שלא מאירה, עד שנפרדים החיבים מתוך הזכאים, אז מתעורר הדין.

וחפאי לסיגרא, דלא נהיר נהורא, ואתמליא מסמרא דדינא. כדון כל עלמא איהו בדנא, עלאין ותתאין, וכרזא כרזי בכלהו רקיעין, אתקינו כורסיא דדינא, למאריה דכלא, דאיהו בעי למידן.

ורזא הכא, ואתנהיר לן במדברא, אמאי אתער דינא עלאה ביומא דא. אלא כל רזין וכל קדושין יקירין, בלהו תליין בשביעאה. וההוא שביעאה עלאה, עלמא עלאה, דאקרי עלמא דאתי. מניה נהרין כל בוצינין, וכל קדושין, וכל ברבאן. וכד מטי זמנא, לחדותי ברבאן וקדושין לאנהרא, בעא לאשגחא בכל תקונא דעלמין בלהו, וכל אינון תקונים לאתקיימא בלהון סלקין מגו תתאי, אי אינון בשראן. ואי לא בשראן, כדון קיימא (ס"א מלה) דלא נהיר, עד דאתפרשן חייבין מגו זכאין, כדון אתער דינא.

חיוזק הסטרא אחרא

ומהדין הוא מתחזק הצד האחר, ונמצא מקטרג, כדי שינתנו לו אלו החיבים, מפני שכתוב (איוב כח) ולכל תכלית הוא חוקר. ומכסה ללבנה. מדוע (לא מוסרת אותם ביד המקטרג)?

ומההוא דינא, אתתקף סטרא אחרא, ואשתכח מקטרגא, בגין דינתנון ליה אינון, חייביא. בגין דעליה בתיב, (איוב כח) ולכל תכלית הוא חוקר. וחפאי

מפני שאין רצונו של הקדוש ברוך הוא לאבד את מעשי ידיו.

והצד האחר ההוא עומד פקלפה חזקה, שאינה יכולה להשבר חוץ באותה עצה שהקדוש ברוך הוא נתן לישראל, שכתוב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. כדי לשבר הכסוי ההוא שמכסה את הלבנה, ולא מאירה.

לסיהרא, אמאי (ד"א לא מסרא לון בידא דמסטרנא.) בגין דלית תיאובתיה דקודשא בריך הוא, לאוכדא לעוכדי ידוי.

וההוא סטרא אחרא, קיימא קליפה תקיפא, דלא יכיל לאתברא, בר בההוא עימא דקודשא בריך הוא יהיב לישראל, דכתיב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. בגין לתברא ההוא כסה דאתחפיא סיהרא, ולא נהיר.

כוחו של שופר

וכאשר מתעוררים ישראל למטה בשופר, הקול ההוא שיוצא מהשופר מכה באויר, ובוקע את הרקיעים, עד שעולה לגבי הסלע ההוא החזק, (הצד האחר) שמכסה ללבנה, משגיח ומוצא התעוררות הרחמים, אז ההוא שעולה ועומד למעלה, מתערבב. אז הקול ההוא עומד ומעביר הדין ההוא, וכיין שלמטה מתעוררים הרחמים, כך גם למעלה מתעורר שופר אחר עליון ומוציא קול שהוא רחמים, ומתערבבים קול בקול, רחמים ברחמים, ובהתעוררות של למטה מתעורר כך גם למעלה.

וכד מתערי ישראל לתתא בשופר, ההוא קלא דנפיק משופר, כמיש באוירא, ובקע רקיעין, עד דסלקא לגבי ההוא טנרא תקיפא, (ג"א סטרא אחרא) דחפי לסיהרא, אשגח, ואשבח אתערותא דרחמי, כדן ההוא דסליק וקיימא לעילא, אתערבב. כדן ההוא קלא קיימא, ואעבר ההוא דינא, וכיין דלתתא אתערו רחמי, הכי נמי לעילא, אתער שופרא אחרא עלאה, ואפיק קלא דאיהו רחמי, ואתערעו קלא בקלא, רחמי ברחמי, ובאתערותא דלתתא, אתער הכי נמי לעילא.

התעוררות שלמטה נכוחה להשפיע על המעלה

ואם תאמר, איך יכול קול של למטה או התעוררות של למטה להתעורר - כמו כן? בא וראה, עולם התחתון עומד לקבל תמיד, והוא נקרא אבן טובה, ועולם העליון לא נותן לו, אלא כמו שהוא עומד. אם הוא קים בהארת פנים מלמטה, כמו כן מאירים לו מלמעלה. ואם הוא עומד בעצבות, נותנים לו דין כנגדו.

כמו זה, (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה. שמחה של בן אדם מושך לעצמו שמחה אחרת עליונה. כך גם זה העולם התחתון - כמו שהיא מתעוררת, כך מושך מלמעלה. משום כך מקדימים ישראל ומעוררים בשופר קול שהוא (סוד של רחמים) כלול באש ומים ורוח, ונעשה אחד, ועולה למעלה, ומכה באבן הטובה הזו, ונצבע בגונים אלו של הקול הזה, ואז כמו שמתראה, כך מושך מלמעלה.

החלשת המקטרג

וכיון שנתקנת בקול זה, רחמים יוצאים מלמעלה ושורים עליה, ונכללת ברחמים מלמטה

ואי תימא, היך יכול קלא דלתתא, או אתערותא דלתתא לאתערא, הכי נמי. תא חזי, עלמא תתאה, קיימא לקבלא תדיר, והוא אקרי אבן טבא. ועלמא עלאה לא יתיב ליה, אלא כגונא דאיהו קיימא. אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא, כדין הכי נהרין ליה מלעילא. ואי איהו קיימא בעציבו, יתבין ליה דינא כקבליה.

כגונא דא, (תהלים ק) עבדו את יהוה בשמחה. חדוה דבר נש, משיך לגביה חדוה אחרא עלאה. הכי נמי האי עלמא תתאה, כגונא דאיהו אתערותא, הכי אמשיך מלעילא. בגין כך מקדמי ישראל, ואתערי בשופר קלא דאיהו (חא ורחמי) כליל באשא ומיא ורוחא, ואתעביד חד, וסלקא לעילא, ובמש כהאי אבן טבא, ואצטבע באינון גוונין דהאי קלא, וכדין כמה דאתחזיאת, הכי משיך מלעילא.

וכיון דאתקנת כהאי קלא. רחמי נפקי מלעילא, ושדיין עלה, ואתכלילא ברחמי, מתתא

ומלמעלה. ואז מתערבב הצד האחר, (מסתכל ורואה בהארת הפנים) ונחלש כחו ולא יכול לקטרג.

ואז, כשִׁיִּשְׂרָאֵל תוקעים בְּאוֹתוֹ שׁוֹפֵר וּמִתְעוֹרֵר לְמַעַלְהָ אוֹתוֹ הַקּוֹל שִׁיּוֹצֵא מִן הַשׁוֹפֵר, כְּלוּל מֵאִשׁ וּמִיָּם וְרוּחַ, וְנַעֲשֶׂה מֵהַכֹּל אוֹתוֹ הַקּוֹל, כְּדֵי לְעוֹרֵר קוֹל עֲלִיּוֹן, שִׁיּוֹצֵא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ הַשׁוֹפֵר, שֶׁהוּא כְּמוֹ זֶה, כְּלוּל בְּאֵשׁ וּמִיָּם וְרוּחַ, אֵז יוֹצֵא כְּרוֹז וּמְכַרִּיז בְּכָל הַרְקִיעִים וְאוֹמֵר: קוֹל דּוֹדֵי הַנָּה זֶה בָּא וְגו', מְשַׁגֵּחַ מִן הַחֲלוּנוֹת מְצִיץ מִן הַחֲרָכִים.

ומלעילא. וּבְדִין אֲתַעְרָבֵב סִמְרָא אַחֲרָא. (אסתכל וחמי בנהירו דאנפין) וְאֲתַחְלֵשׁ תְּקִפְיָהּ, וְלֹא יָכִיל לְקַמְרָגָא. וּבְדִין כְּדֵי יִשְׂרָאֵל תַּקְעִין בְּהֵהוּא שׁוֹפֵר וְאֲתַעֵר מִתָּמָא הֵהוּא קוֹל הַנְּפִיק מִשׁוֹפֵר, כְּלוּל מֵאִשָּׁא וּמִיָּא וְרוּחָא, וְאֲתַעְבִּיד מְכֻלָּא הֵהוּא קוֹל, בְּגִין לְאֲתַעֵרָא קוֹל עֲלֵיָהּ, הַנְּפָקָא מִגּוֹ הֵהוּא שׁוֹפֵר, דְּאִיהוּ כְּגוֹנָא דָא, כְּלוּל בְּאִשָּׁא וּבְמִיָּא וְרוּחָא. כְּדִין כְּרוֹזָא נְפָקָא, וְאֲכַרִּיז בְּכֻלְהוּ רְקִיעִין, וְאוֹמֵר קוֹל דּוֹדֵי הַנָּה זֶה בָּא וְגו', מְשַׁגֵּחַ מִן הַחֲלוּנוֹת מְצִיץ מִן הַחֲרָכִים.

חלק ב
דף ר"ן
ע"ב

אשריהם ישראל

ואז כלם יודעים שהרי הקדוש ברוך הוא חס על ישראל, ואומרים: אשריהם ישראל שיש להם עצה בארץ כדי לעורר רחמים מלמעלה. ואז כתוב, (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה. יודעי תרועה ודאי. יודעי תרועה, שמשברים את התרועה הזו, שהיא דין הקשה שהכל נדונים בו. אשרי ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, משום שהם יודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא ויודעים ללכת בדרכיו וליחד יחוד פראוי.

ובדין ידעי בלהו, דהא קדשא בריך הוא חיים עליהו דישראל, ואמרי ופאין אינון ישראל, דאית לון עיטא בארעא, בגין לאתערא רחמי מלעילא, כדין כתיב (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה, יודעי תרועה ודאי, יודעי תרועה: מתברי האי תרועה, דאיהו דינא קשיא, דכלא אתדגנו בה. ופאין אינון ישראל בעלמא דין, ובעלמא דאתי, בגין דאינון ידעי ארחוי דקודשא בריך הוא, וידעי למתד בארחוי, וליחדא יחודא כדקא יאות.

דין בזכות

חלק ב
דף רנ"ז
ע"א

כְּשֶׁנֶטַל יִצְחָק אֶת הַהִיכָל הַזֶּה, אָזי
הַכֹּל הוּא לְטוֹב. דִּין בְּזִכּוֹת.
וְעַל כֵּן צָרִיךְ אָדָם שֶׁדָּן דִּין לְדוֹן דִּין
בְּזִכּוֹת, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא סוֹד עֲלִיוֹן
שְׁלֵמוֹת הַדִּין. מִשּׁוֹם שֶׁאֵין שְׁלֵמוֹת
שֶׁל דִּין אֲלֵא בְּזִכּוֹת, זֶה בְּלִי זֶה אֵינוֹ
שְׁלֵמוֹת. דִּין בְּזִכּוֹת זוּהִי שְׁלֵמוֹת
הָאֲמוּנָה כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה.

בִּיּוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה, כְּשֶׁדִּין
מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם, צָרִיכִים
יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה לְעוֹרֵר רַחֲמִים מִתּוֹךְ
שׁוֹפֵר כְּמוֹ הַסוֹד הָעֲלִיוֹן, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.
וְצָרִיכִים לְחַבֵּר דִּין כִּנְגַד זְכוֹת, מִשּׁוֹם
שֶׁכְּשֶׁעוֹמֵד דִּין בְּזִכּוֹת, הַכֹּל הוּא
בְּחִבּוּר אֶחָד, וּמַעְלָה וּמִטָּה בְּשְׁלֵמוֹת,
וְאִז - (אֵיּוֹב א) וְעוֹלְתָה קַפְצָה פִּיהָ,
שֶׁאֵין לָהּ רְשׁוֹת לְהַסְטִין וּלְקַטְרֵג
בְּעוֹלָם. וְאִז הַכֹּל בְּיַחְדּוֹ אֶחָד כְּרֵאוּי,
וְדִין בְּלִי זְכוֹת אֵינוֹ דִּין.

וְזֶהוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם דִּין
בְּזִכּוֹת. אֲבָל לְשָׂר הַעֲמִים
אֵין לָהֶם דִּין בְּזִכּוֹת, וְעַל כֵּן אֲסוּר לָנוּ
לְסַדֵּר דֵּינִים שְׁלֵנוּ בְּעִרְכָּאוֹת שֶׁל
עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁהָרִי אֵין
לָהֶם חֵלֶק בְּצַד הָאֲמוּנָה שְׁלֵנוּ,

כִּד נֶטַל יִצְחָק הַיְכָלָא דַּא, כְּדִין כְּלָא
אִיהוּ לְטַב. דִּינָא בְּזִכּוֹתָא. וְעַל
דַּא, כְּעֵי כֵר נֶשׁ דְּדֵאִין דִּינָא, לְמִדִּין
דִּינָא בְּזִכּוֹתָא. כְּגִין דְּאִיהוּ רִזָּא עֲלָאָה,
שְׁלִימוֹ דִּינָא. כְּגִין דְּלִית שְׁלִימוֹ
דִּינָא, אֲלֵא בְּזִכּוֹתָא, דַּא כְּלָא דַּא
לָאו אִיהוּ שְׁלִימוֹ. דִּינָא בְּזִכּוֹתָא, דַּא
אִיהוּ שְׁלִימוֹ דְּמַהִימְנוּתָא, כְּגִוּוֹנָא
דְּלְעִילָא.

בִּיּוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, כִּד דִּינָא
אֲתַעֵר בְּעֲלָמָא, כְּעֵאֵן
יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְאַתְעֵרָא רַחֲמֵי מִגּוֹ
שׁוֹפֵר, כְּגִוּוֹנָא דְּרִזָּא עֲלָאָה. וְהַא
אוֹקִימָנָא. וּכְעֵינָא לְחַבְרָא דִּינָא
לְקַבֵּל זְכוֹתָא, כְּגִין דְּכֵר כְּיִמָּא
דִּינָא בְּזִכּוֹתָא, כְּלָא אִיהוּ בְּחִבּוּרָא
חֲדָא. וְעִילָא וְתַתָּא בְּשְׁלִימוֹ. וּכְדִין,
(אֵיּוֹב ה) וְעוֹלְתָה קַפְצָה פִּיהָ, דְּלִית לָהּ
רְשׁוֹ לְאַסְטָאָה וּלְקַטְרֵנָא בְּעֲלָמָא.
וּכְדִין כְּלָא בְּיַחְדּוּדָא חֲדָא כְּדַקָּא יְאוּת.
וְדִינָא כְּלָא זְכוֹ לָאו אִיהוּ דִּינָא.

וְדַא אִיהוּ דִּישְׂרָאֵל, דְּאִית לוֹן דִּינָא
בְּזִכּוֹתָא. אֲבָל שָׂר עַמִּין, לָא
אִית לוֹן דִּינָא בְּזִכּוֹתָא, וְעַל דַּא אֲסִיר
לָן, לְסַדֵּרָא דֵּינִין דִּילָן בְּעִרְכָּאֵי דְּעַמִּין
עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְּהַא לִית לוֹן
חוּלְקָא בְּסִטְר מְהִימְנוּתָא דִּילָן.

שְׁפָתוֹב (תהלים קמז) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל
 גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בְּלִי יָדְעוּם. וּמִצַּד שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל, כָּל מִי שֶׁדִּין וְלֹא הַכְּלִיל
 בּוֹ זְכוּת - זֶהוּ חוּטָא, שְׁגוּרַע סוּד
 הָאֱמוּנָה, וּמִסְטָה עֲצָמוֹ לְאוֹתוֹ צַד
 שְׂאִין בּוֹ דִּין בְּלִי זְכוּת.

וּבֵא רָאה, כְּשֶׁעֲמְדוֹ סְנֵהֲדָרִין לְמִטָּה
 לְדוֹן דִּינֵי נַפְשׁוֹת, הַצְּטָרְכוֹ
 לְפִתּוֹחַ בְּזְכוּת כְּדֵי לְהַכְּלִיל זְכוּת בְּדִין.
 וְעוֹד, שֶׁהָרִי נִקְרָאוּ מִבֵּית הַזְכוּת. וְעַל
 כֵּן הַשְּׁתַּדְּלוּתָם לְפִתּוֹחַ בְּזְכוּת,
 וּמִתְחִילִים בְּזְכוּת מִן הַקֶּטָן, וְאַחֵר כֶּף
 נְשִׁלָּם הַדִּין מִן הָעֲלִיוֹן, לְהִיּוֹת זְכוּת
 כְּלוּלָה בְּדִין. זֶה לְמַעַלָּה וְזֶה לְמַטָּה.
 דִּין בְּזְכוּת - שְׁלֵמוֹת הַדִּין. זֶה לְלֹא
 זֶה אֵינוֹ שְׁלֵמוֹת. וּמִשׁוֹם זֶה יִצְחָק
 וּרְבִקָּה הֵם כְּאַחַד, זֶה דִּין וְזוֹ זְכוּת,
 לְהִיּוֹת שְׁלֵמוֹת כְּאַחַד. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן
 לָהֶם תּוֹרָה שְׁלֵמָה לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ אֱמֶת,
 כְּמוֹ שְׁלֵמַעְלָה.

בֵּא וְרָאה שֶׁהֵם לֹא דָנִים דִּין אֶלָּא
 בְּזְכוּת, וְלַעֲנֵן זְכוּת בְּרֵאשׁוֹנָה
 לְהִיּוֹת כְּלוּל זֶה בְּזֶה. וְסֵנֵהֲדָרִין
 מְהַפְּכִים בְּזְכוּת בְּדִין, לְהַכְּלִיל הַכָּל
 כְּאַחַד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁלַט הַצַּד הָאַחֵר.

דְּכַתִּיב, (תהלים קמז) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל
 גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בְּלִי יָדְעוּם. וּמִסְטָרָא
 דִּישְׂרָאֵל כָּל מָאן דְּדָאִין דִּינָא, וְלֹא
 אַכְּלִיל בֵּיה זְכוּת, דָּא אִיהוּ חֲטִי, דְּקָא
 גִּרַע רָזָא דְמַהִימְנוּתָא, וְאַסְטִי גִרְמִיָּה
 לְהֵהוּא סְטָרָא, דְּאִית בֵּיה דִּינָא בְּלֹא
 זְכוּת.

וְתֵא חֲזוּי, כִּד קִיַּיְמִי סְנֵהֲדָרִין לְתַתָּא,
 לְמִידֵן דִּינֵי נַפְשׁוֹת, אֲצַטְרִיכוֹ
 לְמַפְתַּח בְּזְכוּתָא. בְּגִין לְאַכְּלִלָּא
 זְכוּתָא בְּדִינָא. וְתוּ, דְּהָא אֶקְרוּן מִבֵּי
 זְכוּתָא. וְעַל דָּא, אֲשַׁתְּדְלוּתָא דִּילְהוֹן,
 לְמַפְתַּח בְּזְכוּתָא, וְיִשְׂרָאֵן בְּזְכוּתָא
 מְזַעֲרָא, וּלְבַתֵּר אֲשַׁתְּלִים דִּינָא
 מַעֲלָאָה. לְמַהוּי זְכוּתָא כְּלִיל בְּדִינָא.
 דָּא לְעֵילָא, וְדָא לְתַתָּא. דִּינָא
 בְּזְכוּתָא, שְׁלִימוֹ דְּדִינָא. דָּא בְּלֹא דָא,
 לָאוּ אִיהוּ שְׁלִימוֹ. וּבְגִין כֶּף, יִצְחָק
 וּרְבִקָּה כְּחֶדָא אֵינוֹן, דָּא דִּינָא, וְדָא
 זְכוּתָא, לְמַהוּי שְׁלִימוֹ כְּחֶדָא. זְכָאָה
 חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא יְהִי לִזְן אוּרִייתָא שְׁלִימָתָא,
 לְמִיְהִי בְּאַרְחַ קְשׁוּט, כְּגוּוֹנָא דְלְעֵילָא.
תֵּא חֲזוּי, דְּאֵינוֹן לֹא דִיַּיְנִין דִּינָא, אֶלָּא
 בְּזִכּוֹ, וְלַעֲיִינָא זְכוּתָא בְּקַדְמִיתָא,
 לְמַהוּי כְּלִיל דָּא בְּדָא. וְסֵנֵהֲדָרִין קָא
 מְהַפְּכִי בְּזְכוּתָא בְּדִינָא, לְאַכְּלִלָּא כְּלֹא
 כְּחֶדָא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט סְטָרָא

אחרא. דהא כד זכותא לא אשתכח, סמרא אחרא אשתכח, דאקרי חובה, ואתחברת בדינא, ואתתקפת ודא הוא דינא בחובה.

שְׁהֲרֵי כְּשִׁזְכוּת לֹא נִמְצְאת, הַצַּד הָאֲחֵר נִמְצָא, שְׁנִקְרָא חוֹבָה, וּמִתְחַבֵּרַת בְּדִין וּמִתְחַזְּקַת, וְזֶהוּ דִין בְּחוֹבָה.

זכות ודין כאחד

וְעַל דָּא, בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, בְּעֵינָא לְחַבְרָא זְכוּתָא בְּדִינָא, וְלֹא יִתְגַבֵּר חוֹבָה. וּבְגִין כֵּךְ, בְּעֵינָא זְכוּתָא וְדִינָא לְמַהוּי כַּחֲדָא, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁלִים. דְּכַד סְטְרָא אַחְרָא שְׁלֵטָא, לֹא אִיהוּ שְׁלִים, אֲלֵא קַטְרוּנָא, כְּמָה דְּאִיהוּ קַטְרוּנָא, וְאֵינֹן אַרְבַּע מִיתוֹת, וְכַד סְטְרָא דְּאִיהוּ זְכוּת שְׁלֵטָא, כְּלֵא אִיהוּ שְׁלִים, (מלכים ב כ) שְׁלוֹם וְאַמֶּת, (תהלים קג) חֶסֶד וְרַחֲמִים.

וְעַל כֵּן, בְּיוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִים לְחַבֵּר זְכוּת בְּדִין, שְׁלֵא יִתְגַבֵּר הַחוֹבָה. וּמִשּׁוֹם כֵּךְ צְרִיכִים שְׁזָכוּת וְדִין שְׁיִהְיוּ כְּאַחַד, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא שְׁלֵם. שְׁכִּשְׁהַצַּד הָאֲחֵר שׁוֹלֵט, אֵינֹן שְׁלֵם, אֲלֵא קַטְרוּג, כְּמוֹ שֶׁהוּא קַטְרוּג, וְהֵם אַרְבַּע מִיתוֹת. וְכִשְׁהַצַּד שֶׁהוּא זְכוּת שׁוֹלֵט, הַכֵּל הוּא שְׁלֵם - (מלכים ב כ) שְׁלוֹם וְאַמֶּת, (תהלים קג) חֶסֶד וְרַחֲמִים.

ארבע מיתות בית דין

וְכַד אֶתְחַבֵּרַת סְטְרָא אַחְרָא בְּדִינָא, שְׁלֵטָא בְּקַטְרוּנָא, בְּאֵינֹן אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִין: סְקִילָה, שְׂרִיפָה, הֶרֶג, וְחִנּוּק. כְּלֵהוּ שׁוֹלְטָנוּתָא דְּקַטְרוּנָא בִישָׂא. סְקִילָה, בְּגִין דְּאִיהוּ (ישעיה ח) אֲבָן נִגְרָה. שְׂרִיפָה, בְּגִין דְּאִיהוּ (ישעיה ח) צוּר מְכֻשׁוּל, אִישָׂא תְּקִיפָא. הֶרֶג, דָּא חֶרֶב (דברים לב) תֹּאכַל בְּשָׂר. תֹּאכַל בְּשָׂר וְדָאִי, דְּשְׁלֵטָא בְּבִשְׂרָא, וְכִשְׁמֵתְחַבֵּר הַצַּד הָאֲחֵר בְּדִין, שׁוֹלֵט בְּקַטְרוּג בְּאוֹתָן אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִין: סְקִילָה, שְׂרִיפָה, הֶרֶג וְחִנּוּק. כְּלֵן שְׁלֵטוֹן הַקַּטְרוּג הֶרַע. סְקִילָה, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא (ישעיה ח) אֲבָן נִגְרָה. שְׂרִיפָה, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא (שם) צוּר מְכֻשׁוּל, אִישׁ חִזְקָה. הֶרֶג, זֶה חֶרֶב (דברים לב) תֹּאכַל בְּשָׂר. תֹּאכַל בְּשָׂר וְדָאִי, שְׁשׁוֹלֵט

בבשר, וזהו (בראשית ו) קץ כל בשר. חנק, משום שהוא (שם כא) קללת אלהי"ם. אותו ששולט על חנק, על צליבה. ובארנו, משום שלא נשאר אלא בשר לבדו, ואותו קללת אלהים שולט בבשר, מרה שחנה. ומשום כך זה לטוב וזה לרע.

ודא הוא (בראשית ו) קץ כל בשר. חנק, בגין דאיהו (דברים כא) קללת אלהי"ם, ההוא דשלמא על חנק, על צליבו. ואוקימנא, בגין דלא ישתאר אלא בשרא בלחודו, וההוא קללת אלהים, שלמא בבשרא, מרה חשוכא. ובגין כה, דא למב ודא לביש.

שלטון צד האמונה

והצטרכו ישראל, שבהם סוד האמונה, להשמר כדי שישלט צד האמונה, ולא יתנו מקום לצד האחר לשלט. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב (ישעיה ס) ועמד כלם צדיקים וגו'.

ואצטרכו ישראל דרוזא דמהימנותא בהו, לאסתמרא, בגין דישלוט סמרא דמהימנותא, ולא יהבון דוכתא לסמרא אחרא לשלטאה זכאין אינון בעלמא דין, ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (ישעיה ס) ועמד כלם צדיקים וגו'.

טהרה לפני התפלה

רבי אלעזר ורבי אבא היו יושבים. אמר רבי אלעזר, ראיתי את אבא ביום ראש השנה ויום הכפורים שאינו רוצה לשמע תפלה מכל אדם, אלא אם עמד עליו שלשה ימים קדם לטהר אותו. שרבי שמעון היה אומר כך: בתפלת האדם הזה שאני מטהר, מתכפר העולם. וכל שכן בתקיעת השופר שאינו מקבל

רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי. אמר רבי אלעזר, חמינא לאבא ביומי דראש השנה ויום הכפורים, דלא בעי למשמע צלותא מכל בר נש, אלא אי קאים עליה תלתא יומין קודם, לדכאה ליה. דרבי שמעון הוה אמר הכי, בצלותא דהאי בר נש דאנא מדכינא, אתכפר עלמא. וכל שכן בתקיעה דשופר, דלא מקבל

חלק ג
דף י"ח
ע"א

תְּקִיעַתָּא דְּבַר גַּשׁ דְּלָאוּ אִיהוּ חַפִּים
לְמַתְקַע בְּרֹזָא דְתְּקִיעָה.

תְּקִיעַה שֶׁל אָדָם שְׁאִינוּ חֲכָם לְתַקַּע
בְּסוּד הַתְּקִיעָה.

סדר התקיעות

דְּתַנִּינָן, רַבִּי יִיסָא סָבָא אָמַר, הַנִּי
תְּקִיעַתָּא כְּסֻדְרָן. קְדַמָּא,
כְּלִילָא מַכְלָא. תַּנְיִנָא, חֲדָא כְּסֻדְרָא
וְחֲדָא כְּסֻדְרָא, גְּבוּרָה גְּדוּלָה בִּינְיָהּ.
תְּלִיתָא, חַד הֶכָא וְחַד הֶכָא גְּבוּרָה
בִּינְיָהּ. פּוּסְקָא סְלָקָא, קוּמְטָרָא
נַחְתָּא. חַד תְּקִיפָא וְחַד רַפְיָא. וְהָא
אוּקְמוּהָ. וְאִינוּן עֲשָׂרָה. וְאִינוּן תְּשַׁע.
חַד כְּלָלָא דְכָלָא.

שְׁשָׁנִינוּ, רַבִּי יִיסָא סָבָא אָמַר,
הַתְּקִיעוֹת הֵלְלוּ כְּסֻדְרָן.
הָרֵאשׁוֹנָה כְּלוּלָה מֵהַכֹּל. הַשְּׁנִיָּה -
אַחַת כְּסֻדְרָא וְאַחַת כְּסֻדְרָא, גְּבוּרָה
גְּדוּלָה בִּינְיָהּ. שְׁלִישִׁית - אַחַת כְּאֵן
וְאַחַת כְּאֵן, וְגְבוּרָה בִּינְיָהּ. הַשְּׁבִיעִי
עוֹלָה, וְהַתְּרוּעָה יוֹרְדָת. אַחַת קֶשֶׁה
וְאַחַת רַפָּה. וְהָרִי פְּרֻשָׁה. וְהֵן עֶשֶׂר.
וְהֵן תְּשַׁע. כָּלֵל אֶחָד שֶׁל הַכֹּל.

זכות עקדת יצחק

וּבְהָאֵי יוֹמָא מִתְעַפְרָא יִצְחָק, וְהוּא
רִישָׁא לְאַבְהֵן. בְּהָאֵי יוֹמָא
כְּתִיב, (ישעיה לג) פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן חַמְאִים.
בְּהָאֵי יוֹמָא יִצְחָק אֲתַעְקֵד, וְעָקִיד
כְּלָא, וְשָׂרָה מְלִילַת (ס"א מִלְּלָה) וְקוּל
שׁוֹפְרָא תְּקִיף לְחֲדָא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה,
מָאן דְּעָבַר בִּינְיָהּ, וְאַשְׁתִּיזֵב מִנְיָהּ.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּגִין כֶּד קְרִינָן
פְּרֻשָׁתָא דְיִצְחָק בְּהָאֵי יוֹמָא, דְּבְהָאֵי
יוֹמָא אֲתַעְקֵד יִצְחָק לְתַתָּא, וְאַתְקֻשֵׁר
בְּהָהוּא דְלְעִילָא. (נ"א בְּאַבְרָהָם) אִימְתִי
אַתְקֻשֵׁר. בְּשַׁעְתָּא דְכְּתִיב, (בראשית כב)
וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וְגו'.

וּבַיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטֵּר יִצְחָק, וְהוּא
הָרֵאשׁ לְאַבוֹת. בַּיּוֹם הַזֶּה
כְּתוּב, (ישעיה לג) פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן חַטָּאִים.
בַּיּוֹם הַזֶּה יִצְחָק נֶעְקֵד, וְעָקֵד הַכֹּל,
וְשָׂרָה מְדַבֶּרֶת (מִלְּלָה), וְקוּל שׁוֹפֵר
חֲזָק מְאֹד. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל מִי
שְׁעוֹבֵר בִּינְיָהּ וְנֹצֵל מֵהֶם. אָמַר רַבִּי
אַבָּא, מִשּׁוּם כֶּף קוֹרְאִים פְּרֻשַׁת
יִצְחָק בַּיּוֹם הַזֶּה, שְׁבִיּוֹם הַזֶּה נֶעְקֵד
יִצְחָק לְמַטָּה וְנִקְשֵׁר בְּאוֹתוֹ
שְׁלֹמֵעֵלָה. (בְּאַבְרָהָם) מְתִי נִקְשֵׁר?
בְּשַׁעָה שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית כב) וַיַּעֲקֹד אֶת
יִצְחָק בְּנוֹ וְגו'.

יצחק מעטר את אברהם

אמר רבי אלעזר, ביום הזה מעטר יצחק את אברהם, שכתוב והאלהים נסה את אברהם. מה זה נסה? כמו שנאמר (ישעיה מט) ואל עמים ארים נסי. (שמות יז) ויקרא שמו ה' נסי. מה בא להשמיענו? משום שהימין נתקן ונשלם. זהו שכתוב והאלהים נסה את אברהם. והאלהים בדיק. וזהו (בראשית לא) ופחד יצחק.

אמר רבי אלעזר, בהאי יומא אעטר יצחק לאברהם, דכתיב, (בראשית כב) והאלהים נסה את אברהם. מאי נסה. כמה דאת אמר, (ישעיה מט) ואל עמים ארים נסי. (שמות יז) ויקרא שמו יהוה. נסי. מאי קא משמע לן. בגין דאשתכליל ימינא ואשתלים. הדא הוא דכתיב והאלהים נסה את אברהם. והאלהים דייקא, ודא הוא (בראשית לא) ופחד יצחק.

כי אלקים שופט

רבי אבא אמר, כתוב (תהלים עה) כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים. כי אלהים שופט, אלמלא שעבר הדין של יצחק במקום שעיקב שורה (ונרפא) והתפסה (ורוחץ) (התבשם) שם, אוי לעולם שפיגש בדינו. וסוד הדבר - (ישעיה סו) כי באש ה' נשפט. וזוהי התבשמות של העולם.

רבי אבא אמר, כתיב (תהלים עה) כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים. כי אלהים שופט, אלמלא דאעבר דינא דיצחק, באתר דיעקב שארי, (ס"א ואתסי) ואתכסי (ס"א ואתסחי) (ס"א ואתבסם) תמן, ווי לעלמא דיערע בגנייה, ורזא דמלה, (ישעיה סו) כי באש יהוה נשפט. ודא הוא אתבסמוחא דעלמא.

זכות יעקב אבינו

וכיון דעאל באתרא דיעקב, ויעקב אחיד ביה, כדון שכיד אשא, ואצטננו גומריה. לבר נש, דהוה רגיו, וחקר ויין גרמיה, ונפק ברוגזיה,

וכיון דעאל באתרא דיעקב, ויעקב אחיד ביה, כדון שכיד אשא, ואצטננו גומריה. לבר נש, דהוה רגיו, וחקר ויין גרמיה, ונפק ברוגזיה,

וְיָצָא מְרֻגָז לְהִרְגֵּ אֲנָשִׁים. חָכָם אֶחָד עִמָּד עַל הַפֶּתַח וְאָחַז בּוֹ. אָמַר: אֲלֻמָּלָא לֹא הִחְזִיק בִּי וְתַפְסֵ אוֹתִי, הֲרִי הִיָּה נִמְצָא הֶרֶג שֶׁל אֲנָשִׁים. בְּעוֹד שֶׁהִחְזִיקוּ זֶה בְּזֶה וְאָחַזוּ זֶה בְּזֶה, הִצְטַנֵּן רְגָזוֹ עַל שִׁיבָצָא לְהִרְגֵּ. יָצָא לְהוֹכִיחַ - מִי סוֹבֵל אֶת הֶרֶגְזוֹ וְחָזַק הַדִּין שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם? הוּוּה אֹמֵר, זֶה שֶׁעִמָּד עַל הַפֶּתַח.

לְקַטְלָא לְבִנְי נָשָׂא. חַד חֲבִימָא קָם עַל פֶּתְחָא, וְאֶחִיד בִּיהַ, אָמַר אֲלֻמָּלָא לֹא אֶחִיד בִּי וְאֶתְתַקַּף בִּי, הָא קִטּוּלָא כִבְנֵי נָשָׂא אֲשֶׁתְכַח. בְּעוֹד דְּאֶתְתַקְפוּ דָּא בְּדָא, וְאֶחִיד דָּא בְּדָא, אֲצִטְנֵן רוּגְזִיהַ עַל דְּנַפְק לְקַטְלָא. נַפְק לְאוּכְחָא, מָאן סְבִיל רוּגְזָא וְתוּקְפָא דְדִינָא דִּתְהוּוּא בַר נָשׁ. הֲוֵי אִימָא, דָּא דְקָאִים אֶפְתַּחָא.

כח השופר

כָּף אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: בְּנִי, אֵל תִּפְחָדוּ, הֲרִי אֲנִי עוֹמֵד עַל הַפֶּתַח, אֲבָל הַזְדַּרְזוּ בַּיּוֹם הַזֶּה וְתַנּוּ לִי כַח. בְּמָה? בַּשּׁוֹפָר. שְׂאָם נִמְצָא קוֹל הַשּׁוֹפָר כְּרָאוּי וּמְכֻנָּים בּוֹ לְמַטָּה, אוֹתוֹ הַקוֹל עוֹלָה, וּבּוֹ מִתְעַטְרִים הָאֲבוֹת, וְעוֹמְדִים בְּמִשְׁכְּנֵי שֶׁל יַעֲקֹב. וְלִכְּן צְרִיךְ לְהִזְהַר בַּשּׁוֹפָר וְלִדְעַת אֶת אוֹתוֹ הַקוֹל וּלְכַנּוּ בּוֹ.

כָּף אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּנִי, לֹא תִדְחִלוּן, הָא אֲנָא קָאִים עַל פֶּתְחָא, אֲבָל אֲזַדְרִזוּ בְּהַאי יוֹמָא וְהַבּוּ לִי חִילָא. וּבְמָה. בַּשּׁוֹפָר. דָּאִי אֲשֶׁתְכַח קוֹל שׁוֹפָר בְּדָקָא יְאוּת, וּמְכֻנָּי בִּיהַ לְתַתָּא, תְּהוּוּא קְלָא סְלִיק, וּבִיהַ מִתְעַטְרִי אֲבָחֵן, וּקְרִימִי בְּמִשְׁכְּנֵיהַ דִּיעֲקֹב. וְעַל דָּא בְּעִי לְאוּדְהָרָא בַּשּׁוֹפָרָא, וְלִמְנַדַּע בְּתַתָּא קְלָא וּלְכַוּנָא (בִּיהַ).

עליית קול השופר

וְלִית לָךְ קְלָא בַּשּׁוֹפָרָא, דְּלֹא סְלִיק רְקִיעָא חַד. וְכָל אִינוּן אוּכְלוּסִין דִּתְהוּוּא רְקִיעָא, יְהִבִּין אֶתְר לְתַתָּא קְלָא, וּמֵאִי קָא אֲמַרִי. (יואל ב) וַיְהוָה יִתֵּן קוֹלוֹ לְפִנֵּי חִילוֹ וְגו'.

וְלִית לָךְ קְלָא בַּשּׁוֹפָרָא, דְּלֹא סְלִיק רְקִיעָא חַד. וְכָל אִינוּן אוּכְלוּסִין דִּתְהוּוּא רְקִיעָא, יְהִבִּין אֶתְר לְתַתָּא קְלָא, וּמֵאִי קָא אֲמַרִי. (יואל ב) וַיְהוָה יִתֵּן קוֹלוֹ לְפִנֵּי חִילוֹ וְגו'.

אותו הקול באותו הרקיע, עד שבא קול אחר, ונודעו (והתעוררו) יחדו, ועולים בזווג לרקיע אחר. ועל זה שנינו, יש קול שמעלה קול, ומה הוא? אותו הקול של תקיעתם של ישראל שלמטה.

ובין שמתחברים כל הקולות הללו שלמטה ועולים לאותו רקיע עליון שהמלך הקדוש שורה בו, מתעטרים (נועדים) כלם לפני המלך, ואז הכסאות עולים, וכסא אחר של יעקב עומד ומתתקן.

ועל זה מצאנו בספרו של רב המנונא סבא באותן תפלות של ראש השנה שהיה אומר, התפלה וקול השופר (שאותו קול) שמוציא אותו הצדיק, שנומצא מרוחו ונפשו באותו השופר של אותו הקול שעולה למעלה. ובאותו יום עומדים ונמצאים מקטרגים למעלה. וכשעולה אותו קול השופר, כלם נדחים לפניו ולא יכולים לעמד. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים לכוון את הרצון לפני רבונם ויודעים לתקן עולם ביום הזה בקול שופר. ועל זה כתוב, (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה. יודעי, ולא תוקעי.

וקאים הוא קלא ביהוא רקיע, עד דאתי קלא אחרא, ואתעתדו (ס"א ואתערו) בחדא, וסלקין בזווגא לרקיעא אחרא. ועל דא תנינן, אית קול דסליק קול, ומאי איהו. ההוא קלא דתקיעתא דישאל דתתא.

ובין דמתחברן כל אינון קלין דלתתא, וסלקין לההוא רקיעא עלאה דמלכא קדישא שארי ביה, מתעטרן (ס"א מתעטרן) בלהו קמי מלכא, וכדין בורסון רמיו וכורסייא אחרא דיעקב קאים ואתתקן.

על דא אשכחנא בספרא דרב המנונא סבא, באינון צלותי דראש השנה, דהוה אמר, צלותא וקל שופרא (דההוא קול) דאפיק ההוא זפאה, דאשתכח מרוחיה ומנפשיה ביהוא שופרא, דההוא קול סליק לעילא. ובההוא יומא קיימין ומשתכחי מקטרגין לעילא. וכד סליק ההוא קלא דשופרא, בלהו אתדחיין קמיה, ולא יכלין לקיימא. זפאה חולקיהון דצדיקייא, דידיעין לכוונא רעותא לקמי מאריהון, וידעין לתקנא עלמא בהאי יומא, בקל שופרא. ועל דא כתיב, (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה. יודעי, ולא תוקעי.

תוקעי.

שליח צבור הגון

ביום הזה צריך העם להסתפל באדם שלם מכל, שיודע את דרכי המלך הקדוש, שיודע בכבוד המלך שיבקש עליהם בקשה ביום הזה, ולזמן קול שופר בכל העולמות, בכונת הלב, בחכמה, ברצון ובשלמות, כדי שיסתלק הדין על ידו מן העולם. אוי לאותם שהשליח שלהם לא נמצא פראוי, שהרי חטאי העולם (העם) באים להזכר בגללו. זהו שכתוב, אם הכהן המשיח יחטא - שהוא שליחם של כל ישראל - לאשמת העם הוא, משום שהדין שורה עליהם.

וכשהשליח הוא צדיק פראוי, אשרי העם, שכל הדינים מסתלקים מהם על ידו, כל שכן הכהן שעליו מתברכים עליונים ותחתונים.

בהאי יומא, בעי עמא לאסתכלא בבר נש שלים מפלא, דינדע ארחוי דמלכא קדישא, דינדע ביקרא דמלכא, דיבעי עליהו בעותא בהאי יומא. ולזמנא קל שופרא בכלהו עלמין, בכוונה דלפא, בחכמתא, ברעותא, בשלימו. בגין דיסתלק דינא על ידי מן עלמא. ווי לאינון דשליחא דלהון לא אשתכח פדקא יאות, דהא חובי עלמא (עמא) אתיין לאדפרא בגיניה. הדא הוא דכתיב, אם הכהן המשיח יחטא, דהוא שליחא דכל ישראל, לאשמת העם הוא, בגין דדינא שריא עליהו.

וכד שליחא הוא זכאה כדקא יאות, זכאין אינון עמא, דכל דינין מסתלקין מניהו על ידיה, כל שבן בהנא, דעליה מתברכאן עלאי ותתאי.

בדיקת כהן ולוי

אמר רבי אלעזר, ועל זה, כהן ולוי טרם שיעלה לעבודה, בודקים אחריו, ויודעים דרכיו ומעשיו. ואם לא, אינו עולה לעבודה, וכן בסנהדרין כדי לדון דין. **ואם** נמצא פראוי, נותנים עליו

אמר רבי אלעזר, ועל דא, כהן ולוי עד לא יסלק לפולחנא, בדיקין אבתריה, וידעין ארחוי ועובדוי, ואי לא, לא סליק לפולחנא, וכן בסנהדרין למידן דינא. **ואי** אשתכח פדקא יאות, יהבין

חֲמֵרוֹת הַמִּקְדָּשׁ. וְאִם לֹא, אֵינּוּ עוֹלָה לְעִבּוּדָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב, (דברים לג) וּלְלוֹי אָמַר תִּמְיָד וְאוֹרֵיךְ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. מִפְּנֵי מָה זָכָה (אֲהַרֹן) לְאוֹרִים וּלְתַמִּים וְלַעֲבֹד עִבּוּדָה? הֲיֵי אֹמֵר, אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ וְגו' . הָאֹמֵר לְאָבִיו וְלֹאֲמוֹ לֹא רָאִיתִי וְגו' . וְכִיּוֹן שֶׁנִּמְצְאוּ בְדַרְגוֹת הַלְלוֹ, אַז - יִזְרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְגו', יִשִּׁימוּ קְטוֹרֶה וְגו' . לְשַׁכַּף אֶת הַרְגָז וְלִזְמֵן שְׁלוֹם. וְכִלִּיל עַל מִזְבְּחֶךָ, כְּדֵי שֶׁהַכֹּל יִתְבַּשְׂמוּ וְיִמְצְאוּ בְּרִכּוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, אַז - בְּרַךְ ה' חִילוֹ וְגו' .

עֲלִיהַ חוֹמְרָא דְּמִקְדָּשָׁא. וְאִי לָא, לָא סָלִיק לְפוֹלְחָנָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים לג) וּלְלוֹי אָמַר תִּמְיָד וְאוֹרֵיךְ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. מִפְּנֵי מָה זָכָה (אֲהַרֹן) לְאוֹרִים וּלְתַמִּים, וְלַמְּפֹלַח פּוֹלְחָנָא. הֲיֵי אֹמֵר (דברים לג) אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ וְגו' . הָאֹמֵר לְאָבִיו וְלֹאֲמוֹ לֹא רָאִיתִי וְגו' . וְכִיּוֹן דְּאִשְׁתַּכְּחוּ בְּאֵלֵין דְּרַגְיָן, כְּדִין יִזְרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְגו', יִשִּׁימוּ קְטוֹרֶה וְגו' . לְשַׁכַּכְא רוֹגְזָא, וְלִזְמֵנָא שְׁלָמָא. וְכִלִּיל עַל מִזְבְּחֶךָ, בְּגִין דִּיתְבַּסְמוּן כְּלָא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן בְּרַכְאֵן בְּכִלְהוֹ עֲלָמִין, כְּדִין (דברים לג) בְּרַךְ יְהוָה חִילוֹ וְגו' .

צורת השופר

פְּתוּב (שם כה) וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפֵר תְּרוּעָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו' . לְמָה שׁוֹפֵר תְּרוּעָה? אֵלֶּא שׁוֹפֵר שְׁמִשְׁבֵּר שְׁלִשְׁלֹאוֹת, שְׁמִשְׁבֵּר אֶת הַשְּׁלִטוֹן מִכָּל הָעֲבָדִים. וְצִרְיָד לְהִרְאוֹת שׁוֹפֵר שֶׁהוּא פְּשוּט, וְלֹא כְּפוּף, לְהִרְאוֹת חֲרוֹת לְכָל, שֶׁהָרִי הַיּוֹם גּוֹרֵם. וּבְכָל צִרְיָד לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה, וְעַל כֵּן שׁוֹפֵר וְלֹא קָרוֹ, כְּדֵי לְהִרְאוֹת מִיְהוּ הַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא שׁוֹפֵר.

פְּתִיב (ויקרא כ"ה) וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפֵר תְּרוּעָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו', שׁוֹפֵר תְּרוּעָה אִמְאִי. אֵלֶּא שׁוֹפֵר, דְּמִתְבַּר שְׁלִשְׁלֹאִין, דְּמִתְבַּר שׁוֹלְטָנוּתָא מִכָּל עַבְדֵּין. וּבְעֵינָא לְאַחֲזָא שׁוֹפֵר דְּאִיהוּ פְּשִׁיט, וְלֹא כְּפוּף, לְאַחֲזָא חִירוֹ לְכָלֶּא, דְּהָא יוֹמָא גְרִים. וּבְכָלֶּא בְּעֵי לְאַחֲזָא עוֹבְדָא, וְעַל דָּא שׁוֹפֵר, וְלֹא קָרוֹ, בְּגִין לְאַחֲזָא מָאן הוּא אַתְר דְּאִקְרִי שׁוֹפֵר.

חלק ג
דף צ"ב
ע"ב

קרוב עם ישראל להקב"ה

בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ. רַבִּי

בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ, (ויקרא

חלק ג
דף צ"ח
ע"ב

יִצְחָק פֶּתַח, (שם פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ
 שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לַיּוֹם חֲגֵנוּ. אֲשֶׁרִיָּהֶם
 יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרַב
 אוֹתָם אֵלָיו מִכָּל הָאֲמוֹת עוֹבְדֵי
 עֲבוֹדַת זָרָה וְהַתְּרַצָּה בָּהֶם, וּמִמְקוֹם
 רְחוֹק קָרַב אוֹתָם אֵלָיו. זֶהוּ שְׂכָתוֹב
 (יהושע כד) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם
 כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנְּהַר
 יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. לְהִרְאוֹת
 שְׁהָרִי מִמְקוֹם רְחוֹק הַתְּרַצָּה בָּהֶם
 וְקָרַב אוֹתָם אֵלָיו, וְכָתוּב, וְאַקַּח אֶת
 אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנְּהַר וְגו'.

בַּפְּסוּקִים הִלְלוּ יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּל, וְכִי כָל
 יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ יוֹדְעִים אֶת זֶה, וְכִל
 שָׁכַן יְהוֹשֻׁעַ?

כ"ג) רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (תהלים פא) תִּקְעוּ
 בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לַיּוֹם חֲגֵנוּ. וְכֹאֵין
 אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 קָרַיב לוֹן לְגַבִּיָּה, מִן כָּל אוֹמִיִן
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת זָרָה, וְאַתְרַעֵי בְּהוּ,
 וּמֵאַתֵּר רְחִיקָא קָרַיב לוֹן לְגַבִּיָּה,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יהושע כד) וַיֹּאמֶר
 יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר יְהוָה
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנְּהַר יֵשְׁבוּ
 אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. לְאַחֲזָאָה, דְּהָא
 מֵאַתֵּר רְחִיקָא אֲתַרְעֵי בְּהוּ, וְקָרַיב
 לוֹן לְגַבִּיָּה, וְכְּתִיב, (יהושע כד) וְאַקַּח
 אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנְּהַר
 וְגו'. הֵינִי קְרָאִי אִית לְאַסְתַּפְּלָא בְּהוּ,
 וְכִי כָל יִשְׂרָאֵל לֹא הוּוּ יוֹדְעֵי דָא, וְכִל
 שָׁכַן יְהוֹשֻׁעַ.

הקב"ה התרצה באבות

אֵלָא כָּל הַתּוֹרָה נִסְתַּרְתָּ וְנִגְלִיתָ, כְּמוֹ
 שֶׁהַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ נִסְתַּר וְנִגְלָה,
 מִשׁוּם שֶׁכָּל הַתּוֹרָה הִיא שֵׁם קְדוּשׁ,
 וְעַל כֵּן הִיא נִסְתַּרְתָּ וְנִגְלִיתָ. אִם
 יְהוֹשֻׁעַ וְיִשְׂרָאֵל הָיוּ יוֹדְעִים, לְמָה
 כָּתוּב כֹּה אָמַר ה' ? אֵלָא וְדָאִי סִתַּר
 הַדְּבָר - הַטּוֹב הָרַב שֶׁעָשָׂה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַתְּרַצָּה
 בְּאֲבוֹת, וְעָשָׂה אוֹתָם מִרְפָּבָה קְדוּשָׁה
 עֲלֵינוּהָ לְכַבּוֹדוֹ, וְהוֹצִיא אוֹתָם מִתּוֹךְ

אֵלָא אוֹרִיָּתָא כּוֹלָה סְתִיִם וְנִגְלִיא,
 כְּמָה דְשָׂמָא קְדִישָׁא סְתִיִם
 וְנִגְלִיא, בְּגִין דְאוֹרִיָּתָא כּוֹלָה שָׂמָא
 קְדִישָׁא הִיא, וְעַל דָּא אִיהִי סְתִיִם
 וְנִגְלִיא. אִי יִשְׂרָאֵל וְיְהוֹשֻׁעַ הוּוּ יוֹדְעֵי,
 אִמָּאִי כְּתִיב כֹּה אָמַר יְהוָה .
 אֵלָא וְדָאִי סְתִימָא דְמִלָּה, טִיבוּ סְגִי
 עֵבֶר קְדִישָׁא בְּרִיךְ בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאַתְרַעֵי
 בְּהוּ בְּאַבְהָתָא, וְעֵבֶיד לוֹן רְחִיקָא
 קְדִישָׁא עֲלָאָה לְקַרְיָה, וְאַפִּיק לוֹן מִגּוֹ

נהר עליון נכבד קדוש, מאור כל המאורות, כדי שיתעטר בהם. זהו שפתוב, כה אמר ה' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. הנהר - אותו הנהר שמכר ונודע.

נהרא עלאה יקירא קדישא, בוצינא דכל בוצינין, בגין דיתעטר בהו. הדיא הוא דכתיב, כה אמר יהוה **בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם.** הנהר: ההוא נהר דאשתמודע, ואתיידע.

טובת הקב"ה לישראל

מעולם - מה הוא רוצה כאן? אלא להראות חכמה. מעבר הנהר מעולם, אלא אותו נהר נקרא עולם, ועל פן בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, להראות הטוב והאמת שעשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר. מה זה אומר? אלא אברהם לא נדבק באותו נהר כמו יצחק שנדבק בו בצדו להתחזק.

מעולם, מאי קא בעי הכא. אלא לאחזאה חכמתא. מעבר הנהר מעולם, אלא ההוא נהר עולם אקרי. ועל דא, בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, לאחזאה טיבו וקשוט דעבד קרשא בריך הוא לישראל. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר מאי קא מיירי. אלא אברהם לא אתדבק ביה בההוא נהר, כמו יצחק דאתדבק ביה בסטריה לאתתקפא.

סילוק כסא הדין ע"י ישראל

בא ראה, הנהר הזה, אף על גב שאינו דין, יוצאים דינים מצדו ומתחזקים בו. וכשיצחק מתחזק (בדינו) בבניו, אזי העליונים והתחתונים מתכנסים לדין, וכסא הדין מתתקן, והמלך הקדוש יושב על כסא דין ודן את העולם. אז,

תא חזי, האי נהר, אף על גב דלאו איהו דינא, דינין נפקי מסטריה, ואתתקפו ביה. וכד יצחק אתתקף (בדינו) בבניו, בדין עלאין ותתאין מתכנפי לדינא, וכורסייא דדינא אתתקן, ומלכא קדישא יתיב על כורסייא דדינא, ודאין עלמא, בדין,

תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו.
אשריהם ישראל שיודעים לסלק
כסא הדין ולתקן כסא של רחמים,
ובמה? בשופר.

תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו.
זכאין אינון ישראל, דינדעין לסלקא
בורסייא דדינא, ולתקנא כורסייא
דרחמי. ובמה. בשופר.

ענין השופר

רבי אבא היה יושב לפני רבי
שמעון. אמר לו, הרי פעמים
רבות שאלתי על השופר הזה מה זה
אומר, ועד כאן לא התישבתי בו.
אמר לו, הרי ודאי זהו ברור הדבר,
שישראל צריכים ביום הדין (הזה)
שופר ולא קרן, משום שקרן הרי
נודע באיזה מקום היא, ולהדבק בדין
אינו רוצים. אבל הרי שנינו, בדברים
ובמעשים צריכים להראות ולהעיר
דברים נסתרים.

בא ראה, כשאותו שופר עליון, שבו
האור של הכל, מסתלק ולא
מאיר לבנים, אזי מתעורר הדין,
והכסאות מתקנים לבית הדין, וזה
השופר, נקרא אילו של יצחק, תקפו
של יצחק, תשבחת האבות,
כשמתעלה אותו שופר גדול שאין
מיניק את הבנים, אזי יצחק מתחזק,
ומתתקן לדון את העולם.

וכשמתעורר השופר הזה וכשבני
אדם שבים

רבי אבא הוה יתיב קמיה דרבי
שמעון, אמר ליה, הא זמנין
סגיאיין שאילנא על האי שופר, מאי
קא מוירי, ועד כאן לא אתיישבנא
ביה. אמר ליה, ודאי האי הוא ברירא
דמלה, דישאל בעיין ביומא דדינא
(נ"א דא), שופר, ולא קרן. בגין דקרן
הא אתיידע באן אתר איהו,
ולאתדבקא דינא לא בעינא. אבל הא
תנינו, במלין ובכוונדא, בעינן
לאחזאה ולא תערא מלין סתימין.

תא חזי, כד ההוא שופר עלאה,
דנהירו דכלא ביה, אסתלק
ולא נהיר לבנין, כדן דינא אתער,
וכרסון אתתקנו לבי דינא, ודא
שופר, אילו דיצחק אקרי, תוקפיה
דיצחק, תושבחתיה דאבהן, כד
אסתלק ההוא שופר גדול, דלא ינקא
לבנין, כדן יצחק אתתקף, ואתתקן
לדינא בעלמא.

וכד אתער האי שופר וכד בני
נשא תיבין מחטאייהון,

חלק 1
דף צ"ט
ע"א

מחטאיהם, צריכים להשפיע קול שופר ממטה, ואותו קול עולה למעלה, אזי מתעורר שופר אחר עליון, ומעורר רחמים ומסתלק הדין. וצריכים להראות מעשה בשופר, לעורר שופר אחר, ולהוציא בשופר הזה למטה אותם קולות, להראות שכל אותם קולות שלמעלה, שכלם פלולים באותו שופר עליון, יתעוררו לצאת.

ובקולות הללו שלמטה נותנים ישראל כח (לרחמים מלמטה, ומתעורר השופר הגדול) למעלה, ועל כן צריכים לזמן שופר ביום הזה ולערוך קולות, לכון בו כדי לעורר שופר אחר, שבו פלולים הקולות למעלה (ולסדר קולות בשופר).

בעיני לנגדא קול שופר מתתא, וההוא קלא סליק לעילא, כדון אתער שופרא אחרא עלאה, ואתער רחמי, ואסתלק דינא. ובעיני לאחזאה עובדא בשופר, לאתערא שופרא אחרא, ולאפקא בהאי שופר לתתא, אינון קלי, לאחזאה דכל אינון קלין דלעילא, דכלילין בלהו בההוא שופר עלאה, יתערונו לנפקא.

ובהני קלין דלתתא, יהבין ישראל חילא (לרחמי מתתא ואתער שופר גדול) לעילא, ועל דא בעיני לזמנא שופר ביומא דא, ולסדרא קלין, לכוונא ביה בגין לאתערא שופר אחרא, דביה כלילין קלי לעילא. (ולסדרא קלין בשופר).

סדר הקולות

סדרה ראשונה - יוצא קול ומתעטר למעלה, עולה רקיעים, ונבקע בין הרים רמים, ומגיע לאברהם ושורה בראשו ומתעטר, והוא מתעורר ומתקין את הפסא. ובספר האגדה שנינו, בשעה שאותו קול ראשון עולה, מתעורר ומתעטר אברהם, ומתקין את הפסא, ופוקד עליו (אבא ואמא) אבא.

סדרא קדמאה, קלא נפיק, ומתעטר לעילא, סליק רקיעין, ואתבקע בין טורי רמאי, ומטי לגביה דאברהם, ושריא ברישיה, ואתעטר, ואתער הוא, ואתקין לכורסייא. ובספרא דאגדתא תנינו, בשעתא דההוא קלא קדמאה סליק, אתער ואתעטר אברהם, ואתקן לכורסייא, פקדין עליה (ס"א אבא ואמא) אבא.

בִּינְתִים עולה השני, התקיף (לחבר) לשבר את הדינים הקשים. וְזֶה הַסֵּדֶר הַשָּׁנִי, אוֹתוֹ הַקּוֹל שׁוֹבֵר בְּכַחַו. וְאֵז עוֹלָה, וְכָל הַדִּינִים שְׁמַתְעוֹרְרִים (שְׁנֵקִים) לְפָנָיו נִשְׁבְּרִים, עַד שְׁעוֹלָה לְמִקוּמוֹ שֶׁל יִצְחָק. כִּיּוֹן שְׁמַתְעוֹרֵר יִצְחָק וְרוֹאֵה אֶת אֲבָרָהּ, מִתְקַן אֶת הַפֶּסֶא לְעַמֵּד לְפָנָיו. אֵז נִכְנַע, שׁוֹבֵר אֶת הַתְּקִיף הַקָּשָׁה. וְזֶה צְרִיף מִי שְׁתוֹקֵעַ לְכּוֹן הַלֵּב וְהַרְצוֹן, כְּדִי לְשִׁבֵר הַכַּח וְהַתְּקִיף שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים פט) אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי תְרוּעָה וְדָאִי.

סֵדְרָה שְׁלִישִׁית - יוֹצֵא קוֹל וְעוֹלָה, וּבִקְעַ כָּל אוֹתָם רְקִיעִים, וּמַתְעוֹרְרִים רַחֲמִים, וּמְגִיעַ אוֹתוֹ קוֹל לְרֹאשׁוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, וַיַּעֲקֹב מִתְעוֹרֵר וְרוֹאֵה אֶת אֲבָרָהּ מִתְתַקֵּן בְּצַד הָאֲחֵר. אֵזִי אוֹחֲזִים שְׁנֵיהֶם בְּיִצְחָק, זֶה מִצַּד זֶה וְזֶה מִצַּד זֶה, וְלֹא יְכוּלִים הַתְּקִיף שֶׁלוֹ לְצַאת הַחוּצָה, וּשְׁלֹשׁ הַסֵּדְרוֹת הִלְלוּ הֵן סֵדְרָה אַחַת.

סֵדְרָה אַחֶרֶת - קוֹל יוֹצֵא וְעוֹלָה, וְנוֹטֵל אֶת אֲבָרָהּ מִמִּקוּמוֹ, וּמִשְׁפִּיעַ אוֹתוֹ לְמִטָּה, לְמִקוּם שְׁהַגְבוּרוֹת שֶׁל יִצְחָק שׁוֹרִים שָׁם, וּמְקִימִים אֶת אֲבָרָהּ בְּתוֹכָם.

אֲדָהְכִי, סֵלְקָא תְנִינָא, תְּקִיפָא (לחבר) לְתַבְרָא תוֹקְפִי רְגִיזוּן. וְדָא סֵדְרָא תְנִינָא, הֵהוּא קָלָא תְבִירָא בְּתוֹקְפוּי. וְכִדִּין סֵלְקָא, וְכָל דִּינֵין דְּאֲתַעְרוֹן (ס"א דְּאֲתַעְרוֹן) קָמִיהּ אֲתַבְרוּ, עַד דְּסֵלִיק לְאַתְרֵיהּ דִּיִּצְחָק. כִּיּוֹן דִּיִּצְחָק אֲתַעַר, וְחָמִי לְאַבְרָהֶם מִתְקַן לְכוּרְסֵיָא לְקִימָא קָמִיהּ, כְּדִין אֲתַכְפִּיא, וְתַבֵּר תוֹקְפָא קִשְׂיָא. וְכַהֲאִי, בְּעֵי מָאן דְּתַקַּע, לְכוּרְסֵיָא לְבָא וְרַעוּתָא, בְּגִין לְתַבְרָא חִילָא וְתוֹקְפָא דְּדִינָא קִשְׂיָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים פט) אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי תְרוּעָה וְדָאִי.

סֵדְרָא תְּלִיתָאָה, קָלָא נְפִיק, וְסֵלִיק, וּבִקְעַ כָּל אינון רְקִיעִין, וְרַחֲמִי מִתְעָרוֹן, וּמִטִּי הֵהוּא קָלָא לְרִישִׁיהּ דִּיִּעֲקֹב וַיַּעֲקֹב אֲתַעַר, וְחָמִי לְאַבְרָהֶם מִתְתַקֵּן בְּגִיסָא אַחֶרָא, כְּדִין אַחִידִין תְּרוּוִיָּהּ בֵּיהּ בְּיִצְחָק, דָּא מֵהֲאִי סֵטְרָא, וְדָא, מֵהֲאִי סֵטְרָא וְלֹא יְכַלִּין תוֹקְפוּי לְנַפְקָא לְבַר. וְהֵנִי תְּלָתָא סֵדְרוֹן, כְּלָהוּ סֵדְרָא חַד.

סֵדְרָא אַחֶרָא, קָלָא נְפִיק, וְסֵלִיק, וְנוֹטֵיל לְאַבְרָהֶם מֵאַתְרֵיהּ, וְנִגִיד לִיהּ לְתַתָּא, לְאַתֵּר דְּתוֹקְפִיהוֹן שְׁיִצְחָק שְׁרִיין וְקִימֵן לִיהּ לְאַבְרָהֶם בְּגוּוִיָּהּ.

סדרה שנייה - יוצא קול שבור, לא חזק כמו הראשון. לא שחלש אותו קול שתקע, אלא שאותו קול אינו אצל יצחק כבראשונה, ששם שורה התקף התקיף, אלא רק לאותם בית דין של מעלה שהם יותר רפים, וכלם רואים את אברהם אצלם, ונכנעים לפניו.

בינתים סדרה שלישית - יוצא קול ועולה, ומתעטר בראשו של יעקב, ומשפיע אותו לאותו מקום שאותן הגבורות שורות, ועומד כנגדו, אברהם מצד זה ויעקב מצד זה, והם באמצע, ואז כלם נכנעים ונמצאים (ושוכים) במקומם. ואלו כלם סדר אחר שני.

סדרה אחרונה - שצריך להעלותם למקומם ולישב (ולישור) ביניהם את יצחק כמקדם, משום שאת זה צריך לישר במקומו, ולא יצא בגבורותיו החוצה, אז כל הדינים נכנעים, ומתעוררים רחמים.

סדרא תניינא, נפיק קלא תבירא, לא תקיפא בקדמאה, לא דחליש ההוא קלא דתקע, אלא דההוא קלא לאו איהו לגבי יצחק בקדמיתא, דתמן תוקפא תקיפא שריא, אלא לגבי אינון בי דינא דלתתא, דאינון רפויין יתיר, וכלהו חמאן לאברהם לגבייהו, ואתכפין קמיה.

אדהכי, סדרא תליתאה, קלא נפיק, וסליק, ואתעטר ברישיה דיעקב, ונגיד ליה לתתא לההוא אתר דאינון גבוראן שריין, וקאים לקבלייהו, אברהם מהאי סטרא, ויעקב מהאי סטרא, ואינון באמצעיתא. כדן אתכפין פלהו, ומשתכחין (ס"א ומשחכבי) באתרייהו. והני כלהו סדרא אחרא תניינא.

סדרא בתראה, דבעינא לסלקא לון לאתרייהו, וליישבא (ס"א ולישרא) בינייהו ליצחק כמלקדמין. בגין דהאי בעי לישרא ליה באתריה, ולא יפוק בתוקפוי לבר, כדן דינין פלהו אתכפין, ורחמין אתערין.

תיקון וסידור הקולות בכוננת הלב

על פן צריך לכונן את הלב והרצון בקולות הללו, ולחזר בתשובה

על דא בעי לכוננא לבא ורעותא כהני קלי, ולמהדר בתויבתא

לפני רבונם. אזי כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל מִתְקַנֵּים
 וּמִסְדְּרִים קוֹלוֹת בְּרִצּוֹן הַלֵּב כְּרֹאֵי
 בְּשׁוֹפֵר הַזֶּה, חוֹזֵר אוֹתוֹ שׁוֹפֵר עֲלֵיוֹ.
 וּכְשִׁחֲזָר, מְעַטֵּר אֶת יַעֲקֹב, וְהַכֵּל
 נִתְקַן. וְכִסָּא אַחַר עוֹלָה, וְאִז נִמְצְאָת
 שְׂמִיחָה בְּכָל, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מֵרַחֵם עַל הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֶלְקִים שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל שִׂידְעִים לְהַנְהִיג וּלְמַשֵּׁךְ אֶת
 רַבּוֹנָם מִדִּין לְרַחֲמִים, וּלְתַקֵּן אֶת כָּל
 הָעוֹלָמוֹת עַל יְדֵיהֶם.

קָמִי מְאֲרִיחוֹן. כְּדִין כַּד יִשְׂרָאֵל
 מִתְקַנֵּי וּמִסְדְּרֵי קָלִין בְּרַעוּתָא דְלָבָא
 כְּדָקָא יָאוֹת, בְּשׁוֹפְרָא דָא, אַהֲדָר
 הֵהוּא שׁוֹפֵר עֲלָאָה, וְכַד אַהֲדָר,
 מְעַפְרָא לִיה לִיעֲקֹב, וְאִתְתַּקֵּן כְּלָא.
 וְכוּרְסֵיָא אַחְרָא רְמִיָו, וְכִדִּין חִידוֹ
 אֲשִׁתְּכַח בְּכָלָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא
 מְרַחֵם עַל עֲלָמָא. וְכָאָה חוּלְקִיהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל, דִּידְעִין לְנַגְדָא וּלְאִמְשֻׁכָּא
 לְמְאֲרִיחוֹן, מְדִינָא לְרַחֲמֵי, וּלְתַקְנָא
 כְּלָהוּ עֲלָמִין עַל יְדֵיָיהוּ.

אהבת הקב"ה לִישְׂרָאֵל

הַיּוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם הַדִּין,
 וְהַמְלִיךְ יוֹשֵׁב בְּכִסֵּא הַדִּין,
 הַשׁוֹטֵר בָּא וּמְכַסֶּה אֶת פֶּתַח הַמְּלִיךְ
 וְתוֹבֵעַ דִּין. וְאַף עַל גַּב שֶׁהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אֶת הַדִּין, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סא) כִּי אֲנִי ה' אוֹהֵב
 מִשְׁפָּט, מְנַצַּחַת אֶהְבֵּת בְּנֵי אֶת
 אֶהְבֵּת הַדִּין. וּבִשְׁעָה שֶׁהַשׁוֹטֵר קָם
 לְטַעַן דְּבָרִים עֲלֵיהֶם, הוּא מְצַוֶּה
 לְתַקֵּעַ בְּשׁוֹפֵר, כְּדִי לְעוֹרֵר רַחֲמִים
 מִלְמַטָּה לְמַעַלָּה בְּאוֹתוֹ שׁוֹפֵר.

יּוֹמָא דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִיהוּ יוֹמָא
 דְּדִינָא, וּמְלַבָּא יְתִיב
 בְּכוּרְסֵיָא דְדִינָא, סְנַטְרָא קָא אֲתִי
 וְחַפִּי פֶתַח דְּמְלַבָּא, וְתַבַּע דִּינָא.
 וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא רַחֲמִים
 לִיה לְדִינָא, כְּמָה דְאִתְּ אֱמַר, (ישעיה סא)
 כִּי אֲנִי יְהוָה אוֹהֵב מִשְׁפָּט.
 נִצַּח רַחֲמֵי דְבְנֵי, לְרַחֲמֵי דְדִינָא.
 וּבִשְׁעָתָא דְסְנַטְרָא קָם לְמַטְעַן מְלִין
 עֲלֵיָיהוּ, פְּקִיד לְמַתְקַע בְּשׁוֹפֵר, בְּגִין
 לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי מִתַּתָּא לְעִילָא,
 בְּהֵהוּא שׁוֹפֵר.

חלק ג
 דף צ"ט
 ע"ב

ערבוב טענות המקטרג

סְלִקָא הֵהוּא קָלָא, כְּלִילָא בְּאִשָּׁא אוֹתוֹ הַקּוֹל עוֹלָה, כְּלוּל בְּאִשׁ רוּחַ

ומים, ונעשה מהם קול אחד, ומתעורר קול אחר למעלה. כשאותו הקול מתעורר ממעלה וממטה, אזי כל הטענות שטוען אותו מקטרג מתערבבות.

ורחא ומיא, ואתעביד מנייהו קלא חדא, ואתער קלא אחרא לעילא, בד ההוא קלא אתער מעילא ומתתא, בדין כל טענות דקא מעין ההוא מקטרגא מתערבבי.

הדברים שקורים ביום של ראש השנה

ביום של ראש השנה יוצא יצחק לבדו, וקורא לעשו, להטעים אותו תבשילים של כל העולם, כל אחד כפי דרכו, שהרי באותה השעה (בראשית כז) ותכהין עיניו מראת, שיצא ממנו מי שהחשיך את פני הבריות, ונפרד, ושוכב על מטת הדיו, וקורא לעשו ואומר, וצודה לי צידה ועשה לי מטעמים, והביאה לי.

ביום דראש השנה, נפיק יצחק בלחודוי, וקרי לעשו, לאמעמא ליה תבשילין דכל עלמא, כל חד בפום אורחוי, דהא בההיא שעתא (בראשית כז) ותכהין עיניו מראת, דנפיק מגיה מאן דאחשיך אפי ברין, ואתפרש, ושכיב על ערסיה דדינא, וקרי לעשו, ואמר וצודה לי צידה ועשה לי מטעמים והביאה לי.

ורבקה אמרה אל יעקב בנה, אהוב נפשה, הבן האהוב שנמסר לה מיום שנברא העולם, ומצנה אותו שהוא יתעורר באותם מטעמים שלו. ויעקב מתעורר מלמטה, מלבש בתפלות ובבקשות, והקל קול יעקב באותו שופר שעולה, ומתעורר יעקב אליו, ונקרב עמו, ויגש לו ויאכל, וינכללים זה עם זה. פינן שנכלל עמו, ויבא לו יין, זה יין המשמר, היין שהוא שמחת הלב,

ורבקה אמרה אל יעקב בנה, רחמיא דנפשה, בנה רחמיא דאתמסר לה מיומא דאתברי עלמא. ופקידת ליה, לאתערא איהו באינון מטעמים דליה. ויעקב אתער מתתא, מתלבש בצלותין ובעותין, והקול קול יעקב בההוא שופר דקא סליק, ואתער יעקב לנביה, ואתקריב בהדיה, ויגש לו ויאכל, ואתכליל דא בדא. פינן דאתכליל בהדיה, ויבא לו יין, דא יין דמנטרא,

הסוד של העולם הבא. אז - וירח את ריח בגדיו, התפלות שעולות והבקשות. ויברכהו, נח הרגז ושמח הלב, והפל הוא רחמים.

בין שנכלל ביעקב, כל אותם חילות וגבורות שהיו מזמנים התפזרו, ולא נמצאו שם. וישראל יוצאים מן הדין בשמחה ובברכות. ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו, ביום הזה, בשמחה ובברכות עליונות, ועשו אחיו בא מצידו, טוען טענות ממעשי העולם, ויעש גם הוא מטעמים, לשונו חדה לטען טענות. מסדר עדים, ויבא לאביו ויאמר יקם אבי, יתעורר עם דיניו, ויאכל כמה מעשים רעים של כל העולם שמצאתי.

ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד, שהרי אינו יכול להפרד מכלל של יעקב, שהוא בשמחה. ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד, בכמה תפלות ובקשות, ואכל מפל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך יהיה. כשמע עשו את דברי (יצחק) אביו ויצעק צעקה גדלה וגו', שראה שהרי צידו לא היה כלום. עד לאחר שאמר לו, הנה משמני הארץ וגו', אלו החזקים

יון שהוא חידו דלבא, רוא דעלמא דאתי, כדון וירח את ריח בגדיו, צלותין דסלקין ובעותין. ויברכהו, נח רוגזא, וחדו לבא, וכלא איהו רחמי.

בין דאיהו אתכליל ביעקב, כל אינון חילין ותוקפין ורוגזין דהוו זמנין, אתבררו, ולא אשתכחו תמן. וישראל נפקין מן דינא, בחדוה ובברכאן. ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו, ביומא דא, בחדוה, ובברכאן עלאין, ועשו אחיו בא מצידו, טעין טועני מעוכדי דעלמא, ויעש גם הוא מטעמים, חרד לישניה למטען טענות. אתקין סהדי, ויבא לאביו ויאמר יקום אבי, יתער דיניו, ויאכל כמה עוכדין בישין דכל עלמא דקא אשכחנא.

ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד, דהא לא יכול לאתפרשא מכללא דיעקב, דאיהו בחדוה. ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד, בכמה צלותין ובעותין, ואוכל מפל בטרם תבא ואברכהו גם ברוך יהיה. כשמע עשו את דברי (יצחק) אביו ויצעק צעקה וגו'. דחמי דהא צידו לא הוה כלום. עד לבתר דאמר ליה, הנה משמני הארץ וגו'. אלין תקיפין

וההמונים של שאר העמים, וזה קשה לו מהכל. וישטם עשו את יעקב, ללכת אחריו ולהתגרות בו תמיד.

ויעקב הלך באותם ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, ברח להנצל ממנו. שב בתשובה, ושם עצמו בתענית, עד שבא ראש השנה ויום הכפורים, אז יודעים ישראל שעשו בא, ועמו ארבע מאות איש, כלם מקטרגים מזמנים לקטרג להם. מיד - ויירא יעקב מאד ויצר לו, והרבה בתפלות ובקשות. (בראשית לב) ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי וגו'. עד שנטל עצה ואמר, כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני ויקח מן הבא בידו מנחה וגו', עזים מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים וגו'.

גמלים וגו', כף הוא הצד שלו. גמלים הוא נחש, כמין את גמל. בפעה שפחה סמא"ל את אדם, רכב על נחש כמין גמל. שנינו, מי שרואה גמל בחלומו, מיתה נקנסה עליו מלמעלה ונצול ממנה. והכל אחד.

ואז חזר עשו לאפטרופוס של יעקב, ויעקב לא רצה דבשו

ואוכלוסין דשאר עמין ודא קשיא ליה מכלא. וישטום עשו את יעקב, למיזל אבתריה, ולקטרגא ליה תדיר.

ויעקב אזיל באיננו יומין דבין ראש השנה ליום הכפורים, עריק לאשתזבא מניה. תב בתיובתא, שני גרמיה בתעניתא, עד דאתי ראש השנה ויום הכפורים, כדין ידעי ישראל דעשו בא, ועמו ארבע מאות איש, כלהו מקטרגי זמנין לקטרגא לון, מיד ויירא יעקב מאד ויצר לו ואסגי בצלותין ובעותין. (בראשית לב) ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי וגו'. עד דנטיל עיטא ואמר, כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני ויקח מן הבא בידו מנחה וגו', עזים מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים וגו'.

גמלים וגו', כף הוא סמרא דיליה. גמלים הוא נחש, כמין גמל, בשעתא דפתי סמא"ל לאדם, ארכיב על נחש כמין גמל. תנינו, מאן דחמי גמל בחלמיה, מיתה נקנסה עליה מלמעלה, ואשתזיב מניה. וכלא חר.

וכדין, אהדר עשו אפטרופוסא דיעקב, ויעקב לא בעא

ועקצו. יעבר נא אדני לפני עבדו. אז
 - וישב ביום ההוא עשו לדרפו. מתי?
 בשעת נעילה, שהרי נפרד מן העם
 הקדוש. והקדוש ברוך הוא עוזב את
 חטאייהם ומכפר עליהם. פיון שאותו
 המקטרג הולך עם אותו דורון ונפרד
 מהם, רוצה הקדוש ברוך הוא לשמח
 עם בניו. מה כתוב? ויעקב נסע
 סכתה ויבן לו בית וגו'. על כן קרא
 שם המקום סכות. פיון שיושבים
 בסכות, הרי נצולו מן המקטרג,
 והקדוש ברוך הוא שמח עם בניו.
 אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם
 הבא. (ע"כ רעיא מהימנא).

הובשיה ועוקציה. יעבר נא אדוני
 לפני עבדו. כדון וישב ביום ההוא
 עשו לדרפו. אימתי. בשעת נעילה,
 דהא אתפרש מעמא קדישא.
 וקודשא בריך הוא שביק
 לחוביהון, וכפר עליהו. פיון
 דההוא מקטרגא זול בההוא דורונא,
 ואתפרש מנייהו, בעי קדשא בריך
 הוא למחדי בבנו, מה כתיב, ויעקב
 נסע סכתה ויבן לו בית וגו'. על כן
 קרא שם המקום סכות, פיון דיתבי
 בסכות, הא אשתויבו מן מקטרגא,
 וקודשא בריך הוא חדי בבנו.
 זפאה הולקיהון בהאי עלמא ובעלמא
 דאתי. (ע"כ רעיא מהימנא).

יום הכפורים הוא

תא חזי, בהאי יומא אתפסייא
 סיהרא, ולא נהיר עד בעשור
 לחדש, דישראל תייבין בלהו
 בתיובתא שלמתא, ואימא עלאה
 תאבת ונהרת לה. והאי יומא נהירו
 דאימא נטלא, ואשתכח חידו בכלא.
 ועל דא כתיב, יום הכפורים הוא. יום
 כפור מיבעי ליה, מאן יום הכפורים.
 אלא בגין דתרי נהורין נהרין בחד.
 בוצינא עלאה, נהיר לבוצינא תתאה.
 ובהאי יומא מנהורא עלאה נהיר.

בא ראה, ביום הזה מתכסה הלבנה,
 ולא מאירה עד בעשור לחדש,
 כשכל ישראל שבים בתשובה, והאם
 העליונה שבה ומאירה לה. והיום
 הזה את אור האם נוטל, ונמצאת
 שמחה בכל. ועל כן כתוב, יום
 הכפורים הוא. יום כפור היה צריך
 להיות! מה זה יום הכפורים? אלא
 משום ששני מאורות מאירים כאחד.
 המאור העליון מאיר למאור
 התחתון, וביום הזה מאיר מהאור

העליון, ולא מאור השמש, ומשום
כך כתוב בפסוק ליום חגנו.

רבי אבא שלח לרבי שמעון. אמר,
מתי הזווג של פנסת ישראל
עם המלך הקדוש? שלח לו, (בראשית
ו) וגם אמנה אחתי בת אבי היא אך
לא בת אמי ותהי לי לאשה. התרגש
רבי אבא, הרים קולו, בכה ואמר, רבי
רבי מנורה הקדושה, אוי ואבוי
לעולם כשתצא ממנו! אוי לדור
שיהיו בעולם כשתסלק מהם
וישארו יתומים ממך! אמר לו רבי
חייא לרבי אבא, זה ששלח לעמתך,
מה אמר?

אמר, ודאי שאין זווג המלך עם
הגבירה אלא בזמן שמאיר
מהאב העליון, וכשנאור ממנו,
קוראים לו קדש, שהרי מבית אבא
זה נוטל, ואז מזדווגים כאחד, משום
שהמלך נקרא קדש, שכתוב (ירמיה ו)
קדש ישראל לה, שנוטל ממקום
שנקרא קדש. אזי אחתי בת אבי
הוא אך לא בת אמי, שהרי מבית
אבא השם הזה, ולא מבית אמא.
ועל פן ותהי לי לאשה, להזדווג
כאחד, בזמן הזה ולא בזמן אחר,
בזמן שנוטלים מבית אבא, ולא בזמן
שנוטלים מבית אמא. ויום הכפורים

ולא מנהורא דשמשא ובגין כך
בפסוק ליום חגנו כתיב.

רבי אבא שלח ליה לרבי שמעון,
אמר, אימתי זווגא דכנסת
ישראל במלכא קדישא. שלח ליה,
(בראשית ו) וגם אמנה אחתי בת אבי
היא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה.
אתרגיש רבי אבא, ארים קליה, בכה
ואמר, רבי רבי בוצינא קדישא, ווי,
ווי לעלמא כד תפוק מניה, ווי לדרא
דיהון בעלמא כד תסתלק מנהון
וישתארוני יתמין מנה. אמר ליה רבי
חייא לרבי אבא, האי דשלח לקבלך.
מאי קאמר.

אמר ודאי לאו זווגא דמלכא
במטרונותא, אלא בזמנא
דנהרא מאבא עלאה, וכד אתנהרא
מניה, קרינן לה קדש דהא מבי אבא
נטלא האי. וכדין מזדווגי כחדא, בגין
דמלכא קדש אקרי, דכתיב, (ירמיה ו)
קדש ישראל ליהוה, דנטיל
מאתר דאקרי קדש. פדין אחתי בת
אבי היא אך לא בת אמי, דהא מבי
אבא שמא דא, ולא מבי אימא, ועל
דא ותהי לי לאשה, לאזדווגא כחדא,
בזמנא דא, ולא בזמנא אחרא, בזמנא
דנטלא מבי אבא, ולא בזמנא דנטלא
מבי אימא. ויום הכפורים אוכת,

מוֹכִיחַ, שֶׁתִּשְׁמִישׁ הַמָּטָה אָסוּר,
מִשּׁוּם שֶׁאֵין נִמְצָא זְוֹג, שֶׁהָרִי מִבֵּית
אִמָּא נוֹטֵל, וְלֹא מִבֵּית אָבִיא. אָמַר
רַבִּי חֵיִיא, וְדַאי אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שְׂרַבִּי
שִׁמְעוֹן שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ. אֲשֶׁרִי אוֹתָם
שְׁעוּמָדִים לִפְנֵי כָּל יוֹם.

דִּתְשְׁמִישׁ הַמָּטָה אָסוּר, בְּגִין דְּזוּוּגָא
לֹא אֲשַׁתְּכַח, דִּהָא מִבֵּי אִימָא נִמְלָא,
וְלֹא מִבֵּי אָבִיא. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְדַאי
זַבְּאָה דְרָא דְרַבִּי שִׁמְעוֹן שְׂאֲרִי
בְּגִיְתָה, זַבְּאִין אֵינּוּן דְּקִיָּמִין קַמִּיה
כָּל יוֹמָא.

אדם הראשון סימן לבניו

אָמַר רַבִּי אָבִיא, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא
אָדָם, וְעָמַד בְּדִין לִפְנֵי אֲדוֹנוּ
וְשָׁב בְּתַשׁוּבָה, וְקָבַל אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. אָמַר לוֹ, אָדָם, אַתָּה תִּהְיֶה
סִימָן לְבְנֵיךָ לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, בַּיּוֹם הַזֶּה
יַעֲמְדוּ בְּדִין. אִם יִשׁוּבוּ, אָנִי אֶקְבַּל
אוֹתָם, וְאֶעֱמַד מִכֶּסֶּא דִּין, וְאֶתְיַשֵּׁב
עַל כֶּסֶּא רַחֲמִים וְאַרְחַם עֲלֵיהֶם. וְדוֹד
אָמַר, (תהלים קד) אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע ה'
אֵת קוֹלִי תַחֲנוּנָי. וְעַל זֶה כְּתוּב, (שם
קל) כִּי עֲמֹךְ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּגְוֵא.
וְכְתוּב, (שם לו) כִּי עֲמֹךְ מְקוֹר חַיִּים
בְּאוֹרֶךְ נִרְאָה אוֹר.

אָמַר רַבִּי אָבִיא, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא
אָדָם, וְקָאִים בְּרִינָא קַמִּי
מְאָרִיָּה, וְתָב בְּתִיּוּבָתָא, וְקָבִיל לִיה
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר לִיה, אָדָם,
אַנְתָּ תִּהְיֶה סִימָנָא לְבְנֵיךָ לְדְרֵי דְרֵין,
בְּחַאי יוֹמָא קִיָּמִין בְּרִינָא, וְאִי
יִתּוּבוּן אָנָּא אֶקְבַּל לוֹן, וְאִיקוּם
מְבוֹרְסִיָּא דְרִינָא, וְאֶתְקִיִּים עַל
בוֹרְסִיָּא דְרַחֲמִי, וְאַרְחַם עֲלֵיהוּ.
וְדוֹד אָמַר, (תהלים קטו) אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע
יְהוָה יְהוָה אֵת קוֹלִי תַחֲנוּנָי. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (תהלים קל) כִּי עֲמֹךְ הִסְלִיחָה
לְמַעַן תִּגְוֵא. וְכְתִיב, (תהלים לו) כִּי עֲמֹךְ
מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרֶךְ נִרְאָה אוֹר.

הפיכת הדין לרחמים

וְיִשְׂרָאֵל מִצְלָאן צְלוֹתָא בְּהוּא
יוֹמָא, וּבְעָאן וּמַתְחַנְּנִין
לִפְנֵי, וְתוֹקְעִים בְּשׁוֹפָר, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא חָס עֲלֵיהֶם וְהוֹפֵךְ דִּין

וְיִשְׂרָאֵל מִצְלָאן צְלוֹתָא בְּהוּא
יוֹמָא, וּבְעָאן וּמַתְחַנְּנִין
קַמִּיה, וְתוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר, וְקוֹדֶשׁ
בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עֲלֵיהוּ, וּמַהֲפֵךְ

חלק ג
דף
קמ"ט
ע"ב

לרחמים, וכל עליונים ותחתונים פותחים ואומרים: (שם פ"ט) אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. ועל זה צריך באותו היום, שאותו שתוקע שידע עקר הדבר, ויכון בה בתרועה, ויעשה הדבר בחכמה, ועל זה כתוב אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, ולא כתוב תוקעי תרועה, והרי נתבאר.

דינא לרחמי. וכל עלאי ותתאי, פתחי ואמרי, (תהלים פ"ט) אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. ועל דא בעינא בההוא יומא, דההוא דתקע, דידע עקרא דמלה, ויכוון ביה בתרועה, ויעביד מלה בחכמתא, ועל דא כתיב, אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, ולא כתיב תוקעי תרועה, והא אתמר.

כוונות התקיעות

ומשפט עמו ישראל יום ביומו

בימי ראש השנה מתקנים בית דין כסא למלך לדון את כל העולם, וישראל נכנסים בראשונה בדין לפניו, שירבו הרחמים. (לפני שירבה הרגז). למדנו, ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו. יום ביומו מה הוא? אלא אלו שני ימים של ראש השנה. מדוע שני ימים? משום שהם שני בתי דין שמתחברים כאחד. דין עליון, שהוא קשה, בדין תחתון, שהוא רפה, ושניהם נמצאים.

ביומי דראש השנה, מתקנין בי דינא כורסייא למלכא, למידן כל עלמא. וישראל עאלין בקדמיתא בדינא קמיה, דליפוש רחמי. (ס"א קמיה דליפוש רוגזא) תנן ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו, יום ביומו מאי הוא. אלא הני תרי יומין דראש השנה. אמאי תרי יומין. בגין דאינון תרי בי דינא, דמתחברן כחדא. דינא עלאה, דאיהו קשיא, בדינא תתאה, דאיהו רפיא, ותרווייהו משתכחי.

סוד היבבה והיללה

ועל זה לא יודעים אלו הבבלים סוד של היבבה והיללה, ולא יודעים ששניהם צריכים, יללה שהוא דין

ועל דא לא ידעי הני בבליי, רזא דיבבא ויללותא, ולא ידעי דתרווייהו אצטריכו, יללותא דאיהו

תקִיף. שְׁלֹשָׁה שְׁבָרִים שֶׁהוּא דִין רְפָה, גְּנִיחוֹת שְׁגוּנָה בְּרַפְיוֹן. הֵם לֹא יוֹדְעִים, וְעוֹשִׂים שְׁגִיהִם. וְאֵנוּ יוֹדְעִים וְעוֹשִׂים שְׁגִיהִם. (ועל זה סוד הַיְבָבָה וְהַלְלָה, וְשִׁגְיָהִם צְרִיכִים. אֵלֹה הַבְּבִלִים אֵינָם יוֹדְעִים, וְעוֹשִׂים שְׁגִיהִם.) וְהַכֹּל יוֹצֵא לְדַרְךָ אָמֵת.

דִּינָא תְּקִיפָא. תִּלְתַּת תְּבִירִין דְּאִיהוּ דִּינָא רַפְיָא, גְּנוּחֵי גְּנַח רַפְיָא. אֵינּוּן לֹא יוֹדְעִי, וְעַבְדִּין תְּרוּוּיָהּ. וְאֵנּוּן יוֹדְעִינּוּ, וְעַבְדִּינּוּ תְּרוּוּיָהּ. (ס"א ועל דא דא רזא דִּכְבָּא וְהַלְלָה וְתְּרוּוּיָהּ אֲצַמְרִיכוּ, הֵנוּ בְּכֹלְאֵי, אֵינּוּן לֹא יוֹדְעִי, וְעַבְדִּין תְּרוּוּיָהּ.) וְכֹלְאֵי נְפֻקִין לְאַרְחָ קְשׁוּמֵי.

דין קשה ודין רפה

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגֹנוּ. תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר, מַהוּ בַחֲדָשׁ? זֶה בֵּית דִּין רְפָה, שֶׁנִּקְרָא חֲדָשׁ. בְּכֶסֶה - (פסא שֶׁל הַעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, פֶּסֶא שֶׁל אוֹת ה', זֶה פַּחַד יִצְחָק שֶׁהוּא פֶּסֶא לַפְלֹף הָעֲלִיּוֹן. עוֹד בְּכֶסֶה) זֶה דִּין קָשָׁה, פַּחַד יִצְחָק. דִּין שְׁמֹתֶכֶסֶה תְּמִיד, שְׂאִין הוּא דִין בְּגִלּוּי. כִּי חֵק - זֶה דִּין רְפָה. וּמִשְׁפָּט - זֶה דִּין (קָשָׁה). וְשִׁגְיָהִם הֵם כְּאֶחָד. בְּגִלּוֹל זֶה שְׁגִי יָמִים, וְשִׁגְיָהִם בְּסוּד אֶחָד.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגֹנוּ. תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר, מַאי בַחֲדָשׁ. דָּא בֵּי דִינָא רַפְיָא, דְּאִקְרִי חֲדָשׁ. בְּכֶסֶה: (כֶּסֶם דְּעֻמָּא עֲלָאָה, כ"ס ה' דָּא פַּחַד יִצְחָק דְּאִיהוּ כֶּסֶם לְמַלְכָּא עֲלָאָה, תּוּ בְּכֶסֶה) דָּא דִּינָא קְשִׁיָּא, פַּחַד יִצְחָק. דִּינָא דְּאִתְּכַסִּיָּא תְּדִיר, דְּלֹא אִיהוּ דִינָא בְּאִתְּגַלְיָא. כִּי חֵק, דָּא דִּינָא רַפְיָא. וּמִשְׁפָּט, דָּא דִּינָא (קְשִׁיָּא). וְתְּרוּוּיָהּ אֵינּוּן כְּאֶחָד. בְּגִין כְּדִ תְּרִין יוֹמִין, וְתְּרוּוּיָהּ בְּרֹזָא חֲדָא.

יודעי תרועה

אֲשֶׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה וְגו' (תהלים פט). לֹא כְּתוּב שׁוֹמְעֵי, אוֹ תוֹקְעֵי תְּרוּעָה, אֶלָּא יוֹדְעֵי תְּרוּעָה. בְּגִלּוֹל (כַּגִּזוֹן) הַחֲכָמִים שְׂדָרִים בְּאוּרָא שֶׁל הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, אֵלֹה יוֹדְעֵי תְּרוּעָה. סוּד שֶׁל הַתְּרוּעָה, כְּמוֹ

אֲשֶׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה וְגו', (תהלים פט) לֹא כְּתוּב שׁוֹמְעֵי, אוֹ תוֹקְעֵי תְּרוּעָה, אֶלָּא יוֹדְעֵי תְּרוּעָה. בְּגִין (ס"א כַּגִּזוֹן) חֲכִימִין דְּדִירִין בְּאוּרָא דְּאֶרְעָא קְדִישָׁא, אֵינּוּן יוֹדְעֵי תְּרוּעָה. רֹזָא דְּתְּרוּעָה, כְּמָה דְּכְּתוּב, (תהלים ב)

שְׁפָתוֹב (תהלים ב) תִּרְעַם בְּשִׁבְט בְּרָזֶל.
 מִי עִם כִּי־יִשְׂרָאֵל שְׂיִוְדָעִים סוֹדוֹת
 עֲלִיוֹנִים שֶׁל רְבוּנָם, לַעֲלוֹת לִפְנֵי
 וְלַהֲתַקְשֵׁר בּוֹ. וְכָל אֱלוֹ שְׂיִוְדָעִים סוֹד
 הַתְּרוּעָה, יִתְקַרְבוּ לְלַכֵּת בְּאוֹר פְּנֵי
 שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְזֶה הָאוֹר
 הַרְאֵשׁוֹן שֶׁגִּנְזוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְצַדִּיקִים. וְעַל זֶה צְרִיף לְדַעַת אוֹתָהּ.

תִּרְעַם בְּשִׁבְט בְּרָזֶל. מֵאֵן עִמָּא
 כִּי־יִשְׂרָאֵל, דִּי־דַעִין רִזּוּן עֲלֵאִין
 דְּמֵאֲרִיהוֹן, לְמִיעֵל קַמִּיהָ, וְלֹאֲתַקְשֵׁרָא
 בִּיהַ. וְכָל אֵינּוֹן דִּי־דַעִי רוּזָא דְּתְרוּעָה,
 יִתְקַרְבוּן לְמִיהַף בְּאוֹר פְּנֵי דְּקוֹדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְדָא אוֹר קְדַמָּאָה דְּגִנְזוּ
 קְדַשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקַיָּא. וְעַל דָּא
 אֲצַמְרִיף לְמַנְדַּע לָהּ.

תְּרוּעָה וְתַקִּיעָה

לִוְקָחִים שׁוֹפֵר לְעוֹרֵר בּוֹ תְּרוּעָה
 וְתַקִּיעָה, דִּין קָשָׁה
 בְּרַחֲמִים, וְשִׁבְרִים - דִּין קָשָׁה בְּלִי
 רַחֲמִים (דִּין רַפָּא בְּרַחֲמִים), וְאַזְ כִּף יְעוֹרְרוּ
 לְמַעֲלָה לְהַתְּעַרֵּב זֶה בְּזֶה.

נְטִילֵין שׁוֹפֵר, לְאַתְּעֵרָא בִּיהַ, תְּרוּעָה
 וְתַקִּיעָה, דִּינָא קָשָׁיָא בְּרַחֲמִי,
 וְשִׁבְרִים דִּינָא קָשָׁיָא בְּלֵא רַחֲמִי (ס"א)
 דִּינָא רַפָּא בְּרַחֲמִי) וְכַדִּין הָכִי יִתְעַרוּ לְעִילָא
 לְאַתְּעַרְבָא דָּא בְּדָא.

חלק ג
דף רל"ב
ע"א

יִשְׂרָאֵל כּוּחַם בְּקוֹל

אָמַר הַרְוּעָה הַנְּאֻמָּן, בְּזֶה מִתְּמַתֵּק
 הַשֵּׁטָן וּמִתְּקַצֶּרֶת אוֹת נו"ן מִן
 וְשֵׁט. מַה שֶּׁהִיָּה שֵׁטָן מִקְדָּם, שֶׁב
 לְאַחֲרָיו, וְחִזַּר לִהְיוֹת וְשֵׁט
 כְּבִרְאֵשׁוֹנָה. מִשּׁוּם שֶׁהַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב.
 יִשְׂרָאֵל שָׂאִין כַּחַם בְּאַכִּילָה וּשְׂתִיָּה
 כְּשָׂאֵר הָאֻמוֹת, שְׂיִוְרְשִׁים עוֹלָם הָזֶה,
 שֶׁכַּחַם בְּאַכִּילָה וּשְׂתִיָּה. אֲלֵא כַּחַם
 בְּקוֹל זֶה, שֶׁהוּא עוֹלָם הַבָּא, עוֹלָם
 אֲרֵף, שֶׁנִּבְרָא בְּאוֹת יו"ד. וּמִשּׁוּם
 שֶׁקוֹל שׁוֹפֵר מְפַנֵּן יוֹצֵא, אָמְרוּ

אָמַר רַעִיָּא מְהִימְנָא, בְּהֵאִי אֲתַבְּסַם
 שְׂמִין וְקַמִּיט נו"ן מִן וְשֵׁט, מַה
 דְּהוּהוּ שְׂמִין לְפָנִים, תֵּב לְאַחֲרָא,
 וְאַתְּהֵדֵר וְשֵׁט, כְּדַבְּקֵדְמִיתָא. בְּגִין
 דְּהַקוֹל קוֹל יַעֲקֹב. יִשְׂרָאֵל לִית
 חִילִיָּהוֹן בְּאַכִּילָה וּשְׂתִיָּה, כְּשָׂאֵר
 עַמִּין, דִּירְתִּין עֲלֵמָא דִּין, דְּחִילִיָּהוֹן
 בְּאַכִּילָה וּשְׂתִיָּה. אֲלֵא חִילִיָּהוֹן בְּקוֹל
 דָּא, דְּאִיהוּ עֲלֵמָא דְּאִתִּי, עוֹלָם אֲרוּף,
 דְּאַתְּבְּרִי בְּאֵת יו"ד, וּבְגִין דְּקוֹל שׁוֹפֵר
 מְגִיָּה נְפִיק, אָמְרוּ רַבָּנָן אֵין פּוֹחֲתִין

חלק ג
דף רל"ב
ע"א

חכמים, אין פוחתין מעשרה שופרות. ובאות י' ודאי נעשה עולם ארץ, שהוא אות ו', עולם הבא. ובאות ה' ברא עולם הזה, שהיא אות ה' קטנה, שבה אכילה ושתייה של התורה.

מעשרה שופרות. ובאות י' ודאי, אתעביד עולם ארץ, דאיהו ו' עלמא דאתי ובאת ה', ברא עלמא דין, דאיהו ה' זעירא, דבה אכילה ושתייה דאורייתא.

לעורר הקול

ועוד סוד אחר, אחר שנגזרה גזרה בשתי אותיות, שהם שתי ה' ה', שני בתי דינים - מי יכול לבטל גזרה של שניהם? י' ו', שאות ה"א היא אָמָא עליונה. י' - אָב. ומה כתוב? (במדבר ל) כָּל גִּדְר וְכָל שִׁבְעַת אֶסֶר לַעֲנַת נֶפֶשׁ, דאיהו ה', אישה יקימנו ואישה יפרנו. ובגין דא, צריך לאתערא קלא דאיהו ו', בעשרה שופרות, דאינון י'. ועקרא דלהון בנשימה אחת, כל סימן וסימן, בפה, דאיהו י' מעשרה.

ועוד רזא אחרא, בטר דאתגור גזרה בתרין אתנון, דאינון ה' ה', תרין בתי דינים, מאן יכול לבטלא גזרה דתרווייהו. י". דאת ה"א אימא עלאה. י' אָב. ומה בתיב, (במדבר ל) כָּל גִּדְר וְכָל שִׁבְעַת אֶסֶר לַעֲנַת נֶפֶשׁ, דאיהו ה', אישה יקימנו ואישה יפרנו. ובגין דא, צריך לאתערא קלא דאיהו ו', בעשרה שופרות, דאינון י'. ועקרא דלהון בנשימה אחת, כל סימן וסימן, בפה, דאיהו י' מעשרה.

סודות שלא נשמעו מאז מתן תורה

מיד ששמעו דברים אלו רבי שמעון וכל החברים, אמרו, ברוך ה' שזכינו לשמע דברים אלו מאותו שנקרא רבם של נביאים, רבם של חכמים, רבם של מלאכי השרת, שהקדוש ברוך הוא ושכינתו מדבר

מיד דשמעו מלין רבי שמעון וכל חברייהו, אמרו, בריך אלהא דזבינא למשמע מלין, מההוא דאתקרי רבן של נביאים, רבן דחכמים, רבן דמלאכי השרת, דקודשא בריך הוא ושכינתיה מדבר

על פיו, וכתב על ידיו סודות אלו
שלא נשמעו כמותם ממתן תורה
ועד כאן.

אמר לו, מנורה קדושה, השלם
דברי הסודות של החבור
הקדמון לפרש אותם, שהרי כל
בעלי הישיבות של מעלה, ובעלי
הישיבות של מטה, כלם מזמנים
לשמע דברים אלו מפיה ופרושים
שלה, שהרי שמחה ופדיון יתעורר
בהם למעלה ומטה. אל תתנו דמי
לו, אתה וכל החבורה שלך.

על פומיו, וכתב על ידיו רזין אליו,
דלא אשתמעו כוותיהו ממתן תורה,
ועד כען.

אמר ליה, בוצינא קדישא, אשלים
מלולי דרזין דחבורא קדמאה,
לפרשא לון, דהא כל מארי מתיבתאן
דלעילא, ומארי מתיבתאן דלתתא,
בלהו מזומנין למשמע מלין אליו
מפומה, ופירושיין דילך. דהא חדרה
ופורקנא, יתער בהון לעילא ותתא.
אל תתנו דמי, לו, אנת וכל סיעתא
דילך.

באותו זמן מפריד הקב"ה בין המימינים לכף זכות למשמאלים לכף
חובה

בראשית, שם תשר"י, וזו זרוע
שניה, יום השני, יש"ת
חשך סתרו. נשארה ר', היא ראש
השנה, ושם הבדלה בין טוב ורע,
ובראש השנה המלך הוא דין, וכל
הספירות נקראו דינים ומשפטים
מצדו, וכל צבא השמים עומדים
עליו מימינו ומשמאלו, אלו מימינים
לכף זכות, ואלו משמאלים לכף
חובה, וכשיתעוררו ישראל עם
שופרות, ומעלים לשם את השכינה,
שהיא תרועת מלך פעשרה שופרות,
משום שהיא אינה עולה פחות

בראשית תמן תשר"י, ודא דרועא
תניינא יום תניינא, יש"ת
חשך סתרו (תהלים י"ב). אשתאר ר'
איהי רא"ש השנה ותמן הבדלה בין
טוב לרע, ובראש השנה מלכא איהו
דין, וכל ספירן אתקריאו דינין
ומשפטין מסטריה, וכל צבא השמים
קיימין עליה מימיניה ומשמאליה,
אליו מימינין לכף זכות, ואליו
משמאליו לכף חובה, וכד ישראל
יתערו ב שופרות, וסלקין תמן
לשכינתא דאיהי תרועת מלך
בעשרה שופרות, בגין דאיהי לא

תיקוני
זוהר דף
פ"א ע"ב

מעשרה, באותו זמן ויהי מבדיל בין מים למים, מפריד הקדוש ברוך הוא בין אלו שממינים לכף זכות, ובין אלו שמשמאילים לכף חובה, ונאמר הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם פרגע.

סלקא פחות מעשרה, בההוא זמנא ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו), אפריש קודשא בריך הוא בין אלין דמימינים לכף זכות, ובין אלין דמשמאילים לכף חובה, ואתמר (במדבר י"ב) הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם פרגע.

חודש תשרי

ועל התשרי הזה נאמר בתשרי נברא העולם, ושם שבת שניה מאותן שבע שבתות, (ושם בת שש, בת מאלו השש), וחמשה רקיעים, וששי שמים, הם פנגד ששת ימי בראשית, ובכלם אמר טוב, פרט ליום השני, משום שאין בתשרי א' להשלים לבראשית, משום שהסתלק בחטאו של אדם, ומשום כך הצפון הוא פגום, ומשום זה מצפון תפתח הרעה, עד שמשתלם, וכמו שאברהם שהוא ימיו, יום הראשון שבו כלולות ותלויות מאתים ארבעים ושמונה מצוות עשה, כך גם מיצחק, שהוא כמו היום השני, תלויות בו שלש מאות ששים וחמש מצוות לא תעשה, יום השלישי בו הכל כלול, וממנו תלויות מצוות עשה ולא תעשה פענבים באשכול.

ועל האי תשרי אתמר בתשרי נברא העולם, ותמן שבת תניינא מאלין שבע שבתות, (נ"א ותמן בת שית בת מאלין שית), וחמשה רקיעין, ושתי תאה שמים, אינון לקבל שית יומי בראשית, ובכלהו אמר טוב, בר מיומא תניינא, בגין דלית בתשרי א' לאשלקא בראשית, בגין דאסתלק בחובה דאדם, ובגין דא צפון איהו פגום, ובגין דא מצפון תפתח הרעה (ירמיה א יד), עד דאשתלים, וכמה דאברהם דאיהו ימינא יומא קדמאה ביה כלילן ותליין מאתן וארבעין ותמניא פקודין דעשה, הכי נמי מיצחק דאיהו פגוונא דיומא תניינא תליין ביה שם"ה מצות לא תעשה, יומא תליתאה ביה כליל כלא, מגיה תליין פקודין דעשה ולא תעשה, פענבין באתכלא.

הקטיוגור נעשה סניגור

חלק ג
דף ס"ג
ע"א

תֵּאנָא, כְּמָה חֲבִילִי מְרִיקִין מְזִדְּוִינִין
(ג"א מְזִדְּוִינִין), דְּאִינוּן תְּחוֹת
יְדֵיהּ, וּמְמַנֵּן לְאַלְלָא אַרְעָא, עַל כֹּל
אִינוּן (דף ס"ג ע"א) דְּעֵבְרִין עַל פְּתֻגְמֵי
אוּרִייתָא. וְהָהוּא יוֹמָא, לֹא שְׂבִיחַ
דִּילְטוּרָא (ס"א פְּטָרָא) לְמַלְלָא כְּהוּ
בִישְׂרָאֵל. כִּד מְטָא הָאִי שְׁעִירָא לְגַבֵּי
טוּרָא, כְּמָה חִידוּ עַל חִידוּ מַתְבַּסְמִין
כְּלָהוּ בֵיהּ. וְהָהוּא גְרִדְנָא דְנַפְיק,
אֶהְדֵּר וְאָמַר תּוּשְׁבַחְתָּא דִּישְׂרָאֵל,
קְטִיגוּרָא אֶתְעֵבִיד סְנִיגוּרָא.

לְמִדְּנֹו, כְּמָה קְבוּצוֹת מְחַבְּלִים
מְזִדְּוִיגִים (מְזִדְּוִינִים), שְׂהֵם
תַּחַת יָדוּ, וּמְמַנִּים לְרַגְלֵ אֶת הָאֶרֶץ
עַל כֹּל אוֹתָם שְׁעוּבְרִים עַל דְּבַרֵּי
הַתּוֹרָה, וְאוֹתוֹ יוֹם לֹא מְצוּי הַמְּלָשִׁין
(פְּתוּחִין) לְדַבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל. כְּשִׁמְגִיעַ
הַשְּׁעִיר הִזָּה אֶל הָהָר, כְּמָה שְׂמַחָה
עַל שְׂמַחָה מַתְבַּשְׂמִים כָּלֵם בּוּ.
וְאוֹתוֹ שׁוֹמֵר שְׂיוּצָא, חוֹזֵר וְאֹמֵר אֶת
תְּשׁוּבַתְתָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הַקְּטִיגוּר
נַעֲשֶׂה סְנִיגוּר.

כוחם של קרבנות

וְתָא חֲזוּ, לָאוּ דָא בְּלַחֲדוּדֵי הוּא,
אַלְא בְּכָל אֶתְרֵ דְּבַעֲיִין יִשְׂרָאֵל
לְאַתְדַּכְּאָה מִחוּבֵייהוּ, קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא יְהִיב לֹון עֵיטָא לְקִשְׂרָא מְאִרֵי
דְּדִינָא, וּלְבַסְמָא לְהוּ בְּאִינוּן קְרַבְנִין
וְעֵלְוִון, דְּקַרְבִּין קְמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וּכְדִין לֹא יִכְלִין לְאַבְאָשָׁא. וְהָהוּא
יוֹמָא יִתִּיר עַל כֹּלָא, כְּמָה דְּמַבְּסָמִין
יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא לְכֹלָא, הֲכִי מַבְּסָמִין
לְכָל אִינוּן דְּאִית לְהוּ דְּלְטוּרָא (ס"א
פְּטָרָא) וּכְלָא קְרַבְנָא הוּא וּפּוּלְחָנָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבֵא רָאָה, לֹא זֶה לְבַדּוּ הוּא, אֶלְא
בְּכָל מְקוֹם שְׁרוּצִים יִשְׂרָאֵל
לְהַטְהֵר מִחַטָּאֵיהֶם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא נוֹתֵן לְהֵם עֲצָה לְקִשֹּׁר אֶת בַּעֲלֵי
הַדִּין וּלְבַשֵּׁם אוֹתָם בְּאוֹתָם קְרַבְנֹות
וְעוֹלוֹת שְׁקַרְבִּים לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְאִז לֹא יְכוּלִים לְהִרְעֵ. וְאוֹתוֹ יוֹם
יִוְתֵר עַל הַכֹּל, כְּמוֹ שִׁישְׂרָאֵל
מִבְּשָׂמִים לְמַטָּה אֶת הַכֹּל, כִּף
מִבְּשָׂמִים אֶת כֹּל אֵלוּ שְׁלָהֶם יֵשׁ
הַלְשָׁנָה (פְּתוּחִין), וְהַכֹּל הוּא קְרַבְּוֹן
וְעַבְדָּה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

תורתו מגן לנו

דגל הזוהר
054-7112492

אנו
מוגן
לומד זוהר!

שע"י מועצת גדולי ישראל
למען תורת הרשב"י

ספר זוהר יום הכיפורים

הכולל בתוכו כל מאמרי הזוהר ליום הכיפורים

ובודאי הלומד מאמרים אלו בשבת שבתון,
מכפיל ומשליש זכויותיו עשרת מונים, ושעה
לימוד הזוהר הקדוש ביום הקדוש, יחשב
למאות מיליוני שנות תורה כמבואר בספר
ערכה של שעה וכוח הזוהר חלקים א-ד.
ויתקיים בנו הבטחת משה רעיא מהימנא בדא
יפקון מגלותא ברחמי אמון.

יצא לאור עשרת ימי תשובה תשע"ג

על ידי "מפעל הזוהר העולמי"

נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש - 0548436784

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פק: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי

'מקראי אור'

052-7615936

yoel32@neto.net.il

הקדמה

ל'תפרסם ה'זוהר ו'למדו ה'כל את תורת הזוהר על ידי עיון בספר קדוש זה שאנחנו מוציאים עתה לאור, בעזרת ה' ובסיעתא דשמיא הצלחנו לגמור את ספר הקדוש זוהר ליום הכיפורים, כדי לזכות את ישראל ביום הקדוש הזה, ללמוד ולסיים מאמרי הזוהר השייכים ליום הכיפורים, רבות הזכרנו בספרים הקודמים על הזכות של לימוד הזוהר בשבת קודש, ראה בהרחבה בקונטרסים "ערכה של שעה, ו"כוח הזוהר" חלקים א-ד, וודאי שיום הכיפורים שנקרא שבת שבתון, הזכויות מכפילות את עצמם בפרט שהלימוד יוצא מפה קדוש מתוך צום ובכי ותפילה וצעקה, וודאי שיתקבל הלימוד לרצון לפני ה', להיחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום, וכדאי רבי שמעון לסמוך עליו, ולקרב ק"ץ הגאולה כמו שהבטיח משה רבינו מהימנא בספרא דא יפקון מגלותא ברחמי אמן כן יהי רצון.

תורתו מגן לנו

דגל הזוהר
054-7112492

אנחנו
מוגן
לומד זוהר!

שנ"י מועצת גדולי ישראל
למען תורת הרישב"י

תפילה קצרה לאומרה קדם הלימוד

לְשֵׁם יְחִוּד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ וְכוּ'. עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם
בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל לְאַקְמָא שְׂכִינְתָא מִעַפְרָא, וְלַעֲלוּי שְׂכִינַת עוֹזְנוּ
אִם הַבְּנִים שְׂמַחָה, עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הַרְיֵנִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּלִימוּד הַקְּדוּשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כָּל הַתְּנָאִים וְהַצְּדִיקִים
הַכְּתוּבִים בְּזוּהַר הַקְּדוּשׁ וּבְרֵאשֵׁם הַתְּנָא הָאֱלוּקֵי רַבֵּי שְׂמַעוֹן בַּר
יֹחָאי וְרַבֵּי אֶלְעָזָר בְּנֵי. וְעַל יְדֵי זֶה תַּחֲקִיִּים תְּפִילַת דְּוֹד הַמֶּלֶךְ ע"ה
(תהילים סא ד-ה) כִּי הִיִּית מַחְסֵה לִי מִגְּדֵל עִז מִפְּנֵי אוֹיֵב. אֲגִנְרָה בְּאֶהְלֵךְ
עוֹלָמִים אֲחִסֵּה בְּסִתְר כְּנַפְיָךְ סְלָה. וְאִזְכָּה שְׁבַלִימוּדֵינוּ זֶה יִהְיוּ
שְׂפִתוֹתֵיהֶם דּוֹבְכוֹת בְּקַבְר, לְמַעַן שְׁמוּ בְּאֶהְבֵּה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ
וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבְהַדְרִין סַפְרָא סַפְרָא הַזוּהַר, יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא
בְּרַחֲמֵי, יִרְאֵה אֵל עַבְדֶּיךָ פְּעֵלְךָ וְהַדְרֵךְ עַל בְּנֵיהֶם. וְיִהִי נֶעֱם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ
עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָהוּ, וְיִהִי נֶעֱם אֲדָנִי
אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָהוּ. (תהילים צ')

ט"ז י"ז), (סוד ה')

תפילה קודם לימוד קבלה מהאר"י זלה"ה

רְבוּן הָעוֹלָמִים וְאֲדָנִי הָאֲדוֹנִים. אָב הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת. מוֹדִים אֲנַחְנוּ
לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּקִידָה וּבְהַשְׁתַּחֲוִיָּה,
שְׂקַרְבַּתְנוּ לְתוֹרַתְךָ וְלַעֲבוּדָתְךָ עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, וְנִתַּתְּ לָנוּ חֶלֶק בְּסוּדוֹת
תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה. מַה אָנוּ, מַה חַיֵּינוּ, אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד גָּדוֹל כְּזֶה.
עַל כֵּן אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחְנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ שְׂתַמַּחַל וְתַסְּלַח לְכָל חַטְאוֹתֵינוּ
וְעוֹנוֹתֵינוּ. וְאֵל יְהוּ עוֹנוֹתֵינוּ מִכְּדִילִים בִּינֵינוּ לְבִינְךָ. וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂתַכּוּנֵן אֶת לְבַבְנוּ לִירְאָתְךָ
וְאֶהְבְּתְךָ, וְתַקְשִׁיב אָזְנְךָ לְדַבְרֵינוּ אֱלֹהֵי, וְתַפְתַּח לְבַבְנוּ הָעֶרֶל בְּסוּדוֹת
תּוֹרַתְךָ. וְיִהְיֶה לְמוֹדֵנוּ זֶה נַחַת רוּחַ לְפָנֵי כַּסָּא כְּבוֹדְךָ פְּרִיחַ נִיחוּת.

וְתִצְלַח עֲלֵינוּ אֹר מְקוֹר נְשַׁמְתָּנוּ בְּכָל בְּחִינֹתֵינוּ. וְשִׁיתְנוּצְצוּ נִיצוּצוֹת
 עֲבָרֶיךָ הַקְדוּשִׁים אֲשֶׁר עַל יָדָם גָּלִיתְ דְּבָרֶיךָ אֱלֹהִים בְּעוֹלָם. וְזִכּוֹתֶם וְזִכּוֹת
 אֲבוֹתֶם וְזִכּוֹת תּוֹרַתְם וְתַמִּימוֹתֶם וְקִדְשֵׁיכֶם יַעֲמִד לָנוּ לְכָל נַפְשׁ בְּדַבְרֵיכֶם
 אֱלֹהִים. וּבְזִכּוֹתֶם תֵּאִיר עֵינֵינוּ בְּמָה שְׁאֲנוּ לּוֹמְדִים. כְּמֵאמֶר גַּעִים זְמִירוֹת
 יִשְׂרָאֵל, גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ. יְהִי לְרִצּוֹן אֲמְרֵי פִי וְהִגִּיזוֹן
 לְבָבִי לְפָנֶיךָ, יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי. כִּי יְהוָה יִתֵּן חֲכָמָה, מִפִּי דַעַת וְתִבְוֵנָה:

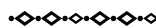
רְבוֹן עֲלְמִין, דַּאֲנַת הוּא מְגַלִּי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתְּרָתָא וְגַלִּי רְזִיא. יְהֵא רַעְוֵא
 מִן קְדָמְךָ לְאַסְבְּרָא מְלִין בְּפּוֹמְנָא, לְקִימָא בְּנָא מְקָרָא שְׁכַתּוּב,
 וְאַנְכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר. וְלֹא נִיעוֹל בְּכִסּוּפָא קְדָמְךָ.
 וְנִזְכִּי לְמִשְׁמַע רְזִין עֲלָאִין דְּאוֹרִיתָא מִפּוֹמָא דְרִישָׁא דְמַתִּיבְתָא עֲלָאָה.
 אָמֵן וְכֵן יְהִי רְצוֹן, אָמֵן, סְלָה:

וְנִתְהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהִשְׁקוֹת אֶת-הַגֶּן, וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהִיָּה לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים:
 וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כּוֹהֵר הַרְקִיעַ, וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם
 וָעֶד: גַּל-עֵינַי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ:

תפלה לרפואות וישועות

חֲרִינֵי מְקַבֵּל עָלַי מִצּוֹת עֲשֵׂה שָׁל וְאַהֲבַת לְרַעְךָ כְּמוֹךָ, וְהַרְיֵנִי אוֹהֵב כָּל
 אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּנַפְשִׁי וּמְאֹדִי, וְהַרְיֵנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְלַמּוֹד בְּסִפְרֵי
 הַזֵּהָר הַקְדוּשׁ לְזִכּוֹת ... פב"פ (וְכֹאן יִפְרֵט בְּקִשְׁתּוֹ) [לְרַפּוּאָת...] [יְשׁוּעַת ...]
 [לְבָנִים ...] הַשֵּׁם יִשְׁלַח דְּבָרוֹ יַחְזַקְהוּ [וְיִרְפְּאֵהוּ בְּרַפּוּאֵת הַנֶּפֶשׁ וּרְפּוּאֵת
 הַגּוּף בְּרַמ"ח אֲבָרָיו וְשֵׁם"ה גִּידָיו בְּתוֹךְ שְׂאֵר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל וְיֵאָרֶךְ יָמָיו
 וְשָׁנֹתָיו בְּנְעִימִים] [וְיִוִּשִׁיעָהוּ בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים ...] אָמֵן סְלָה.

תפילה לאחר קריאת הזוהר

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵי וְאֱלֹקֵי אֲבֹתַי שְׁיִתְקִים בְּנוֹ עֵתָה מְקָרָא שְׁכַתּוּב
 "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי בְּסִיתִיךָ לְנַטַע שְׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ",

להעלות לרומם ולתקן הריסות וחרבות השכינה הקדושה לקשומט ופופריא עלאה ולארמון שעל מכוננו ישב להחזיר עטרה ליושנה וקים פנו מהרה מקרא שפתוב "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים". וזכות הרשב"ה הקדוש ובנו רבי אלעזר, ויזתם בן עזיהו, יעמוד לנו לתקן העולם מיום שנברא עד סופו ברצונו וכרצון יראיו. ובזכות היותנו עסוקים בחכמה הזאת, על ידה תתקרב הגאולה, וישועתה מהרה תצמיח, לעלוי שכינת עויזנו במהרה בימינו. ויקוים פנו מקרא שפתוב "ויאמר אלקים יהי אור", ויזרח עלינו אור ה', ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, אמן נצח סלה ועד. (נפח

התפלה מתוך לשונו הקדוש של רבי חיים ויטאל זיע"א)

מודה אני לפניה השם אלוקי ואלקי אבותי שזכיתני ללמוד ולהגות בספר הקדוש הזה זיהרה עילאה, וזכות התנאים הקדושים שלמדנו תורתם יעמוד לנו ולירענו ונזכה להבטחת הנביא (ישעיה נט, כ-כא) ובה לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם ה'. ואני זאת בריתי אותם אמר יהוה רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימוש מפיך ומפי זרעך ומפי זרע אשר אמר ה' מעתה ועד עולם. ויתקיים פנו הנבואה (ישעיה נא, טז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתך לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה. וברכת משה רבינו מהימנא תתגלה במהרה דידן, ה' בךד ינחנו ואין עמו אל נכר, יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועתך באמת באמר לציון מלך אלהיך, ברוך ה' לעולם אמן ואמן. (סוד ה')

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו [עלינו] בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכונן מקדשך על מכוננו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב שכינתך לתוכו, והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירים ולזמרים. והשב ישראל לגויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן בן יהי רצון. (ס"ת).

תּוֹכֵן הָעֵנִינִים

- א. כאילו התענה תשיעי ועשירי..... א
- ב. ביום הזה יכפר עליכם..... א
- ג. בריאת האדם..... ב
- ד. כח התשובה..... ב
- ה. ממעמקים קראתיך ה'..... ג
- ו. טהרת האדם מהחטא..... ג
- ז. תשעה לחדש..... ד
- ח. שמאלו תחת לראשי..... ד
- ט. דין העולם בראש השנה..... ה
- י. הארת פנים ביום הכפורים..... ה
- יא. התעוררות כנגד הקטרוג..... ו
- יב. ערבוב המקטרג..... ז
- יג. התהפכות הקטגור לסניגור ביום הכפורים..... ז
- יד. דין ברחמים..... ח
- טו. חשיבות המעשה..... ח
- טז. הארה של מעלה ביום הכפורים..... ח
- יז. הגרלות..... ט
- יח. המלכה מבקשת על בניה..... ט
- יט. חרות ושמחה..... י
- כ. יום כפור – יום של נקיון..... יא
- כא. לבושי כפרה..... יב
- כב. בעשור לחדש השביעי..... יג
- כג. אחד המרבה ואחד הממעיט..... יד
- כד. גודל אהבת ה' לישראל..... טו
- כה. אך – למעט..... טז
- כו. יכפר עליכם..... טז
- כז. מצות התענית ביוה"כ..... יז
- כח. ביום הזה..... יז
- כט. מי שלא סולח לחבירו..... יח
- ל. מקרא קודש יהיה לכם..... כ
- לא. כל נדרי..... כא
- לב. מיתת בני אהרן..... כב
- לג. צער על אבדן הצדיקים..... כב

כג	לד. וירא כי אין איש
כה	לה. גדולת היום
כה	לו. מצוות היום
כו	לז. שעיר לה'
כח	לח. סוד קרבן השעיר
ל	לט. שני הגורלות
ל	מ. שני שעירי עזים לחטאת
לא	מא. ונשא השעיר עליו את כל עונתם
לג	מב. איש עתי
לג	מג. בלעם - רע העין
לד	מד. ושלח ביד איש עתי
לד	מה. טוב עין הוא יברך
לה	מו. קטגור נעשה סניגור
לו	מז. שליחת השעיר לעזאזל
לו	מח. הכל צריך, טוב ורע
לז	מט. הקב"ה חס על ישראל
לח	נ. ביום הזה מזומן המלשין
לט	נא. להעסיק את המקטרג
מב	נב. כחו של שעיר
מב	נג. העוונות חוזרים על ראשי עמו
מג	נד. ושעיר עזים אחד
מד	נה. נושא עוון
מד	נו. כמו למטה כן למעלה
מה	נז. לפני ה' תטהרו
מה	נח. כניסת הכהן גדול לקדש הקדשים
מו	נט. הקטרת הקטורת
מו	ס. עת רצון ושמחה
מז	סא. ההזאות על הכפרת
מח	סב. במה יודעים אם נתקבלה התפלה
מט	סג. אם שגורה תפילתו בפיו

עיר וקדיש מן שמיא נחית

ט לא תשכח מפּי זרעו

ספר
הזוהר הקדוש
עם לשון הקודש
לש"ס דף היומי

מסכתות
ברכות, שבת

לדאיר את הש"ס באור הזוהר

בדא יפקון מן גלוצא ברחמי

ספר
הזוהר
הקדוש
*
עם
לשון
הקדוש
*
ביאורים
לש"ס דף היומי
ברכות
שבת

זוהר יום הכפורים

כאי"ו התענה תשיעי ועשירי

תענו את נפשתיכם, נפשתיכם הוא אמר, פי ישראל נמצאים צדיקים לפני המלך הקדוש, ויהיה הרצון שלהם אל הקדוש ברוך הוא ולהדבק בו כדי שיתכפר להם חטאם. ולכן, מי שאוכל ושותה בתשיעי ומענג את נפשו במאכל ובמשתה, נמצא בעשירי ענוי נפש בשני חלקים, ונמצא כאלו התענה תשיעי ועשירי. את נפשתיכם - להכליל את הכל, גוף ונפש, ולהכניע ביום הזה, כדי לכפר על חטאם.

תענו את נפשתיכם (ויקרא ט"ו), נפשתיכם קאמר, בגין ד'ישראל משתכחין קמי מלכא קדישא זכאין, ויהא רעותא דלהון לגבי קדשא ברוך הוא, ולא תדבקא ביה, בגין דיתכפר להו חוביהו. ועל דא, מאן דאכל ושתי בתשיעאה, ומענגא נפשיה במיכלא ומשתייא, אשתכח בעשיראה ענויא דנפשא בתרין חולקין, ואשתכח כאלו אתעני תשיעאה ועשיראה. את נפשתיכם: לאכללא פלא, גופא ונפשא, ולא תכנעא בהאי יומא, לאתכפרא על חוביהון.

חלק ג
דף ס"ח
ע"ב

ביום הזה יכפר עליכם

למדנו, כי ביום הזה יכפר עליכם. ביום הזה?! היום הזה היא צריך להיות! אלא ביום הזה דוקא,

תאנא כי ביום הזה יכפר עליכם. ביום הזה. היום הזה מיבעי ליה. אלא ביום הזה דייקא, דביה

אתגלי עתיקא קדישא, לכפרא על חוביהון דכלא.
 שבו מתגלה העתיק הקדוש לכפר על חטאי כלם.

בריאת האדם

רבי יהודה פתח, (תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'. שנינו, בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, רצה לברא אדם. נמלך בתורה. אמרה לפניו: תרצה לברא האדם הזה?! עתיד הוא לחטא לפניך ועתיד הוא להרגיז לפניך. אם תעשה לו כמעשיו, הרי העולם לא יוכל לעמד לפניך, כל שכן אותו האיש. אמר לה: וכי לחנם נקראתי (שמות לד) אל רחום וחנון ארך אפים?

רבי יהודה פתח, (תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהוה אלהינו ^{אברהם} ^{התורה והיה}. תנינו, בשעתא דברא קדשא בריך הוא עלמא, בעא למברי בר נש, אמליך באורייתא, אמרה קמיה, תבעי למברי האי בר נש, זמין הוא למחטי קמך, זמין הוא לארגזא קמך. אי תעביד ליה בעובדוי, הא עלמא לא יכיל למיקם קמך, כל שבן ההוא בר נש. אמר ליה, וכי למננא אתקרינא, (שמות לד) אל רחום וחנון ארך אפים.

חלק ג
 דף ס"ט
 ע"ב

כח התשובה

וטרים שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא תשובה. אמר לה לתשובה: אני רוצה לברא אדם בעולם, על מנת שפשטו לך מחטאיהם, שתהיי עתידה לעזב את חטאיהם ולכפר עליהם. ובכל שעה ושעה התשובה זמינה לאנשים, וכשאנשים שבים מחטאיהם, התשובה הזו שבה לקדוש ברוך הוא, והוא מכפר על הכל, והדינים

ועד לא ברא קדשא בריך הוא עלמא, ברא תשובה, אמר לה לתשובה, אנא בעינא למברי בר נש בעלמא, על מנת דכד יתובון לך מחוביהון, דתהוי זמינא למשבק חוביהון, ולכפרא עלייהו. ובכל שעתא ושעתא תשובה זמינא לגבי בני נשא, וכד בני נשא תייבין מחוביהו, האי תשובה תבת לגבי קדשא בריך הוא, וכפר על כלא,

וְדִינֵינוּ אֶתְכַפְּיִין, וּמִתְכַּסְּמֵן כְּלָהוּ, וּבֵר נִכְנְעִים, וְכֻלָּם מִתְבַּשְׂמִים, וְאָדָם נֵשׂ אֶתְדְּכִי מִחוּבִיָּה. נִטְהַר מִחֻטָּאוֹ.

ממעמקים קראתיך ה'

אִימְתִי אֶתְדְּכִי בֵר נֵשׂ מִחוּבִיָּה
בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֵל בְּהֵאִי
 תְּשׁוּבָה בְּדִקְא חֲזִי. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 דְּתָב קָמִי מְלָפָא עֲלָאָה, וְצִלִּי (דף ע'
 ע"א) צְלוּתָא מַעֲוִמְקָא דְלָפָא, הָדָא
 הוּא דְכְתִיב מִמַּעַמְקִים קְרָאתִיךָ
 יְהוָה ^{אֵלֵינוּ רַבִּי} _{הַתְּהִיב וְהִתְהַלַּח}.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, מִמַּעַמְקִים קְרָאתִיךָ
 יְהוָה ^{אֵלֵינוּ רַבִּי} _{הַתְּהִיב וְהִתְהַלַּח}, אֶתֶר גְּנִזִּי הוּא
 לְעִילָא, וְהוּא עֲמִיקָא דְבִירָא, וּמֵהֵאִי
 נִפְקִין נַחְלִין וּמְבוּעִין לְכָל עֵיבָר,
 וְהוּא עֲמִיקָא דְעֲמִיקְתָּא אֲקָרִי
 תְּשׁוּבָה. וּמֵאֵן דְּבַעִי לְאַתְבָּא
 וְלֹאֲתַדְבָּאָה מִחוּבִיָּו, בְּהֵאִי עֲוִמְקָא
 אֲצִטְרִיד לְמַקְרִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב מִמַּעַמְקִים קְרָאתִיךָ
 יְהוָה ^{אֵלֵינוּ רַבִּי} _{הַתְּהִיב וְהִתְהַלַּח}.

מחרת האדם מהחטא

תְּאָנָא, בְּשַׁעְתָּא דְהוּה בֵר נֵשׂ חָב
 קָמִי מְאָרִיָּה, וְקָרִיב קְרַבְנִיָּה
 עַל מַדְבַּחָא, וְכֵהָנָא מְכַפֵּר עָלֶיהָ,
 וּבַעִי בְּעוּתִיהָ עָלֶיהָ, מִתְעַרְוֵן רַחֲמִי,
 וְדִינֵינוּ מִתְכַּסְּמֵן, וְתְּשׁוּבָה אָרִיק
לְמַדְנוּ, בְּשַׁעְתָּא שְׁהִיָּה אָדָם חוּטָא
 לְפָנֵי רַבּוּנּוֹ וּמַקְרִיב קְרַבְנּוֹ
 עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְהִכְהֵן מְכַפֵּר עָלָיו
 וּמְבַקֵּשׁ בְּקִשְׁתּוֹ עָלָיו, מִתְעוֹרְרִים
 רַחֲמִים, וְהַדְיָנִים מִתְבַּשְׂמִים,

בְּרָכָאן, בְּמַבּוּעֵין דְּנִגְדִין וְנִפְקִין, וְהַתְּשׁוּבָה מְרִיקָה בְּרָכוֹת בְּמַעֲיָנוֹת
 וּמִתְבָּרְכִין בְּלָהוּ בּוֹצִינִין כַּחֲדָא, וּבַר
 מִתְבָּרְכִים כְּאַחַד, וְהָאֵדָם נִטְהַר
 מִחֲטָאוֹ.

תשעה לחדש

לְמַדְנוּ, מִכֹּל חֲטָאתֵיכֶם לִפְנֵי ה'.
 כִּיּוֹן שְׁכַתּוּב מִכֹּל
 חֲטָאתֵיכֶם, לָמָּה לִפְנֵי ה'? אֵלָּא אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, לִפְנֵי ה' מִמֶּשׁ.

תְּאַנָּא, מִכֹּל חֲטָאתֵיכֶם לִפְנֵי
 יְהוָה ^{אֲדוֹנֵהּ} ^{וְהַתְּהַלְלֶיהָ}, כִּיּוֹן
 דְּכַתִּיב מִכֹּל חֲטָאתֵיכֶם, אָמַר לִפְנֵי
 יְהוָה ^{אֲדוֹנֵהּ} ^{וְהַתְּהַלְלֶיהָ}. אֵלָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 לִפְנֵי יְהוָה ^{אֲדוֹנֵהּ} ^{וְהַתְּהַלְלֶיהָ} מִמֶּשׁ.

חלק ג
 דף ס"ז
 ע"א

שְׁשָׁנִינוּ, מֵרֵאשׁ חֲדָשׁ הַסְּפָרִים
 פְּתוּחִים וְהַדְּיָנִים דְּנִינִים.
 בְּכֹל יוֹם בְּתֵי הַדִּין נִמְסָרִים
 לְהַפְתָּח לְדִין, עַד אוֹתוֹ יוֹם שְׁנִקְרָא
 תְּשַׁעָּה לַחֲדָשׁ. בְּאוֹתוֹ יוֹם כָּל הַדְּיָנִים
 עוֹלִים לְבַעַל הַדִּין וּמִתְקַנְיִם כֶּסֶּא
 עֲלִיּוֹן שֶׁל רַחֲמִים לְמַלְךְ הַקְּדוֹשׁ.
 בְּאוֹתוֹ יוֹם צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה
 לְשַׁמַּח בְּשִׂמְחָה לִפְנֵי אֲדוֹנָם שְׁעֵתִיד
 לְיוֹם אַחַר לְשַׁבַּת עֲלֵיהֶם בְּכֶסֶּא
 הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַחֲמִים, בְּכֶסֶּא שֶׁל
 וְתַרְנוּת.

דְּתַנְיָא, מְרִישָׁא דִּירְחָא סְפָרִין
 פְּתִיחוֹן, וְדִינֵי דִינֵין. בְּכֹל
 יוֹמָא וְיוֹמָא בְּתֵי דִינֵין אֲתַמְסְרֶן,
 לְאַתְפַּתְחָא בְּדִינָא, עַד הֵהוּא יוֹמָא
 דְּאַקְרִי תְּשַׁעָּה לִירְחָא. בְּהֵהוּא יוֹמָא,
 סְלָקִין דִּינֵין כְּלָהוּ לְמֵאֲרֵי דְדִינָא,
 וּמִתְקַנְי כּוּרְסֵיָא עֲלָא דְרַחֲמֵי,
 לְמַלְכָּא קְדִישָׁא. בְּהֵהוּא יוֹמָא בְּעָאן
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְמַחְדֵי בְּחֲדוּתָא
 לְקַדְמוֹת מְאִרְיָהוֹן, דְּזַמִּין לְיוֹמָא
 אַחְרָא, לְמִיתַב עֲלֵיהוּ בְּכוּרְסֵיָא
 קְדִישָׁא דְרַחֲמֵי, בְּכוּרְסֵיָא
 דְּוֹתְרָנוּתָא.

שמאלו תחת לראשי

אַחַר כֹּף בָּאָה הַמְּלָכָה, וּמִתְבַּקְּשִׁים
 בְּנֵי הַהִיכָל בְּתַשְׁעֵי לַחֲדָשׁ
 לַעֲשׂוֹת חֲדוּהָ וְלִטְבֹּל בְּנָהָר, לְטַהַר

לְבַתָּר אֲתִיַּאת מְטְרוֹנִיתָא, וּבַעֲיִין
 בְּנֵי הַיְכָלָא בְּתַשְׁעָה לִירְחָא,
 לְמַעַבְד חֲדוּתָא, וְלִמְטַבֵּל בְּנָהָרָא,

חלק ג
 דף ר"ד
 ע"ב

עצמם בזווג המלכה ביום האחר, הוא זוג שְׁלָה לְשִׁים שְׁמַאל תַּחַת רֵאשָׁה (ראש המלך), כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי.

וְאִזּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִית עַל חֲטָאֵיהֶם, וּמִכְפָּרַת לָהֶם. שְׁהַרִי הָאֵם הַעֲלִיזָה מְאִירָה פְּנֵיהָ לַמַּלְכָּה בְּזוּגָהּ, וּמִתְכַּפְּרִים כָּל בְּנֵי הַיִּכְלָא, כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׁמַאל מְקַבֵּל אוֹתָהּ בְּיוֹם הַזֶּה, שְׂרָאשׁ הַמַּלְכָּה עַל הַשְּׁמַאל.

לְדַכָּאָה גְּרַמְיֵיהּ בְּזוּגָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, בְּיוֹמָא אַחְרָא, הוּא זְווגָא דִּילָהּ לְשׁוּוָאָה שְׁמַאלָא תַּחַת רֵישָׁהּ, (נ"א רֵישָׁא דְּמַלְכָּא) כְּמָה דְּאֵת אָמַר שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי.

וּבְדִין יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיתָא עַל חוֹבֵיהּ, וּמִכְפָּרָא לָהּ. דְּהָא אִימָא עֲלָאָה אַנְהִירַת אַנְפָּהָא לְמַטְרוֹנִיתָא בְּזוּגָהּ, וּמִתְכַּפְּרִין כָּל בְּנֵי הַיִּכְלָא. כִּיּוֹן דְּשְׁמַאלָא מְקַבְּלָה לָהּ בְּהַאי יוֹמָא, דְּרֵישָׁא דְּמַטְרוֹנִיתָא שְׂרִיִּיא עַל שְׁמַאלָא.

דִּין הָעוֹלָם בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה

עוֹד אָמַר לָהֶם, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הַתְּעוֹרְרוֹת רֵאשׁוֹנָה הִיא בְּעוֹלָם. מַה זֶה הַתְּעוֹרְרוֹת רֵאשׁוֹנָה? זֶה בֵּית דִּין הַתַּחַתוֹן [נ"א זֶה רֵאשׁ הַשָּׁנָה מִמֶּשׁ] שֶׁמִּתְעוֹרֵר לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל הָעוֹלָם בְּדִין וְדוֹן אֶת הָעוֹלָם.

תַּו אָמַר לוֹן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה אַתְּעוֹרַתָּא קְדָמָאָה אִיהוּ בְּעֲלָמָא. מְאִי אַתְּעוֹרַתָּא קְדָמָאָה. דָּא בִּי דִּינָא דְּלַתְתָּא (נ"א דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה מִמֶּשׁ) דְּאַתְּעַר לְמִידוֹן עֲלָמָא. וְקְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא יְתִיב עַל עֲלָמָא בְּדִינָא וְדָאִין עֲלָמָא.

חלק א
דף ס"ד
ע"א

הַאֲרַת פְּנִים בְּיוֹם הַכְּפוּרִים

וְשׁוֹלֵט בֵּית הַדִּין [שְׁלֵמָטָה] הַזֶּה לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם, עַד יוֹם הַכְּפוּרִים שְׁמַאֲרִים פְּנֵיהָ, וְלֹא נִמְצָא נַחַשׁ מְלַשִּׁין בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בְּמָה שְׁמִבְיָאִים לוֹ אוֹתוֹ הַשְּׁעִיר, שֶׁהוּא מִצַּד רוּחַ הַטְּמָאָה כְּרָאוּי לוֹ.

וְשְׁלֵטָא הַאי בִּי דִּינָא לְמִידוֹן עֲלָמָא, עַד יוֹמָא דְּכַפּוּרֵי דְּנְהַרִין אַנְפָּהָא, וְלֹא אִשְׁתַּכַּח חוּיָא דְּלַטוּרָא בְּעֲלָמָא. דְּאִיהוּ אַתְּעַסֵּק בְּמָה דְּאַתִּין לֵיהּ הֵהוּא שְׁעִיר דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְּרוּחַ מְסַאָבָא כְּדָקָא חוּיָא לֵיהּ. וּבְגִין

ומשום שמתעסק באתו שער, לא קרב למקדש.

ושער זה כמו אותו שער של ראש חדש שמתעסק בו ומאירות פניה של ראש השנה [כך בראש השנה] [מאירים] [פני המקדש]. ועל זה כל ישראל מוצאים רחמים לפני הקדוש ברוך הוא, וחטאיהם מתבטלים.

התעוררות כנגד הקטרוג

בא ראה, כמו זה בראש השנה ויום הכפורים, שנמצא הדין בעולם, הוא עומד לקטרוג, וישראל צריכים להתעורר בשופר ולעורר קול שפלול בא"ש ומי"ם רוח ונעשים אחד, ולהשמיע אותו קול מתוך השופר.

ואותו קול עולה עד מקום שיושב כסא הדין ומכה בו ועולה. פיון שמגיע הקול הזה מלמטה, הקול של יעקב נתקן למעלה, והקדוש ברוך הוא מעורר רחמים. שהרי כמו שישראל מעוררים למטה קול אחד כלול בא"ש ורו"ח מי"ם שיוצאים כאחד מתוך השופר, כך גם מתעורר למעלה שופר. ואותו קול שפלול בא"ש ומי"ם רוח נתקן, ויוצא זה מלמטה וזה מלמעלה,

דאתעסק בה הוא שער לא קריב למקדש.

ושער דא כהוא שער דראש חדש דאתעסק ביה ואנהירו אנפיה דראש השנה (ג"א כך בראש השנה) (ג"א אנהירו) (אנפיו דמקדשא). ועל דא ישראל כלהו משכחין רחמי קמי קדשא בריך הוא ואתעבר חובייהו.

תא חזוי, כגוונא דא ביום ראש השנה ויום הכפורים דדינא אשתכח בעלמא, איהו קאים לקטרגא וישראל בעיין לאתערא בשופר, ולא תערא קול דכליל באש"א ומי"א ורוח"א ואתעבידו חד, ולא שמעא ההוא קול מגו שופר. ו**ההוא** קול סלקא עד אתר דכרסאי דדינא יתבא וכמש ביה וסלקא. ביון דמטא האי קול מתתא, קול דיעקב אתתקן לעילא, וקדשא בריך הוא (דף קיד ע"ב) אתער רחמי, דהא כגוונא דישראל מתערי לתתא קול חד כליל באש"א ורוח"א ומי"א דנפקו כחדא מגו שופר, הכי נמי אתער לעילא שופר. ו**ההוא** קול דכליל באש"א ומי"א ורוח"א אתתקן, ונפק דא מתתא ודא מעילא,

חלק א
דף ק"ד
ע"א

ואתתקן עלמא ורחמי אשתכחו. ונתקן העולם ונמצאים הרחמים.

ערבוב המקרא

ואתו מקטרג מתערבב, שחושב לשלט בדין ולקטרג בעולם, ורואה שמתעוררים רחמים. אז מתערבב ותש כחו ולא יכול לעשות דבר, והקדוש ברוך הוא דן את העולם ברחמים. שאם תאמר שנעשה דין - לא כף! אלא מתחברים רחמים עם דין, והעולם נדון ברחמים.

בא ראה, כתוב (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, שהלבנה מתכסה, שהרי אז שולט הנחש הרע ויכול להזיק לעולם. וכשמתעוררים רחמים, עולה הלבנה ומעברת משם, והוא מתערבב ולא יכול לשלט, ועובר שלא יתקרב לשם, ולכן בראש השנה צריך לערבב אותו כמי שמתעורר משנתו ולא יודע כלום.

וזהו מקטרגא אערבב דחשיב לשלטאה בדינא ולקטרגא בעלמא, וחמי דמתערי רחמי, כדן אערבב ואתשש חיליה ולא יכיל למעבד מידי, וקודשא בריך הוא דאין עלמא ברחמי, דאי תימא דדינא אתעביד, לאו הכי, אלא אתחברו רחמי בדינא, ועלמא אתדן ברחמי.

תא חזי, כתיב, (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו דאתכסיא סיהרא. דהא כדן שלטא האי חיוויא בישא ויכיל לנוקא עלמא, וכד מתערי רחמי, סלקא סיהרא ואתעברת מתמן, ואיהו אתערבב ולא יכיל לשלטאה, ואתעבר דלא יתקרב תמן, ועל דא ביום ראש השנה בעי לערבבא ליה כמאן דאתער משנתיה ולא ידע כלום.

התהפכות הקטגור לסניגור ביום הכפורים

ביום הכפורים צריך לנוח ולעשות לו נחת רוח בשעיר שמקריבים לו, ואז מתהפך לסניגור על ישראל, אבל ביום של ראש

ביום הכפורים בעי לנייחא ולמעבד ליה נייחא דרוחא בשעיר דקרבין ליה, וכדן אתהפך סניגוריא עליהו דישראל, אבל ביומא דראש

השנה אתערבב דלא ידע ולא יכיל
 למעבד כלום. חמי אתערותא דרחמי
 סלקין מתתא, ורחמי מלעילא
 וסיהרא סלקא בינייהו. כדין
 אתערבב ולא ידע כלום ולא יכיל
 לשלמאה.

השנה מתערבב, שלא ידע ולא יכיל
 לעשות כלום. רואה התעוררות של
 הרחמים עולים מלמטה ורחמים
 מלמעלה והלבנה עולה ביניהם, אז
 הוא מתערבב ולא ידע כלום ולא
 יכול לשלט.

דין ברחמים

וקודשא בריך הוא דן להו לישראל
 ברחמי, וחיים עליהו
 ואשתכח להו זמנא כל אגון עשרה
 יומין דבין ראש השנה ליום הכפורים
 לקבלא כל אגון דתייבין קמיה
 ולכפרא לון מחובייהו וסליק לון
 ליומא דכפורי.

והקדוש ברוך הוא דן את ישראל
 ברחמים וחס עליהם
 ומוצא להם זמן כל אותם עשרה
 ימים שבין ראש השנה ליום
 הכפורים לקבל את כל אותם
 השבים לפניו ולכפר להם מחטאייהם
 ומעלה אותם ליום הכפורים.

חשיבות המעשה

ועל דא בכולא קדשא בריך הוא
 פקיד לון לישראל למעבד
 עובדא בגין דלא ישלום עליהו מאן
 דלא אצטריך, ולא ישלום עליהו
 דינא, ויהון בלהון זכאין בארעא (דף
 קטו ע"א) כרחימו דאבא על בנין, וכולא
 בעובדא ובמלין תליא, והא אוקימנא
 מלין.

ועל זה בכל מצוה הקדוש ברוך הוא
 את ישראל לעשות מעשה, כדי
 שלא ישלט עליהם מי שלא צריך
 ולא ישלט עליהם הדין ויהיו כלם
 צדיקים בארץ פאהבת האב על
 הבנים [בני אדם], והכל תלוי
 במעשה ובדבורים, והרי בארנו
 הדברים.

הארה של מעלה ביום הכפורים

אימתי קיימא בנהירו דלעילא, הוי
 אומר ביומא דכפורי.

מתי עומדת בהארה של למעלה?
 היה אומר ביום הכפורים.

חלק ב
 דף קפ"ד
 ע"ב

וביזמא דכפורי אתנהיר ההוא אבן
 טבא, בנהירו דלעילא, מגו נהירו
 דעלמא דאתי, (ואתערבב ההוא דלטורא)
 וכדין מתקנין ישראל לתתא חד
 שעיר, ומשדרין להאי מדברא
 תקיפא, דאיהו שלטא עליה.

וביזמא דכפורי אתנהיר ההוא אבן
 טבא, בנהירו דלעילא, מגו נהירו
 דעלמא דאתי, (ואתערבב ההוא דלטורא)
 וכדין מתקנין ישראל לתתא חד
 שעיר, ומשדרין להאי מדברא
 תקיפא, דאיהו שלטא עליה.

הגרלות

פתוב (ויקרא טז) ונתן אהרן על שני
 השעירים גרלות גורל אחד
 לה' וגורל אחד לעזאזל. זוהי
 השמחה ההיא של המקטרג ההוא,
 כדי שהקדוש ברוך הוא יפיל עמו
 גורל, ומזמין אותו, ולא יודע שאש
 דולק שם על ראשו ועל העם שלו,
 כמו ששנאמר (משלי כה) כי גחלים אתה
 חתה על ראשו.

פתוב (ויקרא טז) ונתן אהרן על שני
 השעירים גרלות גורל אחד
 ליהוה וגורל אחד לעזאזל.
 דא איהו ההוא חדוה דההוא
 דלטורא, בגין דקודשא בריך הוא
 יטיל עמיה גורל, ומזין ליה, ולא ידע
 דגור דליק אטיל על רישיה, ועל עמא
 דליה, כמה דאת אמר (משלי כה) כי
 גחלים אתה חתה על ראשו.

חלק ב
 דף
 קפ"ה
 ע"ב

המלכה מבקשת על בניה

וסימניה, אסתר (ה) אף לא הביאה
 אסתר המלכה עם
 המלך אל המשתה אשר עשתה כי
 אם אותי. וכתוב, ויצא המן ביום
 ההוא שמח וטוב לב. בחלק ההוא שנוטל,
 והולך לו. ובסוף, כאשר בא המלך
 העליון לבית המלכה, המלכה
 מבקשת עליה ועל בניה ועל עמה מן
 המלך.

וסימניה, אסתר (ה) אף לא הביאה
 אסתר המלכה עם
 המלך אל המשתה אשר עשתה כי
 אם אותי. וכתוב, ויצא המן ביום
 ההוא שמח וטוב לב. בההוא חולקא
 דנטיל, ואזיל ליה. ולכתר כד אתי
 מלכא עלאה, לבי מטרוניתא,
 מטרוניתא תבעת עלהא, ועל בנהא,
 ועל עמא מן מלכא.

וְאֶפְלוּ בְזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל בְּגִלוּת
 וּמִתְפַּלְלִים תְּפִלוֹת בְּכָל
 יוֹם, הִיא עוֹלָה בְּיוֹם זֶה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
 הַעֲלִיזוֹן וּמִבְקֻשָּׁת עַל בְּנֵיהֶ, וְאִז
 נִגְזְרוֹת כָּל אוֹתָן נִקְמוֹת שְׁעֵתִיד
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת עִם אָדוֹם,
 וְנִגְזַר אֵיךְ עֵתִיד הַמֶּקְטָרֵג הַזֶּה לַעֲבֹר
 מִן הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כה) בְּלַע
 הַמּוֹת לְנֹצָח.

וְסִימְנָהּ - בְּזִמְנֵי הַגְּלוּת (אסתר ז) כִּי
 נִמְכְּרָנוּ אֲנִי וְגו'. כִּי אֵין
 הַצָּר שׁוֹה בְּנֹק הַמֶּלֶךְ. מַה זֶה בְּנֹק
 הַמֶּלֶךְ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע ז) וְהִכְרִיתוּ
 אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמַה תַּעֲשֶׂה
 לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. שֶׁהֲרִי הַשֵּׁם הַעֲלִיזוֹן
 לֹא מִתְקַיֵּם בְּקִיּוּמֵנו, וְזֶהוּ בְּנֹק הַמֶּלֶךְ.

וְאֶפְלוּ בְּזִמְנֵי דִישְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא,
 וְצִלוּ צְלוֹתֵין בְּכָל יוֹמָא,
 אִיהִי סְלִקַת בְּיוֹמָא דָּא, לְקַמֵּי מַלְכָּא
 עֲלָאָה, וְתִבְעַת עַל בְּנֵהָא. וְכִדִּין
 אֲתִגְזְרוּ, כָּל אֵינוֹן נִוקְמִין, דְּזִמְנֵין
 קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד עִם אָדוֹם,
 וְאֲתִגְזַר הֵיךְ זִמְנֵין דְּלִטּוֹרָא דָּא
 לַאֲתַעֲבְרָא מֵעֲלָמָא, כְּמָה דְּאֵת דְּאֵמַר
 (ישעיה כה) בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצָח.

וְסִימְנָהּ, בְּזִמְנֵי דְּגְלוּתָא (אסתר ז) כִּי
 נִמְכְּרָנוּ אֲנִי וְגו'. כִּי אֵין
 הַצָּר שׁוֹה בְּנֹק הַמֶּלֶךְ. מָאי בְּנֹק
 הַמֶּלֶךְ. כְּמָה דְּאֵת אֵמַר, (יהושע ז)
 וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמַה
 תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. דְּהָא שְׁמָא
 עֲלָאָה, לֹא אֲתִקְיִים בְּקִיּוּמֵיהֶ, וְדָא
 אִיהוּ בְּנֹק הַמֶּלֶךְ.

חרות ושמחה

וְאִז, וְהָמֵן נִבְעַת מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ
 וְהַמְלִכָּה. אִז אֹר הַפְּנִים וְכָל
 שְׂמִחָה נִמְצָאת, וְיִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִים
 לְחֵרוֹת בְּיוֹם הַהוּא. וְאִז, מֵהַיּוֹם הַהוּא
 וְהַלְּאָה, חֵרוֹת וְשְׂמִחָה בְּגִלוּי לְשִׁלֹּט
 עֲלֵיהֶם, וְאִז צְרִיף לְשִׁמּוֹח עִמָּהֶם.
 מִכָּאן וְהַלְּאָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְנָנוּ לוֹ חֶלֶק
 לְהִתְרַחֵק מֵהֶם, כִּף גַּם נוֹתְנִים לְשֹׂאֵר
 הָעַמִּים לְהִתְרַחֵק מֵהֶם לְמִטָּה.

וְכִדִּין וְהָמֵן נִבְעַת מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ
 וְהַמְלִכָּה כִּדִּין, נְהִירוּ דְּאֵנְפִין,
 וְכָל חִירוּ אֲשַׁתְּכַח, וְיִשְׂרָאֵל נִפְקִין
 לְחֵירוּ, בְּהַהוּא יוֹמָא. כִּדִּין מֵהַהוּא
 יוֹמָא וְלְהַלְּאָה, חִירוּ וְחִדּוּה
 בְּאֲתִגְלִיָּא, לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהֶוּ, כִּדִּין
 בְּעֵי לְמַחְדֵי עִמָּהוֹן, מִכָּאן וְלְהַלְּאָה,
 כְּמָה דְּיִהְבּוּ לִיהֶ חוּלְקָא לַאֲתַפְרָשָׁא
 מִנְהוֹן, דְּכִי נְמִי יִהְבּוּ לְשֹׂאֵר עַמִּין,
 לַאֲתַפְרָשָׁא מִנְהוֹן לְתַתָּא.

חלק ב
דף
קפ"ה
ע"ב

יום כפור - יום של נקיון

כפור, מדוע נקרא כפור? אלא מפני שמונקה כל טמאה ומעביר אותה מלפניו ביום ההוא. ועל זה יום כפור יום של נקיון, וכך קוראים לו, שכתוב (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. כי היום הזה צריך לו לכתוב! מה זה כי ביום הזה? אלא משום שמוטהר מקדש למעלה ומתנקה (ומאיר), כתוב כי ביום הזה יכפר עליכם. יכפר וינקה בתחלה ביום הזה, כפי שיטהר, ולבסוף עליכם.

עוד, יכפר ביום הזה, וינקה לו בתחלה. וכל זה עליכם, בסבתכם צריך לנקות אותה, ולטהר אותה תחלה. יכפר - מי יכפר? אלא זהו עולם העליון שמואיר ומנקה לכלם. ועל זה כל צדדים רעים, שנקראים מצולות ים, עוברים, וכמו שאותן מצולות ים תלויות, כך גם תלויות שערות (שלו, שהוא צד) שלו, שהוא צד שלהם, ושער של הצד שהוא לא חלק.

כמו זה כתוב, (סו) וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם. וכל

כפור, אמאי אקרי כפור, אלא בגין דנקי כל מסאבו, ואעבר ליה מקמיה, ביהוה יומא. ועל דא, יום כפור: יומא דנקיוותא, והכי קרינא ליה. כתיב (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, כי היום הזה מובעי ליה, מאי כי ביום הזה. אלא בגין דאתדכי מקדשא לעילא, ואתנקי (נ"א ואתנהיר), כתיב כי ביום הזה יכפר עליכם, יכפר וינקי בקדמיתא ביום הזה, בגין דיתדכי, ולבתר עליכם.

תו, יכפר ביום הזה, וינקי ליה בקדמיתא, וכל דא עליכם, בגיבון אצטריך לנקאה ליה, ולדכאה ליה בקדמיתא. יכפר, מאן יכפר. אלא דא הוא עלמא עלאה, דנהיר ונקי לכלא. ועל דא בלהו סטרין בישין, דאקרון מצולות ים, אתעברו. וכמה דאינון מצולות ים תליין, הכי נמי תלייא שערא (ס"א דליה, דהוא סטרא וכו') דליה כל ההוא סטרא דלהו, ושערא דהווא סטרא לא שעיע.

בגוונא דא כתיב, (ויקרא טז) וכפר על הקדש מטומאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם. וכל

חטאתם מפני ליה, אלא להנאה להון, מפאן ולהלאה לכל חטאתם דלא יביל מקטרנא לשלמאה עלייהו (ועל דא) ביומא דכפור, דאיהו קנוחא דכל חובין, ונקיו דלהון. בעאן ישראל לנקאה גרמייהו, ולמהד יחפי רגליו, כמלאכי עלאין. חמש ענווין, בגין לאסתייעא בחמש סמרין עלאין, דיומא דכפורי אפיק לון, ואינון תרעין דיליה.

חטאתם מפני ליה, אלא להנאה להון, מפאן ולהלאה לכל חטאתם דלא יביל מקטרנא לשלמאה עלייהו (ועל דא) ביומא דכפור, דאיהו קנוחא דכל חובין, ונקיו דלהון. בעאן ישראל לנקאה גרמייהו, ולמהד יחפי רגליו, כמלאכי עלאין. חמש ענווין, בגין לאסתייעא בחמש סמרין עלאין, דיומא דכפורי אפיק לון, ואינון תרעין דיליה.

לבושי כפרה

והיא יום הכפורים, וכשמתקשטת לפניו בלבושים יפים, שהם לבושי כפרה, היא נקראת הציץ שלו, המצנפת שלו, האבנט שלו. היא כלולה מארבעה בגדי לבן מצד הימין, ומארבעה בגדי זהב מצד השמאל. באותו זמן שמתקשטת בלבושים הללו של כפרה, נאמר בה ותלבש אסתר מלכות, ובהם נכנסת לפני ולפנים. זהו שכתוב ותעמד בחצר בית המלך הפנימית, ובהם נשאה חן בעיניו, וסוד הדבר - וראיתה לזכר ברית עולם, ומיד אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאחר.

ואיהי יום הכפורים, וכד אתקשטת קדמיה בלבושין שפירין דאינון לבושי כפרה, אתקריאת ציץ דיליה, מצנפת דיליה, אבנט דיליה, איהי כלילא מארבע בגדי לבן מסטרא דימינא, ומארבע בגדי זהב מסטרא דשמאלא, בהווא זמנא דאתקשטת באלין לבושין דכפרה אתמר בה (אסתר ה א) ותלבש אסתר מלכות, ובהון עאלת לפני ולפנים, הדא הוא דכתיב (שם) ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית, ובהון נשאה חן בעיניו, ורוא דמלה וראיתה לזכור ברית עולם (בראשית ט ז), ומיד אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאחר (דניאל ט יט).

תיקוני זוהר דף ב"ז ע"ב

בעשור לחדש השביעי

פְּתוּב (במדבר כט) וּבְעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ
הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, וְכַתוּב (ויקרא כג)
אֲךָ בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ. בְּעֶשְׂוֹר - בְּעֵשִׂירִי
צָרִיף לוֹ לֹמַר! מַה זֶה בְּעֶשְׂוֹר? אֵלֶּא
מִשּׁוּם שֶׁעֲתָה בְּיוֹם זֶה, כָּל מַדְרָגוֹת
עֲלִיּוֹנוֹת בָּאוֹת אֵלָיו עַל אֵלָיו לְשֵׁרוֹת
עַל הַלְבָנָה וּלְהָאִיר אוֹתָהּ, וְכָלֵן בְּסוּד
שֶׁל עֶשֶׂר, עַד שֶׁעוֹלָה לְמֵאָה. וְכֹאשֶׁר
עוֹמְדֵת בְּסוּד שֶׁל מֵאָה, אָז הַכֹּל
אֶחָד, וְנִקְרָא יוֹם הַכְּפוּרִים. וְעַל זֶה
בְּעֶשְׂוֹר, כְּמוֹ שֶׁאֲתָה אוֹמֵר זְכוּר,
שְׁמוֹר, שֶׁכֹּלֶם בָּאִים כְּדֵי לְעֶשֶׂר
וּלְהָאִיר בְּסוּד שֶׁל עֶשֶׂר.

הַחֲזִיר הַזֶּקֶן הַזֶּה רָאשׁוֹ כְּנֶגֶד רַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לוֹ, (רַבִּי שְׁמַעוֹן)
הֲרִי יַדְעָתִי שֶׁשְּׂאֵלָה תִקְשֶׁה בְּכֹאן,
בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי. אָמַר לוֹ רַבִּי
שְׁמַעוֹן, וַדָּאִי, (זֶה בְּעֵשִׂירִי נִכּוֹן הוּא וְכֵן הוּא,
אֲבָל בְּעֶשְׂוֹר מִדּוּעַ נִכּוֹן) בְּעֶשְׂוֹר נִכּוֹן הוּא. אִם
כֵּן הוּא, מִדּוּעַ עוֹלָה לְמֵאָה? וְהֲרִי
מִהֲפֹסוּק לֹא נִרְאָה, אֵלֶּא שֶׁעוֹלָה
לְשִׁבְעִים, מִמִּשְׁמַע שְׁכַתוּב בְּעֶשְׂוֹר
לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי. וְכֹאשֶׁר מְעֵשְׂרִים
לְשִׁבְעִי עֶשֶׂר פְּעָמִים, הֲרִי וַדָּאִי
עוֹלָה לְשִׁבְעִים. אָמַר לוֹ, עַל זֶה
הַחֲזִירִי רָאשִׁי כְּלָפִיךָ, שְׁהֲרִי יַדְעָתִי
שֶׁחֲכַם אַתָּה.

פְּתוּב (במדבר כט) וּבְעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ
הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, וְכַתוּב (ויקרא כג)
אֲךָ בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ. בְּעֶשְׂוֹר,
בְּעֵשִׂירִי מִיִּבְעִי לִיהֵ, מֵאִי בְּעֶשְׂוֹר.
אֵלֶּא, בְּגִין דְּהִשְׁתָּא בְּיוֹמָא דָּא, כָּל
דְּרַגְיָן עֲלֵאִין, אֲתִיָּין אֵלִין עַל אֵלִין,
לְמִשְׁרִי עַל סִיְהָרָא, וּלְאַנְהָרָא לָהּ.
וְכִלְהוּ בְּרוּזָא דְעֶשֶׂר, עַד דְּסִלְקָא
לְמֵאָה. וְכַד קְיָיִמָא בְּרוּזָא דְמֵאָה, כְּדִין
כִּלְא חַד, וְאִקְרִי יוֹם הַכְּפוּרִים. וְעַל
דָּא בְּעֶשְׂוֹר, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר זְכוּר,
שְׁמוֹר, דְּכִלְהוּ אֲתִיָּין בְּגִין לְעֶשְׂרָא
וּלְאַנְהָרָא בְּרוּזָא דְעֶשֶׂר.

אֲהַדְרִי הַאי סְבָא רִישִׁיָּה לְקַבְלִיהִ
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לִיהֵ, (רַבִּי
שְׁמַעוֹן) הָא יַדְעָנָא דְשְׂאֵלְתָא תִבְעִי
בְּהַאי, בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי. אָמַר
לִיהֵ רַבִּי שְׁמַעוֹן וַדָּאִי, (ס"א דָּא בְּעֵשִׂירִי
יָאוֹת הוּא, וְהִכִּי הוּא, אֲבָל בְּעֶשְׂוֹר אֲמַאי וְכוּ')
בְּעֶשְׂוֹר יָאוֹת הוּא. אִי הִכִּי הוּא,
אֲמַאי סָלִיק לְמֵאָה, וְהָא מִקְרָא לֹא
אֲתַחֲזִי, אֵלֶּא דְסָלִיק לְשִׁבְעִין, מִשְׁמַע
דְּכַתְיִב בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, וְכַד
מְעֵשְׂרִי לְשִׁבְעֵאָה עֶשֶׂר וּמְנִין, הָא
וַדָּאִי סָלִיק לְשִׁבְעִין. אָמַר לִיהֵ, עַל דָּא
אֲהַדְרִנָּא רִישָׁא לְגַבְדָּא, דְּהָא יַדְעָנָא
דְּחַכְיָמָא אַנְתָּ.

בא וראה, שני סודות פאן. אַחַד, שְׁהָרִי הַלְבָּנָה נִקְרָאת חֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, וּמִפְּנֵי כֵן נִקְרָא חֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי עֶשְׂוֹר, מִפְּנֵי שֶׁשְּׁמֹאֲרִים לָהּ עֶשְׂוֹר פְּעָמִים - הָרִי מֵאָה. וְעוֹד, דְּבַר זֶה שְׁאֲמַרְתָּ, וְדָאִי לְשִׁבְעִים עוֹלָה בְּיוֹם זֶה (ובמדרגה של שבעים היא, ובמדרגה של מאה היא, לדרגה של מאה להשלים ולהאיר). ובדרגה זו של שבעים, שְׁהָרִי בְּיוֹם זֶה נוֹטֵל לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל לְדוֹן, וְכֻלָּם עוֹמְדִים בְּנִשְׁמָה יוֹתֵר מֵהַגּוֹף, שְׁהָרִי בְּיוֹם זֶה עֲנוּי שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הוּא, וְלֹא שֶׁל הַגּוֹף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תִעָנֶה. וְיוֹם זֶה לּוֹקַח לְכָל הַנֶּפְשׁוֹת וְנִמְצְאוֹת בְּרִשׁוֹתוֹ. וְאִם לֹא עוֹמְדֵת בְּסוֹד (ברשות) שֶׁל שִׁבְעִים, אֵין לָהּ רִשׁוֹת בְּנִפְשׁוֹת (לעמוד שם), שְׁעֲמִידַת הַנֶּפְשׁוֹת בְּסוֹד שֶׁל שִׁבְעִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ז) יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְגו'.

תא חזו, תרין רזין הקא, חד דהא סיהרא חדש השביעי אקרי, ובגין כד אקרי חדש השביעי עשור, בגין דקא מנהרין לה עשר זמנין, הא מאה. ותו, האי מלה דקאמרת, ודאי לשבעין סליקא בהאי יומא, (ובדרגה דשבעין איהו, ובדרגה דמאה איהו. לדרגה דמאה לאשלמא ולאנהרא). ובהאי דרגא דשבעין, דהא ביומא דא נטיל לכל עמא דישראל למידן, וכלהו קיימין בנשמתא יתיר מגופא, דהא ביומא דא ענויא דנפשא איהו, ולא מגופא, כמה דאת אמר ועניתם את נפשותיכם כי כל הנפש אשר לא תעונה. והאי יומא נטיל לכל נפשאן והווי ברשותיה, ואי לא קיימא ברזא (נ"א ברשותא) דשבעין, לית ליה רשו בנפשאן, (ס"א לקיימא תמן) דקיימא דנפשאן ברזא (דף קפ"ו ע"א) דשבעין, כמה דאת אמר (תהלים ז) ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו'.

אחד המרבה ואחד הממעיט

ואם תאמר, נפשות הילדים שלא השלימו לשבעים שנה לא שולטת בהם - ודאי ששולטת בהם, אבל לא בשלמות, כמי שזכה לימים הרבה למצוות התורה, ועם כל זה,

ואי תימא נפשאן דרבוי דלא אשלימו לשבעין שנין לא שלטא בהו. ודאי שלטא בהו, אבל לא בשלימו, כמאן דזכי יומין סגיאין לפקודי אורייתא, ועם כל דא בכלהו

בְּכֹל שִׁבְעִים שָׁנָה הִיא הוֹלֶכֶת. וְעַל
 זֶה לְמַדְנִי, אֶחָד הַפְּרָבָה וְאֶחָד
 הַמְּמַעִיט. מַה זֶה אֶחָד? בְּיַחְדָּו שֶׁל
 שִׁבְעִים שָׁנָה, מִי שֶׁפְּרָבָה וּמִי
 שֶׁמְּמַעִיט.

שִׁבְעִין שָׁנִין אֲזָלָא. וְעַל דָּא תְּנִינָן אֶחָד
 הַפְּרָבָה וְאֶחָד הַמְּמַעִיט. מָאן אֶחָד.
 בְּיַחְדָּא דְּשִׁבְעִין שָׁנִין, מָאן דְּאִסְגִּי,
 וּמָאן דְּאִמְעִיט.

גודל אהבת ה' לישראל

וְתֵּאֵנָא, זְכָאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל
 יתיר מְכַל עֲמוּן עוֹבְדֵי
 עֲבוּדָה זָרָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי
 לְדַכְּאָה לְהוֹ, וּלְרַחֲמָא עֲלֵיהוּ,
 דְּאִינּוּן חוֹלְקִיה וְעַדְבִּיה, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חָלַק יְהוָה
 עֲמוֹ וְגוֹ', וְכְתִיב (דְּבָרִים ל"ב) יִרְפִּיבֵהוּ עַל
 בְּמַתִּי אֶרֶץ. עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ דִּיִּיקָא.
 דְּהָא אִינּוּן אֲתֵאֲחֲדָן לְעִילָא לְעִילָא.
 וְעַל דָּא קְרָשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְחִימוּתָא
 דִּילֵיה אֲתֵדְבֵק בְּהוֹ, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (מְלָאכִי א) אֶהְבַּתִּי אֲתָכֶם אָמַר
 יְהוָה ^{אֲתֵדְבֵק}, וְכְתִיב (דְּבָרִים ז') כִּי
 מֵאֲהַבֶּת יְהוָה ^{אֲתֵדְבֵק} אֲתָכֶם וְגוֹ',
 וּמִגּוֹ רְחִימוּתָא יִתִּירָא דְּרַחֲמִים לְהוֹ,
 יִתֵּב לֹזֵן יוֹמָא חַד בְּשִׁתָּא לְדַכְּאָה
 לְהוֹ, וּלְזַבְּאָה לְהוֹ מְכַל חוֹבִיּהוֹן,
 דְּכְתִיב, (וִיקָא טו) כִּי בְּיוֹם הַזֶּה וְגוֹ'. בְּגִין
 דִּיהוֹן זְכָאִין בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא
 דְּאֵתִי, וְלֹא יִשְׁתַּפַּח בְּהוֹ חוֹבָא. וְעַל דָּא
 בְּיוֹמָא דָּא, מֵתַעֲטְרִין יִשְׂרָאֵל, וְשִׁלְטִין
 עַל כְּלָהוּ גְּרִדִּינִין, וְעַל כְּלָהוּ טְהִירִין.

חלק ג
 דף ס"ב
 ע"ב

וְשִׁנְנוּ, אֲשֶׁרִי חֶלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
 יוֹתֵר מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי
 עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹצֵה לְטַהַר אוֹתָם וּלְרַחֵם עֲלֵיהֶם,
 שֶׁהֵם חֶלְקוֹ וְגוֹרְלוֹ. זֶהוּ שִׁפְתוֹב (דְּבָרִים
 ל"ב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ וְגוֹ'. וְכָתוּב (שם)
 יִרְפִּיבֵהוּ עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ. עַל בְּמַתִּי
 אֶרֶץ דְּוִקָא, שֶׁהָרִי הֵם אֲחוּזִים לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה, וְעַל כֵּן אֶהְבַּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא נִדְבַקְתָּ בָהֶם. זֶהוּ שִׁפְתוֹב
 (מְלָאכִי א) אֶהְבַּתִּי אֲתָכֶם אָמַר ה',
 וְכָתוּב (דְּבָרִים ז') כִּי מֵאֲהַבֶּת ה' אֲתָכֶם
 וְגוֹ'. וּמֵתוֹף הָאֶהְבָּה הִיִּתְרָה שְׂאוֹהֵב
 אוֹתָם, נָתַן לָהֶם יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה
 לְטַהַר אוֹתָם וּלְזַכּוֹת אוֹתָם מִכָּל
 חֲטָאֵיהֶם, שִׁפְתוֹב כִּי בְּיוֹם הַזֶּה וְגוֹ',
 כְּדֵי שִׁיְהִי צְדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא יִמְצָא בָהֶם חֲטָא.
 וְעַל כֵּן בְּיוֹם הַזֶּה מֵתַעֲטְרִים יִשְׂרָאֵל
 וְשׁוֹלְטִים עַל כָּל חוֹקְרֵי הַדִּין וְעַל כָּל
 הַרוֹחוֹת.

חלק ג
דף ס"ט
ע"ב

אך - למעט

תאנא, כתיב אך בעשור לחדש
השביעי הזה יום הכפורים
הוא וגו' וענינתם את נפשתיכם.
וכתיב והיתה לכם לחקת עולם
בחדש השביעי וגו'. אך דכתיב, מאי
קא בעי הכא. אמר ליה, למעוטא קא
אתיא. דכיון דאמר וענינתם את
נפשתיכם בתשעה לחדש, אמר
(לכתר) אך בעשור. אך עשור מיבעי
ליה, דבעשור תליא מלתא.

אמר לו, אם כן, (שמות יב) אך ביום
הראשון תשביתו שאור
מבתיכם, ותנינן אך חלק, חציו אסור
באכילת חמץ, וחציו מותר. אוף הכא
אך בעשור לחדש, אימא דחציו
אסור במלאכה (נ"א באכילה), וחציו
מותר. אמר ליה אוף הכא בוענינתם
את נפשתיכם תליא, דהא ענוי לא
אשתכח אלא מפלגות יומא
ולהלואה, ושפיר הוא אך חלק
בוענינתם את נפשתיכם.

אמר רבי אלעזר, כתוב כי ביום הזה
יכפר עליכם וגו'. אכפר עליכם
היה צריך להיות! אלא יכפר עליכם
- להכליל את היובל ששופע מענינת
נפשתיכם.

אמר רבי אלעזר, כתיב, (ויקרא מז) כי
ביום הזה יכפר עליכם וגו'.
אכפר עליכם מיבעי ליה. אלא יכפר
עליכם, לאכללא יובלא, דנגיד מבוועי

יכפר עליכם

אמר רבי אלעזר, כתוב כי ביום הזה
יכפר עליכם וגו'. אכפר עליכם
היה צריך להיות! אלא יכפר עליכם
- להכליל את היובל ששופע מענינת

אמר רבי אלעזר, כתוב, (ויקרא מז) כי
ביום הזה יכפר עליכם וגו'.
אכפר עליכם מיבעי ליה. אלא יכפר
עליכם, לאכללא יובלא, דנגיד מבוועי

חלק ג
דף ס"ט
ע"ב

להשקות ביום הזה לכל עבר לרוות את הכל ולהשקות את הכל. וזה עליכם, פלומר עבורכם, לטהרם ביום הזה, שכתוב לפני ה' תטהרו, ולא ישלט עליכם הדין.

רבי יהודה אמר, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם ורצה לטהר אותם שלא ימצא בהם חטא, כדי שיהיו בני היכלו וידורו בהיכלו. ולעתיד לבא כתוב, (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וגו'.

מצות התענות ביום כ

מצוה זו, להתענות ביום הכפורים, להכניע את הגוף ואת הנפש, בסוד של חמשה ענויים של חמש דרגות של יום הכפורים. שהרי המקטרג בא להזכיר את חטאיכם, כמו שנתבאר, וכלם בתשובה שלמה לפני אביהם. הכל כמו שנאמר בכמה מקומות. (ע"כ רעיא מהימנא).

לאשקא בהאי יומא לכל עיבר, לארואה כלא, ולאשקאה כלא. ודא עליכם, פלומר, בגניבון לדבא לכון בהאי יומא, דכתיב לפני יהוה אלהינו תטהרו. ולא ישלמ עליכו דינא.

רבי יהודה, אמר וכאין אינן ישראל, דקודשא בריך הוא אתרעי בהו, וכעי לדבא להו, דלא ישתבח בהו חובה, בגין דיהון בני היכליה, וידורון בהיכליה. ולומנא דאתי כתיב, (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וגו'.

חלק ג
דף ק"ב
ע"א

פקודא דא, לאתענאה ביומא דכפורי, לאכנעא גופא ונפשא, ברזא דחמשה ענויין, דחמשה דרגין דיומא דכפורי. דהא מקטרגא קא אתי לאדכרא חוביהון, כמה דאתמר. וכלהו בתיובתא שלימתא קמי אבוהון. כלא, כמה דאתמר בכמה דוכתי. (ע"כ רעיא מהימנא).

ביום הזה

רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו. אמר לו, למה במקום

רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אביו, אמר ליה, האי יומא אמאי הוא

חלק ג
דף ק"ב
ע"ב

הַזֶּה הַיּוֹם הַזֶּה תִּלְוִי וְלֹא בְדַרְגָּה אַחֲרַת, שְׂרָאוּי הוּא לְהִיּוֹת בְּדַרְגָּה שְׁשִׁים שׁוּרָה הַמְּלֶךְ יוֹתֵר מִהַכֹּל? אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלֶעָזֶר בְּנִי, כִּי הוּא וְדָאֵי, וַיִּפְּחֵהוּ שְׂאֵלָתָּ.

בְּהַאי אֲתֵר תְּלִי, וְלֹא בְדַרְגָּא אַחֲרָא, דִּיאֹת הוּא לְמַהוּי בְּדַרְגָּא דְּמַלְכָּא שְׂאֵרֵי, יתיר מַכְּלָא. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלֶעָזֶר בְּרִי, הֲכִי הוּא וְדָאֵי, וַיִּאֲתֵר שְׂאֵלָתָּ.

מִי שֶׁלֹּא סוֹרֵחַ לַחֲבִירוֹ

וְעַל זֶה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים עוֹבְרֵת בְּכֹל הַשָּׁבָעִים, וְנִשְׁלַמְתָּ דְרָגָה ז' בְּכֹלֶם, וְכָל הַנְּשָׁמוֹת עוֹלוֹת לְפָנָיו, וְדָן אֶת כָּלֵן בְּדִין, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם זֶה. מִי שֶׁלֹּא הָעֵבִיר טַנּוּף מְרוּחוֹ לְכַפֵּר עָלָיו, (בְּיוֹם זֶה) כֹּאֲשֶׁר עוֹלָה תְּפִלָּתוֹ בְּיוֹם זֶה, טוֹבֵעַ בְּמִקּוֹם הַהוּא שְׁנִקְרָא רִפְשׁ וְטִיט, וְהוּא מְצוֹלוֹת יָם, וְלֹא עוֹלָה לְהִיּוֹת עֶטְרָה בְּרֵאשׁ הַמְּלֶךְ.

וְעַל דָּא, בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי אַעֲבַר בְּכִלְהוּ שַׁבְעִין, וְאִשְׁתְּלִים הַאי דְרָגָא בְּכִלְהוּ, וְכָל גִּשְׁמַתִּין סְלִקִין קַמִּיה, וְדָאִין לְהוֹן בְּדִינָא, וְקוּדְשָׁא בְרִידָה הוּא חַיִּים עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא, מָאן דְלֹא אַעֲבַר טִינָא מְרוּחִיה לְכַפְרָא עֲלֵיה, (בְּיוֹמָא דָּא) כַּד סְלִיק צְלוֹתֵיה בְּהַאי יוֹמָא, טָבַע בְּהַהוּא אֲתֵר דְאַקְרִי רִפְשׁ וְטִיט, וְאִיהוּ מְצוֹלוֹת יָם וְלֹא סְלִיק לְאַתְעֵטְרָא בְּרִישָׁא דְמַלְכָּא.

חלק ב
דף קפ"ו
ע"א

בֵּא רָאָה, הַמְּלֶךְ הַקְדוּשׁ הַשָּׂאִיר אֶת הַיְכָלוֹ וּבֵיתוֹ בְּיַד הַגְּבִינָה, וְהַשָּׂאִיר אֶת בְּנָיו עִמָּה כְּדִי לְהַנְהִיגֵם וּלְהַלְקוֹתֵם וּלְשָׂרוֹת בְּתוֹכֵם. שְׂאֵם זוֹכִים, הַגְּבִינָה נִכְנָסֶת בְּשִׂמְחָה וּבְכַבּוּד אֵל הַמְּלֶךְ. וְאֵם לֹא זוֹכִים, הִיא וְהֵם חוֹזְרִים לַגְּלוּת. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (מְשַׁלֵּי ט) מְשַׁדְּד אָב יְבָרִיחַ אִם. וְכַתּוּב (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם.

תָּא חֲזִי, מַלְכָּא קְדִישָׁא, שְׂבִיק הַיְכָלִיה וּבֵיתִיה בִּידָא דְמַטְרוֹנִיתָא, וְשָׁבַק לְבָנָיו עִמָּה, בְּגִין לְדַבְרָא לֹזֵן, וְלֹא לְקָאָה לֹזֵן, וְלְמִשְׁרֵי בְּגוּוֹיָהּ. דָּאֵי זְכָאן מַטְרוֹנִיתָא עֲאֵלֶת בְּחַדְוֹתָא בִּיקְרָא לְגַבֵּי מַלְכָּא. וְאִי לֹא זְכָאן, הִיא וְאִינוּן, אַתְהֶדְרוּ בְּגִלוּתָא. וְהָא אוּקְיָמְנָא, כְּמָה דְכַתְּיב, (מְשַׁלֵּי ט) מְשַׁדְּד אָב יְבָרִיחַ אִם. וְכַתְּיב, (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם.

חלק ג
דף ק"ב
ע"ב

ועל פן יש יום אחד בשנה להשגיח בהם ולעין בהם. וכשמזדמן היום הזה, האם העליונה, שכל החרות בידיה, מזדמנת פנגדו להסתפל בישראל. וישראל מזדרזים ביום הזה בכמה עבודות, בכמה תפלות, בכמה ענויים, כלם בזכות. ואז מזדמנת להם חרות, מהמקום שכל החרות בידיה של הגבירה. בני המלך בניה, שנפקדו בידיה, כלם זכאים, כלם בלי חטאים, בלי עוונות. אז מזדדגת (וכאשר מזדמן היום הזה וישראל הזדמנו ביום הזה בכמה עבודות, בכמה תפלות, בכמה ענויים - הכל בזכות. אז האם העליונה שכל החרות בידיה מזדמנת פנגדו להסתפל בישראל, ורואה את בני המלך בניה (בנה) שנפקדו בידיה של הגבירה, כלם זכאים בלי חטאים, בלי חובות, ואז מזדמנת להם חרות ממקום שכל החרות בידיה של הגבירה, ואז הגבירה העליונה) למלך באור, בשמחה, בשלמות, ברצון. שהרי גדלה בנים למלך העליון פראוי.

וכשבים הזה אינם נמצאים פראוי - אוי להם! אוי לשלוחיהם! אוי שהרי הגבירה התרחקה מן המלך, והאם העליונה מסתלקת, ולא יוצאת ממנו חרות

ועל דא אית יומא חד בשתא, לאשגחא בהו, ולעיינא בהו. וכד אודמן האי יומא, אימא עלאה דכל חירו בידהא, אודמן לקבליה, לאסתכלא בהו בישראל. וישראל אודרוו בהאי יומא, בכמה פולחנין, בכמה צלותין, בכמה ענויין, בלהו בזכותא. כדין אודמן להו חירו, מאתר דכל חירו בידהא דמטרוניתא. בני מלכא בנהא, דאתפקדן בידהא, בלהו זכאין, בלהו בלא חטאין, בלא חובין, כדין אודרווגת (ס"א) וכד אודמן האי יומא וישראל אודמנו בהאי יומא בכמה פולחנין בכמה צלותין בכמה ענויין בלהו בזכותא כדין אימא עלאה דכל חירו בידהא אודמנת לקבלא לאסתכלא בהו בישראל וחמאת בני מלכא בנהא (נ"א ברהא) דאתפקדן בידהא דמטרוניתא בלהו זכאין בלא חטאין בלא חובין כדין אודמנת להו חירו מאתר דכל חירו בידהא דמטרוניתא כדין מטרוניתא עלאה) לגבי מלכא, בנהירו, בחדוה, בשלימו, ברעותא. דהא רביאת בנין למלכא עלאה כדקא יאות.

וכד האי יומא לא אשתכחו כדקא יאות, ווי לזן, ווי לשלוחיהון, ווי דהא מטרוניתא אתרחקת מן מלכא, ואימא עלאה אסתלקת, ולא נפיק מנה חירו לעלמין. זכאין אינון

לְעוֹלָמִים. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
 שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַד אוֹתָם אֶת
 דְּרָכָיו כְּדִי לְהַנְצִל מִן הַדִּין, וְיִמְצְאוּ
 צְדִיקִים לְפָנָיו. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ויקרא טז)
 כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר
 אֶתְכֶם. וְכָתוֹב (יחזקאל לז) וְזָרְקָתִי
 עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטַהַרְתֶּם מִכָּל
 טְמֵאוֹתֵיכֶם וְגו'.

מקרא קודש יהיה לכם

וּבַעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי (במדבר כט) -
 שֶׁהוּא תִשְׁרִי. מִקְרָא קֹדֶשׁ
 יִהְיֶה לָכֶם - זֶה יוֹם הַכְּפוּרִים, שֶׁהוּא
 עֲשִׂירִי, י', כָּלֹל מַעֲשֶׂרֶת יָמֵי תְּשׁוּבָה.
 וְתִקְנֶנוּ בּו חֲמֵשׁ תְּפִלוֹת, לְחַבֵּר אוֹתוֹ
 עִם ה'. (מֵהוּ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם? זֶה יוֹם
 הַכְּפוּרִים שֶׁהוּא עֲשִׂירִי, י', כָּלֹל מַעֲשֶׂרֶת יָמֵי תְּשׁוּבָה.
 וְתִקְנֶנוּ בּו חֲמֵשׁ תְּפִלוֹת, לְחַבֵּר עִם ה') מֵהוּ מִקְרָא
 קֹדֶשׁ? לְהַבְדִּילוֹ מִשְׁאֵר יָמֵים שְׁיֵשׁ
 בָּהֶם עֲבוּדָה שֶׁל חַל. וּמִשׁוֹם זֶה, כָּל
 מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ.

שְׂיָמִים שְׂיֵשׁ בָּהֶם מְלֹאכָה שֶׁל חַל,
 הֵם מִצַּד שֶׁל עֵץ הַדַּעַת
 טוֹב וְרַע. שֶׁהַתְּהַפֵּךְ מִמְטָה לְנַחֵשׁ,
 וּמִנַּחֵשׁ לְמְטָה, לְכֹל אֶחָד כְּפִי
 מַעֲשִׂיו. וְזֶה מְטָרוֹן מְטָה, נַחֵשׁ,
 סְמָאֵל. אָבֵל בַּיּוֹם זֶה, שֶׁהוּא יוֹם
 הַכְּפוּרִים שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ, שׁוֹלֵט עַל
 הַחַיִּים, שֶׁלֹּא מִשְׁתַּתַּף עִמּוֹ שְׁטָן

יִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹלִיף
 לֹון אוֹרְחוֹי, בְּגִין לְאַשְׁתַּזְבָּא מִן דִּינָא,
 וְיִשְׁתַּכְּחוּן זַכָּאִין קַמֵּיהּ. הֵדָא הוּא
 דְכְּתוּב, (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר
 עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם. וְכְּתוּב, (יחזקאל
 לו) וְזָרְקָתִי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים
 וְטַהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וְגו'.

וּבַעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, (במדבר כט)
 דְּאִיהוּ תִשְׁרִי. מִקְרָא קֹדֶשׁ
 יִהְיֶה לָכֶם, דָּא יוֹם הַכְּפוּרִים. דְּאִיהוּ
 עֲשִׂירִי י', כָּלֹל מַעֲשֶׂרֶת יָמֵי תְּשׁוּבָה.
 וְתִקְנֶנוּ בִּיהּ ה' צְלוֹתִין, לְחַבֵּר לָהּ
 עִם ה'. (מֵאִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם. דָּא יוֹם
 הַכְּפוּרִים דְּאִיהוּ עֲשִׂירִי י', כָּלֹל מַעֲשֶׂרֶת יָמֵי תְּשׁוּבָה.
 וְתִקְנֶנוּ בִּיהּ ה' צְלוֹתִין, לְחַבֵּר עִם ה') מֵאִי מִקְרָא
 קֹדֶשׁ. לְאַפְרָשָׁא לִיהּ מִשְׁאֵר יוֹמִין,
 דְּאִית בְּהוּ פּוֹלְחָנָא דְּחוּל. וּבְגִין דָּא,
 כָּל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ.

דְּיוֹמִין דְּאִית בְּהוּן מְלֹאכֶת חוּל,
 אִיגוֹן מִסְטָרָא דְעֵץ הַדַּעַת
 טוֹב וְרַע. דְּאִתְהַפֵּךְ מִמְטָה לְנַחֵשׁ,
 וּמִנַּחֵשׁ לְמְטָה. לְכֹל חַד כְּפוּם עוֹבְדוּי,
 וְדָא מְטָרוֹן מְטָה, נַחֵשׁ, סְמָאֵל. אָבֵל
 בְּהַאי יוֹמָא דְאִיהוּ יוֹם הַכְּפוּרִים
 דְּאִתְקְרִי קֹדֶשׁ, שְׁלֵמָא אִילְנָא דְחַיִּי,
 דְּלֹא אֲשַׁתַּתַּף עִמֵּיהּ שְׁטָן וּפְגַע רַע.

חלק ג
 דף רנ"ה
 ע"א

ופגַע רַע. ומצדו (תהלים ה) לא יגַרף רַע. ומשום זה יש בו מנוחה לעבדים בעץ החיים, (ומשתתפים אצלו) ובו יוצאים לחרות, בו יוצאים משלשלותיהם.

ומסמריה (תהלים ה) לא יגַרף רַע. ובגין דא, ביה גיחין עבדין באילנא דחיי, (נ"א ואשתתפן גביה) וביה נפקן לחירות, ביה נפקי משלשליהון.

כ"ג נדרי

אלו שיש עליהם גזר דין בגדר ובשבועה, ומשום זה התקינו לומר בו: כל נדרים ואסורים וכו', כלם יהיו משבתיים ועזובים בלי תקף ולא קיימים. ומשום זה נדר של שם 'הנ"ה', שהיא תפארת. ושבועה - של אדני, שהיא מלכות. שעשו על גלות שלכם, בחכמה ובינה יהיו נעזבים ומשבתיים ללא תקף ובלי קיום, (במדבר טו) ונסלח לכל עדת בני ישראל. שחסד הוא מים, וגבורה אש, ותפארת אור. ומשום זה בארו בעלי המשנה, התר נדרים פורחים באור.

אינון דאית עליהו גזר דין, בגדר ובשבועה, ובגין דא תקינו למימר ביה, כל נדרי ואיסרי וכו', פוליהון יהון שביתין ושביקין לא שרירין ולא קיימין. ובגין דא גדר דיהנ"ה, דאיהו תפארת. ושבועה דאדני, דאיהו מלכות. דעבדו על גלותא דלהון, בחכמה ובינה יהון שביקין ושבייתין לא שרירין ולא קיימין, (במדבר טו) ונסלח לכל עדת בני ישראל. דחסד איהו מים. וגבורה אש. תפארת אור. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, התר נדרים פורחים באור.

ומשום ששבועה ממלכות, שהיא למטה מפנו, פרשוהו, נדרים על גבי שבועות עולים. ועוד פרשו, כל הנשבע כאלו נשבע במלך עצמו, וכל הנזדר כאלו נזדר בחיי המלך. המלך עצמו - אדני. חיי המלך - 'הנ"ה'. ומשום זה נאמר (במדבר ל) כי ידר נדר ליהנ"ה.

ובגין דשבועה ממלכות, דאיהו לתתא מיניה. אוקמוה, נדרים על גבי שבועות עולים. ועוד אוקמוה, כל הנשבע כאלו נשבע במלך עצמו. וכל הנזדר כאלו נזדר בחיי המלך. המלך עצמו, אדני. חיי המלך, יהנ"ה. ובגין דא (במדבר ל) כי ידר נדר ליהנ"ה.

וְאֵף כִּף יֵשׁ סוּד אַחַר, חַיֵּי הַמֶּלֶךְ -
 חֲכָמָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (קהלת ז)
 הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְעֵלְיָהּ. כָּל הַנּוֹדֵר
 בַּיהוָה, שֶׁהוּא תַּפְאֶרֶת, כָּאלוֹ נוֹדֵר
 בַּחֲכָמָה, שֶׁהוּא שֵׁם יו"ד ה"א וְא"ו
 ה"א, חַיֵּי הַמֶּלֶךְ. וְכָל הַנִּשְׁבַּע בְּאֲדָנָי,
 כָּאלוֹ נִשְׁבַּע בַּמֶּלֶךְ עֲצָמוֹ. עֲצָמוֹ, זו
 אִמָּא עֲלִיזָנָה, כָּאלוֹ נִשְׁבַּע בָּהּ, שֶׁהִיא
 (שְׁמוֹת כד) עֲצָם הַשָּׁמַיִם לְטַהַר. מִצַּד
 הַחֶסֶד - (בְּרַאשִׁית ב) עֲצָם מִעֲצָמֵי.
 וּבִשְׂרַם מִבְּשָׂרֵי - מִצַּד הַגְּבוּרָה, זו
 מַלְכוּת. וּבַחֲכָמָה, שֶׁהִיא חַיֵּי תַּפְאֶרֶת,
 הוּא עוֹלָה לְקִרְאת אָדָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב
 (ישעיה מז) כִּתְּפֹאֶרֶת אָדָם.

וְאֵוָף הָכִי אֵיִת רָזָא אַחְרָא, חַיֵּי (דף
 רנ"ה ע"ב) הַמֶּלֶךְ, חֲכָמָה. הָרָא
 הוּא דְכְּתִיב, (קהלת ז) הַחֲכָמָה תַּחֲיָה
 בְעֵלְיָהּ. כָּל הַנּוֹדֵר בַּיהוָה, דְּאִיהוּ
 תַּפְאֶרֶת. כָּאלוֹ נוֹדֵר בַּחֲכָמָה, דְּאִיהוּ
 יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, חַיֵּי הַמֶּלֶךְ. וְכָל
 הַנִּשְׁבַּע בְּאֲדָנָי, כָּאלוֹ נִשְׁבַּע בַּמֶּלֶךְ
 עֲצָמוֹ. עֲצָמוֹ דָּא אִמָּא עֲלָאָה, כָּאלוֹ
 נִשְׁבַּע בָּהּ, דְּאִיהִי (שְׁמוֹת כד) עֲצָם
 הַשָּׁמַיִם לְטַהַר. מִסְּטָרָא דְחֶסֶד,
 (בְּרַאשִׁית ב) עֲצָם מִעֲצָמֵי. וּבִשְׂרַם
 מִסְּטָרָא דַּגְּבוּרָה, דָּא מַלְכוּת.
 וּבַחֲכָמָה דְּאִיהִי חַיֵּי תַּפְאֶרֶת, אִיהוּ
 סְלִיק לְאַתְקָרֵי אָדָם, הָרָא הוּא
 דְכְּתִיב, (ישעיה מז) כִּתְּפֹאֶרֶת אָדָם.

מִיתַת בְּנֵי אַהֲרֹן

שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּיוֹם הַכְּפוּרִים
 הַזֶּה תִּקְנֵנוּ לְקִרְא פְּרָשָׁה זו,
 לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת, בְּשִׁבִיל זֶה
 סֵדֵר הַיּוֹם הַזֶּה כָּאֵן הַסְּתֵדֵר, וּמִשׁוּם
 שְׁמִיַתת בְּנֵי אַהֲרֹן מְכַפֶּרֶת עַל
 יִשְׂרָאֵל.

תְּאֵנָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּהַאי יוֹמָא
 דְּכְּפוּרֵי, אַתְתִּקֵּן לְמִקְרֵי
 פְּרָשָׁתָא דָּא, לְכַפֵּרָא לְיִשְׂרָאֵל
 בְּגָלוּתָא, בְּגִין דָּא, סֵדֵרָא דְיוֹמָא דָּא,
 הָכָא אַסְתֵּדֵר, וּבְגִין דְּמִיתַתְהוֹן דְּבְנֵי
 אַהֲרֹן, מְכַפֵּרָא עַל יִשְׂרָאֵל.

חלק ג
 דף ב"ז
 ע"ב

צַעַר עַל אַבְדֵן הַצַּדִּיקִים

מִכְּאֵן לְמַדְנּוּ, כָּל אוֹתוֹ בֶּן אָדָם
 שְׁיִסּוּרֵי רְבוּנוֹ בָּאִים עָלָיו -
 כְּפֶרֶת חֲטָאֵיו הֵם. וְכָל מִי שְׁמַצְטַעַר

מִכְּאֵן אוֹלִיפְנָא, כָּל הַהוּא בַר נֶשׁ
 דְּיִסּוּרֵי דְּמֵאֲרִיָּה אַתְיִין עָלֵיהּ,
 כְּפֶרֶה דְּחוּבֵי אֵינּוֹן. וְכָל מָאן

חלק ג
 דף ב"ז
 ע"ב

דמִצְטַעַר עַל יִסּוּרֵיהוּן דְּצַדִּיקָא, מַעֲבִירִין חוֹבֵיָא דְלֵהוּן מַעְלָמָא. וְעַל דָּא בְיוֹמָא דָּא, קוֹרִין, אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן, דִּישְׁמַעוּן עִמָּא, וַיִּצְטַעְרוּן עַל אַבְדֵּיהוּן דְּצַדִּיקָא, וַיִּתְכַּפֵּר לָהוּן חוֹבֵיָהוּ. וְכַל דְּמִצְטַעַר עַל אַבְדֵּיהוּן דְּצַדִּיקָא, אוֹ אַחִית דְּמַעִין עֲלֵיהוּ, קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְכַרִּיז עֲלֵיהּ וְאוֹמֵר, (ישעיה ו) וְסָר עֲוֹנָךְ וְחַטָּאתְךָ תִּכְפֹּר. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְלֹא יְמוּתוּן בְּנוֵי בְיוֹמוֹי. וְעֲלֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה נג) יִרְאֶה זֶרַע יֶאֱרִיךְ יָמִים וְגו'.

עַל יִסּוּרֵי הַצַּדִּיקִים, מַעֲבִירִים חֲטָאֵיהֶם מִן הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן בְּיוֹם הַזֶּה קוֹרְאִים אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן, שִׁישְׁמַעוּ הָעָם וַיִּצְטַעְרוּ עַל אַבְדֹן הַצַּדִּיקִים, וַיִּתְכַּפְּרוּ לָהֶם חֲטָאֵיהֶם. וְכֹל מִי שֶׁמִּצְטַעַר עַל אַבְדָּנָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים אוֹ מוֹרִיד עֲלֵיהֶם דְּמַעוֹת, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַרִּיז עֲלָיו וְאוֹמֵר: (ישעיה ו) וְסָר עֲוֹנְךָ וְחַטָּאתְךָ תִּכְפֹּר. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁלֹא יְמוּתוּ בְנֵי בְיָמָיו. וְעֲלָיו כְּתוּב, (שם נג) יִרְאֶה זֶרַע יֶאֱרִיךְ יָמִים וְגו'.

וירא כי אין איש

וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה, אִם אֵית מָאן דִּיתְעַר בְּתַיּוּבְתָא לְתַבְרָא בֵּית אֲסוּרִין דְּלֵהוּן, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה מט ט) לֵאמֹר לְאֲסוּרִים צֹאוּ, וְלֹאֲשֶׁר בַּחֲשֵׁךְ הִגְלוּ, וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ, אֶלָּא אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּגוּ, בַּעֲסָקִין דְּלֵהוּן, בְּאוֹרְחֵין דְּלֵהוּן, אִישׁ לְבַצְעוֹ מְקַצְהוּ, בְּבַצְעָא דְהָאֵי עֲלָמָא, לִירְתָא הָאֵי עֲלָמָא, וְלֹאוּ אֵינוֹן מַסְטְרָא דְאֵלִין דְּאִתְמַר בְּהוּן (שמות יח כא), אַנְשֵׁי חֵיל, יִרְאִי אֱלֹהִים, אַנְשֵׁי אֲמַת, שְׁנֵאֵי בְּצַע, אֶלָּא כְּלֵהוּ צְוּוּחִין בְּצִלּוֹתֵין בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי כְּכֻלְבִּים, הֵב לָנָא מְזוּנָא, וְסִלִּיחָה וְכַפְרָה וְחַיִּי, כְּתַבְנוּ לְחַיִּים,

תיקוני
זוהר דף
כ"ב
ע"א

וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה, אִם יֵשׁ מִי שִׁיתְעוֹרֵר בְּתַשׁוּבָה לְשִׁבְרָא אֶת בֵּית הָאֲסוּרִים שְׁלֵהֶם, זֶהוּ שְׁכַתּוּב לֵאמֹר לְאֲסוּרִים צֹאוּ וְלֹאֲשֶׁר בַּחֲשֵׁךְ הִגְלוּ, וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ, אֶלָּא אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּגוּ, לְעַסְקִים שְׁלֵהֶם, לְדַרְכִּים שְׁלֵהֶם, אִישׁ לְבַצְעוֹ מְקַצְהוּ, בְּבַצְעַ שְׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, לִירֵשׁ אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵינָם מִצַּד אֵלוּ שְׁנַאֲמַר בְּהֶם אַנְשֵׁי חֵיל, יִרְאִי אֱלֹהִים, אַנְשֵׁי אֲמַת, שְׁנֵאֵי בְּצַע, אֶלָּא כְּלָם צוֹעֲקִים בְּתַפְלָה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים כְּמוֹ כְּלָבִים, הֵב לָנוּ מְזוּן וְסִלִּיחָה וְכַפְרָה וְחַיִּים, כְּתַבְנוּ לְחַיִּים, וְהֵם עֲזִי נֶפֶשׁ כְּכֻלְבִּים.

שְׁהֵם אַמּוֹת הָעוֹלָם שְׂצוּעֵקִים כְּנִגְדּוֹ
 וְאִין לָהֶם בִּשְׁת פְּנִים, שְׂאִין מִי
 שְׂקוּרָא לּוּ בַתְּשׁוּבָה שְׂיַחְזִיר אֶת
 שְׂכִינְתּוֹ אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂהִיא
 מְרַחֶקֶת מִפְּנֵינוּ, לַחְזוֹר אֵלָיו, וְנִדְמִים
 לְכַלְבִּים, שְׂנֶאֱמַר בָּהֶם וַיִּתְעַרְבוּ
 בַּגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם, וְאוֹתָם עָרַב
 רַב, שְׂכָל חֶסֶד שְׂעוֹשִׂים, הֵם עוֹשִׂים
 אוֹתוֹ לְעֶצְמָם.

וְעוֹד הֵם מִבְּקָשִׁים מְזוֹן וְכִסּוּיָא
 וְעוֹנָה, שְׂהִיא עוֹנַת זְווגָם,
 שְׂנֶאֱמַר בָּהּ שְׂאָרָה כְּסוּתָה וְעוֹנָתָה
 לֹא יִגְרַע, וְאִין מִי שְׂשׂוֹאֵל מְזוֹן,
 שְׂהוּא תוֹרָה, שְׂאָרָה שֶׁל הַשְּׂכִינָה,
 וְהִיא הָאֵם הָעֲלִיזָה שְׂנֶאֱמַר בָּהּ וְאֵל
 תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ. כְּסוּתָה זֶה כְּסוּי
 הַצִּיצִית וְעִטּוֹף שְׂלָה, וְתַפְלִין שֶׁל
 יָד, שְׂנֶאֱמַר בָּהּ תַּפְלָה לְעֵנִי כִי
 יַעֲטֹף. וְעוֹנָתָה זֹו קְרִיאַת שְׂמֵעַ
 בְּעוֹנָתָה. שְׂאֵם שְׂלֶשׁ אֵלֶּה לֹא
 יַעֲשֶׂה לָהּ, לַשְּׂכִינָה, וַיִּצְאָה חֲנָם אִין
 כְּסָף, אִין לּוּ בּוֹשָׁה מִן הַשְּׂכִינָה,
 הוּא חֲצוּף. וְעוֹד אִין כְּסָף, לֹא יִהְיֶה
 לּוּ כְּסוּפִים לְעוֹלָם הַבָּא.

וְאִינוּן עֵזִי נֶפֶשׁ כְּכַלְבִּים, דְּאִינוּן אוּמִין
 דְּעֵלְמָא דְּצוּחִי לְגַבִּיָּה וְלִית לֹון בִּשְׁת
 אַנְפִּין, דְּלֹא אִית מָאן דְּקָרָא לִיה
 בְּתִיּוּבָתָא, דִּיחֲזוֹר שְׂכִינְתִּיה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהִי מְרַחֶקָא מִנִּיה, וְ
 לְמַהֲדֵר לְגַבִּיָּה, וְאִדְמִיין לְכַלְבִּים,
 דְּאִתְמַר בְּהוּן (תהלים קו לה) וַיִּתְעַרְבוּ
 בַּגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם, וְאִינוּן עָרַב
 רַב, דְּכָל חֶסֶד דְּעַבְדִּין לְגַרְמִיהוּ
 עַבְדִּין.

וְעוֹד אִינוּן שְׂאֵלִין מְזוֹנָא וְכִסּוּיָא
 וְעוֹנָה, דְּאִיהִי עוֹנַת זְווגִיהוּ,
 דְּאִתְמַר בָּהּ (שמות כא ו) שְׂאָרָה כְּסוּתָה
 וְעוֹנָתָה לֹא יִגְרַע, וְלֹא אִית מָאן
 דְּשְׂאִיל מְזוֹנָא דְּאִיהִי תוֹרָה, שְׂאָרָה
 דְּשְׂכִינְתָא, וְאִיהִי אִמָּא עֲלָאָה,
 דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי א ח) וְאֵל תַּפְלֵשׁ
 תּוֹרַת אִמְךָ, כְּסוּתָה (דף כב ע"ב) דְּאֵ
 כְּסוּיָא דְּצִיצִית, וְעִטּוֹפוֹ דִּילִיה, וְ
 תַּפְלִין דִּיד, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קב א)
 תַּפְלָה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף, וְעוֹנָתָה דְּאֵ
 קְרִיאַת שְׂמֵעַ בְּעוֹנָתָה, דְּאֵם שְׂלֶשׁ
 אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ לַשְּׂכִינְתָא, וַיִּצְאָה
 חֲנָם אִין כְּסָף (שמות כא יא), לִית לִיה
 כְּסוּפָא מִן שְׂכִינְתָא, חֲצִיף אִיהוּ, וְעוֹד
 אִין כְּסָף לֹא יִהְיֶה לִיה כְּסוּפָא לְעֵלְמָא
 דְּאִתִּי.

גְּדוּלַת הַיּוֹם

תְּאֵנָא, לְמַדְנּוּ, בְּאוֹתוֹ יוֹם כַּמָּה פְּתִיחִים
 פְּתוּחִים כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל
 לְקַבֵּל תְּפִלוֹתֵיהֶם. אֲשֶׁרִי חֲלַקְסָם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹצֵה לְטַהֵר אוֹתָם וּלְזַכּוֹת אוֹתָם, זֶהוּ
 שֶׁכֶּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה וְגו'. בַּיּוֹם הַזֶּה
 מִתְעַטֵּר הַכֹּהֵן בְּכַמֶּה עֲטֻרוֹת. בַּיּוֹם
 הַזֶּה עֲבוֹדַת הַכֹּהֵן נִכְבְּדָה וְגִדּוּלָה מִכָּל
 הָעֲבוֹדוֹת. לְכֻלָּם נוֹתֵן חֵלֶק בְּאוֹתָם
 הַקְּרִבָּנוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטֵּר (מִתְעוֹרָר) הַחֹסֵד
 בְּעוֹלָם עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, מִקְרִיב אֶת
 הַקְּרִבָּנוֹת עַל חֲטָאֵי הָעָם, עַל חֲטָאוֹ
 בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחֵר כֶּף עַל חֲטָאֵי הָעָם.
 הוּא מִקְרִיב עוֹלוֹת עֲלָיו וְעַל הָעָם,
 וְהָרִי בְּאַרְנוֹ אֶת הַדְּבָרִים.

תְּאֵנָא, בְּהֵוָה יוֹמָא כַּמָּה פְּתִיחִין
 פְּתִיחִין לְקַבְּלֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל
 לְקַבְּלָא צְלוֹתֵיהוֹן. וּפְאַה חוּלְקֵיהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּעָא לְזַכְּאַה לוֹן, וּלְדַבְּאַה לוֹן, הָדָא
 הוּא דְכִתְיִב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר וְגו'.
 בְּהָאֵי יוֹמָא אֲתַעְטֵר בְּהֵנָא בְּכַמָּה
 עֲטֻרִין. בְּהָאֵי יוֹמָא פּוֹלְחֵנָא דְכִהֵנָא
 יִקְרִיא וְרַב מִכָּל פּוֹלְחֵנִין. לְכֻלָּא יֵהֵב
 חוּלְקָא בְּאֵינּוֹן קְרִבָּנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. בְּהָאֵי יוֹמָא אֲתַעְטֵר (ס"א אֲתַעֵר)
 חֹסֵד בְּעֻלְמָא עַל יְדָא דְכִהֵנָא, מִקְרִב
 קְרִבָּנִין עַל חוּבִיּוֹן דְּעַמָּא. עַל חוּבִיּוּ
 בְּקִדְמוּתָא, וּלְבִתְרָא עַל חוּבִיּוֹן
 דְּעַמָּא. מִקְרִב עֲלוֹן עֲלֵיהּ וְעַל עַמָּא
 וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי.

חלק ג
 דף ס"ד
 ע"א

מִצְוֹת הַיּוֹם

וְנִאָמַר בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, (ויקרא טז)
 וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם.
 וּבְעֵשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה תַּעֲנוּ
 אֶת נַפְשֵׁיכֶם. תִּקְנוּ בּוֹ חֲמִשָּׁה
 עֲנוּיִים, כְּדִי שֶׁתִּתְלַבֵּן ה' קִטְנָה בְּה'
 עֲלוֹנָה, שֶׁהִיא חֲמִשׁ תְּפִלוֹת. לְקִיָּם
 בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם
 כְּשָׁלֶג יִלְבִּינוּ. וְזֶהוּ סוּד שֶׁל
 לְשׁוֹן זְהוּרִית, מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַחוּבוֹת

וְאִתְמַר בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים. (ויקרא טז)
 וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם.
 וּבְעֵשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה תַּעֲנוּ
 אֶת נַפְשֵׁיכֶם. תִּקְנוּ בִּיהּ ה' עֲנוּיִים,
 בְּגִין דִּתְתַלְבֵּן ה' זְעִירָא בְּה' עֲלָאָה,
 דְּאִיהוּ ה' צְלוֹתִין. לְקִיָּם בְּיִשְׂרָאֵל,
 (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים
 כְּשָׁלֶג יִלְבִּינוּ. וְהָאֵי אִיהוּ רוּזָא דְלְשׁוֹן
 שֶׁל זְהוּרִית, בְּגִין דְּכָל חוּבִין דִּישְׂרָאֵל

חלק ג
 דף רנ"ה
 ע"א

שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִגִּיעִים אֶצֶל הַמַּלְכוּת,
וּתְשׁוּבָה, שֶׁהִיא בִינָה, מְלַבֶּנֶת אוֹתָם,
מִשׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ויקרא טו) הַשִּׁכָּן
אִתְּם בְּתוֹךְ טְמֵאתֵם. וְאַרְבָּעָה בְּגָדֵי
לָבָן וְאַרְבָּעָה בְּגָדֵי זָהָב לְהַלְבִּישׁ -
יֵאָהֲדוּנָהּ.

וְתִקְנֵנוּ לְתַקְוַע שׁוֹפָר בְּיוֹם הַכְּפוּרִים,
לְהַעֲלוֹת קוֹל, שֶׁהוּא אוֹת ו',
לְחֵרוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ישעיה סג) בְּכֹל
צָרְתֶם לוֹ צָר - בְּא' וּבּו', קָרִי וּכְתִיב.
וְעִבּוּדַת יוֹם הַכְּפוּרִים הִיא בְּאַרְיִכוֹת,
וְהִיא כְּלוּלָה מִשְׁלֹשׁ מִדְּרָגוֹת -
בְּמַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה.

מִטּוֹן לְגַבֵּי מַלְכוּת. וּתְשׁוּבָה דְאִיהִי
בִינָה, מְלַבֶּנֶת לוֹן. בְּגִין דְּאִתְמַר בָּהּ,
(ויקרא טו) הַשִּׁכָּן אִתְּם בְּתוֹךְ טְמֵאתֵם.
וְד' בְּגָדֵי לָבָן, וְד' בְּגָדֵי זָהָב לְמַלְבִּישׁ,
יֵאָהֲדוּנָהּ.

וְתִקְנֵנוּ לְתַקְוַע שׁוֹפָר בְּיוֹם
הַכְּפוּרִים, לְסַלְקָא קוֹל
דְּאִיהוּ ו', לְחֵרוֹת. דְּאִתְמַר בָּהּ, (ישעיה
סג) בְּכֹל צָרְתֶם לוֹ צָר, בְּא', וּבּו', קָרִי
וּכְתִיב. וְעִבּוּדַת יוֹם הַכְּפוּרִים אִיהִי
בְּאַרְיִכוֹת, וְאִיהִי כְּלִילָא מְתַלַּת דְּרָגִין,
בְּמַחְשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה.

שְׁעִיר לַה'

בֵּא וְרָאָה, הַשְּׁעִיר הַהוּא שְׁשׁוּלְחִים
יִשְׂרָאֵל לְעִזְאֵזֶל לְמַדְבָּר הַהוּא,
כְּדִי לְתַת חֶלֶק לְצַד הָאֲחֵר הַהוּא
לְהַתְעַסֵּק אִתּוֹ. וְאִם תֵּאֲמַר, שְׁנֵי
שְׁעִירִים לָמָּה כָּאֵן? אֶחָד לַה', וְאֶחָד
לְצַד הָאֲחֵר הַהוּא. נִיחָא הַשְּׁעִיר
הַהוּא שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר, אֲךָ לַה'
מִדּוּעָ?

אֶלְא, לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה פּוֹעֵס עַל בְּנוֹ,
קָרָא לְשׁוֹטֵר, זֶה שֶׁעוֹשֶׂה דִין
בְּבְנֵי אָדָם תְּמִיד, כְּדִי שִׁיתְּכּוֹנֵן
לְעִשׂוֹת דִין בְּבְנוֹ. הַשׁוֹטֵר הַהוּא
שִׂמְחָה, וְנִכְנַס לְבֵית הַמַּלְךְ לְאֹכֵל שֵׁם.

תָּא חֲזִי, הַהוּא שְׁעִיר דְּמִשְׁדְּרִין
יִשְׂרָאֵל לְעִזְאֵזֶל, לְהַהוּא
מִדְּבָרָא, בְּגִין לְמִיָּהֵב חוּלְקָא לְהַהוּא
סְטָרָא אַחְרָא, לְאַתְעַסְקָא בְּהַדְרִיָּה. וְאִי
תִּימָא, תְּרִין שְׁעִירִין אֲמָאֵי הָכָא, חַד
לְיִהוּנָהּ, וְחַד לְהַהוּא סְטָרָא
אַחְרָא. תִּינַח הַהוּא שְׁעִיר דְּסְטָרָא
אַחְרָא. לְיִהוּנָהּ אֲמָאֵי.

אֶלְא לְמַלְכָּא דְהוּה אֲרִגְזֵי עַל בְּרִיָּה,
קָרָא לְסְנַטְרָא, הַהוּא דְעֵבִיד
דִּינָא בְּבְנֵי נְשָׂא תְדִיר, בְּגִין דִּיזְדִּמָּן
לְמַעַבְד דִּינָא בְּכִרְיָה. הַהוּא סְנַטְרָא
חַדִּי, וְעָאֵל בְּבִי מַלְכָּא לְמִיכַל תַּמּוֹן,

חלק ב
דף קפ"ד
ע"ב

כִּינּוּן שְׂרָאָה אוֹתוֹ בְּנוֹ, אָמַר, וְדַאי לֹא נִכְנַס הַשּׁוֹטֵר כָּאֵן בְּבֵית אָבִי אֶלָּא מִשּׁוּם שְׁכַעַס הַמְּלֶכֶךְ עָלָי. מָה עֲשֶׂה? הֲלֹךְ וְהִתְפַּיֵּס עִמּוֹ. וּמִשּׁוּם שֶׁהִתְפַּיֵּס עִמּוֹ, צִוָּה הַמְּלֶכֶךְ לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה עֲלִיוֹנָה לוֹ וּלְבָנוֹ, וְצִוָּה שֶׁלֹּא יֵדַע בּוֹ הַשּׁוֹטֵר הַהוּא.

לְבַסּוֹף נִכְנַס הַשּׁוֹטֵר הַהוּא. אָמַר הַמְּלֶכֶךְ, עֲתָה אִם יֵדַע זֶה מִהַסְעוּדָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִכְנִיתִי לִי וּלְבָנִי, יִתְבַּלְבַּל הַשְּׁלַחַן. מָה עֲשֶׂה? קָרָא לְמַמְנָה עַל הַסְעוּדָה וְאָמַר לוֹ, תִּכְיֶן מִשְׁהוֹ וְתִשִּׁים לְפָנַי, וְתִשִּׁים לְפָנַי הַשּׁוֹטֵר הַהוּא, כְּדֵי שִׁיִּחְשַׁב שֶׁסּוּעַד לְפָנַי מִשְׁלִי, וְלֹא יֵדַע מִהַסְעוּדָה הַחֲשׁוּבָה הַהִיא שֶׁל שְׂמֻחָה שְׁלִי וְשֶׁל בְּנֵי, וַיִּקַּח הַחֶלֶק הַהוּא וַיִּלָּךְ לוֹ, וַיִּתְרַחַק מִהַשְּׂמֻחָה שֶׁל הַסְעוּדָה שְׁלָנוּ. וְאִם לֹא שֶׁעֲשֶׂה הַמְּלֶכֶךְ כֵּן, לֹא יִתְרַחַק הַשּׁוֹטֵר הַהוּא מִבֵּית הַמְּלֶכֶךְ.

כֵּן אָמַר קִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, תִּזְמִינּוּ שְׁנֵי שְׁעִירִים, אֶחָד לִי וְאֶחָד לְמִקְטָרְגִּי הַהוּא, כְּדֵי שִׁיִּחְשַׁב שֶׁמִּסְעוּדָה שְׁלִי הוּא אוֹכֵל, וְלֹא יֵדַע בְּסְעוּדַת הַשְּׂמֻחָה הָאַחֲרַת שְׁלָנוּ, וַיִּקַּח הַחֶלֶק הַהוּא וַיִּלָּךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּתְרַחַק מִבֵּיתִי. כִּינּוּן שְׂאֵמָא

כִּינּוּן דְּאַשְׁמַח בֵּיהּ בְּרִיהַ, אָמַר, וְדַאי לֹא עָאֵל סְנִטְרִיא דָּא כְּבִי אַבָּא, אֶלָּא בְּגִין דְּאַרְגִּיז מִלְכָּא עָלָי. מָה עָבַד, אוֹל וְאַתְפָּיִים בְּהַדְרִיהַ. כִּינּוּן דְּאַתְפָּיִים בְּהַדְרִיהַ, פְּקִיד מִלְכָּא לְמַעַבְד סְעוּדָתָא עֲלָאָה לִיהַ וּלְבְּרִיהַ, וּפְקִיד דְּלֹא יֵדַע בֵּיהּ הַהוּא סְנִטְרִיא.

לְכַתְּרָה עָאֵל הַהוּא סְנִטְרִיא. אָמַר מִלְכָּא הַשְּׂתָא אִי יִגְדַע דָּא, מִסְעוּדָתָא עֲלָאָה (דף קפ"ה ע"א) דְּאַתְקִינִית לִי וּלְבְּרִי, יִתְעַרְבֵב פְּתוּרָא. מָה עָבַד. קָרָא לְמַמְנָא עַל סְעוּדָתָא, אָמַר לִיהַ, אֲתִקִּין מְדִי, וְתִשְׁוִי קַמָּאִי, וְתִשְׁוִי קַמִּיהַ דֶּה־הוּא סְנִטְרִיא, בְּגִין דִּיחְשִׁיב דְּסְעִיד קַמָּאִי מְדִילִי, וְלֹא יִגְדַע בְּהִיא סְעוּדָתָא יְקִירָא דְחֻדְוָה דִּילִי וְדְבְרִי, וַיִּשׁוּל הַהוּא חוּלְקָא וַיִּזִּיל לִיהַ, וַיִּתְפַּרֵּשׁ מִחֻדְוָה דְּסְעוּדָתָא דִּילָן. וְאִי לָאו דְּמִלְכָּא עָבִיד הָכִי, לֹא יִתְפַּרֵּשׁ הַהוּא סְנִטְרִיא מִבֵּי מִלְכָּא.

כֵּן אָמַר קִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אֲזַמִּינּוּ תְרִין שְׁעִירִין, חֵד לִי וְחֵד לְהַהוּא דְּלְטוּרָא, בְּגִין דִּיחְשִׁיב דְּמִסְעוּדָתָא דִּילִי קַאכִּיל, וְלֹא יִגְדַע בְּסְעוּדָתָא דְחֻדְוָה אַחֲרָא דִּילָן, וַיִּסַּב הַהוּא חוּלְקָא, וַיִּזִּיל לְאַרְחִיהַ, וַיִּתְפַּרֵּשׁ מִבֵּיתִי. כִּינּוּן דְּאֵמָא עֲלָאָה, עֲלָמָא

העליונה, עולם הבא, באה לשרות תוך ההיכל של העולם התחתון למצא אור (להשיג עליה בהארה) של הפנים, דין הוא שלא ימצא המקטרג ההוא, ולא בעלי הדין לפניו, כאשר מוציא כל הברכות ומאיר לכלם. וכל שפע החרות הוא נמצא, וישראל נוטלים מאלו הברכות.

שְׁהֵרִי כִּאֲשֶׁר הָעוֹלָם הַבֶּא נִכְנָס לְהִיכָל שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן וּמוֹצֵא שְׁשִׁמַח הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן עִם בְּנָיו בְּסֵעוּדָה הָעֲלִיּוֹנָה הַהִיא, אִזּ הוּא מְבַרֵךְ הַשְּׁלַחַן, וְהָעוֹלָמוֹת פְּלִים מִתְּבָרְכִים, וְכָל שְׂמֵחָה וְכָל הָאֶרֶת הַפָּנִים נִמְצָאוֹת שָׁם. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (ויקרא טז) לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ.

דַּאֲתִי, אֲתִי לְמִשְׁרֵי גוֹ הִיכְלָא דְעֲלָמָא תַתָּא, לְאַשְׁכַּח נְהִירוֹ (נ"א לְאַשְׁכַּח עֲלֵה בְנֵהִירוֹ) דְאַנְפִּין, דִּין הוּא דְלֹא יִשְׁתַּבַּח הַהוּא דְלְטוֹרָא, וְלֹא מְאִרֵי דְדִינִין לְקַמִּיה, כִּד אִפִּיק כָּל בְּרַכָּאן, וְאַנְהִיר לְכָלָא. וְכָל הַהוּא חִירוֹ יִשְׁתַּבַּח, וְיִשְׂרָאֵל נְמַלֵי מְאִינוֹן בְּרַכָּאן.

דְּהָא כִּד עֲלָמָא דַּאֲתִי, עָאֵל לְהִיכְלָא דְעֲלָמָא תַתָּא, וְאַשְׁכַּח דְחַדִּי עֲלָמָא תַתָּא עִם בְּנוֹי בַּהִיא סֵעוּדָתָא עֲלָא, כְּדִין אִיהוּ כְּרִיךְ פְּתוֹרָא, וְעֲלָמִין בְּלָהוּ מִתְּבָרְכִין, וְכָל חִירוֹ וְכָל נְהִירוֹ דְאַנְפִּין אֲשַׁתְּכַחוּ תַמָּן. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא טז) לִפְנֵי יְהוָה ^{אֵתְהוֹרְבֵהּ} תִּטְהָרוּ.

סוד קרבן השעיר

בֵּא וְרָאָה, מַה הוּא סוּד הַקְּרִבָּנוֹת לְהַקְרִיב שְׁעִיר (כְּנֻגַד שְׁעִיר) וְלֹא דְבַר אַחֵר? וּמִדּוּעַ שְׁעִיר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְכַאֵן גַּם כֵּן שְׁעִיר? אֲלֵא, אִם תֹּאמַר מִשּׁוּם שֶׁהוּא צַד שְׁלוֹ - טוֹב. מִדּוּעַ לֹא הִיָּה עִז?

אֲלֵא דְבַר זֶה צְרִיךְ, וְהוּא נִמְצֵא לְבַעֲלֵי כְּשׁוּפִים, שְׁפָל מְעַשְׂיָהֶם בְּמַה שְׁלֵא (מִתְחַבֵּר) הִיָּה בְּנִקְבָה. וְעַל זֶה שְׁעִיר, שְׁלֵא הִתְחַבֵּר

תֵּא חֲזוּי, מַה הוּא רִזָּא דְקְרִבָּנָא, לְקְרִבָּא שְׁעִיר, (לְקַבֵּל שְׁעִיר) וְלֹא מְלָה אַחֲרָא. וְאַמְאֵי שְׁעִיר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְהִכָּא נִמְי שְׁעִיר. אֲלֵא אִי תִימָא כְּגִין דְּאִיהוּ סַטְרָא דִּילִיָּה יְאוּת. אֲמַאי לֹא הָוֵי עִז.

אֲלֵא מְלָה דָא אֲצַטְרִיךְ, וְאִיהִי אֲשַׁתְּכַחַת לְמֵאֲרִיהוֹן דְּחַרְשִׁין, דְּכָל עוֹבְדֵיהוּ בְּמַה דְּלֹא (אֲתְחַבֵּר) יְהֵא בְּנוֹקְבָא. וְעַל דָּא שְׁעִיר

חלק ב
דף
קפ"ה
ע"א

בְּנִקְבָה בְּכָל הַצְּדָדִים שְׁלוֹ. עַז, כְּאֲשֶׁר
הַתְּחַבֵּר בְּנִקְבָה. וּמִשׁוּם שֶׁהוּא מְלֶךְ,
נֹתְנִים לוֹ מִשׁוּם הַכְּבוֹד שְׁלוֹ, זֶה
שֶׁלֹא הַתְּחַבֵּר בְּנִקְבָה וְלֹא נִתֵּן כְּחוֹ
לְאַחַר. וְזֶה יְדוּעַ לְאוֹתָם הַמְּכַשְׁפִּים
שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בְּמַעֲשֵׂים אֱלֹהִים. וּמִפְּנֵי
כִּף שׁוֹרִים עַל הַשְּׁעִיר הַהוּא כֹּל
אוֹתָם הַחֲטָאִים.

בֵּא וְרָאָה, אֵף עַל גַּב שֶׁהוּא חֶלֶק
לְצַד הָאַחַר הַהוּא - סוּד פְּאוֹן.
כֹּל אֵלּוּ צְדָדִים אַחֲרִים שֶׁלְמִטָּה
(שְׁנִקְרָאִים מְצוּלוֹת יָם), כֻּלָּם טְמֵאִים יוֹתֵר.
וְכָל מָה שִׁיּוֹרְדִים מִדְּרוֹגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת,
כִּף הַטְּמֵאָה שֶׁלָּהֶם יוֹתֵר. וּמִפְּנֵי כֵן
בְּעַז, חֶלְקָם יוֹתֵר, מִשׁוּם שֶׁהַשְּׁעִירוֹת
שְׁלוֹ תְלוּיוֹת יוֹתֵר מִבְּהֵמָה אַחֲרֵת,
כְּמוֹ שֶׁדִּין שֶׁלָּהֶם תְלוּי לְמִטָּה
בְּטְמֵאָה. אֲבָל מְלָכוֹת הַרְשָׁעָה הַזֹּאת
הַאֲחֵרֵת, מְלֶךְ שֶׁל הַכֹּל בְּצַד הַהוּא,
הַטְּמֵאָה שְׁלוֹ הִיא יוֹתֵר מִבְּחֵרֵת, וְלֹא
טְמֵאָה שֶׁלָּמָּה כְּאֵלֶּה הַתַּחְתּוֹנִים. וְעַל
זֶה שְׁעִיר, שֶׁהַשְּׁעִיר שְׁלוֹ לֹא תְלוּי וְלֹא
חֶלֶק. לֹא חֶלֶק, מִפְּנֵי הַטְּמֵאָה הַהִיא
שְׁלוֹ. וְלֹא תְלוּי, כִּדִּי שֶׁלֹא תִתְחַזַּק בּוֹ
טְמֵאָה כְּאֵלֶּה הַתַּחְתּוֹנִים, וְעַל זֶה
וּדְאֵי שְׁעִיר, וְלֹא אַחֲרָי.

לֹא אַתְּחַבֵּר בְּנִקְבָא, בְּסִטְרֵי דִילִיָּה
כְּלָהוּ. עַז כִּד אַתְּחַבֵּר בְּנִקְבָא. וּבְגִין
דְּאִיהוּ מְלָכָא, יְהִיבִין לִיה בְּגִין יְקָרָא
דִילִיָּה, הָאִי דְלֹא אַתְּחַבֵּר בְּנִקְבָא,
וְלֹא יְהִיב חִילִיָּה לְאַחֲרָא. וְדֵא
אַשְׁתַּמּוּדַע לְאַיְנוֹן חֲרָשִׁין,
דְּמִשְׁתַּמְּשִׁין בְּהִנֵּי עוֹבְדֵי. וּבְגִינֵי כִּד,
שְׁרִיין עַל הַהוּא שְׁעִיר, כֹּל אִינוֹן
חֲטָאִיהוֹן.

וְתֵא חֲזוּי, אֵף עַל גַּב דְּאִיהוּ חוֹלְקָא
לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, רְזֵא
הֶכָא, כֹּל הִנֵּי סִטְרֵי אַחֲרֵינִין דְּלִתְתָא,
(דְּאַקְרוּן מְצוּלוֹת יָם) כְּלָהוּ מְסַאֲבִין יְתִיר.
וְכָל מָה דְנַחֲתִין דְרִגִין תַּתְּאִין, הִכִּי
מְסַאֲבוּ דְלֵהוֹן יְתִיר. וּבְגִין כִּד, בְּעַז
יְתִיר חוֹלְקִיהוֹן, בְּגִין דְשְׁעִרָא (דִּף קפ"ה
ע"ב) דִילִיָּה תְלוּיָא יְתִיר מִבְּעִירָא
אַחֲרָא, כְּמָה דְדִינָא דְלֵהוֹן תְלוּי
לְתַתָּא בְּמְסַאֲבוּ. אֲבָל הָאִי מְלָכוּ
חֲיִיבְתָא אַחֲרָא, מְלָכָא דְכֹלָא בְּהַהוּא
סִטְרָא, בְּרוּר אִיהוּ יְתִיר מְסַאֲבוּ
דִילִיָּה, וְלֹא מְסַאֲבוּ שְׁלִים כְּהִנֵּי
תַתְּאִין. וְעַל דָּא שְׁעִיר, דְשְׁעִיר דִילִיָּה
לֹא תְלוּיָא, וְלֹא שְׁעִיעַ. לֹא שְׁעִיעַ, בְּגִין
דְּהַהוּא מְסַאֲבוּ דִילִיָּה. וְלֹא תְלוּיָא,
בְּגִין דְלֹא יְתַתְּקַף בֵּיה מְסַאֲבוּ כְּהִנֵּי
תַתְּאִין. וְעַל דָּא וּדְאֵי שְׁעִיר וְלֹא
אַחֲרָא.

שני הגורלות

חלק ג
דף ס"ב
ע"ב

למדנו, ונתן אהרן על שני השעירים גרלות. ונתן אהרן, משום שבא מצד החסד. על שני השעירים, בדיוק על, כדי שתתבפשם הגבירה. גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל, והרי שני שעירים הם. אז למה אחד לה'?

אלא אמר הקדוש ברוך הוא: ישב זה אצלי, ואחד ילך וישוטט בעולם, שאלמלא שניהם מזדווגים, לא יכול העולם לסבל.

תאנא (ויקרא טו) ונתן אהרן על שני השעירים גרלות. ונתן אהרן, בגין דאתי מסטרא דחסד. על שני השעירים, על דייקא, בגין דתתבסם מטרוניתא. גורל אחד ליהוה ויהוה וגורל אחד לעזאזל והא תרין שעירין אינון, אמאי חד ליהוה ויהוה וחד קדשא בריך הוא, ותיב האי גבאי, וחד יזיל וישוטט בעלמא, דאלמלי תרווייהו מזדווגו, לא יכיל עלמא למסבל.

איהוה ויהוה
איהוה ויהוה

יצא זה, הולך ומשוטט בעולם, ומוצא את ישראל בכמה עבודות, בכמה דרגות, בכמה הנהגות טובות, ולא יכול להם, בין כלם שלום, ולא יכול להכנס עמיהם במלשינות. (הולך ומשוטט בעולם ומוצא את ישראל בצורה הזו) (אף ישראל למטה קב בצורה הזו) את השעיר האחר שולחים אותו עם משא של כל חטאי ישראל.

נפק האי, אזיל ושאט בעלמא, ואשבח להו לישראל, בכמה פולחנין, בכמה דרגין, בכמה גמוסין טבין, לא יכיל להו, בלהו שלמא בינייהו, לא יכיל למיעל בהו בדלטורא. (אזל ושאט בעלמא, ואשבח לישראל כהאי גוונא) (ג"א ישראל לתתא אוף הכי כהאי גוונא) האי שעירא אחרא שלחין ליה במטולא דכל חובייהו דישראל.

שני שעירי עזים לחטאת

חלק ג
דף ס"ד
ע"א

למדנו, ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת. ומאת עדת, כדי שיהיה מכלם ויתכפר לכלם, שהרי כל חטאי בני ישראל פאן תלויים, וכלם מתכפרים

תאנא, (ויקרא טז) ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת, ומאת עדת, בגין דיהא מכלהו, ויתכפר לכלהו. דהא כל חובייהו דבני ישראל הכא תליין,

בזה, ולא מספיק מאיש אחד.
ומאיזה מקום נלקחים? מאותן
קפות שבעזרה נוטלים שָׂכָר,
ומביאים אותם מאותם דמים שהיו
מכלם.

ואותו השעיר האחר, שהיה נשאר
לקדוש ברוך הוא, עושים
אותו חטאת בראשונה. והרי בארנו
באיזה מקום היה נקשר. ואחר כך
מקריבים את אלה, והכל מתבשמים,
וישראל נשָׂאֵרִים צדיקים לפני
הקדוש ברוך הוא מכל החטאים
שעשו וחסאו לפניו. זהו שכתוב כי
ביום הזה יכפר עליכם וגו'.

ובלהו מתכפרי כדא. (דף ס"ד ע"א) ולא
סגי מבר נש חד. ומאן אתר אתנסיבו
מאינון קופין דבעזרה נטלין אנרא,
ואייתי להו מאינון דמי דהוּוּ מכלהו.

וההוא שעירא אחרא, דההו
אשתאר לקודשא בריך
הוא, עבדין ליה חטאת בקדמיתא.
והא אוקימנא באן אתר הוה
מתקשרא. ולבתר דא מתקרבין הני,
ומתבשמין כלא, ואשתארו ישראל
זכאין קמי קדשא בריך הוא, מכל
חובין דעבדו וחבו קמיה. דהא הוא
דכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'.

ונשא השעיר עליו את כל עונתם

עוד אמר רבי שמעון, (בראשית כז)
ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן
עשו אחי איש שעיר ואנכי איש
חלק. מה הוא רומז? אלא ודאי
שעשו איש שעיר, והוא מאותו
שנקרא שעיר, שהרי מאותו צד הוא
בא. ואנכי איש חלק - איש מאותו
שחלק לכל שאר העמים ממנים
גדולים, שכתוב (דברים ד) אשר חלק ה'
אלהיך אתם, וכתוב (שם לב) כי חלק
ה' עמו וגו'. עוד איש חלק, משני
שעירים, ונשארו אחד. שהכהן חלק

תו אמר רבי שמעון, (בראשית כז)
ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן
עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק.
מאי קא רמזא, אלא ודאי עשו איש
שעיר, הוא מההוא דאקרי שעיר,
דהא מההוא סטרא אתי. ואנכי איש
חלק: גבר מההוא דפליג לכל שאר
עמין ורבין ממנו. דכתיב, (דברים ד)
אשר חלק יהוה ^{אדרבה} אתם, וכתוב (דברים לב) כי חלק
יהוה ^{אדרבה} עמו וגו'. תו איש
חלק, מתרי שעירים ואשתאר חדא.

חלק ג
דף ס"ד
ע"א

אותם - אחד לחלקו, ואחד לקדוש ברוך הוא. למה? כדי שיטען על כתפו את כל חטאי יעקב, שכתוב ונשא השעיר עליו את כל עונותם, עונת תם.

כתוב וסמך אהרן את שתי ידו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו'. משום כך וסמך אהרן את שתי ידו, שהקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. על ראש השעיר החי, החי דוקא, להכליל אותו שלמעלה.

והתודה עליו את כל עונות, כמו שכתוב (ויקרא ה) והתודה אשר חטא עליה. ובארנו עליה, שנטהר האדם ונשארו עליה כל אותו החטא. אף כאן והתודה עליו, אחר שהתודה הכהן בעבורם של ישראל - עליו, כלומר, כלם ישארו עליו.

אמר לו רבי אבא, אם כך, כתוב ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים. אמר לו, כאן שונה, ששם לשעירים היו מקריבים קרבן, ומשום כך לא כתוב ולא יזבחו עוד את זבחיהם שעירים, אלא לשעירים, ששם לשעירים היו עושים פלחן ושלטון, וכאן - ונשא השעיר עליו

דכהנא פליג לה, חד לחולקיה, וחד לקודשא בריך הוא. אמאי. בגין דיטעין על כתפוי כל חובוי דיעקב, דכתיב ונשא השעיר עליו את כל עונותם, עונות תם.

כתיב (ויקרא טו) וסמך אהרן את שתי ידו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו'. בגין כך וסמך אהרן את שתי ידו, דקודשא בריך הוא יסתבם על ידוי. על ראש השעיר החי, החי דייקא, לאכללא ההוא דלעילא.

והתודה עליו את כל עונות, (ויקרא ה) כמה דכתיב (ויקרא ה) והתודה אשר חטא עליה. ואוקימנא עליה, דאתדכי בר נש ואשתאר עליה כל ההוא חובא. אוף הכי והתודה עליו, בתר דאודי כהנא בגינייהו דישראל, עליו: כלומר, ישתארו בלהו עליו.

אמר ליה רבי אבא, אי הכי והא כתיב ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים, אמר ליה שאני הכא, דהתם לשעירים הוו קרבין קרבנא, ובגין כך לא כתיב ולא יזבחו עוד את זבחיהם שעירים, אלא לשעירים, דהתם לשעירים הוו עבדי פולחנא, וישולטנותא. והכא ונשא

חלק 2
דף ס"ג
ע"א

חלק 2
דף ס"ג
ע"א

את כל עונותם, והקרָבן אינו נעשה אלא לקדוש ברוך הוא. בא וראה שבגלל הקרָבן מתבשמים עליונים ותחתונים והדין לא שולט ושורה על ישראל.

השעיר עליו את כל עונותם, וקרָבנא לא אתעביד אלא לקודשא בריך הוא. תא חזי, דבגניי קרָבנא מתבסמן עלאין ותתאין, ודינא לא שריא ושלמא עלייהו דישראל.

איש עתי

תאנא, ושלח ביד איש עתי למדנו, ושלח ביד איש עתי המדברה. מהו איש עתי?

תאנא, ושלח ביד איש עתי המדברה. מהו איש עתי.

חלק 1
דף ס"ג
ע"א

אלא סוד הדבר כף הוא - בכל מה שנעשה, צריך אדם מזמן לאותו דבר. יש אדם שהברכה מתקיימת על ידו יותר מאחר. בא וראה מה כתוב בכהן, טוב עין הוא יברך, אל תקרי יברך אלא יברך, פי הוא מזמן שתתקיים ברכה על ידו בזה. (ושורה הברכה בהשגחתו).

אלא רוא דמלה הכי הוא (דף ס"ג ע"ב) בכל מה דאתעביד, בעי בר נש זמין לההיא מלה. אית בר נש דברכתא אתקיים על ידיה יתיר מאחרא. תא חזי, מה כתיב ביה בכהנא, (משלי כב) טוב עין הוא יבורך, אל תקרי יבורך, אלא יברך, בגין דהוא הוה זמין דיתקיים ברכתא על ידיה בהאי. (ס"א) ושארי ברכתא באשגחיתא דליה).

בלעם - רע העין

ויש אדם שמזמן שיתקיימו על ידו קללות, ובכל מה שיתבונן יבאו קללות ומארה ובעתה, כמו בלעם שנקרא רע עין, שהיה מזמן לכל רע ולא היה מזמן לטוב, ואף על גב שברוך ברכתו אינה ברכה ולא התקיימה. וכשהיה מקלל, כל מה שקלל התקיים, ואפילו ברגע אחד,

ואית בר נש דהוא זמין לאתקיימא לוזמין על ידיה, ובכל מה דישגח ליתי לוזמייא ומארה ובעיתא כגון בלעם, דאקרי רע עין, דהוה זמין בכל ביש, ולא הוה זמין לטוב. ואף על גב דברך, ברכתיה לא ברכתא, ולא אתקיים. וכד הוה לייט, כל מאן דלייט אתקיים, ואפילו ברגעא חדא,

חלק 1
דף ס"ג
ע"א

ועל זה כתוב (במדבר כד) שתם העין. בכל מקום שעינו שלטה - התקלל. בא וראה מה כתוב, (שם) וישת אל המדבר פניו, כדי שיתעורר מאותו צד שהוא שולט שם, ויבא בהלשנה על ישראל. מה כתוב בפסוקים? (משלי כב) טוב עין הוא יברך, שהוא היה מזמן לזה ושורה ברכה בהשגחה שלו. ועל זה שנינו, יסטה אדם אפלו ממאה דרכים ולא יפגש אדם שיש לו עין רעה.

ועל דא כתיב, (במדבר כד) שתם העין. בכל אתר דעיניה שלטא אתלמיא. תא חזי מה כתיב. (במדבר כד) וישת אל המדבר פניו, בגין דיתער מההוא סמרא ההוא דשלטא תמן, וייתי בדלמוריא עליהו דישראל. מה כתיב בהו בכהני, (משלי כב) טוב עין הוא יברך, דהוא הוה זמין בהאי, ושאר ברבתיא באשגחותא דיליה. ועל דא תנינן, יסטי בר נש אפילו ממאה ארחין, ולא יארע בבר נש דאית ליה עינא בישא.

ושלח ביד איש עתי

אף כאן, ושלח ביד איש עתי - שהוא מזמן לזה ורשום לזה, והכחן היה מכיר בו עין אחת יותר מאחרת מעט. העור שעל העין מכסה בשערות רבות, העין מכחלת ולא מסתכל ישר, זהו האדם המזמן לכך והראוי לו. ועל זה כתוב ביד איש עתי.

אוף הכא ושלח ביד איש עתי, דהוא זמין להאי. ורשים להאי, וכהנא הוה אשתמודע ביה, חד עינא יתיר מאחרא פורתא. סורטא דעל עינא אתחפיא בשערין סגיאין. מכחלא עינא, ולא מסתכל במישר. האי הוא בר נש זמין להאי, וכדקא חזי ליה. ועל דא כתיב ביד איש עתי.

טוב עין הוא יברך

בגוש חלב היה אדם, שבכל מקום שמכה בידו, היה מת, ולא היו אנשים מתקרבים אליו. בסוּרֵיהּ

בגוש חלבא הוה בר נש, דבכל אתר דמחי בידוי, הוה מית, ולא הוו בני נשא מקרבין בהדיה.

הִיָּה אָדָם, שְׁבַכְל מְקוֹם שָׁבוּ הַסְתַּפֵּל, אֶפְלוּ לְטוֹב, הַכֹּל הַתְּהַפֵּךְ לְרַע. יוֹם אֶחָד הָיָה אִישׁ אֶחָד הוֹלֵךְ בְּשׂוֹק, וְהָיוּ פָּנָיו מְאִירוֹת. בָּא אוֹתוֹ אִישׁ וְהַסְתַּפֵּל בּוֹ, וְנִבְקָעָה עֵינוֹ. מִשׁוּם כֶּף לְכֹל הָיָה אָדָם מוֹכֵן, לָזֶה וְלָזֶה. וְעַל זֶה כְּתוּב טוֹב עֵין הוּא יִבְרָךְ, אֵל תִּקְרֵי יִבְרָךְ אֱלֹא יִבְרָךְ.

בְּסוּרְיָא הָוָה בַּר נָשׁ, דְּבִכְל אֲתֵר דְּאַסְתָּבֵל אֶפִּילוּ לְטַב, בְּלֹא אֲתֵהֲפֵךְ לְבִישׁ. יוֹמָא חַד הָוָה חַד בַּר נָשׁ אֲזִיל בְּשׂוֹקָא, וְהָווּ אֲנָפוּי נְהִירִין. אֲתָא הֵהוּא בַר נָשׁ וְאַסְתָּבֵל בֵּיהּ, וְאַתְבָּקַע עֵינָיה. בְּגִין כֵּךְ, בְּכֹלֵא הָוָה בַּר נָשׁ זְמוּן, לְהֵאִי וְלְהֵאִי. וְעַל דָּא כְּתִיב טוֹב עֵין הוּא יִבְרָךְ, אֵל תִּקְרֵי יִבְרָךְ אֱלֹא יִבְרָךְ.

קטגור נעשה סניגור

וְלַמְדָּנוּ, הָאִישׁ הַזֶּה שְׁהִיָּה הוֹלֵךְ לְמַדְבָּר, כְּשֶׁהֲגִיעַ שָׁם אוֹתוֹ שְׁעִיר, הָיָה עוֹלָה לְהָר, וְדוּחָה אוֹתוֹ בְּשֵׁתֵי יָדָיו, וְלֹא הָיָה מְגִיעַ לְחֲצֵי הָהָר עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה אֵיבָרִים אֵיבָרִים, וְאוֹתוֹ אִישׁ הָיָה אוֹמֵר: כֶּף יִמְחוּ עוֹנוֹת עִמָּךְ וְגו'. וּמִשׁוּם שְׁעוֹלָה אוֹתוֹ קִטְגוֹר וְנַעֲשֶׂה סְנִיגוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אַז הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵת כָּל חֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל וְכֹל מָה שֶׁכְּתוּב בְּאוֹתָם פְּתָקִים שֶׁלְמַעֲלָה לְהַזְכִּיר אֵת חֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם, הוּא נוֹטֵל אוֹתָם וְזוֹרֵק אוֹתָם כְּמוֹ זֶה לְמַקוֹם שֶׁנִּקְרָא מְצוּלוֹת יָם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (מִיכָה ז) וְתִשְׁלִיךְ בְּמְצוּלוֹת יָם כָּל חֲטָאֵתָם.

וְתֵאנָא, הָאִי בַר נָשׁ דְּהָוָה אֲזִיל לְמַדְבָּרָא, כִּד מְטָא בֵיהּ בְּהֵהוּא שְׁעִירָא הָוָה סְלִיק לְטוֹרָא, וְדַחֵי לֵיהּ בְּתֵרִין יָדָיו. וְלֹא הָוָה נְחִית לְפִלְגוֹת טוֹרָא, עַד דְּאַתְעֵבִיד שְׁיִפִּין שְׁיִפִּין. וְהֵהוּא בַר נָשׁ הָוָה אָמַר, כֶּף יִמְחוּ עוֹנוֹת עִמָּךְ וכו'. וּבְגִין דְּסְלִיק הֵהוּא קְטִיגוֹרְיָא וְאַתְעֵבִיד סְנִיגוֹרְיָא דְיִשְׂרָאֵל, כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא, כָּל חוּבֵייהוּ דְיִשְׂרָאֵל, וְכָל מָה דְכְּתִיב בְּאֵינוֹן פְּתָקִין דְּלַעֲיָלָא, לְאַדְכָּרָא חוּבֵייהוּ דְבְּנֵי נָשָׂא, נְטִיל לוֹן וְרַמֵי לוֹן כְּהֵאִי גְוּוֹנָא, לְאַתֵּר דְּאַתְקֵרֵי מְצוּלוֹת יָם. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (מִיכָה ז) וְתִשְׁלִיךְ בְּמְצוּלוֹת יָם כָּל חֲטָאֵתָם.

חלק ג
דף ס"ג
ע"ב

שליחת השעיר לעזאזל

חלק ג
דף ס"ג
ע"א
רעיא
מהימנא

מצוה זו, שיעבד הפהן הגדול את עבודת אותו היום כמו שצריך, ולשלח שעיר לעזאזל. הסוד הזה כמו שנאמר, כדי שיפרד מהעם הקדוש ולא יתבע את חטאיהם לפני המלך ולא יקטרג עליהם, שהרי אין לו תקף ושלטון (בה) אלא רק כשמתחזק הרגז מלמעלה, ובאותו דורון מתהפך אחר כך לאפטרופוס עליהם, ועל כן נדחה מלפני המלך. והרי בארנו, משום שהוא קץ כל בשר.

והעם הקדוש נותנים לו כמו שהוא צריך שעיר, וסוד זה - (בראשית כו) הן עשו אחי איש שעיר. כמו שהוא בצד הקדשה זכר ונקבה, אף כך בצד הטמאה זכר ונקבה. משל אומרים, זרק עצם ללבלב, והוא ילחך את עפר רגלך.

פקודא דא, למפלח כהנא רבא פולחנא דההוא יומא כמה דאצטריך, ולמשלח שעיר לעזאזל. רזא דא כמה דאת אמר, בגין לאתפרשא מעמא קדישא, ולא יתבע חוביהון קמי מלכא. ולא יקטרג עליהו, דהא לית ליה תקיפו ושולטנו, (בה) בר פד אתקף רוגזא מלעילא, ובההוא דורנא אתהפך לבתר אפטרופוסא עליהו, ועל דא אתדחיא מקמי מלכא. והא אוקימנא, בגין דאיהו קץ כל בשר. ועמא קדישא יתבין ליה כמה דאצטריך ליה שעיר, ורזא דא (בראשית כו) הן עשו אחי איש שעיר. כמה דאיהו בסטר דקדושה דכר ונוקבא, אוף הכי בסטר מסאבו דכר ונוקבא. מתלא אמרי, לכלבא ארמי ליה גרמא, ילחך עפרא דרגלך.

הכל צריך, טוב ורע

שאלו את בן זומא, האם לסרס כלב? אמר להם, (ויקרא כב) ובארצכם לא תעשו, כל שבארצכם לא תעשו. כמו שהעולם צריך את זה, כך צריך העולם את זה. ועל זה נאמר, (בראשית א) והנה טוב מאד - זה

שאלו לבן זומא, מהו לסרוסי כלבא. אמר להם, (ויקרא כב) ובארצכם לא תעשו, כל שבארצכם לא תעשו. כמה דאצטריך עלמא להאי, הכי אצטריך עלמא להאי. ועל דא אתמר, (בראשית א) והנה טוב מאד

מִלֶּאֶף הַמּוֹת, אֵין לְבַטְלוֹ מִן הָעוֹלָם,
שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ אוֹתוֹ. אֵף עַל גַּב
שְׁפָתוֹב בּוֹ (ישעיה נב) וְהַכְּלָבִים עָזִי
נֶפֶשׁ לֹא יִדְעוּ שְׁבַעַה וְגו', לֹא
יִתְבַטְלוּ מִן הָעוֹלָם. הַפֶּל צָרִיךְ, טוֹב
וְרַע.

וּמִשׁוּם כִּי יֵשׁ לָנוּ בַיּוֹם הַזֶּה לְזִרְק
עֵצָם לַכֶּלֶב, עַד שֶׁהוּא גּוֹרֵר,
יִכְנַס מִי שִׁיכְנַס לְהִיכַל הַמְּלֶכֶךְ, וְאֵין
מִי שִׁימְחָה בְּיָדוֹ. אַחַר כֵּן יִכְשַׁפֵּשׁ
בְּזָנְבוֹ.

דָּא מִלֶּאֶף הַמּוֹת. לִית לְבַטְלָא לִיהַ מִן
עֲלָמָא, עֲלָמָא אֲצִמְרִיךְ לִיהַ, אֵף עַל
גַּב דְּכְתִיב בִּיהַ, (ישעיה נב) וְהַכְּלָבִים עָזִי
נֶפֶשׁ לֹא יִדְעוּ שְׁבַעַה וְגו', לֹא
יִתְבַטְלוּ מִן עֲלָמָא. כִּלָּא אֲצִמְרִיךְ
טוֹב וְרַע.

וּבְגִינֵי כִּי אֵית לָן בַּיּוֹמָא דָּא לְמַרְמֵי
לִיהַ גְּרָמָא לְכַלְבָּא, עַד דְּאִיהוּ
גְּרִיר, יִיעוּל מָאן דִּיעוּל לְגַבֵּי הַיְכָלָא
דְּמֶלְכָא, וְלִית מָאן דִּימְחֵי בְּיָדוֹ.
לְבַתֵּר יִכְשַׁפֵּשׁ לִיהַ בּוֹנְבִיהַ.

הַקְּב"ה חֵם עַל יִשְׂרָאֵל

מַה כְּתוּב? וְהַתְּנֻדָּה עָלָיו אֵת כָּל
עֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכְתוּב וְנָשָׂא
הַשְּׁעִיר עָלָיו אֵת כָּל עֹנֹתָם. כִּיֹּן
שֶׁהוּא רוֹאֶה אֵת הַשְּׁעִיר הַזֶּה,
תְּשׁוּקָתוֹ אֵלָיו וְלֹהֲתַתְּקֵן עִמּוֹ, וְלֹא
יִדַע מֵאוֹתָם הַחֲטָאִים שֶׁנּוֹטֵל
הַשְּׁעִיר. הוּא שָׁב אֶל יִשְׂרָאֵל, רוֹאֶה
אוֹתָם בְּלֵי חֲטָאִים, בְּלֵי פִשְׁעִים,
שֶׁהֲרֵי כָּלֶם שׁוֹרִים עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר,
עוֹלָה לְמַעַלָּה וּמִשְׁבַּח אוֹתָם לְפָנָי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא רוֹאֶה אֵת עַדוֹת אוֹתוֹ הַמְּקַטְרֵג,
וְהוֹאִיל וְתְשׁוּקָתוֹ לְרַחֵם עַל עַמּוֹ, אֵף
עַל גַּב שֶׁהוּא יוֹדֵעַ אֵת כָּל הַמַּעֲשָׂה,
הוּא חֵם עַל יִשְׂרָאֵל.

מַה כְּתוּב וְהַתְּנֻדָּה עָלָיו אֵת כָּל
עֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכְתוּב וְנָשָׂא
הַשְּׁעִיר עָלָיו אֵת כָּל עֹנֹתָם. כִּיֹּן
דְּאִיהוּ חָמֵי הַאי שְׁעִיר. תִּיאוּבְתִיהַ
לְגַבִּיהַ, וְלֹא שְׁתְּכַלְלָא בְּהַדִּיהַ, וְלֹא
יִדַע מֵאֵינוֹן חוּבִין דְּקָא נְטִיל שְׁעִיר.
תְּב לְגַבִּיִיהוּ דִּישְׂרָאֵל, חָמֵי לֹזֵן בְּלֹא
חוּבִין, בְּלֹא פִשְׁעִין, דְּהָא כָּלְהוּ שְׂרָאן
בְּרִישָׁא דְשְׁעִיר, סְלִיק לְעִילָא, וְשַׁבַּח
לֹזֵן קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא חָמֵי סְהַדוּתָא דְהַהוּא
מְקַטְרֵגָא, וְהוֹאִיל וְתִיאוּבְתִיהַ לְרַחֵמָא
עַל עַמִּיהַ, אֵף עַל גַּב דְּאִיהוּ יוֹדֵעַ כָּל
עוֹבְדָא, חֵם עֲלִייהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

והכל שורה על זה, כדי שלא יעורר את סוד הדין מלמעלה, וזה יתחזק וישמדו בני העולם, שהרי זה בא מצד הדין הקשה, ואם זה יתעורר, הוא מתעורר בחטאי בני האדם, שהרי אין לו התעוררות לעלות למעלה לעורר דין קשה רק משום חטאי בני אדם. שהרי בשעה שאדם עושה חטא, זה מתאסף, וכמה אלפים מסייעים שלו, ומתפנסים שם ונוטלים אותו ועולים למעלה. הרחמן יצילנו. ועל הכל נותן הקדוש ברוך הוא עצה לישראל להנצל מכל הצדדים, ועל זה כתוב, (תהלים קמה) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו. (עד כאן הרעיא

מהימנא).

ובלא שריא כדא, בגין דלא יתער רזא דדינא מלעילא, ויתקף האי וישתצון בני עלמא, דהא דא מסמרא דדינא קשיא קא אתי. ואי יתער האי, בחובי בני אנשא אתער. דהא לית ליה אתערו לסלקא לעילא לאתערא דינא קשיא בר בדיל חובי בני נשא. דהא בשעתא דבר נש עביד חובא, אתכנש האי, וכמה אלף סייען דיליה, ומתכנפי תמן, ונטלי ליה, וסלקי לעילא רחמנא לישובן. ועל כלא יהב קדשא בריך הוא עימא לישראל לאשתובא מכל סמרון. ועל דא כתיב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיהוה ^{איהויהוה} אלהיו. (ע"כ רעיא מהימנא).

ביום הזה מזומן המלשין

ולא זה בלבדו, אלא בכל פעם שמזמן המלשין ונתנת לו רשות, צריכים לשים פנגדו במה שיתעסק ויעזב את ישראל. ביום הזה מזמן המלשין לרגל את הארץ. זהו שכתוב (איוב א) ויאמר ה' אל השטן מאין תבא. והרי שנינו, משוט בארץ, מה זה? אלא זהו המלשין הגדול מקטרגם של ישראל.

ולא דא בלחודוי, אלא בכל זמנא דדלטורא זמין, ואתייהיב ליה רשותא, בעינן לשוואה לקבליה במה דיתעסק, ושביק לון לישראל. בהאי יומא דלטורא זמין לאללא ארעא. הדא הוא דכתיב, (איוב א) ויאמר יהוה ^{איהויהוה} אל השטן מאין תבא. והא תנינן, משוט בארץ, מאי הוא. אלא האי הוא דלטורא רבא מקטרגא דישראל.

חלק ג
דף ק"א
ע"ב

וְהָאֵתְעוּרְרוּ הַחֲבֵרִים, (שודאי)
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
מְזַמְּנִים לְעֵבֶר בַּיָּם וּלְהַפְרֵעַ מִן
הַמְצָרִים, אָמַר: אֲנִי עִבְרָתִי בְּאַרְץ
הַקְדוּשָׁה, וְרֵאִיתִי שְׂאֵלָה לֹא רְאוּיִים
לְהַכְנִס לְתוֹכָהּ. אִם אַתָּה דָן דִּין -
הַדִּינִים שֶׁלָּהֶם כְּאֵן כְּמוֹ הַמְצָרִים. מַה
שׁוֹנִים אֵלּוּ מֵאֵלּוּ? אוֹ שְׂיִמּוּתוֹ כָּלֶם
כְּאַחַד, אוֹ שְׂיַחְזְרוּ כָּלֶם לְמְצָרִים. וְלֹא
אַתָּה הוּא שְׂאֵמְרֵת, (בראשית טו)
וְעִבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מְאוֹת
שָׁנָה? וְהָרִי לֹא עָלוּ מִחֲשַׁבּוֹנוֹ אֶלָּא
מֵאֲתִים וְעֶשֶׂר, וְלֹא יוֹתֵר.

לְהַעֲסִיק אֶת הַמְקַטְרֵג

אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: מַה
אֲעֹשֶׂה? כְּאֵן צְרִיכָה
הַשְׂתַּדְּלוּת, לְהַבִּיא קֶרֶב כְּנִגְדּוֹ. אֲתָן
לוֹ בְּמַה שְׂיִתְעַסֵּק, וְיַעֲזֹב אֶת בְּנֵי,
וְהָרִי נִמְצָא בְּמַה שְׂיִתְעַסֵּק. מִיָּד אָמַר
לוֹ: הַשְׂמֵת לְבָךְ אֶל עִבְדֵי אֵיּוֹב כִּי אֵין
כְּמַהוּ בְּאַרְץ. מִיָּד חִלַּק לוֹ הַמַּלְשִׁין
בְּדַבְרִים, וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת ה' וַיֹּאמֶר
הַחֲנָם יָרָא אֵיּוֹב אֱלֹהִים.

לְרוּעָה שְׂרָצָה לְהַעֲבִיר צִאֲנוּ בְּנֵהָר
אַחַד. עֵבֶר זָאֵב לְהַתְגַּרְוֹת
בְּצִאֲנוֹ. הַרוּעָה הָיָה חָכֵם, אָמַר: מַה
אֲעֹשֶׂה, שְׁבַעֲוֹד שְׂאֲנִי מֵעֲבִיר אֶת

וְהָאֵתְעוּרְרוּ חֲבֵרֵינָא, (דודאי) בְּהֵיִא
שְׁעָתָא דְהוּוּ זְמִינִין יִשְׂרָאֵל
לְמַעֲבֵר יָמָא, וְלֹאֲתַפְרַעָא מִמְצָרָאִי,
אָמַר, אָנָּא אֲעִבְרָנָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא,
וְחַמִּינָא דְלֹא אֲתַחֲזוּן אֲלֵינִי לְמִיעַל
בְּגוּוּהָ, אִי אֲנִתְ דָּאֵין דִּינָא, דִּינִיִּיהוּ
הָכָא בְּמִצְרָאִי, מַה שְׂנִיִּין אֲלֵינִי מֵאֲלֵינִי,
אוֹ יְמוּתוֹן בְּלָהוּ כְּחֻדָּא, אוֹ יְהִדְרוֹן
בְּלָהוּ לְמְצָרִים. וְלֹאֵו אֲנִתְ הוּא
דְאַמְרֵת, (בראשית טו) וְעִבְדוּם וְעָנּוּ
אוֹתָם ד' מְאוֹת שָׁנָה, וְהָאֵ לֹא סְלִיקוּ
מִחוּשְׁבָּנָא אֶלָּא רד"ג, וְלֹא יוֹתֵר.

אָמַר קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַאי אֲעִבִיד,
אֲשֶׁתַּדְּלוּתָא בְּעֵיָא הָכָא,
לֹאִיִּיתָאָה קֶרֶבָא לְקַבְּלִיהָ, יְהִיבָנָא לִיָּה
בְּמַה דִּיתְעַסֵּק, וַיִּשְׁבּוֹק בְּהוּ לְבָנִי,
וְהָאֵ אֲשֶׁתַּכַּח בְּמֵאֵן דִּיתְעַסֵּק, מִיָּד
אָמַר לִיָּה, הַשְׂמֵת לְבָךְ אֶל עִבְדֵי אֵיּוֹב
כִּי אֵין כְּמַהוּ בְּאַרְץ. מִיָּד פָּלַג לִיָּה
דְלַטוּרָא בְּמֵלִין, וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת
יְהוָה וַיֹּאמֶר הַחֲנָם יָרָא אֵיּוֹב
אֱלֹהִים.

לְרַעֲיָא דְבַעֲי לְאַעֲבֵרָא עֲאֵנִיהָ בְּחַד
נְהָרָא, אֲעֵבֶר זָאֵבָא לְקַטְרָנָא
לִיָּה בְּעֵאֵנִיהָ, רַעֲיָא הָוָה חֲכִים, אָמַר
מַאי אֲעִבִיד, דְבַעֲוֹד דְאַנָּא אֲעֵבֶר

הטלאים, הוא יתגרה בצאן? הרים עיניו וראה בין הצאן תיש אחד מאותם תישי הבר, שהיה גדול וחזק. אמר: אזורק זה כנגדו, ובעוד שמתגרים זה בזה, אעביר את כל הצאן וינצלו ממונו.

כף הקדוש ברוך הוא. אמר: ודאי התיש הזה גדול אחד וחזק ואלים, אזורק כנגדו, ובעוד שהוא מתעסק עמו, יעברו בני, ולא ימצא קטגור עליהם. מיד - ויאמר ה' אל השטן השמת לבך. עד שהקדוש ברוך הוא זוג אותם כאחד, שפכתוב הנו בידך. בעוד שהוא מתעסק בו, עזב את ישראל, ולא נמצא מקטרג אליהם.

אף כּאן ביום הזה המלשין מזמן לרגל את הארץ, וצריכים לשלח כנגדו במה שיתעסק (בדגמה שלו), ובעוד שהוא מתעסק בו, עוזב את ישראל. ומשל אומרים למזלזל של בית המלך: תן לו מעט יין, וישבחר לפני המלך. ואם לא, יאמר למלך דבור רע. לפעמים נוטלים את אותו דבור עליוני בית המלך, והמלך עושה בגללו דין.

רבי יצחק אמר, לשוטה שעומד לפני המלך, תן לו יין, ואחר כך

לטלייא, יקטרג הוא בעאני. זקף עינו, וחמא בין עאנא, חד תיישא מאלין תיישי ברא, דהוה רב ותקיף. אמר, אשדי דא לקבליה, ובעוד המקטרגי דא בדא, אעבר לכל עאנא, וישתזבון מניה.

כף קדשא בריך הוא אמר, ודאי הא תיישא חד רב ותקיף ואלים, אשדי לקבליה, ובעוד דהוא ישתדל ביה, יעברון בני, ולא ישתכח קטיגורא לגבייהו. מיד, ויאמר יהוה יהוה אל השטן השמת לבך. עד דקודשא בריך הוא זווג להו כחדא, דכתיב הנו בידך. בעוד דהוא אשתדל ביה, שביק לון לישראל, ולא אשתכח קטיגורא לגבייהו.

אוף הכי כהאי יומא, דלטורא זמין לאללא ארעא, ובעינא לשדרא לקבליה במה דיתעסק (פנונא דליה), ובעוד דאיהו אשתדל ביה, שביק לון לישראל. ומתלא אמרי לולולא דבי מלכא, הב ליה זעיר חמרא, וישבחר קמי מלכא. ואי לא יימא למלכא מלה בישא. לומנין נטלין לה לההיא מלה, עלאי דבי מלכא, ומלכא עביד דינא כניניה.

רבי (דף ק"ב ע"א) יצחק אמר, לשטיא דקאים קמי מלכא, הב ליה

אמר לו והראה לו כל אותן טעויות שעשית וכל אותן רעות, והוא יבא וישבח אותך, ויאמר שלא נמצא בעולם פמותך. אף כֵּאן, הרי עומד המלשין תמיד לפני המלך, ישראל נותנים לו את הדורון הזה, ובדורון הזה פתק לכל הרעות ולכל הטעויות ולכל החטאים שעשו ישראל, והוא בא ומשבח את ישראל, ונעשה עליהם סגור, והקדוש ברוך הוא מחזיר את הכל לראש הרעים של עמו, משום שכתוב (משלי כה) כי גחלים אתה חתה על ראשו.

אמר רבי יוסי, אוי לו לעם של עשו בשעה ששולחים את השעיר הזה לאותו המלשין שממנה עליהם, שבגללו בא לשבח את ישראל, והקדוש ברוך הוא מחזיר את כל החטאים על ראש עמו, משום שכתוב (תהלים קא) דבר שקרים לא יפון לנגד עיני. אמר רבי יהודה, אלמלא היו יודעים אמות העולם מהשעיר הזה, לא משאירים את ישראל יום אחד בעולם.

בא ראה, כל אותו יום הוא מתעסק עם אותו שעיר, ומשום כך הקדוש ברוך הוא מכפר לישראל ומטהר אותם מהכל, ולא נמצאת

חמרא, ולבחר אימא ליה, ואחזי ליה, כל אינון טעוון דעבדת, וכל אינון בישין, והוא ייתי וישבחה, ויימא דלא ישתבח בעלמא כוותך. אוף הכא, הא קאים דלטורא תדיר קמי מלכא, ישראל יהבין ליה האי דורון, ובהאי דורון פתקא, לכל בישין, ולכל טעוון, ולכל חובין דעברו ישראל, והוא אתי ומשבח להו לישראל, ואתעביד סניגורא עליהו, וקודשא בריך הוא אהדר כלא לרישא דבישי דעמיה, בגין דכתיב, (משלי כה) כי גחלים אתה חתה על ראשו.

אמר רבי יוסי, ווי לון לעמא דעשו, בשעתא דהאי שעיר משדרי לההוא דלטורא ממנא דעלייהו, דבגיניה אתי לשבחה לון לישראל, וקודשא בריך הוא אהדר כל אינון חובין לרישא דעמיה, בגין דכתיב, (תהלים קא) דובר שקרים לא יפון לנגד עיני. אמר רבי יהודה, אלמלא הו ידעי אומות העולם מהאי שעיר, לא שבקין לון לישראל, ימא חד בעלמא.

תא חוי, כל ההוא ימא משתדל איהו כההוא שעיר, ובגין כך קדשא בריך הוא מכפר להו לישראל, ודכי לון מבלא, ולא

חלק ג
דף ק"ב
ע"א

קטגוריה לפניו. אחר כך הוא בא ומשבח את ישראל, ואז שואל אותו, כמו שנאמר, ויאמר ה' אל השטן מאין תבא. משיב בתשבחתם של ישראל, והקטגור נעשה סגור והולך לו.

אשתכח קטגוריא קמיה. לבתר, הוא אתי ומשבח להו לישראל. וכדין שאיל ליה, כמה דאת אמר, ויאמר יהוה אל השטן מאין תבא, אתיב בתושבחתיהו דישראל, וקטגורא אתעביד סניגורא ואזיל ליה.

כחו של שער

אז הקדוש ברוך הוא אומר לשבעים השרים שסביב הפסא: ראיתם את המלשין הזה, איך עומד על בני תמיד? (מספיימים) הרי שער אחד שנמצא (שנשלח) אצלו בפתק עם כל חטאיהם וכל טעיותיהם, וכל מה שחטאו ויחבו לפני, והוא קבל אותם. אזי כלם מספיימים שיחזרו אותם החטאים על עמו.

כדין קדשא בריך הוא אמר לשבעין שרין דסחרין כורסייא, חמיתון האי דלטורא, היאך קאים על בני תדיר, (אסתכמו) הא שעירא חדא דאשתכח (ס"א אשתדר) גביה, בפתקא דכל חוביהו וכל מענותיהו, וכל מה דחטו ויחבו קמאי, והוא קביל לון. כדין אסתכמו כלהו, דיהדרון אינון חובין על עמיה.

העונות חוזרים על ראשי עמו

רבי אבא אמר, כל אותם עונות וחטאים נדבקים בו, כמו שפתיב (מיכה ז) ותשליך במצלות ים כל חטאתם. ואחר כך כלם חוזרים על ראשי עמו, זהו שפתיב (ויקרא טז) ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה. ביום הזה מתעטר הכהן בעטרות עליונות, והוא עומד בין

רבי אבא אמר, כל אינון חובין וחטאין מתדבקין ביה, כמה דכתיב, ותשליך במצולות ים כל חטאתם. ולבתר, בלהו מתהדרן ברישיהון דעמיה, חדא הוא דכתיב, (ויקרא טז) ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה. בהאי יומא מתעטר כהנא בעטרין עלאין, והוא

עליונים ותחתונים, ומכפר עליו ועל ביתו, ועל הכהנים, ועל המקדש, ועל כל ישראל.

קאים בין עלאי ותתאי, ומכפר עליה ועל ביתיה, ועל כהני, ועל מקדשא, ועל ישראל כלהו.

ושעיר עזים אחד

ועוד, ושעיר עזים אחד - שני שעירים הם, שנאמר עליהם (ויקרא טז) ולקח את שני השעירים וגו' גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. שעיר לה', בגלל מעוט הלבנה, והוא שעיר אחד ליהו"ה לחטאת. אחד - מצד היחוד. אבל שעיר של עזאזל לא כתוב בו אחד, לא קרבן, ולא אשה, ולא עולה. אלא - ושלח ביד איש עתי המדברה. ושלח, כמו שאמר יעקב, (בראשית לב) מנחה היא שלוחה לאדני לעשו. אף כן שחד, לשבר הרגז של סמא"ל שלא יתקרב למקדש לקטרג.

ועוד ושעיר עזים אחד, תרין שעירין אינון, דאתמר עליהו (ויקרא טז) ולקח את שני השעירים וגו' גורל אחד ליהוה ^{איהוה} וגורל אחד לעזאזל. ^{איהוה} שעיר ליהוה, בגין מיעוט סיהרא, ואיהו שעיר אחד ליהוה ^{איהוה} לחטאת. אחד: מספרא דיחודא. אבל שעיר העזאזל, לא כתוב ביה אחד, לא קרבן, ולא אשה, ולא עולה. אלא ושלח ביד איש עתי המדברה. ושלח, כדאמר יעקב (בראשית לב) מנחה היא שלוחה לאדני לעשו. אוף הכי שוחד, לתברא רוגזא דסמא"ל, דלא יתקריב למקדשא לקטרגא.

חלק ג
דף
רמ"ח
ע"א

משל לכלב שהוא רעב, ומי שרוצה שלא ינשף אותו, נותן לו בשך לאכל או לחם, וישקה אותו מים. וסוד הדבר - (משלי כה) אם רעב שנאף האכלהו לחם וגו'. ובזה יחזר לאהבתו של האדם. שלא די שלא ינשף אותו בכמה יסורים, אלא יחזר להיות עליו סגור, ויחזר להיות אוהבו.

לכלבא דאיהו רעב, ומאן דבעי דלא נשיף ליה, יהיב ליה בשרא למיכל, או נהמא, וישקי ליה מיא. ורזא דמלה, (משלי כה) אם רעב שנאף האכלהו לחם וגו'. ובכא יתהדר רחימו דבר נש, דלא די דלא נשיף ליה בכמה יסורין, אלא אתהדר למהוי ליה סגיגורא, ואתהדר רחימוי.

נושא עוון

וּמְדוּעַ הָיוּ שׁוֹלְחִים אוֹתוֹ בְּיַד אִישׁ עֵתִי, פָּגִים? מִשׁוּם שֶׁהַצְּדִידִים הָאֲחֵרִים כָּלֵם בְּעֵלֵי מוֹמִים, וְנִקְרְאוּ שְׁעִירִים, שְׁכַתּוֹב (ישעיה יג) וְשְׁעִירִים יִרְקְדוּ שָׁם. וְנִצְאָמַר בָּהֶם, (ויקרא יז) וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לְשְׁעִירִים. שְׁעֵלֵיהֶם נִצְאָמַר (דברים לב) יִזְבְּחוּ לְשָׂדִים לֹא אֱלֹהִים. וּבְשְׁעִיר זֶה נִפְרָשׁ מֵהַכֹּל, וְנוֹשֵׂא אֶת כָּל חוֹבוֹת יִשְׂרָאֵל עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁנִּצְאָמַר (ויקרא טז) וְנִשְׂאָה הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. וְעוֹד, אַחַר שֶׁנּוֹטֵל הוּא - וְנִשְׂאָה. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (שמות לד) נִשְׂאָה עוֹן. מַה בֵּין נוֹשֵׂא לְנִשְׂאָה? נִשְׂאָה - מִשְׂאוּי. נִשְׂאָה - הַרְמַת הַמִּשְׂאוּי.

(ובחבור קדמוני) (ע"כ רעיא מהימנא).

וְאִמְאִי הוּוּ שְׁלַחִין לִיה בְּיַד אִישׁ עֵתִי, פָּגִים. בְּגִין דְּסִטְרִין אַחֲרֵנִין כְּלֵהוּ מֵאֲרִי מוֹמִין, וְאַתְקֵרְיֵאוּ שְׁעִירִים, דְּכְתִיב, (ישעיה יג) וְשְׁעִירִים יִרְקְדוּ שָׁם. וְאַתְמַר בְּהוֹן, (ויקרא יז) וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לְשְׁעִירִים. דְּעֵלְיֵהוּ אַתְמַר, (דברים לב) יִזְבְּחוּ לְשָׂדִים לֹא אֱלֹהִים. וּבְשְׁעִיר דָּא, אַתְפְּרֵשׁ מִכָּלֵא, וְנוֹשֵׂא כָּל חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל עָלֵיהּ, כְּמַה דְּאֵת אִמְר, (ויקרא טז) וְנִשְׂאָה הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. וְעוֹד, בְּתַר דְּנִטִּיל אִיהוּ וְנִשְׂאָה. קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות לד) נִשְׂאָה עוֹן. מֵאִי בֵּין נוֹשֵׂא לְנִשְׂאָה. נִשְׂאָה: מִטּוֹלָא. נוֹשֵׂא: סְלִיקוּ דְּמִטּוֹלָא.

(ובחבורא קדמאה) (ע"כ רעיא מהימנא)

כמו למטה כן למעלה

לְמַדְנּוּ, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁכַתּוֹב וְלִקְחָה אֶהֱרִן אֶת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְגו', הֵם מִתְעוֹרְרִים בְּאוֹת יוֹם לְמַעְלָה וְרוֹצִים לְשַׁלֵּט (לשטות) וְלִצְאֵת לְעוֹלָם. כִּיֹּן שֶׁהִפְחֵן מִקְרִיב אֶת אֵלוֹ לְמִטָּה, אִזְ נִקְרְבִים אוֹתָם שְׁלַמְעָלָה, וְאִז עוֹלִים הַגּוֹרְלוֹת בְּכָל הַצְּדִידִים. הִפְחֵן נוֹתֵן גּוֹרְלוֹת לְמִטָּה, הִפְחֵן נוֹתֵן גּוֹרְלוֹת לְמַעְלָה. כְּמוֹ שֶׁאֶחָד נִשְׂאָר

תִּנְאָנָא, בְּהֵיחָא שְׁעָתָא דְּכְתִיב, וְלִקְחָה אֶהֱרִן אֶת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְגו', מִתְעוֹרֵין אֵינּוֹן בְּהֵהוּא יוֹמָא לְעֵילָא, וּבְעֵיִין לְשַׁלְמָאָה (נ"א לְשַׁמְאָה) וְלִמְיַפֵּק בְּעֵלְמָא. כִּיֹּן דְּכִהְנָא מִקְרִיב אֵלָין לְתַתָּא, מִתְקַרְבִין אֵינּוֹן לְעֵילָא. כְּדִין עַדְבִין סְלִקִין בְּכָל סִטְרִין, כִּהְנָא יְהִיב עַדְבִין לְתַתָּא, כִּהְנָא יְהִיב עַדְבִין לְעֵילָא. כְּמַה דְּחַד

חלק ג
דף ס"ג
ע"א

עם הקדוש ברוך הוא למטה, ואת האחד מוציאים לאותו המדבר, כך גם למעלה אחד נשאר עם הקדוש ברוך הוא, ואחד יוצא לשוטט בעולם לאותו המדבר העליון, ואחד נקשר באחד.

אשתאר ביה בקודשא בריך הוא לתתא. וחד אפקין ליה ליהוה מדברא, הכי נמי לעילא, חד אשתאר ביה בקודשא בריך הוא, וחד נפיק ושט בעלמא, ליהוה מדברא עלאה, וחד בחד מתקשר.

לפני ה' תטהרו

וְכַל אוֹתֵם הַסְּפָרִים הַפְּתוּחִים לְפָנָיו וְכַתּוּבִים לְפָנָיו אֵת כָּל אוֹתֵם הַחֲטָאִים, הוּא מְזַכֵּה אוֹתֵם וּמְטַהֵר אוֹתֵם מִכָּל. זֶהוּ שְׁכַתּוּב מִכָּל חֲטָאֵיכֶם לְפָנָיו ה' תְּטַהְרוּ. לְפָנָיו ה' מִמֶּשׁ. אוֹתֵם שְׂאוּמְרִים אֵת הַפְּסוּק, אוֹמְרִים עַד כָּאן וְלֹא יוֹתֵר. וְאִין רְשׁוּת לְאַחַר לומר תְּטַהְרוּ, אֲלֵא הִכְהִין הַגְּדוֹל שְׁעוּבַד אֵת הָעֵבוּדָה, וְקוֹשֵׁר אֵת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּפִיו. וְכִשְׁהִיָּה נִקְשָׁר וּמִתְבָּרַךְ בְּפִיו, אוֹתוֹ קוֹל יוֹרֵד וּמְכֶה בּוֹ, וּמְאַיְרָה הַמְּלָה בְּפִי הִכְהִין, וְאוֹמֵר תְּטַהְרוּ. עַבְד עֵבוּדָה, וּמִתְבָּרְכִים כָּל אוֹתֵם הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁנִּשְׁאַרוּ.

וְכַל אֵינּוֹן סְפָרִין דְּפִתְחִין קְמִיָּה, וְכַתִּיבִין קְמִיָּה כָּל אֵינּוֹן חוּבִין, הוּא מְזַכֵּי לֹון, וּמְדַכֵּי לֹון מְבַלְהוּ, הָדָא הוּא דְכַתִּיב מִכָּל חֲטָאֵיכֶם לְפָנָיו יְהוָה ^{אֵהוּרָה} תְּטַהְרוּ. לְפָנָיו יְהוָה ^{אֵהוּרָה} מִמֶּשׁ, אֵינּוֹן דְּאִמְרִין קְרָא, עַד הֵכָא אִמְרִין, וְלֹא יוֹתֵר. וְלִית רְשׁוּ לְאַחְרָא דְלִמָּא תְּטַהְרוּ, אֲלֵא כִּהְנָא רְבָא, דְּפִלַּח פּוֹלְחָנָא, וְקוֹשֵׁר שְׂמָא קְדִישָׁא בְּפוּמִיָּה, וְכַד הוּא אֲתִקְשָׁר וּמִתְבָּרַךְ בְּפוּמִיָּה, הֵהוּא קְלָא נְחִית וּבְטַשׁ בֵּיה, וְאֵתְנַהִיר מְלָה בְּפוּמִיָּה דְכִהְנָא, וְאוֹמֵר תְּטַהְרוּ. פִּלַּח פּוֹלְחָנָא, וּמִתְבָּרְכִין כָּל אֵינּוֹן עֲלִאִין דְּאִשְׁתְּאַרוּ.

חלק ג
דף ס"ז
ע"א

כניסת הכהן גדול לקדש הקדשים

אחר כך רוחץ גופו ומקדש ידיו להפגס לעבודה קדושה אחרת. עד שיתפנו להפגס למקום

ולביתר אסחי גופיה, וקדש ידיו, לאעלא בפולחנא אחרא קדישא. עד דיתכּוּן לְמַעַל לְאַתֵּר

חלק ג
דף ס"ז
ע"א

אחר עליון קדוש מהכל. שלש שורות מקיפות אותו; של אָחיו הפְּהַנִּים, ולוֹיִם, ומְכַל שְׁאֵר הָעָם. (בְּרִכּוֹת לְפָנָיו) זֹקְפִים יָדַיִם עָלָיו בְּתַפְלָה, וְקָשָׁר שֶׁל זֶהָב תְּלוּי בְּרַגְלוֹ. נוֹטֵל שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, וְכָלֵם עוֹמְדִים בְּמִקוּמָם וְלֹא הוֹלְכִים אַחֲרָיו. (הִיָּה מִקְטִיר קְטֹרֶת).

אַחֲרָא עֲלָא, קְדִישָׁא מְכַלָּא. תְּלַת שׁוּרֵין סְחָרֵין לֵיהּ, כְּהֵנִי אָחוּי, וְלִוְאֵי, וּמְכַל שְׁאֵר עַמָּא כְּלָהוּ. (בְּרַכָּא קַמֵּיהּ) זִקְפִין יָדֵין עָלֵיהּ בְּצִלּוֹתָא וְקַטְרָא דְדַתְבָּא זִקְפָא בְּרַגְלֵיהּ. נְטִיל תְּלַת פְּסִיעֵן, וְכָלָהוּ קַיִמִין בְּקַיִמֵייהוּ, וְלֹא נְטִלִין בְּתַרֵּיהּ (הִיָּה אִקְטִיר קְטֹרֶת).

הקטרת הקטורת

הוֹלֵךְ שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת אַחֲרוֹת, (רְשׁוּמָה בִּלְבָב) מִקִּיף אֶת מְקוֹמוֹ. הוֹלֵךְ שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, וְסוֹתֵם אֶת עֵינָיו וְנִקְשָׁר לְמַעְלָה. נִכְנָס לְמִקוּם שְׁנֹכְנָס, שׁוֹמֵעַ קוֹל כְּנָפֵי הַפְּרוּבִים שֶׁמְזַמְרִים וּמְקִישִׁים בְּכַנְפֵי הַפְּרוּשׁוֹת לְמַעְלָה. הִיָּה מִקְטִיר אֶת הַקְטֹרֶת, וְשׁוֹכֵף קוֹל כְּנָפֵיהֶם וְנִדְבְּקִים בְּלַחֶשׁ.

נְטִיל תְּלַת פְּסִיעֵן אַחֲרָן, (רְשׁוּמָא בְּלִבָּא) אַסְחָר לְדוּכְתֵיהּ. נְטִיל תְּלַת פְּסִיעֵן, אַסְתִּים עֵינָיו, וְאַתְקָשָׁר לְעֵילָא. עֹאֵל לְאַתֵּר דְּעֹאֵל, שְׁמַע קוֹל גְּדַפֵּי דְכְּרוּבֵיִיא מְזַמְרִין, וְאַקִּישָׁן גְּדַפֵּין פְּרִישָׁאן לְעֵילָא. הִיָּה אִקְטִיר קְטֹרֶת, מִשְׁתַּבְּכָא קוֹל גְּדַפֵּייהוּ וּבְלַחֲשֵׁיו אֶתְדַבְּקוּ.

עת רצון ושמחה

אִם הִפְהֵן זֹכְהָ, שְׁהֵרִי לְמַעְלָה נִמְצָא בְּשִׂמְחָה - אַף כָּאן בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יֹצֵא רְצוֹן הָאוֹר הַמִּתְבַּשֵּׁם מְרִיחוֹת שֶׁל הָרִי אֶפְרַסְמוֹן טְהוֹר שֶׁלְמַעְלָה, וְהוֹלֵךְ בְּכָל אוֹתוֹ הַמְּקוּם. נִכְנָס הָרִיחַ לְשַׁגֵּי נִקְבֵי חֲטָמוֹ, וְלָבוּ מִתְיָשֵׁב. אַז הַכֹּל הוּא בְּלַחֶשׁ, וְלֹא נִמְצָא שֵׁם פְּתַחוֹן פְּהָ. פּוֹתַח הִפְהֵן אֶת פִּיו בְּתַפְלָה בְּרְצוֹן, בְּשִׂמְחָה, וּמִתְפַּלֵּל אֶת תְּפִלָּתוֹ.

אִי כְּהֵנָּא זְכִי, דְּהָא לְעֵילָא בְּחִידוֹ אֲשַׁתְּכַח, אוּף הָכָא בְּהֵיִא שְׁעָתָא נְפִיק רְעוּא דְנִהוּרָא, מִתְבַּסְמָא מְרִיחוֹן דְטוּרֵי אֶפְרַסְמוֹנָא דְכָּיָא דְלְעֵילָא, וְאוּלָא בְּכָל הַהוּא אַתֵּר, אֲעִיל רִיחָא בְּתַרֵּי נֹקְבֵי דְחוּטְמֵיהּ, וְאַתֵּיישְׁבָא לְבָא. כְּדִין כְּלָא הוּא בְּלַחֲשֵׁיו, וּפְטָרָא לָא אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן. פְּתַח כְּהֵנָּא פּוּמֵיהּ בְּצִלּוֹתָא בְּרַעוּתָא בְּחִדּוּתָא, וְצִלֵּי צִלּוֹתֵיהּ.

אחר שסיים, זוקפים הכרובים כמו
 מקדם את פניהם ומזמרים.
 אז יודע הכהן שהיה רצון, ועת
 שמחה לכל, והעם יודעים שתפלתו
 התקבלה, כמו שכתוב (ישעיה א)
 אם יהיה חטאיכם כשנים כשולג
 ילבינו. והוא שב לאחוריו ומתפלל
 תפלתו. אשרי חלקו של הכהן,
 שהרי על ידו שמחה על שמחה
 נמצאת באותו יום למעלה ולמטה.
 על אותה שעה כתוב, (תהלים קמד)
 אשרי העם שככה לו אשרי העם
 שה' אלהיו.

בתר דסיים, וקפין כרוביאי
 כמלקדמין גדפייהו,
 ומזמרינן. כדין ידע כהנא דרעותא
 הוה, ועידן חדוותא לכלא, ועמא
 ידעין דאתקבל צלותיה, כמה
 דכתיב, (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם
 כשנים כשולג ילבינו. והוא תב
 לאחוריה, וצלי צלותיה. וכא
 חולקיה דכהנא, דהא על ידו חידו
 על חידו אשתכח ההוא יומא לעילא
 ותתא, על ההיא שעתא כתיב, (תהלים
 קמד) אשרי העם שככה לו, אשרי
 העם שיהויה אלהיו.

ההואות על הכפרת

למדנו, בשעה שנכנס עם דם הפר,
 מכון בראש האמונה, ומזה
 באצבעו, ככתוב והזה אתו על
 הכפרת ולפני הכפרת. ואיך עושה?
 טובל בראשי (בדיבק) האצבעות,
 ומזה כמצליף בטפות האצבע
 לצדי הטביר (השפיע) (הכפרת), מזה
 ומתכונן, ומתחיל למנות: אחת,
 אחת ואחת. אחת לבדה, ואחת
 שכוללת הכל. אחת השבח של
 הכל, האמת שהכל חוזרים כנגדה,
 אחת הראש של הכל. אחר
 כך אחת ואחת, שהם שורים

תאנא, בשעתא דעאל בדמא דפר,
 מכיון ברישא דמהימנותא,
 ואדי באצבעיה, כמה דכתיב, והזה
 אותו על הכפרת ולפני הכפרת והיד
 עבד. בסים בקפטא (ס"א בקפטא)
 דאצבעא, ואדי כמצליף, בטיפין
 דאצבעא, לסטרי קפתורא (ס"א קפטורא)
 (ס"א כפורתא), אדי ואתכוון, ושאר
 למגני אחת, אחת ואחת. אחת
 בלחודהא, אחת דכליל כלא, אחת
 שבחא דכלא, אחת דכלא אהדרן
 לקבלה, אחת רישא דכלא. לבתר
 אחת ואחת, דאינון שריין כחדא,

חלק 1
 דף ק"ב
 ע"א

ברעותא באחוותא, ולא מתפרשן לעלמין.

בתר דמטא להאי ואחת, דהיא אימא דכלא. מכאן שארי לממני בזווגא, ומני ואמר, אחת ושתיים. אחת ושלש. אחת וארבע. אחת וחמש. אחת ושיש. אחת ושבע. בגין לאמשכא ולנגדא להאי אחת, דהיא אימא (מא) עלאה, בדרגין ידיען, לכתרא (ס"א לנהרא לאימא) דאימא תתאה. ולאמשכא נהרין עמיקין מאתרייהו לפנסת ישראל. ועל דא, יומא דא תרין נהרין כחדא, אימא עלאה נהרא לאימא תתאה. ועל דא כתיב יום הכפורים, כמה דאתמר.

כאחד, ברצון ובאחווה, ולא נפרדים לעולמים.

אחר שמגיע לנאחת הזו, שהיא אם הפל, מכאן מתחיל למנות בזווג, ומונה ואומר: אחת ושתיים, אחת ושלש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושיש, אחת ושבע. כדי למשך ולהשפיע לאחת הזו, שהיא האם (היס) העליונה, בדרגות ידועות, לפתר (לנהר לאימא) של אמא התחתונה, ולהמשיך נהרות עמקים ממקומם לכנסת ישראל. ועל כן ביום השני שני אורות מאירים כאחד, האם העליונה מאירה לאם התחתונה, ועל כן כתוב יום הכפורים, כמו שנתבאר.

במה יודעים אם נתקבלה התפלה

אמר רבי יצחק קפמרא חדא קשירא ברגלוי דכהנא, בשעתא דהוה עאל, דאי ימות התם, יפקוהו מלבר. ובמה ידעי. בההוא זהוריתא אתיידע ואשתמודע, כד לא יהפך גונוי. בההיא שעתא אשתמודע, דכהנא אשתכח לגו בחטאה. ואי יפוק בשלם, בזהוריתא אתיידע ואשתמודע, דיהפך גונוי לחור. כדן חדוותא היא בעלאי ותתאי. ואי לאו כלהו אשתכחו בצערא, והו ידעי כלא, דלא אתקבלו צלותהון.

חלק 2
דף ק"ב
ע"א

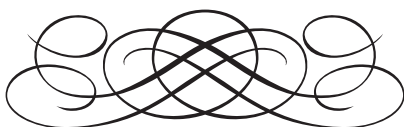
אמר רבי יצחק, שרשרת אחת קשורה לרגלי הפהן בשעה שהיה נכנס, שאם ימות שם, יוציאוהו מבחוץ. ובמה יודעים? באותה זהורית נודע והפר, כשלא נהפך צבעו. באותה שעה נודע שהפכה נמצא בפנים בחטא. ואם יצא בשלום, בזהורית יודע ויפר, שיהפך צבעו ללבן, אזי שמחה היא בעליונים ובתחתונים. ואם לא, כלם נמצאו בצער, והיו כלם יודעים שלא התקבלו תפלותיהם.

אם שגורה תפילתו בפיו

חלק ג
דף ק"ב
ע"א

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פִּינּוֹן דְּהוּה עָאֵל, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פִּינּוֹן שְׁהִיָּה נְכֻס, וְטַמְטַם עֵינוּי דְּלָא לְאִסְתַּבְּלָא וְטַמְטַם עֵינוּי דְּלָא לְאִסְתַּבְּלָא בְּמָה דְּלָא אֲצַטְרִיךְ, וְהוּה שְׁמַע קַל גְּדַפִּי כְּרוּבִיָּא מְזַמְרִי וּמְשַׁבְּחִי. הָוה יָדַע פְּהֵנָּא, דְּכֻלָּא הָוה בְּחֻדְוָה, וַיִּפּוּק בְּשָׁלָם. וְעַם כָּל דָּא בְּצֻלוֹתֵיהּ הָוה יָדַע, דְּמַלְיִן נְפָקִין בְּחֻדְוֹתָא, וּמִתְקַבְּלִין וּמִתְבְּרַכְּן (דף ק"ב ע"ב) כְּדָקָא יְאוּת, וּבְרִין חֻדְוֹתָא הִיא בְּעֵלְאִי וְתַתְּאִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פִּינּוֹן שְׁהִיָּה נְכֻס, וְטַמְטַם אֶת עֵינוּי שְׁלָא לְהִסְתַּבְּל בְּמָה שְׁלָא צְרִיךְ, וְהִיָּה שׁוֹמַע קוֹל כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים מְזַמְרִים וּמְשַׁבְּחִים, הִיָּה יוֹדַע הַכְּהֵן שְׁהַפֵּל הִיָּה בְּשִׁמְחָה, וַיֵּצֵא בְּשָׁלוֹם. וְעַם כָּל זֶה, בְּתַפִּלְתּוֹ הִיָּה יוֹדַע, שְׁהַמְלִים יוֹצְאִים בְּשִׁמְחָה וּמִתְקַבְּלִים וּמִתְבְּרַכִּים כְּרְאוּי, וְאִזּוּ הִיא שִׁמְחָה בְּעֵלְיוֹנִים וּבְתַתְּוֹנִים.

בס"ד

הוראה לחיוב חשבון תורם יקר אנא מלא במקומות הלבנים

קוד מסלסה		סוג חשבון	מספר חשבון											
בנק	סניף													

לכבוד בנק _____

סניף _____

כתובת הסניף _____

קוד מוסד		אסמכתא/קוד מזהה של הלקוח בחברה						
4	7	6	9	5				

אני/הח"מ _____ (שם בעל/ החשבון ממוצע בספרי הבנק) _____ מס' זהות _____

רחוב _____ עיר _____ מיקוד _____ טלפון _____

נותנים לכם בזה הוראה לחייב את חשבוננו/נו הניל בסניככם, בנין תרומה בסכומים ובמועדים שיוצגו לכם מדי פעם באמצעי מגנטי, ע"י ז"ג עדן התחתון" כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".

2. ודוע לי/לנו כי:
א. הוראה זו ניתנת לביטול ע"י הודעה מפני/מאתנו בכתב לבנק ולז"ג עדן התחתון" שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר מותו ההודעה בבנק וכן, ניתנת לביטול ע"י הוראת כל דין.

ב. אזהרה/גריה רשאה/ם לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב.

ג. אזהרה/גריה רשאה/ם לבטל חיוב, לא יותר משעשים ימים ממועד החיוב אם אכזיב/נוכח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו.

3. ודוע לי/לנו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נכונים שעלינו להסדיר עם המוטב.

4. ודוע לי/לנו, כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, ויפועו בדפי החשבון וכי לא תשלח לי/לנו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בנין חיובים אלה.

5. הבנק יפעל בתאמת להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תורה מפניה חוקית או אחרת לביצועו.

6. הבנק רשאי להוציא/נינו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תורה לו סיבה סבירה לכך, ויודיע לי/לנו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה.

7. נא לאשר לי/נו עדן התחתון" בספח המחבר לזה, קבלת הוראות אלו מפני/מאתנו.

מספר פעמים _____ מתאריך _____ עד תאריך _____

פרטי ההרשאה _____
חתימת בעל/י החשבון _____

קוד מסלסה		סוג חשבון	מספר חשבון											
בנק	סניף													

קוד מוסד		אסמכתא/קוד מזהה של הלקוח בחברה						
4	7	6	9	5				

קבלנו הוראות פ. _____ לכבוד חייבים בסכומים ובמועדים שיופועו באמצעי מגנטי שהצגנו לנו מדי פעם בפעם, ואשר מספר חשבוננו/ם בבנק יהיה נקוב בהם, והכל בתאמת לפירוט בכתב ההרשאה.

רשמנו לפנינו את ההוראות, ונפעל בתאמת כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, כל עוד לא תורה מפניה חוקית או אחרת לביצועו, כל עוד לא התקבלה אצלנו הוראת ביטול בכתב על ידי בעל/י החשבון, או כל עוד לא הוצאו/י בעל/י החשבון מן ההסדר. אישור זה יא' פועל בתחייבות/חייבים כלפינו, לפי כתב השיפוי שנחתם על ידיכם.

ככבוד רב,

בנק _____

סניף _____

חתימה וחותמת הסניף _____

תאריך _____

עֲזְרֵי מַעַם הַשָּׁמַיִם עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

ספר

זוהר יום הכיפורים

חלק ב'

הכולל בתוכו ב' ספרים

א. מאמרי הזוהר ליום הכיפורים – מפטיר יונה

ב. מאמרי הזוהר להושענא רבה

הלומד מאמרים אלו בשבת שבתון, בוודאי מכפיל ומשליש זכויותיו עשרת מונים, ושעה לימוד הזוהר הקדוש ביום הקדוש, יחשב למאות מיליוני שנות תורה כמבואר בספר ערכה של שעה וכוה הזוהר חלקים א-ה. ויתקיים בנו הבטחת משה רעיא מהימנא בדא יפקון מגלותא ברחמי אמן.

יָצָא לְאוֹר עַל יְדֵי "מַפְעֵל הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי"

בַּעִיָּה "קֵּבֶת יָם תּוֹבֵב" א

ו' אלוּל ה'תשע"ו

לְעִילוּי נִשְׁמַת גְּרָצִיָּה בַּת שְׂרָה

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה

מגדולי ישראל כבר באו בדפוס בשאר הספרים
שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן.

הקדמה

י'תפרסם ה'זוהר ו'ילמדו ה'כל את תורת הזוהר על ידי עיון בספר קדוש זה שאנחנו מוציאים עתה לאור, בעזרת ה' ובסיעתא דשמיא הצלחנו לגמור את ספר הקדוש זוהר ליום הכיפורים חלק ב', כדי לזכות את ישראל ביום הקדוש הזה, ללמוד ולסיים מאמרי הזוהר השייכים ליום הכיפורים, רבות הזכרנו בספרים הקודמים על הזכות של לימוד הזוהר בשבת קודש, ראה בהרחבה בקונטרסים "ערכה של שעה, ו"כוח הזוהר" חלקים א-ד, ובוודאי שביום הכיפורים הנקרא שבת שבתון, הזכויות מכפילות את עצמם, כל שכן שהשנה יוצא בשבת קודש, ובפרט שהלימוד יוצא בטהרה מפה קדוש מתוך צום ובכי ותפילה וצעקה, וודאי שיתקבל הלימוד לרצון לפני ה', להיחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום, וכדאי רבי שמעון לסמוך עליו, ולקרוב ק"ץ הגאולה כמו שהבטיח משה רעיא מהימנא בספרא דא יפקון מגלותא ברחמי אמן כן יהי רצון.

פרק א' שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום הכיפורים

סימן תרכ"ב, סעיף ב' – סדר תפילת מנחה:

מחבר: [ז]... והשלישי מפטיר (א) ביונה, ומסיים "מי אל כמוך", ומברך לפניה ולאחריה...

באר היטב: (א) ביונה, לפי שיש בו כוח התשובה, ושאין יכולין לברוח מהשם יתברך, (לבוש).

משנה ברורה: [ז]... ומפטיר ביונה שמדבר מן התשובה ועוד, שאין יכולין (ו) לברוח מן השם יתברך (אחרונים).

שער הציון: (ו) וכוונתם, כי האדם חושב כמה פעמים לייאש את עצמו, שאין יכול לתקן בשום אופן, ועל כן יתנהג תמיד באופן אחד, ואם יגזור עליו הקב"ה למות ימות, אבל טעות הוא, שסוף דבר יהיה, כל מה שהקדוש ברוך הוא רוצה מנפשו שיתקן מוכרח הוא לתקן, ויבוא עוד פעם ופעמים לעולם הזה, ובעל כרחו יוכרח לתקן, ואם כן למה לו כל העמל למות, ולסבול חיבוט הקבר, ושאר צרות, ולחזור עוד הפעם?

וראיה מיונה, שהקב"ה רצה מאתו שילך וינבא, והוא מאן בזה ונס לים, מקום שלא ישרה עליו עוד השכינה

לנבאות כידוע. וראינו שנטבע בים ונבלע בדג, והיה שם במעיו כמה ימים, ולפי הנראה בוודאי לא יוכל להתקיים דברי השם יתברך, ומכל מקום ראינו שסוף דבר היה שרצון השם יתברך נתקיים, ויִלְךָ ויִנְבֵּא, כן הוא האדם בעניינו. וזהו שאמרו באבות, (אבות פרק ד' משנה כ"א - כ"ב): רַבִּי אֶלְעָזָר הַקָּפָר אָמַר... הוּא הָיָה אֹמֵר, הַיְלֹוּדִים לָמוֹת, וְהַמֵּתִים לְהַחְיֹות, וְהַחַיִּים לְדוֹן. לֵידַע לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ שֶׁהוּא אֵל, הוּא הַיּוֹצֵר, הוּא הַבוֹרֵא, הוּא הַמְּבִיֵן, הוּא הַדֵּיֵן, הוּא עֵד, הוּא בֹעַל דֵּיֵן, וְהוּא עֵתִיד לְדוֹן. בְּרוּךְ הוּא, שְׂאִין לְפָנָיו לֹא עוֹלָה וְלֹא שִׁכְחָה וְלֹא מִשׁוּא פָּנִים וְלֹא מְקַח שׁוֹחַד, שֶׁהַכֹּל שָׁלוּ. וְדַע שֶׁהַכֹּל לְפִי הַחֲשׁבוֹן. וְאֵל יִבְטִיחֶךָ יִצְרָךְ שֶׁהַשְּׂאוֹל בֵּית מְנוּס לָךְ, שֶׁעַל כְּרַחֲךָ אַתָּה נוֹצֵר, (ועל כְּרַחֲךָ אַתָּה נוֹלֵד), וְעַל כְּרַחֲךָ אַתָּה חַי, וְעַל כְּרַחֲךָ אַתָּה מֵת, וְעַל כְּרַחֲךָ אַתָּה עֵתִיד לְתַן דֵּיֵן וְחֲשׁבוֹן לְפָנָי מִלְּךָ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

פרק ב'

לאור דברי הסבא קדישא הכהן הגדול מאחיו, מרן החפץ חיים זי"ע, ראוי לכל בר ישראל להתעורר מתרדמת הזמן ולעשות חשבון נפשו, על מה ולמה אנו סובלים באריכת הגלות כל כך הרבה זמן, בוודאי זהו מנפלאות תמים דעות, לחשב לבלתי נידח ממנו נידח, ומחכה עלינו מתי תפקחנה עיני שכלינו, ונאחו בעץ החיים וחי לעולם, על כן הבאנו כאן את דברי קדוש ה' המקובל האלוקי תלמידו המובהק של מרן האר"י החי זי"ע, שסמך אך ורק עליו לכתוב את דברי תורתו, כדי שהעולם יבוא על תיקונו, [וכבר העיד עליו תלמידו הגדול המהרח"ו, שאלו זכינו והיה חי האר"י הקדוש, עוד מעט שנים, בוודאי היה מתקן את כל ישראל, והיו עושים תשובה, ונגאלים מיד], וכל ישראל יעשו תשובה אמיתית, כי רק בתשובה ניגאל, כדברי הזוהר הקדוש זוהר חדש:

גְּלוֹת הָאֲחֵרוֹן אֵין לוֹ קֶץ וְזִמָּן, אֲלֵא הַכֹּל תְּלוּי בְּתִשׁוּבָה

איתא בזוהר חדש (פרשת נח דף ל): רבי אליעזר אומר, כל הגליות שגלתה כנסת ישראל, נתן לה הקדוש ברוך הוא זמן וקץ, ונתעוררה תמיד בתשובה, וגלות האחרון אין לו קץ וזמן, אלא הכל תלוי בתשובה. שנאמר, (דברים ל) ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקולו. וכתוב, (שם) אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך ומשם יקחך.

לשון הקודש: רבי אליעזר אומר, כל הגליות שגלתה כנסת ישראל, נתן לה הקדוש ברוך הוא זמן וקץ ונתעוררה תמיד בתשובה, וגלות האחרון אין לו קץ וזמן, אלא הכל תלוי בתשובה, שנאמר (דברים ל) ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקלו. וכתוב (שם) אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבעך ה' אלהיך ומשם יקחה.

אמר ליה רבי עקיבא, אם כן, היאך יהא דא להתעוררא כולהון כחדא בתשובה, מאן דהוי בסייפי שמיא, ומאן דהוא בסייפי ארעא, היך יתחברון כחדא למעבד תשובה.

לשון הקודש: אמר לו רבי עקיבא, אם כן, איך יהיה זה לעורר את כלם כאחד בתשובה? מי שהוא בסופי השמים ומי שהוא בסופי הארץ, איך יתחברו כאחד לעשות תשובה?

אם יחזרו בתשובה ראשי בית הכנסת, או בית כנסת אחד, בזכותם תתכנס כל הגלות

אמר לו רבי אליעזר, חייך, דאי יחזרון בתשובה רישי כנישתא, או חדא כנישתא, בזכותם יתכנס כל גלותא, דקודשא בריך הוא איסתכי תדירא, אימתי יחזרון, ויעבד להון טבא, דכתיב (ישעיה ל) ולכן יחכה ה' לחננכם. מחכה תמיד אימתי יעשו תשובה.

לשון הקודש: אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְיָעָזֵר: חַיִּיהָ, שְׂאֵם
 יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה רָאשֵׁי בַיִת הַפְּנִנְסָת, אוֹ בַיִת
 פְּנִנְסָת אֶחָד, בְּזִכּוֹתֵם תִּתְּפִינֵס כָּל הַגְּלוּת,
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַתְּפֵל תָּמִיד מִתִּי יִחְזְרוּ
 וַיַּעֲשֶׂה לָהֶם טוֹב, שְׂפָתוֹב (ישעיה ל) וְלִכֵּן יִחַפֶּה ה'
 לַחֲנֻנְכֶם, מִחַפֶּה תָּמִיד אֵימַתִּי יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה.

אמר רבי יוסי, איתא הא, כהא דאמר רבי פנחס, דכתיב ולא
 יספה שוב אליו עוד. לא נאמר ולא יסף שוב אליה, אלא היא
 לא יספה שוב אליו, מכלל דהוא מזומן ומחכה אימתי תשוב.

לשון הקודש: אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יבֵּא זֶה כְּזֶה שֶׁאָמַר
 רַבִּי פְּנִיחָס, שְׂפָתוֹב וְלֹא יִסְפֶּה שׁוּב אֵלָיו עוֹד. לֹא
 נֶאֱמַר וְלֹא יִסֵּף שׁוּב אֵלָיָה, אֶלָּא הִיא לֹא יִסְפֶּה
 שׁוּב אֵלָיו. מִכֻּלֵּל שֶׁהוּא מְזוּמָן וּמְחַכֶּה אֵימַתִּי
 תִּשׁוּב.

פרק ג'

הקדמת מורינו הרב חיים ויטאל זכותו יגן עלינו אמן על שער ההקדמות

סבת ארך הגלות – אוי לנו כי פנה היום

אמר הצעיר מעיר. הדל באלפי חיים ויטאל בן לאדוני אבי
הרב יוסף ויטאל זכרונו לחיי העולם הבא:

בהיותי בן שלשים לכח תשש כחי ישבתי משתומם.
ומחשבותי תמהים. כי עבר קציר פלה קיץ ואנחנו לא
נושענו. רפואה לא עלתה למחלתנו. אין מזור לבשרנו.
ולא עלתה ארוכה למפתנו לחרבן בית מקדשנו. הנחרב זה
היום אסף ות"ק וד' שנים (1504) אוי לנו כי פנה היום יום
אחד של הקדוש ברוך הוא שהוא אסף שנים וגם נטו
צללי ערב שהם ת"ק וד' שנים יותר מחצי היום הב'. וכלו
פל הקצין ועדין בן דוד לא בא. ונודע את אשר אמרו רבותינו
זכרונם לברכה כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו פאלו
נחרב בימיו. ואתנה את פני לחקר ולדעת מה זה ועל מה
נתארך קצנו וגלותנו. ומדוע לא בא בן ישי.

אותם ישנים ששנה בנחיריהם, סתומי העינים ואטומי הלב

ומצאתי און לי ואנינה בקרבי ולבי דוי. ממאמר אחד הובא
בספר התקונים תקון ל' (דף ע"ג.). וזה לשונו: נתיב תגנינא כתיב

וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת וְגו', מֵאֵי וְרוּחַ, אֲלֵא בּוֹדָאֵי בּוֹמְנָא
 דְּשִׁכְנִיתָא נְחַתַּת בְּגִלּוּתָא, הָאֵי רוּחַ נָשִׁיב עַל אֵינּוֹן דְּמַתְּעַסְקִי
 בְּאוּרְיִיתָא, בְּגִין שְׁכִינְתָא דְּאִשְׁתַּכַּחַת בִּינִייהוּ, וְהָאֵי רוּחַ אֲתַעְבִּיד
 קָלָא, וְיִימָא הָכִי אֵינּוֹן דְּמִיכִין דְּשִׁינְתָא בְּחוּרִיהוֹן, סְתִימִין
 עֵינִין אֲטִימִי לְבָא, קוּמוּ וְאֲתַעְרוּ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא, דְּאִית לְכוּן
 לְבָא בְּלֵא סְכְּלַתְנוּ לְמַנְדַּע בֵּיה, וְאִיהוּ בִּינִיכוּ.

לשון הקודש: הַנְּתִיב הַשְּׁנִי, וְרוּחַ אֱלֹהִים
 מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. מַה זֶה וְרוּחַ? אֲלֵא בּוֹדָאֵי
 בְּזִמְן שֶׁהַשְּׁכִינָה יוֹרֶדֶת לַגְּלוּת, הָרוּחַ הַזֶּה נוֹשֶׁבֶת
 עַל אוֹתָם שְׂמַתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה, מְשׁוּם שֶׁהַשְּׁכִינָה
 נִמְצְאָת בִּינֵיהֶם, וְהָרוּחַ הַזֶּה נַעֲשִׂית קוֹל, וְתֹאמַר
 כָּךְ: אוֹתָם יִשְׁנִים שְׁשָׁנָה בְּנַחֲרֵיהֶם, סְתוּמֵי
 הָעֵינַיִם וְאֲטוּמֵי הַלֵּב, קוּמוּ וְהִתְעוֹרְרוּ אֶל
 הַשְּׁכִינָה, שִׁישׁ לָכֶם לֵב בְּלִי הַשְּׁכַל לְדַעַת אוֹתָהּ,
 וְהִיא בִּינֵיכֶם.

אֲפֹלוּ כָּל אֵלּוּ שְׂמַשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, כָּל חֶסֶד שְׁעוֹשִׂים – לְעַצְמָם
 עוֹשִׂים

וְרָזָא דְּמִלָּה קוֹל אוֹמֵר קָרָא. כְּגוֹן קָרָא נָא הִישׁ עוֹנֵךְ וְגו' וְהִיא
 אוֹמְרָה מָה אֶקְרָא כָּל הַבָּשָׂר חֲצִיר כְּלָא אֵינּוֹן כְּבַעֲרָה דְּאֶכְלִין
 חֲצִיר, וְכָל חֶסְדוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה, כָּל חֶסֶד דְּעַבְדֵי לְגַרְמִייהוּ הוּא

דְּעַבְדִּי. וְאֶפִּילוּ כָּל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא, כָּל חֶסֶד
דְּעַבְדִּין לְגַרְמִייהוּ עַבְדִּין¹,

לשון הקודש:

וְסוּד הַדְּבָר – קוֹל אוֹמֵר קָרָא, כְּמוֹ קָרָא נָא הֵישׁ
עוֹנָהּ וְאֵל מִי מְקַדוּשִׁים תִּפְנָה, וְהִיא אוֹמֶרֶת מָה
אֶקְרָא, כָּל הַבָּשָׂר חֲצִיר, הַכֹּל הֵם כְּבִהְמוֹת
שְׂאוֹכְלוֹת חֲצִיר, וְכֹל חֶסְדוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה, כָּל
הַחֶסֶד שְׁעוֹשִׂים, עוֹשִׂים לְעֵצָמָם. וְאֶפִּילוּ כָּל אֵלוֹ
שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, כָּל חֶסֶד שְׁעוֹשִׂים –
לְעֵצָמָם עוֹשִׂים.

אֵלוֹ הֵם שְׁעוֹשִׂים אֶת הַתּוֹרָה יְבֹשָׁה, וְלֹא רוֹצִים לְהַשְׁתַּדֵּל
בְּחֻכְמַת הַקְּבֵלָה – אוֹי לָהֶם שְׁגוֹרְמִים שִׁילְךְ הַמְּשִׁיחַ מְהַעוֹלָם,
אוֹי לָהֶם שְׁגוֹרְמִים עֲנִיּוֹת וְחָרֵב וּבִזָּה וְהָרַג וְאֶבְדָּן בְּעוֹלָם

וּבִהְיוֹא זְמַנָּא מְצַאֲתִי כְּתוּב (תְּקוּנַי זֹהַר תְּקוּנָא ל'): וַיִּזְכּוֹר כִּי בָשָׂר הִמָּה
רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יֵשׁוּב (תְּהֵלִים עַח לט), דָּא אִיהוּ רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וַי לּוֹן
מֵאֵן דְּגַרְמִי דִּיּוֹזִיל לִיָּה מִן עֲלָמָא וְלֹא יְתוּב לְעֲלָמָא, דְּאֵלִין אֵינּוֹן
דְּעַבְדִּי לְאוֹרֵייתָא יְבֹשָׁה, וְלֹא בְּעָאן לְאֶשְׁתַּדְּלָא בְּחֻכְמַת הַקְּבֵלָה

¹ (כְּמָה גְדוֹל חֵיבוֹב עַל תְּלַמִּיד חֻכְם לְלַמֵּד קְבֵלָה)

גַּם בְּתְקוּנָא ל' כְּתוּב (הַפְּסָא מְלָךְ), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: כְּמָה גְדוֹל חֵיבוֹב עַל תְּלַמִּיד חֻכְם לְלַמֵּד קְבֵלָה.
וְעַנְשָׁם כְּמָה גְדוֹל אִם אֵינְם לּוֹמְדִים קְבֵלָה, וְגוֹרָם אַרְךָ גְּלוּתָא, כִּי הֵם מְעַכְּבִים הַגְּאֻלָּה וְחֻמְנָא
לִיצְלוֹ, כִּי יַעֲשֶׂה בְּשַׁעַה אַחַת בְּלַמּוּד הַקְּבֵלָה, מָה שְׂלֹא יַעֲשֶׂה בְּלַמּוּד חֲדָשׁ יָמִים בְּפִשְׁטֵי הַתּוֹרָה, כִּי
גְדוֹל כַּחַה לְקָרֵב הַגְּאֻלָּה.

וְגַרְמִין דְּאֶסְתִּילְק נְבִיעוּ דְחֻכְמָה דְאִיהִי יו"ד מִינָה, וְאֶשְׁתְּאַרְתּ
 בִּי"ת יְבִישָׁה, וְי לֹון דְגַרְמִי עֲנִיּוֹתָא וְחֻרְבָּא וּבִיזָה וְהֶרֶג וְאֶבְדָּן
 בְּעֵלְמָא, וְהֵאִי רוּחַ דְּאֶסְתִּילְק דְאִיהוּ רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ כְּמָה
 דְאֶתְמַר, וְאִיהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְאִיהוּ רוּחַ חֻכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה
 וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת הַשֵּׁם (ישעיה יא ב).

לשון הקודש:

בְּאוֹתוֹ זְמַן וַיִּזְכֹּר כִּי בֶשֶׁר הָמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא
 יָשׁוּב לְעוֹלָם, וְזוּהִי רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, אוֹי לָהֶם מִי
 שְׂגוּרָמִים שְׂיִלְךָ לֹו מִן הָעוֹלָם וְלֹא יָשׁוּב לְעוֹלָם,
 שְׂאֵלוֹ הֵם שְׂעוֹשִׂים אֶת הַתּוֹרָה יְבֹשָׁה, וְלֹא
 רוֹעִים לְהַשְׁתַּדֵּל בְּחֻכְמַת הַקַּבָּלָה, וְגוּרָמִים
 שְׂמִסְתִּילְק מִעֵין הַחֻכְמָה, שְׂהִיא י' מְמוֹנָה,
 וְנִשְׂאָרַת ב' יְבֹשָׁה, אוֹי לָהֶם שְׂגוּרָמִים עֲנִיּוֹת
 וְחֻרְבַּ וּבִיזָה וְהֶרֶג וְאֶבְדָּן בְּעוֹלָם, וְהָרוּחַ הַזֶּה
 שְׂמִסְתִּילְקַת הִיא רוּחַ הַמְּשִׁיחַ, כְּמוֹ שְׂנִתְבְּאָר,
 וְהִיא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְהִיא רוּחַ חֻכְמָה וּבִינָה רוּחַ
 עֲצָה וּגְבוּרָה, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהו"ה.

יִרְאָה וְאֶהְבֶּה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרַס הִיא שֶׁל שְׂפָחָה וְתַחַת שְׂלֵשׁ
 רְגָזָה אֶרֶץ וְגו' תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ, וְשְׂפָחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבִירָתָהּ

פְּקוּדָא תְּנִינָא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר (בְּרֵאשִׁית א ג) ...
 וּבְגִין דָּא אָמַר הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא (שִׁיר ב ז) הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת

יְרוּשָׁלַיִם אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֱהָבָה עַד שֶׁתִּחַפֵּץ כּו' דְּאִיהוּ רַחֲמֵי בְּלֹא פָרָס, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרָס, וַיִּרְאֶה וְאֱהָבָה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרָס אִיְהִי שִׁפְחָה, וְתַחַת שְׁלֹשׁ רְגָזָה אֶרֶץ וְגו' תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ, וְשִׁפְחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבִירְתָּהּ (מִשְׁלֵי ל לֵא). עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

לשון הקודש:

מִצְוָה שְׁנִיָּה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר,
 ... (דף עד ע"א) וּמִשׁוֹם זֶה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בְּעֶבְאוֹ"ת אוֹ
 בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת
 הָאֱהָבָה עַד שֶׁתִּחַפֵּץ, שֶׁהִיא אֱהָבָה (שְׁהִיא רַחֲמִים) בְּלִי
 פָּרָס, (עַד שֶׁהוּא יַחַפֵּץ), וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרָס,
 שִׁירְאָה וְאֱהָבָה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרָס הִיא שֶׁל
 שִׁפְחָה, וְתַחַת שְׁלֹשׁ רְגָזָה אֶרֶץ וְגוֹמֵר תַּחַת עֶבֶד
 כִּי יִמְלוֹךְ וְשִׁפְחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבִירְתָּהּ.

עֶסֶק הַתּוֹרָה שְׁלֹא לְשִׁמָּה – הֵם נִקְרָאִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה שְׁלֹא
 לְשִׁמָּה – רְאִשֵׁי יְשִׁיבוֹת, וְדִינֵי סִנְהֶדְרָאוֹת, הַלּוֹמְדִים רַק פֶּשֶׁט
 דּוֹמִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם לְאֲנָשֵׁי דוֹר הַפְּלָגָה הַבּוֹנִים מִגְּדֹל וְרֵאשׁוֹ
 בְּשָׁמַיִם,

וְהִנֵּה מָה שֶׁכָּתַב בַּתְּחִלָּת דְּבָרָיו וְאֲפִילוּ כָּל אֵינוֹן
 דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵיתָא כָּל חֶסֶד דְּעֵבְדֵי לְגִרְמִיהוּ וְכו'. עִם הַיּוֹת
 שֶׁפֶשֶׁטוּ מִבָּאָר, וּבְפָרְט בְּזִמְנָנוּ זֶה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים אֲשֶׁר

הַתּוֹרָה נִעְשִׂית קָרְדָם לַחֲתוֹךְ בְּהָ אֶצֶל קִצֵּת בְּעֲלֵי תוֹרָה
 אֲשֶׁר עֲסָקָם בַּתּוֹרָה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס וְהַסְפָּקוֹת יְתָרוֹת,
 וְגַם לְהִיּוֹתָם מְכַלָּל רָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת, וְדִינֵי סִנְהֶדְרָאוֹת, לְהִיּוֹת שְׁמֵם
 וְרִיחָם נוֹדֵף בְּכָל הָאָרֶץ וְדוֹמִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם לְאֲנָשֵׁי דוֹר הַפְּלָגָה²
 הַבּוֹנִים מְגִדָּל וְרָאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם, וְעָקַר סִבַּת מַעֲשֵׂיהֶם הִיא מֵה
 שִׁפְתָּב אַחַר כֵּךְ הַכְּתוּב וְנִעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם³.

² (מי שאינו עוסק בספר הזהר ... כל תורתו שעוסק, משפה ולחוץ, ואין לו עסק בחיים והארה לנפש, והוא כלו טעות ורמאות, ואינו עוסק בתורה אלא להיות מאנשי שם, להיות רב וראש גדול הדור ולהשתרר על הבריות, ואין לו חיים ולא חלק בחיים

הרב הקדוש מקאמאןא פתב בספרו "היכל הברכה": - בדור הזה האחרון, מי שאינו עוסק בספר הזהר ותקונים וכתבי מרן האר"י שהם חיים ממש לנפש, בלילה במקרא ובמשנה ובתלמוד ופוסקים, ידע נאמנה שכל תורתו שעוסק, הוא משפה ולחוץ, כדואג, ואין לו עסק בחיים והארה לנפש, והוא כלו טעות ורמאות, ואינו עוסק בתורה אלא להיות מאנשי שם, להיות רב וראש גדול הדור ולהשתרר על הבריות, ואין לו חיים ולא חלק בחיים. וכדכתב בתקוני זהר חדש: לית בננו מאן דיתער לגבה לרצות לה עם בעלה, צוחין בכל יומא וליקיא באורזתא דבעל פה, בכמה קושן, וצוחין בה ככלבין דאמרין הב הב, הב לו עיתרא הב לו קרא, ולית מאן דישתדל לסלקא לשכינתא. ובדאי לא ישיג ארחות חיים אלא על ידי למוד הזהר, וכתבי מרן הרב חיים ויטאל בלבד, עד כאן לשוננו. (היכל הברכה קאמאןא פרשת עקב ז', י"ט - אור זוהר פרק י').

³ (מעשה נורא בענין צדקה: סיפור נורא מובא בספה"ק היכל הברכה פרשת ואתחנן (על פסוק הטיבו כל אשר דברו), מהרה"ק הרבי ר' זושא מהאניפאלי זי"ע, וז"ל: "וסיפר לי מורי חמי הצדיק המפורסם מוהר"ר אברהם מרדכי מפינטשוב ששמע מאיש אלקים קדוש מוהר"ר ר' זוסיא מאניפאלי שסיפר לו איך בעניותו היה שמש בעיר אוסטראה והיה דרכו להתענות שנים ושלושה ימים, ואחר כך היה הולך לבקש מאיזה בעל הבית שיתן לו על לחם להשיב נפשו. ופעם אחד אמר בלבו שזהו חסרון אמונה לילך ולבקש לחם אלא יבטח באלקיו באמונה שלימה שלא יחסר מזוננו, ופעם אחד התענה שלושה ימים כדרכו ואחר התענית לא היה מי שיתן לו מעט לחם והלך והתענה עד שהיה קרוב למות ולא היה מי שיתן לו שום דבר, והיה רעש גדול למעלה ולא היה בכל המקום מי שיזדמן לפניו זה המצוה הגדולה לקיים נפש קדוש כזה. כי לא היה אפילו אחד שיהיה ראוי לזה אף שהיו שם אנשים כשרים הרבה לא היו ראויים למצוה זאת שישלח לו השם יתברך דורון כזה כמבואר בזוהר הקדוש (ויקהל דף קצ"ח ע"א), וברא לו השם יתברך שני דדין בפיו, אחד הוציא דבש ואחד הוציא חלב, ושלושה חדשים היה ניזון מזה הדבש וחלב שהיה יונק מן הדדין שבפיו, ואחר עבור שלושה חדשים בא אליו אחד ואמר לו זוסיא קח לך ששה גראשין וקנה לך לחם אזי ברגע נפסק זה הדבש וחלב, כך סיפר הצדיק בפיו למורי וחמיי", עכ"ל בספר היכל הברכה.

כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה נַח לוֹ שְׁנֵהֲפֹכָה שְׁלִיתוֹ עַל
פָּנָיו וְלֹא יֵצֵא לְאוֹיֵר הָעוֹלָם, וְהֵם מֵהָעֶרֶב רַב, וְאוֹמְרִים הִבֵּה
נִבְנָה לָנוּ עֵיר וּמִגְדָּל וְגו' וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם בְּבִנְיָן בְּתֵי כְּנִסְיֹת
וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת וְשׁוּיִין בְּהוֹן סֵפֶר תּוֹרָה וְעֵטְרָה עַל רִישִׁיהָ, וְלֹא
לְשִׁמָּה

כַּכְּתוּב בְּסֵפֶר הַזֹּהַר בְּפָרְשַׁת בְּרֵאשִׁית (דף כ"ה:): וְזֶה
לְשׁוֹנוֹ עַל פְּסוּק אֱלֹה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, שְׁחַמְשֵׁה
מֵינִים יֵשׁ בְּעֶרֶב רַב, וּמִן הַג' מֵינִים, מֵהֶם הוּא הַנִּקְרָא כַּת
גְּבוּרִים, דְּעֲלִיּוֹהוּ אֲתִמֵּר הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אֲנֹשֵׁי הַשֵּׁם,
וְאִינוֹן מִסְטָרָא דְאֵלִין דְּאֲתִמֵּר בְּהוֹן (בְּרֵאשִׁית י"א) הִבֵּה נִבְנָה לָנוּ
עֵיר וּמִגְדָּל וְגו' וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם בְּבִנְיָן בְּתֵי כְּנִסְיֹת וּבְתֵי
מִדְרָשׁוֹת וְשׁוּיִין בְּהוֹן סֵפֶר תּוֹרָה⁴ וְעֵטְרָה עַל רִישִׁיהָ, וְלֹא לְשִׁמָּה,

העצה: על כן צריכים להתפלל הרבה להשם יתברך שיזכה לעזור לעני תלמיד חכם הגון, ולתת צדקה רק לשיבות שלומדים זוהר הקדוש, ולא חס ושלום לעזור לרבני ועסקני הערב רב שנלחמים נגד הקדוש ברוך הוא, ואז תהיה הצדקה חשובה לפני הקדוש ברוך הוא.

⁴ (וזה לשון הזוהר בראשית (דף כ"ה:): באריכות:

... וְחַמֵּשׁ מֵינֵין אֲנוֹן בְּעֶרֶב רַב וְאֲנוֹן (ס' נג"ע ר"ע) נְפִילִים גְּבוּרִים עֲנֻקִים רְפָאִים
עֲמֻלָּקִים. וּבְגִינֵיּוֹהוּ נִפְלַת ה' זְעִירָא מֵאֲתֵרְהָא. בְּלָעַם וּבְלָק מִסְטָרָא דְעַמְלָק הוּו. טוֹל ע"ם מִן בְּלָעַם
ל"ק מִן בְּלָק אֲשֵׁתָאָר בְּבַל (בראשית י"א) כִּי שֵׁם בְּלַל ה' שִׁפְתַּי כָּל הָאָרֶץ. וְאֵלִין אֲנוֹן דְּאֲשֵׁתָאָרוּ מֵאֵלִין
דְּאֲתִמֵּר בְּהוֹן (בראשית ז') וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם, וּמֵאֵלִין דְּאֲשֵׁתָאָרוּ מִנְהוֹן בְּגִלְתָא רְבִיעָאָה אֲנוֹן
רִישֵׁין בְּקִיּוּמָא סָגִי. וְאֲנוֹן קִיּוּמִין עַל יִשְׂרָאֵל כְּלֵי חֲמָס. וְעֲלִיּוֹהוּ אֲתִמֵּר (בראשית ו') כִּי מִלְּאָה הָאָרֶץ
חֲמָס מִפְּנִיָהֶם, אֵלִין אֲנוֹן עַמְלָקִים.

... וְחַמְשֵׁה מֵינִים הֵם בְּעֶרֶב רַב, וְהֵם: נְפִילִים גְּבוּרִים עֲנֻקִים רְפָאִים עֲמֻלָּקִים. וּבְגִלְלָם
נִפְלָה ה' קִטְנָה מִמְקוּמָהּ. בְּלָעַם וּבְלָק הֵיוּ מִצַּד שֵׁל עַמְלָק. תִּקַּח ע"ם מִן בְּלָעַם, ל"ק מִן בְּלָק, יִשְׂאָר
בְּבַל, (בראשית י"א) כִּי שֵׁם בְּלַל ה' שִׁפְתַּי כָּל הָאָרֶץ. וְאֱלֹה אֹתָם שְׁנִשְׂאָרוּ מֵאֹתָם שְׁנִנְאָמוּר בְּהֵם (שם ז')
וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם. וּמֵאֵלָה שְׁנִשְׂאָרוּ מֵהֶם בְּגִלְתוֹת רְבִיעִית, הֵם רְאשֵׁים בְּקִיּוּם רַב, וְהֵם מַעֲמִידִים עַל
יִשְׂרָאֵל כְּלֵי חֲמָס, וְעֲלִיָּהֶם נִאָמוּר (שם ו') כִּי מִלְּאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנִיָהֶם. אֱלֹה אֹתָם עַמְלָקִים.

רבני הערב רב בוניס בתי כנסיות ומדרשות, ושמים בהם ספר תורה ועטרה על ראשו,
ולא לשם ה', אלא לעשות להם שם

**אֵלָא לְמַעַבְד לֹון וְכוּ. וְהִנֵּה עַל הַכֶּת הַזֹּאת אָמְרוּ בְּגִמְרָא: כָּל
הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה שָׁלָא לְשִׁמְיָה נַח לוֹ שְׁנַהֲפֹכָה שְׁלִיתוּ עַל פָּנָיו וְלֹא
יֵצֵא לְאוּר הָעוֹלָם.**

... גבורים מינא תליתאה עלייהו אתמר המה הגבורים וגו' אנשי השם. ואנן מסטרא דאלין דאתמר בהון (בראשית יא) הבה נבנה לנו עיר ונעשה לנו שם. ובנינו בתי כנסיות ומדרשות ושוינו בהון ספר תורה ועטרה על רישוי, ולא לשמא דזי, אלא למעבד לון שם. הדיא הוא דכתיב ונעשה לנו שם, וסטרא אחרא מתגברין על ישראל דאנן כעפרא דארעא. וגזלין לון ואתגברת עבדתא ועלייהו אתמר (בראשית ז) והמים גברו מאד מאד על הארץ.

לשון הקודש: הגבורים - מין שלישי, עליהם נאמר (בראשית ז) המה הגברים וגו' אנשי השם, והם מצד אלה שנאמר בהם (שם יא) הבה נבנה לנו עיר וגו' ונעשה לנו שם. ובונים בתי כנסיות ומדרשות, ושמים בהם ספר תורה ועטרה על ראשו, ולא לשם ה', אלא לעשות להם שם. זהו שכתוב ונעשה לנו שם. וצד אחר מתגברים על ישראל שהם כעפר הארץ, וגוזלים אותם ומתבטלת העבודה, ועליהם נאמר (שם ז) והמים גברו מאד מאד על הארץ.

הערב רב בזמן שתבא פקידה לישראל ימחו מהעולם

רפאים מינא רביעאה. אם יחזון לישראל בדוחקא מתרפין מנייהו. ואית לון רשו לשזבא לון ולא בעצאן. ומתרפין מאורייתא ומאלין דמשפתדלין בה למעבד טב עם עובדי כוכבים ומזלות. עלייהו אתמר (ישעיה כו) רפאים בל יקומו, בזמנא דיייתי פקידה לישראל אתמר בהון (ישעיה כו) ותאבד כל זכר למו.

לשון הקודש: **הרפאים - מין רביעי,** אם יראו את ישראל בדחק, מתרפים מהם, ויש להם רשות להצילם ולא רוצים. ומתרפים מהתורה ומאלה שמשפתדלים בה לעשות טוב עם עובדי כוכבים ומזלות. עליהם נאמר (ישעיה כו) רפאים בל יקמו. בזמן שתבא פקידה לישראל, נאמר בהם (שם) ותאבד כל זכר למו.

הערב רב מחזירים את העולם לתהו ובהו

ענקים מינא חמישאה דאנן מזלזלין לאלין דאתמר בהון (משלי א) וענקים לגרורתיה. ועלייהו אתמר (דברים ב) רפאים יחשבו אף הם כענקים שקילין דא לדא. אלין אנן דאהדרו עלמא לתהו ובהו. ורזא דמלה (דבגינייהו) חרב בי מקדשא והארץ היתה תהו ובהו דאיהי עקרא וישובא דעלמא. מיד דיייתי אור דאיהו קודשא בריך הוא יתמחון מן עלמא ויתאבדון. אבל פורקנא לאו איהי תליא אלא בעמלק עד דיתמחי דביה אומא והא אוקמוה.

לשון הקודש: **הענקים - מין חמישי,** שהם מזלזלים לאותם שנאמר בהם (משלי א) וענקים לגרורתיה, ועליהם נאמר (דברים ב) רפאים יחשבו אף הם כענקים. שקולים זה לזה. אלה אותם שמחזירים את העולם לתהו ובהו. וסוד הדבר, [שבגללם] נחרב בית המקדש והארץ היתה תהו ובהו, שהיא עקר וישוב העולם. מיד כשיבא האור, שהוא הקדוש ברוך הוא, ימחו מן העולם ויאבדו. אבל הגאולה אינה תלויה אלא בעמלק עד שימחה, שבו השבועה, והרי פרשוה.

רֵאִיָּה שְׂאִין עוֹסְקִין לְשִׁמָּה

וְאִמְנָם הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה מְרַאִים תּוֹמָה וְעֲנוּה בְּאִמְרָם כִּי כָּל עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה הוּא לְשִׁמָּה: וְהִנֵּה הַחֲכָם הַגָּדוֹל הַתְּנַא רַבִּי מֵאִיר עָלָיו הַשְּׁלוֹם הַעֵיד עֲלֵיהֶם שְׁלֵא כֶּךָ הוּא בְּאִמְרוֹ לְשׁוֹן כְּלָלוֹת כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה זוֹכֶה לְדַבְרִים הַרְבֵּה וְכוּ' וּמַגְלִים לוֹ רִזֵּי תּוֹרָה וְנִעְשָׂה כְּנֶהֱרַ שְׂאִינוּ פּוֹסֵק וְהוֹלֵךְ וְכִמְעֵין הַמֵּתַגְבֵּר מֵאֲלָיו בְּלִתֵּי הַצְּטָרְכוֹ לְטָרַח וְלַעֲיִן בָּהּ וְלַהוֹצִיא טַפִּין טַפִּין שֶׁל מִימֵי הַתּוֹרָה מִן הַסְּלַע, הִנֵּה זֶה יוֹרֵה שְׂאִינוּ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה כְּהִלְכָתָהּ, וּמִי זֶה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִזְלוּ עֵינָיו דְּמַעוֹת בְּרֵאוֹתוֹ הַמְּשָׁנָה הַזֹּאת וְרוֹאֶה חֲסָרוֹנוֹ וּפְחִיתוֹתָיו.⁵

בְּגֵדֵר שְׁלֵא לְשִׁמָּה – הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בְּלִי לַלְמוּד זוּהַר הַקְּדוֹשׁ הֵם לומדים על מִנַּת לְקַבֵּל פָּרַס וְאִיֵּהי שְׂפַחָה וְתַחַת שְׁלֵשׁ רִגְזָה אֶרֶץ

הָאִמְנָם אֵף עַל פִּי שְׁלִכְאוּרָה אֲפָשָׁר לְפָרֵשׁ לְשׁוֹן הַמְּאֵמֵר עַל אִפְּן זֶה, עִם כָּל זֶה דְּבַר קָשָׁה מְאֹד מְאֹד לֹמֵר, וְכִי בְּשׁוֹפְטָנִי עוֹסְקִינָן וְלֹא בְּכָלְלוֹת כָּל הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וְהִרְאִיָּה עַל זֶה אִמְרוּ דֶּרֶךְ כְּלָלוֹת: וְאִפִּילוּ כָּל אִינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִיתָא כָּל חֶסֶד דְּעַבְדֵי לְגַרְמִיָּהוּ עַבְדֵי, וְאִין לֹמֵר דְּמַלְתָּ כָּל הִיא יְתָרָה וּמִשְׁבִּשְׁתָּא, שְׁהֵרִי מְקָרָא דוֹרֵשׁ וְכָל חֶסְדוֹ כְּצִיץ הַשְּׂדֵה, שְׁלֵא נְאֻמֵּר וְחֶסְדוֹ אֲלֵא וְכָל חֶסְדוֹ, לְרִמּוֹז כִּי כָּל הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה הַנְּקָרָא תּוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה הֵם דּוֹמִים בְּחֶסֶד הֵהוּא אֵל צִיץ

⁵ (כתב האור החיים הקדוש (פרשת בחקתי כ"ו י"ב) דרך למוד תורה לשמה מציל מהיצר, ועל תורה לשמה נאמר, תורה מגינא ומצלא.

ובספר "נפש החיים" (שער ד' פרק כ"ה) כתב באריכות: שרק על ידי עסק התורה לשמה זוכה לקום העולם. ואין לנו תורה לשמה יותר מלמוד הזהר הקדוש, (עין אור הזהר).

השָׁדָה מְשׁוּם דְלַגְרַמְיָהּ עֲבָדֵי. אֲבָל בְּאוֹר לְשׁוֹן הַנְּזֹכֵר לְעִיל⁶
 יוֹבֵן רֵאשִׁיתוֹ מֵאַחֲרֵיתוֹ בְּאִמְרוֹ וַיִּרְאֶה וְאַהֲבָה עַל מְנַת לְקַבֵּל
 פָּרַס אִיְהִי שְׁפָחָה וְתַחַת שְׁלֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ.

וְהָעֲנִין יוֹבֵן בְּמָה שְׁכָתַב בְּסִפְרֵי הַזֹּהַר בְּפִרְשַׁת בְּרֵאשִׁית (דף כז:).
 וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבִדּוֹ
 אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנִגְדּוֹ דָּא מְשָׁנָה אֶתְתָּא דִּיהוּא נַעַר וְאִיְהוּ שְׁפָחָה
 דְשְׁכִינְתָּא, וְאִי זָכוּ יִשְׂרָאֵל אִיְהִי עֶזֶר לוֹן בְּגִלּוּתָא מְסֻטְרָא דִּיהַתֵּר
 טְהוֹר כְּשֵׁר, וְאִי לֹא אִיְהִי כְּנִגְדּוֹ מְסֻטְרָא דְטָמָא פְּסוּל אָסוּר⁷
 וְכו'...

⁶ (מפרש הרב שאפילו אותם שלומדים לא על מנת לקבל פרס ולא שיקראו ראשי ישיבות
 אם אינם לומדים תורת הסוד גם הם נקראים עושים חסד לעצמם, ולא איכפת להם מהקדוש
 ברוך הוא.

⁷ (שם דף כ"ח: עוד פתח ואמר. ויצר ה' אלהים מן האדם כל חית השדה וכל עוף השמים.
 ווי לעלמא דאנון אטימין לבא וסתימין עיינין דלא מסתכלין ברזי דאורייתא ולא דעין. דודאי
 חית השדה ועוף השמים אנון עמי הארץ. ואפילו באלין דאנון נפש חיה לא אשתכח עזר בהון
 (בגלותא) לשכינתא בגלותא ולא למשה דאיהו עמה. דבכל זמנא דגלת שכינתא לא זז ממנה.

עוד פתח ואמר, ויצר ה' אלהים מן האדם כל חית השדה ואת כל עוף השמים. או לעולם
 שהם אטומי לב וסותמי עינים שלא מסתכלים בסודות התורה ולא יודעים. שודאי חית השדה
 ועוף השמים הם עמי הארץ, ואפלו באלו, שהם נפש חיה, לא נמצא בהם עזר [בגלות] לשכינה
 בגלות, ולא למשה שהוא עמה, שבכל זמן שגלתה שכינה לא זז ממנה.

אמר רבי אלעזר והא מאן יהיב עובדא דאדם בישראל ובמשה. אמר ליה ברי ואנת אמרת
 הכי וכי לא אוליפת (ישעיה מו) מגיד מראשית אחרית. אמר ליה הכי הוא ודאי. ובגין דא משה לא
 מית ואדם אתקרי איהו. ובגיניה אתמר בגלותא בתראה ולאדם לא מצא עזר אלא קלה כנגדו. וכן
 עמודא דאמצעייתא אתמר ביה ולאדם לא מצא עזר דאפיק שכינתיה מן גלותא דא הוא דכתיב
 (שמות ב) ויפן כה וכה וירא כי אין איש. ומשה איהו בדיוקניה ממש דאתמר ביה לא מצא עזר
 כנגדו.

אמר רבי אלעזר, והרי מי נתן מעשה של אדם בישראל ובמשה? אמר לו: בני, ואתה אמרת
 כך? וכי לא למדת (ישעיה מו) מגיד מראשית אחרית?! אמר לו, כך הוא ודאי. ולכן משה לא מת,
 והוא נקרא אדם, ובגללו נאמר בגלות האחרונה ולאדם לא מצא עזר, אלא כלם כנגדו. וכן נאמר
 בעמוד האמצעי ולאדם לא מצא עזר שיוציא שכינה מהגלות. זהו שכתוב (שמות ב) ויפן כה וכה
 וירא כי אין איש. ומשה הוא בדמותו ממש, שנאמר בו לא מצא עזר כנגדו.

לשון הקודש: ולכן אמר הקדוש ברוך הוא, לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. זו משנה, אשתו של אותו נער, והוא [והיא] שפחת השכינה. אם זכו ישראל - היא עוזרת להם בגלות מצד של היתר טהור פשוט. ואם לא - היא כנגדו מצד של טמא פסול אסור. טהור היתר וכשר הוא יצר הטוב. פסול טמא אסור הוא יצר הרע.

[באור: ולכן משה לא מת, והוא נקרא אדם, ובגללו נאמר בגלות האחרונה, ולאדם לא מצא עזר, אלא כלם כנגדו. וכן נאמר בעמוד האמצעי, ולאדם לא מצא עזר, שיוציא שכינה מהגלות. זהו שכתוב (שמות ב') "ויפן פה וכה וירא כי אין איש." ומשה הוא בדמותו ממש, שנאמר בו לא מצא עזר כנגדו].

הקדוש ברוך הוא, לא מצא תלמידי חכמים שיהיו עזר למשה בגלות, אלא כלם נחשבים כאלו הם כנגדו, לפי שאינם עוסקים בסודות התורה

ובאר במקדש מלך: וממשיך רבי שמעון בר יוחאי לבאר, שהבחינה של משה רבינו אינה זזה מן השכינה בגלות, ועל זה נאמר בגלות האחרונה, שהקדוש ברוך הוא, לא מצא תלמידי חכמים שיהיו עזר למשה בגלות, אלא כלם נחשבים כאלו הם כנגדו, לפי שאינם עוסקים בסודות התורה, לסייע לתקון השכינה. ונאמר בו, ולאדם לא מצא עזר כנגדו, פרוש לא מצא הקדוש ברוך הוא מי שיעזר לזעיר אנפין, להוציא את שכינתו מן הגלות.

מי שלא למד תורת אמת, שהם סודות התורה, טוב לו שלא נברא

המקבל האלקי, הצדיק הקדוש, רבינו יעקב אבוחצירא, זכר צדיק וקדוש לברכה לחיי העולם הבא (בספרו גני המלך דף קפ"ה) אומר, בשם רבי שמעון בר יוחאי הקדוש: דמי שלא למד תורת אמת, שהם סודות התורה, טוב לו שלא נברא, דבלא זה אין אדם יודע אלהותו יתברך, ויראתו ואהבתו, ועבודתו. והרב יהודה פתיה, זכותו יגן עלינו אומר, בשם רבי חיים ויטאל זכותו יגן עלינו, שכתב בתחלת שער המצוות: ואם לא עשה כן, הרי חסר מצוה אחד של תלמוד תורה, שהיא גדולה ושקולה ככל המצוות, וצריך שיתגלגל עד שיטרח בד' בחינות של הפרד"ס הנזכר. עד כאן לשונו. ועוד אמר הרב יהודה פתיה, זכותו יגן עלינו, שעוד בשעת הלנה כאשר בוכים עליו, יתכן שכבר חזר לעולם הזה בגלגול, השם ירחם.

שְׂאִין יְחוּד עַד שְׁעָרַב רַב יִמְחוּ מִהָעוֹלָם

דְּלִית יְחוּדָא עַד דְּעָרַב רַב יִתְמַחוּן מִעֲלָמָא. וּבְגִין דָּא אֶתְקַבֵּר מִשָּׁה לְבַר מְאַרְעָא קִדִּישָׁא, וְקְבוּרָתָא דִּילִיָּה אִיְהִי מִשְׁנָה דְשִׁלְטָא עַל מְטְרוֹנִיתָא דְאִיְהִי קְבֻלָּה לְמִשָּׁה, וּמִלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא מִתְפָּרָשָׁא מִבְּעֻלָּה, וּבְגִין דָּא תַּחַת שְׁלֹשׁ רְגָזָה אֶרֶץ תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ דָּא עֲבָדָא יְדִיעָא, וְשִׁפְחָה דָּא מִשְׁנָה, וְנִבְל כִּי יִשְׁבַּע לְחָם דָּא עָרַב רַב.

לשון הקודש: שְׂאִין יְחוּד עַד שְׁעָרַב רַב יִמְחוּ מִהָעוֹלָם. וְלִכּוֹן נִקְבַּר מֹשֶׁה מִחוּץ לְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, וְקְבוּרָתוֹ הִיא מִשְׁנָה, וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. קְבוּרָתוֹ מִשְׁנָה שְׁשׁוּלְטַת עַל הַגְּבִירָה, שֶׁהִיא קְבֻלָּה לְמֹשֶׁה וּמִלְכָּה. וּגְבִירָה מִתְפָּרֶדֶת מִבְּעֻלָּה. וְלִכּוֹן (מִשְׁלִי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רְגָזָה אֶרֶץ וְכוּ' תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ – זֶהוּ עֶבֶד הַיְדוּעַ. וְשִׁפְחָה – זֶה מִשְׁנָה. וְנִבְל כִּי יִשְׁבַּע לְחָם – זֶה עָרַב רַב.

פִּשְׁט מִלְשׁוֹן פִּשְׁטָתִי אֶת פְּתַנְתִּי, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּלָבוּשִׁים
הַחִיצוֹנִי

הִנֵּה מִבְּאֵר כִּי תוֹרְתָנוּ הַקְּדוּשָׁה כְּלוּלָה וְנִמְצָאת בְּכָל אַרְבַּע עוֹלָמוֹת אֲבִי"ע [אַצִּילוֹת בְּרִיא"ה יְצִיר"ה עֲשִׂי"ה] וּבְהִיוֹתָהּ בְּעוֹלָם הָאַצִּילוֹת אֲזִי נִקְרָאָה קְבֻלָּה, כִּי שֵׁם הִיא מִפְּשֻׁטת מְכַל הַלְּבוּשִׁים הַנִּקְרָא פִּשְׁט מִלְשׁוֹן פִּשְׁטָתִי אֶת פְּתַנְתִּי, שֶׁהוּא

בחינת המלבושים החיצוני, שהוא על גבי עור אדם המתפשט מעליו לפעמים, וזהו עקר מלת פשט.

הקדוש ברוך הוא ברא עולמות והשתעשע בסוד התורה

ואמנם בעולם האצילות אשר שם הקדוש ברוך הוא יושב ועוסק בתורה כנזכר במדרשי רבותינו זכרונם לברכה, וגם בדברי המתרגם על פסוק דודי צח ואדם, וכמו שאמר הכתוב ואהיה אצלו אמון וגו', הנדרש לרבותינו זכרונם לברכה על בריאת העולם, שהיה הקדוש ברוך הוא מביט בתורה ובורא עולמות, ואין ספק כי לא כמעשה אדם הראשון ולא כמעשה דבני חרי וכמעשה אתונו דבלעם וכיוצא בהם, בהיותם כפשוטם היה משתעשע בהם הקדוש ברוך הוא אלפים שנה קדם שנברא העולם ובורא בהם עולמות.

הפשט הוא לבוש הסוד

אמנם שעשועות של הקדוש ברוך הוא בתורה והיותו בורא בה את עולמו היתה בהיותו עוסק בתורה בבחינת הנשמה הפנימית שבה, הנקרא רזי תורה, הנקרא מעשה מרכבה, היא חכמת הקבלה פנודע אל היודעים. וטעם הדבר הוא להיותו עולם האצילות העליון מאד טוב ולא רע, דלא יכיל להתערבא עמיה קליפה, ועליה אתמר וכבודי לא אחר לא אתן, כנזכר בספר התקונין (דף ס"ו תקון י"ח), וכן בספר הזוהר בפרשת בראשית (דף כח.) עין שם.

ולכן גם התורה אשר שם איננה רק מפשטת מכל לבושי הגופנים, מה שאין כן למטה בעולם היצירה, עולם דמטרו"ן הנקרא עבד טוב, והוא הנקרא עץ הדעת טוב מסטרא דסמאל שהוא קליפין דיליה, נקרא עבד רע, כי

הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם, הֵם שֵׁית סְדְרֵי מִשְׁנֵה הַנִּקְרָאִים שְׁפָחָה
 כְּנֻזְכָּר לְעֵיל וְכְנֻזְכָּר בְּפָרְשַׁת בְּרֵאשִׁית (שָׁם דָּף כ"ז.), וְלִכְּן
 נִקְרָאת מִשְׁנֵה, לְפִי שְׁשָׁם יֵשׁ שְׁנוּיִים הַפּוֹכִים טוֹב מִסְטָרָא
 דְּעֵבֵד טוֹב הֵתֵר כְּשֶׁר טְהוֹר רַע מִסְטָרָא דְּעֵבֵד רַע אֲסוּר
 טָמֵא פְּסוּל.

אֲנִי לֹא עוֹרְרְתִי בְּכֶם אֲלֵא בְּסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם

הַבָּא

גַּם הוּא מְלִשׁוֹן כִּי מְרַדְכִי הִיהוּדִי מִשְׁנֵה לְמַלְךְ, שְׁהִיָּה
 שְׁפָחָה הַנִּקְרָא עֵבֵד מְלָךְ מְלָךְ, גַּם נִקְרָא מְלִשׁוֹן מִשְׁנֵה
 כְּנֻזְכָּר בְּפָרְשַׁת פְּנִחָס (דָּף רמ"ד:) קָם זְמַנָּא תְּנִינָא, וְאָמַר
 מְאָרִי מִתְּנִיתִין, נִשְׁמַתִּין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין דְּלִכּוֹן, אֲתַעְרוּ
 כְּעַן, וְאֵעֲבְרוּ שִׁינְתָא מִנְכוֹן, דְּאִיהוּ וְדָאִי מִשְׁנֵה, אֲרַח פְּשֻׁט
 דְּהָאִי עֲלֵמָא, וְאֲנָא לָא אֲתַעְרְנָא בְּכוּ, אֲלֵא בְּרִזִין עֲלֵאִין
 דְּעֵלְמָא דְּאֲתִי, דְּאֲתוֹן בְּהוֹן לֹא יְנוּם וְלֹא יִישָׁן (תְּהֵלִים קכ"א).

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ: קָם זְמַן שְׁנֵי וְאָמַר, בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנֵה,
 נְשָׁמוֹת וְרוּחֹת וְנַפְשׁוֹת שְׁלַכְכֶם, הֲתַעְוֲרוּ כְּעַת כְּלַכְכֶם
 וְהֵעֲבִירוּ שְׁנֵה מִכֶּם, שְׁהִיא וְדָאִי מִשְׁנֵה, דְּרַךְ פְּשֻׁט שֶׁל
 עוֹלָם הַזֶּה. שְׁאֲנִי לֹא עוֹרְרְתִי בְּכֶם אֲלֵא בְּסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים
 שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁאֲתֶם בְּהֶם (תְּהֵלִים קכ"א) הִנֵּה לֹא יְנוּם וְלֹא
 יִישָׁן.

וְזֶה יוֹבֵן בְּמָה שְׁפָתוֹב יוֹתֵר לְמַעְלָה שָׁם, וְרַבְּנָן
 דְּמִתְּנִיתִין וְאֲמוּרָאִין, כָּל תְּלַמוּדָא דְּלַהוֹן, עַל רְזִין
 דְּאוּרִייתָא סְדְרוּ לִיהָ. וְנִמְצָא כִּי הַמִּשְׁנֵה וְהַש"ס הֵם הַנִּקְרָא
 גּוֹפֵי תּוֹרָה.

במשנה הוא קלפת סודות התורה

והנה דבריהם כחלום בלי פתרון ורזיה וסתריה הפנימיים הנקרא נשמת התורה הם הם פתרון החלום הנפתר בהקיץ בסוד אני ישנה ולבי ער. וכמו שכתבו חכמים זכרונם לברכה: "במחשכים הושיבני עולם" (איכה ג ו), זה תלמוד בבלי. אשר איננו מאיר אלא על ידי ספר הזהר הם הם רזי תורה וסתריה אשר עליהם נאמר "ותורה אור". ואין ספק כי כמו שהיצר נקראת עבד ושפחה בערך האצילות ונקרא קליפין ולבושין דחל כנזכר בהקדמת ספר התקונין (דף ג:) וזה לשונו: וביומי דחול לביש עשר כתות דמלאכיא, דמשמשי לעשר ספירן דבריא.ה.

המשנה אצל סודות התורה נקרא חציר

ואם כן אין לתמה כי התורה אשר שם שהיא המשנה תהיה נקרא שפחה וקליפין דתורה דאצילות.

וזה סוד כל הבשר חציר הנזכר לעיל במאמר הראשון, כי כמו שהחטה שהיא בגימטריא כמנין כ"ב אותיות התורה הגנוזה תוך כמה קליפין ולבושין שהם הסבין והמרסן והתבן והקש והעשב הנקרא חציר, כן המשנה אצל סודות התורה נקרא חציר.

אוי לאותם שאוכלים תבן תבל של התורה

וזה נרמז בספר הזהר פרשת כי תצא ברעיא מהימנא (דף רעה:): אבל רבנו, ווי לאינון דאכלין תבן דאורייתא ולא ידעין בסתרי אורייתא, אלא קלין וחמורין דאורייתא, קלין אינון תבן דאורייתא, וחמורין אינון חטה דאורייתא, ח"ט ה', אילנא דטוב ורע וכו'.

לשון הקודש: אַבְל רַבּוֹתֵינוּ, אוֹי לְאוֹתָם
 שְׂאוּכָלִים תִּבְנֵן תְּבַל שֶׁל הַתּוֹרָה (חמו"ר של התורה שנחשב
 חכם מפלא וירב ר'בנו) וְלֹא יוֹדַע בְּסִתְרֵי תּוֹרָה, אֶלֶּא
 קָלִים וְחֲמוּזִים שֶׁל הַתּוֹרָה. קָלִים תִּבְנֵן שֶׁל
 הַתּוֹרָה. וְחֲמָרָה שֶׁל הַתּוֹרָה חֲטָה, חֵט ה', עֵץ שֶׁל
 טוֹב וְרָע.

לא יספיקו מאה קנטרסין לבאר הדרוש הזה

ואלו באתי להרחיב דרוש זה לא יספיקו מאה
 קנטרסין בלי ספק בלי שום גוזמא. האמנם החכם עיניו
 בראשו כי דברי אמת אני אומר, ואל יתמה האדם בראותו
 ספר הזהר איך קורא אל המשנה שפחה וקליפין, כי עסק
 המשנה כפי פשטיה, אין ספק שהם לבושין וקליפין חיצונים
 בתכלית אצל סודות התורה הנגנזים ונרמזים בפנימיותה כי כל
 פשטיה הם בעולם הזה בדברים חמרים תחתונים.

לכּוּן הָאֵמֶת בְּפֶשֶׁט הַתּוֹרָה

אמנם הם קליפין טובים למאכל כקלפת קנה הבשם,
 ולכן בהיותם מביני פשטי המשנה כהלכתא בלתי טעות
 נקרא עץ הדעת טוב, אבל כאשר חס ושלום שונים בה
 ומטמאים את הטהור ומכשירין את הפסול ומתירין את
 האסור, אז נהפכת לעץ הדעת רע ומר להם.

שְׂכַר עֵסֶק הַתּוֹרָה לְשִׁמָּה וְשִׁלָּא לְשִׁמָּה

ונחזור עתה למאמרנו הראשון ולבאר מה שפכתוב
 ואפילו כל אינון דעסקי באורייתא כל חסד דעבדי וכו', ואמר

עוד שם כי המשנה היא שפחה משום דאיהי על מנת לקבל פרס, פירוש: כי הנה כל מדותיו יתברך הם מדה כנגד מדה, ולכן העוסקים בפשטיה הגופניים הטובים, עליהם נאמר בשמאלה עשר וכבוד, הוא הפרס הנתון להם בעולם הזה, כי כן עסקם בתורה הוא בבחינת היותם בעולם הזה בדיני אסור והתר טמאה וטהרה וכו', והם כנגד העבד העובד את רבו שבודאי על מנת לקבל פרס וכל חסד דעבדי וכו' כעבדים ושפחות המשמשים את רבם על מנת לקבל פרס.

אנו מתפללים ביום ראש השנה "אם כבנים אם כעבדים"

אמנם העוסקים ברזי התורה שהם בחינת התורה כפי מה שעוסקים בה בעולם הבא, עליהם נאמר ארץ ימים בימינה, לעולם שכלו ארץ, כבן הנכנס לפני ולפנים ומשמש לפני אביו שלא על מנת לקבל פרס. ונודע כי תפארת דאצילות נקרא בן, ומטטרו"ן דיצירה נקרא עבד, ועליהם אנו מתפללים ביום ראש השנה "אם כבנים אם כעבדים".

בעולם הבא לומדים רק סודות התורה ונשמתה

והנה במדרש קהלת אמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק כי אם שנים הרבה ישמח וכו', וזה לשונו: כי אם שנים הרבה וכו', תורה שאדם למד הכל היא לפני תורתו של משיח, ואם כן נאמר על תורתו של משיח שהיא בהיותם בגוף ונפש, כמו שכתבו זכרונם לברכה "אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד והוא בטול מלכות הרשעה קלפה החיצונה הנקרא יצר הרע, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק "וגר זאב עם כבש" וכו' וסמיה ליה "ומלאה הארץ דעה את

הַשֵּׁם" וְלִכֵּן תּוֹרַת הָעוֹלָם הִנְּהָה הַמִּתְלַבֵּשֵׁת בְּקַלְיָיִן לְסַבַּת הַיּוֹם
הַיֵּצֵר הָרַע הַנִּקְרָא קְלָפָה מְצוּיָה בְּעוֹלָם הַיָּא הַבָּל לְפָנֵי תּוֹרַתוֹ
שֶׁל מְשִׁיחַ שְׁנַת־פֶּשֶׁט קִצַּת מְלִבוּשֵׁיהָ וְקַלְפוּתֶיהָ, מֵאַחַר שֶׁגַם
בְּנֵי אָדָם נִתְּפָשְׁטוּ מִקְלַפַּת הַיֵּצֵר הָרַע, וְקָל וְחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ
שֶׁל קָל וְחֹמֶר בְּהִיוֹתָנוּ לְמַעַלָּה בְּעוֹלָם הַבָּא עוֹלָם הַנְּשֻׁמּוֹת
נִפְשָׁטוֹת מִכָּל מִינֵי לְבוּשׁ כָּלָל, כִּי עֵסֶק הַתּוֹרָה אֲשֶׁר לָהֶם,
אֵינָנו רַק בְּנִשְׁמַת הַתּוֹרָה וְסוּדוּתֶיהָ הַפְּנִימִיִּים, עַד כֹּאן וְעַיִי"ש
בְּאוֹרֵךְ כָּל הַהַקְדָּמָה, וְתֵרוּ"ץ.

בראשית
12 פרשיות

זוהר השבת

דף השבועי

1
mp3
3 שעות
30 ש'

בשיתוף מפעל הזוהר העולמי
האדמו"ר רבי שלום יהודה גרוס

מפי הרב אריה ברדה
קריינות רדיופוניית
עריכת: חני אהרן הרמן

לצפייה:
YouTube
ב'אריה ברדה'

כל הזכויות שמורות. אין להעתיק, ניתן לדווח את הורסת: בטל. 052-4577954 או 052-4577955

פרק ד'

ובאור החיים הקדוש פרשת ויחי (מט, יא) כתב שכוחו של הגואל העצום מלך המשיח הוא, שצריך שיתעסקו ישראל ביינה של תורה, וביאור הדברים שילמדו את פנימיות התורה הנקראת "יינה של תורה" (גם יין גימטריה סוד).

וידוע המעשה עם החכם באשי של בבל "הרב הלל" זי"ע"א (הסבא של הגאון הצדיק רבי יעקב הלל שליט"א ראש ישיבת "חברת אהבת שלום" בירושלים) שהיה תלמיד חכם חשוב צדיק וגאון גדול, אך לא למד קבלה, וכשהיה בערך בגיל שבעים, אמר לו הצדיק חכם סלמן אליהו בעל "כרם שלמה" על העץ חיים (אביו של הראשון לציון המקובל הגה"צ הרב מרדכי אליהו זצ"ל) דע לך אם לא תלמד חכמת הקבלה תצטרך לחזור בגלגול וגם אם בפעם הבאה תהיה חכם באשי וגאון גדול, וגם אז לא תלמד קבלה, לא יעזור לך כל תורתך, ותצטרך לחזור בגלגול אפילו ג' פעמים עד שתלמד חכמת הקבלה. ומיד שמע לו והאריך ימים למעלה ממאה שנים⁸ ונעשה חכם גדול בקבלה. ובאמת

(8) חכם יהודה פתייה זי"ע – מגלה מה שכתב בסוד: החפץ בחיים יתחיל ללמוד קבלה: מרבינו זצ"ל שמענו שלא פעם יעץ לתלמידי חכמים גדולים שהיו חולים שיקבלו על עצמם לעסוק בתורת הח"ן וללמוד קבלה. וסיפר בנושא זה שזוכר בקטנותו הלך ביחד עם חכם יהודה פתייה זצ"ל ואביו זצ"ל לבקר את אחד מחו"ר בבל רבי שלמה י. זצ"ל שהיה פוסק ומורה הוראה בבגדד כששכב על מיטת חליו, כשעמדו לצאת הגיש ח' יהודה פתייה לרבי שלמה י. פתק קטן והתעכב עמו מעט ויצא, לאחר שיצאו שאל אביו ח' יצחק את ח' יהודה מה כתבת לו בפתק? ענה לו ח' יהודה, כתבתי לו שמצד לימוד הפשט התיקון שלו נגמר, ואם חפץ בחיים הרי שיתחיל ללמוד קבלה, אך רבי שלמה לא רצה, ונפטר לאחר יומים, ולכן היה מייעץ להם רבינו עצה זו, ואמר רבינו

כבר כתב זאת החכם הצדיק המקובל הקדוש רבי יהודה פתייה זיע"א בביאורו על הפסוק (איוב פרק לג כט) "הֲנֶן כָּל אֵלֶּה יַפְעֵל אֵל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר"⁹, שמי שלא לומד את תורה הסוד מוכרח לחזור בגלגול אפילו כמה וכמה פעמים ועוד הביא את הפסוק (ירמיה פרק כב י) אֵל תִּבְכּוּ לְמַת וְאַל תִּתְנֶדּוּ לוֹ בְּכֹוּ בְּכֹוּ לְהִלָּךְ כִּי לֹא יָשׁוּב עוֹד וְרָאָה אֶת אַרְץ מוֹלְדֹתוֹ", כי מי שמת וכבר חוזר בגלגול עוד באמצע הלוויה שבוכים עליו, ולכן אומר אל תבכו למת כי הוא כבר חזר לעולם הזה, אלא בכו להולך זה שלמד תורת הסוד כי רק הוא זוכה לגן עדן העליון, עד כאן תוכן דבריו.

ומכל זה רואים כמה חובה קדושה ללמוד תורת הסוד, וכאשר לומד בגירסא אלו הסודות, מטהר את נפשו, ומזה יבא לו הבנה בכל חלקי התורה הקדושה, עד שגם יזכה ללמוד בהבנה את תורת הסוד. ומכל מקום עצם הלימוד מזכך הוא, ובעולם הבא בודאי ילמדוהו את הפירושים העמוקים.

שהציע הצעה זו לכמה גדולים ומי ששמע הבריא. (קונטרס "זכר שמואל" קוים לדמותו של הגה"צ המקובל חכם שמואל דרזי זצוק"ל)

על ידי לימוד הזוהר זוכה לאריכות ימים: מרבה תורה מרבה חיים (אבות ב' ז'). נראה לפרש בס"ד, דידוע דאורות המוחין נקראים חיים (עץ חיים שער כ"ט פרק ט'), והלומד תורה בחלק הסוד שבה, ממשיך אורות המוחין שנקראים חיים. וזה שאמרו מרבה תורה, מרבה דייקא, שלומד גם בחלק הסוד שבה, אז מרבה אורות המוחין שנקראים חיים. (בן איש חי הלכות שנה ב' הקדמת אחרת) - (הערת המחבר: ולפי זה מובן הוראת רבי יהודה פתייה זיע"ע לחולים ולכל אחד ללמוד תורת הסוד שבזכותה יאריכו ימים).

9) ובפסוק שאחריו (ל) כתוב: לְהָשִׁיב נַפְשׁוֹ מִנִּי שְׁחַת לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, לומר לך שאם ירצה להשיב את נפשו ולהצילה מרדת שחת צריך לקבל את אור התורה אור הגנוז וללמוד תורת זוהר הקדוש.

על כן הגשנו לכם כאן את הקונטרס הזה, שיהא מצוי אצל כל אחד, וְיִלְמְדוּ בְּכָל עֵת, ובכך יהא לו חלק בנסתר הנסתרות שלימדנו הרשב"י זיע"א. ועוד דעד עתה נחבא לימוד זה, ולא היה שגור בפי כל, ומשמיא קא זכי לנו, למען יהא יד כל ישראל ממשמש בו, לעשות נחת רוח ליוצרינו ולעשות רצון בוראינו, לפדות השכינה הקדושה מגלותה, ובזכות זה יקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ במהרה דידן, בביאת משיח צדקינו ברחמים.

ועל ידי שכל העם יתאחדו בלימוד הזוהר הקדוש (ותנעל דלת התירוצים בפני היצר הרע), בכך כולנו כאחד נזכה שיקויים בנו נבואת הרשב"י "זכאה דרא דהאי אתגליא ביה", וכדברי הרעיא מהימנא בזוהר פרשת פנחס (רי"ט ע"א) "כל שכן בוצינא קדישא דנהיר חכמתיה בכל דרין דהו אבתריה, אל תתנו דמי לקודשא בריך הוא באורייתא עד יערה עלינו רוח קודשא", הרי לנו שמצוה אותנו הרעיא מהימנא ללמוד בזוהר הקדוש דווקא שתורתו של הרשב"י מאיר עד סוף הדורות, וצריך ללמוד ללא הפסק ולא לתת מנוחה לקדוש ברוך הוא עד שיגאלנו¹⁰. ויקויים בנו נבואת הנביא מלאכי: "הנני שלח מלאכי ופנה דרך לפני ופתאם יבוא אל

10 ("זוהר תורה" בגימטריה = 829 = גלות השכינה = העתיד שלי = "דוד מלך ישראל חי וקיים")

לרמז שבלימוד ספר קדוש זה נפדה את השכינה הקדושה מהגלות, ונזכה לעתיד לבוא בביאת המשיח בקרוב ותחינה עינינו לראות את "דוד מלך ישראל חי וקיים" כמו שכתוב (ירמיה פרק ל' ט-י) וְעָבְדוּ אֶת ה' הַנְּהָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד מֶלֶכָם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם. וְאֵתָה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאִם הַנְּה וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַךְ מִכָּחֹק וְאֵת זֶרְעֶךָ מֵאֶרֶץ שָׁבִים וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקֵט וְשָׁאֲנָן וְאִין מְחִרִיד:

ואם נכתוב זהר בלי ו' יהיה הגימטריה של זהר תורה" 823 = אור התורה" = "כי תצא למלחמה על אויבך" = מה יהיה עם המצב הכלכלי שלנו? שבלימוד הזוהר הקדוש יזכו לאור התורה ובו ננצח את האויב הפנימי והחיצוני, ונזכה לשפע פרנסה כמו שכתב מרן הבן איש חי בפרשת אחרי מות (חלק דרושים) ד"ה והיית זאת לכם לחוקת עולם... וידוע כי התורה מרבה שפע המזון בעולם ויסתלק הדוחק לכך מכונת בשם לחם... על כן זאת סימן להרווחת הפרנסה שאוצר הבית מלא ואינו ריקן, עיי"ש.

הִיכְלוּ הָאָדוֹן אֲשֶׁר אַתֶּם מִבְּקָשִׁים וּמִלְאָךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר אַתֶּם חֹפְצִים הִנֵּה בָּא אָמַר ה' צְבָקוֹת" (מלאכי פרק ג' א'), יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לִבֵּנו, עַל גְּאוּלְתֵּינוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ בְּגֵאֲלַת עוֹלָמִים בּב"א.

עֲזְרֵי מַעַם הַשָּׁמַיִם עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

ספר

זוהר יום הכיפורים

חלק ב'

**ספר א: מאמרי הזוהר ליום
הכיפורים – מפטיר יונה
זוהר הקדוש על יונה הנביא**

יָצָא לְאוֹר עַל יְדֵי "מַפְעֵל הַזוהַר הָעוֹלָמִי"
בַּעִיָּה "קֵּת יָם תּוֹבֵב" א'
וְאוֹל הַיְתִשְׁעִי ו'
לְעִילוֹי נִשְׁמַת גְּרָצִיָּה בַת שְׂרָה

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה

מגדולי ישראל כבר באו בדפוס בשאר הספרים
שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן.

מאמרי הזוהר ליום הכיפורים

זוהר שמות (פרשת ויקהל דף קצ"ז ע"א)

מי עָלָה שָׁמַיִם – זֶה אֵלֶיהוּ. וַיֵּרֵד – זֶה יוֹנָה

מי עָלָה שָׁמַיִם, דָּא אֵלֶיהוּ. וַיֵּרֵד, דָּא יוֹנָה, דְּנַחַת לִיה נּוֹנָא גּוּ תְהוּמִי, לְעַמְקֵי יַמָּא. יוֹנָה מַחִילָא דְאֵלֶיהוּ קָא אַתָּא, אֵלֶיהוּ סְלִיק, יוֹנָה נְחִית, דָּא שְׂאִיל נְפִשִׁיה לְמִימַת, וְדָא שְׂאִיל נְפִשִׁיה לְמִימַת, וּבְגִין כֵּן אַקְרִי בְּן אַמְתִּי. וּכְתִיב, (מלכים א' י"ז) וַדְּבַר יְיָ בְּפִיךָ אָמַת.

מי עָלָה שָׁמַיִם – זֶה אֵלֶיהוּ. וַיֵּרֵד – זֶה יוֹנָה,
שְׁהוּרִיד אוֹתוּ הֶדְג לְתוֹךְ הַתְּהוּמוֹת לְעַמְקֵי הַיָּם.
יוֹנָה בָּא מִכְחוּ שֶׁל אֵלֶיהוּ. אֵלֶיהוּ עָלָה, וַיֵּוֹנָה
יֵרֵד. זֶה שְׂאִיל נְפִשׁוֹ לְמוֹת, וְזֶה שְׂאִיל נְפִשׁוֹ
לְמוֹת. וּמִשׁוּם כֵּן נִקְרָא בְּן אַמְתִּי, וּכְתוּב (מלכים א' י"ז)
וַדְּבַר ה' בְּפִיךָ אָמַת.

זוהר שמות (פרשת ויקהל דף קצ"ח ע"ב – קצ"ט ע"ב)

צוה ואמר שיהיה מזמן דג אחד לבלע את יונה, ויהיה במעיו
שלשה ימים ושלשה לילות, ואחר כך ישליכנו בחוץ

פתח רבי אבא ואמר, (יונה ב) ויאמר יי' לדג וגו', וכי באן אתר
אמר ליה. אלא בשעתא דברא קודשא בריך הוא עלמא בעובדא
דבראשית, ביומא חמישאה ברא נוני ימא. כדין פקיד ואמר,
דיהא זמין חד נונא למבלע ליונה, ויהא במעוי תלתא יומין
ותלת לילון, ולבתר דירמי ליה לבר.

פתח רבי אבא ואמר, (יונה ב) ויאמר ה' לדג וגו'.
וכי באיזה מקום אמר לו? אלא בשעה שברא
הקדוש ברוך הוא את העולם במעשה בראשית,
ביום החמישי ברא את דגי הים, ואז צוה ואמר
שיהיה מזמן דג אחד לבלע את יונה, ויהיה
במעיו שלשה ימים ושלשה לילות, ואחר כך
ישליכנו בחוץ.

ביום הראשון ברא שמים, התנה עמם שיעלו את אליהו
השמימה בתוך סערה

ולא דא בלחודוי, אלא כל מה דעבד קודשא בריך הוא בעובדא
דבראשית, בכלא אתני עמיה. ביומא קדמאה ברא שמיא, אתני
עמהון דיסליק לאליהו השמימה בגו סערה, וכן הוה, דכתבי,
(מלכים ב ב) ויעל אליהו בסערה השמים. בההוא יומא ברא גהורא,
ואתני עמיה דיחשיך לשמשא במצרים תלתא יומין, דכתבי, (שמות
י) ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים.

וְלֹא זֶה לְבַדּוֹ, אֲלֵא כֹל מַה שְּׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית – בְּכֹל הַתְּנָה עִמּוֹ. בַּיּוֹם
 הַרְאִישׁוֹן בָּרָא שָׁמַיִם, הַתְּנָה עִמָּם שִׁיעֲלוּ אֶת
 אֱלֹהֵיו הַשְּׁמַיִמָה בְּתוֹךְ סַעְרָה, וְכֹךְ הָיָה, שְׁכַתוֹב
 (מַלְכִים ב ב) וַיַּעַל אֱלֹהֵיו בְּסַעְרָה הַשְּׁמַיִם. בְּאוֹתוֹ יוֹם
 בָּרָא אֶת הָאוֹר, וְהַתְּנָה עִמּוֹ שִׁיחֲשִׂיךְ לְשִׁמֶשׁ
 בְּמוֹצְרִים שְׁלֹשָׁה יָמִים, שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת י) וַיְהִי חֹשֶׁךְ
 אֶפְלָה בְּכֹל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשַׁת יָמִים.

הַתְּנָה עִמָּהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהַמִּים יִהְיוּ מְפָרִידִים לְיִשְׂרָאֵל
 בֵּין טְמֵאָה וְטַהָרָה לְהַטָּהֵר בָּהֶם, וְכֹךְ הָיָה

בַּיּוֹמָא תְּנַיִנָא בְּרָא רְקִיעָא, דִּיהָא מְפָרִישׁ בֵּין מִיָּא לְמִיָּא,
 כְּדַכְתִּיב (בְּרֵאשִׁית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי
 מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. וְאַתְּנִי עֲמַהוֹן קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּמִיָּא
 יְהוֹן מְפָרִישִׁין לְיִשְׂרָאֵל בֵּין טוֹמֵאָה לְטַהָרָה, לְאַתְּדַכָּאָה בְּהוּ, וְכֹךְ
 הָוָה.

בַּיּוֹם הַשְּׁנַי בָּרָא אֶת הַרְקִיעַ, שִׁיחֲשִׂיךְ מְפָרִיד בֵּין
 מַיִם לְמַיִם, כְּכַתוּב (בְּרֵאשִׁית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי
 רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם,
 וְהַתְּנָה עִמָּהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהַמִּים יִהְיוּ
 מְפָרִידִים לְיִשְׂרָאֵל בֵּין טְמֵאָה וְטַהָרָה לְהַטָּהֵר
 בָּהֶם, וְכֹךְ הָיָה.

הַתְּנָה עִם הַיָּם לְהַעֲבִיר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ בַּיַּבֶּשֶׁה וּלְהַטְבִּיעַ אֶת
הַמְּצָרִים

בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה אַפִּיק אַרְעָא מִגּוּ מִיָּא, וְאַכְנִישׁ לְמִיָּא, וְעַבְד
מִהֵוּא כְּנִישׁוּ דְאַתְכַּנְשׁוּ לְאַתְרַּחְדָּה, יָמָא. וְאַתְנִי בְּיָמָא לְמַעְבְּר
לְיִשְׂרָאֵל בְּגוּיָהּ בַּיַּבֶּשֶׁתָּא, וּלְמַטְבַּע לְמַצְרָאֵי, וְכַךְ הוּוּהּ, דְכַתְיִב,
(שְׁמוֹת יד) וַיֵּשֶׁב הַיָּם לְפָנֹת בְּקָר לְאִיתְנּוּ. אַל תִּקְרִי לְאִיתְנּוּ, אֶלָּא
לְתַנְאוּ, לְמַה דְאַתְנִי עַמִּיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא, בְּעוֹבְדָא
דְּבְרָאשִׁית. תּוּ אַתְנִי בְּאַרְעָא, דְתַפְתַּח יִת פּוּמְקָא בְּמַחְלָקוֹתָא
דְקַרְחָ, וְתַבְלַע לְקַרְח וּלְכָל כְּנִישְׁתֵּיהּ, וְכַךְ הוּוּהּ, דְכַתְיִב, (בְּמִדְבָר טז)
וְתַפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וְתַבְלַע אוֹתָם וְאֶת קַרְחָ.

בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי הוֹצִיא אֶרֶץ מִתּוֹךְ הַיָּם וְכִנֵּס אֶת
הַיָּמִים, וְעָשָׂה מֵאוֹתוֹ קְבוּץ שֶׁהַתְּכַנְסוּ לְמִקּוֹם
אֶחָד אֶת הַיָּם, וְהַתְּנָה עִם הַיָּם לְהַעֲבִיר אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ בַּיַּבֶּשֶׁה וּלְהַטְבִּיעַ אֶת הַמְּצָרִים,
וְכַךְ הָיָה, שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת יד) וַיֵּשֶׁב הַיָּם לְפָנֹת בְּקָר
לְאִיתְנּוּ. אַל תִּקְרִי לְאִיתְנּוּ אֶלָּא לְתַנְאוּ, לְמַה
שֶׁהַתְּנָה עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּוּא בְּמַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית. עוֹד הַתְּנָה עִם הָאָרֶץ, שֶׁתַּפְתַּח אֶת
פִּיהָ בְּמַחְלָקוֹתוֹ שֶׁל קַרְח וְתַבְלַע אֶת קַרְח וְאֶת
כָּל עַדְתּוֹ, וְכַךְ הָיָה, שְׁפָתוֹב (בְּמִדְבָר טז) וְתַפְתַּח
הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וְתַבְלַע אֹתָם, וְאֶת קַרְחָ.

זוהר שמות (פרשת ויקהל דף קצ"ט ע"א)

הַתְּנָה עִם הַשָּׁמֶשׁ לְהִיּוֹת עוֹמֵדֵת בַּחֲצֵי הַשָּׁמַיִם בְּיַמֵּי יְהוֹשֻׁעַ

בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, בָּרָא שְׁמֶשׁא וְסִיְהָרָא, דְּכָתִיב יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְאֲתָנִי עִם שְׁמֶשׁא, לְמַהוּי קָאִים בְּפִלְגּוֹ שְׁמַיָא בְּיוֹמֵי דִיהוֹשֻׁעַ, (דף קצ"ט ע"א) דְּכָתִיב, (יהושע י יב) וַיַּעֲמֹד הַשָּׁמֶשׁ בַּחֲצֵי הַשָּׁמַיִם. אֲתָנִי בְּכַכְבֵּיָא לְמַעַבְד קָרְבָא בְּסִסְרָא, דְּכָתִיב, (שופטים ה) הַכּוֹכְבִים מִמְּסֻלוֹתָם גִּלְחָמוּ עִם סִסְרָא.

בְּיוֹם הָרְבִיעִי בָּרָא שְׁמֶשׁ וְלִבְנָה, שְׁכָתוּב יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְהַתְּנָה עִם הַשָּׁמֶשׁ לְהִיּוֹת עוֹמֵדֵת בַּחֲצֵי הַשָּׁמַיִם בְּיַמֵּי יְהוֹשֻׁעַ, שְׁכָתוּב (יהושע י) וַיַּעֲמֹד הַשָּׁמֶשׁ בַּחֲצֵי הַשָּׁמַיִם. הַתְּנָה עִם הַכּוֹכְבִים לְעִשׂוֹת קָרְבָא עִם סִסְרָא, שְׁכָתוּב (שופטים ה) הַכּוֹכְבִים מִמְּסֻלוֹתָם גִּלְחָמוּ עִם סִסְרָא.

הַתְּנָה עִם דְּגֵי הַיָּם לְהִזְמִין דָּג אֶחָד שְׂיַבְלַע אֶת יוֹנָה וְלְזַרְק אוֹתוֹ
הַחוּצָה

בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה בָּרָא נוּנֵי יַמָּא, וְעוֹפֵי דְשְׁמַיָא, אֲתָנִי בְּעוֹפֵי לְמִיּוֹן עוֹרְבִים לְאַלְיָהוּ, בְּזַמְנָא דְעֶצֶר לְשְׁמַיָא, דְּכָתִיב, (מלכים א יז) וְאֵת הָעוֹרְבִים צוּיְתִי לְכָלִּכְלַךְ שָׁם. צוּיְתִי דִיִּיקָא. וְאֲתָנִי בְּנוּנֵי יַמָּא לְאַזְדַּמְנָא נוּנָא חַד, לְמַבְלַע לִיָּה לִיוֹנָה, וְלֹאֲשַׁדָּאָה לִיָּה לְבַר.

בְּיוֹם הַחֲמִישִׁי בָּרָא אֶת דְּגֵי הַיָּם וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם,
הַתְּנָה עִם הָעוֹפוֹת שֶׁהָעוֹרְבִים יְזוּנוּ אֶת אֱלֹהֵיהוּ

**בְּזִמְן שְׁעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם, שְׁכַתוֹב (מַלְכִים א יז) וְאֶת
הָעֲרָבִים צוֹיְתִי לְכַלְכֵּלְךָ שָׁם. צוֹיְתִי דוֹקָא.
וְהִתְנָה עִם דְּגֵי הַיָּם לְהִזְמִין דְּג אֶחָד שְׁיִבְלַע אֶת
יּוֹנָה וְלִזְרַק אוֹתוֹ הַחוּצָה.**

וַיֹּאמֶר ה' לְדָג, וַיֹּאמֶר – מִשִּׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית אָמַר לוֹ

בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה בְּרָא לְאָדָם, וְאִתְּנִי עֲמִיה, דְּתַפּוּק מְנִיָּה אֶתְתָּא,
דְּתִיזוֹן לְאֵלֵיהּ, דְּכַתִּיב, (מַלְכִים א יז) הִנֵּה צוֹיְתִי שָׁם אִשָּׁה אֲלֻמְנָה
לְכַלְכֵּלְךָ. הִנֵּה צוֹיְתִי, מִיוֹמָא דְּאִתְּבְּרִי עֲלֵמָא. וְכֵן בְּכָל עוֹבְדָא
וְעוֹבְדָא דְּאִתְּחַדַּשׁ בְּעֲלֵמָא, קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא פְּקִיד הַהוּא עוֹבְדָא
מִיוֹמָא דְּאִתְּבְּרִי עֲלֵמָא. אוּף הֵכָא, וַיֹּאמֶר יי' לְדָג. וַיֹּאמֶר, מִשִּׁית
יוֹמִין דְּבְרֵאשִׁית קֹאמֶר לִיה.

**בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי בְּרָא אֶת הָאָדָם, וְהִתְנָה עִמּוֹ שְׁתַּעַב
מִמֶּנּוּ אִשָּׁה שְׁתִּזוֹן אֶת אֵלֵיהּ, שְׁנֵאמַר הִנֵּה צוֹיְתִי
שָׁם אִשָּׁה אֲלֻמְנָה לְכַלְכֵּלְךָ. הִנֵּה צוֹיְתִי – מִיּוֹם
שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם. וְכֵן בְּכָל מַעֲשֵׂה וּמַעֲשֵׂה
שְׁהִתְחַדַּשׁ בְּעוֹלָם, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲוָה אֶת
אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה מִיּוֹם שְׁנִבְרָא הָאָדָם. אַף כָּאן וַיֹּאמֶר
ה' לְדָג, וַיֹּאמֶר – מִשִּׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית אָמַר לוֹ.**

יוֹנָה שְׂרִיד לְסַפִּינָה, זוּהֵי נְשַׁמַּת הָאָדָם שְׁיִוְרְדַת לְעוֹלָם הַנְּה
לְהִיֹּת בְּגוּף הָאָדָם

הָכָא אֵית לָן סִמְךָ בְּעֵלְמָא, עַל עוֹבְדֵין דְּבְנֵי נִשְׂא בְּהַאי עֵלְמָא.
 יוֹנָה דְּנַחַת לְסַפִּינָה, דָּא אִיהִי נִשְׁמַתָּא דְּבַר נִשְׁ, דְּנַחַתָּא לְהַאי
 עֵלְמָא לְמַהוּי בְּגוּפָא דְּבַר נִשְׁ. אֲמַאי אֲתַקְרִי יוֹנָה. בְּגִין דְּכִיּוֹן
 דָּאֲשַׁתַּתַּפַּת בְּגוּפָא, כְּדִין אִיהִי יוֹנָה בְּהַאי עֵלְמָא. כְּמָה דְּאֲתַמַּר,
 (וּיקרא כה) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ. וְכִדִּין בַּר נִשְׁ אָזִיל בְּהַאי
 עֵלְמָא, כְּסַפִּינָה בְּגוּ יַמָּא רַבָּא, דְּחֻשְׁבִּית לְאֲתַבְרָא, כְּמָה דְּאֲתַ
 אָמַר (יונה א) וְהֶאֱנִיחָהּ חֲשֻׁבָה לְהַשְׁבֵּר.

כָּאן יֵשׁ לָנוּ סִמְךָ הָעוֹלָם עַל מַעֲשֵׂי בְנֵי אָדָם
 בְּעוֹלָם הַזֶּה. יוֹנָה שִׁירְד לְסַפִּינָה, זוֹהִי נִשְׁמַת
 הָאָדָם שִׁיזְרָדַת לְעוֹלָם הַזֶּה לְהֵיוֹת בְּגוּף הָאָדָם.
 לְמָה נִקְרָאת יוֹנָה? מִשּׁוּם שְׂפִיּוֹן שְׂמִשְׁתַּתַּפַּת
 בְּגוּף, אָזִי הִיא יוֹנָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
 (וּיקראכה) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ. וְאִזּוּ הָאָדָם
 הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּמוֹ סַפִּינָה בְּתוֹךְ הַיָּם הַגָּדוֹל
 שְׂמִחֲשֻׁבֵת לְהַשְׁבֵּר, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וְהֶאֱנִיחָהּ חֲשֻׁבָה
 לְהַשְׁבֵּר.

מְטִיל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחַ סְעָרָה חֲזָקָה

וְבַר נִשְׁ כַּד אִיהוּ בְּהַאי עֵלְמָא חֲטִי, וְחֻשְׁבִּי דְּעַרְק מִקְמֵי מְאָרִיָּה.
 וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהַהוּא עֵלְמָא. וְכִדִּין אֲטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחַ
 סְעָרָה תְּקִיפָא. דָּא אִיהִי גְזִירַת דִּינָא, דְּקִימָא תְּדִיר קְמֵי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וּבְעָאֵת דִּינָא דְּבַר נִשְׁ מִקְמֵיהּ, וְדָא אִיהוּ דְּקָא מְטִי
 לְסַפִּינָה, וְאֲדַכְּר חוּבוּי דְּבַר נִשְׁ לְאֲתַפְסָא לִיהּ.

וְאָדָם, כְּשֶׁהוּא חוֹטֵא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְחוֹשֵׁב שְׁבוּרָה מִלְּפָנַי אֲדוֹנָי וְלֹא שָׁם לֵב לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְאִז מִטִּיל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחַ סְעָרָה חֲזָקָה – זוֹהִי גִזְרַת הַדִּין שְׁעוֹמֶדֶת תָּמִיד לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִבְקֻשָּׁת אֶת דֵּין הָאָדָם מִלְּפָנָיו, וְזוֹהִי שְׂמִיטָה אֶת הַסְּפִינָה וּמְזַכֵּרָה אֶת חֲטָאֵי הָאָדָם לְתַפְס אוֹתוֹ.

מֶה לָךְ נִרְדָּם קוּם קְרֵא אֶל אֱלֹהֶיךָ וּגּוֹ'. אֵין הַשְּׁעָה לִישָׁן – שׁוּב מִחֲטָאֶךָ

כִּיּוֹן דְּאֲתַפֵּס בַּר נֶשׁ עַל יָדָא דִּהֵיִיא סְעָרָה בְּבֵי מְרַעִיָּה, מֶה כְּתִיב וַיּוֹנֶה יְרֵד אֶל יִרְכָתַי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם. אִף עַל גַּב דְּבַר נֶשׁ בְּבֵי מְרַעִיָּה, נִשְׁמַתָּא לָא אֲתַעְרַת לְאַתְבָּא קִמִּי מְאָרִיָּה, לְמַפְרַק חוּבוּי. מֶה כְּתִיב, וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחוּבֵל. מֵאֵן רַב הַחוּבֵל. דָּא יִצָּר טוֹב, דְּאִיהוּ מְנַהִיג כֻּלָּא. וַיֹּאמֶר לוֹ מֶה לָךְ נִרְדָּם קוּם קְרֵא אֶל אֱלֹהֶיךָ וּגּוֹ'. לָאוּ שְׁעַתָּא הוּא לְמַדְמַךְ, דִּהֵא סְלָקִין לָךְ לְדִינָא, עַל כֹּל מֶה דְּעַבְדַּת בְּהֵאֵי עֲלָמָא, תוֹב מִחוּבְךָ.

כִּיּוֹן שְׁנַתַּפֵּס אָדָם עַל יְדֵי אוֹתָהּ סְעָרָה בְּבֵית חָלִיו, מֶה פְּתוּב? וַיּוֹנֶה יְרֵד אֶל יִרְכָתַי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם. אִף עַל גַּב שְׂאָדָם בְּבֵית חָלִיו, הַנִּשְׁמָה לָא מִתְעוֹרְרַת לְשׁוּב לְפָנַי אֲדוֹנָה וּלְפִדּוֹת אֶת חֲטָאֵיו. מֶה פְּתוּב? וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב

החבל. מי זה רב החובל? זה יצר טוב שמונהיג את הכל. ויאמר לו מה לך גרדם קום קרא אל אלהיך וגו'. אין השעה לישן, שהרי מעלים אותך לדין על כל מה שעשית בעולם הזה, שוב מוֹחֲטָאָךְ.

התבונן בדברים הללו ושוב לאדונך. מה מלאכתך – שאתה עסקת בה בעולם הזה, והודה עליה לפני רבונך

אסתכל במלין אלין, ותוב למארך. מה מלאכתך דאת עסקת בה בהאי עלמא, ואודי עליה קמי מארך. ומאין תבא, אסתכל מאין באת, מטפה סרוחה, ולא תתגאי קמיה. מה ארצך, אסתכל דהא מארעא אתבריאת, ולארעא תיתוב. ואי מזה עם אתה, אסתכל אי אית לך זכו דאבהן, דיגין עלך.

התבונן בדברים הללו ושוב לאדונך. מה מלאכתך – שאתה עסקת בה בעולם הזה, והודה עליה לפני רבונך. ומאין תבוא – הסתכל מאין באת, מטפה סרוחה, ואל תתגאה לפניו. מה ארצך – הסתכל שהרי מהארץ נבראת ולארץ תשוב. ואי מזה עם אתה – הסתכל אם יש לך זכות אבות שתגן עליך.

כִּיּוֹן שְׁמַעְלִים אוֹתוֹ לְדִין בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעֲלָה

כִּיּוֹן דְּסִלְקִין לִיה לְדִינָא, בְּבֵי דִינָא דְלַעֲיֵלָא, הֵהִיא סְעָרָה, דְּאִיהִי גִזְרַת דִּינָא, דְּסַעִיר עָלֶיהָ דְּבַר נֶשׁ, תְּבַעַת מִן מַלְכָּא לְמִידָן אֵינּוֹן תְּפִיסִין דְּמַלְכָּא, וְכִלְהוּ אַתְּיִין חַד חַד קָמִיה. בֵּיה שַׁעְתָּא אַתְּקָרִיבוּ בֵּי דִינָא. אִית מְנַהוֹן דְּפַתְחֵי בְּזִכּוֹת, וְאִית מְנַהוֹן דְּפַתְחֵי בְּחֻבָּה. וְגִזְרַת דִּינָא תְּבַעַת דִּינָא.

כִּיּוֹן שְׁמַעְלִים אוֹתוֹ לְדִין בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעֲלָה, אוֹתָהּ סְעָרָה, שֶׁהִיא גִזְרַת הַדִּין שְׁסוּעֶרֶת עַל הָאָדָם, מִבְּקֻשֶׁת מִהַמֶּלֶךְ לְדוֹן אוֹתָם הַתְּפוּסִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְכֻלָּם בָּאִים אֶחָד אֶחָד לְפָנָיו. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מִתְּקַרְבִּים בֵּית הַדִּין. יֵשׁ מֵהֶם שְׁפוֹתָחִים בְּזִכּוֹת, וְיֵשׁ מֵהֶם שְׁפוֹתָחִים בְּחֻבָּה, וְגִזְרַת הַדִּין תּוֹבַעַת דִּין.

וְאִם אוֹתוֹ אָדָם לֹא זֹכֶה בְּדִין, מֶה פְּתוּב?

וְאִי הֵהוּא בַּר נֶשׁ לֹא זָכִי בְּדִינָא, מַה פְּתִיב. וַיַּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים לְהָשִׁיב אֶל הַיְבֻשָּׁה וְלֹא יָכְלוּ. מִשְׁתַּדְּלִין אֵינּוֹן דְּאֹרוּ זְכוּתִיהָ לְאַתְבָּא לִיה לְהֵאֵי עֲלָמָא, וְלֹא יָכְלוּ. מֵאֵי טַעְמָא. כִּי הֵימ הוֹלֵךְ וְסוּעַר עָלֵיהֶם, גִּזְרָה דְּדִינָא, אָזִיל וְסַעִיר בְּחֻבּוּי דְּבַר נֶשׁ, וְאַתְגַּבַּר עָלֵיהוּ.

וְאִם אוֹתוֹ אָדָם לֹא זֹכֶה בְּדִין, מֶה פְּתוּב? וַיַּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים לְהָשִׁיב אֶל הַיְבֻשָּׁה וְלֹא יָכְלוּ.

הם משתדלים אותם שמוזרים זכותו להשיבו אל
העולם הזה ולא יכלו. מה הטעם? כי הים הולך
וסער עליהם. גזרת הדין הולכת וסוערת בחטאי
האדם ומתגברת עליהם.

וישאו את יונה

כדין נחתין עליה תלת שליחן ממנן, חד, דכתיב כל זכוון, וכל
חובין, דעבד בר גש בהאי עלמא. וחד דעביד חושבן יומי. וחד
דהוה אזיל עמיה, כד הוה במעי אמיה. והא אוקימנא דגזרת
דינא לא שכיך, עד ההוא זמנא דכתיב, וישאו את יונה. וישאו:
כד נטלי ליה מביתיה, לבי קברי.

אז יורדים עליו שלשה שליחים ממוזנים, אחד
שכותב כל הזכיות וכל החטאים שעשה האדם
בעולם הזה. ואחד שעושה חשבון ימיו. ואחד
שהיה הולך עמו כשהיה במעי אמו, והרי בארנו
שגזרת הדין לא שוככת עד לאותו זמן, שכתוב
וישאו את יונה. וישאו, כשנוטלים אותו מביתו
לבית הקברות.

זוהר שמות (פרשת ויקהל דף קצ"ט ע"ב)

וְהֵלֵךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָה כְּבוֹד ה' יִאֲסֹפֶךָ

כְּדִין מִכְרוֹזֵי עֲלוּי. אִי אִיהוּ זְכָאָה, מִכְרוֹזֵי עֲלִיָּה וְאִמְרֵי, הִבּוּ יִקְר
 לְדִיוֹקְנָא דְמִלְכָּא, (ישעיה נז) יְבֹא שְׁלוֹם יְנוּחוּ עַל מְשַׁכְּבוֹתֶם הֵלֵךְ
 נִכְחוּ. מִנָּא לָן. דְּכַתִּיב, (ישעיה נח) וְהֵלֵךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָה (דף קצ"ט ע"ב)
 כְּבוֹד יי' יִאֲסֹפֶךָ. וְאִי חֲיִיבָא אִיהֵי, מִכְרוֹזֵי עֲלִיָּה וְאִמְרוּ, וְוִי לִיָּה
 לְפִלְגְנִיא. טָב לִיָּה דְלֹא יִתְבְּרֵי. כְּדִין מַה כְּתִיב, וַיִּטְלְהוּ אֶל הַיָּם
 וַיַּעֲמֹד הַיָּם מִזְעָפוֹ. כִּד עֲאֲלִין לִיָּה לְבֵי קִבְרֵי דְאִיהוּ אֲתֵר
 דְּדִינָא. כְּדִין גְּזֵרַת דִּינָא דְהִוָּה סְעִיר, שְׂכִיךְ מִזְעָפִיָּה. וְנוֹנָא דְבִלְע
 לִיָּה, דָּא אִיהוּ קִבְרָא.

וְאִזּוּ מִכְרוֹזִים עָלָיו. אִם הוּא עֲדִיק - מִכְרוֹזִים
 עָלָיו וְאִזּוּ מְרִים: תְּנִי כְּבוֹד לְדַמוֹת הַמֶּלֶךְ, (ישעיה נז)
 יְבֹא שְׁלוֹם יְנוּחוּ עַל מְשַׁכְּבוֹתֶם הֵלֵךְ נִכְחוּ. מִנִּין
 לָנוּ? שְׂפָתוֹב (שם נח) וְהֵלֵךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָה כְּבוֹד ה'
 יִאֲסֹפֶךָ. וְאִם הוּא רָשָׁע - מִכְרוֹזִים עָלָיו
 וְאִזּוּ מְרִים: אִזּוּ לֹא לְפִלְגְנִי, טוֹב לֹא שְׁלֵא הִיָּה
 נְבִרָא. וְאִזּוּ מַה כְּתוֹב? וַיִּטְלְהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֹד
 הַיָּם מִזְעָפוֹ. כְּשִׁמְכְנִיסִים אוֹתוֹ לְבֵית הַקְּבָרוֹת,
 שְׁהוּא מְקוֹם הַדִּין, אִזּוּ גְזֵרַת הַדִּין שְׁהִיתָה
 סוּעֵרַת, שׁוֹכְכַת מִזְעָפָה. וְהִדְג שְׁבִלְע אוֹתוֹ זְהוּ
 הַקְּבֵר.

מְעֵי הַדָּג זֶהוּ בֶטֶן שְׂאוֹל. מִנֵּין לָנוּ? שְׂפָתוֹב מִבֶּטֶן שְׂאוֹל שׁוֹעֵתִי.
וְהוּא הָיָה בְּמְעֵי הַדָּג, וְקוֹרָא לוֹ בֶטֶן שְׂאוֹל

מֵה כְּתִיב, וַיְהִי יוֹנָה בְּמְעֵי הַדָּג. מְעוֹי דְדָג, דָּא אִיהוּ בֶטֶן שְׂאוֹל.
מִנְלָן. דְּכְתִיב, (יוֹנָה ב) מִבֶּטֶן שְׂאוֹל שׁוֹעֵתִי. וְאִיהוּ בְּמְעֵי דְנוֹנָא הָוָה,
וְקֹאֲרִי לִיהּ בֶטֶן שְׂאוֹל, שְׁלֵשָׁה יָמִים וְשְׁלֵשָׁה לַיְלוֹת, אֲלִין תְּלַת
יוֹמִין, דְּבַר גַּשׁ בְּקִבְרָא, וְאַתְבָּקְעוּ מְעוֹי.

מֵה כְּתוּב? וַיְהִי יוֹנָה בְּמְעֵי הַדָּג. מְעֵי הַדָּג זֶהוּ
בֶטֶן שְׂאוֹל. מִנֵּין לָנוּ? שְׂפָתוֹב מִבֶּטֶן שְׂאוֹל
שׁוֹעֵתִי. וְהוּא הָיָה בְּמְעֵי הַדָּג, וְקוֹרָא לוֹ בֶטֶן
שְׂאוֹל, שְׁלֵשָׁה יָמִים וְשְׁלֵשָׁה לַיְלוֹת. אֵלּוּ שְׁלֵשָׁה
יָמִים שְׂאָדָם בְּקִבְרָא וְנִבְקָעִים מְעוֹי.

הָעֵנִיִּים הָיוּ רַעֲבִים, שְׁלֵא אָכְלוּ עֵמֶךָ. טַל מַה שְּׁנַתָּת בֵּי

לְבַתֵּר תְּלַתָּא יוֹמִין, הֵהוּא טְנוּפָא אֶתְהַפֵּךְ עַל אֲנָפוּי,
וְאוֹמַר לוֹ טוֹל מַה דִּיִּהֲבַת בֵּי. אַכְלַת וְשְׁתִית כָּל יוֹמָא,
וְלֹא יִהְבַת לְמַסְכְּנִי, וְכָל יוֹמָךְ הוּוּ כְּחִגִּין וְכְמוֹעֲדִין, וּמַסְכְּנִי
הוּוּ כְּפַנִּין, דְּלֹא אָכְלוּ בְּהַדָּךְ, טוֹל מַה דִּיִּהֲבַת בֵּי. הָדָא
הוּא דְכְתִיב, (מְלָאכִי ב) וְזָרִיתִי פָּרַשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו', וְהָא
אוֹקִימָנָא.

לְאַחַר שְׁלֵשָׁה יָמִים אוֹתָהּ טְנוּפַת נְהַפְכַת עַל פְּנֵיו,
וְאוֹמַרְתָּ לוֹ: טַל מַה שְּׁנַתָּת בֵּי. אַכְלַת וְשְׁתִית כָּל
יוֹם וְלֹא נָתַתָּ לְעֵנִיִּים, וְכָל יָמֶיךָ הָיוּ כְּמוֹ חֲגִים
וּמוֹעֲדִים, וְהָעֵנִיִּים הָיוּ רַעֲבִים, שְׁלֵא אָכְלוּ עֵמֶךָ.

טל מִה שְׁנַתָּה בֵּי. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מלאכי ב) וְזֵרִיתִי
פָּרַשׁ עַל פְּנִיכֶם וְגו', וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

עד אותו זמן שיעיר הקדוש ברוך הוא את המתים

לְבַתֵּר דָּא, מִתְּלַתָּא יוֹמִין וּלְהִלָּאָה, כְּדִין אַתְדֵּן בַּר גֵּשׁ מְעִינֵי,
מִיִּדּוּי, וּמִרְגְּלוּי, וְאוֹקְמוּהָ עַד תְּלַתִּין יוֹמִין. כָּל אֵינּוֹן תְּלַתִּין יוֹמִין,
אַתְדֵּנוּ נַפְשָׁא וְגוֹפָא כְּחָדָא. וּבְגִינֵי כֶךְ אֲשַׁתְּכַח נִשְׁמַתָּא לְתַתָּא
בְּאַרְעָא, דְּלֹא סִלְקַת לְאַתְרָהּ. כְּאַתְתָּא דִּיתְבַּת לְבַר, כָּל יוֹמֵי
מִסְּאַבוּתָא. לְבַתֵּר, נִשְׁמַתָּא סִלְקָא, וְגוֹפָא אַתְבְּלִי בְּאַרְעָא. עַד
הֵהוּא זְמַנָּא דִּיתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיתְיָא.

לְאַחַר זֶה, מְשַׁלְשָׁה יָמִים וְהִלָּאָה, אֲזִי גְדוֹן הָאָדָם
מְעִינֵי, מִיִּדּוּי, מִרְגְּלוּי, וּפְרִשׁוּהָ עַד שְׁלֹשִׁים
יָמִים. כָּל אוֹתָם שְׁלֹשִׁים יָמִים גְּדוֹנִים הַנֶּפֶשׁ
וְהַגּוֹף כְּאַחַד, וּמְשׁוּם כֶּךְ הַנִּשְׁמָה נִמְצְאָת בְּאַרְץ
לְמִטָּה, שְׂאִינָה עוֹלָה לְמִקּוּמָהּ, כְּאַשָּׁה שְׂיוֹשֶׁבֶת
בְּחוּץ כָּל יְמֵי הַטְּמֵאָה. אַחַר כֶּךְ הַנִּשְׁמָה עוֹלָה,
וְהַגּוֹף נִרְקַב בְּאַרְץ, עַד אוֹתוֹ זְמַן שְׂעִיר הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמֵּתִים.

הִקִּיצוּ וּרְנְנוּ שֹׁכְנֵי עֶפְרַיִם כִּי טַל אֹרֶת טַלְךָ וְאֶרֶץ רְפָאִים תְּפִיל.
 אִימְתִי זֶה יִהְיֶה? בְּזִמְנֵי שִׁיעֶבֶר מִלֶּאךְ הַמּוֹת מִן הָעוֹלָם, שְׁכָתוּב
 בְּלֶע הַמּוֹת לְנִצַּח וְגו'.

וְזָמִינָא קָלָא חֲדָא לְאַתְעֵרָא בְּבֵי קַבְרֵי, וְיִמָּא, (ישעיה כו) הִקִּיצוּ
 וּרְנְנוּ שֹׁכְנֵי עֶפְרַיִם כִּי טַל אֹרֶת טַלְךָ וְאֶרֶץ רְפָאִים תְּפִיל. אִימְתִי
 יִהְיֶה דָא. בְּזָמִינָא דִּיתְעֵבֶר מִלֶּאךְ הַמּוֹת מִעֲלָמָא, דְכָתִיב, (ישעיה כה)
 בְּלֶע הַמּוֹת לְנִצַּח וְגו'. כִּיּוֹן דְּבִלְע הַמּוֹת לְנִצַּח, לְבַתָּר, וּמַחָה יִי
 אֱלֹהִים דְּמַעָה מֵעַל כָּל פְּנִים וְחִרְפַת עֲמוּיָא יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאֶרֶץ.
 כְּדִין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה.

וְעֵתִיד קוֹל אֶחָד לְהַעִיר בְּבֵית הַקְּבָרוֹת וַיֹּאמֶר,
 הִקִּיצוּ וּרְנְנוּ שֹׁכְנֵי עֶפְרַיִם כִּי טַל אֹרֶת טַלְךָ
 וְאֶרֶץ רְפָאִים תְּפִיל. אִימְתִי זֶה יִהְיֶה? בְּזִמְנֵי
 שִׁיעֶבֶר מִלֶּאךְ הַמּוֹת מִן הָעוֹלָם, שְׁכָתוּב (שם כה)
 בְּלֶע הַמּוֹת לְנִצַּח וְגו'. כִּיּוֹן שֶׁבִלְע הַמּוֹת לְנִצַּח,
 אַחַר כֵּן, וּמַחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָה מֵעַל כָּל פְּנִים
 וְחִרְפַת עֲמוּיָא יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאֶרֶץ. אִזּוּ כְּתוּב,
 וַיֹּאמֶר ה' לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה.

כָּל הַקְּבָרִים יִקְיֵאוּ אֶת אוֹתָם הַמְּתִים שְׁבָהֶם הַחוּצָה

כִּיּוֹן דְּאַתְעֵר הַהוּא קָלָא בִּינֵי קַבְרֵי, כְּדִין כָּל קַבְרֵיִיא יִקְיֵאוּ
 לְאַיְנוּן מִתִּיִּיא דְּבַהוֹן לְבַר. הַדָּא הוּא דְכָתִיב וְאֶרֶץ רְפָאִים תְּפִיל.
 מֵאֵי תְּפִיל. דִּיקֵיא לִוְן לְבַר. רְפָאִים, מֵהוּ רְפָאִים. דְּקַבִּילוּ.

אסנותא כמלקדמין, ואתסיאו גרמין בגרמין. ואלין אקרון
רפאים.

כיון שהתעורר אותו קול בין הקברים, אזי כל
הקברים יקראו את אותם המתים שבהם החוצה.
זהו שכתוב וארץ רפאים תפיל. מה זה תפיל?
שתקיא אותם החוצה. רפאים, מה זה רפאים?
שקבלו רפואה במקדם, ונרפאו עצמות
בעצמות, ואלה נקראים רפאים.

אשרי חלקם של ישראל

ואי תימא, הא כתיב (בשאר עובדי כוכבים ומזלות) (ישעיה כו) רפאים כל
יקומו. אלא ודאי כל עלמא יתסון גרמין בבי קברי, אבל מנהון
יקומו, ומנהון לא יקומו. ועל דא כתיב רפאים כל יקומו. ופאה
חולקיהון דישראל, דכתיב בהו נבלתי יקומו. ובהאי גונא,
אשכחנא מלין לאסנותא, דכל עלמא.

ואם תאמר, הרי כתוב (בשאר עובדי כוכבים ומזלות) (ישעיה כו)
רפאים כל יקומו? אלא ודאי כל העולם יתרפאו
עצמותם בבית הקברות, אבל מהם יקומו ומהם
לא יקומו. ועל זה כתוב רפאים כל יקומו.
אשרי חלקם של ישראל, שכתוב בהם נבלתי
יקומו. ובדג הזה מצאנו דברים לרפואה של כל
העולם.

הַדָּג הַזֶּה, כִּיּוֹן שְׁבַלְע אֶת יוֹנָה, הוּא מֵת, וּבֹו הִיָּה יוֹנָה שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְאַחַר כֵּן חֹזֵר לַחַיִּים כְּמִקְדָּם וְהִקְיָא אֶת יוֹנָה הַחוּצָה

האי נונא כיון דבלע ליונה מית. וביה הוה יונה תלתא יומין, לבתר אתקיים כמלקדמין, ואקי ליונה לבר, והא אוקמוה, דכתיב ויתפלל יונה אל יי' אלהיו ממעי הדגה. כתיב הכא הדגה, וכתיב הָתָם (שמות ז) והדגה אשר ביאור מתה, והא אוקמוה. כגוונא דא, זמינת ארעא דישראל לאתערא בקדמיתא, ולבתר וארץ רפאים תפיל.

הַדָּג הַזֶּה, כִּיּוֹן שְׁבַלְע אֶת יוֹנָה, הוּא מֵת, וּבֹו הִיָּה יוֹנָה שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְאַחַר כֵּן חֹזֵר לַחַיִּים כְּמִקְדָּם וְהִקְיָא אֶת יוֹנָה הַחוּצָה, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, שְׁכַתוֹב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל ה' אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה. כְּתוּב כְּפָאן הַדָּגָה, וְכַתוּב שָׁם (שמות ז) וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיַּאֵר מֵתָה, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ. כְּמוֹ זֶה עֵתִידָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהִתְעוֹרֵר בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן - וְאֶרֶץ רְפָאִים תִּפִּיל.

משום זה צריך אדם להתבונן תמיד במעשיו וישוב לפני אדונו

והא אוקימנא, דשבעה דינין יחלפון עליה דבר נש, כד נפיק מהאי עלמא. חד, ההוא דינא עלאה, כד נפיק רוחא מן גופא. ב', כד עובדוי ומלוי אזלין קמיה ומכרזי עלוי. ג', כד עייל לקברא. ד', דינא דקברא. ה', דינא דתולעתא. ו', דינא דגיהנם. ז', דינא דרוחא דאזלא ושאטת בעלמא, ולא אשכחת אתר

בַּיַּחָא, עַד דִּישְׁתַּלִּים עוֹבְדוּי. בְּגִין דָּא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא
תְּדִיר בְּעוֹבְדוּי, וַיִּתּוּב קָמִי מְרִיָּה.

וְהָרִי בְּאַרְנוּ, שְׁשִׁבְעָה דִּינִים יַחְלְפוּ עַל הָאָדָם
בְּשִׁיּוּצָא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה. אֶחָד – אוֹתוֹ דִּין עֲלִיּוֹן
בְּשִׁיּוּצָאת הָרוּחַ מִן הַגּוּף. ב' – בְּשִׁמְעֵשִׂיו וּדְבָרָיו
הוֹלְכִים לְפָנָיו וּמְכַרְיִזִים עָלָיו. ג' – בְּשִׁנְכָנְס
לְקַבֵּר. ד' – דִּין הַקְּבֵר. ה' – דִּין הַתּוֹלַעַת. ו' –
דִּין הַגִּיהֶנֶם. ז' – דִּין הָרוּחַ שֶׁהוֹלְכֶת וּמְשׁוֹטְטֶת
בְּעוֹלָם וְלֹא מוֹצֵאת מְקוֹם מְנוּחָה עַד שִׁישְׁלָמוּ
מֵעֲשָׂיו. מִשּׁוֹם זֶה עָרִיךְ אָדָם לְהִתְבּוֹנֵן תָּמִיד
בְּמֵעֲשָׂיו וַיִּשׁוּב לְפָנָי אֲדוֹנּוּ.

וְעַל זֶה אָמַר בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת ה' הַלְלוּיָהּ. בָּאוּ אוֹתָם הַחֲבָרִים
וַנִּשְׁקוּ אֶת רֵאשׁוֹ

וְכַד אֶסְתַּכְּל דְּוֹד מְלַכָּא בְּדִינֵין אֲלֵין דְּבַר נֶשׁ, אַקְדִּים וְאָמַר (תהלים
קד) בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת יי', עַד לָא תַפּוּק מִן עֲלָמָא, בְּעוֹד דְּאָנְתָּ
אֲשַׁתְּכַחַת עִם גּוּפָא. וְכָל קַרְבֵּי אֶת שֵׁם קֳדָשׁוֹ, אֵינּוֹן שִׁיפֵי גּוּפָא,
דְּמִשְׁתַּתְּפֵי כַּחְדָּא בְּרוּחָא. הַשְׁתָּא דְּתַשְׁתַּכְּחוּן עֲמָהּ, אַקְדִּימוּ
לְבָרְכָא שְׁמָא קֳדִישָׁא, עַד לָא יִמְטִי זְמַנָּא דְּלֹא תִיכְלוּן לְבָרְכָא,
וְלֹאֲתַבָּא בְּתִיּוּבְתָא, וְעַל דָּא אָמַר בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת יי' הַלְלוּיָהּ.
אֲתוּ אֵינּוֹן חֲבַרְיָא וַנִּשְׁקוּ רִישֵׁיהּ.

וּכְשֶׁהִתְבוּנָן דְּדוּד הַמֶּלֶךְ בְּדִינֵי הָאָדָם הַלָּלוּ,
הַקְּדִים וְאָמַר, (תהלים קד) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת ה', בְּטָרֵם
יֵצֵא מִן הָעוֹלָם, בְּעוֹד שָׂאת נִמְצֵאת עִם הַגּוֹף.
וְכָל קֶרְבִי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ - הֵם אֲבָרֵי הַגּוֹף
שֶׁמִּשְׁתַּתְּפִים כְּאֶחָד עִם הָרוּחַ. עִכְשָׁו כְּשֶׁתִּמְצְאוּ
עֲמוּהָ, הַקְּדִימוּ לְבָרֵךְ אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ טָרֵם
שֶׁיָּבֵא זְמַן שְׁלֵא תוּכְלוּ לְבָרֵךְ וּלְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה.
וְעַל זֶה אָמַר בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת ה' הַלְלוּיָהּ. בְּאוֹ
אוֹתָם הַחֲבָרִים וְנִשְׁקוּ אֶת רֵאשׁוֹ.

הַקֶּב"ה הַקְּדִים לָנוּ רְפוּאָה לַמַּכָּה וְשִׁלַּח לָנוּ תִיבַת נַח שֶׁל
הַרְשָׁב"י שֶׁהוּא "הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ" לְהַצִּילָנוּ מִהַמְּבּוּל הַנּוֹרָא!

וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ. אֲלֵינּוּ אֵינּוֹן דְּקָא
מִשְׁתַּדְּלִין בְּזֹהַר דָּא, דְּאֶקְרִי סֵפֶר הַזֹּהַר, דְּאִיהוּ פְתִיבַת נַח,
דְּמַתְּכַנְשִׁין בֵּהּ שְׁנַיִם מַעִיר, וְשִׁבְעַ מִמְּלָכוֹתָא. וְלִזְמַנִּין אֶחָד
מַעִיר, וְשְׁנַיִם מִמְּשַׁפְּחָה. דְּבַהוֹן יִתְקַיֵּם (שְׁמוֹת א) כָּל הַבֵּן
הַיְלֹוֹד הִיאֹרָה תִשְׁלִיכוּהוּ. וְדָא אֹרָה דְּסַפְרָא דָּא. (זֹהַר חֵלֶק ג'
דף קנ"ג: בְּרַעֲיָא מְהִימְנָא), (וְעֵי"ע תְּקוּנַי זֹהַר חֵדֶשׁ דְּף ע"ב עֲמוּד ד', הַקְּדַמַּת
הַמוּצִיא לְאוּר תְּקוּנַי זֹהַר מִהַגְר"א, רַבֵּינוּ הַרְמ"ק חֵרֵב מִשֶּׁה קוֹרְדוּבִירוּ, דַּע אֶת אֱלֹקֵי
אַבִּיךָ, י"א).

הַרְמַח"ל זי"ע לֹא מִצָּא עֲצָה לְבַטֵּל גְּזֵרוֹת מַעַם יִשְׂרָאֵל,
אֲלֵא בְּלַמּוּד "הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ" בְּרַצְףָּ לְלֹא הַפְּסֵק, שְׁבַכַּח "הַזֹּהַר
הַקְּדוֹשׁ" לְבַטֵּל כָּל גְּזֵרוֹת וּלְקַרֵּב הַגְּאֻלָּה בְּרַחֲמִים. וּז"ל: בְּרִיתַת
רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי עֲשֵׂתָה עֲנִין תִּתְּבֵה, וְכִלְנֹו נִבְרַח לְהַתְּבֵה

הזאת וּנְצַל וּנְמַצָּא שְׁבְרִיחַת רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי עֲשֶׂתָה עֲנִין
הַתְּבָה, שְׁבִסוּדָה נַעֲשֶׂה הַזֹּהַר, אֲשֶׁר בּוֹ נִכְלְלוּ כָּל הַשְּׁשִׁים רַבּוֹא
נִשְׁמַתִּין, כַּמְזֹכֵר בַּתְּקוּנִים, וְאִזּוּ נַחֲשָׁב זֶה לְבְרִיחָה כְּלָלִית לְכָל
יִשְׂרָאֵל, עַד שְׁבִסוּף הַיָּמִים לֹא יִצְטָרֵךְ אֵלָא יְצִיאָהּ, וְזֵהוּ שְׁנַאֲמַר
(יִשְׁעִיָּה נב, יב): "כִּי לֹא בְּחַפְזוֹן תִּצְאוּ וּבְמִנוּסָה לֹא תִלְכוּן כִּי הַלֵּךְ
לְפָנֵיכֶם ה' וּמֵאֲסַפְכֶם אֶלְקֵי יִשְׂרָאֵל" ... כָּל מִי שִׁיתְדַּבֵּק בַּזֹּהַר
הַקְּדוֹשׁ בּוֹרַח מִן הַסְטֵרָא אַחְרָא, וַיִּנְצַל מִחֲבַלֵי מְשִׁיחַ, וְהָאֲמַת כִּי
סֵפֶר הַזֹּהַר נִשְׂאָר אַחְרָיו (אַחְרֵי רִשְׁבִּי) זי"ע, שְׁכָל מִי שִׁיתְדַּבֵּק בּוֹ
נִקְרָא שְׁבוֹרַח מִן הַסְטֵרָא אַחְרָא, עַד שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לוֹ (בְּאַחְרֵית הַיָּמִים)
אֵלָא יְצִיאָהּ, וְאוֹדִיעֶךָ מֶה תּוֹעֵלֶת נִמְצָא בָּזֶה, וְהָאֲמַת כִּי תּוֹעֵלֶת
גְּדוֹל הוּא, כִּי הוּא הַצְּלָה מִחֲבַלֵי מְשִׁיחַ. (רָאה בְּאוֹרֵךְ בְּאוֹר הַזֹּהַר).

פּוֹלְנוּ יוֹדְעִים אֶת הַמְּצָב שָׁבוּ אָנוּ נִמְצָאִים! וּמִי יוֹדֵעַ מֶה
יֵלֵד יוֹם!!! – מֹשֶׁה רַבִּינוּ, אֵלֵיָּהוּ הַנְּבִיא, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹחָאי עֲלֵיהֶם הַשְּׁלוֹם, מְגַלִּים לָנוּ, שֶׁרַק בְּסֵפֶר הַזֹּהַר יִפְקוּן מִן
גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי, כִּי הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ הוּא כְּמוֹ תִּיבַת נֹחַ¹¹ וְרַק אֱלוֹ
שְׁיִלְמָדוּ זֹהַר הַקְּדוֹשׁ יִנְצְלוּ בְּתִבַת נֹחַ שֶׁהוּא הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ,
וַיִּנְצְלוּ מִחֲבַלֵי מְשִׁיחַ, וּבְזֶה תְּלוּי סוּד הַצְּלַת עַם יִשְׂרָאֵל
בְּדוֹר הָאַחֲרוֹן וּגְאוּלָּתוֹ, בְּכַח וּסְגֻלַּת לְמוֹד הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ.

כְּתַב הַשְּׁל"ה הַקְּדוֹשׁ: "הִנֵּה מְבֹאֵר מְכַאן שְׁחַבּוֹר הַזֹּהַר
הָיָה עֲתִיד לְהִיֹּת גָּנוּז וְכוּ' עַד שְׁיָבוֹא הַדּוֹר הָאַחֲרוֹן בְּסוּף
הַיָּמִים, שְׂאִזּוּ יִתְגַּלֶּה לְתַחְתּוֹנִים. וּבְזִכּוֹת הָעוֹסְקִים יְבוֹא מְשִׁיחַ,

[11] סֵפֶר הַזֹּהַר הוּא כְּתַבַת נֹחַ שֶׁנִּתְפַּנְסוּ בָּהּ שְׁנַיִם מַעֲרֵי וְשִׁבְעַת מַמְלָכוֹתָא. וְהַמְשַׁכְּלִים
זֵהִירוּ בְּזֵהר הַרְקִיעַ. אֵלִין אֵינוֹן דְּקָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּזֵהר דָּא, דְּאִקְרִי סֵפֶר הַזֹּהַר, דְּאֵיָּהוּ כְּתִיבַת נֹחַ,
דְּמִתְפַּנְשִׁין בָּהּ שְׁנַיִם מַעֲרֵי, וְשִׁבְעַת מַמְלָכוֹתָא. וְלִזְמַנִּין אֶחָד מַעֲרֵי, וְשְׁנַיִם מַמְשַׁפְּחָה. דְּבַהוֹן יִתְקַיֵּים
(שְׁמוֹת א) כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיְאוּרְךָ תִּשְׁלִיכּוּהוּ. וְדָא אוּרְךָ דְּסִפְרָא דָּא. (זֵהר חֶלֶק ג' דף קנ"ג: בְּרַעֲיָא
מֵהִימְנָא)

כִּי אִז תִּמְלֹא הָאָרֶץ דְּעָה בְּסִבְתּוֹ אֲשֶׁר זֶה תִּהְיֶה סִבָּה קְרוֹבָה לְבִיאָתוֹ, וְזֶה שָׁאֵמַר וּבְגִינָה "וּשְׁבַתְּם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ" וְכוּ', כְּדֵי שְׁבֻזְכוֹת זֶה יִגָּאֵלוּ יִשְׂרָאֵל, כְּשֵׁם שֶׁלֹּא נִגָּאֵלוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים עַד שֶׁהֲצַרְךָ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַדְּשֵׁם בְּדָם הַפֶּסֶח וּבְדָם הַמִּילָה, כֵּן הִגָּאֵלָה הָעֵתִידָה לֹא יִהְיֶה הִגָּאֵלָה עַד שְׂיִזְכוּ לְתוֹסֶפֶת הַקָּדְשָׁה הַזֹּה, וְהוּא רְצוֹן הָאֵל יִתְבַּרְךָ, וְאֲשֶׁרֵי הַזֹּכָה בָּהּ" (עֲשֶׂרָה מֵאֲמָרוֹת מֵאֲמָר רֵאשׁוֹן, שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית).

הַרְמַח"ל זי"ע לֹא מֵצָא עֲצָה לְבִטֵּל גְּזֵרוֹת מֵעַם יִשְׂרָאֵל, אֲלֹא בְּלִמּוּד "הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ" בְּרִצְף לְלֹא הַפֶּסֶק, שְׁבַכַח "הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ" לְבִטֵּל כָּל גְּזֵרוֹת וּלְקָרֵב הִגָּאֵלָה בְּרַחֲמִים: כְּמוֹ כֵּן, בְּנוֹסֶף לְמַעַלְה הַנִּפְלְאָה שֶׁל קְרוֹב הִגָּאֵלָה בְּרַחֲמִים, מְסַגְּלִים הַלִּמּוּד וְהַקְּרִיאָה בְּסִפֵּר הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ לְבִטֵּל כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְלִהְיוֹת פְּחוּמָה בְּצוּרָה מִפְּנֵי כָּל צָרָה רַחֲמָנָא לִיצְלָן.

רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ הַרְמַח"ל, רַבְּנּוּ מִשֵּׁה חַיִּים לוֹצְאָטוּ זִכָּר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה זי"ע, בְּעַל הַ"מְסֵלֵת יִשְׂרָאֵל" וְעוֹד, תִּקַּן בִּישִׁיבְתוֹ סֹדֵר לְמוֹד מִיחָד שֶׁל גִּירְסָא בְּסִפֵּר הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ בְּמִשְׁמְרוֹת לְלֹא הַפֶּסֶק כָּלֵל מֵעַת לְעַת, וְקִבַּע דְּבַר זֶה כְּתֻקְנָה הָרֵאשׁוֹנָה בִּישִׁיבְתוֹ, וְכוּתֵב עַל מַעְלַת הַדְּבָר בְּאַגְרַת לְחֻכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּזֶה הַלְשׁוֹן: "זֹאת הָעֲצָה הִיעוּצָה לְכָל קַהְלוֹת קָדְשׁ לְהַנְצִל מִרְשַׁת זֶה טְמֻנּוֹ שׁוֹנְאֵיהֶם, וּבּוֹדָאֵי הִיָּה לָהֶם לְפַקֵּחַ עַל זֹאת וְלֹא יַחְדְּלוּ, כִּי רַב הַדְּבָר וְעֲצוּם מְאֹד..."

וְעַתָּה אֵל יִשְׁלִיכּוּ חֻכְמֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַדְּבָר הַזֶּה אַחֲרֵי גּוֹם, כִּי אֲנִי אֶלְמָלֵא נִתְיַשֵּׁר חִילִי הִיִּיתִי קוֹבַע דְּבַר זֶה בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם, אֲבָל כְּבוֹד תּוֹרַתְכֶם יָקַח אֶת הָעֲצָה הַזֹּאת וַיְהִי לוֹ לְזִכּוֹת, כִּי אֵין כְּמוֹהָ לְטוֹבָה לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְכָל אֶחָד בְּמִקּוּמוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ כִּי לֹא דְבַר קָשֶׁה הוּא כָּלֵל".

ומי לנו גדול כהרמח"ל זי"ע אשר היה בקי עצום בכל
מכמני התורה ולא מצא יצהר לבטל גזרות מעם ישראל אלא את
העצה הזו, למוד בספר הזהר ברצף ללא הפסק, שבכח הקדשה
העליונה של ספר הזהר הקדוש לבטל כל גזרות ולקרוב הגאולה
ברחמים. (אגרת הרמח"ל - מאורות זוהר).

למזהיר ולזהר שלומים תן כמי נהר! היצר הרע יודע
בוודאות, שעל ידי למוד הזהר הקדוש, הוא נדחה מן
העולם ומתבטל שלטונו, וזוהי המלחמה האחרונה שלו.
על כן הוא מתאמץ להחדיר מחשבות של שטות והבל,
הפך האמת ממש.

על כן זהירות סכנה! לא לפול ברשת היצר! כדאמר רבי
שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן יצר הרע מסיתו לאדם
בעולם הזה ומעיד עליו לעולם הבא, מה יעשה וינצל: תנא
דבי רבי ישמעאל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית
המדרש, וכו'... (ספא דף גב:).

ובזכותכם יתקיים בנו הכתוב: (שמות פרק טו פ' טז-יח) תפל
עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך ידמו כאבן עד יעבר
עמך ה' עד יעבר עם זו קניית, תבאמו ותטעמו בהר
נחלתך מכוון לשבתך פעלת ה' מקדש אד-ני כוננו ידיך,
ה' ימלך לעלם ועד, בב"א.

ספר הזהר הוא כמו תבת נח - ואפלו אם יהיה רשע אין
חשש אם יפנים

פי חבור זה שנקרא ספר הזהר הוא כמו תבת נח, שבו היו
מינים הרבה ולא היה קיום לאותן המינים והמשפחות כלם
אלא על ידי כניסתם להתבה כן הוא ממש... כן יפנסו

הַצְדִּיקִים אֶל סוּד אֹר חֲבוּר הַזֶּה לְהִתְקִים, וְכֹךְ סִגְלַת
הַחֲבוּר שְׁמִיד שְׁעוּסֵק בְּחִשְׁקוֹ אֶהְבֵּת הַשֵּׁם יִשְׁאַבְנוּ כְּשֵׁאיִבַּת
הָאָבֵן הַשׁוֹאֵבַת אֶת הַבְּרוֹזֶל וַיִּכְנַס אֵלָיו לְהַצִּלַּת נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ
וַנִּשְׁמְתוּ וְתִקְוֹנוּ, וְאִפְלוּ אִם יִהְיֶה רָשָׁע אֵין חֲשֵׁשׁ אִם יִכְנַס. (אור
יָקָר, שְׁעַר א' סִימָן ה')

סֵפֶר הַזִּהָר הוּא מִגֵּן לְיִשְׂרָאֵל כְּתַבַּת נַח

הַאי חֲבוּרָא אִיהוּ כְּגוֹנוֹא דְתַבַּת נַח (תְּקוּנֵי זִהָר חֲדָשׁ דְּף ע"ב עֲמוּד
ד'), פְּרוּשׁ, כִּי חֲבוּר זֶה שְׁנִקְרָא סֵפֶר הַזִּהָר הוּא כְּמוֹ תַבַּת
נַח, שְׂבֵה הָיוּ מִיָּנִים הַרְבֵּה וְלֹא הָיָה קִיּוּם לְאוֹתָם הַמִּיָּנִים
וְהַמִּשְׁפָּחוֹת כָּלָם אֶלָּא עַל יְדֵי כְּנִיסָתָם לְהַתְבָּה, כֵּן הוּא
מִמֶּשׁ, כִּי עַל יְדֵי סוּד הַגְּלוֹת וְכוּ' וּמִגִּיעַ פָּגַם לְצַדִּיקִים
כָּלָם וְהַחֲשִׁכַת מְאוּרֵי אוֹרָם כְּמַעַט טוֹעֲמַת מֵר מִמּוֹת, וְלִזְה
לְקִיּוּמָם שְׁלֹא יִשְׁלַט הַגְּלוֹת בָּהֶם הָיָה לָהֶם סוּד הַחֲבוּר הַזֶּה כְּעֵנִין
תַבַּת נַח מִמֶּשׁ, לְתַקֵּן מַחֲזֵן מִכַּת הַגְּלוֹת וּמִי מִבּוֹל הַחִיצוֹנִים
הַמַּחֲשִׁיכִים וְכוּ', אֶלָּא תִהְיֶה אוֹר שְׂכִינָה מְאִירָה קָצַת
וּמִלְבָּשֶׁת הַצְדִּיקִים, כֵּן יִכְנַסוּ הַצְדִּיקִים אֶל סוּד אוֹר חֲבוּר
הַזֶּה לְהִתְקִים.

וְכֹךְ סִגְלַת הַחֲבוּר שְׁמִיד שְׁעוּסֵק בְּחִשְׁקוֹ אֶהְבֵּת הַשֵּׁם
יִשְׁאַבְנוּ כְּשֵׁאיִבַּת הָאָבֵן הַשׁוֹאֵבַה אֶת הַבְּרוֹזֶל, וַיִּכְנַס אֵלָיו
לְהַצִּלַּת נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ וַנִּשְׁמְתוּ וְתִקְוֹנוּ. וְאִפְלוּ אִם יִהְיֶה רָשָׁע,
אֵין חֲשֵׁשׁ אִם יִכְנַס, מִפְּנֵי שְׂאִין כְּנִיסָתוֹ כְּנִיסָה, אֶלָּא יִהְיֶה
לוֹ אַחַת מִהַשְּׂתִים, אוֹ יִחְזִירָנוּ בְּתִשׁוּבָה וַיִּהְיֶה צַדִּיק וַיִּכְנַס
בוֹ, אוֹ יִדְחָנוּ דְחִיָּה גְמוּרָה וַיִּפְרֹשׁ עֲצָמוֹ, כְּעֵנִין תַבַּת נַח
שְׁהָיָה דוֹחָה הַרְשָׁעִים וְאוֹתָם שְׁחָטְאוּ מִן הַחִיָּה וְהַבְּהֵמָה.

(אור יָקָר, שְׁעַר א' סִימָן ה')

דבגין האי חבורא והאם רבצת על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים, אלין אנון דאתמר בהון בנים אתם להשם אלהיכם. והאי חבורא הוא פגונא דתבת נח דאתכנש בה כל מין ומין, הכי מתכנשין בהאי חבורא כל נשמתין דצדיקיא ואנשי מדות, דאתמר בהון (תהלים קיח) זה השער לה' צדיקים יבאו בו, ואחרנין דלא צדיקים, אתדחין מתמן. וכד אתגליא האי חבורא בעלמא, סגיאין מתכנשין לגבה דאתמר בהון (דברים כט) כי את אשר ישנו פה וגו', ואת אשר איננו פה בהאי חבורא עמנו היום. ועלהו אתמר (דניאל יב) ומצדיקי הרבים פכוכבים לעולם ועד, כאנון כוכביא דיהון קיימין לעלם ולעלמי עלמא, ואתמר בהון והיה זרעך ככוכבי השמים. (תקוני זהר חדש דף ע"ב עמוד ד').

ללמד תקוני זהר ארבעים יום מראש חדש אלול עד יום הכפורים

יעין בסוף הקדמת בעל כסא מלך ועוד בכמה ספרים קדושים שהלהיבו מאד ללמד התקוני הזהר בארבעים יום שמראש חדש אלול עד יום הכפורים (ואולי יש להסמיק זה ממה שכתב בתקון ו' ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה ודא יום הכפורים דתבת נח היא אמא עלאה חלון דילי הוא עמודא דאמצעייתא דביה אור יתירה אור וכתב בבאור מהגר"א שביום הכפורים חלונות התבה והוא תשובה אמא עלאה פתוחים וזהו שכתוב מקץ ארבעים יום שהם ארבעים יום הידועים מראש חדש אלול ורעיא מהימנא איתא על התקוני זהר דאיהי פגונא דתבת נח וכו' כידוע.

(הקדמת המוציא לאור תקוני זהר מהגר"א)

**בזהר מכנסים נשמות הצדיקים ואנשי מדות, והאחרים נדחים
ממנו**

והאי חבורא הוא כגונא דתבת נח דאתכנש בה כל מין ומין, הכי מתכנשין בהאי חבורא כל נשמתין דצדיקיא ואנשי מדות, דאתמר בהון (תהלים קיח) זה השער לה' צדיקים יבאו בו, ואחרנין דלא צדיקים, אתדחין מתמן. וכד אתגליא האי חבורא בעלמא, סגיאין מתכנשין לגבה, דאתמר בהון (דברים כט) כי את אשר ישנו פה וגו', ואת אשר איננו פה בהאי חבורא עמנו היום. ועלהו אתמר (דניאל יב) ומצדיקי הרבים כפוכבים לעולם ועד, כאנון פוכביא דיהון קימין לעלם ולעלמי עלמיא.

(תקוני זוהר חדש דף ע"ב עמוד ד')

**אין חשש בכתיבת חכמת האמת, אדרבה הוא כמו תבת נח
שאוסף ושואב אותו אליו בשער להשם**

החבור הזה לא יעדר ולא יעלם אלא יתחבר ויכתב ויסדר, כי אין חשש בכתיבתו משום דלא ימנע הבא לעסק בו הוא צדיק או רשע, אם הוא צדיק, אדרבה, החבור הזה הוא כמו תבת נח שאוסף ושואב אותו אליו בשער להשם שאוסף הצדיקים אל תוך ההיכל פנימה.

(רבינו הרמ"ק הרב משה קורדובירו, דע את אלקי אביך, י"א)

בזהר פרשת נשא דף קכ"ד ע"א:

**בריחת רבי שמעון בר יוחאי עשתה ענין התבה, וכלנו נברח
להתבה הזאת וננצל**

ונמצא שבריחת רבי שמעון בר יוחאי עשתה ענין התבה, שבסודה נעשה הזהר, אשר בו נכללו כל הששים

רְבוּא נְשַׁמְתִּין, כַּמְזָכֵר בְּתַקוּנֵי, וְאִזּוּ נְחָשֵׁב זֶה לְבְרִיחָה
 כְּלָלִית לְכָל יִשְׂרָאֵל, עַד שְׁבִסוּף הַיָּמִים לֹא יִצְטָרֵף אֶלָּא
 יִצִּיאָה, וְזֶהוּ שְׁנֵאמַר (ישעיה נב, יב): "כִּי לֹא בַחֲפוּזוֹן תֵּצֵאוּ
 וּבְמִנוּסָה לֹא תִלְכוּן כִּי הִלֵּךְ לְפָנֵיכֶם ה' וּמֵאֲסַפְכֶם אֶלְקֵי
 יִשְׂרָאֵל"...

(א) כָּל מִי שֵׁיתְדַבֵּק בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ בּוֹרַח מִן הַסְטֵרָא
 אַחֲרָא, וַיִּנְצַל מִחֲבִלֵי מְשִׁיחַ

וְהָאֵמֶת, כִּי סֵפֶר הַזִּהַר נִשְׁאָר אַחֲרָיו (אַחֲרֵי רִשְׁבִּי) לְבִרְכָה,
 שְׁכָל מִי שֵׁיתְדַבֵּק בּוֹ נִקְרָא שְׁבוֹרַח מִן הַסְטֵרָא אַחֲרָא, עַד שְׁלֹא
 יִצְטָרֵף לוֹ (בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים) אֶלָּא יִצִּיאָה, וְאוֹדִיעָךְ מֵה תּוֹעֵלֶת נִמְצָא
 בּוֹה, וְהָאֵמֶת כִּי תּוֹעֵלֶת גְּדוֹל הוּא, כִּי הוּא הַצֵּלָה מִחֲבִלֵי מְשִׁיחַ.

עֲזָרֵי מַעַם הַשָּׁמַיִם עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

ספר

זוהר יום הכיפורים

חלק ב'

ספר ב': הכולל בתוכו

מאמרי הזוהר להושענא רבה

יָצָא לְאוֹר עַל יְדֵי "מַפְעֵל הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי"

בַּעִיָּה "קֵת יָם תּוֹבֵב" א

ו' אלוֹל ה'תשע"ו

לְעִילוּי נִשְׁמַת גְּרָצִיָּה בַת שְׂרָה

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה

מגדולי ישראל כבר באו בדפוס בשאר הספרים
שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן.

ספר

זוהר הקדוש להושענא רבה

שולחן ערוך אורח חיים

סדר יום הושענא רבה

סימן תרס"ד, סעיף א':

א. מחבר: ביום שביעי שהוא הושענא (א) רבה נוהגים להרבות במזמורים (ב) כמו ביום טוב, ומרבים קצת בנרות (ו) כמו ביום הכיפורים לפי שבחג נידונים על המים ונוהגים להתיר בו אגודו של לולב ומקיפים שבע פעמים ומרבים תחנונים על המים

רמ"א: ... ואומרים קדיש שלאחר תפילת מוסף בניגון יום טוב, ואין רגילין לעשות מלאכה (ה) של חול עד אחר יציאה מבית הכנסת. ... כתבו הראשונים ז"ל שיש סימן בצל [ג] הלבנה בליל הושענא רבה שיקרה לו או לקרוביו באותה שנה, ויש מי שכתב שאין לדקדק בזה, כדי שלא לתרע מזליה, גם כי רבים אינם מבינים הענין על בוריו,

ויותר טוב להיות תמים ולא לחקור עתידות¹², כן נראה לי.

והמדקדקים נוהגים לטבול [ד] עצמם קודם עלות השחר כמו בערב יום הכיפורים (מנהגים), ויש נוהגים ללבוש הקיטל כמו ביום כיפור.

באר היטב: [ג] עיין פלאים מזה בכוונת האר"י. [ד] ונכון לטבול מבערב ללמוד כל הלילה בקדושה (עיין של"ה).

משנה ברורה: (א) נוהגים ישראל להיות נעורים בליל ערבה, וכבר נדפס הסדר. (ב) לפי שבחג נידונים על המים והוא גמר חתימה, ואומרים למנצח מזמור השמים מספרים ושאר מזמורים וקדושת מוסף, נעריצך, כמו ביום טוב. (ה) ויש מסירין מעצמן אפילו הכיס של מעות, ומה שגובין מעות אתרוג, מפני שרוב הקהל מתאספין בהושענא רבה ויש רויח לצדקה מזה. (פרי מגדים). (ז) כמו ביום הכיפורים: לפי שבחג נידונים על המים, וכל חיי האדם תלויין במים, והכל הולך אחר החיתום (ט"ז).

ביום הקדוש הושענא רבה שהוא יום החיתום אנו צריכים לסנגור גדול ומליץ יושר אמיתי, ואין לנו עצה אלא להידבק ברשב"י שהבטיח יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, ומי שזוכה להשתתף בלימוד של הזוהר הקדוש יחד שבטי ישראל כל אחד במקומו, ידע

¹² (ידוע מהצדיק הקדוש רבי ר' מרדכי מנדבורנא זי"ע שהיה אומר למלמדים שיזהירו לילדים שישננו את הפסוק הזה עם הרש"י הקדוש בעל פה: "תמים תהיה עם יְדָד אֶלְקִיךָ": (פרשת שופטים-חמישי דברים פרק יח יג):

וברש"י שם, וזה לשון קדשו: "תמים תהיה עם ה' אלהיך" - התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו.

שהרשב"י זי"ע יושב אתנו בלומדינו תורתו כמו שכתב
המקבל הקדוש רבי אברהם אזולאי זי"ע א זקנו של
החיד"א, בשם המקובל הרב אברהם גלאנטי זי"ע, בספרו
"אור החמה" על ה"אדרא דמשכנא" (דף קכ"ג ע"ב), וזה לשון
קדשו: אפילו עוד היום, אחר שנפטר רשב"י מבינינו, כל זמן
שאנו עוסקים בדברי האדרא, "אתער" - בא רבי שמעון
מעטר כמלך בעטרוותיו בראש, וישב בגוון, עכל"ק. ובדאי
כאשר יבקש ויתפלל בזכות הרשב"י תתקבל תפלתו
ותעשה בקשתו.

בואו וראה איך שנרמז בגימטריה ענינים נשגבים:

כחא דשמעון בן יוחאי = 586

= שופר = 586

= חסד גבורה רחמים = 586

[חסד - אברהם, גבורה - יצחק, רחמים - יעקב]

ביאור: כוחו של הרשב"י הוא כמו כח השופר, שיש
בו כוח שלש האבות הקדושים, שתקיעות השופר מרמזות
על זה, תקיעה ראשונה אברהם אבינו, ותקיעה אחרונה
יעקב אבינו, ובתווך שברים תרועה יצחק אבינו, ואז
אברהם ויעקב ממתקים את הגבורות של יצחק אבינו
ע"ה.

וכאן רואים כמה כוחו גדול של הרשב"י וראה מה

שאמרו בזוהר חדש (פרשת נח כ"ו ע"א):

הקדוש ברוך הוא, נתן עצה להנצל מפל המקטרגים שלמעלה,
ביום הנה מזדמנים ישראל לעורר עליהם רחמים, ובמה?
בשופר.

תָּא חֲזוּ, בְיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְתִיב בְּדִינָא עַל
עֲלָמָא, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא עֲאֲלִין לְחוּשְׁבָנָא, וְלֹא אֵית מָאן דְּלֹא עֲאֵל
בְּחוּשְׁבָנָא. וְסִפְרִין דְּחֵיין וּמְתִין פְּתִיחִין בְּהָהוּא יוֹמָא.

בֵּא וּרְאֵה, בְּיוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא יוֹשֵׁב בְּדִין עַל הָעוֹלָם, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם
נִכְנָסִים בְּחֻשְׁבוֹן, וְאִין מִי שֶׁלֹּא נִכְנָס בְּחֻשְׁבוֹן,
וְסִפְרֵי חַיִּים וּמְתֵים נִפְתְּחִים בְּיוֹם הַהוּא.

וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגִין דְּאֲתַרְעֵי בְּהוּ, יֵהֵב לוֹן עֵיטָא לְאַשְׁתַּזְבָּא
מִכָּל מְקַטְרָגִין דְּלְעִילָא, דְּאִינוּן אֲתַמְנֵן בְּכָל זְמַנָּא דְּדִינָא שְׂרִיא
עַל עֲלָמָא. בְּהַאי יוֹמָא אֲזַדְמֵנן יִשְׂרָאֵל לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי עֲלֵיהוּ.
וּבְמָה. בְּשׁוֹפָר.

וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְשׁוּם שְׂרָעָה בְּהֵם, נָתַן לָהֶם
עֵצָה לְהִנָּצֵל מִכָּל הַמְּקַטְרָגִים שְׁלִמְעֵלָה
שְׂמֹת־מְנִים בְּכָל זְמַן שְׁהֲדִין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם. בְּיוֹם
הַזֶּה מְזַדְמֵנִים יִשְׂרָאֵל לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם רַחֲמִים,
וּבְמָה? בְּשׁוֹפָר.

דְּהָא קָלָא דְנַפְיָק, סְלִיק לְעִילָא, וְאַתְעָר שׁוֹפָר דְּלְעִילָא. כְּדִין
אַתְעָרוּ רַחֲמֵי מֵאֲתַרְיָהוּ. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָם מְכוּרְסֵי
דְּדִינָא וְיְתִיב בְּכוּרְסֵיא דְרַחֲמֵי, וְחַיִּים עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא
אַתְיִיחֵיב רְשׁוּ לְמְקַטְרָגָא עֲלֵיהוּן.

שֶׁהַקּוֹל הַזֶּה שְׂיוּצָא עוֹלָה לְמַעְלָה וּמְעוֹרָר אֶת
הַשּׁוֹפָר שְׁלַמְעֵלָה. אִזּוּ מִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים
מִמְקוֹמָם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָם מִכִּסֵּא הַדִּין
וַיּוֹשֵׁב בְּכִסֵּא רַחֲמִים, וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִתְּנָת
רְשׁוּת לְמִקְטָרֵג עֲלֵיהֶם.

וַיִּשְׂרָאֵל תִּיַיְבִי בְּתִיּוֹבְתָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַקְעִי שׁוֹפָר,
וְאִתְעָרוּ רַחֲמֵי דְהָא הַהוּא קָלָא דְנַפְקָא, אִתְעָרוּתָא דְרַחֲמֵי אִיהוּ.
וּכְדִין, דְּלְטוֹרָא לָא יְכִיל לְקַיְימָא קָמִי כּוּרְסֵיִיא דְרַחֲמֵי. דְהָא לָא
אֲתִי מַהֲהוּא סְטְרָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח קְטִיגוֹרָא.

וַיִּשְׂרָאֵל שָׁבִים בְּתִשׁוּבָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְתוֹקְעִים שׁוֹפָר וּמְעוֹרְרִים רַחֲמִים, שְׁהָרִי הַקּוֹל
הַהוּא שְׂיוּצָא הוּא הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל רַחֲמִים, וְאִזּוּ
הַמְּלָשִׁין לֹא יָכוֹל לַעֲמֹד לְפָנֵי כִּסֵּא הַרַחֲמִים,
שְׁהָרִי לֹא בָא מִן אוֹתוֹ הַצֵּד, וְלֹא נִמְצָא קְטִיגוֹר.

בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי, דְאִיהוּ חֲתִימָא דְדִינָא, וְקַיְימֵי יִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשְׁתָּא
דְּמֵאֲרִיהוּן. בְּהַהוּא יוֹמָא, בְּגִין דְּלֹא יִקְרַב דְּלְטוֹרָא לְמִקְדָּשָׁא,
יְהִיבִין לֵיהּ שְׁעִיר, דְאֲתִי מִסְטְרָא דְרוּחָא מְסֻבָּא, וְהוּא מְסֻבָּא,
וְרוּחָא מְסֻבָּא אֲתַהֲנִי מִיְנֵיהּ, וְהוּא אֲתַעֲסֵק בֵּיהּ, וְלֹא קְרִיב
לְמִקְדָּשָׁא לְסֻבָּא. וּכְדִין אֲנַפִּין נְהִירִין, וַיִּשְׂרָאֵל אֲשַׁתְּזִיבוּ מִנֵּיהּ.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, שֶׁהוּא חֲתִימַת הַדִּין, וְעוֹמְדִים
יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשֵׁת רַבּוֹנָם בְּיוֹם הַהוּא כְּדִי שְׁלֹא

יִקְרַב הַמִּלְשִׁין לַמִּקְדָּשׁ, נוֹתְנִים לוֹ שְׁעִיר שְׂבִיא
 מִצֵּד שֶׁל רוּחַ הַטְּמֵאָה, וְהוּא טָמֵא, וְרוּחַ הַטְּמֵאָה
 נִהְיִית מְמוֹנָה, וְהוּא מִתְעַסֵּק בּוֹ, וְלֹא קָרַב
 לַמִּקְדָּשׁ לְטָמֵא. וְאֵז הַפָּנִים מְאִירוֹת, וַיִּשְׂרָאֵל
 נִצּוּלִים מְמוֹנָה.

וכמה הפליגו בכוחו של הרשב"י עם בנו רבי אלעזר
 ע"ה, בזוהר חדש (פרשת נח כו ע"ב)

אָמַר לוֹ: רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר: אֲנִי וְאַתָּה מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן
 לְהַשְׁתַּעֲשַׂע עִם הַמִּלְךְ הַמְּשִׁיחַ שֶׁל דָּוִד

אָמַר לִיהִ [שאל רבי אלעזר מאביו רבי שמעון] מָה אָנּוּ תַמָּן. אָמַר לִיהִ, אֲנִי
 וְאַתָּה מְלֹאכֵי עִילָאָה, לְאַשְׁתַּעֲשַׂע בְּמִשְׁחָא מְלָכָא דְדָוִד. קָם, עַד
 דְּהוּהוּ קָם, חָמָא חָמוּהֵי דְאַנְפוּי נְהִירִין כְּשִׁמְשָׁא.

אָמַר לוֹ: מָה אָנּוּ שְׁמִים? [מה אנו חסובים בעולם העליון] אָמַר
 לוֹ: אֲנִי וְאַתָּה מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן לְהַשְׁתַּעֲשַׂע עִם
 הַמִּלְךְ הַמְּשִׁיחַ שֶׁל דָּוִד. קָם. בְּעוֹד שְׁקָם, רָאָה
 חָמוּי שְׁפָנִיו מְאִירִים כְּמוֹ הַשְּׁמֶשׁ.

אָמַר לִיהִ חָמוּי, מְלָה חֲדָתָא שְׁמַעְתָּ, אוֹ בְנֵהִירוֹ יִקְרָא זִינָא דְמִשָּׁה
 אֶסְתַּכְּלַת. אָמַר לִיהִ לָא. אֶלָּא זְכָאִין אִינּוֹן צְדִיקִיא, דְנִטְרִין לְהוֹן
 מִשְׁרַיִתִי קְדִישֵׁי עִילָאָה, שְׁנַאָמַר (תהלים צא) כ"י מְלֹאכֵי"ו יִצְו"ה ל"ך
 לְשִׁמְרַךְ בְּכָל דְרַכִּיךְ.

אָמַר לוֹ חֲמִיו: דְּבַר חֲדָשׁ שְׁמַעְתָּ, אוֹ שְׁבָאוֹר
 כְּבוֹד הַזֵּיו שֶׁל מֹשֶׁה הַסֵּתֶפֶלֶת? אָמַר לוֹ: לֹא,
 אֲלֵא אֲשֶׁרִי הֵם הַעֲדִיקִים שְׁשׁוּמְרִים אוֹתָם מִחֲנוֹת
 קְדוּשִׁים עֲלִיזִים, שְׁנֵאמַר (תהלים עא) כִּי מִלְּאֲכִי"ו
 יֵצֵו"ה לָךְ לְשִׁמּוֹרָךְ בְּכֹל דְּרָכֶיךָ.

זוהר בראשית (פרשת ויחי דף רכ ע"א)

שְׁמוֹר הוּא הָאָדָם, וְגוֹפּוֹ בְּקִיּוּם, וְרוּחַ שְׂרוּיָהּ בְּתוֹכוֹ

תָּא חֲזוּ, הָאֵי צְלָם קְדִישָׁא, כַּד אָזִיל בַּר נֶשׁ וְאֶתְרַבֵּי, וְאֶתְעֵבִיד
 מֵהָאֵי פְּרָצוּפָא דְיוֹקְנָא דִּילִיָּהּ. אֶתְעֵבִיד צוּלְמָא אַחְרָא, וּמִתְחַבְּרֵן
 כְּחֻדָּא. וְדָא נְטִיל לְדָא, בְּשַׁעְתָּא דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ תַרְיֵן צוּלְמִין, נְטִיר
 הוּא בַר נֶשׁ, וְגוֹפָא דִּילִיָּהּ בְּקִיּוּמָא, וְרוּחִיָּה שְׂרִיא בְּגוּיָּהּ. בְּשַׁעְתָּא
 דְּקָרִיבוּ יוּמוֹי, מִתְעַבְּרֵן מְנִיָּה, וְדָא סְלִיק לְדָא, וְאֶשְׁתַּאֲרַבַר בַּר נֶשׁ
 בְּלֵא נְטִירוֹ. כְּדִין, (שיר השירים ב) עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים, תַּרְיֵי.

בֵּא רֵאָה, הַצְּלָם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה, כְּשֶׁהוֹלֵךְ אָדָם
 וּמִתְגַּדֵּל וְנִעְשִׂית מִהַפְּרָעוּף הַזֶּה הַדְּמוּת שְׁלוֹ,
 נַעֲשֶׂה צְלָם אַחֵר, וּמִתְחַבְּרִים בְּאַחַד, וְזֶה נוֹטֵל
 אֶת זֶה. בְּשַׁעָה שְׁנִמְצָאִים שְׁנֵי צְלָמִים שְׁמוֹר הוּא
 הָאָדָם, וְגוֹפּוֹ בְּקִיּוּם, וְרוּחַ שְׂרוּיָהּ בְּתוֹכוֹ. בְּשַׁעָה
 שְׁקֻרְבִים יָמִיו, הֵם עוֹבְרִים מִמֶּנּוּ, וְזֶה עוֹלָה לְזֶה,

וְנִשְׁאָר אָדָם בְּלִי שְׂמִירָה, אִז (שיר ב) עַד שְׂיִפוּחַ
הַיּוֹם וְנָסוּ הַעֲלָלִים, שְׁנַיִם.

צָרִיךְ אָדָם לְעוֹרֵר תְּשׁוּבָה שְׂיִשׁוּב מִהֶרְשֵׁעַ, שְׂהַרִי אוֹתוֹ יוֹם
נִכְתָּבִים פְּתָקִים, וְכֻלָּם נִמְצָאִים בְּתֵיק פְּתוּבִים. אִם זָכָה אָדָם
שְׂיִשׁוּב לְפָנָי רַבּוֹנוּ, קוֹרְעִים אֶת הַפְּתָקִים שְׂעָלָיו

תָּא חֲזוּ, כַּד אֲתַעֵר דִּינָא בְּעֵלְמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב עַל
כְּרִסֵי דְדִינָא לְמִידָן עֵלְמָא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַתְעָרָא (בדינא) תְּשׁוּבָה,
דְּיִיתוּב מִחִיּוּבָא (נ"א מחיובוי). דְּהָא הֵהוּא יוֹמָא, פְּתָקִין כְּתִיבוּ,
וּמִשְׂתַּכְּחֵי כְּלָהוּ בְּאַחְמַתָּא הָא כְּתִיבִין. אִי זָכִי בַר נֶשׁ דְּיִיתוּב קַמִּי
מְאַרְיָה, קָרְעִין פְּתָקִין דְּעֵלְיָה.

בְּא רְאָה, כְּשִׂמְתְּעוֹרֵר דִּין בְּעוֹלָם, כְּשִׂהֲקָדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִּין לָדוֹן אֶת הָעוֹלָם,
צָרִיךְ אָדָם לְעוֹרֵר [בדין] תְּשׁוּבָה שְׂיִשׁוּב מִהֶרְשֵׁעַ
[מחטאין], שְׂהַרִי אוֹתוֹ יוֹם נִכְתָּבִים פְּתָקִים, וְכֻלָּם
נִמְצָאִים בְּתֵיק פְּתוּבִים. אִם זָכָה אָדָם שְׂיִשׁוּב
לְפָנָי רַבּוֹנוּ, קוֹרְעִים אֶת הַפְּתָקִים שְׂעָלָיו.

אַחַר כֵּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן לְפָנָי הָאָדָם אֶת יוֹם הַכְּפוּרִים,
יוֹם הַתְּשׁוּבָה

לְבַתֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין קַמִּיה דְּבַר נֶשׁ, יוֹמָא דְכְּפוּרֵי יוֹמָא
דְּתְשׁוּבָה. אִי תַב מִחֻטְּאוֹי טַב. וְאִי לָא, פְּקִיד מְלָכָא לְמַחְתָּם
פְּתָקִין. וְוִי, דְּהָא תְּשׁוּבָה בְּעֵיא לְאַסְתְּלָקָא מְנִיָּה.

אַחַר כֶּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן לְפָנַי הָאָדָם
אֶת יוֹם הַכִּיפּוּרִים, יוֹם הַתְּשׁוּבָה. אִם שָׁב מִחַטָּאוֹ
– טוֹב. אִם לֹא – מִצְוָה הַמֶּלֶךְ לַחֲתֹם פְּתָקִים.
אִי כִי הַתְּשׁוּבָה רוּעָה לְהַסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ.

אם עָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנַי רְבוּנוּ

אִי זָכִי בַתְּשׁוּבָה, וְלֹא שְׁלִימָתָא כְּדָקָא יְאוּת, תְּלִינ לִיה עַד הַהוּא
יּוֹמָא בְּתַרְאָה דְעֶצְרַת, דְּהוּא תְּמִינָאָה לְחַג. וְאִי עֲבַד תְּשׁוּבָה
שְׁלִימָתָא לְקַמֵּי מְאָרִיָּה, אַתְקַרְעוּ. וְאִי לֹא זָכִי, אֵינּוּן פְּתָקִין נְפָקִין
מִבֵּי מַלְכָּא, וְאַתְמַסְרֵן בִּידוּי דְסַנְטִירָא, וְדִינָא מִתְעַבִּיד, וּפְתָקִין
לֹא מִהֲדָרֵן תּוּ לְבֵי מַלְכָּא.

אִם זָכָה בַתְּשׁוּבָה וְלֹא שְׁלֵמָה כְּרָאוּי – תּוֹלִים לוֹ
עַד אוֹתוֹ יוֹם אַחֲרוֹן שֶׁל עֶעְרַת, שֶׁהוּא שְׁמִינִי
לְחַג. אִם עָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנַי רְבוּנוּ –
נְקַרְעִים. וְאִם לֹא זוֹכָה – אוֹתָם פְּתָקִים יּוֹעָאִים
מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וְנִמְסָרִים בִּיַדֵּי מַלְאָךְ הַדִּין, וְהַדִּין
נְעֻשָׂה, וּפְתָקִים יוֹתֵר לֹא חוֹזְרִים עוֹד לְבֵית
הַמֶּלֶךְ.

אִז מְעַבְרִים הַצְּלָמִים מִמֶּנּוּ וְלֹא נִמְצָאִים עִמּוֹ

כְּדִין צוֹלְמִין אַתְעַבְרוּ מְנִיָּה, וְלֹא מִשְׁתַּכַּחִין עִמִּיָּה. כִּיּוֹן דְּמִתְעַבְרֵן
מְנִיָּה, הָא וְדָאֵי טוּפְסָקָא דְמַלְכָּא יַעֲבֵר עֲלֵיָּה, וְיִטְעוּם כְּסָא
דְּמוֹתָא. וְבַהּ הוּא לִילְיָא דְחַגָּא בְּתַרְאָה, סַנְטִירִין זְמִינִין, וּפְתָקִין

נְטִילִין, בְּתֵר דְּנִטְלֵי לֹוֹן, צוֹלְמִין מִתְעַבְרָן, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין (נ"א ואי משתכחין גריעין יעבר עלוי מרעין וכו') בְּהוּ יְדִי. וְאִי מִשְׁתַּכְּחִין בְּהוּ יְדִי (יעדי), דִּינָא גְרִיעָא, אוּ יַעֲבֵר עֲלוּי דִּינָא מְרַעִין בִּישִׁין, בְּגְרִיעוּתָא דְלֵהוֹן, וְהָא אוּקִימָנָא לְהָא.

אָז מְעַבְרִים הַעֲלָמִים מִמְּנוּ וְלֹא נִמְצְאִים עִמוּ. כִּיּוֹן שְׁעַבְרוּ מִמְּנוּ, הָרִי וְדָאֵי שְׁעַנְשׁ הַמֶּלֶךְ יַעֲבֹר עָלָיו וְיִטְעֵם מִכּוּס הַמְּוֹת. וּבְאוֹתוֹ לַיְלָה שֶׁל חֹג הָאֲחֵרוֹן, הַמְּלָאכִים הַמְעַנִּישִׁים מְזֻמְנִים, וְנוֹטְלִים אֶת הַפְּתָקִים. וְאַחַר שֶׁנִּטְלוּ אוֹתָם, מְעַבְרִים הַעֲלָמִים, וְלֹא נִמְצְאִים [ואם נמצאים פגומים, יעבר עליו מחלות וכו'] בָּהֶם יְדִים. וְאִם נִמְצְאִים בָּהֶם יְדִים – דִּין גְּרוּעַ, אוּ יַעֲבֹר עֲלָיו דִּין שֶׁל מַחֲלוֹת רְעוּת בַּפְּגָם שֶׁלָּהֶם, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ אֶת זֶה.

וּבְסִפְרֵי הַקְּדָמוֹנִים אוֹמְרִים יוֹתֵר

וּבְסִפְרֵי קְדָמָאֵי אָמְרֵי יִתִּיר, כַּד רִישָׁא אַגְרַע, וְיִשְׁתַּכַּח גּוֹפָא. בְּרִיָּה, אוּ אֲנִתְתִּיָּה יִשְׁתַּכְּחוּ וְהוּא יִסְתַּלַּק. וְהִנֵּי מִיֵּלִי, כַּד לֹא אֶהְדֵּר כָּל הַהוּא זְמָנָא בְּתִיּוּבְתָא. אֲבָל אִי אֶהְדֵּר, טַעְמָא דְמוֹתָא יִטְעֵם, וְיִתְסִי.

וּבְסִפְרֵי הַקְּדָמוֹנִים אוֹמְרִים יוֹתֵר, כְּשֶׁהֲרָאֵשׁ נִגְרַע וְיִמְצָא הַגּוֹף – בְּנֹו אוּ אִשְׁתּוּ יִמְצָאוּ, וְהוּא יִסְתַּלַּק. וְזֶה מְדַבֵּר כְּשֶׁלֹּא חָזַר כָּל אוֹתוֹ זְמַן

בְּתִשׁוּבָה. אֲבָל אִם חֲזַר, טַעַם הַמּוֹת יִטַּעַם וַיִּתְרַפֵּא.

זֶה כְּשֶׁהִלְבַּנָּה מֵאִירָה וְהִלִּילָה מִתְקַן בְּאוֹר

וְאִי גּוֹפֵא לָא אֶתְחַזֵּי, וַיִּשְׁתַּכַּח רִישָׁא. אֵינּוֹן סְלָקִין, וְהוּא אֶתְקִיִּים. וְהֵנִי מִיֵּלִי, כַּד בְּרִיָּה זְעִירָא בְּרִשׁוּתִיהָ. וְאִי יָדוּי פְּגִימוֹ, עֲבִידְתָּא דִּידוּי פְּגִימִין. רְגָלוֹי, מִרְעִין רְדָפִין עֲלֵיהָ. עֶרְק צוּלְמָא וְאַהֲדָר, עֶרְק וְאַהֲדָר. עֲלֵיהָ כְּתִיב, (דְּבָרִים כח) בִּבְקָר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֲרָב, וְהֵאֵי כַּד נִהְרָא סִיְהָרָא, וְלִילֵיא אֶתְתַּקֵּן בְּנִהוּרָא.

וְאִם הַגּוֹף לֹא נִרְאָה וַיִּמְצָא הָרֹאשׁ – הֵם מִסְתַּלְקִים וְהוּא מוֹתְקִים, וְזֶה מוֹדָבֵר כְּשֶׁבָנוּ הַקָּטָן בְּרִשׁוּתוֹ. וְאִם יָדוּי פְּגוּמִים, מַעֲשֵׂה יָדוּי פְּגוּמִים, רְגָלוֹי – מִחֲלוֹת רוֹדְפוֹת אוֹתוֹ. בּוֹרַח הָעֶלְם וְחוֹזֵר, בּוֹרַח וְחוֹזֵר, עָלָיו כְּתוּב (דְּבָרִים כח) בִּבְקָר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֲרָב. וְזֶה כְּשֶׁהִלְבַּנָּה מֵאִירָה וְהִלִּילָה מִתְקַן בְּאוֹר.

עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנַי רְבוּנָם, וְלֹא יִצְטָרְכוּ לְדַבֵּר אַחֵר.
אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא

אֲבָל זִכְרֵי חֲסִידֵי, בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא מִסְתַּכְּלֵי בְּלַבְיֵיהוּ, כְּאֵלוֹ הֵהוּא יוֹמָא מִסְתַּלְקֵי מִעֲלָמָא, וְעַבְדֵּינ תִּיּוֹבְתָא שְׁלִימְתָא קָמִי מְאָרִיָּהוֹן, וְלֹא יִצְטָרְכוּ לְמַלְה אַחֲרָא. זִכְרָה חוֹלְקָהוֹן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתֵּי.

אָבֵל צַדִּיקִים חֲסִידִים, כָּל יוֹם וַיּוֹם מִסֵּתֶפֶלִים
 בְּלִבָּם כָּאֵלוֹ אוֹתוֹ יוֹם מִסֵּתֶלְקִים מִהָעוֹלָם,
 וְעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנַי רְבוּנָם, וְלֹא יִצְטָרְכוּ
 לְדַבֵּר אַחֵר. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא.

זוהר שמות (פרשת תרומה דף קמ"ב ע"א ע"ב)

בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה, כְּשֶׁהָעוֹלָם נִדוֹן וְכִסָּא הַדִּין עוֹמֵד לְמַלְךְ
 הָעֲלִיּוֹן לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם

בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּעֵלְמָא אֲתַדְּן, וְכַרְסִיא דְדִינָא קִימָא, לְגַבֵּי
 מַלְכָא עֲלָאָה, לְמִידָן עֲלְמָא. כָּל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ מִשְׁטָטָן, וּבְעָאן רַחֲמֵי
 עַל חַיֵּי. בְּלִילִיא דְנִפְקָא יוֹמָא דְדִינָא, אֲזֻלִּין וְקָא מִשְׁטָטִין
 לְמִשְׁמַע וְלְמַנְדַּע מֵאן הוּא דִינָא דְאֲתַדְּן עַל עֲלְמָא, וְלְזַמְנִין דְקָא
 מוֹדִיעִין בְּחַזְוּוּא לְחַיָּיא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (אִיּוֹב לג) בְּחִלּוֹם חֲזִיוֹן לִילָה
 בְּנִפּוּל תַרְדֵּמָה עַל אַנְשִׁים וְגו', אֲזֻ יִגְלָה אֲזֵן אַנְשִׁים וּבְמוֹסְרָם
 יִחַתּוּם. מֵאֵי מוֹסְרָם. דָּא נֶפֶשׁ, דְאִיהִי קִימָא וְחַתִּים לְבַנֵּי נִשְׂא
 מְלִין, לְקַבְּלָא מוֹסְרָא. (וִיחִי רכ"א)

בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה, כְּשֶׁהָעוֹלָם נִדוֹן וְכִסָּא הַדִּין
 עוֹמֵד לְמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם, כָּל נֶפֶשׁ
 וְנֶפֶשׁ מִשׁוֹטְטוֹת וּמִבְקָשׁוֹת רַחֲמִים עַל הַחַיִּים.
 בְּלִילָה שְׁיֻצָא יוֹם הַדִּין, הוֹלְכוֹת וּמִשׁוֹטְטוֹת
 לְשִׁמְעַ וְלַדְּעַת מֵהוּ הַדִּין שְׁנִדּוֹן עַל הָעוֹלָם,

וּלְפַעֲמִים שְׂמוּדִיעוֹת בְּמִרְאָה לַחַיִּים, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לג) בַּחֲלוֹם חֲזִיוֹן לַיְלָה בְּנֹפֶל תִּרְדָּמָה
 עַל אַנְשֵׁים וְגו', אִזּוּ יִגְלֶה אֶזֶן אַנְשֵׁים וּבְמִסְרָם
 יַחְתָּם. מַה זֶה מִסְרָם? זֹו הַנֶּפֶשׁ, שְׁעוֹמֶדֶת
 וְחוֹתְמֶת לְאַנְשֵׁים דְּבָרִים לְקַבֵּל מוֹסֵר.

בַּלֵּילָה הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַחַג, שְׂיֻצָאִים הַפְּתָקִים מִבֵּית הַמֶּלֶךְ

בַּלֵּילָיָה בְּתִרְאָה דְּחֻגָא, דְּקָא גַּפְקֵן פְּתָקִין מִבֵּי מַלְכָא, וְהָהוּא צֵל
 אֲעֵדִיאוּ מִבְּנֵי גְרִיעוּ דְהָאֵי עֲלֵמָא, הָהוּא גַּפְשׁ דְּקֵאמְרֵן, אֲזֵלָא (דף
 קמ"ב ע"ב) וּמְשֻׁטְטָא, (קכ"ט ע"א) וְחַד מְמַנָּא סְרְכָא, בְּרִזָּא גְלִיפָא בְּעִזְקָא
 בְּכֶתֶב מְפָרֵשׁ, יְדוּמִיעָ"ם, דְּפָקִיד בְּכֶתֶב דְּזִיּוּא גְלִיפָא, וּבְגוּ חֲזוּוֹן
 עֲלֵאִין. בְּהָהוּא לֵילָיָה גַּחֲתִית, וְכַמָּה אֶלְפִין וְרַבּוּא רַבּוּוֹן
 עַמִּיָּה, וְנִטְלִין לְהָהוּא צֵל מִכָּל חַד וְחַד, וְסִלְקִין, לִיָּה לְעֵילָא.

בַּלֵּילָה הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַחַג, שְׂיֻצָאִים הַפְּתָקִים
 מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, וְאוֹתוֹ צֵל מוֹסֵר מִבְּנֵי הַנְּגַרְעִים
 שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה אוֹתָהּ נֶפֶשׁ שְׂאֲמַרְנּוּ הוֹלְכֶת
 וּמְשׁוֹטְטֶת, וּמְמַנָּה אֶחָד שׁוֹטֵר, בְּסוּד חֲקוּק
 בְּטַבְעֶת בְּכֶתֶב מְפָרֵשׁ, יְדוּמִיעָ"ם, שְׂפּוּקֵד בְּכֶתֶב
 שֶׁל זִיּוּ חֲחֻקוּק וּבְתוֹךְ מִרְאוֹת עֲלִיוֹנִים יוֹרֵד
 בְּאוֹתוֹ לַיְלָה, וְכַמָּה אֶלְפִים וְרַבּוּא רַבּוּוֹת
 עַמוֹ, וְנִטְלִים אוֹתוֹ צֵל מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד וּמְעֵלִים
 אוֹתוֹ לְמַעְלָה.

וְאוֹתָהּ נִפְשׁ שְׂאֵמְרָנוּ הוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטְטַת וְרוֹאֶה אֶת אוֹתוֹ צֵל

וְהִיא נִפְשׁ דְּקֹאמְרָן, אֲזֵלָא וּמְשׁוֹטְטָא וְחִמָּאת לְהֵוּא צֵל, וְתָב
לְאַתְרֵיהּ גּוֹ קִבְרָא, וְקֵא מְכַרְזַת לְשָׂאָר מִתִּיבָא, פְּלוּנֵי אֲתֵי לְגַבְנָן,
פְּלוּנֵי אֲתֵי לְגַבְנָן. אֵי זְכָאָה טָבָא אִיהוּ, כְּלָהוּ חֲדָאן, וְאֵי לָאו, כְּלָהוּ
אֲמַרֵי ווֵי. כַּד סִלְקִין הֵוּא צֵל, סִלְקִין לִיה לְגַבֵי הֵוּא עֶבֶד
מִהֵימָן, דְּשָׁמִיָּה מְטַטְרוּ"ן, וְנָטִיל הֵוּא צֵל לְגַבֵיָּהּ, וְסִלֵּיק לִיה
לְאַתְרֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (אִיּוֹב ז) כְּעֶבֶד יִשְׂאָף צֵל, יִשְׂאָף צֵל וְדָאֵי.

וְאוֹתָהּ נִפְשׁ שְׂאֵמְרָנוּ הוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטְטַת וְרוֹאֶה
אֶת אוֹתוֹ צֵל, וְשָׁבָה לְמְקוֹמָהּ לְתוֹךְ הַקֶּבֶר,
וּמְכַרְיָזָה לְשָׂאָר הַמֵּתִים: פְּלוּנֵי יָבֵא אֵלֵינוּ, פְּלוּנֵי
יָבֵא אֵלֵינוּ. אִם עֲדִיק טוֹב הוּא – כֻּלָּם שְׂמֵחִים.
וְאִם לֹא – כֻּלָּם אוֹמְרִים אוּי. כְּשִׁמְעֵלִים אוֹתוֹ
צֵל, מְעֵלִים אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ עֶבֶד נְאֻמָּן שְׂשֵׁמוֹ
מְטַטְרוּ"ן, וְנוֹטֵל אֵלָיו אוֹתוֹ הַצֵּל וּמְעֵלָה אוֹתוֹ
לְמְקוֹמוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב ז) כְּעֶבֶד יִשְׂאָף צֵל.
יִשְׂאָף צֵל וְדָאֵי.

וּמְקוֹם לְנִפְשׁ לְמַנוּחָה וְלְהִנָּאָה בְּשַׁעָה שְׂמִשׁוֹטְטַת וְהוֹלֶכֶת

מֵהִיא שְׁעֵתָא וְאֵילָן, מִתְתַּקְנָא דּוּכְתָא לְהֵיא נְשָׁמָה דֵּהֵוּא בַר
נֶשׁ, וְדּוּכְתָא לְרוּחַ בְּגַנְתָּא דְעֵדָן. וְדּוּכְתָא לְנִפְשׁ לְנִיחָא
וְלְאַתְהִנָּאָה, בְּשַׁעֲתָא דְמְשׁוֹטְטָא וְאֲזֵלָא.

מֵאוֹתָהּ שָׁעָה וְאֵילָךְ מִתְקַן מְקוֹם לְאוֹתָהּ נְשָׁמָה
 שֶׁל אוֹתוֹ אִישׁ, וּמְקוֹם לְרוּחַ בְּגַן עֵדֶן, וּמְקוֹם
 לְנַפֵּשׁ לְמִנוּחָהּ וּלְהִנָּאָה בְּשָׁעָה שְׁמִשׁוּטְטָת
 וְהוֹלְכָתָּ.

כל הלומדים זוהר הקדוש יזכו לכל הברכות שבירך
 הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה, ימלא ה' משאלות לבכם
 לטובה ולברכה, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות,
 חַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רוּיָחֵי וְסִיעָתָא דְשַׁמַּיָא, זֶרְעָא חַיָּא וְקִימָא זֶרְעָא
 דִּי לָא יִפְסוּק וְדִי לָא יִבְטוּל מִפְתַּגְמֵי אוֹרִיתָא. מתוך בריאות
 ושמחה ונחת, יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים, ותזכו
 לשמוע ממלך המשיח בזכותך היגעתי, כמו שהתבטא פעם
 צדיק ואמר: בבוא מלך המשיח, עם ישראל נקבצו ובאו לך,
 ופליטת העם ששים ושמחים, בעת הזאת יתבונן מלך המשיח
 בעיניו הטהורות יבחן כל אחד ואחד לפי מעשיו, לפתע ירים
 ידו ויראה באצבעו, כולם ירימו עיניהם בפליאה ויביטו במחזה,
 אז ישמיע מלך המשיח את קולו ויאמר, בהפנותו אצבע על
 יהודי מסויים: "בזכותך הגעתי!, לך יש חלק בגאולת העם!". כך
 יראה על כל יהודי ויהודי שפעל למען ביאתו.

הלואי שנזכה להיות מן הזוכים המאושרים, שהמשיח
 בכבודו ובעצמו יעיד עלינו – "בזכותך הגעתי".

על כן, יהודים יקרים, תנו לימוד לשם שמים,
 הקריבו מדקותיכם למען השכינה הקדושה, לעשות נחת
 רוח ליוצרינו, לגרום לפדות נפשנו, ונלך כולנו כאחד יחד
 לקבל את אור פני מלך המשיח בב"א.

סֵפֶר

כוונת הברכות

מיני בשמים

אשר יצר

על המהיה

ברכת המזון

ברכות השופר

מזונות

הגפן

העץ

האדמה

שהכל

יצא לאור על ידי

מפעל הזוהר העולמי

בעיה"ק בת ים תובב"א

אלול תשע"ו לפ"ק - 0527-651911

לע"נ גרציה בת שרה ע"ה, ת.ג.צ.ב.ה.

כל הדיסקים הקדושים בעולם

כל הזוהר הקדוש 36 דיסקים

אלפום הגדול בעולם
 ענק 36 דיסקים מיליון מילים 36 דיסקים
 כל דיסק 10 שעות 3600

פרקים: סגור * נשמות * קריעת הים * תשובה
הזוהר הקדוש
 מאת: אריה ברדה * עם: אריה ברדה * עם: אריה ברדה
 36 דיסקים * כל שעה 10 שעות * ממוקמת * עם: אריה ברדה * עם: אריה ברדה
 תוכנית: תוכנית * עם: אריה ברדה * עם: אריה ברדה

כל התנ"ך 20 דיסקים

התנ"ך: המתנה הקדושה בעולם

כל התנ"ך עם מוזיקת הקת
 קרינת הריפוי * לפי פרקים
מפי הרב: אריה ברדה
 להזמנה: טלפון: 054-4577956

11 שעות האזנה הרמח"ל

54 פרשיות התורה לצפיה

28 שערים 14 שעות

כל פלא יועץ 5 דיסקים

כל פרקי אבות בשלמותו

כל הש"ס 2,710 שיעורים

כל עולם הזוהר 22 דיסקים

הזוהר היומי 5 דיסקים

24 סודות מהזוהר

כל פרשיות התורה והזוהר

עולמו של אליהו הנביא

חייו ועולמו של הרשב"י

24 שעות ללא הפסקה לשמוע את הזוהר הקדוש באתר: www.aryeberda.co.il

יש ביוטיוב מאות סרטונים קדושים..תהיה מנוי לחוברת הקדושה בעולם..טלפון: 054-4577956

הספר הזה הציל את א"י

והפיל את משטר
הנאצי ימ"ש, וגרם
לסיום המלחמה

טעון גניזה

בס"ד

פתח אליהו הנביא זכור לטוב עם מעלות הסולם

הצדיק הקדוש האלוכי
רבי יהודה לייב אשלג זצ"ל

בעל הסולם

ר' שמעון בר יוחאי

תורתו "מג"ד" לנו, היא מאירת
עינינו, הוא ימליך טוב בעדנו,
אדוננו בר יוחאי.
"מג"ד" ר"ת המלאכים: מיכאל, גבריאל, מריאל

בשואה האיומה רח"ל נצלו לחיים
אלו שהיו רגילים לאמרו כל יום
בעל פה קודם התפלה

"בספר הזוהר
ניצא מהגלות ברחמים"
להצלת כל עם ישׂראל ולבטול הגזרות

להפצה התקשרו: 077-2269437

הידעת מי היה בעל הסולם?

הידעת? שבעל הסולם בא בשליחות

הקב"ה להציל שישה מלין יהודים?

הידעת? למה משיח לא בא בשנת ת"ש?

הידעת? שאם הרבנים היו אומרים ללמוד זוהר הקדוש,

לא היו נרצחים שישה מלין יהודים? ומשיח היה מגיע תיכף!!!

הידעת? מה שאמר בעל הסולם שכשיצא לאור הכרך

הראשון של זוהר הסולם מתורגם יהיה לרשע מפלה?

הידעת? איך שבעל הסולם הציל את ארץ ישראל

מהרשע הנאצי ימ"ש שלא יכנס לארץ ויהיה לו מפלה?

הידעת? שבזכות הרפסת הזוהר הקדוש, עצרנו 3

פעמים את המלחמות בארץ?

הידעת? שמשה רבנו ע"ה אומר שבזכות הזוהר הקדוש

נצא מהגלות ברחמים?

הידעת? שמשה רבנו אומר ללמוד הרבה זוהר ולא לתת

מנוחה להקב"ה עד שיגאלנו?

הידעת דברי הרשב"י

בתיקון ז' (תיק' ל', מג, הקד' עץ חיים, הגר"א): [ואלו שלא רוצים ללמוד זוהר, ומפריעים ליהודים הצדיקים האמיתיים ללמוד זוהר, ומלעיגים עליהם, - הם משורש הערב רב וימחקון מהעולם הזה ומהעולם הבא, (ראה תיק"ז ת' מג, זוהר פ' בראשית דף כ"ה; כ"ו. ובזה תלוי כל הגאולה שנתעכב עד שיתמחו הערב רב, הגר"א, באל"ר)] אוי לו, טוב לו שלא נברא בעולם... נחשב לו כאלו מחזיר העולם לתוהו ובהו, וגורם עניות חרב ובזה והרג ואבדן בעולם וארץ הגלות... רומים במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים מגדל וראשו בשמים... עסקם בתורה על מנת לקבל פרס והספקות יתרות, וגם להיותם מפלל ראשי ישיבות, ודיני סנהדראות - להיות שםם וריחם נודף בכל הארץ. ורומים במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים מגדל וראשו בשמים, ועקר סבת מעשיהם היא... 'ונעשה לנו שם! עב"ל - ראה בתיק"ז (ת' 20,21 ד' מט), - הערב רב ימחקון מהעולם הזה ומהעולם הבא, [ראה תיק"ז ת' כא, מג, זוהר פ' בראשית כ"ה; כ"ו. ובזה תלוי כל הגאולה שנתעכב עד שיתמחו הערב רב, גר"א], סימני הערב רב: מדברים לשה"ר, מכניס שם, מביזים גרבים, מוציאים שם רע, גאווה, מכשילים את הרבים בעריות. כמו שכתב הגאון הקדוש מווילנא זיע"א, את דברי הזוהר הקדוש (בראשית כ"ה) שישנם חמשה מיני ערב רב, והם: א) בעלי מחלוקת ובעלי לשון הרע, ב) הרודפים אחר התאוה כמו זנות וכדומה, ג) הרמאים שמראים עצמם כצדיקים ואין לבם שלם, ד) הרודפים אחר הכבוד ובונים חרבות לעשות להם שם, ה) הרודפים אחר הממון. והמחלוקת תחילה, כי המחלוקת כנגד כולם, והם נקראים "עמלקים", ואין בן דוד בא עד שיעברו מן העולם, ועליהם נאמר (דברים כה, יט): "תמחה את זכר עמלק" כמבואר בזוהר. (אדרת אליהו פרשת דברים). ראה ביצה (כב:): "הני מערב רב קא אתו", (אלה מערב רב הגיעו, ובי יעיי"ש).

סדר פתח אליהו

(תיקוני זוהר דף י"ז ע"א)

הקדמה: לְשׂרָאֵל הַקְדוּשִׁים וְכֻלָּם הֵמָּה יוֹדְעִים כִּי בְלִי לַמּוֹד הַזֶּה הַקְדוּשׁ לְפָנֵי הַתְּפִלָּה אֵי אִפְשֵׁר שְׁתַּקְבֵּל תְּפִלָּתוֹ. - וּבִשְׂוֵאָה הַאֵימָה רְחִמָּנָא לִיצְלָךְ שְׁרָדוּ לְחַיִּים אֵלֹהִים שְׁהִי רְגִילִים לְאִמְרוֹ כֹּל יוֹם בְּעַל פֶּה קֹדֶם הַתְּפִלָּה, וְרָאוּ בְּעֵלִיל שְׂכַחוּ גְדוֹל מְאֹד, (עֲרֹדִים בְּיַעֲקֹב). - וּבְכַמָּה דְקוֹת שְׂאוֹמֵר תְּפִלוֹת אֵלֹהִים יִכּוֹל לְהַפְדּוֹ הַכֹּל לְטוֹבָה וְלִהְיוֹת מְבִינֵי עֲלֵיהֶם, לְזָכוֹת ל"עֵין לֹא רָאֵתָה אֲלֵקִים זֹלְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחֲפָה לֹא", וְיִטְהַר נְשַׁמְתּוֹ וְיִזְכֶּה לְמַעֲלוֹת עֲלִיוֹנוֹת כִּפְדוּעַ מִדְּבַרֵי הָאֲרִיז"ל. וְכָל אֶחָד יַעֲזֹר אֶת חֲבֵרוֹ וְשִׂימְרַת תְּפִלוֹת אֵלֹהִים, וְזֶה רַק כְּפִמָּה דְקוֹת בְּיוֹם, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לְתַעֲנוּגֵי גֵן עֵדֶן וְעוֹלָמוֹת הַנְּצִחַת, וְיִבִּין אֶת כָּל דְּרָכֵי ה' יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ, וְיִזְכֶּה לְשׂוֹכֵר הַגְּדוֹל עַל כָּל דְּקָה וְדָקָה שְׂאוֹמֵר וְלוֹמֵד תְּפִלוֹת אֵלֹהִים, שֶׁהַלּוֹמֵד זֹהוּ הַקְדוּשׁ שֶׁעָשָׂה אַחַת בְּחוּל כְּמוֹ מֵאָה אֶלְפֵי שְׁנָה תוֹרָה, וּבְשִׁבְתָּ, כְּמוֹ מֵאָה מֵלִיּוֹן שְׁנָה תוֹרָה, (כְּפִסָּא מְלֵךְ, הַר"ח הַטּוֹב, אֲוִרוֹת צִדִּיקִים, אָבוֹת דְּר' הַתּוֹ), כִּי אִמְרֵתוֹ לְגַבוּהַ, וּבְכַלְמוֹד כְּעִשׂוֹר דְקוֹת יַעֲלֶה לֹא: בְּחוּל כְּמוֹ כְּשִׁבְעַת עֲשָׂרָה אֶלְפֵי שְׁנָה תוֹרָה, וּבְשִׁבְתָּ: יִזְכֶּה ל-כְּשִׁבְעַת עֲשָׂרָה מֵלִיּוֹן שְׁנָה תוֹרָה. וּבְרַבְעַת אַחַת אֲתָה יִכּוֹל לְזָכוֹת לְעוֹלָמוֹת נְצִחַת! "עֵין לֹא רָאֵתָה" עַל יְדֵי שְׁתַּזְכֶּה לְחֻבְרָה, כֹּל הַשְׂוֹכֵר הוֹלֵךְ גַּם אֵלָיִךְ. וְכַאֲשֶׁר כָּל יִשְׂרָאֵל יֹאמְרוּ "פְּתַח אֵלֵינוּ" נִזְכֶּה שְׂבִיבָא אֵלֵינוּ וְיִבְשֵׁר אֶת בֵּיאת הַגּוֹאֵל. וְאִם בְּזָכוֹתָ יִתְאַרְגְּנוּ עֲשָׂר יְהוּדִים לֹמְרֵי אֶת הַתְּפִלוֹת, אֵין לְשַׁעַר אֶת גוֹדֵל זְבִיחוֹתָ וּבְכַרְט שְׂבוֹהֵר הַקְדוּשׁ (פ' וְיִצְאָ קס"א). כְּתוּב: כֹּל מֵה שְׁנוֹתָנִים מְשֻׁמִּים הוּא בְּאֶלְפֵי, וְעוֹד כִּפְדוּעַ כָּל עֲשָׂרָה בֵּיה שְׂכִינָה שְׂרִיא, וּבְכָד מְחַשְׁבִּים לָהּ כֹּל מְנִי יְהוּדִים כְּמוֹ אֶלְפֵי. וְמֵי יִכּוֹל לְחַשֵּׁב אֶת גוֹדֵל הַשְׂוֹכֵר הַנְּצִיחִי שֵׁישׁ לָהּ מְכָד בְּוָדְאוֹת! וּבְוָדֵי תִזְכֶּה לְאֲרִיכוֹת יָמִים.

טוב לומר תפילת אליהו הנביא זכור לטוב הנזכר בריש תיקוני הזוהר

(ס' ר' שבתאי מראשקוב בשם הרמ"ק). בכניסתו לבית הכנסת הלא מראש יביע אומר פתיחת אליהו הנביא

זכור לטוב מתיקונו, אשר קיבלו רבני קדישי שהיא מסוגלת לקבלת התפילה (הזי"ר א במורה באצבע)

בְּאֵלֹהֵי אֶפְרַיִם בְּדָ. וְאֵלֵינוּ עֲשׂוֹר סְפִירָן
אֵינוֹן אֲזֵלִין כְּסִדְרָן, חַד אֲרִיף, וְחַד
קֶצֶר, וְחַד בֵּינוֹנִי, וְאַנְתָּה הוּא דְאַנְהִיג
לָנוּ, וְלִית מֵאֵן דְאַנְהִיג לָךְ, לֹא לְעֵילָא
וְלֹא לְתַתָּא וְלֹא מִכָּל סְטְרָא, לְבוֹשִׁין
תְּקִינַת לָנוּ, דְמִנְיָהוּ פְּרוֹחִין נִשְׁמַתִּין
לְבַנֵי נֶשְׁאָא, וּבְכַה גּוֹפִין תְּקִינַת לָנוּ,
דְאַתְקָרִיאוּ גּוֹפָא לְבַנֵי לְבוֹשִׁין דְמְכַסְּיָן
עֲלֵיהוֹן, וְאַתְקָרִיאוּ בְּתַקְוָנָא דָא, חֲסֵד
דְרוּעָא יְמִינָא, גְבוּרָה דְרוּעָא שְׂמָאלָא,
תְּפִאֲרַת גּוֹפָא, נְצִיחַ וְהוֹד תְּרִין שׁוֹקִין,
וְיִסוּד סִימָא דְגּוֹפָא אוֹת בְּרִית קְדוּשָׁא,
מְלַכּוֹת פֶּה תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה קָרִינָן לֵיה.
חֲכָמָה מוֹחָא אִיהוּ מְחַשְׁבָּה מְלֻגָא, בִּינָה

וְיָהִי נַעֲם אֲדַרְנֵי אֵלֵינוּ עֲלֵינוּ. וּמַעֲשֶׂה
יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ. וּמַעֲשֶׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ,
[ב' פַּעֲמִים]

פְּתַח אֵלֵינוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וְאָמַר:
רְבוֹן עֲלֵמִין דְאַנְתָּה הוּא חַד וְלֹא בְּחַשְׁבֹּן,
אַנְתָּה הוּא עֲלָאָה עַל כָּל עֲלָאִין, סְתִימָא
עַל כָּל סְתִימִין, לִית מְחַשְׁבָּה תְּפִיסָא בְּדָ
כָּלל, אַנְתָּה הוּא דְאַפִּיקַת עֲשׂוֹר תְּקוּנִין,
וְקָרִינָן לָנוּ עֲשׂוֹר סְפִירָן, לְאַנְהִיגָא בְּהוֹן
עֲלֵמִין סְתִימִין דְלֹא אֲתַגְלִינִי, וְעֲלֵמִין
דְאַתְגְּלִינִי, וּבְהוֹן אֲתַבְּסִיאַת מְבִינֵי נֶשְׁאָא,
וְאַנְתָּה הוּא דְקָשִׁיר לָנוּ, וּמִיחַד לָנוּ, וּבְגִין
דְאַנְתָּה מְלֻגָא, כָּל מֵאֵן דְאַפְרִישׁ חַד
מִן חֲבֵרֵיהּ מֵאֵלֵינוּ עֲשׂוֹר, אֲתַחֲשִׁיב לֵיה

לְבָא וּבָה הֵלֵב מִבֵּין, וְעַל אֲלִין תִּרְיִן
כְּתִיב (דברים כט כח) הַנְּסֻתוֹת לִיהוָה
אֱלֹהֵינוּ, כְּתוּב עַלְיוֹן אִיהוּ כְּתוּב מִלְכוּת,
וְעַלִּיה אֲתָמֵר (ישעיה מז י) מְגִיד מִרְאשִׁית
אֲחֵרִית, וְאִיהוּ קוֹרְקִפְתָּא דְתַפְלִי, מִלְגֵּן
אִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְאִיהוּ אֲרַח
אֲצִילוֹת, אִיהוּ שְׁקִינֵי דְאֵילְנָא בְּרוּעֵי
וְעִנְפוֹי, כְּמִיָּא דְאֲשְׁקִי לְאֵילְנָא, וְאֲתֵרְבִּי
בְּהֵוֹא שְׁקִינֵי. רַבּוֹן עַלְמִין, אֲנִתָּה הוּא
עַלְתָּ הָעֵלּוֹת, סַבְתָּ הַסַּבּוֹת, דְאֲשְׁקִי
לְאֵילְנָא בְּהֵוֹא נְבִיעֵי, וְהֵוֹא נְבִיעֵי
אִיהוּ כְּנֻשְׁמָתָא לְגִפְפָא, דְאִיהוּ חַיִּים
לְגִפּוּפָא, וּבְדָ לִית דְּמִיּוֹן וְלִית דְּיוֹקְנָא
מִכָּל מַה דְּלִגְו וְלִבְר, וּבִרְאֵת שְׁמִיָּא
וְאַרְעָא, וְאַפִּיקַת מְהוּן שְׁמִשְׁא וְסִיְהָרָא
וּכְכַבְיָא וּמְזִלִּי, וּבְאַרְעָא אֲלִין וְדִשְׁאִין
וּגְנָתָא דְעָדָן וְעִשְׂבִּין וְחִיּוֹן וְעוֹפִין וְנִנְיִן
וּבְנֵי נֶשְׂא, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּהוּן עַלְאִין,
דְאִידֵי יִתְנַהֲגוּן בְּהוּן עַלְאִין וְתַתְּאִין, וְאִידֵי
אַשְׁתְּמוּדְעָאן מִעַלְאִי וְתַתְּאִי, וְלִית
דִּידַע בְּדָ כֻּלָּל. וּבֵר מִיָּדָ לִית יְחִידָא
בְּעַלְאִי וְתַתְּאִי, וְאַנְתָּ אֲשְׁתְּמוּדְעָ אֲדוֹן
עַל כֻּלָּא, וּכְלָ סְפִירָן כָּל חַד אִית לִיה שֵׁם
יְדִיע, וּבְהוּן אֲתִקְרִיאוּ מְלֹאכֵיָא, וְאַנְתָּ
לִית לָד שֵׁם יְדִיע, דְאַנְתָּ הוּא מְמֹלָא
כָּל שְׁמֵהוּן, וְאַנְתָּ הוּא שְׁלִימוֹ דְכֻלְהוּ,
וְכֹד אֲנִתָּ תַסְתַּלַּק מְהוּן, אֲשְׁתְּאַרוּ
כֻלְהוּ שְׁמֵהוּן כְּגוּפָא כֻּלָּא נִשְׁמָתָא. אֲנִתָּ
חַפִּים וְלֹא בַחְכְּמָה יְדִיעָא, אֲנִתָּ הוּא
מִבֵּין וְלֹא מִבְּיַתָּה יְדִיעָא, לִית לָד אֲתֵר
יְדִיעָא אֲלֵא לְאַשְׁתְּמוּדְעָ תּוֹקֶפְדָּ
וְחִילְדָּ לְבָנֵי נֶשְׂא, וְלֹא חֲזוּזָא לֹון אִידֵי
אַתְנַהֲגֵי עַלְמָא בְּרִינָא וּבְרַחְמֵי, דְאִינוּן
צְדִק וּמִשְׁפָּט, כְּפּוּם עוֹבְדֵיהוּן דְּבְנֵי
נֶשְׂא, דִּין אִיהוּ גְבוּרָה, מִשְׁפָּט עֲמוּדָא
דְאִמְצַעִיתָא, צְדִק מִלְכוּתָא קוּדִישָׁא,
מֵאֲזֵי צְדִק תִּרְיִן סְמִכֵי קִשׁוּט, דִּין צְדִק
אוֹת בְּרִית, כֻּלָּא לְאַחֲזוּזָא אִידֵי אֲתַנְהִיג
עַלְמָא, אֲבָל לֹא דְאִית לָד צְדִק יְדִיעָא
דְאִיהוּ דִין, וְלֹא מִשְׁפָּט יְדִיעָא דְאִיהוּ

רַחְמֵי, וְלֹא מִכָּל אֲלִין מְדוּת כֻּלָּל.
קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְיִתְחַדְשׁוּן מִלִּין
עַל יְדֵךְ, דְּהָא רְשׁוּתָא אֲתִיְהִיב לָד
לְגַלְיָא רְזִין טְמִירִין עַל יְדֵךְ, מַה דְּלֵא
אֲתִיְהִיב רְשׁוֹ לְגַלְיָא לְשׁוּם בֵּר נֶשׂא
עַד כְּעַן, קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח וְאַמֵּר,
לָד יְהוָה הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְכוּ' (ד"ה א כט
א), עַלְאִין שְׁמַעוֹ אִינוּן דְּמִיכִין דְּחִבְרוּן,
וְרַעִיָּא מְהִימְנָא אֲתַעְרוּ מִשְׁנַתְכוּן,
הַקִּיצוּ וּרְנְנוּ שׁוֹכְנֵי עִפְרָא (ישעיה כו יט),
דְּהֵוֹא דְאֲתָמֵר בְּהָ (שִׁיר ה' ב) אֲנִי יִשְׁנָה
וְלִבִּי עָר, וְלֹא אִינוּן מַתִּים, וּבְגִין דָּא
אֲתָמֵר בְּהוּן הַקִּיצוּ וּרְנְנוּ וְכוּ', הַקִּיצוּ
אֲנִתָּ וְאַבְהוּן, רַעִיָּא מְהִימְנָא אֲתַעְרָא אֲנִתָּ
וְאַבְהוּן לְאַתְעָרוּתָא דְשְׁכִינְתָּא דְאִהִי
יִשְׁנָה בְּגִלּוֹתָא, דְעַד כְּעַן צִדִיקֵיָא
כֻּלְהוּ דְּמִיכִין וְשִׁינְתָּא בַחוּרֵיהוּן.
מִיד יְהִיבַת שְׁכִינְתָּא תְּלַת קְלִין לְגַבֵּי
רַעִיָּא מְהִימְנָא, וְיִמָּא לִיה קוּם רַעִיָּא
מְהִימְנָא, דְּהָא עַלְדָּ אֲתָמֵר (שִׁיר ה' ב) קוּל
דְּוִדִי דּוֹפֵק לְגַבֵּי בְּאַרְבַּע אֲתוּן דִּילִיה,
וְיִמָּא בְּהוּן, פְּתַחִי לִי אַחֲוֵי רַעִיָּתִי
יִנְתִּי תַמְתִּי, דְּהָא תַם עוֹנֵד בַּת צִיּוֹן,
לֹא יוֹסִיף לְהַגְּלוֹתְךָ (איכה ד כב). שְׂרָאשִׁי
נְמֹלָא טַל (שִׁיר ה' ב), מֵאִי נְמֹלָא טַל אֲלֵא
אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנִתָּ חֲשִׁיבַת
דְּמִיּוּמָא דְאֲתַחֲרַב בִּי מְקוּדְשָׁא דְעַלְאֲנָא
בְּבִיתָא דִּילִי, וְעַלְאֲנָא בִישׁוּבָא, לֹא
הִכִּי, דְלֹא עַלְאֲנָא כָּל זְמַנָּא דְאַנְתָּ
בְּגִלּוֹתָא, הִרִי לָד סִימְנָא שְׂרָאשִׁי נְמֹלָא
טַל, ה"א שְׁכִינְתָּא בְּגִלּוֹתָא, שְׁלִימוֹ
דִּילָה וְחַיִּים דִּילָה אִיהוּ טַל, וְדָא אִיהוּ
יו"ד ה"א וא"ו, וְה"א אִהִי שְׁכִינְתָּא
דְלֹא מְחוּשְׁבֵין ט"ל, אֲלֵא יו"ד ה"א
וא"ו, דְסִלְקִינוּ אֲתוּן לְחֲשַׁבְן ט"ל,
דְאִיהוּ מְלִיָּא לְשְׁכִינְתָּא מְנַבְיעֵי דְכָל
מְקוּרִין עַלְאִין, מִיד קוּם רַעִיָּא מְהִימְנָא,
וְאַבְהוּן קוּדִישִׁין עֲמִיה, עַד כֵּאֵן רְזָא
דִּיחֻדָּא. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאַמֵּן.

החלום

מרא דארעא, דישראל

החלום עם מרן הבית יוסף ומרן עובדיה יוסף זיע"א:
שחיטת בית יוסף - הנדצי"ם והסנינים
בו יבואר: סוד הקשר הנעלם - שחיטה פגומה וטבח יהודים

9. הידעת? למה יש בתל אביב יותר מ-10,000 יהודים חרדים שעזבו את הדת? וכמה יש בירושלים ובבני ברק, ועוד?

10. הידעת? מה שכתוב בשו"ת דברי חיים (יו"ד חלק א' סי' יז) שעל ידי שוחטים שהיו קלים, הרבה קהילות התקלקלו בגרמניה- שלוש וחצי מיליון איש ועזבו את דרך היהדות רח"ל? בלי האינטרנט.

11. הידעת? שכל כוחו של הרשע הגרמני ימ"ש בא על ידי שאכלו מאכלות אסורות! שהיו שוחטים קלים, וזוהו נולד עמלק הגרמני, שהיה בבחינת מדה כנגד מדה, מפני שלא השחיתו הסנינים כדבעי - דבר שגרם להסתלקות של הקדושה ונפילה אל הס"א והקליפה, ובכך חידד והשחית את החרב של הבעל דבר, שהוא שר של עמלק, ועל ידי זה היה בכוחו לשחוט מיליוני יהודים רח"ל (דרשות הגר"ש בשם כ"ק מרן האדמו"ר מהר"א מבעלזא זי"ע), בלי האינטרנט.

12. הידעת? שהגר"א בנוסיעתו לארץ ישראל, לפתע עצר, ולא בא לארץ ישראל, מדוע?

13. הידעת? שמלחמת העולם השנייה פרצה בגלל שיצאו נגד הבית יוסף בארץ ישראל, והאכילו סרכות נבילות וטרופות וזה נמשך עד היום הזה? - זאת אומרת, על פי שני עדים יקום דבר 1. מרן הבית יוסף 2. כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א מבעלזא זי"ע, [ראה סעיף 11].

1. הידעת? שמרן הבית יוסף היה מרה דאתרא ("אדון המקום") של ארץ ישראל, וכולם נהגו ע"פ פסיקותיו?

2. הידעת? שכל ארץ ישראל נהגו לפי פסק מרן הבית יוסף?

3. הידעת? שבארץ ישראל חתמו מאתיים גדולי ישראל שצריכים לשמוע לפסק מרן הבית יוסף.

4. הידעת? שיצאה בת קול מן השמים, שכל בני ארץ ישראל ילכו לפי הפסק של מרן הבית יוסף?

5. הידעת? שלפי פסקו של הבית יוסף הריאה של הבהמה צריכה להיות חלקה בלי שום סרכה?

6. הידעת? שלפי פסקו של הבית יוסף [ושאר פוסקים] הסכין צריכה להיות בלי שום פגם?

7. הידעת? שנוהגים עמכם בערמה, ואומרים לכם שהולכים לפי הבית יוסף, ולא היה ולא נברא! ורק משתמשים בשם של הצדיק הקדוש, לעשות כסף, כמו שהשתמשו בארצות הברית בשם של רבינו הקדוש מסאטמאר זיע"א, אע"פ שלא נתן שום הכשר!

8. הידעת? מה היה עונשם של האשכנזים בשנת תרפ"ז? שיצאו עם שחיטה חרשה, נגד פסק הבית יוסף, והכשירו הסרכות,

ולבסוף כל ירושלים אכלו בשר גמלים? הידעת למה?

תנופה 08-8524875

מחברים: סל למעלה מארץ ספרים

נשיא ארגון "מפעל הזוהר העולמי"

מפעל הזוהר העולמי

סניף בת ים רח' בר יהודה 50, בת ים

ט"ו 580454064

תרמו אל מפעל הזוהר העולמי והיו שותפים לחלוקת דפי זוהר היומי ספרים ועלונים בחינם

טל: 0527651911 - www.ha-zohar.info

החלום

מרא דארעא, דישראל

סיפור החלום:

ראיתי בחלום את מרן הבית יוסף רבי יוסף קארו עם מרן עובדיה יוסף זיע"א.
מרן הבית יוסף אומר לי, כי כל מלחמת העולם השנייה, הייתה בגלל שבארץ ישראל פסקו (כפי שיפורט בהמשך) כמו מרן, וחתמו על זה מאתיים גדולי ישראל, והייתה גם בת קול, וכל בני ארץ ישראל הלכו לפי הבית יוסף, (יפורט להלן)
כי מרן הבית יוסף היה מר"א "דַאֲתָרָא (מַאֲרַמִּית "אָדוֹן הַמְּקוֹם") של ארץ ישראל, וכולם נהגו לפי פסקיו, ולפי פסקו של מרן הבית יוסף צריכה להיות הבהמה גלאט כשר, בלי שום סרכה!"

א) ראה מסכת שבת קל. עירובין צד. פסחים ל. שו"ת הרשב"א א, א, רנג.

ב) [ראה ספר "סדר קליפת הסרוכות" בספר הבר"ץ והסכנינים דף 206 - ראה עוד שם דף 211], ונסיים בדברי הגאון שר התורה מוה"ר שלמה קלוגער זצ"ל, שכתב בספרו "טוב טעם ודעת" חלק א' בפתחי שערים, אודות השוחט רע מעללים מק"ק בארדיטשוב שזכה להרחיקו ולהעבירו מהשחיטה, וזה לשון קדשו: "ללמד דעת לדורות אולי יזדמן עוד למעשה כזה ידעו איך להתנהג ולקיים החכמה תחי' בעליה בשני עולמות. והלואי כד שכיבא יפוק לקדמנא זכות זה מיום שביערת הרעה הזה מן העולם, וכן יאבדו כל אויבי ה', ועלינו יערה רוח ממרום", עד כאן לשונו. ובדאי אם היו מכשולים תחת מלכות בית דוד, בזמן שצדיקים היו שולטים ולא היה עולם של הפקר, ואם נמצאו מכשולים של חלב תחת הנהגתו של המהרש"ל ז"ל ושא"ר גדולים שבימיו, וכן בדורות שאחר כך תחת הנהגת גדולי עולם, וכל ההמון חרד בלי הפקרות, למה לא יוכלו להימצא מכשולות גם בימיו בעולם של הפקר מקום זיפנים ורמאים וקלים וריקים אשר אין לשום אדם שליטה עליהם, ומי יאמר להם מה תעשה.

ועל כן להנצל מהם צריכים להיות מאד זהירים שלא לאכול חֵלֶב וְרֵגֶם. ולכן עדיף מאד לא לאכול כלל בשר בהמה. (פלא יועץ ערך בשר, טרף, שוחט). והגאון הרי"ב ז"ל אמר שלא יהיה בהמה כשרה עד ביאת המשיח. ואי אפשר לאכול בשר בהמה כשר עד ביאת משיח צדקנו. (כ"כ האדמו"ר מקאשוי זצ"ל).

מדה כנגד מדה לא בטלה
(מד"ר בראשית ט' יא)

הַצְּדִיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אֶהְרֹן מִבְּעֶלְזָא זְי"ע:
כָּל כּוּחוֹ שֶׁל הַרְשָׁע הַגֵּרְמָנִי יִמַח שְׁמוֹ
בָּא עַל יְדֵי שְׂאֵכְלוֹ מֵאֲכֻלוֹת אֲסוּרוֹת
שֶׁהָיוּ שׁוֹחֲטִים קָלִים וּמְזֵה נוֹלֵד עֲמֵלֶק
הַגֵּרְמָנִי, וְהָיָה בְּמִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה מִפְּנֵי
שֶׁלֹא הִשְׁחִיזוּ הַסַּכְּפִינִים כְּדַבְּעֵי הַשְּׁחִיז
אֶת הַחֶרֶב שֶׁל הַבַּעַל דָּבָר, שֶׁהוּא שׂר
שֶׁל עֲמֵלֶק, וְעַל יְדֵי זֶה הָיָה בְּכוּחַ לְשַׁחוֹט
מִלְיוֹנֵי יְהוּדִים רַח"ל. וּבְאוֹתָם הַרְפָּפוֹת
שֶׁהוֹבִילוּ אֶת הַבְּהֵמוֹת הַלֵּא כְּשֵׁרִים,
לְהַאכִיל אֶת כָּלל יִשְׂרָאֵל פְּגוּלִים, עֲבֹבוֹר
עֲשָׂרוֹת שָׁנִים - הוֹבִילוּ בָהֶם אֶת אֶחְיוֹ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְמַחְנֶה הַהִשְׁמָדָה
'אוֹשְׁוּיִן', וּבְאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁהָיוּ
הַשְּׁחִיטוֹת שֶׁל הַבְּהֵמוֹת הָיָה אַחַר כָּן
מַחְנֶה הַהִשְׁמָדָה.

החלום

מרא דארעא, דישראל

בשר גמלים] ראיתי השנים תרפ"ז בחלום [מה שנדפס בספרי - וכשמצאתי, וזכרתי מה שראיתי בחלום] ומה השייכות למלחמת העולם, שבגלל זה נגזרה גזירת העונש ששחטן 6 מיליון יהודים, כי כל ישראל ערבים זה לזה. [ואכמ"ל].

בנוסף לכך הראו לי בחלום, שאפילו אם השחיטה הייתה כשירה, אז היא גם טריפה, מטעם השגת גבול, והראו לי מה שכתבתי כבר בספרי נפש ישעיה, [והעתקתי בתוך הספר]. כמו כן, גם התגלה לי שהגר"א בנסיעתו לעלות לארץ ישראל, פתאום התעכב בגלל שנוכר שבאיזה שהיא הלכה מהלכות התלויות בארץ, שסובר לא כמו מרן הבית יוסף, ולא יכול להיות בארץ ישראל וינהג שלא כהבית יוסף, כי הבית יוסף מרא דאתרא, לכן החליט לא לבוא לארץ ישראל. [הבה נתבונן בדברי רבינו הגדול הגר"א ז"ל. הגר"א שהיה כאחד מן הראשונים וכל רז לא אניס ליה, עד שגדולי ישראל העידו עליו שהיה נהורא דמשיח בן יוסף, וכך כותב עליו בעל ה"מגלה עמוקות" ומביא את דברי האר"ז אשר "אחד מג' דברים שנעדר משיח בן יוסף לבוא בכל דור ודור הוא לגלות רזי התורה למי שראוי לזה, ולבי אומר לי בבירור אשר לזה שגלה לנו עיר וקדיש משמיא נחית הה"ג הגר"א ז"ל לגלות לנו את התורה בגולה ובנסתר" (תולדות יצחק על ביאור הגר"א לספר יצירה חלק ב' תרבי"ד דף ק"מ ע"ב - קמ"א ע"א), אף על פי כן לא היה יכול לבא לארץ, ולהנהיג בשונה מפסקי של מרן הבית יוסף].

חקרתי רבות, על מנת לדעת מה בדיוק ארע לפני כ- 90 שנה, כשעשו את השחיטה האשכ"ז נזית, ולא מצאתי עד שצמצאתי מקום אחד, וגם להבחיל"ח מרן עובדיה יוסף זיע"א כתב והאר"ך הרבה בזה, והעתקתי מה שכתוב בזה, ושם מבואר הדק היטב כל הענין. גם העתקתי קונטרסים מה שהדפסתי מזמן על גודל המכשולות בספרות.

כלל, ובאו האשכנזים ועשו בית דין חדש, ועשו שחיטה אשכנזית, והדבר הראשון שהתירו הוא את הספרות, [ראה ספר "סדר קליפת הספרות" בספר הבד"ץ והסכנים דף 206 - ראה עוד שם דף 211] והתחילו להאכיל נבילות וטריפות. [וכמו כן בסכנים].

והרבה גדולי ישראל יצאו נגדם, אבל השטן נצח, והאשכנזים התירו תיקף אחוזים גדולים, כי אצלם עשו הכל גלאט, עד שהערבים לא רצו לתת לשחוט לספרדים שהלכו לפי שיטת הבית יוסף. [כי מובן מאליו שאם הספרדים הכשירו אחוז אחד, או שתיים, והאשכנזים התירו 60-80 אחוז בוודאי לא רצו לשחוט לספרדים, וכמוכח, שאם כן שחטו, עלה להם הון תועפות]

ובמקומות, שהמחיר לספרדים, למשל עלה עשר לירות לקילו, עלה הבשר של האשכנזים חצי לירה לקילו, וכולם התחילו לקנות אצל האשכנזים, ורק יחידים שאחזו עוד בפסקו של מרן ז"ע. [חשבון הכסף לא מדויק, רק על דרך משל- להבנה]

הערבים לא רצו לשחוט לספרדים, אלא רק אם משלמים להם הרבה כסף, וכך השטן נצח, ויצא העגל הזה.

גדולי הרבנים אז הרעישו מאוד על זה, וצעקו בקול רעש גדול ובתשובות נגדם, אבל מי יאכילנו בשר [טרף] - ניצח.

סך הכול התירו נבילות וטריפות לפי מרן הבית יוסף זיע"א. [ראה ספר "סדר קליפת הספרות" בספר הבד"ץ והסכנים דף 206 - ראה עוד שם דף 211].

וראיתי בחלום, איך שנענשו ואכלו בשר גמלים וחמורים זמן רב, ונדפס אז בספרים כל זה, וגם העתקתי את הסיפורים האלה, בספרי נפש ישעיה, מספר גבול ראשונים מזכרת משה, [ראה בספר הבד"ץ"ם והסכנים (דף קס"ב), איך שבשנת תרפ"ז נכשלו האשכנזים ואכלו בירושלים

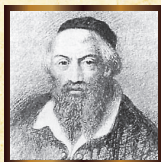
החלום

מרא דארעא דישראל

שחיטת הבית יוסף

הספר נכתב בהשראת חלום בו התגלה אלי מרן הבית יוסף, בעל שולחן ערוך רבי יוסף קארו זיע"א, עם מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל, בו הם פונים אלי עם הוראות להדפסת חיבור זה, ומושימים לי שטרות כסף ביד למימון הדפסתו. חיבור זה, עוסק בתוצאות הקשות, מידה כנגד מידה של טבח יהודים, בעקבות שימוש בסכיני שחיטה פגומים, ומכשולות בהסרמות. - מאחר והיו הרבה מניעות להוציא לאור, הדפסת החיבור התעכבה, ולא נגמרה בשלמות - ואקוה בע"ה לגמרו בקרוב בחלק ב], ואינני רוצה לעכב יותר הדפוס. ואני תקווה שחיבור זה יהיה כמסר נוקב המצריך לשינוי עמוק ומהותי בעניין כשרות השחיטה בארץ, ובעולם כולו.

רבי משה איסרליש
הרמ"א - חיבורו ההלכתי "המפה",
(ה'ר"צ - ה'של"ב)

רבי יוסף קארו הרמ"ח - ה'של"ה
השולחן ערוך, הבית יוסף, מרן
והמהבר. עסק גם בקבלה

לעניין מיעוץ ומשמוש בסירכות הריאה, מוחלפת השיטה, מרן המחבר מחמיר, והרמ"א מקיל

וזה לשון מרן עובדיה יוסף זיע"ע ביביע אומר (חלק ה' י"ד סי' ג' ע"מ קנ-קסא): ... והנה ידוע מה שכתב בתשובה מאהבה [רבי אלעזר פלקש (1754-1826), תלמיד הנודע ביהודה] חלק ג (סי' ש"ב) בשם רבינו הגאון מהר"י לנדא [מהר"י לנדא - רבי יחזקאל לנדא (1713-1793), מגדולי הפוסקים האשכנזים בדורות האחרונים, חיבר שו"ת נודע ביהודה], בעל נודע ביהודה זצ"ל, כי הנה ברוב השולחן ערוך דעת מרן המחבר להקל, והרמ"א מן המחמירים, ולעניין מיעוץ ומשמוש בסירכות הריאה, מוחלפת השיטה, מרן המחבר מחמיר, והרמ"א מקיל, והלוואי שהיו חכמי ישראל מסכימים להיפך (כלומר: שיסכימו לפסוק בכל מקום כדון מרן המחבר). כי רבו המכשולים בעוונותינו הרבים ע"י קולא זו, מה שאין כן בכל הקולות שאזכר מרן המחבר השולחן ערוך, אלא שכבר קבלנו הוראות הרמ"א. עד כאן. [וראה בספר שחיטת בית יוסף הכד"ץ והסכינים דף 216].

נתן אדלער זיע"ע, אמר "למה משיח לא בא
שהצדיקים הקדושים אמרו אז שמישיח
ישראל נבילות וטרפות רח"ל. - ובספר
בגולה... ר' נתן אדלער ותלמידו ר' משה
אדלער רצה לפסל השוחטים דפראנקפורט
ששורה על שוחטים פסולים בסוד על
משיח, אך הסמ"ך מ"ם העמיד עליו
אברהם כתב: וזה היה סוד ירידת הבעל שם
ב"זע"ם" תצעד אר"ץ, ראשי תבות: זביחה

בספר דרך הנשר כתב שהצדיק הקדוש רבי
בשנת ה'תת"ר" שהיה כידוע שנת הגאולה,
בדאי יבא, בגלל השחיטה שמאכילים את
"האבי"ב" [ראשי תבות אחינו בני ישראל
ס"פ מפרעשבורג מקבלים בנסתר, ר' נתן
רט דמיון, ולהכניע חזתם הסטרא אחרא
חרבך תחיה וגו' ואלמלא השיג כל רצונו בא
רדפים קצבים והוצרך לברח. ובס' ברפת
טוב הקדוש לעלמא הדיו ורמז על זה
ערויבו מקנאות.

החלום של כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין

רבי שלום יהודה גראס שליט"א

החלום שחלמתי בשבת פרשת ויגש

ראיתי את המלאך הקדוש הרמח"ל זיע"א,

ובידו הקדושה ספר זוהר וכתוב שם פתח אליהו והסתכלתי בזה ואמר לי שאם ילמדו הספר הזה יבוא משיח,

ועניתי לו נעבוד ביחד תיכף ומיד ממש, אסור לחכות, ונעלם.

והנה סיפרתי לאחד ממזכיי הרבים הגדולים של מפעל הזוהר העולמי שלומד בבית רמח"ל בירושלים ואומר שיש ספר שנקרא "תיקונים חדשים לרמח"ל" מתוך ספר זוהר "תניינא" של הרמח"ל שעדיין לא התגלה.

(באחד הפרשיות המעטות שנמצאו מתוך "זוהר תניינא" פרשת "ויצא" מתוך הספר החדש של הרב מרדכי שריקי - מכון רמח"ל "זוהר תניינא" חלק א' לרמח"ל - עמוד 5/16)

"והא אליהו נביאה מהימנא אתי, פתח ואמר, רבי רבי, זכאה חולקך דכלהו רזין עלאין מתגלין לך... (המשך בארמית)

תרגום בלשון הקודש: והנה אליהו הנביא מהימנא בא, פתח ואמר, רבי רבי, אשרי חלקך שכל הסודות העליונים מתגלים לך, ואין נגזו ממך, שכל השערים הסתומים נפתחים לפניך, ודאי.

אשרי חלקך שהאיילה - (השכינה) לא נכנסה לפני המלך מיום שנחרב בית המקדש כמו שהיא נכנסה עכשיו בזכותך, חוץ מזמן אחר בימי רשב"י - בוצינא קדישא. "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע" - אלו רשב"י וחבריו. אבל 'והמשכילים' שניים, אחד רשב"י המאור הקדוש, ואחד - אתה החסיד הקדוש, לרבות שאר החברים, יזהירו כזוהר הרקיע - בשני ה"זוהרים" האלו.

כל אחד ואחד בזוהר שלו, והכול עניין אחד, אחד-אחד-אחד (רשב"י, סוד) ההתחלה ואחד - (הרמח"ל, סוד) הסוף. רשב"י פתח השערים בזמן שהיו סתומים, שעד אז, החכמה הייתה סתומה בעולם ולא נתגלתה אלא לאחד או לשניים בכיסוי (היינו בדרך משל), ורשב"י פתח שערים, באלו שערים מדובר? של הרקיע בודאי, משם יצא הזוהר שלך שהוא נקרא "זוהר הרקיע", ושם נמצאים סודות עליונים

מכח אותו האור העליון, ובו נעשה הזוהר שלו - הזוהר הראשון, וזוהר זה לא נשלם, אלא יצא מה שיצא, ובו הוא העולם עד עכשיו שנשלם גילוי הזוהר, ועל ידו נעשה זוהר זה.

- השני, שבו יושלם (התיקון) לחבר כל ישראל, ומהשעה שהזוהר הראשון נשלם, עלתה השכינה להתחבר עם בעלה, מכאן והלאה, סדרים עליונים מסתדרים בתיקון שלם, הכול בגילוי של זה הזוהר שנגלה, וכאשר יושלמו הסדרים להתקן בתיקון הראוי, יגאלו ישראל גאולה שלמה.

וזוהר זה (השני) לא יפסק מהעולם, שהוא בכל יום יתווסף ויתרבה בו, וממנו יתפרנסו כל ישראל, ואפילו מלאכים עליונים יתפרנסו ממנו למעלה ולמטה, ובשעה שתתרבה החכמה בעולם, כמו שכתוב: "כי מלאה הארץ דעה" וגו', יהיו כל ישראל טועמים ממנו כל אחד לפי כוחו וכו'.

זאת ועוד, זוהר זה יהיה כלול משישים ריבוא נשמות ישראל ודאי. וכל אחד ואחד ימצא חלקו, ואתה (הרמח"ל) תהיה הכולל (לצורך) כולם. וכך (הזוהר הזה השני) יתחדש בכל יום וכו' וכו', אשרי חלקם של ישראל בזכותך בעולם הזה.

והנה אברהם סבא חסידא בא, פתח ואמר, רבי רבי, אשרי חלקך, שעליך כתוב: "מקימי מעפר דל" וכו' וכו'. ואתה הוא המקום לה (לשכינה) מהעפר בשעה שנמצאת בחיבור שלך, חיבור זה הוא (מכות) הזוהר הקדוש השני וכו' וכו'. והכל נעשה על ידך בכוח הזוהר הזה שלך, ומשיח בן יוסף שהוא בצדק וכו' וכו', והמשכילים יזהירו וכו'. רשב"י בתחילה ואתה בסוף, שניכם צריכים לחזק וכו' וכו' (את השכינה) אשרי חלקיכם בעולם הזה.

והנה רעיא מהימנא בא, פתח ואמר: רבי רבי וכו'. במלך המשיח כתוב: "ונחה עליו" וכו' וכו', רשב"י בתחילה ואתה בסוף, תתחזקו בזוהר זה לפי הכח שיתווסף למעלה, שהרי בהתחלה, הזוהר (של רשב"י) נעשה לפי הגלות, ובזמן הזה (הזוהר שלך) לפי הגאולה. וכפי שיתחזק הזוהר למעלה, כך יתחזק הזוהר שלכם למטה, לכך: יזהיר וכו' וכו'.

(הערת הרב שריקי למאמר זה - "במאמר זה ישנם ארבעה נושאים עיקריים: רשב"י הוא בשירותא הרמח"ל הוא הסיומא; חכמת הקבלה היא סתומה לרוב; זוהר הרשב"י הוא לא נשלם, והשלמתו על יד זוהר הרמח"ל; זוהר הרמח"ל נעשה ע"פ הגאולה (לפום פורקנא), והוא בחינת רוחו של משיח.)

וכבר הזמנתי את הטקסט של ספר "תיקונים חדשים לרמח"ל" לעשות חלוקה לשנה, שכל עם ישראל ילמדו את הזוהר הזה.